

מזרחימיה

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

✦
שנה חמישית
גיליון מספר 472

✦
צו
תשפ"ג

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

מני קיסריה וליאת הסקר

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
08:16	07:35	06:22	ירושלים
08:13	07:37	06:37	בני ברק
08:15	07:37	06:29	חיפה
08:13	07:38	06:38	אשדוד
08:15	07:36	06:21	בית שמש
08:14	07:37	06:39	קרית גת
08:15	07:36	06:31	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

אבות "אהל פינהם" ובנים

מספר 141

מעל 15,000 קוראים

מהפעילות לא נחים ארבע

אבות ובנים תהלים

מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון באלפי עותקים

סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור

בעלי בתים

פעילויות לילדים

לעינ הילד הנעים אליהו שור בן תנה ז"ל שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

רק רצייתי להזכיר

שעוד 8 יום פסח

נשים מנקות לפסח כי - 1% - צריך נקות לפסח. 99% - לעקוף את החברות העבודה.

חדש - כסא לחגים!

מנקה בחיים לפסח ?

חייב לדעת איפה בתורה כתוב שחובה לעשות מנגל בחול המועד.

לא הרבה יודעים, אבל הקיצור האמיתי של כשלפ הוא כשלפתע אין מה לאכול.

הרגע הזה שאתה רעב באמצע הלילה בפסח ומנשנש איזה תפוח אדמה.

מישהו ידע איך אני משיג את העלון?

חייב לדעת מי הראשון בהיסטוריה שראה קוקוס ואמר יאללה בואו נעשה מזה עוגיות לפסח.

סיימתי שמונה עשרה מבסוט מזה שזכרתי גם מוריד הטל, וגם ותן ברכה... ואז בא ההוא... והזכיר יעלה ויבוא.....

דבר העורך

"וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" מדוע נאמר בהגדה: "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" ולא הרי הוא משובח? או הרי הוא ישובח? אלא מבארים על כך חז"ל: כי המילה "זה" באה לרמוז על אותו נוסח שאמרו בני ישראל על שפת הים: "זה אלי ואנוהו אלוקי אבי וארוממנהו" זה - הכוונה לקדוש ברוך הוא ולכן כשהאדם מרבה לדבר ביציאת מצרים - אז הקב"ה משתבח על ידו...

ביאור נוסף: "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" ככל שהאדם מספר יותר בהתלהבות ומאריך בסיפור יציאת מצרים הוא מראה כאילו הוא יצא ממצרים אז ממילא הוא בעצמו נעשה משובח יותר... שאל פעם רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל: על שולחן ליל הסדר מניחים את המרור והמצות, להזכירנו את הלחם הצר והמרורים שאכלו אבותינו במצרים.

מדוע אין שמיים על השולחן בליל הסדר גם כסף וזהב להזכיר אין שאבותינו יצאו ממצרים ברכוש גדול? והוא השיב במתק שפתיו: אלא שמהמרור נשאר לנו בשפע... אך מהכסף וזהב לא נשאר מאומה...

בידידות ניר זאנבל

לחם לא היה להם זמן לעשות... אבל 450 חורים...

הרגע הזה שאמא מנסה להיפטר מכל החמץ שיש בבית לפני פסח: "אמא מה את מכינה לצהריים?" "בורקס במילוי ספגטי עם חתיכות חלה ונגיעות לחם פרוס ברוטב פרורי לחם"

בכל בית יש את המגירה שרק אמא יודעת לסגור

כל השנה אנחנו משוויצים יש לי 5 חדרים יש לי 6... בפסח אתה מצטער שאתה לא גר באוהל

אני: לא הגזמת עם האורחים? אמא: הכל בסדר אתה בשולחן 12

אלשה שהיה

"מעות חיטים. מנהג פשוט בבל קהילות ישראל לגבות "מעות חיטים" ולחלקם לעניי העיר לצורך הפסח". רבי חיים מצאנז זצ"ל ורבי מנדלי מליסק זצ"ל. כיצד העבירו את המסר לקהילה שעמדו בראשה על מעלת וחשיבות המצווה של הנתנה לעניים בערב פסח...

כשהצדיק רבי חיים מצאנז היה בשנותיו האחרונות, הוא עלה שנה אחת לשאת את דרשת שבת - הגדול, פנה אל קהל עדתו בבית הכנסת ואמר: "דרכם של הרבנים לפתוח דרשה זו בקושיה על הרמב"ם מהלכות הפסח, ולאחר מכן להשיב עליה על-ידי פלפול חריף.

בנעורו, כשכוחי היה במותניי, הייתי גם אני עושה כן, אך עתה זקנתי ואין בידי לדרוש כן. "אומר איפוא רק זאת: הרמב"ם פוסק שבלייל הסדר מצווה לאכול מצות ולשתות ארבע כוסות, ושאפילו עניי בישראל המחזר על הפתחים חייב לקיים מצוות אלה. ועל זה יש לי קושייה גדולה ועצומה - הכיצד יוכלו העניים, שאין בידם פרוטה, לקיים מצוות אלה? קושיה גדולה היא, ואין בידי תירוץ. אך לא אזוז מכאן עד שתשיבו עליה אתם..." הבינו הנוכחים את הרמז ותרמו ביד נדיבה למעות-חיטים עבור עניי-העיר...

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

על מוקדה עליהמזבח (ו, ב) - "מ" של "מוקדה" ועירה (קטנה) וכן "א" של ויקרא בפרשה הקודמת. מה בא ללמדנו? אמרו חכמי הרמז בדרך מליצית, כשפנה הקב"ה למשה רבנו ב"ויקרא אל משה", הצביע משה על אות "א", דהינו שיפנה לאהרן, וכשמצוה את אהרן ב"צו את־אהרן", מצביע אהרן על אות "מ" דהינו שיפנה למשה, מרב ענוה.

לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי (ו, י) - תאפה חמץ חלקם - סופי־תבות מצה, שלא תאפה חמץ אלא מצה. (בעל הטורים)

וזאת תורת האשם (ז, א) - חמש פעמים כתוב אשם בפרשה, כנגד חמשה סוגי קרבן אשם: (1) אשם גזלות (2) אשם מעילות (3) אשם שפקה חרופה (4) אשם נזיר (5) אשם מצורע. (בעל הטורים)

וכל־מנחה בלילה־בשמן (ז, י) - פסוק זה מתחיל באות ו' ומסיים באות ו', בא לרמז על ו' מנחות שישגן והן: (1) מנחת סלת (2) מנחת תנור (3) מנחת מרחשת (4) מנחת מחבת (5) מנחת חוטא (6) מנחת קנאות. (שמנה לחמו)

חלות מצות בלילת בשמן (ז, יב) - המביא קרבן תודה מביא עמו ארבעים חלות, עשר מהם חמץ ושלושים מצה. וסמן לכך: "לחמי תודה", "לחמי" אותיות לחם י', כלומר: לחם שהוא חמץ וביא עשר והשאר מצה.

וישם עליו את־החשן (ח, ח) - פסוק זה הוא חצי התורה בפסוקים, מספר 2,923 מתחלת התורה. תחלת התורה "בראשית ברא" גימטריה 1,116, סוף התורה "לעניי כלי־שן־א"ל" גימטריה 761. ההפרש ביניהם 355, וגימטריה של "וישם" שהוא אמצע התורה = 356 עם הפולל. (הדר התורה)

כי שבעת ימים ימלא ימלא את־ידכם (ח, לג) - ימלא את ידכם, סופי תבות אמת. לרמז, שההולך בדרך אמת לא מפסיד ותמיד יהיו ידיו בהרחבה גדולה. (פרפראות)

ספורים בפרשה

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה (ו, ב) מדוע האות מ' של מוקדה זעירה? הסביר הרבי מקוצק, כי זה בא לרמז שאם יש לאדם התלהבות והתלהטות בתורה, יצניע אותה בלבו ולא יבליט את עצמו בגאון.

ואש המזבח תוקד בו (שם) פעם, בפרשת צו, בן ה"חדושי הרי"מ" את נכדו רבי אריה לייב שהיה אז ילד קטן. התחיל הי"ל לקרא את הפרשה והסביר את המלים: "ואש המזבח תוקד בו" בטור לב: "פגנת הפסוק היא לבה, שבשעה שעוסק בעבודת הקדש יהא לבו פמזבח ואש הקדש תבער בו תמיד". התרגש הסב מההסבר הנפלא ואמר למקורביו: "מבטחני בנבדי זה שיהא מורה דרך לרבים בתורה ועבודה". התקומו דבריו, ונכד זה מלא את מקומו בהנהגת העדה ומפרסם בכניו: ה"שפת אמת".

הפעל שם טוב היה אומר, שכל אדם צריך להשתדל שישאר בלבו הניצוץ היהודי, שבכל עת יוכל לנפח בו עד שתעלה בו שלהבת קדש.

ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל (ז, טו) רבים תמהים, מדוע נאכלת התודה רק ליום ולילה, למרות שהיא קדשים קלים ושלמים נאכלים לשני ימים ולילה? מסביר בעל "העמק דבר", שהרי התודה באה להודות לקב"ה על הנס שארע לבעל הקרבן, ולכן צוה התורה שתאכל רק ליום ולילה ובשביל לנמר את כל בשר הקרבן ולא להשאיר נותר, יצטרך האדם לאסוף אליו אורחים ובשעת הסעודה יספר להם את דבר הנס שארע לו, וכך יתפרסם הדבר ויתגדל שמו של הקב"ה. ו"החדושי הרי"מ" מסביר, שבכל יום נעשים לאדם נסים חדשים, כפי שאומרים: "ועל נסיד שבכל־יום עמנו" - כל יום ונסו וכל יום וקרבנו.

לא יהשב לו פגול יהיה (ז, יח) אדם אחד בא אל החוזה מלובלין והתאוונ לפניו, כי מחשבות זרות מבלבלות אותו בתפלה. "מחשבות זרות?" תמה הצדיק, "אדם השלם שחושב תמיד בתורה ותפלה, יתכן שתפגסנה מחשבות זרות למוחו. אבל אתה - מחשבות אלו הן הרהורים שלך, מדוע תקרא להן מחשבות זרות?..."

ויעש אהרן ובניו את כלי־הדברים אשר־צוה ה' ביד־משה (ח, לו) להגיד שבהו, שלא הטו ימיו ושמואל (רש"י) ה"חת"ם סופר" בקש פעם מאחד ממתפללי בית מדרשו, לרדת לפני התבה ולשמש בשליח צבור, משך הלה בכתפיו והעמיד פנים של ענותן. הכיר בו הרב שענותנותו פסולה ואמר לו: "רש"י מסביר כאן, שאהרן ובניו לא הטו ימיו ושמואל, שבאשר נצטוו לעשות את סדר ימי המלוואים, לא משכו בכתפיהם והעמידו פנים פאלו אינם ראויים לכך, אלא קמו ועשו כאשר נצטוו, כי ענוה מזיפת כמוה בגאון".

היה היה

פה נטמן חתן אצל חותנו

אחד מצדיקי ירושלים, אשר התמסר למען הכלל והפרט במסירות נפלאה, היה הצדיק רבי אריה לוי. שנות חייו הארוכות, היו מלאות ונדושות במעשי חסד בגופו ושמו נשא לתהלה בפי כל באישיותו הנדירה ובמאור פניו. להלן ספור מפליא אותו ספר, על השגחה פרטית לה היה עד מקורבו: הלכתי פעם באחד הערבים, משכונת מאה שערים לביתי שבשכונת משפנות ישראל. בצאתי את רחוב החבשים אל רחוב הנביאים, התעוררה אצלי שאלה אם לרדת לרחוב יפו דרך בקור חולים, או דרך בית החולים הדסה (ששכן אז ברחוב הנביאים). החלטתי, אינני יודע משום מה, ללכת דרך הדסה. בעברי על יד השער של בית החולים, שמעתי קול בוכים מתוך החדר בו שכנו הנפטרים. ראיתי שם אשה מבגרת ושלה בנותיה, עומדות ומבכות את אביהם שנפטר. פניתי ליהודי עני שנמצא שם ושאלתי: "מי הוא הנפטר?" והשיב: "יהודי מחדרה והמשפחה גלמודה ללא מפיר". לבי נחמץ בקרבי וראיתי שאין מי שישתתף בצערם, ואף מנין לא היה ללוות את המת, ולכן לא יכלתי לעזוב את המקום. שומע אני את האשה מבכה את בעלה הנפטר ואמרת: "אבותי הקדושים יצאו נא לקראתך! לא יכלתי לכבש את סקרנותי ושאלתי את האשה: "אולי תוכלי לומר לי מי היו אבותי?" השיבה האשה מתוך יאוש: "ואם אמר לך, האם תדע?" התעקשתי והשבתי: "ובכל זאת, אולי?" נתרפקה ואמרה: "רבי אלינקא מלידא היה סבו". קפצתי ואמרת: ברגש: "רבי אלינקא מלידא? רבי אליהו שייק בעל 'עין אליהו' היה סבו? אם כן, מי היה אביו? אולי רבי פיניחה'ל?"

נדמה האשה ואמרה: "אוי, רבוננו של עולם, מהיכן ידוע לך זאת? פן הוא הדבר. רבי פיניחה'ל בנו של רבי אלינקא מלידא, היה אביו של בעלי. ואף הוא המנוח עצמו, רבי משה אהרן, היה מורה הוראה בעיר אודסה. פה בארץ הקדוש אין לנו מפירים ואין אדם בא לסייע לנו". מוכן שלא שקטתי עוד ועשיתי את כל אשר ביכלתי לסדר לנפטר הלוייה מבגדת. יצאתי אל הרחוב ועפתי את מפירי שעברו, עד שהתאסף קהל נכבד. השתדלתי ונתנו לנפטר תכריכים משבחים, נאמרו דברי הספד ולוינו את הנפטר לבית עולמו. אף סדרתי בקור של נחום אבלים אצל משפחת הנפטר שהתאבלו על פטירתו.

עברו כמה חדשים והתקבל בביתי מכתב לרגל נשואי אחת מבנות המשפחה, אך נבצר ממני לנסע מחמת סבות שונות. לאחר תקופת מה, בא אלי אברך צעיר וספר לי שהוא החתן החדש במשפחה ונא לירושלים בענינים פרטיים. קבלתי בסבר פנים יפות ובקשתיו לבקר אצלי עוד, אם ישאר בירושלים. פעבר שבוע ימים קבלתי הודעה מבית החולים הדסה, לבוא לבקר שם. בהגיעי, פגשתי את האברך הצעיר שוכב במחלתו כשהוא מסכן ונוטה למות. הצטרתי צער רב, אך פעבר ימים ספורים נפטר הצעיר ביסורים קשים. האסון הכפול במשפחה דכא את רוחי ומחיתי להשתתף גם בהלוויה זו. היתה זו שעת ערב מאחרת ובארץ היו אז מהומות. ההליכה להר הזיתים היתה בגדר סכנה ואלינו נלוו שני שוטרים אנגליים שאבטחו את המלוים. לפני צאת ההלוויה לדרך, נגשתי אל שמש החברא קדישא ואמרת לו: "אני הפרתי את הצעיר הנפטר והנה אברך יקר וירא שמים. הפרתי גם את חותנו ואבותיו שהיו ממשפחה מיתסת והשבוה. חותנו קבור בהר הזיתים בחלקה חדשה, ובדואי יש לידו קבר פנוי, מן הראוי אפוא לקבר את החתן ליד חותנו שזה בגדר קברי אבותיו".

הביט בי השמש ואמר בהקפדה: "מתפלל אני עליך מאד שאתה מבקש בקשה כזו בשעת סכנה. אינך רואה את השוטרים המלוים אותנו? אין לנו גררה אלא ללכת מהר אל הר הזיתים ולהטמינו בקבר הראשון שנמצא פתוח, האם נלך בשעת פחד ואימה לתור אחר קברים ולספן יהודים נוספים?" קבלתי את דבריו הנכונים ושתקתי. וכדבריו של שמש החברא קדישא פן היה. ההלוויה נערכה בחפזון מתוך חרדה של סכנת נפשות. באו עם המת להר הזיתים ובקבר הראשון שנמצא פתוח הבריאוהו לקבורה. כדי שיוכלו לרשם ולסמן את מקום הקבר, הרים השמש את האבן שהיה מנחת על הקבר הפסוד שהיה עוד כלי מצבה, ועל האבן פותחים באבן זמני את שם הנפטר הקבור שם. אזני הצטללו כששמעתי אותו קורא את השם שעל האבן: "פה נטמן רבי משה אהרן ב"ר פינקס שייק". חלחלה של התרגשות עברה בי, פניתי אל השמש בקול רועד ואמרת לו: "יודע אתה מי קבור בקבר זה הפסוד? זהו חותנו של הנפטר, וזו היתה בקשתי לקבר אותו לידו!"

שמש החברא קדישא, שעברו עלי עשרות שנים בחסד של אמת, קפץ ממקומו ואמר: "מה נאמר ומה נדבר, מארע נפלא כזה לא ארע לי מעודי! זה פחה של זכות קברי אבות בהשגחה פרטית". (אבותינו) ♦

מאורות

הרב הקדוש רבי מרדכי מנשב"ז זצ"ל
ליום ההולאת ח' בניסן תק"ס

מגדולי תלמידי המגיד מולוטשוב ומגדולי צדיקי דורו. נולד בשנת תק"ב, לאביו רבי דובנער מטולטשין שהיה ספרא רבה ביצעד ארבע ארצות נכד בעל 'מגלה עמקות', שמש ברבנות קהלות מפרסמות ויצא שמו פגאון בתורה ופוסק בר סמכא, אשר התייר עגונות רבות מפבליהן.

איש פלא היה רבינו נושעו על ידו בדרך נס ומופת. אמרו עליו שכל היוצא מפיו לא ישוב ריקם ומפניו יחדו עליונים ותחתונים, ותלמידו רבי אורי מסטרליסק אמר עליו שהוא יודע ובקו במעשה בראשית. רבו הוזהר אמר עליו ששמע בת קול מן השמים: "מרדכי בן גיטל בלתי לה' לבדו" ואמר עליו שהוא מסוגל לתקן נשמה מישראל ולהעלותה עד לשמים, ובי אצלו יגיעת המוח בתורה ועבודת הלב בתפלה ופעולות אבריו באכילה, כלם באותה דרגה עלאה ובבחינת עבודה קדושה לאלקים.

רגיל היה לומר שאיש צדיק מחבר בין ישראל לאביהם שבשמים. כדגמת הסלם שעולים בו ומחבר בין הבית והעליה, וכן אמר שהאפורים שאמר ה' בתורה אפשר להתקשר בהם אליו יתברך, ולכן נקראים אפורים מלשון אסור וקשור. דעתו לא היתה נוחה בשעה שהיו מקטרגים על ישראל, והיה אומר שכל האומר פן יצטרך להיות עד חסם יחד עם היצר הרע שיביא אותו להעיד על קטרוגו.

כל ימיו השתדל להטיב עם הפריות והתמסר ביחוד לטובת עניי ארץ ישראל שהתיישבו בערי הגליל. הותיר אחריו שלשה בנים מפרסמים שהשפיעו מהוזהם על ישראל.

יוסיף דעת

בסוף כל פרשה מובא סכום הפסוקים שבפרשה זו, וכדי להקל על הזיכרון מוזכר שם כלשהו. לא ידוע בוודאות מי הוא מחברם של הסימנים הללו, אולם המחבר נהג בדרך כלל לנקוב בשמות או תיבות המוזכרים בתנ"ך.

לעתים מובאים סימנים שנראים משונים, אבל לאחר העיון נגלה למרבה ההפתעה, כי הם שמות נדירים המוזכרים בתנ"ך, לדוגמה: הסימן בפרשת לך לך הוא: "מכנדב", והוא שם בתנ"ך בספר עזרא (י, מ): "מכנדבי ששי שרי". וכן בפרשת ויקהל: "סנואה" והוא על שם "בני סנאה" (שם ב, לה), וכן בפרשת פינחס "ואליפלהו" המובא בדברי הימים א' (טו, יח), ועוד.

בסוף פרשתנו, פרשת צו, נכתב הסימן: "צ"ו פסוקים, צ"ו סימן", אולם מספירה מדוקדקת של הפסוקים עולה, כי בפרשת צו יש דווקא צ"ז פסוקים, וכנראה הסימן הוא 'עם הכולל'. בסוף פרשת פקודי, לא מובא סימן כלל ויש שם רק סיכום של כל חומש שמות. כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע כתב באחד ממכתביו, כי הסימן היה: "בלי" כ"ל סימן", והוא גימטרייה של צ"ב פסוקים, אך ה"בוכער זעזער" חשב שאין כאן סימן ולכן מחק הכל...

היה היה

'היד השחרה' של רבי חיים זוננפלד

ספר אַחד מילדי ירושלים, ששנה בילדותו ופרש מדרכי אבותיו. הדבר היה בשנת תרפ"ג לערך. בתקופה הסוערת אז נאבקה היהדות התרדית בראשות רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, עם ההסתדרות הציונית שהשתלטה על ההנהגה הישוב היהודי בארץ ישראל. באותם ימים, חלה אַחד מראשי ההסתדרות שהיה ידוע בשמותו הארסית לדת. הוא הכנס לבית החולים האנגלי של המיסיון בירושלים ושָׁהָה בו כחֶדְשׁ, אף מחלתו החמירה והרופאים אמרו נוֹאָשׁ.

אני נמנתי על מקרְבּוֹי של אותו מנהיג ומשפחתו התייעצה עמי במה אִפְשֵׁר להצילו. כִּבְּן לְמַשְׁפָּחָה מְהֻשָּׁב הַיֵּשֶׁן, הִפְרָתִי הֵיטַב אֶת הִדְקוּתוֹ וּלְךָ הָרֹפֵא הַתְּרָדִי, שָׁהָיָה מְמַחָה גְּדוֹל, וְאֵת בֵּית הַחֹלִים הַגְּדוֹל שְׁעַרֵי צֶדֶק, שָׁהָיָה ידוע בבית החולים הַמִּשְׁכַּלל בְּיוֹתֵר בְּאֹתָהּ תְּקוּפָה. יְעֻצְתִּי לָהֶם לְהַעֲבִירוֹ לָשָׁם. לְמִרְוֹת שִׂדְעִתִּי שְׁהַעֲנִין עָלוּל לְהַתְּקַל בְּסֵרוּב מַחֲמַת שְׁהוֹתוֹ שֶׁל הַחֹלָה בְּבֵית הַחֹלִים הַמִּסְיוֹנִי הַמְּחָרֵם, וְגַם מַחֲמַת הַיּוֹתוֹ נִמְנָה בֵּין רוֹדְפֵי הַיְהוּדוֹת הַתְּרָדִית, אֵךְ לֹא נוֹתְרָה בְּיָדֵינוּ הַקְּרָה וּלְלֹא הוֹדְעָה מַקְדַּמַּת בְּצַעֲנוּ אֶת הַהַעֲבָרָה. כְּשֶׁהֻגַעְנוּ אֶל הַדָּר הַמִּיּוֹן, נִכְנַס ד"ר וּלְךָ, בְּדַק אֶת הַחֹלָה וּמְצִאוֹ בַּמָּצָב חָמוּר בְּיוֹתֵר. הַחֵל הָרֹפֵא לִשְׁאַל מַה פְּרִטִים, וּכְאִשֶׁר אֵךְ נֹדַע לוֹ כִּי הִלָּה שֶׁכֵּב בְּבֵית הַחֹלִים הַמִּסְיוֹנִי, הִזְדַּעֵזַע וְעָזַב אוֹתוֹ לְנַפְשׁוֹ.

אני הפרתי היטב את רבי חיים זוננפלד וידעתי את גדל השפעתו על ד"ר וולף. נסיתי להפעיל את השפעתו של הרב, אולי באמצעותו נוכל להציל את החולה. היה זה ביום גשום וכשפלי רטב, נכנסתי אל ביתו של חיים בבתי מסקה שבצד העתיקה, ומצאתיו שקוע בלמוד הגמרא. הרב הפיוני, ולמרות שלבו היה כבד עלי שפרתי מדרך אבותי והצטרפתי ללוחמים נגד ה' ותורתו, ככל זאת קבלני במאור פנים ובקש ממני לשבת.

ספרתי לו על החולה, לא הסתרתי ממנו את זהותו כאחד מראשי הציונים ואף גלית לו את עבודת שהותו בבית החולים המיסיונרי. בקשתי ממנו שיזאיל לכתב מכתב רחוף ל"ד"ר וולף לקבל את החולה, אולם כשהרב שמע בי מדבר בחולה מסכן, סגר מיד את הגמרא לבש את מעילו והחל לרוץ. נעמדתי בחלל הפתח והסמתי את המעבר, כשאני מסביר לו שלא להטריוח את הרב באתי, אלא בכדי לקבל מכתב המלצה, אף הרב הזדקף ואמר בהחלטיות: "כאשר מדבר בהצלת נפשות, אין די במכתב בלבד, עלי ללכת בעצמי ולשוחח עם הרופא. מספקני אם מכתב יועיל, אולם אני לא אזוז משם עד שהחולה יתקבל בראוי".

הרב, שהיה אז כבן שבעים וארבע, החל לרוץ בצעדים מהירים, ואני שהייתי צעיר ממנו בקושי הספקתי להדביק את צעדי. הגשמים התגברו והצעתי לרב להמתין תחת אחד הגגות עד שהגשם יחלש, אולם הוא קרא: "פקוח נפש! כשהולכים להציל יהודי, נרתעים מפנה טפות גשם"?! הצענו אל תחנת הפקררות בשער רפול, עלינו על עגלה ואני האצתי בעגלון לזוז את סוסיו. הרב אמר כל הדרך מזמורים מספר תהלים שהוציא מפיסו ולאחר דהירה של פרבע שעה, מצאנו את עצמנו בשערי בית החולים. הרב זנק מהפרגה ואץ הישר אל הרופא. בינתיים שלמתי לעגלון וכשבאתי אחריו, מצאתי את הרב משוחח בתקיפות עם הרופא. הספקתי לשמע את סוף דבריו: "מאמתי נעשה הדוקטור פוסק בהלכות פקוח נפש? אני מבקש לקבל את החולה מיד ולטפל בו, לאחר מכן נתפח". תוך כדי דבור פנה אלי הרב: "היך החולה? נא להכניסו מהר, פקוח נפש". חזקה על הד"ר וולף דעתו של הרב והוא החל לטפל בחולה, שבדרך גס החלים תוך שבועים ויצא משם בריא לחלוטין, כשהוא כָּלָל לֹא מוֹדַע לְהִתְרַחֵשׁוֹת סָבִיבוּ וּלְזָהוּתוֹ שֶׁל הָאִישׁ לוֹ הוּא חָיִב אֶת חַיָּו.

כעבר שנה, התקיימה חגיגת הנחת אבן פנה לישוב חדש בגליל, ושנינו השתתפנו בו. אותו מנהיג נשא נאום מרפזי ובאמצע דבריו התלהב וקרא: "אנחנו נבנה את הארץ בכחנו אנו! אנו נבנה את הארץ ונלחם מלחמת חרמה ביד השחרה נגד הרב זוננפלד ומעריציו!" ברנע זה עלה דמי אל ראשי. לא שלטתי בעצמי וקראתי אל הנזאם בקול רועם: "שתק! דרך ארץ בפני הצדיק הישיש הזה, שאמה חיב לו את חיוך!" הנזאם הכה בתדהמה ובקש ממני הסבר לדברי. ללא הסוס עליתי אל הבימה וספרתי כיצד היד השחרה של רבי חיים זוננפלד הצילה אשתמד ממות בטוח את האיש הזה. שהכריז עליו זה עתה מלחמת חרמה... ♦

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

על מוקדה עליהמוצח - ובדרך רמז תרמו כל הפרשה על גלות האחרון שאנו בו, לנחמנו מעבון נפשנו.

עוד ידעה, כי יקריב מעשה הצרות לפני מדת הדין שמתחשת למוצח כדי לנקם נקם מאויבינו. ואמרו ופשט וגו', להיות שבגדים הראשונים הם לעשות משפט בעושי רעתנו, ועכשו בא להטיב להוציאנו מהגלות ולהטיב אותנו, לזה לקבש בגדי כתיבת התשבה, כי לא יעכב בקוץ גליות עד פלות עושי רשעה, אלא תכף ומיד יקבץ נפוצותינו ויוציא אותנו ממחנה האנשים הרשעים אל מקום טהור היא ארץ ישראל הטהורה, כי ארץ העמים היא טמאה היא ועפרה ואפלו אידיה, ואין לה מקום שיקרא טהור וזלת ארץ הקדושה:

עוד ידעה כי כאשר יערה ה' את העולה לנקם נקמתה מהרעים, לא יעריבה בפני עצמה, אלא יקטיר עליה המבחרים והשלמים שבאמה שיקראו בשם חלב השלמים, שבזה תגדל מעלתה של האמה לנקם נקמה גדולה משונאיה. ואמרו אש תמיד וגו' פירש, הנם שיבה ה' בהם מכה רבה לא כתבה אש ותמיד תוקד על המזבח, על דרך אמרו ונקימ' דם לא נקימ', עד אבד ריח הטמאה מן הארץ, והיה ה' למלה על כל הארץ:

דברי הימים

בליל שבת קודש ח' בניסן ד'תתק"ג, בעת מסע הצלב השלישי, נהרגו על קידוש ה' כמה מבעלי התוספות במגדל המלך שבעיר יורק באנגליה, וביניהם רבי אליהו מאברוקא ורבי יו"ט ב"ר יצחק מיואני, הי"ד.

ב' בניסן לקחו בני ישראל את השנה לקרבן הפסח, ארבעה ימים קודם שחיתתו ונעשה להם נס שלא יכלו המצרים להורגם על שלקחו לקרבן את אליהם.

י' בניסן הוא תענית צדיקים, כי ביום זה בשנת ב'תפ"ו, נפטרה מרים הניביאה אחות משה ואהרן.

ביום זה בשנת ב'תפ"ח, עלו יהושע ובני ישראל מן הירדן וכנסו לארץ ישראל. למחרתו מל יהושע את בני ישראל בגבעת הערלות.

בי"א בניסן תרמ"ב, פרצה עלילת דם בעיר טיסא עסלר בהונגריה וחמישה עשר יהודים הושלכו לכלא. לאחר מאבק משפטי ארוך שנמשך כקרוב לשנתיים, שוחררו היהודים מכלאם.

בי"ד בניסן היה המעשה של קין והבל שהביאו את מנחתם כמובא בתרגום יונתן, ולפי פירי דרבי אליעזר היה הדבר בליל הסדר. ביום זה נולד אברהם אבינו ע"ה ויש אומרים שנולד בא' בטבת.

בט"ו בניסן אירעו מאורעות רבות לישראל. ביום הזה אברהם את המלכים, נולד יצחק, התברך יעקב, מתו הבכורים במצרים ויצאו משם בני ישראל, וביום זה נושע דניאל מגוב האריות. בט"ז בניסן הקריבו את העומר ומתחילים לספור את ספירת העומר.

משפחה

מטעם

ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל (טו)
 המלבי"ם מותב, שיש מצוה לאכל את בשר השלמים ביום זבחו דוקא, ורק אם נותר ממנו בשר למחרת יאכל אותו בדיעבד, ומכאן זאת מטעמי המקרא, שהמלה "יאכל" מטעמת באתנחתא, "וממחרת" שיהיה למלים הפאות, ובאורו, שאת הנותר יאכלו למחרת, אך המצוה היא לאכל ביום ההקרבה עצמו.

וישחט | ויקח משה מרדמו (טו)

3 פעמים מוזכרת המלה "וישחט" בפרשה, בהטאת, בעולה ובשלמים. הראשונה בטעם רביעי, השנייה באתנחתא והשלישית בשלשלת, וסוף "ראש". הספה היא מפני שבאיל המלואים היה צריך דם רב לחיות על תנוף האון ובהזנות חיד והרגל, ולכן הוציא דם הרבה, לפיכך מטעמת המלה בשלשלת ששווים בגנינתה. רבי שלמה הכהן מוילנא מחדש חידוש גדול שמששה רבני שחט בשחיה גדולה, שחט רב הפסגים והפסיק, קבל דם הנפש ונתן על התנוף, אחר כך קבל עוד דם וזרק על המזבח. יש אומרים שמששה שחה בעבודה זו שהיתה האחרונה מעבודותיו, ועוד מצאו רמז לחזון שמסלסל בגנינה ובדרך כלל חיה חזן הקהלה גם השוחט...

מדגש

בספר "בית ועד להקמים" תרפ"א, הביא חידה על פרשת צו: "בפרשת צו השוחטים קמצינים מנודת; בין בשכיבה בין בישיבה ובין בעמידה; ומי שיש לו ראש' בין פתרון החידה". מקור החידה מבעלי המסורת: "וישחט ג' קמזין בענין, ומשתנין בטעמא, קדמא רביעי, תנינא אתנחתא, תליחא שלשלת, וסמן ישן, וישב עומד". הפתרון הוא, שלש פעמים נכתבה המלה "וישחט" בפרשתנו, ושלשון מנקודות בקמץ וכלא בפתח, וראשי התבות של טעמיהן רא"ש. הראשונה וישחט בטעם רביעי שנגינתו כשוכב וישן וגם מפני ש'רבי' מתרגם בארמית רביעי, השנייה וישחט בטעם אתנחתא שהוא יושב וזה, והשלישית וישחט בשלשלת שסמנו עומד וקוץ, ואחד מתלמידי המתיר"ל ורבי שכנא מלפלין כתב, שהתבה רא"ש באה לרמז שהשחיטה נעשית בראש הבהמה.

ממלכה

אדם אחד, שהיה צאצא לאחד מהצדיקים המפורסמים, לבש בגדי משי והתנהג בגנוני מלכות, למרות שהיה איש פשוט ומדותיו מגנות. פעם בא לפני החזן מלובלין והוא הכיר בו כי בגדיו אינם משקפים את פנימיותו, ואמר לו: "אצל אהרן הכהן כתוב וזו עלי אהרן עלי בגדיו, ואלו על בגדיו כתוב ועל בגדיו ועל בגדיו בגדיו, ואלו על שאצל אהרן זהו רק על בגדיו, כי הוא היה צדיק גדול, אך על בגדיו היה צריך להיות גם על גופם וגם על בגדיהם, כי גם את עצמם היה צריך לקדש..."

נוהג היה רבי מאיר מפרמישליץ לךאג שלייהודים העניים בעיר, והיה בשר לכבוד שבת. כבר מיום ראשון היה מכתת רגליו ומקבץ נדבות למען עניי העיר. קרה פעם והגיע יום חמישי ועדיו לא היה בידו מאומה למען העניים. לא הפס רבי מאיר, נכנס אל הרפת שלו והוציא ממנה את פרתו היחידה, נטלה אל השוחט בעירה וחלק את בשרה לעניים. בבקר קמה הרבנית וכשפאה לחלב את הפרה חשכו עיניה. "הפרה נגנבה" צעקה הרבנית והחלה לחפשה. כשפאה אל הרבי לספר לו על האסון שארע בגניבת פרתם היחידה שהיתה מטה לחמם, נחם אותה ואמר: "אל תדאגי, הפרה לא נגנבה אלא עלתה לשמים. יום יבוא ואנו נמצא אותה שם בעולם העליון ושם נשמח שעשינו בה מצוה גדולה ושמוחנו לב עניים".

פעם הגיע אדם אחד אל רבי חיים עוזר גרודזינסקי, ובקש ממנו שימליץ טוב על אביו שיתקבל לרב בעיר מסומת, שמשרת הרבנות בה היתה פנויה באותה שעה. דעתו של רבי חיים עוזר לא היתה נוחה מאותו רב והיה בדרך פי און הוא מתאים לעלות על כס הרבנות בעיר המצטעת. כשראה הן פי רבי חיים עוזר לא נענה לו, החל לדבר בחפזה ובהתרסה. תלמידו של רבי חיים עוזר, רבי יוסף חזקיהו מישקובסקי מקריניק, ישב מועזע פהלום רעם, אך רבי חיים עוזר לא פצה את פיו. רק באשר חלה הגדיש את הפאה, יצא מן החדר ללא אמר ודברים. שאל התלמיד את רבו: "הרי גם לסבלנות יש גבול?" השיב רבי חיים עוזר: "הרי הוא בן ומשתדל הוא למען אביו, ואין לי רשות לכעס עליו". לעמדת זאת, ספר התלמיד, פעם דבר רבי חיים עוזר קשות עם רב אחר. כשיצא מלפניו, הבעתי את פליאתי בפני הרב על התרזותו הנדירה, אך הרב הסביר לי: "חס ושלום שפעסתי, לא גרזתי עקשן ולא אדע כלל פעם מהו. עשיתי עצמי כפועם, כדי שהרב יראה את הרצינות שבדברי ויקח את הדברים ללב ולא לשוב לכסלה עוד".

אשתו של ה"חפץ חיים" קנתה עם שכנתה בשתפות דג גדול וסכמו ביניהן לחלק את הדג שנה בשנה. שעת הצהרים הגיעה אף השכנה טרם באה. בראות אשת ה"חפץ חיים" כי השעה מאחרת, חלקה את הדג לבדה. את החצי הגדול שמרה עבור שכנתה ואת החלק הקטן נטלה לעצמה, הכניסה לסיר ומהרה לבשלו. כשהגיש את הדג המבושל לשלחן, לא שת ה"חפץ חיים" את לבו אליו והמשיך באכילת הקחם, כאלו אין דבר נוסף על השלחן. בנו, רבי ליב, שקשב שמא לא הרגיש אביו בדג שהנח בעבורו, קרב את הצלחת, אף ה"חפץ חיים" הסיט את הצלחת ממוולו והמשיך באכילת הקחם. הבין ר' ליב כי לא דבר ריק הוא, נכנס למטבח ובקש מאמו לספר מה התרחש עם דג זה. ספרה לו אמו שהדג היה גדול מדי והיא קנתה אותו בשתפות עם שכנתה, ומכיון שהשכנה טרם באה, כפי שקבעו, חלקה אותו לבדה ואת החצי הגדול הותירה לשכנה. "עתה הכל ברור ומוברך", לחש לעצמו רבי ליב, "ודאי שדג שנעשה בו מעשה כזה, אבא אינו יכול לאכל. החלקה אינה חלקה, הרי הדג בחלקו שיהיו עדין לשכנה".

פעם הגיע רבי אליהו לזפון לישיבת קמניץ. בעת שעלה במדרגות, מעד ונפל ונשאר יושב על המדרגות. נבהלו האנשים סביבו וחשבו כי ודאי נחבל קשות. הרגיע אותם רבי אליהו ואמר פי הכל בסדר. "אם פן, מדוע אין הרב קם על רגליו?" שאלו. "אני יושב וחושב מפני מה נפלת", ענה להם רבי אליהו.

כשהשיא רבי יעקב ברלין את בתו הצעירה, העניק לה נדניה גדולה כדי שתוכל להתפרנס ממנה ימים ארוכים. כמנהג הימים ההם, מסרו את הכסף בידו אדם נאמן, אשר היה מפרסם לעשיר והכסף היה אצלו כפקדון לדרך מסחרו. לא עברו ימים רבים אחרי נשואי הזוג, ויצא שם פי הנאמן אינו משלם לנושים והכסף גידול בחזקת סכנה. החלט בין בני המשפחה כי האב בכבודו ובעצמו יסע מיד אליו. בתקנה פי בהשפעתו יצליח לגבות את דמי הנדניה. נעתר רבי יעקב להפצרת בני משפחתו ויצא לדרך. עברו ימים מספר ורבי יעקב חזר לביתו, כתירוהו כל בני המשפחה ושאלוהו להצלחת נסיעתו. לתמהונם ענה להם פי ידיו ריקות ולא נפגש כלל עם הנאמן, פי באשר הגיע לעירו נודע לו פי האיש ירד מנכסיו ואבד את כל כספו, ו"לא רציתי לעבר על הלאו של לא תהיה לו פנושה", הסביר רבי יעקב במתינות וברגע נפשי.

"אין קרבן בשבירת הלב" (הרוקה)

"אין קרוב לקדוש פרוץ הוא כלב האדם" (ספר הקנה, המיוחס בטעות לרבי נחמיה בן הקנה)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת צו

זהו מה שפ"י רש"י ז"ל ביותר צריך האדם לזרוז במקום שיש חסרון כיס, היינו המחשבה, וזהו העולה, המרומזת על המחשבה. (חידושי הרי"ם)

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה דייקן בזמן שנקבע והתאונן על אלו שהיו מאחרים. בחתונות ובשאר שמחות, היה מגיע בשעה הנקובה, ואם לא מצא איש... קם והלך ולא חזר. פעם הגיע לחתונה, והרב האמור לסדר החופה והקידושין איחר מאד. קבעו את החופה לפני השקיעה והזהירו את כולם להגיע בזמן והנה דווקא הרב מסדר הקידושין בושש מלהגיע.

זמן רב חלף, השמש כבר שקעה, ואז הגיע סוף סוף הרב מסדר הקידושין. הרב לא הבין על מה המהומה, מה זה משנה לפני השקיעה או אחריה, העיקר שהוא כאן. בליבו של רבי יעקב היתה תרעומת על התנהגות זו, ואחרי החופה ניגש אליו ואמר לו כי נתעוררה אצלו קושיה חזקה מאוד על הגמרא (סוכה כח) וכך שאל: "כתוב בגמרא ששמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, מהם שראויים שתשרה עליהם

שכינה כמשה רבינו, ומהם שיכולים להעמיד חמה ברקיע כיהושע בן נון." וקשה לי, מילא להגיד שראוי אדם להשראת שכינה, מדריגה גבוהה היא, אבל מהי המדריגה של להעמיד חמה? וכי זה שבחו של יהושע? הרי היתה מלחמה והיה צריך שהחמה תתעכב ולכן העמידה, לשם מה זקוק אדם למדריגה זו?

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה הוא (היא) העולה על מוקדה" (ו, ב) בפסוק זה יש הבדל בין הקרי [צורת הקריאה של המילה] לבין הכתיב [צורת כתיבתה]. הכתיב אומר: "הוא העולה", ואילו הקרי אומר: "היא העולה". ויש להבין מדוע קיים הבדל זה, מה רצתה התורה שנלמד ממנו?

העניין הוא, שאדם המביא קרבן עולה עלול לחשוב שהבהמה שהוא מקריב היא עיקר הקרבן, אבל האמת אינה כך, אלא הוא עצמו העולה, האדם הוא עיקר הקרבן, שאם לא כן, אם אדם אינו חושב שכל מה שעושים לבהמה או לעוף, היו צריכים לעשות לו כדי לכפר עליו, אין שום ערך לקרבן. לכן צורת הכתיב אינה כמו צורת הקרי, אלא "הוא העולה", לרמוז שהמקריב הוא עיקר הקרבן ולא הבהמה.

"אם אָסַק שְׁמִים שָׁם אֲתָה" (קלט, ח)
בְּקִרְתִּי אֶצֶל יְהוּדֵי שְׁעוֹבַד בְּתַעֲשִׂיָה הָאֲוִירִית הַיִּשְׂרָאֵלִית.
הוא הסביר לי בדיוק איך עובד המזל"ט (מטוס זעיר ללא טייס).
מָה הָיָה הַחֲדוּשׁ שֶׁמְדִינַת יִשְׂרָאֵל הוֹסִיפוּ בְּעֵנֶינֵינוּ?
זֶה מָה שֶׁהִסְבִּיר לִי: לִיד (כְּמַעֲט) כָּל מְדִינָה יֵשׁ מְדִינַת אוֹיֵב שְׂרוּצִים לְחַסֵּל מִטְרוֹת שֶׁל טְרוֹר וְלוֹחֲמָה, או דְּבָרִים אֲחֵרִים שְׁעֵלּוּלִים לְסַכֵּן אוֹתָם.
קִשָּׁה מְאֹד לְהַכְנִס לְשִׁטַּח אוֹיֵב פִּי כְּאֲשֶׁר יִזְהוּ אֶת הַפּוֹלֵשׁ, יִפִּילוּ אוֹתוֹ מִיַּדִּית, לְצַרְךָ כִּף הַמְצִיאֹ אֶת הַמְזַל"ט שֶׁדָּרְכּוֹ אֶפְשָׁר לְחַדֵּר לְשִׁטַּח אוֹיֵב מְהֵרָ מְאֹד וְקִשָּׁה לִזְהוּת אוֹתוֹ פִּי הוא קֶטֶן מְאֹד וְכִכָּה מְגִיעִים לַמְטָרָה מְחַסְלִים אוֹתָהּ וְחוֹזְרִים לְבָסִיס.

"צו את אהרן ואת בניו" (ו, ב) אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון כיס. (רש"י) לכל האיברים יש כיס, לכסות את הדבר בידו, אפשר לאכול ולא לאכול, ללכת ולא ללכת, אבל המחשבה אין לה כיס, כי אם באה לאדם מחשבה זרה, אין לו כל עצה להמלט ממנה.

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הלכה רעא, יג) דביקדוש דאורייתא יש להחמיר ולקדש על שיעור גדול.

עוד העידו על הרב דסלר, שכאשר נסע באוטובוס להגיע למחוז חפצו, לא היה לוחץ מעולם על הכפתור כדי להודיע לנהג שיעצור בתחנה שעליו לרדת, אלא ירד רק כאשר הנהג עצר בלאו הכי, ולכן לא עלה בידו תמיד לעצור בתחנה שהיה צריך לרדת בה.

פעם נשאל לפשר הנהגתו זו, והשיב, שבעת נסיעתו הוא רואה את האנשים הרבים היושבים באוטובוס וכל אחד ממנה לדרכו, "ואיך אגרום לעכב את כל הנוסעים מפני שאני רוצה לרדת דווקא במקום זה"....

(באר החיים)

סיפר הגאון רבי חיים קנייבסקי זיע"א שכאשר שהה בזמנו, מספר ימים בצפת, עם החזון איש, ניגש אליהם יהודי ישיש שהעיד על עצמו כי זכה לראות את הגאון הרידב"ז זצ"ל, וביקש ממנו החזון איש שיספר לו עובדה אחת מאותו גאון וכך סיפר: בשבת הגדול, ובשבת תשובה, היה בית הכנסת של הרידב"ז מלא מפה לפה במאות תושבי צפת שבאו לשמוע דברים מעניינים דיומא ודברי חיזוק.

לקראת השעה היעודה שבה היה אמור הרידב"ז להתחיל דרשתו, היו כל מבואות בית הכנסת מלאים וצפופים.

כאשר הגיע הרידב"ז עטוף בטליתו לדרשה, ראה שאם יכנס בפתח

הראשי, יאלצו יהודים רבים לזוז ולפנות לו את הדרך וגם כל ההמון בפנים בית המדרש יעמדו על הרגלים.

מה עשה הרידב"ז? המשיך דרכו והקיף את בית הכנסת עד שהגיע אל הכותל שאחרי ארון הקודש, שם היה חלון שדרכו היה אפשר לזחול פנימה....

כל הקהל ששהה כבר בבית הכנסת נדהם לראות את הגאון הרידב"ז כיצד מכפיף הוא את גופו הקדוש וזוחל דרך החלון, עד שהגיע אל מקומו בבית הכנסת... כל זאת כדי שלא להטריח את הציבור.

(קול ברמה)

ואמנם עד היום היתה לי תשובה לשאלה זו, אך בגלל כבוד הרב היא הופרכה...

הרב השתאה הכי צד? ורבי יעקב הסביר: "הרי בוודאי היו אנשים רבים נישאים בכל יום במחנה ישראל, ומשה רבינו לא יצא מן האוהל, ומי איפא סידר חופה וקידושין? ברור שיהושע, לכן היה צריך להעמיד חמה במקומה כדי שיספיק לסדר הרבה חופות טרם השקיעה.

אבל אם אמורים לסדר חופה לפני השקיעה, ובאים לאחריה, בשביל מה צריך להעמיד את החמה?" (ר' יעקב אומר)

"ואש המזבח תוקד בו" (ו, ב)

כלומר: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להיזהר

שתהיה יוקדת "בו" - בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים.

כדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך היא גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב [הלל הזקן]?

אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפורח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל נהג לקדש כל ימיו על כוס יין בשיעור

הקטן ולא הקפיד לקדש על הכוס בשיעורו של החזון איש, ורק לאחר פטירת זוגתו הרבנית, התחיל לחזור על כוס בשיעור גדול ולקדש בו על היין.

הדבר היה לפלא בעיני מקורביו.

פעם הסביר להם טעמו, כי את הגביע הקטן קיבל מתנה מחמיו, וידע שאשתו חפצה מאד שיקדש וישתמש בגביע זה, וכיון שאמרו חז"ל ("ב"מ נט.): "לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו", על כן נהג להדר בשיעור זהירות בכבודה, וקידש בגביע זה. אבל לאחר פטירתה החל לקדש בשיעור גדול כפי שמכריע המשנה ברורה (בביאור

אָבֶל יִשְׁנֶן שְׁתֵּי בַעֲיוֹת, הָאֶחָת שֶׁהִמְטוּס עֲשׂוּי מִמִּתְכַּת, וְהַמִּתְכַּת כְּבֹדָה מְאֹד, וְקִשָּׁה לְשִׁים עָלָיו הַרְבֵּה חֶמֶר נִפְץ וְטִילִים, כִּי עִם מִשְׁקַל כְּבֹד, הִמְטוּס יִסַּע לֹאט יוֹתֵר, וְגַם לֹא יוּכַל לְהִרְקִיעַ גְּבוּהַ לְשִׁחְקִים מִדֵּי הַרְבֵּה שְׁעוֹת, וְיִהְיֶה חֵיב לְחֹזֵר מֵהָר, כִּי גַם הַדִּלְקָ שׁוֹקֵל וּמְכַבֵּיד עָלָיו עוֹד יוֹתֵר, וְאִ"כ מְטוּס מִמִּתְכַּת הוּא כְּבֹד וְקִשָּׁה לְהַפְעִילוֹ.

וְהַבְעִיָּה הַשְּׁנִיָּה, שְׁדַבֵּר הַיּוֹתוֹ מִתְכַּת, גּוֹרֵם לְכָךְ שְׁמִידָ כְּשֶׁנִּכְנַס לְשִׁטַּח הָאוֹיֵב, הָרֹאדָר מְזַהֵה אוֹתוֹ וּמְיַד מִפִּיל אוֹתוֹ.

הַגִּיעַ הַמוֹחַ הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְהַמְצִיא מְטוּס מִפְּלִסְטִיק וְלֹא מִמִּתְכַּת.

בְּרוּר שֶׁהַפְּלִסְטִיק חֵיב שִׁיְהִיָּה בְּאוֹתָהּ דְרָגַת חֹזֶק כְּמוֹ מִתְכַּת, וְאִזּוֹ הַרְוֹחַ הוּא כְּפּוֹל, רֵאשִׁית, הַיּוֹת שֶׁהוּא עֲשׂוּי מִפְּלִסְטִיק, הוּא קָל מְאֹד, וְאֶפְשָׁר לְשִׁים עָלָיו הַמוֹן חֶמְרִי לְחִימָה, וְגַם עֵקֶב הַיּוֹתוֹ קָל מְאֹד יִתְכַּן שִׁיְהִיָּה בְּאוֹיֵר לְמִשְׁךָ זְמַן רַב.

וְהַדְּבָר הַשְּׁלִישִׁי בְּנוֹסֶף, מִכִּינֵן שֶׁעֲשׂוּי מִפְּלִסְטִיק, הָאוֹיֵב לֹא יְכוּל לְזַהֹת אוֹתוֹ בְּכֻלּוֹ, וְכִכָּה קָל מְאֹד לְמַזְלֵ"ט/חֶמְקֵן לְחַדֵּר לְשִׁטַּח הָאוֹיֵב, וְלִטְפֹּל בְּמִי שְׁצָרִיכִים לְחַסֵּל וְלְחַזֵּר לְבָסִיס כְּאֵלוֹ לֹא קָרָה דְבָר.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

מבאר הכלי יקר, שכאשר אדם חוטא למלך ומבקש להתפייס איתו, הוא שולח את מנחתו באמצעות שליח משום שאין לו את העזו ואת תעצומות הנפש להיראות לפני המלך.

מאיך גיטא, אדם המבקש להביא לפני מלכו דורון ומנחה, אינו שולח זאת על ידי שליחים, אלא הוא בעצמו טורח להגיע להיכל המלך ולהגיש זאת לפניו.

משום כך, קרבן חטאת וקרבן אשם, שהם קרבנות הבאים לכפרה על האדם, מוקרבים על ידי הכהן, אולם בקרבן שלמים 'ידיו תביאינה' - המקריב בעצמו יביא בידיו!

"והוציא את הרשן אל מחוץ למחנה" (ו, ד)
אל ראש ישיבת טלו הרה"ג רבי מרדכי גיפטר - הגיעה אשה וטענה שבעלה לא זורק את האשפה, וסיפרה לו שבעלה טוען שהוא בן תורה, ולא יאה לבן תורה להתעסק בזה כי זה לא מתאים...

אמר לה הרב שהוא כבר ידבר עמו על כך...
למחרת דפק הרב בדלת ביתם, וביקש לפנות בעצמו את האשפה, וכך היה.
ממעשה הרב למד הבעל מוסר מבלי שהיה צורך להוכיחו...

"וישם את המצנפת על

ראשו" (ח, ט)

ר' משה וולפסון, בן למשפחת הנודעת בנדיבותה לעולם התורה, יצא עם קבוצת משקיעים מארה"ב לסינגפור, מדינה קטנה במזרח הרחוק, במטרה לבדוק ולמשש עסקת ענק.

עוד לפני יציאתם, הוכנו חברי המשלחת ע"י איש תיאום מיוחד, על מנת שלא להיתפס בסינגפור כפורעי חוק.

וכל זאת מדוע? משום שפושע בסינגפור הוא לא רק מי ששודד או רוצח, אלא גם מי שמשליך נייר ברחוב.

העונש על השלכת נייר ברחוב בפעם הראשונה הינו קנס על סך אלף דולר סינגפורי! ואם חלילה יעז שוב לחזור על מעשיו, יוטל עליו לעבוד כמנקה רחובות במשך שלושה חודשים ללא תמורה.

מיום הנחיתה במדינה, השתתפו חברי הקבוצה, שבראשם עמד ר' משה וולפסון, באין ספור פגישות ודיונים שהתקיימו מרתונית מהבוקר ועד הלילה.

בכל יום שחלף הלכה העסקה ונרקמה לפרטי פרטיה. לקראת היום האחרון, נותר רק לסגור קצוות, ולהיערך לפגישת הסיכום עם המיליונר הגדול של סינגפור.

מדובר בפגישה מכרעת, שהיתה עלולה, חלילה, להפיל את העסקה באחת.

פיצד המזל"ט עובד בפעל?

אם לדגמא המזל"ט נכנס לשטח אויב, והוא מזהה שירה של מספר רכבים חשודים מקפים באופנועים רבים סביבם, ככל הנראה מישוהו חשוד נוסע כאן.

המזל"ט מסמן אותו, שולח את נקדת ציון המקום לכוחות הבטחון, ובעצם סים את פעילותו.

כוחות הבטחון והמודיעין בודקים ומבררים האם זה אכן מה שמחפשים, וכאשר מקבלים אשור שאכן זוהי המטרה המבקשת, הם שולחים טיל שמגיע בדיוק למקום שהמזל"ט ציין קדם לכן, ופוגע בדיוק באותם רכבים. כלומר ברגע שהמזל"ט סמן לעצמו לפני כן מטרה, בזמן הפעלה, כששולחים את הטיל, המזל"ט כבר לא שם.

עד כאן ההסבר של אותו יהודי בענין המזל"ט.

ונראה להסביר זאת בעבודת השם, לכל אחד יש אויב שצריכים לחסל אותו = היצר הרע שמפריע לנו להתקדם בעבודת השם ולהתעלות.

את האויב הרע הזה צריכים לחסל, אבל אנחנו כבדים מאוד, מתהלכים מיאשים וכועסים, וככה אי אפשר לחסל את האויב, כי או שלא יהיה לנו דלק להרבה זמן, או שלא נצליח להמריא לגבה הרצוי וכו'...

הדרך הנכונה פיצד לחסל אותו היא להפך לפלסטיק, שהוא הרבה יותר קל מהברזל והפלדה, וככה נוכל להגיע אל היעד, ולחסל את יצר הרע.

"אש תמיד תוקד על

המזבח לא תכבה"

(ו, ו)

איתא באבות (פ"ה, מ"ה) עשרה ניסים נעשו לאבותינו במקדש... לא כיבו הגשמים אש של עצי המערכה...

ותמוה, היפלא מה' דבר, הרי יכול לעשות שלא ירד גשם על המזבח כלל, ולא יזדקק לנס כה גדול? אלא, ללמדנו בא, מהי דרך ההנהגה הרצויה, שלא יטוש אדם את מקומו ומעמדו בעבודת הקודש, בכל מקרה, וכשם שהאש היתה יוקדת תמיד על המזבח, ואף מפני גשמים שנתכו עליה לא נרתעה, כמו כן, ראוי שעם כל הסיבות המפריעות בחיי היום יתמיד לעמוד על עמדו, ולא יסור מעבודתו הקדושה.

הנה רוב אנשי העולם מבקשים להצדיק את העדר תלמודם באמתלה כי דאגת פרנסתם מפריעתם, אך האמת היא שצריך האדם לבטוח בה' כי יספק לו צרכיו, ולא יכבו "גשמים" היינו עניני הגשמיות והפרנסה, את האש, היא עסק התורה שעליה נאמר "הלא כה דברי כאש". (רבי חיים מוולאז'ין)

"המקריב את זבח שלמיו לה'... ידיו תביאינה את

אשי ה'" (ז, כט-ל)

מהי כונת הכתוב ידיו תביאינה?

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

כולם התרוממו באחת ביראת כבוד, המיליונר הסינגפורי נכנס פנימה בכל הודו והדרו. הוא התיישב וסימן בידו להמשיך בשיחות, כאשר לפתע המיליונר מרים את ידו ושקט השתרר באולם. הוא פונה לר' משה וולפסון, ולהפתעתו המרובה מבקש ממנו "תיקח שתייה ותעשה ברכה!" ר' משה וולפסון היה אחוז תדהמה מהבקשה המפתיעה. הוא מזג לעצמו מים, ובירך בכוונה ובקול "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו". המיליונר לא נותר חייב וענה בקול "אמן!" במקום לבלוע את המים כמעט בלע מיועדנו את הלשון.

מה מתרחש כאן? תמה בליבו. אך המיליונר המשיך להפתיע באומרו: "תגיד לי, היית הבוקר בבית הכנסת?" ר' משה השיב בחיוב, והמיליונר המשיך: "שמת לב כי ישנה עובדה מוזרה, רוב בית הכנסת הוא ממוצא אשכנזי, אולם המתפללים משתמשים דווקא בסידור בנוסח ספרדי, ויש עוד כמה אי התאמות בקהילה..." הפעם המים כבר כמעט נשפכו מידידו של מיועדנו.

המיליונר הבחין בפליאה רבתי שעל פני כל הנוכחים, וסיפר: "התייתמתי בתור ילד קטן, ויהודי עשיר נדיב לב החליט לאמץ אותי. מעולם לא התגיירתי, אך מכיון שגדלתי אצל יהודי, לעיתים הייתי מתלווה אליו לבית הכנסת. מאז ומתמיד אני שומר על חיבתי המיוחדת ליהודים!"

מכאן ואילך, הפגישה התקדמה לטובה, כשבמהלכה המיליונר מכבד את ר' משה ומאיר לו פנים באופן נדיר, עד שנסגרה העסקה הגדולה, לשביעות רצון כל הצדדים. סיים ר' משה ואמר: "ורק לחשוב על כך שהמתווך חשש שהעשיר יראה אותי עם כיפה..." עלינו, כיהודים שומרי תורה ומצוות, מוטל לשמור על יהדותנו מכל משמר - ובל נחשוש שנפסיד מכך. הנה, אני רק הרווחתי!..."

(אחת שאלתי)

לפני קיומה, הכינו את חברי המשלחת האמריקניים אודות כללי הטקס המחוייבים. בסינגפור, כמו ברוב מדינות המזרח הרחוק, טבועה תרבות עמוקה של טקסים שונים עליהם אסור לדלג, גם כאשר העמית שמולך הוא אמריקני חופשי. בקומת הכניסה, סמוך לשורת המעליות, פגשו חברי המשלחת את אחד המתאמים המקומיים. הוא ניגש לר' משה וולפסון וביקש ממנו באדיבות - אך בטון שאינו משתמע לשני פנים - להסיר את הכיפה, פריט הלבוש הזה - הבהיר המתווך - עלול להתפרש בצורה לא נכונה; אני לא מבקש ממך לזרוק את הכיפה, רק תשמור עליה בכיס.

אני נשאר עם הכיפה - קבע ר' משה - ובע"ה יהיה בסדר.

המתווך נלחץ, רחמים! רחמים! ההתעקשות שלך עלולה להוריד לטמיון את כל העסקה, ניסה להתחנן על כבודו (ובעיקר על הפסד כספו), אבקש מכבודו להסיר את הכיפה מראשו, מדובר בעסקה גדולה ביותר, מדוע לקלקל אותה עם דברים קטנים?

ר' משה הבהיר שוב בקול צלול ובאופן חד משמעי: "את הכיפה איני מסיר!" פני האנשים שנדחסו במעלית היו חמוצות, אך זו כבר היתה מציאות שלא ניתנת לשינוי, וכך הגיעו לקומה המיועדת שהיתה כולה פאר והדר. כל אחד שנכנס למתחם המיועד, זכה לקבלת פנים חמה מדייל שניצב בפתח וידע לנקוב בשמו. משם הופנו לאולם הפגישות המפואר, בו

היתה אמורה להתקיים הפגישה המכרעת. כמאה איש התקבצו סביב שולחן ארוך.

הושיבו אותם בסדר מתוכנן, שיצר ביניהם סוג של קבוצות דיון, כאשר בראש השולחן, ניצב כיסא מלכותי השווה עשרות אלפי דולרים, שהוכן עבור המיליונר 'המהולל', שתיכף ייכנס לאולם.

הם ציפו בדריכות לכניסתו של האיש, לצורך סגירת עסקת הענק, ולבינתיים החלה הפגישה, והצוותים דנו בפרטים הסופיים, עד שלפתע הושלך הס באולם.

מִתְכַּת = יְשׁוּת בְּפָנַי עֲצָמָה, אָדָם שְׁמַחֲזִיק מְעַצְמוֹ שֶׁהוּא בְּעַל עֵרֶךְ, וְהוּא יְשׁוּת עֲצָמָיִת, לֹא יָכוֹל לְחַסֵּל שׁוֹם דָּבָר, לְעֵמֶת פְּלִסְטִיק = מֵצֵד עֲצָמוֹ אֵין לוֹ כְּלוּם, אֲלֵא יֵצְרוּ אוֹתוֹ מִנֶּפֶט עֲצָבוֹ אוֹתוֹ בְּצוּרְתוֹ הַחֲדָשָׁה וְכֵדוֹ, הוּא יָכוֹל לְהִיּוֹת קָל כְּנוֹצָה, וְלֹא בּוֹלֵט בְּאֶף מְקוֹם = אָדָם אָדָם שְׁחִי עִם הַקֵּב"ה, שְׁמֵצֵד עֲצָמוֹ אֵין לוֹ כְּלוּם, הוּא לֹא תוֹפֵס מְקוֹם וְאֵין לוֹ נוֹכְחוּת, אָדָם כְּזֶה יָכוֹל לְחַסֵּל אֶת הַיֵּצֵר הָרָע.

הַבְּדֵל נוֹסֵף הוּא בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה וְשֶׁלֹא בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה. בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה, בְּשַׁעַת גְּלוּי הַיֵּצֵר, בְּשַׁעַת הַהֲתַעַרְרוֹת לְעִבְרָה חֲלִילָה, קָשָׁה מְאֹד לְהִלָּחֵם עִם יֵצֵר הָרָע, כִּי אִזּוֹ הַכֹּל בּוֹעֵר וְאֵין מְצִיאוֹת שֶׁל הַתְּבוּנָה בְּאוֹתָם רְגָעִים, בְּאוֹתוֹ זְמַן, הָאָדָם צָרִיךְ לְסַגֵּר אֶת הַמוֹחַ וְלוֹמַר 'לֵךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה' לְהִפָּךְ לְדוּמָם, שֶׁב וְאַל תַּעֲשֵׂה עֲדִיף, וְלֹא לְהִתְחַפֵּר בְּמִלְחָמָה.

אֲבָל שֶׁלֹא בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה, זֶה הַזְּמַן לְחֹשֵׁב וְלְהַתְּבוּנָה, לְחֹשֵׁב דְּרָכִים כִּיֵּצֵד לְהִלָּחֵם עִם הַיֵּצֵר וְלְחַסֵּל אוֹתוֹ. בְּרָגַע שֶׁהָאָדָם מִתְכַּנֵּן אֶת עֲצָמוֹ, מְזַהֵה אֶת נְקֻדַּת הַחֲלָשָׁה שְׁלוֹ, מְעֵבִיר אֶת צִיּוּנֵי הַמְּקוֹם לְתַפְלָה מוֹל הַבּוֹרָא וּמְצַפֵּה לְחֲסֵדָיו, שֶׁהָרִי אֲלֵמְלֵא הַקֵּב"ה עוֹזְרוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לוֹ, אָדָם שְׂכֹזָה, בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה, לֹא צָרִיךְ לְהִלָּחֵם, אָדָם כְּזֶה, יוֹדֵעַ בְּדִיּוֹק אֶת אֲשֶׁר עָלָיו לַעֲשׂוֹת, וְכִיֵּצֵד לְהִתְמוֹדֵד עִם הַיֵּצֵר.

וְעַקֵּר עֲבוּדַת הָאָדָם הוּא שֶׁלֹא בְּשַׁעַת מְעֵשָׂה.

(צִפְרָא דְשַׁבְּתָא - סְפִינְקָא)

גליון 568
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' (ד' - י"א)
אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם, הרי אתה מצוה אותנו שנביא כל הקרבנות הללו, בעוד הבית המקדש קיים, אדם חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו, וכן מביא מנחה ומתרצה לו, ועכשיו שחרב בית המקדש, היאך אנו עושים על חטאתינו ועל אשמתינו. אמר להם הקדוש ברוך הוא, אם מבקשים אתם שיתכפר עליכם, היו משמרים תורתני ואני מעלה עליכם כאילו עשיתם לפני קרבן. ומניין? שנאמר "וזאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים", אל תקרי כן, אלא זאת התורה, לא לעולה ולא למנחה ולא לחטאת ולא לאשם ולא למלואים ולא לזבח השלמים, אלא היו עוסקים בתורה, ויהיה חשוב לפני כאילו אתם מקריבים לפני כל הקרבנות. לפיכך אמר דוד "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתני", כי אני יודע שעסק תורתך מכפר עוונות, לפיכך אהבתי תורתך.

(תנחומא צו י"ד)

פרשת השבוע

ספרים, שאל הסבא. הילד הקטן הרהר רגע מעט ואחר כך אמר, כשיבוא המשיח הרי ייבנה בית המקדש, ואז אקנה בכספי קרבנות. רבי יהושע היה נרגש מהשגותיו של נכדו, והושיט לו חופן מטבעות, באמרו, מטבעות אלה מגיעים לך על דברי החכמה שהשמעת זה עתה, ולוואי שתזכה לקנות בכסף זה קרבנות לעבודת הבורא.

ויעש אהרן ובניו את כל הדברים (ח' ל"ו)

פירש"י להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל. מסופר: פעם ביקש הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א מאחד המתפללים בבית מדרשו לעבור לפני התיבה. החל הלה להניע כתפיו הנה והנה כאומר, איני ראוי לכך ולא רצה לגשת. אמר לו הרבי, עכשיו הבנתי מהו שאומר רש"י "שלא הטו ימין ושמאל" היינו שאהרן ובניו עשו מה שנתבקשו לעשות, ולא הטו ראשיהם ימינה ושמאלה מתוך עניויות.

זה קרבן אהרן וגו' אשר יקריבו לה' (ו' - י"ג)
הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א התייתם בגיל רך מאד, ורוב שנות ילדותו גדל אצל סבו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א. מסופר: בעודו ילד רך בשנים, נכנס פעם רבי אהרן מבעלזא אצל סבו רבי יהושע, וביקש ממני שיעניק לו מטבע כסף בכל אחת מידי. שאל אותו רבי יהושע בחיבה, למה לך מטבעות כסף, כלום חסר לך משהו בבית? השיב הילד, ברצוני לאסוף לי סכום כסף גדול. ומה תעשה בכסף שתאסוף? שאל הסבא הגדול. אקנה ספרים, השיב הילד. אילו ספרים בדעתך לקנות? הוסיף ושאל רבי יהושע כשהוא מלא התפעלות מן הבקשה המפתיעה של הנכד. ספרים שכבר נתחברו וספרים העתידיים להתפרסם, השיב הילד. והוסיף כלאחר יד, אני באמת אוהב ספרים. ומה תעשה בני כשיבוא המשיח ולא יתחברו עוד

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:35 ת"א: 7:37 ר"ת: 8:12

צו - שבת הגדול

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:22 ת"א: 6:37

ונכלאו והשקט הופר. בעיירה הקטנה השלטונות עצרו את בעל המפעל, את רב העיירה, את השוחטים, את טובי העיר, את נכבדי הקהל ואפילו סתם יהודים פשוטים, זעקות שוד ושבר נשמעו מכל עבר, אין בית שאין בו צער.

קרבו ימי המשפט, ידעו יהודי העיירה שעתידים העצורים לסבול עינויים ומכאובים. ואם לא די בכך, המוני גויים עלולים לפרוץ אל העיירה ולכלות את זעמם בכל דבר הנקרה בדרכם. בעל המפעל שהיה איש אמיד, הצליח תמורת סכום כסף הגון שנתן כדמי ערבות, להשתחרר מהמעצר עד תחילת המשפט. ברגע שיצא מכותלי בית הסוהר, הודרו ושם את פניו אל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א השוכן במעזיבוז. נכנס היהודי אל הצדיק ומעיניו המיוסרות פרצו נחלי דמעות, כה רב היה יגונו שלא הצליח להוציא הגה מפיו.

הצדיק מביט בו במבט חודר. מחייך חיוך קורן תוך שהוא מוציא את המקטרת מבין שפתיו, נוסך עליו רוח של שמחה ומברכו במלים קצרות, שמע נא, הרי אתה אינך חס וחלילה מקטני אמונה, סע לביתך לשלום והיה בטוח באבינו שבשמים, הקדוש ברוך הוא יהיה בעזרך יברכך ה'. שב היהודי לביתו חודר בביטחון גמור ובאמונת צדיקים, ואף הצליח לעורר שמחה בליבותיהם של בני ביתו ובלב אנשי העיירה הדאגים וחרדים. החלו הכול מתכוננים להקביל את פני החג, אופים מצות, אוספים מעות חיטין לעניים ואף מעמידים יין לקיים מצות ארבע כוסות. אולם כאשר קרב מועד המשפט, החלה אשתו של בעל המפעל להציק לו, עד מתי נשב כך בחיבוק ידיים, למי נמתין עוד? הלא בעוד שבוע בלבד יום הדין, קום ועשה מעשה כלשהו. חזר היהודי שוב לחצרו של הבעל שם טוב והפציר בצדיק, רחם נא עליי הענק לי עצה ותושייה. הרהר הצדיק רגעים מספר ואמר, סע מיד לעיר קייב, שם במורד ההר ישנו איזור הקרוי 'פודול', והוא מיושב בהמוני אדם, בשיפולי הפרבר לא הרחק מהנהר הגדול דנייפר, שוכן שוק הומה אדם ורחב ידיים, מימין השוק לאורך פודול תמצא שורות שורות של עניים ואביונים, עיוורים ומקופחי חיים רובצים על צרורותיהם, וכלי נגינה שונים מנגנים ומבקשים נדבה. בין אלה תעבור בעיון רב תציץ בפני הקבצנים, עד שתמצא את שאתה מבקש, סע לשלום ויברכך ה'".

התחזק היהודי בביטחונו ובאמונתו בה' ובנפלאותיו, התמלא ליבו שמחה גדולה, קם וישב בעגלת החורף שלו ונסע לכרך קייב העיר הגדולה. בהגיעו לקייב, ניגש היישר לפודול' העומד בתחתית ההר, בנקל הצליח למצוא את טורי הקבצנים, הוא עבר בין השורות ולפתע נתקל ב'ונקה שרוע על הקרקע, רגליו מקופלות תחת גופו הצנום, על פניו סימני חבטות שקיבל מאמו החורגת, ועל ברכיו הבנדורה, כלי נגינה נפוץ בקרב הערלים שבאותו אזור.

עלילת הדם שבוטלה ע"י הבעש"ט הקדוש זיע"א

סמוך למעזיבוז מקום משכנו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שכנה עיירה קטנה, רוב תושביה יהודים פשוטים וכשרים התפרנסו מעבודתם בבית חרושת לסבון שהיה ממוקם בשיפוליה, בעל בית החרושת היה יהודי אמיד, בעל צדקה מופלג בתורה וירא שמים. הוא העסיק במפעל הגדול שברשותו אך ורק יהודים, מלבד משרת גוי אחד נער ושמו "ונקה". ונקה היה נער עלוב יתום וממורמר, שהתגורר בכפר הסמוך. הוא היה עושה את כל המלאכות הגסות בבית החרושת, מפרק וטוען חבילות של עצים, נושא משאות כבדים, שואב את המים ומנקה את הרצפות. במשך ימות השבוע היה לן ונקה במקום העבודה, ורק בערב שבת כאשר המפעל הגדול חדל מעבודתו, היה שב לביתו שבכפר. ונקה לא אהב את אביו, בפרט מאז שאביו נשא אישה בשנית. אמו החורגת מרשעת הייתה, מקללת אותו ומכה בו ללא רחם. היה ונקה מתענה תחת ידי המרשעת ומצטער כל הימים על מר גורלו.

יום אחד בעת ששהה בבית אביו החליט ונקה כי טוב מותו מחייו, מואס הוא בחייו האומללים. אומר ועושה, כשחזר לעבודתו במפעל, נכנס אל בית החרושת בשעה מוקדמת ובדק שעדיין אין איש במקום, ניגש לדוד הענק רחב השוליים, בו מתבשל הסבון, עלה בשלבי הסולם הניצב בצד, אחז בחבל המשתלשל מן התקרה, ליפפו סביב צווארו הרך וכך שם קץ לחייו. ראשון נכנס אל בית החרושת הפנקסן מחשב החשבונות, בראותו את ונקה ללא רוח חיים, נבהל מאד. החלו המחשבות מתרוצצות במוחו מה יעשה, הלא ימי הפסח ממשמשים ובאים, מה יאמרו כעת הגויים, כעת יש להם עילה מצוינת לעלילת דם. מותו של הנער הגוי עלול להוביל לפרעות ופורענויות חס וחלילה. הרהר בדבר והחליט לעשות מעשה בטרם יבואו עובדי המפעל. הוריד את התלוי והטילו לתוך הדוד הרוחת, בתוך הדוד נטחנים ומתבשלים גרעיני הסבון. ונקה איננו לא נותר ממנו כל זכר.

שמר הפנקסן את דבר מותו של הגוי בסוד ולא סיפר על כך לאיש. עברו שבועיים, וונקה אינו שב למלאכתו, אך גם אינו מצוי בביתו. להיכן נעלם? ברחובות כפר מגוריו כבר החלו מתהלכות שמועות, יש המעידים כי ראו את ונקה חוזר מבית אביו בכפר אל בית החרושת, ומאז לא ראוהו עוד. מטבע הדברים החלו הגויים מרננים, חג הפסח של היהודים בפתח, מצוה יש להם ליהודים להשתמש בדמו של נער נוצרי לאפיית מצותיהם, מסכן ונקה, היהודים רצחוהו כדי להשתמש בדמו. עלילת דם, החלו המאסרים ועימם גם עינויים קשים, רבים מעובדי המפעל נתפסו

משל ונמשל

הנגינה והשירה מעוררת לתשובה

פעם שאל אחד את הרה"ק רבי ישראל בעל ה"דברי ישראל" ממודוץ זיע"א על ענין הנגינה וכוחה. שהרי ידוע שהשירה והזמרה במודוץ, תופס מקום גדול מאד. והשיב הרבי שהיא מעוררת לתשובה, ומעלה את נשמתו של אדם, ומקרבת לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ותמה השואל: היתכן, מה שלא משיגים על ידי ספרי מוסר וספרי יראים, תעשה ותפעל הנגינה? ענהו הרה"ק ממודוץ:

משל למה הדבר דומה, לבן כפר בעל רחיים שבא לכרך, וראה בחלון חנותו של שען בין שאר השעונים השונים, שעון מקיץ המנגן בנעימה ומעורר את האדם משנתו. נכנס אל החנות על מנת לקנות שעון מעורר זה. שאל אותו השען, מאיזה מקום הוא? והשיב: בן כפר פלוני ובעל רחיים אנכי. אמר לו השען: לשם מה לך שעון שיעורר אותך משנתך? והרי כמה גלגלים ואופנים מרעישים בבית הרחיים שלך, ומשמיעים קול רעש גדול. ואם הם אינם מקיצים ומעוררים אותך, מה יועיל לך שעון קטן זה בנעימה הדקה והעדינה? השיב לו בן הכפר: וודאי אינך מבין בטבעי האדם, כי ידוע שדבר שאדם רגיל בו ומצוי אצלו אין הוא מרגיש את מציאותו. אף אני כן שמרוב הרגל רעש הגלגלים וקולם החזק, אינני מרגיש בהם כלל, ואין בכוחם להקיצני משנתי, אבל דווקא הנעימה הדקה של שעון קטן זה, יקיצני משנתי.

הנמשל הוא: זהו ענין כח הנגינה, דספרי מוסר וספרי יראים, היות ובני האדם מצויים אצלם ורגילים בהם, לפעמים אינם עושים רושם על האדם. אולם הנגינה חידוש יש בה, ובכוחה לעשות רושם חזק, ולעורר בבני אדם הרהורי תשובה להחזירם למוטב. והתקרבות לאבינו שבשמים.

נוף בו בעל המפעל: "ונקה ונקה" לאן נעלמת? פוחו, למה גרמת צער כה רב? הבה וניסע תיכף בחזרה הביתה. נמאסו עליי חיי השיב ונקה, החלטתי לברוח מידי המרשעת בגלל הגידופים ההצקות והמכות תיפח רוחה של החורגת. נסעו יחדיו היהודי והערל בעגלה, ובדרך סיפר לו היהודי אודות הסערה שחולל הוא בעיירה כולה, הוא הודיעו על המשפט, ועל עדותו שתציל את כל היהודים המצויים בתפיסה בבית המעצר.

בינתיים הגיע מועד המשפט, המוני גויים התכנסו באולם בית המשפט לראות כיצד חורצים את דינם של היהודים, בראשם עומדים מנהיגיהם, פרחי כהונה צמאי דם. קריאות מוות ליהודים נשמעו מכל עבר, לפתע חשכו עיניהם ונקה ניגש אל דוכן העדים חי וקיים. ראוהו השופטים עומד חי, שמעו כיצד מעיד הוא על עלילת השקר שרקמו מנהיגי הנוצרים נגד יהודים חפים מפשע, והכריזו מיד בפסק הדין זכאים. נכלמו המסיתים והמעלילים התביישו, הכמרים נאלמו דום. כל מאות הערלים שהשתוקקו בכל מאודם לראות דם יהודי נשפך, לשדוד ולהרוג. לא היה גבול לבושתם של התובעים.

בצאתם מבית המשפט החלו להטיח בונקה את כעסם, אי פוחו שכמותך, אתה האשם בכל הדבר, ברחת מבית אביך ובעטייך האשמנו את היהודים על לא עוול בכפיהם. נבל בן סורר ומורה מקולל, ולא הסתפקו בצעקות ובקללות בלבד, אלא החלו אף להכות את ונקה הצנום, לחבוט בו ולפצוע אותו. היה מי שהפילו לארץ, אחר תפסו בגרונו, שלישי חבט בו מכות קשות, עד שלבסוף נפח המסכן את נשמתו ומת. אט אט חזרה העיירה לשגרה, בחלוף מספר שבועות הסיפור כולו כבר נשכח מליבותיהם של העובדים. ברם מנהל הפנקסים, זה שהשליך את ונקה אל הדוד הרוותח, לא מצא מנוח להרגיע את נפשו, הלא הוא בעצמו קרע את החבל מונקה המת וזרקו אל הסבון הרוותח. הוא בעיניו ראהו ללא רוח חיים, כיצד קם המת לתחייה. לא נח ולא נרגע, עד שחקר היטב את בעל המפעל וגילה, כי הבעל שם טוב הקדוש סייע בדבר. עתה הבין היטב את גודל הנס.

צִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ

קמחא דפסחא של הסבא משפאלי מסופר: שנה אחת נסע הסבא קדישא משפאלי זיע"א לכל העיירות הסמוכות לשפאלי, וקנה הרבה חיטים לחג הפסח, ואח"כ טחן אותן, והכין "קמחא דפסחא" לרוב. העולם התפלא בשביל מי צריך כ"כ הרבה קמח? שלושה ימים קודם החג נשרפה פתאום עיר אחת הסמוכה לשפאלי, ויצאו כולם נקיים מנכסיהם, וגם לצרכי חג הפסח לא נשאר להם מאומה. אז נסע תיכף ה"סבא" לאותה עיר, והביא את כל הקמח שהכין, ואפה מצות בשביל כל אנשי העיר. אז הבינו שהצדיק היכן תרופה למכה.

להשלים את החסד

מסופר על הרה"ק רבי אהרן קוטלר זיע"א שבאחד מביקוריו בארץ ישראל בלכתו ברחובות ירושלים הבחין בעני פלוני, והחל רץ אחריו ברצונו להעניק לו איזה מטבעות. בהזדמנות הבהיר בפני מקורביו, כי לפני שנים ניגש אליו אותו עני בשעה שלא היה בידו מאומה, וכעת שראה והכיר אותו השלים את מה שחיסר אז.

גמילות חסד בגופו

מסופר: יהודי אחד שלא ניהן בבינה יתירה היה מבקר בקביעות בבית הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב זיע"א, והיה מבקש כסף כל כמה חדשים כדי לקנות מנעלים לרגליו בטענה שהנעליים נהיו קטנים עליו, ובכל פעם נתן לו הרבי מעות, אף שלא היתה הפרוטה מצויה, וממש היה בביתו

לחם צר ומים לחץ. לאחר כמה פעמים שחזר הדבר ונשנה, אמר לו הרבי שבגיל כזה כבר אין גודלים הרגילים ולא יתכן שהנעל נהיית קטנה, ושאלו מתי גזו לאחרונה את צפרני רגליו? הלה ענה שקשה לו להתכופף ועל כן כבר זמן רב לא גזו הציפורניים. הכניסו הצדיק לחדר האמבטיה והוריד לו את מנעליו, ובכבודו ובעצמו גזו לו את ציפורני רגליו, ומאז היו הנעליים טובים ונוחים.

מגבית קמחא דפסחא של הח"ח

בתקופת מלחמת העולם הראשונה כאשר התגורר הרה"ק ה"חפץ חיים" בעיר סמילוביץ, נודע לו שעשירי העיר לא נענים ביד רחבה למגבית מעות חיטים לפסח, ויש חשש שעניי המקום ידעו סבל בחג. החפץ חיים הזעיק מיד את כל התושבים לבית המדרש, עלה על הבימה ואמר, הלא רואים אתם שכבר זקנתי ועוד מעט יקראו אותי לעולם האמת, ובו יחקרו אותי על אנשי סמילוביץ, אם הם נותנים צדקה, אם תרמו מעות חיטים. ובכן, אני שואל אתכם, מה אשיב להם, אם אומר שאתם נותנים הרי זה שקר, ומעודי לא שקרתי, ואם אומר שאינכם נותנים, אדבר לשון הרע, ובשום אופן אינני רוצה בכך. הוא לא הספיק לסיים את דבריו, ומכל הצדדים התחילו לזרוק מאות רובלים, ונאסף סכום שהספיק לכל צרכי הפסח לעניי העיר.

תִּילּוּלָא דְצַדִּיקָא

שבת קודש י' ניסן
מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)
יום ראשון י"א ניסן
רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)
הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)
יום שני י"ב ניסן
רבי מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא מסטרי ב"ר יואל משה (תרט"ז)
יום שלישי י"ג ניסן
רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)
רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ז)
הרה"ק רבי יואל משאץ ב"ר חיים (תרמ"ז)
יום רביעי י"ד ניסן
הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה)
הגה"ק רבי אברהם יפה'ן מנובהרדוק ב"ר צבי אשר יפה (תשל"ל)
יום חמישי ט"ו ניסן
יצחק אבינו
הרה"ק רבי מאיר מקריסטינופאלי ב"ר צבי (יד המאיר - תקע"ה)
הרה"ק רבי אלישע ב"ר ברוך מגורליץ (תשא)
יום שישי ט"ז ניסן
לוי בן יעקב משבטי קה

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עֲצוּנָה הַלְכוּת

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רש"רם יוסף הדרום על המצוות.

שמיעת קריאת התורה (ז')

א) ראוי שישמעו הקריאה מתוך חומש. (לדוד אמת, למרן החיד"א, סימן ח', אות כ"ד)
ב) המנהג שהקורא עונה אמן על ברכת העולה לתורה, עם הציבור בקול רם, וממשיך בו קצת יותר מן הציבור, בכדי שיבינו שמתחיל לקרות, ויטו אוזן לשמוע, ומתחיל לקרות מיד, וטוב שיפסיק קצת בין אמן להתחלת הקריאה, שלא יהא נראה מחמת נגינת אמן שהוא דבוק אל מה שקורא. (משנה ברורה, סימן קמ"א, ס"ק י"ז)
ג) אם צריך לנקבו באמצע קריאת התורה, צריך להמתין ולצאת רק בין גברא לגברא, אם רק ביכולתו להשהות עצמו. (ערוך השלחן, או"ח סימן קמ"ו, סעיף א')

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת צו - כִּיצַד נִמְדָד יֵרָא שָׁמַיִם

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לְאמֹר. צו אֶת אֶהְרֹן וְאֶת בְּנָיו לְאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה" (ויקרא ו, א-ב)

אלא בענין כסף כולם צריכים זירוז. היצר הכי אכזרי בעולם זה יצר הממון. אם עבד אצלך מישהו בנגרות או במסגרות ונראה לך שלא מגיע לו תשלום והנגר אומר שמגיע לו, יש אנשים שפוסקים לעצמם את הדין ולא הולכים אצל דיין או בית דין. אלו דברים חמורים מאוד! אסור שאדם יורה היתר לעצמו כי הוא נוגע בדבר דיני ממונות קשים ביותר וכסף הוא מלשון כיסופים שאדם נכסף אליו. גם זהב הוא נוטריקון זה-הב!

אדם הגיע למרן החזון אי"ש ואמר לו: "זכיתי ב"ה בחתן ת"ח וירא שמיים". החזון אי"ש אמר: "יתכן שהוא ת"ח ברוך בכשרונות. אבל ירא שמיים מנין לך? האם עסקת איתו בענייני ממון וראית איך הוא מתנהג?".

הזקן וגם הפאות גדלים לבד. הכיפה עולה רק עשרות שקלים, אבל גזל ועריות- נפשו של אדם מחמדתן ומתאוה להן (חגיגה יא).

מרן החזון אי"ש אמר: "יכול להיות שזכית לחתן ת"ח. אבל אל תוסיף לו תואר של ירא שמיים עד שתתערבב איתו בדיני ממונות ואז תראה מי הוא. כמו שכתוב: "בשלושה דברים אדם ניכר אם הגון הוא. בכוסו בכיסו ובכעסו" (עירובין סה). רש"י אומר: "בכיסו- כשנושא ונותן עם בני אדם אם באמונה הוא עושה".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ש"ס	כניסת לכת	צאת לכת	דין תם
18:22	19:35	20:20	י"מ
18:40	19:33	20:17	ת"א
18:42	19:34	20:19	מ"ב
18:41	19:34	20:18	כ"ג

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קנטש בת דגטן רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

מספרים על יהודי תמים שניגש לרב ושאל: "יש פרשות שאפשר להבין מדוע נקראו כך כמו פרשת יתרו שזכה לשמוע ולהקריב את עצמו לכבוד ה'. אבל איך יתכן שקראו פרשת השבוע על שם בעל חי טמא צב? מדוע זכה הצב לפרשה על שמו?".

הרב אמר לו: "האמת שרש"י הקדוש הרגיש בקושיה שלך. רש"י אומר: 'אין צו אלא לשון זירוז לומר לך שלא תהיה אדיש כמו צב אלא תהיה זריז לעבודת הבורא'. היהודי אמר לו: "עכשיו זכיתי להבין".

רש"י מפרש: "אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות". רבי שמעון אמר: "ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס".

מדובר כאן בקורבן עולה. לכהנים אין שום אחוזים בקורבן עולה שהכל כליל לה' (למעט העור) ויש לכהנים חסרון כיס. יכולים להגיע שני אנשים למקדש, אחד מביא קורבן שלמים ואחד מביא עולה. זה שהביא עולה הכהן אומר לו: "תיקח מספר ותחכה. בינתיים תקרא תהילים".

הכהן מכניס את האדם שהביא שלמים ואומר לו: "בוא בבקשה. חייכתי לך כל היום", מכיוון שיש לכהן אחוזים יפים מהשלמים לכן נאמר: "צו את אהרן" מלשון זירוז היכן שיש עניינים שקשורים לממון צריך זהירות גדולה.

הגאון ר' אליהו לופיאן אמר: את מי מזהירים כאן? את אהרן הכהן שהיה קדוש עליון וצריך לזרז אותו במקום שיש חסרון כיס. וכי לאהרן יש עניין בחתיכת בשר?

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – הכשרת כלים לפסח

אלו כלים ניתן להכשיר אותם לפסח?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

סכונים מטבח - יש אפשרות להשתמש בסכונים על ידי הגעלה. כלומר, עליו לשים סיר עם מים ע"ג האש, ובשעה שהמים מבעבעים, יתן לתוכם את הסכונים. לאחר מכן מיד ישטוף במים קרים

פלטה חשמלית - די שיצרה עליה מים רותחים ישר מהקומקום. לאחר מכן יש לנקות היטב את הפלטה מכל חשש חמץ.

מחבת - די בהגעלה, שמכניס אותה לתוך מים רותחים. במחבת מסוג 'טפלוון' לא מועילה הגעלה וחייב לקנות חדשה לפסח.

סירים - מכיוון שמבשלים בהם גם חמץ, חייב להכשירם ע"י הגעלה במים רותחים. קודם לכן ירחץ וינקה אותם היטב מכל לכלוך.

כלי זכוכית - לשיטת הספרדים, אינם בולעים חמץ - ולכן אינם צריכים שום הכשר לפסח. אפילו הכניסו לתוכם חמץ גמור, כגון בירה, יש להתיר על ידי שטיפה בלבד. כלי זכוכית הנקראים פיירקס, שמבשלים בהם על האש וכן דורלקס מותרים בשטיפה והדחה בלבד. אולם לשיטת האשכנזים, אין להם תקנה, ואסור להשתמש בהם בפסח.

כלי חרס - (ספלי קפה) לא ניתן להכשירם לפסח. אם השתמשו בהם בחום, אין הגעלה מועילה להם כלל. מכל מקום הכיור שרוחצים בו את הסירים והצלחות, אפילו אם הוא עשוי מחרסין - יצרה עליו מים רותחים, ויוכל להשתמש בו בפסח.

תנור - חייב לשפשף היטב את דפנות התנור בחומר ניקוי (עם צמר פלדה) מכל שמנונית, שנספגה שם. לאחר שהבריק את התנור מדליק אותו על ריק למשך שעה, בטמפרטורה הגבוהה ביותר. ידאג שעד כניסת החג יעברו 24 שעות, שלא ישתמשו בו כלל.

מיקרוגל - יש להוציא את כלי הזכוכית שבו (ניתן לשליפה) ולהדיחו במים רותחים. לאחר מכן יש לנקות היטב את דפנות המיקרוגל עם חומר פוגם. ואף לשים כוס מים, ובתוכו חומר ניקוי ולהדליק למשך רבע שעה. וכן לא להשתמש 24 שעות במכשיר.

ובלבד שלא לפגע

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'אהבת חיים' על הגאון רבי שמואל מגיד זצ"ל. יש בו כדי ללמדנו עד כמה רבותינו נזהרו שלא יפגעו חלילה באף אדם בעולם וכיצד הם היו מוכנים לעשות הכל ובלבד שלא יוצר מצב זה. מעשה שהיה - כך היה:

הגאון רבי שמואל מגיד זצ"ל שימש כרבה של טרסטנה. האנשים בעיירה היו עניים ולא יכלו לספק לו את צרכיו ההכרחיים ביותר. נוצר מצב בו הצדיק, שנאלץ להיות מורה הוראה ולדון דינים היה צריך לעשות גם את מלאכתו של שמש: למלא את כיור המים, להיטיב את הנרות ובימות החורף להסיק את התנור.

המצב הכלכלי היה כל כך קשה כך שגם משרד הרבנות ומשרד השמשות ביחד לא היה בהם כדי לפרנס את ביתו. רבינו נאלץ בנוסף גם לעבוד במלאכת הנפחים. הנפחיה של הרב עמדה סמוך לביתו. כאשר הגויים היו מביאים את הסוסים שלהם ואת המחרשות שלהם רבינו היה מתקן להם פרסות סוס, חישובי אופניים ושאר כלי ברזל.

בזמן שהיה פנוי ממלאכתו, היה יושב בבית מעוטר בטלית ותפילין ועוסק בתורה הקדושה. כשאחד הגויים היה צריך אותו, היה נוקש בחלון הבית והצדיק היה פושט את טליתו וחולץ תפיליו, לובש סינר עור ויוצא אל הנפחיה. כשאחד מבני העיר היה צריך באותה השעה לשאול את הרב שאלה הלכתית, הרבנית היתה אומרת לו: "ימתין נא מעט, הרב בנפחיה ועוד מעט ישוב לבית".

פעם אחת ביום חורף הרב הסיק את תנור בית-הכנסת. העצים היו לחים והאש לא בערה כפי שצריך. הרב הכניס את ראשו ורובו לתוך התנור כדי לנפח באש ולהעלות את השלהבת. באותה שעה נכנס אחד ממתפללי הותיקין בביהכ"נ וראה אדם משתלשל לתוך עומק התנור. נכנסה בו רוח של קלות דעת. האיש ניגש אל הרב וטפח לו על גבו.

הרב הבין את טעותו של הטופח, וכדי שלא לביישו השהה את ראשו בתוך התנור. באותה עת האש התחילה להתחמם ולעלות. אף שפניו היו כלפי האש הבוערת. הרב לא הוציא את ראשו עד שהרגיש כי הלה עזב את המקום.

ניתן לקבל חנים במייל מדריך מעשי לפסח ה'תשפ"ג מאת הרה"ג אליהו פנחסי - יו"ר עמותת כשרות בישראל. למעוניינים יש לשלוח מייל: kashrutbe@gmail.com

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב נחום הכהן קוק זצ"ל

הגאון הרב נחום הכהן קוק זצ"ל - נולד בירושלים ב-ח' ניסן ה'תרצ"ב (1932). נקרא על שם זקנו רבי נחום אפשטיין מקוברין (מייסד והאדמו"ר של חסידות קוברין-ביאליסטוק). למד בישיבת כפר הרא"ה, ולאחר מכן בישיבת חברון בירושלים ובסלובודקה בבני ברק. לאחר נישואיו גר בשכונת רמת יצחק. במשך מספר שנים למד בכולל 'היכל התלמוד' בתל אביב, היה מגדולי הלמדנים וזכה בפרסים רבים על חידושי. התמנה לרב של שכונת תל גנים ברמת גן ושימש רב מחלקת הנישואין בעיר.

במשך שנים רבות היה פעיל בתחומים שונים שקשורים לשמירה על הצביון הדתי וההלכתי בישראל. כיהן בהתנדבות כרב בית הרפואה בלינסון והתמחה בתחום רפואה והלכה. שימש כיו"ר ועד רבני רמת גן כארבעים שנה. ממייסדי הסתדרות עובדי המועצות הדתיות בישראל והיו"ר שלה, ולימים נשיאה. היה מרצה בנושאי יהדות. בשנת ה'תשס"ח (2008) קיבל אות יקיר רמת גן. תלמיד-חכם עצום, האיר פנים לכל אדם. נפטר בשבת הגדול, י"ב ניסן ה'תש"ע (2010) והלווייתו התקיימה במוצאי השבת. חי כ-68 שנים. ציונו בבית הקברות פוניבז'.

אביו: הגאון ר' רפאל (שימש כרב הראשי של טבריה). **אימו:** מרת רחל (לבית משפחת מנדלבוים). **אשתו:** מרת שושנה (בת ר' שמואל אברמוביץ, הרב של רמת יצחק ברמת-גן). **מרבותיו:** הגאוני הרב משה עקיבא טיקוצ'ינסקי זצ"ל, הרב יצחק אייזיק שר זצ"ל. **אחיו:** הגאון ר' שמחה (הרב של רחובות), הגאון ר' שלמה (הרב הקודם של רחובות), והגאון ר' אברהם יצחק (ראש ישיבת 'מאור התלמוד' ברחובות), ר' יצחק אברמוביץ (הרב של רמת יצחק) ויבדל"א המרצה ר' שמחה כהן (מחבר 'הבית היהודי'). **בניו:** המקובל הרב הצדיק דוב מטבריה (חתנו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין), ר' שמואל מבני-ברק ור' אברהם יצחק מירושלים.

כשהיה רבינו צעיר כבן עשרים וחמש שנים, הוזמן לדבר בכנס חשוב בהיכל התרבות בתל-אביב, הוא התכונן במלוא ההתרגשות לדרשה, כתב את כולה על דף, בנקודות שיזכירו לו את שעליו לומר, וניגש אל הבמה לשאת את דבריו.

הוא הניח את הדף על הסטנדר ונתן בו מבט קצר. המקום עליו עמד הואר כולו במנורות עוצמתיות, שכוונו אליו את מירב האור. **בהשפעת האור הדף היה נראה חלק ולבן כאילו לא נכתב עליו מאומה, חוסר אונים מוחלט.**

הוא עמד כך כשעיני הנוכחים כולן תלויות בו ומצפות לדרשתו, הוא – אין לו מה לומר! מתוך לחץ עצום הרים את עיניו למעלה וביקש מה' את עזרתו באומרו "ה' שפתי תפתח!". מכאן ואילך ההרצאה התנהלה מתוך הזיכרון ומאלתורים ספונטניים, בכישרון ובאומץ ניווט את דרשתו עד לסופה.

לאחר ההרצאה המוצלחת המאזינים באו לשבח ולהחמיא על התוכן המרתק והיכולת המרשימה שלו להעברת המידע. אחד מהם הוסיף: "הדרשה שלך הייתה יפה ומרתקת, אבל הקטע הכי מרשים היה בתחילת ההרצאה, בו עמדת, התפללת וביקשת עזרת שמיים...". מאז בכל פעם שהרצה, היה עומד ומבקש "ה' שפתי תפתח", ורק אז פנה להתחיל את דרשתו.

פעם אחת רבינו הלך ברחובות רמת גן. בהליכתו הבחין ביהודי תועה ומבולבל שצועד ברחוב הלך ושוב ללא מטרה. הלה נראה נואש וחסר אונים. הרב בדאגה אופיינית ניגש אליו והציע את עזרתו. היהודי הביט בו בבלבול "אני לא זוכר את הדרך לביתי". הרב פתח איתו בשיחה מלבבת תוך שהוא מתייחס אליו בכל הכבוד הראוי. תשובותיו המגומגמות וה'לא יודע' שחזרו על עצמן לאורך השיחה, הבהירו **שמדובר בחולה דמנציה.**

הרב לחץ את ידו בחום, הוביל אותו אל ביתו והתעניין בכנות בשלומו. לאחר מכן לקח אותו במכוניתו לסיבוב ברחובות רמת גן, במחשבה אולי שלט או בניין יזכיר לו את מקום מגוריו. הסיבוב התארך כשיאשו של הישיש הולך וגובר. הוא לא מצליח להיזכר בפרטי זהותו, שמו, כתובתו, משפחתו...

לאחר שעה של שיטוט ברחובות ללא הצלחה לאתר את מקום מגוריו, הרב הציע מתוך השתתפות בצערו של ההלך ש"בעז"ה כשיסתדר הכל ותחזור לביתך, בקש שיתלו על צווארך שרשרת שעל תליונה יהיו רשומים הפרטים. כך אם מצב מעין זה יחזור בשנית, תוכל לחזור לביתך". עיניו של היהודי אורו: "יש לי שרשרת כזו!". השרשרת נשלפה מיד ממקומה, הפרטים זוהו והיהודי הוחזר במהירות לביתו.

הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א סיפר: פעם אחת רבינו ראה אחד מרים פאשקוויל מהרצפה וקורא בו. רבינו גם הרים את הפאשקוויל מהרצפה. כשהלה ראה זאת, ניגש אליו והתחיל לדבר על רעת האנשים שציינו אותם בפאשקוויל, שמצווה לרדוף אותם.

רבינו הפסיק אותו באמצע ואמר לו: "דע לך שהאישי הזה אשר מדובר עליו הוא אחי". הלה נרתע לאחוריו, ומיד שינה את טון דבורו ואמר: "בכל פאשקוויל יש גוזמאות. בדרך כלל מאחורי זה עומד אינטרס זה או אחר". כשרבינו שמע זאת, אמר לו: "הוא אמנם אחי - אך גם אחיך, וכל ישראל אחים. וכך תתייחס לכל יהודי באשר הוא". (חשוקי חמד, בכורות)

מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה

כמו הילדים שלו שמטפלים באביהם ברבות ימיו.

הבעל השיב שהוא לא יכול לענות וכי הוא צריך להתייעץ עם אשתו. הוא חזר לביתו וסיפר לאשתו את כל מה שעבר עליו, מהבוקר שבו התייעץ עם מרן ר' חיים ועד ההצעה של הזקן.

הוא סיים את דבריו ואמר: "אשתי, מה שאת תגידי, זה מה שיהיה!". האישה השיבה: "אומר לך את האמת, זה די קשה! לחיות עם אדם מבוגר זה לא פשוט".

"להביא את ההורים שלנו אלינו הביתה כדי שיגורו איתנו זה ניסיון קשה. על אחת כמה וכמה, כאשר מדובר באדם שאנחנו לא מכירים אותו, ניצול שואה, ערירי, עם משקעים ובעיות נפשיות ופיזיות".

"מצד שני, אם הקב"ה זימן לנו מצווה עצומה שהיא עזרה לאדם או יותר נכון - חסד, חסד במשך 24 שעות! הרי מצווה הבאה לידיך אל תחמיצנה!".

"אני בטוחה שמנסים אותנו מן השמיים. אם נישבר ונרד מהעניין נפסיד מכל הכיוונים. לכן בעלי היקר למרות שלכאורה מדובר במשימה קשה, הלב אומר לי לקחת את המצווה בשתי ידיים והקב"ה יהיה בעזרנו". הבעל חיך ואמר לאשתו: "אם את מסכימה, אני איתך!".

למחרת הם הגיעו לזקן וסיפרו לו את החלטתם. הם ניגשו לעורך דין וחתמו על החוזה, שכורך את מגוריהם רכישת דירתם ומגוריהם עם הזקן לרבות סיוע כאילו היה אביהם שלהם. אחרי חתימת החוזה הם ניגשו למחרת למלאכת אריזת חפציהם לצורך העברת תכולת הדירה לדירתם החדשה.

בעודם עוסקים במלאכת האריזה נשמעה נקישה בדלת. בפתח ניצב שוטר. הזוג נבהלו ולא הבינו מדוע שוטר היה צריך להגיע לדירה שלהם.

השוטר שאל אותם מספר שאלות כדי לזהות שהם המשפחה הנכונה. לאחר מכן הוא סיפר להם שאותו זקן ערירי שהם היו אמורים להתגורר איתו נפטר!

הבעל הביט באשתו ואמר לה: "ראי איזה ניסיון הקב"ה העמיד לנו! אם לא היית מסכימה, היינו מפסידים מצווה גדולה ועצומה על כל מרכיביה".

בני הזוג הרוויחו למעשה דירת חמישה חדרים בשכונת רמת אהרון בבני ברק במחיר זעום של ארבעים אלף דולר בלבד רק בזכות שהם עמדו בניסיון והסכימו לטפל במסירות נפש באדם, שאינו מבני המשפחה עם משקעים אישיים עצומים ובעיות רפואיות. הרי שבזכות זה, הם זכו והרוויחו מכל הכיוונים. אכן, מצווה הבאה לידיך- אל תחמיצנה!

לפני כשלושים שנה זוג חי בבני ברק. הם גידלו את ילדיהם בדירה שכורה. במשך שנים רבות הם חסכו וחלמו על קניית דירה משלהם.

ברבות השנים הצליחו לאסוף כארבעים אלף דולר. הם החליטו לרכוש דירה משלהם. הם יתנו את הסכום שהם חסכו וישלימו את החסר באמצעות משכנתא.

הם התלבטו האם להישאר בבני ברק או אולי כדאי יותר לרכוש דירה בפרברים, מכיוון ששם העלויות נמוכות יותר. הבעל הגיע למרן הרב חיים קניבסקי זצ"ל וסיפר לו על ההתלבטות שלהם האם לרכוש דירה בבני ברק במחיר יקר או לעזוב לאחד הפרברים כדי למצוא דירה במחיר מציאה?.

מרן פנה לבעל ושאל: "האם לאשתך טוב בבני ברק? האם היא קשורה לחברותיה?". הבעל השיב בחיוב והוסיף, שאשתו מאוד קשורה למעגל החברתי שלה.

הבעל נשאל עוד מספר שאלות לגבי לימוד התורה שלו ומקורות הפרנסה. הרב הציע לו להישאר בבני ברק ולא לעזוב לטובת דירה בפרברים. בסיום מרן בירך את הזוג הצעיר שיצליחו למצוא דירה בנקל.

הבעל התחיל לעבור על מודעות של דירות למכירה. מודעה אחת תפסה את תשומת ליבו - דירה ברמת אהרון בבני ברק. הוא הגיע לשם. איש זקן פתח לו את הדלת וקיבל את פניו.

הזקן הראה לבעל את הדירה. הבעל התלהב מאוד מהדירה. מדובר בדירת חמישה חדרים מרווחת, נוחה ומתאימה בדיוק לצרכיהם.

הבעל הבין מהר מאוד כי התקציב שברשותו נמוך ביותר. הוא ואשתו החליטו על דירה בת שלושה חדרים. דירה זו תעלה הרבה מעבר למה שהם יכולים להרשות לעצמם.

הבעל הודה לזקן והתכוון לחזור לביתו. הזקן הפציר בו להישאר איתו. הבעל הסביר שהיה בטוח כי מדובר בדירת שלושה חדרים. כאשר סייר בדירה וראה את גודלה, הבין שאינו יכול לעמוד במחיר ולכן הוא מודה לו ומתנצל על שהטריח אותו.

הזקן ביקש ממנו לשבת ואמר שיש לו הצעה עבורם. הוא סיפר שהוא ניצול שואה. הוא איבד את כל משפחתו וחי ערירי כבר עשרות שנים.

הוא יודע שלזוג יש רק ארבעים אלף דולר, אבל הוא מוכן לעשות איתם עסק! הוא מוכן למכור את הבית בארבעים אלף דולר בלבד! בתנאי שיתנו לו חדר אחד בבית. הוא יגור עמם בשנותיו האחרונות.

הם יסייעו לו בירידה במדרגות ובהבאת תרופות למשל, ויהיו

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוך דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יונה ז"ל אברהם בן יונה ז"ל מרים בת שושנה רייזל ע"ה אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תפוחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרוחה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן פרוחה ז"ל אביבה לויש ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נקיס ע"ה אלון בן סעדה ז"ל אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זורה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "צו"

"ואתן אותם לאהרן הכהן ולבניו" [ז, לד].

בבית כנסת מסויים נהוג, שבראש השנה מוכרים הגבאים את הזכות לקבל מי שבירך' מיוחד על ידי רב בית הכנסת, שיאמר בעת פתיחת ההיכל במשך כל שבתות השנה. במכירת הזכות המיוחדת, היו המתפללים מעלים בסכום האחד על השני, ורבים הם שרוצים לזכות בברכה הגדולה בכל שבת, בעת הרצון של פתיחת ההיכל לאחר אמירת 'ברוך שמיא'. (וראו לציין כאן את לשון הזוהר הקדוש בפרשת ויקהל: 'כד מפקין ספר תורה בציבורא למקרא ביה, מתפתחן תרעי שמיא דרחמיך, ומעוררין את האהבה לעילא', פרוש: כשמוציאים ספר תורה מתוך ההיכל לקרות בו בציבור, נפתחים שערי שמים של רחמים, ומעוררים את האהבה למעלה).

ובכן, אחד המתפללים הקבועים חיתן את פתו לבחור ראוי, ובראש השנה הזוג המאושר היה בסיום השבע ברכות. החתן התארך בבית הכנסת באותו ראש השנה, וכשהגיעה שעת המכירה הנכספת של הימי שבירך' השנתי, החליט החותן לקנות לחתנו האהוב את הזכות העצומה, ויהי מה.

בתחילת המכירה היו הרבה מאוד משתתפים, אבל החותן עמד על שלו, ולבסוף נקב בסכום של - 10,000 טבין ותקילין, וכאן הציבור כולו דמם, והחותן הוכתר כזוכה. מיד הודיע בהתרגשות: 'הקנייה היא מתנה עבור חתני כבני...'. ואכן, מידי שבת בשבתו היה עושה הרב את הימי שבירך' לחתן, כשחותנו מאזין לברכות בשמחה, ועונה אמן בכוונה גדולה.

לא חלפו יותר משלושה חודשים, ודא עקא, הזיווג לא עלה יפה, ומסיבות כאלו ואחרות בני הזוג התגרשו, רח"ל. בשבת קודש בהגיע זמן פתיחת ההיכל, ניגש הרב להיכל הפתוח, ובירך את החתן לשעבר בברכת הימי שבירך'. שמיעת הברכה עתה מאוד צרמה לאוזנו של החותן. עקב היותו אדם שלא גורם מהומות, ישב בשקט ולא העיר מאומה, אבל לאחר התפילה ניגש החותן לרב בבקשה, שבשבתות הבאות יעבירו את המי שבירך' על שם פתו, מבלי להזכיר את שם החתן לשעבר.

"אני מבין לליבך", השיבו הרב, "אך אני גם מבין שיש לפנינו שאלה לא פשוטה - האם ניתן לקחת בחזרה את המתנה שכבר ניתנה לחתן? - הגה בעצמך - אם ראובן נתן מתנה גדולה לשמעון חבירו הטוב, ולמחרת הפכו לשונאים - וכי יוכל ראובן לתבוע בחזרה את המתנה בטענה שאילו היה יודע שמעון יהיה שונא לא היה נותן לו?! - בודאי שלא! וכן מובא בריב"ש (סי' ש"א, הובא בחל"מ אה"ע סי' צ"ט סק"ז): 'מאן דיהיב ליה מתנה לרחמיה (לאהובו), ונפל ביניהן איכסא (קטטה) הדרא מתנה?! - הא לאו טעמא הוא'. ואם כן אולי גם בענייננו נאמר כן..."

הגיע רב בית הכנסת אל מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א ושאל: כיצד עלי לנהוג במקרה שכזה? השיב מו"ר שליט"א: מעשה דומה אירע ביהודי שתרם פרוכת נאה לבית כנסת, ועליה היה רקום באותיות זהב שמו ושם אשתו. ברבות הימים, התגרש האיש, והנה הוא מגיע אל הגבאי ודורש ממנו למחוק את שמה של אשתו מן הפרוכת, 'שהרי עכשיו אין היא אשתי... הגבאים הגיעו ושאלו האם לשמוע לדברי הבעל?

הצעתי את השאלה לפני מורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והשיב: אם הבעל אינו רוצה ששמו יופיע לצד שמה של אשתו לשעבר על גבי הפרוכת - שימחק את השם שלו... ונימק מו"ח את דבריו, שהרי כאשר שילב הבעל את שם אשתו על גבי הפרוכת, הוא התכוון בכך להעניק לה מתנה, ואם כן, כיצד הוא יכול עכשיו להפקיע ממנה את המתנה היקרה הזו?!

והיה מקום לומר כך גם במקרה דנן - שלאחר שהעניק החותן את המתנה לחתנו, היאך יפקיע אותה ממנו כעת?! אולם, נראה שקיים חילוק בולט בין שני המקרים - בנידון כתיבת שם האשה על גבי הפרוכת, נתן הבעל מתנה מוחלטת לאשתו שהיא כגופו, ולא שייך לבטל כעת את המתנה; אך חותן שקונה זכות לברכה עבור חתנו, בודאי שאינו מתכוין אלא לעשות טובה לפתו, שכן כל אהבת החותן נובעת מאהבת האב לבתו, ורצונו בטובתה והצלחתה, רק שהדרך לברך את הבת היא על ידי ברכת בעלה, ועכשיו, שנפרדו הבעל והאשה, והבת אינה מתברכת על ידי ברכת חתנה לשעבר, ממילא, אומדנא ברורה היא שלא על דעת כן נתן החותן את הזכות לחתנו (מה שאין כן בנידון הפרוכת, שבוודאי לא התכוון הבעל להיטיב רק לעצמו, אלא גם לאשתו).

וממילא נבין, שאין נידוננו דומה לנותן מתנה לאוהבו ולאחר מכן נהפכו לשונאים, כי שם התכוון באמת ליתן לאהוב שלו, אך כאן עיקר כוונת הנותן היתה לבתו. ולכן הוא רשאי לדרוש שיוזכרו את שמה של בתו במי שבירך' תחת שמו של החותן לשעבר. לסיכום: האב רשאי לדרוש שיוזכרו את שמה של פתו במקום שמו של החתן לשעבר (ופריו מתוק).

הג הפסח - "ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך ובתך... והיתום והאלמנה אשר בקרבך"

לפנינו סיפור מרגש אותו סיפר הרב ישראל קנר שליט"א: בערב פסח תש"פ, מכורח מצב התפשטות נגיף הקורונה, משפחות רבות ערכו את ליל הסדר לבדם, ללא אורחים, כדי למנוע חשש הידבקות. סיפורנו עוסק באלמנה ישישה אחת, שנאלצה, למרבה הצער, לערוך את ה'סדר' לבדה בדירתה. אחד השכנים, יהודי יקר ואוהב חסד, שדלת דירתו מוצבת ממול דלת דירת האלמנה, התקשר אליה והציע שיפתח בליל החג את דלת דירתו, באופן ששולחנו יעמוד בכניסת דירתו, וכך היא תוכל לשמוע את הכל ולהצטרף אליהם ממקומה. ההצעה מאוד ריגשה את לב האלמנה. וכך היה. היא פתחה את דלת דירתה, וגם היא ערכה שולחנה בסמוך לפתח, ואכן שמעה היטב כל מילה. ה'סדר' מתחילתו ועד סופו התנהל לשביעות רצונה.

במוצאי יום טוב ראשון של פסח, התקשר אליה בנה ושאל אותה: "אמא, איך עבר ליל הסדר?!" "נפלא", השיבה האם, "הרגשתי ממש כמו בבית. מעניין שהשכן נוהג ממש כמו אביך... אותו הנוסח, אותה הניעימה, אותם הביאורים והמנהגים בדיוק, אותן ממנגינות שהחזירו זיכרונות כה ערבים. זה נתן לי הרגשה נפלאה..." "אמא!" אמר הבן בהתרגשות, "עכשיו תתברר התעלומה: שכן צדיק זה, פנה אלי לפני כשבוע, וביקש ממני שאפרט לו את כל ניווני בית אבא בליל הסדר, וכמו כן שאפרט לו איך נהג אבא בכל פרט ופרט, בכל קטע בהגדה ובעריכת הסדר... השכן האזין ברוב קשב לכל מילה, ורשם לעצמו באופן פרטני את כל מנהגיו של אבא בעריכת הסדר. בסיום השיחה הארוכה אמר שהשנה יערוך את הסדר בדיוק כמנהג עדתנו, כפי שאבא ז"ל ערך את הסדר בביתנו..." מדהים עד היכן הדברים מגיעים!

כאמור, המדובר היה שבוע לפני הפסח בשנת תש"פ. שבוע בו התפרצות הקורונה היתה בשיא תוקפה, מחדרים אימה, מתח של חכנות, הילדים בבית... והוא באחד ומי ישיבנו, ונפשו איותה יועש. יהודי זה עוסק בשלו - הוא חוזר על הנוסח, הוא משנן את המנהגים המיוחדים, הוא מפזם את מנגינותיו של בית השכן...

הוא רוצה להרנין לב אלמנה, שתרגיש כמו בבית, כבשנים קדמוניות. רוצה להכניס שמחת יום טוב בנפש ישישה בודדה, לאחוז בדרכי הבורא יתברך שמו, הרופא לשבורי לב ומחשב לעצבותם...
הסיפור אכן מופלא ומפעים, ובעקבותיו התעורר מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשאלה הבאה:
אבי משפחה שמעוניין לשמח את לב האלמנה הישישה בליל הפסח, ולערוך את הסדר על פי מנהג ביתה, אלא, שהדבר יבוא מעט על חשבון מצות "והגדת לבנך", מפני שיאלץ עורך הסדר להאריך יותר במזמורי ובמנהגי האלמנה, וייתחס קצת פחות אל ילדיו - כיצד עליו לנהוג?
השיב מו"ר שליט"א:

את עיקר מצות "והגדת לבנך" מקיים אבי המשפחה בעצם קריאת ההגדה והסברתה. אלא, שקיים הידור להוסיף ולספר לבניו על נפלאות ה' יתברך וניסי יציאת מצרים, כדי ליטע בליבם אמונה, אהבת ה' והליכה בדרכיו יתברך. אכן, קיום תכלית זו, תתקיים גם בסיפור ההגדה יחד עם האלמנה הבודדה, שכן אומרת התורה: "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, להיות לכם לאלוקים", והיינו שעיקר הוצאתו ממצרים נועדה שנקבל עול מלכותו עלינו, שנהיה משועבדים אך ורק לו יתברך, ונלך בדרכיו. ועל ידי שמחת ליבה של האלמנה, מקיימים בני המשפחה מצוה זו של "והלכת בדרכיו", וגם באופן שכזה מקיים אבי המשפחה "והגדת לבנך", בכך שמלמד את ילדיו באופן חי ומוחשי כיצד יש לבטל את הרצונות שלנו, ולדבוק במידותיו של הקב"ה, אבי יתומים ודיין אלמנות, והנהגת ההוד הזו, תיחרט בזיכרונם של בני ביתו לנצח. ויש להוסיף, שבאשר לשמחת החג ציוותה התורה: וְשִׂמְחֶתְךָ לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ וּבְגֵד וּבִגְדָךָ וְעֶבְדְּךָ וְאֶמְצָתְךָ, וְהָלַוּ אִשְׁרָךְ בְּשַׁעֲרֶיךָ וְהָגֵר וְהַיְתוּם וְהָאֱלֵמָנָה אִשְׁרָךְ בְּקֶרְפֶּךָ (דברים ט"ז), ופירש רש"י: "והלוי והגר והיתום והאלמנה - ארבעה שלי [הסמוכים כביכול על שולחן הבורא, לפי שאין להם פרנסה משל עצמם], כנגד ארבעה שלך, בנך ובתך ועבדך ואמתך; אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך".
וגם אבי המשפחה הצדיק שעוסק במצוה העצומה של שמחת ליבה של האלמנה הבודדה, ה' יתברך בוודאי לא יקפח את בניו, ואדרבה, יוסיף להם חכמה ושמחת התורה, ובפרט כאשר האב מקדים ומסביר לבניו שהעיסוק הממושך במנהגי האלמנה נועד כדי לשמח את ליבה השבור. וידוע שדביקות במידות הטובות, היא המפתח לקניין התורה, כפי שכותב רבינו יונה בפירושו למסכת אבות (פ"ג מ"ז): "אם אין דרך ארץ אין תורה - רוצה לומר, שצריך תחילה לתקן את עצמו במידות, ובוה תשכון התורה עליו, שאיננה שוכנת בעולם בגוף שאינו בעל מידות טובות!"

סח הגאון רבי אהרן רוס שליט"א: בלומדנו בישיבת חברון אירע המעשה המפעים הבא: כבכל שבוע, מאות בחורי הישיבה המתינו בדריכות והשתוקקות לשיעורו הכללי המופלא של ראש הישיבה, הגאון רבי הלל זקס זצ"ל. הס הושלך כאשר הופיעה דמותו של ראש הישיבה בפתח היכל בית המדרש. הוא פתח את שיעורו ואמר: "עמדתי להכין את השיעור, ולפתע פנתה אלי אלמנה אומללה וביקשה שאעזור לה בעניין מסויים. סגרתי את הספרים ופניתי לטפל בעניינה של האלמנה. העניין נמשך ממש עד לזמן תחילת השיעור. הצלחנו בס"ד לשמח את לב האלמנה, אך לא הספקתי כלל להכין את השיעור..."
המשיך הגאון רבי הלל זקס ואמר: "אבל דעו לכם תלמידיי, שבזכות מצות גמילות חסדים עם האלמנה, הקב"ה נותן סייעתא דשמיא מיוחדת לחדש חידושי תורה בסוגיא... הבה ונתחיל ללמוד יחדיו את הסוגיא..."
מה מפלא היה להיווכח, שבאותו שיעור, שכאמור ראש הישיבה לא הכינו, תוך כדי הלימוד התחדשו לו מהלכים מופלאים בסוגיא ורעיונות מדהימים, שנחקקו בליבם של תלמידיו ששמעו בשקיקה את חידושי תורתו...

ולענייננו - גם באשר לאבי המשפחה דן נוכל לומר, שעל אף שהכין חידושי תורה רבים לדורשם בפני ילדיו בליל הסדר, מכל מקום יתכן שסיפור אחד קצר, או איזה רעיון מחזק, ימשוך בצורה יוצאת דופן את לב הילדים ויחזק עמוק בליבם, ובוודאי שהעיסוק בטובתה של האלמנה, תתן לו סייעתא דשמיא מיוחדת שהדברים הקצרים לבניו יקלעו למטרה, והוא יזכה לסלול מסילות של אמונה בלב בניו. וגם ילמדם את גודל חובת המסירות שמוטלת עלינו להיטיב עם שבורי הלב.
נוסיף לספר בעניין את המעשה הנפלא הבא: מעשה שהיה בישיבה מסויימת, בה היתה אחראית על ארוחת הערב אשה קשת יום. היא היתה מגיעה מדי יום אחר הצהריים, מכינה את האוכל הנדרש, ובתום הסעודה שוטפת את הכלים ואת חדר האוכל ומשיבה את הסדר על כנו. בעלה נטש אותה לפני שנים רבות, והותיר אותה עגונה עם מספר ילדים קטנים, ועבודתה זו היתה מקור הפרנסה היחיד באמצעותו הצליחה לכלכל את עצמה ואת ילדיה.
דא עקא, מאחר שלא היה מי שישמור על הילדים בעת עבודתה, ולהותירם לבדם בבית לא היה שייך, היא נאלצה להביאם עימה לישיבה, והם היו מתרוצצים סביבה ומחפשים תעסוקה.
המלאכה לכשעצמה לא היתה קלה כלל, אולם הקושי העיקרי נגע דווקא בשמירה על הילדים והעסקתם, שכן לקראת ערב הם היו מתעייפים ומתחילים להשתולל ולמשוך בסינרה של אימם, ולבכות שברצונם לשוב הביתה.
צעה של האשה האומללה וילדיה הרכים, נגע לליבם של מספר בחורים מהישיבה. הם החליטו לעשות מעשה. הבחורים פנו לשאר חברי הישיבה והכריזו על מבצע חסד; הם קבעו שמדי יום, כל הבחורים יגיעו לאכול מיד עם תחילת הזמן של ארוחת הערב, ולאחר ברכת המזון, במשך מספר הדקות שנותרו עד לתחילת סדר ערב, יתגייסו כולם יחד למשימת ניקוי חדר האוכל. וכך תוכל האשה ללכת הביתה עם ילדיה שעתיים ויותר לפני הזמן הקבוע. (כמובן שמבצע החסד של הבחורים לא היה על חשבון סדרי הלימוד הקבועים של הישיבה, אלא כולו התרחש רק בזמן הפסקת ארוחת הערב).

ואכן התכנית הצליחה מעל למשוער; בכל יום, בתום הסדר, היו הבחורים מגיעים בזריזות לחדר האוכל בשבע בערב, אוכלים, מברכים, שוטפים איש איש את כלי האוכל בהם השתמשו, ומסדרים ומנקים יחד את חדר האוכל. וכך יכלה האשה לחזור לביתה בשעה מוקדמת, והבחורים הזריזים הגיעו בדיוק בזמן לסדר לימודם בערב.
הבחורים מצאו סיפוק רב בהצלחת המבצע. הם ראו את אושרה של האשה ואת שמחת ילדיה שיכולים היו לישון בשעה סבירה. השמחה מלאה את ליבם של הבחורים בחדוות עשייה למען הזולת.
אולם, כששמע המשגיח על המבצע, הדברים לא מצאו חן בעיניו. הוא טען שהבחורים אינם צריכים לעסוק בעבודות מטבח, ותפקידם הוא רק לשבת וללמוד.
אך הבחורים לא ויתרו וטענו שמידת החסד מחייבת להתחשב באשה האומללה וילדיה, וכי כל עוד שאין הדבר פוגע בסדרי לימודם אין להנהלת הישיבה את היכולת למנוע מהם את הזכות הגדולה שנפלה בחלקם.
החלט המשגיח להיכנס אל מרח הרב שך זצ"ל ולבקש את הכרעתו בנושא, בהיותו סבור שהרב יקבל את טענתו ויורה לבחורים להשקיע את כוחותיהם אך ורק בלימוד תורה. הוא לא ציפה כלל וכלל לתשובה המפתיעה שקיבל.
לאחר שהציג את השאלה, קפץ הרב שך ממקומו וקרא בהתלהבות, "פלאי פלאים! איזה בחורים נפלאים! איזו התחשבות! היכן הם אותם בחורים? ברצוני לנשק כל אחד ואחד מהם!!"
"אמור להם", הוסיף הרב שך "שבוודאי ישר והגון לפעול כפי שפעלו וייער כוחם, ובזכות החסד הגדול שהם עושים מחוץ לסדרי הישיבה, יזכו בלי ספק לשפע של סייעתא דשמיא בלימודם!!"
המשגיח הנדהם פנה לצאת מהחדר ומרח הרב שך קרא לו וביקש שוב, "אנא ממך, שלח אלי את הבחורים, אני רוצה לנשק אותם!!"
למדנו אפוא מהדברים, שחסד מידות טובות לא רק שאינם מפריעים ללימוד תורה, אלא להיפך, הם המפתח ויסוד היסודות להצלחה ולהתעלות בתורה הקדושה (והערב נא).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת נוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייס בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בן פולין ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיזה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, לע"נ כל נפטי עם ישראל.

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש י ניסן תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 6:22 תל-אביב: 6:37 חיפה: 6:29 מוצאי שבת: ירושלים: 7:35 תל-אביב: 7:37 חיפה: 7:37 ר"ת: 8:14

פרשת צו

הכרת הטוב והודיה

"מה מאוד יש להודות..."

סיפר ת"ח אחד מיקירי ירושלים את המעשה הבא: "פעם ביקרתי בביתו של הגה"צ רבי וועלוועל צ'צ'יק זצ"ל ונוכחתי שם בדיוק כאשר נשמע קול נפץ מן המטבח. רצתי לשם לראות מה קרה, ונתברר כי נפל בקבוק יין לתוך הכיור והתנפץ.

מפיו של רבי וועלוועל נשמע אז קול צהלה, ומיד פתח בדברי שבח והודיה להקב"ה איך שהוא מכוון הכל, ובהשגחה פרטית מופלאה, שהרי לכאורה היה יכול הבקבוק ליפול ולהתנפץ על הריצפה, ולהיות חלילה אבן נגף ומטרד לניקוי, אבל זה לא קרה! כי האבא האוהב שבשמים רצה רק שישבר ולא יותר! זהו ולא פחות! ומה מאד יש להודות לו על כך!

השמחה בבית רבתה אז כ"כ, וכל בני הבית נסחפו בשמחת "ההודיה", עד אשר בטוחני שאם היה נכנס אדם זר לבית באותה שעה, היה משוכנע ובטוח שזה עתה שברו כאן צלחת לאירוסיו בן או בת בשעטו"מ

עפ"י 'תורת זאב'

להכיר ולהעריך הטובה שמקבל ממיטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "אם על תודה יקריבנו" (פרק ז-ב)

וכתב רש"י: "אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכים להודות, שכתוב בהן (תהלים קז) 'יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו וזבחו תודה'".

היסוד הגדול של ליל הסדר הוא הכרת הטוב והודיה! האמונה מחייבת, את הכרת הטוב בניסים ונפלאות שעשה לנו השי"ת. וההכרה הזו מחייבת את ריבוי השבח וההודיה להשי"ת, ואת השעבוד המוחלט למצוותיו. הכרת הטוב הוא המושכל הראשון באנושות, ומאידך, כפיות הטובה היא הפחיתות הגרועה ביותר. והיא יסוד השחיתות שבאדם.

וכך כתב הגר"י קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל: "אבל באמת שהאדם המושחת הזה, כאשר מקבל טובה, מרגיש כעין חיוב הכרת טובה, וברוב גאוותו ומדותיו הרעות אינו חושב כלל וכלל להכנע ולהכיר טובה, ושוב רואה הוא במטיבו כאיש המדריך את מנוחתו, וכבעל חוב שלו שהוא מחוייב לשלם לו, לכן מתעורר אצלו שינאה עליו ומתאוה להרע לו, וגם להראות שהוא אינו נכנע ושאינו בו זיק רגש של חיוב הכרת הטוב. על כפוי טובה כזה אומרים חז"ל שאסור לרחם עליו, כי רחמנות עליו רק יגבירו את הצרות שתהינה ממנו. (עיין בברכת פרוץ - בשלח שמאריך בה).

לאור זאת, נוכל להבין היטב מדוע מזכירים לכל אורך ימות השנה את "יציאת מצרים" בשבתות ובחגים ובמיוחד בליל חג הפסח שאומרים הלל השלם ועורכים סדר יחודי מרשים וארוך, ומעוררים את התינוקות שישאלו, ומרבים בסיפור יציאת מצרים עם הדגמות מוחשיות של מצה ומרור וד' כוסות ושאר סימני הסדר. שאם זה היה רק בשביל שלא נשכח, הרי לשם כך די להזכיר מידי פעם, ולא באופן יום יומי רצוף. וגם לא היינו עושים כזה מהלך דרמטי בליל הסדר. אלא המטרה היא לעורר בנו ובבנינו את הרגשת כל הניסים והנפלאות והטובות שעשה ה' עמנו שמכוחם חיים אנו ודבקים בהשי"ת עד עצם היום הזה. ובכך נרגיש את חובותינו התמידית והעמוקה להודות ולהשתעבד למטיבינו.

מכאן יפתח לנו צוהר להבין את מה שלכאורה תמוה: אנו קוראים בהגדה של פסח "כנגד ארבעה בניס דייברה תורה" ואחד מהם הוא הרשע ששואל "מה העבודה הזאת לכם" ומה התשובה לשאלתו? אומר בעל ההגדה: "לפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקהה את שיניו ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי... אילו היה שם לא היה נגאל".

ולכאורה התשובה הזו היא מוחצת וחריפה מדי, אולי יצרו הרע גבר עליו כעת, וכי זו סיבה לפסול אותו כליל ולדחותו? וכי לא היה ראוי להסביר לו במילים יפות ובנועם, ואדרבה, להאיר לו פנים ולקרבו ולא להקהות את שיניו? ובמיוחד שבלשון הפסוק אין רמז לתשובה כזו על שאלת הבן?!

אלא לאור האמור, התשובה היא: הרי לא מדובר כאן ברשע שוטה או קטן, אלא ברשע שמבין היטב את אשר לפניו. הוא יודע שאם יכיר בכל הטובות שעשה עמו השי"ת זה יחייב אותו לשנות דרכו מקצה לקצה. על כן מתעלם הוא בזדון, ובשאלתו ה"תמימה" "מה העבודה הזאת לכם", מונחת הארסיות של כפיות הטובה, כאומר: למה עליכם להתאמץ כל כך להמחיש להראות ולהחדיר את סיפור יציאת מצרים, עדיף לשכוח מזה... ועליו נאמר "לפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר" - היינו הוציא עצמו מהעיקר היסודי של הכרת הטוב שכל בר-דעת מבין. ולכן אסור לרחם עליו כדברי הסטייפלער, ויש להקהות שיניו ולומר לו שכפויי טובה כמוהו לא היו נגאלים. את התשובה הזו ואת מה שכתוב בפסוק אומרים לבני המשפחה, כדי לחזק בהם את הריחוק והסלידה מכפיות הטובה, ומאידך להחדיר את מדת הכרת הטוב.

עלון "איש לרעהו" פרשת צו מוקדש לרפואתו השלימה בתושח"י של הבה"ח עבי שמואל בן בתיה מרים שיחי'

עלון "איש לרעהו" פרשת צו הוקדש לעילוי נשמת ר' אפרים דוד בן ר' אברהם יעקב סוחובולסקי זצ"ל נלב"ע יג ניסן תשס"ד ת.נ.צ.ב.ה.

שלא יפגע אדם בזולתו מתוך רוב דביקותו ודקדוקו בהידור המצוות!

נלמד, בדרך דרש ורמוז, מהפסוק: "ואש המזבח תוקד בו" (פרק ז-ב)

כלומר: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להזהר שתהיה יוקדת "בו" – בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים. וכדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב [הלל הזקן]? אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפורח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

יש לדעת כי פעמים רבות כשאדם רוצה להחמיר על עצמו ולהדר יותר מכפי מדידתו מפסיד בזה את העיקר. ובמיוחד שלוקח על עצמו דברים שכלל אינו מצווה בהם. וזו כוונת אזהרת התורה "לא תוסיפו על הדבר הזה אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו..." (דברים ד-ב) והיינו, כשם שמונח ה"לא תגרעו" כך בדיוק ה"לא תוסיפו". כי אדם אמור להיות משועבד קודם כל למה שנצטווה ולהדר בזה, ולא בדברים שמחדש מדעתו ונדמה לו שזה לרצון ה'.

מצינו זאת אצל שאול המלך שבהחרימו את עמלק השאיר את הצאן והבקר. כל כוונותיו בזה היו למען השי"ת שיקריבו אותם לה'. ועל זה הוכיחו שמואל הנביא: "החפץ לה' בעולות וזבחים משמוע את דבר ה'". ומכאן יסוד גדול שלא להתפתות אחר הרושם הגדול של המעשים הנשגבים לכאורה, לפני שמוודא שהם לרצון השי"ת.

ויתכן שמתעם זה חזר הכתוב בפרשת עבודות המשכן שוב ושוב על כל דבר שנעשה: "כאשר ציוה ה' את משה". ללמדנו שיהודי המשועבד להשי"ת אינו עושה סתם דבר שמתחשק לו, אף אם כוונתו להקב"ה, אלא א"כ מעוגן הוא במה שנצטווה מהשי"ת. וזהו שדרשו חז"ל בפסוק "ויאמר משה זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו" - תעשו בגלל שה' ציוה, ואו-אז "ירא אליכם כבוד ה'".

וזו גם כוונת דברי חז"ל שהביא רש"י בפרשת בהעלותך שנצטווה אהרן להדליק ולהטיב את נרות המנורה נאמר "ויעש כן אהרן" - "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה". מה פשר השבח הזה, וכי יש צד שישינה? אלא ללמדנו שעשה בדיוק כפי שנצטווה וביטל כל חשבון אישי נעלה השואף להוסיף עוד ועוד ברוממות העבודה לכבוד הש"י, ביטל הכל לרצון ה' ועשה בדיוק כפי שנצטווה.

הגרא"א דסלר זצ"ל הביע באחת מרשימותיו, את השקפתו על סכנתם של הדיקדוקים והחומרות שעלולים לבוא על חשבון הזולת. "בוודאי יש בהם עיקר גדול" - כותב הרב דסלר - "אולם סכנה גדולה נשקפת מהם ברוחניות, ועלול היצר להשתמש בתחבולה זו להשקיע את האדם בדיקדוקי מצוה אחת, כדי להכשילו, חלילה, בעבירות רבות..."

לפיכך, ממליץ הרב דסלר, להקדים ולהחמיר בדיקדוקים בעניינים עיקריים ויסודיים, כמו באיסור ביטול תורה ושמירה מ"לשון הרע" וכדומה, כדי להמלט מהסכנה, שכן על ידי דיקדוקים צדדיים בהידורי הידורים, יסיה האדם דעתו חוץ מהעניינים העיקריים אשר לדאבונינו אנו נכשלים בהם עכ"ד.

לשם כך לא די להיות צדיק, אלא צריך להיות גם חכם כדי שידע כיצד לכלכל את צעדי צידקותו. ראיה לכך מצינו בפירושו רש"י על הפסוקים "כי היא חכמתם ובינתכם לעיני העמים... פן תשכח" (דברים ד-ט), וכתב רש"י בזאת תחשבו חכמים לעיני העמים שלא תשכחו את הדברים. ואם תעוותו אותם מתוך שכחה תחשבו שוטים..."

מדוע יחשבו "שוטים" ולא "רשעים"? אלא ביאר **הסבא מקלם** כי כשאדם עושה מעשה ובטוח שהוא עושה את המעשה הנכון וכוונתו לשם שמים, ואז הרי אי אפשר לקרותו רשע שהרי כוונתו רצויה. אבל מכל מקום מעשיו אינם רצויים כי אינם עולים בקנה אחד עם הדברים שנצטווה, ולכן ראוי לקרותו "שוטה" ולא "רשע".

אחריות להקל על הנער...

סיפר הגאון רבי אליהו דוד רייכמן זצ"ל: "כשהחברותא שלי הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל (חתנו של הסטייפלער) עלה בעליית הנוער מהולנד כפליט שואה. הכירו בו כי יש בו נשמה גבוהה. הגאון רבי חיים סרנא זצ"ל הביא אותו לפני הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל. הוא שוחח עמו ובסיום השיחה אמר הגרי"ז לרבי שאול "פה הבית שלך הבית פתוח לפניך".

"לקראת ערב פסח ראה הנער שאול ברזם כי בבית הגרי"ז נערכים לאפיית המצות שהיה כידוע במתח ודיקדוק ואימה גדולה. אף שהיה מאוד עני השיג מעט כסף ושילם לצורך כמה מצות שיאפו בשבילו.

"והנה נתעוררה שאלה על אחת המצות שאפו לו אישית, בדיני "כפולות", הראתי אותה להגרי"ז. הוא נעמד, פתח את הכפולה ובדק אם החוטים נמשכים או לא. עיין היטב ופסק לנער: "אתה יכול לאכול אותה!" שאלתיהו: "האם גם לכזית ראשון?" השיב: "כן!"

התפעלתי מאוד מתשובתו שאף שידוע החמיר מאוד לעצמו, אבל כשהרגיש אחריות על הנער שאול ברזם, וידע שאין לו כסף, פסק לו את עיקר הדיו ולקח אחריות על עצמו להקל בדבר.

הלמות עמלים

"יש להן מספיק עבודה..."

רגיל היה הגאון מטשעבין זצ"ל לספר על הגאון רבי דוד בהר"ן זצ"ל שהיה מיקל בשאלות בהלכות הפסח. כשנשאל על כך: "היתכן? הלא כל הפוסקים מחמירים בהלכות הפסח וכיצד אתה מיקל?" היה משיב: "יש לי הרבה חומרות לעשות, ואילו הייתי יודע שאתם תעשו זאת בעצמכם, הייתי אומר לכם אותם, אבל יודע אני שתטילו אותם על נשותיכם, וזה אינני רוצה, כי כבר יש להן מספיק עבודה".

פעם הגיע רבי דוד בהר"ן בדרכו לתפלת ותיקין אך משום-מה חזר מיד לביתו, ושוב חזר לבית הכנסת. המתפללים ידעו שכל מעשיו הם עפ"י הלכה. שאל אותו הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל לסיבת הדבר.

גילה לו רבי דוד בסוד: "מתגורר אני אצל בתי ולאחר פטירת אשתו. היום שלא ברצוני שכחתי לשטוף את כוס הקפה ששתיתי בחצות הלילה ועד הבוקר עלולה שארית הקפה להתייבש וקשה יהיה עליה לשוטפה. חזרתי איפוא על עקבותי כדי לשטוף את הכוס בעוד השארית רכה".

הלמות עמלים

להתחשב במבוכת התלמיד...

באחד הימים, בעיצומו של שיעור שמסר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בשיבת פוניבז' לצעירים. התנהג תלמיד בצורה מאוד לא ראויה. סיפר על כך הרב שטיינמן: "עד כדי כך התנהג התלמיד לא טוב, עד שעשיתי דבר שלא עשיתי מעולם. הרמתי את קולי עליו בתקיפות רבה, והתלמיד הוציא מולי את הלשון..."

"מיד, תוך שניה, סובבתי את ראשי לצד כמי שאינו רואה, כאילו לא ראיתי מה שעשה. ומדוע עשיתי כך? כי על דבר כזה שנעשה ברבים ואני כן רואה, חייב אני להגיב. אבל הבנתי ללבו של התלמיד, מדוע הוציא את הלשון, משום שהיה במבוכה רבה מאוד מתוכחתי יוצאת הדופן, ומתוך זה הגיב כך. ובמצב כזה הטוב ביותר שאני לא רואה..."

חכימא דיהודאי

לב מרגיש...

באחד הימים, נכנס אברך מבני ישיבת מיר למעונו של ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, וטען שכאשר הגיע לביתו ועשה חשבון, שם לב שבדמי המילגה החודשית קיבל אלף שקל יותר מהמגיע לו, ועל כן הוא בא להחזיר את הסכום הזה.

אמר לו רבי נתן צבי שיכול להשאיר את הכסף אצלו, ונימק זאת בטענה הבאה: "מן הסתם, כאשר באת לביתך והתברר שקיבלת אלף שקל מיותרים, אשתך שמחה, אולי תוכל עכשיו לקנות דבר שרצתה ואין לה כסף, ועכשיו תוכל לקנות אותו, ואולם כשתגיע הביתה ותאמר שלקחתי את הכסף בחזרה, היא תצטער, לכן השאר זאת לעצמך".

בכל נפשך

להזדרז לקיום המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו !

נלמד מהפסוק: "צו את אהרן ואת בניו" (פרק ו-ב)

וכתב רש"י (מהתו"כ): "אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות, אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון ניס".

כבר הוכחנו בעבר שכאשר מזדרז אדם בכל יכולתו ומתמסר למצוה בכל כוחו, יש לו סייעתא דשמיא מיוחדת ונעזר אף בדרך ניסית. כל זאת בתנאי אחד: שיעשה מצידו את כל המוטל עליו ללא חשבונות וללא הרהורים וספיקות האם יצליח לעשות או לא, ואף שחש בדרך הטבע שזה למעלה מכוחו ויכולתו, בכל זאת יעשה כאילו זה באמת בידו, ואז יעזרהו השי"ת אף בדרך ניסית.

ואמרנו שזהו ה"סוד" הגדול והיסוד הנשגב והמעלה היחודית של עם ישראל בהקדימים "נעשה" ל"נשמע" בקבלת התורה, שעל זה אמר הקב"ה "מי גילה רז זה לבני, דבר שמלאכי השרת משתמשים בו". כי כשאדם מקבל על עצמו בקבלה חזקה לעשות "בכל מחיר", וללא כל חשבון אישי ובדיקה עצמית אם יכול ומסוגל לעשות או לא, אלא מוכן ומזומן לעשות ככל שנצטווה, כעבד לאדונו, שוב אין לו אז "נפקא מינה" בידיעה מה הדבר שנצטווה, והריהו דומה למלאך שעושה את שליחותו היחודית בכל כוחו ובכל זריזותו האפשרית. (כמבואר בגמרא ברכות ס: וממילא גם עולה בידו לבצע קבלתו בכל מצב.

יסוד זה שכאשר עושה אדם ככל יכולתו ומתמסר בכל כוחו, נעזר אף בדרך ניסית, מצינו אצל משה רבינו בהקמת המשכן שלא היו יכולים להקימו (כפירש"י שמות ט-לג) ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזוקפו, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על יד אדם? אמר לו, עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ-ז) "הוקם המשכן". הוקם מאליו.

לעומת זאת אומרים חז"ל (במדרש תנחומא): "אמר לו הקב"ה למשה, לפי שהיית מיצר שלא היה לך עשיה ולא חלק במלאכות המשכן, לפיכך לא יוכלו להעמידו, בשבילך. כדי שידעו כל ישראל שאם על ידך אינו עומד שוב אינו עומד לעולם, ואיני כותב לו הקמה אלא על ידך, שנאמר "ויקם משה את המשכן".

ולכאורה תמוה: איך שני הדברים עולים בקנה אחד. כי במקום אחד אומרים חז"ל שמהפסוק "הוקם המשכן" לומדים שהוקם מאליו, ואילו מאידך לומדים חז"ל מהפסוק "ויקם משה את המשכן" שמשם הקימו!?

אכן לפי היסוד שהבאנו, מובן היטב, כי לאמיתו של דבר הפעיל משה את כל כוחו ויכולתו להקים בעצמו את המשכן ורק כאשר מיצה את כל כוחותיו ויכולתו, עזר לו ה' בדרך ניסית והמשכן הוקם מאליו, ואילו לא היה משה מתאמץ לעשות כל שביכולתו, לא היה המשכן קם מאליו, על כן נחשב למעשה שהוקם המשכן ע"י משה.

כדוגמת יסוד זה מצינו אצל רבי חנינא שעליו נאמר (במדרש שה"ש) הפסוק "חזית איש מהיר במלאכתו" שעשה כל שביכולתו לעלות אבן אחת לירושלים סיתתה סירקה והכינה אך לא עלה בידו להעלותה, ואז זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם והסכימו להעלות האבן לירושלים "ובלבד שתתן ידך עמנו". נתן ידו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים. עיי"ש.

וביאר הגר"ש אלישיב זצ"ל זצ"ל שבשעה שהתאמץ לסתת את האבן וכו' לא עשה שום חשבון איך תגיע האבן לירושלים, והיה "איש מהיר" ללא חשבונות [שאם היה מחשב, היה נשאר בלי כלום], וכאשר עשה מצידו את כל מה שביכולתו, אזי הקב"ה כבר השלים את מה שהיה צריך, בדרך ניסית, אך יש לזכור תמיד שנדרש תנאי אחד שלא ניתן לוותר עליו והוא: "שתתן ידך עמנו"!

"הזריז נשכר..."

סיפר הגראי"ש שפירא שליט"א: "כשתיכננו להקים את בית הכנסת "גבורת יהודה" (לזכרו של האבא הגאון **רבי יהודה שפירא** זצ"ל) בפינת הרחובות ז'בוטינסקי-השומר, אמר לנו אחד מבכירי העיריה שאין שום סיכוי שיעמוד שם בית הכנסת. בעצת הגאון **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל הוחלט כי נכין המבנה מחוץ לבני ברק ונביא אותו בשני חלקים מוכנים כמות שהם לבני ברק ע"י משאיות ענק ואז ירכיבו ויחברו אותו במקומו בפינת הרחובות הנ"ל. ואז רבים הסיכויים שלא יספיקו להפריע..."

"לאחר שבנו את המבנה בקרחת ענקית של פרדס ישן בהוד-השרון והשלימו אותו לגמרי, נדרש שינוע המבנה עד למקומו בבני ברק. היה ברור לכולנו עפ"י עצת מומחים שהתאריך הטוב ביותר לשינוע הוא בשלהי חודש אב, כאשר כל מיני גורמים העלולים להפריע נמצאים בחופשה. וכמובן ההבאה צריכה להיות באמצע הלילה כדי שלא נצטרך לקבל אישורי משטרה על סגירת כבישים עקב "מטען חורג".

"נכנסנו איפוא, אל רבי חיים בבוקר של יום י"ד באב רק כדי לקבל ברכה לקראת המבצע הקשה והמורכב שלפנינו. שאל אותנו רבי חיים: "מתי אתם מביאים את מבנה בית הכנסת?" השבנו: סוכם עם המובילים שבתאריך כ"ב אב יוצא המבצע לדרך.

הגיב רבי חיים: "כיון שהלילה זה ט"ו באב, אין להמתין אלא יש להביא את המבנה של בית הכנסת הלילה!" היינו המומים. ניסינו להסביר שבעצת מומחים דחינו לתאריך מתאים כדי למנוע הפרעות שונות... אך רבי חיים חזר ואמר שוב ושוב: "צריך להביא את המבנה הלילה..."

בלית ברירה "הפכנו את העולם" כדי למצא חברה אחרת שתעשה את העברת המבנה ולארגן לכך את כל הנצרך. ואכן הבאנו את המבנה בשעה טובה ומוצלחת עוד באותו לילה, כאשר במהלך הלילה בעקבות כל מיני גורמים שהפריעו ואיימו לסכל את הבאת המבנה, ביקשנו את ברכתו של רבי חיים עוד ארבע פעמים! ובכל פעם בירך בחביבות "שיהיה ברכה והצלחה ותינצלו מהמשוגעים שרודפים אתכם..."

"למעשה הבאת המבנה והקמתו הסתיימה רק בשעות הבוקר המוקדמות. והנה למרבית הפליאה והתדהמה, לא עברה אלא כמחצית השעה בלבד לאחר שהמשאית האחרונה עזבה את השטח, ולפתע הגיעו למקום צוותי ההנדסה של הרכבת הקלה שהחלה תהליך העברת התשתיות ברחוב ז'בוטינסקי והאיזור למקומות אחרים סמוכים, כאשר חלק נכבד מהצנרת הראשית היתה אמורה עפ"י תיכנוניהם לעבור ממש אל מתחת המקום שזה עתה הוצב עליו מבנה בית הכנסת..."

רק נסכם בקצרה: אילו הבאת המבנה היתה מתעכבת עוד כמה שעות בלבד, לא היה בית הכנסת קם שם מעולם, וכפי שהבטיח לנו אותו בכיר מהעיריה) ורק בעצתו וברכתו וראייתו הזכה של רבי חיים שהורה לנו להזדרז ולא להמתין, הוקם והוצב בית הכנסת והפך לעובדה מוגמרת בשעה הנכונה והמדויקת, ויהי הדבר לפלא לאות ולמופת.

מתוך מאמר

"זהמאחר נפסד..."

סיפר אחד מתלמידי ישיבת פוניבז' שהיה לומד בחברותא עם הגאון **רבי שמואל רוזובסקי** זצ"ל: פעם אחת כאשר שב רבי שמואל מירושלים, והיה שבור ורצוף מענין מסויים, הרשתי לעצמי לאחר בחמש דקות, כי חששתי שמא רבי שמואל אין דעתו מיושבת עתה ללמוד עמי בחברותא, וזקוק הוא לכמה דקות של מנוחה.

אולם כשנכנסתי, אמר לי בכאב: "איחרת! איחרת כמה דקות! כך לעולם לא תהיה לגדול בישראל!"

ואמר רבי שמואל: בקלם היו רגילים לומר "כשם שאפשר לעבור את כל העולם עם מרכבה ושני סוסים, כך גם את כל החיים אפשר לעבור עם ב' מעלות: זריזות ומנוחת הנפש".

ראש הישיבה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

נס להתנוסס

לבנק להפסיק להעביר משכורות. הספינה התחילה להיטלטל בעוצמה, מה שגרם לכמה משקיעים קטנים למושך את ההשקעות שלהם ולברוח... אחרים הציעו לפרק את החברה הגדולה לכמה חברות קטנות עם בעלויות שונות. כל ההצלחה שנבנתה בעמל של עשרות שנים, נקלעה לסיכון מיידי וממשי. בשוק-ההון התחילו לגשש מי נגד מי, והבראנז'ה העסקית רעשה וגעשה...

* * *

מר ג' היה אחד המושקעים בחברה, בסדר גודל קטן עד בינוני. האמת? מבחינה כלכלית דווקא הוא לא היה אמור להפסיד. בהתאם לאופי השקעתו, אזי גם אם החברה הייתה מתפצלת לכאורה הוא לא היה ניוזק. אבל כאבה לו מאוד עצם המחלוקת, השמועות הרעות, החילול-השם שבחברה של שומרי תורה ומצוות מתפתחת לה שערורייה וכו'.

בדיוק באותה תקופה העמידו משמים את מר ג' בניסיון קשה מאוד. זה לא היה קשור לחברה הנ"ל, אלא לחברה אחרת בה גם היה מושקע. הוא שיתף אותנו במה שעבר עליו, אך איננו מעוניין להפוך זאת לנחלת-הכלל. הסיפור אליו נקלע הסעיר את רוחו, ובאחד הערבים צעד ברחוב ושאל: 'למה מגיע לי כזה ניסיון?'

ופתאום הביזק במוחו. נעצר ואמר: **'ריבוננו של עולם! אם מגיע לי איזה שכר על כך שעמדתי בנסיון, אני תורם את הזכות הזו כדי שיהיה שלום בחברת ההייטק שנקלעה לסחרור של מחלוקת. השם! אני מוכן לתרום את כל הזכות!'**

* * *

למחרת...

למחרת! קרה משהו מדהים. ללא כל הגיון: השותפים הבעייתיים התקשרו לבנק והודיעו שהם מסירים את הווטו שלהם על החתימות. אפשר להעביר משכורות כרגיל, והכל חוזר למי-מנוחות.

יתירה מכך: מעתה הם מפסיקים להשתתף בישיבות דירקטוריון, כי הם לא רוצים לחוות דעה ולהפריע להתנהלות השוטפת של החברה. החברה תמשיך להתנהל כפי שהתנהלה עד היום - ובא לציון גואל.

מי שמכיר את פרטי הסכסוך יודע שמדובר בלא פחות מאשר 'נס!'

אבל זה כוחו של יהודי שמקדיש את זכות הניסיון שלו עבור הזולת במקום לשמור אותו לעצמו...

הסיפור שלנו הפעם עוסק בחברת הייטק. חברה מצליחה שהוקמה לפני כארבעים שנה על ידי שני משקיעים - שגם היו המנהלים שלה בפועל. לצורך הענין נכנה אותם מר א' ומר ב'. החברה התנהלה בחכמה ובסייעתא דשמיא: לא רק שאפשר לומר שכל הפרויקטים בהם השקיעה החברה הניבו רווח, אלא שהם הצליחו מעל ומעבר למשוער!

ישנן חברות שאמנם מצליחות מבחינה פיננסית, אך לא מצטיינות בכל מה שקשור לרשויות וד"ל. בטווח המיידי הדבר אולי לא מורגש, אך בטווח הארוך עשויות לצוץ בעקבות כך בעיות שונות ומשונות... אך במקרה דנן גם מבחינת הרשויות היה מצבה של החברה מצוין: החברה נבדקה מספר פעמים על ידי רשות המסים ורשות ההון ומעולם לא נמצא בה דופי.

ההצלחה גרמה לכך שאנשים נוספים התחננו להשקיע בחברה. המנהלים התלבטו ולבסוף הסכימו למכור נתחים קטנים לכמה משקיעים, שבעצם הפכו לשותפים מלאים בחברה - לטוב ולמוטב, לרווח ולהפסד. הצעד התברר כמוצלח, והחברה המשיכה להרוויח ולהרויח.

* * *

עם חלוף השנים הכניסו מר א' ומר ב' את ילדיהם לעבוד ולהשקיע בחברה. החברה המשיכה להתנהל על מי-מנוחות בלי כל בעיות, טענות ומענות. עד ש...

עד שהבנים של אחד השותפים החלו ללחוש באוזנו ש'המצב הנוכחי לא יכול להמשיך כך!'

'איזה מצב!'

'המצב בו השותפים לא מחשיבים את דעתנו!'

הדור הצעיר כנראה לא הבחין עד כמה השקיע דור ההורים, שהאידייליה תשרור תמיד בחברה! שכל ויכוח ייעצר עוד לפני שהוא מתחיל! שכולם כולם ירגישו שוויו-זכויות!

אבל מחלוקת - כבר לימדו אותנו חז"ל - היא כמו חור קטן שנוצר בסכר. אם לא תחסום אותו ברגע הראשון, המים הזדונים יסתערו על פני כל הארץ.

השותף השתכנע בצדקת טענות בניו, למרות שלמען האמת לא היה בהם ממש. הפרויקטים התנהלו כהלכתם; החברה המשיכה להניב רווחים יפים - אבל כשמגיעה מחלוקת ההגיון נסתם...

המצב התדרדר עד כדי כך שאחד ממורשי-החתימה הורה

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אמירת הקרבנות

בס"ד | גליון מס' 424

פרשת צו

מה הסוד מאחורי ההצעה לזכות ב-50,000?

זאת תורת העולה (ו, ב)

קרבן, ועם ניחוחו העולה השמימה - מתכפרים עוונותיהם של בני ישראל, בכל מקום שהם...

ומאז חסרנו כל אלה - - -

כבר קרוב לאלפיים שנה, שקרבן התמיד אינו קרב. מאז חרב בית המקדש ונותרנו בגלות, אין לנו את קרבן התמיד, אין לנו איך לכפר. במה נוכל להתעודד, כיצד נוכל לקבל כוחות חדשים, להתחיל יום חדש?

ניתנה לנו מתנה יקרה, דרך ייחודית לימים בהם אנו לא רואים בחוש את עבודת הכהנים בבית המקדש. זהו כלי מיוחד לימינו, הפועל כמו הקרבת הקרבנות, מביא את התוצאה המבוקשת, נוסך עידוד וכוחות, ומאפשר לנו להתחיל בחיות מחודשת:

כאשר יהודי אומר את פסוקי התורה, המפרטים ומבארים את עבודת הקרבנות, כשיהודי קורא ולומד את פרשות התורה העוסקות בקרבנות, הוא זוכה להתנקות ולהזדכך, לטהר את עצמו ולכבס את פגמיו, ולקבל כוחות חדשים ותחושה של התחדשות מחודשת, כביכול הוא מוחק את העבר ופותח דף חדש נקי, טהור וזך!

לפיכך, תקנו לומר את פרשת התמיד מיד עם שחר, עם תחילת התפילה. אנו פותחים את היום באמירת הפסוקים המטהרים ומכבסים את נפשנו, נותנים לנו טעימה מאותה תחושה עילאית, כמו לחזות בהנהגה בעבודת קדשו בבית המקדש. כך נפתח את היום בהרגשה חדשה, נקיה וטהורה, מלאה באנרגיות חדשות ופוריות!

וכך מגלה רשב"י בזהר הקדוש בפרשת וירא, וזה תרגום לשונו: 'כל המזכיר בפיו ענין קרבנות והקרבנה, ברית כרותה היא, שאלו המלאכים המזכירים עוונותיו להרע, אינם יכולים לעשות לו רק טוב!'

כי כאשר יהודי נכנס לבית הכנסת ואומר את פרשת התמיד בכוונה - מתרחשת בשמים מהומה לא קטנה... עד לפני רגע, יתכן שהיו כאן מלאכים רעים, נושאים את עוונותיו ומחזיקים בשקים שחורים של חטאיו, והם עומדים לקטרג ולדבר בגנותו, עוד רגע ישתמשו בחטאיו כדי לפגוע בו חלילה!

ואז, הוא אומר פרשת התמיד, קורא את הקרבנות בכוונה, בהמיית לב, בהתעוררות הנפש. באותו רגע, כל אותם מלאכים מזיקים סותמים את פיהם, שותקים לפתע כמו דג... עד לפני רגע היו הללו קטגורים רעים - ועתה הם ממליצים עליו רק טוב!

מתי התרחש המהפך? - כשאמר את פרשת הקרבנות. כי זו סגולתה של אמירת פרשת הקרבנות, ליטול את חטאי העבר ולמוחקם, לקחת את כתמי ההיסטוריה ולהעלימם....

אז גם אם זה יקח לנו עוד כמה דקות בבוקר, גם אם נצטרך להקדים לבוא כמה דקות מוקדם יותר - עדיף לומר את פרשת הקרבנות בכוונה ולזכות, הרבה יותר כדאי להקדים מעט ולפתוח את היום בנקיטת ובטוהר!

אמירת הקרבנות, נחשבת עבורנו כהקרבנות, נותנת את התחושה כאילו הקרבנו. 'זאת ערב לפניך עתירתנו - כעולה וכקרבן!'

אנו קוראים בשבועות אלה את ספר 'יקרא', הספר המבאר ומפרט את עבודת הקרבנות, שהוקרבו במשכן ולאחר מכן בבית המקדש. אנו רואים בעיני רוחנו את העשייה הקבועה בבית המקדש, ומתרגשים לנוכח המראה כיצד יהודים עולים לירושלים וקרבנם בידיהם, ובעת העלאתו על גבי המזבח - חשים את התרוממות הרוח והנפש המתפשטת בהם, קונה שביטה בליבם...

כמעט שאנו שומעים את צלילי שירת הלויים, ומביטים בערגה בעבודת הכהנים הזורזים בעבודתם, לבושים בגדים ייחודיים ואציליים ומעיניהם נשקפות קדושה ורוממות. בעלותנו לבית המקדש אנו חשים כנכנסים למקום ייחודי, בו נוכל להתחבר ולהתקשר עם בורא עולם, באמצעות הקרבת הקרבן אותו נביא לרצון לפניו.

נתבונן בתחושה ובהרגשה שחוו יהודי אותו דור, כאשר גם יהודי שהתגורר רחוק מירושלים, וגם יהודי שחי בכלל בחוץ לארץ, ידע נאמנה כי בכל עת ורגע, בית המקדש פעיל, מחכה לו, עובד למענו. בכל יום הוקרבו קרבנות מכספי הציבור, קרבנות שגם יהודי שלא היה מעולם בבית המקדש - היה שותף בהם וחש חלק מהקרבנות...

הוא היה אולי רחוק פיזית, אך חש את השמחה והאושר קונים שביטה בלבו. 'ברגע זה', הרהר, 'הכהנים מקריבים קרבן בשבילי, אני עולה לזכרון לפני השם, חטאיי מתכפרים, אני פותח יום חדש נקי וזך, טהור וזך'. בתחושה כזו חוו יהודים את יומם, מרגישים כי בכל רגע נתון - בבית המקדש הם נזכרים לטובה, מתכבסים ומתנקים, זוכים לשפע מחודש ולברכה שמימית...

כך, אם לא עלינו חטא יהודי בטעות ובשגגה, ידע כי כבר מחר בבוקר, יסור עונו וחטאתו תכופר. יהודי אכל ארוחת ערב, מיהר לעיסוקיו, ושכח לברך ברכת המזון. רק בשעת לילה מאוחרת נזכר, אבל עכשיו כבר מאוחר מדי... הוא עולה על יצועו שבור ורצוצ' ודמעתו על לחיו: 'נכשלת! לא בירכתי ברכת המזון, לא הודיתי לבורא עולם על המזון שנתן לי!'

יהודי אחר, בעיר אחרת לחלוטין, הלך ברחוב באותו ערב, ובטעות, ברגע של נפילה, היצר משך אותו להביט לכיוון הלא נכון, הוא מביט לרגע ותופס את עצמו: 'אוי, ראייה אסורה!' הוא שב הביתה שבר כלי ומהרהר: 'העיניים! המתנה היקרה שנתן לי בורא עולם! איך טימאתי אותן? איך נפלת בהבטה אסורה, איך נכשלת באי שמירת עיניים?'

אך הוא מתעודד, נוטל כוחות ושואף חיזוק, מהעובדה כי מחר בבוקר, עם שחר, יקריב הכהן הגדול את קרבן התמיד. 'מחר בבוקר כל שברון הלב הזה יסור מעליי', הוא מהרהר, 'מחר בבוקר אהיה אדם חדש וטהור, שלפניו יום חדש ועלוי, מלא בעשייה חיובית. הן הכהן הגדול יקריב בבוקר את קרבן התמיד, וקרבן התמיד של שחר יכפר את עוונות הלילה!'

כן, כך זה היה מדי שנים עשרה שעות. קרבן התמיד של שחר כיפר את עוונות הלילה, קרבן התמיד של בין הערביים כיפר את עבירות היום. מדי חצי יממה מוקרב

חיג הפוך...

אל כ"ק האדמו"ר מבאיאן שליט"א נכנס בחור צעיר, והחל משיח את אשר על לבו. לאחר שיחה קצרה, שאלו הרבי: 'האם אתה אומר את פרשת הקרבנות מדי בוקר?' 'כן', השיב הנער, 'אלא שלא תמיד אני מספיק לאומרם לפני התפילה, לא פעם אני מתפלל תחילה ורק אחר כך, בשעת פנאי, אני משלים את אמירת הקרבנות...'
חיך הרבי ושאל, כביכול שלא מן הענין: 'מה הטלפון בביתך?'

מופתע מעצם השאלה, השיב בחור בפשטות: '682541'.

ניגש הרבי למכשיר הטלפון וחיג. 'המספר אליו הגעתם איננו מחובר' - אומר לו הרבי, 'האם אתה בטוח שזה המספר הנכון?'

'כן, אני בטוח', השיב בחור, '682541'. חזר הרבי וחיג, אך שוב קיבל צליל צורמני מעבר לשפופרת. 'איני מבין', אמר הרבי בחיוך, 'הן אני מחיג את המספר שאמרת, מדוע איני מגיע ליעד?'

שוב חיג הרבי, תוך הוא אומר את הספרות בקול בזו אחר זו: '145286', ושוב נשמע צליל צורמני, והרבי הביט בתמיהה בחור העומד מולו. אך הנער הבין עתה את התקלה, ואמר בפשטות:

'סליחה', השיב הנער, 'אך הרבי חיג את המספר הפוך, מהסוף להתחלה. ככה זה לא עובד...'
השיב לו הרבי בחיוך: 'אה, דברי טעם אתה אומר, זה לא עובד הפוך, יש לחיג את המספרים בסדרם הנכון כדי להגיע ליעד המבוקש... ואת התפילה כן אפשר להתפלל מהסוף להתחלה? גם התפילה - כדי שהיא תפעל את פעולתה כראוי - יש להתפלל בסדר הנכון, קרבנות ואחר כך התפילה...'

את הסיפור שמעתי מהמשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, המכיר את הסיפור ממקור ראשון. המסר ממנו בוקע ועולה: לתפילה יש מבנה, חז"ל קבעו לה צורה. חשוב לומר קרבנות, חשוב להקפיד לאומרם בסדר הנכון. תחילה אומרים קרבנות וממשיכים בסדר התפילה, כדי שיתקבלו תפילותינו ברחמים וברצון!

מצאה לפרסם! סגולה בדקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזונברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרוץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

התרגשות שמלווה שנים...

את הסיפור הבא, מספר המחנך הנודע הרב יחיאל יעקובזון שליט"א בהרצאותיו, עדות אישית מפיו כגיבור המעשה:

שעת בוקר מוקדמת, שחכונת בית וגן בירושלים, המתעוררת לאיטה מתרדמת הלילה. קרני שמש ראשונות החלו להפציע, בשעה שמשכימי קום החלו באים בשעריו של בית הכנסת אמשינוב שבשכונה, מצטרפים למניינים השונים. ביניהם, כמנצח על המלאכה, סובב הולך הרה"ק רבי מאיר'ל מאמשינוב זי"ע, מוודא כי המניינים יוצאים לדרך כראוי...

הרב יעקובזון מספר, כי באחד הימים, כשהיה ילד צעיר, קרא לו הרבי וביקש לשמעו מברך את ברכות השחר, ולענות אמן אחריהן. הילד נענה ברצון, וכשסיים את ברכות השחר, רצה להתחיל להתפלל. בדרך כלל השתדל להספיק לומר קרבנות מדי בוקר לפני התפילה, אך לא תמיד - הכל לפי השעה...

אלא שאז, קרא לו הרבי לחדר צדדי, 'בוא, אגלה לך סוד מהשמים!'

הילד נרגש, הן לא בכל יום קורא הרבי לילד ומבקש לשוחח עמו, לספר לו סוד שמימי... 'צדיק', אמר לו הרבי, 'הבה ואספר לך, את המתרחש ממש מעלינו, כשילד נכנס לבית הכנסת ומתחיל להתפלל...'

הרבי חיך והחל לתאר: 'בזמן בית המקדש, כשהיו הכהנים מקריבים את הקרבנות, היתה שמחה גדולה בשמים, שמחה שאי אפשר לתארה במילים... המלאכים היו מביטים בעבודת הקרבנות, המתינו בתשוקה וציפיה רבה לרגע בו יקריבו את הקרבנות, התרגשו ממש וחיכו שייגעו כבר הקרבנות האהובים של בני ישראל, שמעוררים כה הרבה שמחה בשמים, ומאפשרים להשפיע רוב שפע וברכה בעולם...'

הרבי תיאר את עבודת הקרבנות בחיך רחב ובשמחה עצומה, נוטל את הילד המקשיב אל תוך היכל בית המקדש, שמח על ניחוח הקרבן המוקרב באותה שעה... ואז, חיכו של הרבי נמוג לפתע...

פניו התכסו בדוק של עצב, עיניו המאירות חשכו קמעא, דמעות רותחות החלו להתגלגל במורד לחייו. בקול שקט הוסיף ואמר: 'אבל אתה יודע, בית המקדש נחרב, אין לנו כבר את האפשרות להקריב קרבנות. איבדנו את היכולת להקריב את קרבן התמיד מדי בוקר...'

הרבי נאנה, וחזר ואמר תוך שהוא פורץ בככי: 'אוי, בית המקדש נחרב, ואין לנו כבר קרבנות!'

'אבל אז, - שב הרבי ואמר, 'השם נתן לנו את התפילות, בראשן פרשת הקרבנות. ובכל בוקר עומדים המלאכים, ממתניינים ומצפים שילד יהודי יתחיל להתפלל, יגש לומר את פרשת הקרבנות. המלאכים נרגשים, שמחים על כל מילה שהילד היהודי מוציא מפיו, הם רצים לחטוף כל מילה מפיו, כי כל מילה משמחת אותם בשמים, כל מילה שלך מרגשת אותם מחדש, בכל מילה שאנו אומרים - המלאכים מרגישים כאילו הקרבנות את הקרבנות!'

ושוב הנמיך הרבי את קולו, והוסיף: 'נו, תתאר לעצמך מה גודל האכזבה בשמים, כאשר המלאכים שהמתינו וציפו, חיכו וייחלו, מצטערים לגלות שיהודי לא אמר את סדר הקרבנות... הן הם כל כך ציפו לשמוע את פרשת הקרבנות, כל כך ייחלו להאזין לפסוקים הללו, כמה גדול צערם, כמה נוקב כאבם...'

הרבי סיים, וצבט בחביבות על לחיו של הילד. ומעיד הרב יעקובזון: 'מאז ועד היום, עברו שנים רבות, אך דברי הרבי נותרו חרוטים וחוקקים בלבי, עד שאינני מסוגל לחשוב לדלג על אמירת הקרבנות... הרבי צייר את אמירתן בשפה כה ציורית ואהובה, הבנתי כמה אני משמח בשמים והרגשתי מה אני יכול לפעול באמירת הקרבנות, ואינני מסוגל לוותר!'

דרשה באמצע התפילה...

היה זה בחול המועד סוכות, שנת תרצ"א. אל ביתו של ה'חפץ חיים' צ"ל בראדין, נקבצו מספר מועט של אנשים, שבאו לקבל פני רבם ברגל. אחד מהם, היה הרב ברויער, שבאמץ לא קל הצליח להגיע לראדין באחד מלילות חול המועד, והמתין בצפייה דרוכה לשעת בוקר, מתי יזכה לראות את פני הנהג גדול מאחיו, רבן של כל בני הגולה, נכנס לתפילת שחרית בבית המדרש הקטן שבסלון ביתו, ואולי אף יזכה להתברך מפיו אחרי התפילה...

כחמישה עשר איש התכנסו בבית המדרש המאוחר שבסלון הבית, ובשעה היעודה החלו בתפילה על הסדר, כשה'חפץ חיים' עדיין לא בא בקהלם. רק כשעמדו בעיצומה של אמירת הקרבנות החל רחש בקהל, ולפתע נפתחה הדלת, ובפתח עמד גדול הדור ורבן של ישראל, ה'חפץ חיים' צ"ל...

דמותו המופלאה נראתה בחלל הדלת, עטוף בטלית ומעוטר בתפילין כמנהג בני חו"ל בחולו של מועד, ומראהו כמלאך אלוקים. בכניסתו לבית הכנסת, להפתעת הכל לא עשה את דרכו למקומו בכותל המזרח, אלא פנה לכיוון מרכז החדר, אל הבימה עליה יקראו את קריאת התורה...

עתה, היו הנוכחים מופתעים. מדוע לא פונה ה'חפץ חיים' למקומו? מדוע הוא מתעכב והולך לעבר מרכז החדר?

תמיהתם גברה בלי גבול, כשה'חפץ חיים' לא הסתפק בכך, אלא היסה את הקהל כרוצה לומר דבר מה. עתה היו כולם במתח רב - איזו דרשה מבקש רבן של ישראל לומר דווקא עכשיו?

'מורי ורבותי!', פתח ה'חפץ חיים' ואמר כאילו הוא מדבר בפני קהל רב, 'היות שנכנסתי עכשיו, אני מבקש שלא תחשדו אותי שדילגתי על אמירת הקרבנות. כבר השכמתי בשעת בוקר מוקדמת ואמרת את פרשת הקרבנות, ולפיכך אצטרף לתפילתכם רק בעוד מספר דקות!'

ה'חפץ חיים' סיים את דבריו, ופנה למקומו בכותל המזרח. וכל העם שמעו וייראו... הסיפור, המובא בספר 'שיח אליעזר', מתאר עדות אישית ממפגש מרגש עם רבן של ישראל. לנו, נותרים הדברים מאירים באור בוחק:

'ה'חפץ חיים', גדול הדור הבלתי מעורער, קשיש מופלג בן תשעים ואחת, מחבר הספרים 'משנה ברורה', 'חפץ חיים', 'שמירת הלשון' ועוד - ספרים שהתקבלו בכל תפוצות ישראל והכתירו אותו כפוסק ההלכה הגדול בדור האחרון - ועדיין הוא נזקק 'לתרץ את עצמו', למנוע מאחרים - גם אם זה קהל מצומצם שרובם בני משפחתו - מלחשוד בו שאיננו אומר קרבנות!'

עד כדי כך ראה ה'חפץ חיים' את חשיבות אמירת הקרבנות, עד שרצה למנוע כל בדל שמועה כי גדול הדור ויתר אי פעם בחייו על אמירתם. שלא יהיה מי שיאמר 'אפשר לדלג על הקרבנות, ראיתי את ה'חפץ חיים' נוהג כך!'

לשם כך התאמץ, שינה ממנהגו, נאם בבית הכנסת כמוסר דרשה רוחנית רבת עוצמה. לומר שאמר כבר קרבנות, שאין מקום לחושדו כי דילג עליהם חלילה!

ועוד הראה פעם הגה"צ רבי שמואל הומינר צ"ל, כי כתוב באחד מספריו:

העיד ה'חפץ חיים' צ"ל: 'אם יהודי אחד ולו יהודי אחד! התחזק באמירת הקרבנות - יא זה שכרי מכל עמלי וטרחתי לכתוב את ספריי. הכל היה שווה וכדאי אם בזכות כך התחזק יהודי אחד, באמירת סדר הקרבנות!'

דבריו, חשף ה'חפץ חיים' את גודל הזכות שיש באמירת סדר הקרבנות, כי כל המאמץ העצום שהשקיע בעשרות הספרים שחיבר, לילות כימים של יגיעה רבה ומדוקדקת ועבודה אינסופית - הכל כדאי כדי לחזק יהודי אחד באמירת הקרבנות!

עד כמה גדולה אמירת הקרבנות, הבה נתחזק גם אנו לאומרים מדי יום, לא לדלג ולא לוותר, בכל מחיר שבעולם!

גביר עלום מחלק כסף...

היה זה בשנת תשמ"ו. מודעות ענק קידמו את פני העוברים ושובים ברחובות ירושלים, מודעות גדולות בכל הצורות והגוונים. כל העובר לצייד לא יכול היה להתעלם מהמודעות הענקיות, רבים עמדו וקראו אותן מופתעים, מנסים להבין מה עומד מאחוריהן...

'כל הרוצה לזכות ב-50,000', נכתב באותיות קידוש לבנה, 'נא ישלח מקורות ומראי מקומות להיתר הלכתי המוותר על אמירת סדר הקרבנות מדי יום. את המקורות נא לשלוח לת"ד 5152 ירושלים.' כדי שלא יישארו ספיקות נכתב שוב בקיצור: 'השולח מראי מקומות להיתר הנ"ל, יזכה ב-50,000!'

כל המביטים במודעות, הרימו גבה בתמיהה. מיהו המדביק האלמוני, ומה מטרתו במודעות אלה. איזה גביר מפורסם מצא לעצמו דרך לחלק את ממונו באופן כה מקורי? חובבי חידות ואהבי זכיות, החלו לנסות את מזלם בפיצוח החידה...

מי שעמד מאחורי המודעות, כאן הזמן לגלות, הוא הרה"ח רבי נפתלי גרינבוים שליט"א מירושלים שסיפר לנו את הסוד מאחורי הפרסום. הרב גרינבוים חפץ להחזיר בתודעת הציבור עד כמה חשוב לומר את סדר הקרבנות בלי לוותר או לדלג מסדר התפילה, ומצא לעצמו דרך נאה לעשות זאת... מדי יום הזדרז להגיע לתיבת הדואר, עוקב אחרי התגובות...

בין המכתבים, היה גם מכתב מקורי במיוחד. בראשו כתוב כך: 'זכות המודעות שפרסמתם, כבר זמן רב שאני מקפיד על אמירת הקרבנות מדי יום, מקדים לבוא לפני הזמן, משתדל במסירות שלא לוותר על אמירת הקרבנות כל יום! אם תשאל למה - הבה ואספר לך...'

וכאן, מתאר הכותב השתלשלות עניינים מרתקת במיוחד: 'אני מצוי במצוקה כלכלית, כתב הלה, 'וחשבתי כי הנה נמצאה הדרך, לעשות 50,000 בלי מאמץ... מכיוון שאינני גאון גדול, החלטתי לפנות למישהו שהוא דווקא כן גאון גדול ומפורסם, ופנית אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב...'

נכנסתי אליו, ממשיך הכותב ומתאר, 'וסיפרתי לרב כי אני מצוי במצוקה כלכלית, על כתפי רובצים חובות עתק, ומצאתי לי הזדמנות נאה לפתור חלק מבעיותי הכלכליות. הן הרב גאון גדול, אמרתי לרב אלישיב, 'אולי יעשה עמי חסד ויגלה לי כמה מקורות נאים לדלג על אמירת הקרבנות. יש לי את הדרך להרויח מהמידע הזה 50,000...'

הרב אלישיב הביט בי מופתע, הוא ממשיך וכותב במכתבו, 'הרהר קלות והשיב מיד: 'האמן לי, אין מקור לכך, זה חלק בלתי נפרד מסדר התפילה, בוודאי שאין מקום לדלג עליו... אדרבה, הוסיף הרב אלישיב בקריצת עין, 'אם תמצא מקור כזה, נא הואל לעדכן אותי. לפעמים אני זקוק לאותם רגעים, ומבקש היתר לדלג על אמירת הקרבנות...'

הרב גרינבוים קרא את המכתב, ולא האמין למראה עיניו. הנה כי כן, גם גדול הדור הסכים על ידו, כי הקרבנות הם חלק מהתפילה, ועד כמה יש להקפיד לאומרים מדי יום!

מתברר, כי אמירת הקרבנות היא לא רק מעלה רוחנית יתירה, אלא חובה הלכתית שאין בה פשרות. הבה נתחזק באמירת הקרבנות מדי יום, נתחיל את התפילה כמה דקות מוקדם יותר כדי לזכות באמירת סדר הקרבנות בכוונה וכראוי!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור התורה

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
(לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החיידות: 077-4103900
פקס: 08-9941870
זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

אין לקרוא את העלון בזמן התפוצה וספרי חורף

העלון מוקדש לע"נ מו"ר הגה"צ רבי עזריאל בן כוכבה עטיה זצ"ל

מעשיות בפרשה

"ושמו אנל המזבח"

ושמו – בנחת, ושמו – כולו, ושמו – שלא יפזר (תורת כהנים) ההבדל בין "נתינה" לבין "שימה" הוא, ש"נתינה" פירושה: לתת סתם, ללא כל סדר מסויים, ואילו "שימה" פירושה: לשים לפי סדר מסויים. (ראה בפרשת פקודי: "ויתן את בריחיו וישם את קרשיו" – אצל הבריחים לא היה צורך בסדר מסויים משום שכולם היו שווים, אבל אצל הקרשים היה צורך להתאים כל אחד במשנהו, כך שנעשו אפילו סימנים מיוחדים בכל קרש שייהא ידוע לאיזה קרש הוא מתאים).
ואם התורה אמרה כאן "ושמו" ולא "ונתנו", הרי משמע ששימת הדשן היתה צריכה להיות לפי סדר מסויים: "בנחת, כולו, שלא יפזר..." (הכתב והקבלה)

"ויפסט את בטריו ולבש בגדים אחרים"

בגדים שבישל בהם קדירה לרבו אל ימזוג בהם כוס לרבו (רש"י) מכאן ראה שצריך אדם להחליף בגדיו לשבת בבגדים יותר נאים. כשם שהכהן לא היה לובש בשעת העבודה אותם בגדים שבהם היה מוציא את הדשן, אלא לבש בגדים אחרים, יותר נאים יותר נקיים, כך גם בשבת יש ללבוש בגדים נאים ונקיים יותר מאלה שלובשים אותם בערב-שבת בשעת ההכנות לשבת. (גמרא שבת ק"ד ומהרש"א שם)

"עשירית האיפה סלת מנחה תמיד"

כהן הדיוט חייב היה להביא מנחה רק ביום החינוך, שבו התחיל עוסק בעבודה. ואילו הכהן הגדול חייב היה להביא מנחה מדי יום ביומו. לגבי בעל-המדרגה הגדול הרי כל יום ויום הוא בבחינת התחלה והתחדשות בעבודה. היום איננו כלל מה שהיה אתמול, אלא אדם חדש הוא. וממילא היה כל יום של כהן גדול בבחינת יום חינוך, "ביום המשח אותו". (בשם אחד הגדולים)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.
אור התורה
לע"נ בנימין בן רודל
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר'.

חידה: איזה שם של פרק בש"ס יש אותו גם בזכר וגם בנקבה?

להצטרפות לקבלת ציטוטים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו לי 088649058
החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברכת פרסטור
כרטיספר מתנת 'כוספלא' אשדוד
כוס כים מתנת 'מורשת' אשדוד

עט יוקרתי | אוזניות בלוטוס | אונקי בעיצוב יוקרתי

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת
שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

ברכת האילנות על שני דקלים בין שני צידי השביל

איתא בפסחים דף קיא ע"א "והעובר בין שני דקלים דמו בראשו ומתחייב בנפשו", ויש להסתפק האם אפשר לברך ברכת אילנות על דקלים כאלו המסכנים חיי אנשים, במקום שיש שביל של אנשים שעוברים בו בין האילנות, והם מסכנים את האנשים, והרי לשון הברכה להנות בהן בני אדם.

הנה מצד מה ששאל שכיון שלשון הברכה הרי הוא להנות בהם בני אדם, "ל דאף שמשכן בני אדם סר"ס אין הברכה רק על הפירות וסר"ס אפשר לאכול את הפירות, והראיה דזה מה דבעינן מאה דכתב הרעק"א בגליון על השו"ע (סימן רכה) אם מותר לברך על ערלה דהא כיון דשם סר"ס אסור לאוכלם, ומוכח דזה מה דבעינן, וכן מה מוכח ממש"כ בשו"ת רב פעלים (ח"ג סימן ט') ובשו"ת דובב מישרים (ח"ג סימן ה') לענין אילנות ערלה שיכול לברך, והסברא בזה ביארו כיון שהברכה היא על עצם בריאת אילנות ופירות ליהנות מהם בנ"א, והרי גם אילנות אלו עומדים ליהנות מהם בנ"א לאחר שאעברו עליהם שנות הערלה, ומוכח שאף שפסקו לברך, לא כתבו כמ"ש מסברא לומר, אלא דאף אי נימא שיכול לברך בעינן שזה יותר באכילה, אח"כ ומוכח שצריך שהפצא יהיה ראוי יעו"ש, וראה עוד בהגדה של פסח יד יוסף עמ"נ מש"כ בזה, וא"כ תו ליכא איסורא בהא, וכיון שכן אפשר לברך מצד זה, וגם בלא"ה "ל שהרי בבא"ח בהוריות שם כתב שהיום זה אין כוחות וכו', וא"כ ממילא העושה כן היום אין מתחייב בנפשו, עכ"ד, וביותר "ל דהרי יכול לעבור מהצד ולא חייב לעבור משני צידי הדקל, וכיון שכן אין איסור לברך זה.

ושבו לאחר שיצא השר"ת שיח חיים ע"י ידידי הגר"ח מלין שליט"א ששם בסימן קכו ששאל לרבינו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל בזה"ל: בדין שלא לעבור בין שני דקלים האם בזמן הזה אפשר להקל והשיב מרן הגר"ח זצ"ל לא, ואמנם שם בהערות ענפי חיים ושם הביא תשובה מהגר"י זילברשטין שליט"א אליו ששם כתב שלמעשה לא נוהגים להקפיד ע"ז, ויעו"ש עוד שהביא בשם הגר"ח זצ"ל שאמר שבגמ' מבורר שביטלו את כל השדים בזמן הזה. ע"ש.
(הר' יוסף אביטבול שליט"א)

האני וחג הפסח - מדריך

אנו מתקרבים לימי הפסח וכבר נשאל את מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, מהו הדבר שצריך להתחזק בו בימי הפסח? והשיב: 'להתחזק בהתבוננות בהשגחה פרטית'. והיה מרבה מרן לדבר ולספר מה שיכול כל אחד ואחד לראות בימי חייו, היאך ההשגחה העליונה מסוננת את דרכו והכל מסודר משמים בתכלית - בין לטוב ובין למוטב ח"ו, ואין לו לאדם רק להתפלל אליו ית"ש ולקוות לטוב.

ההכנה לחג

וכן מובא, שבחור ביקש 'ברכה' מהגרמ"ל לפקוביץ זצ"ל קודם צאתו לבין הזמנים - בערב ר"ח ניסן, והרב בירכו בחמימות: 'שתזכה להרגיש אמונה בליל הסדר', והיה זה שבועיים קודם החג...

עוד היה מעורר, שאם רוצים 'שייכות' לליל הסדר, שנוכל לקחת ממנו 'קניף' לכל השנה - יש להתכונן לכך ע"י לימוד של מצוות היום, ללמוד את ההגדה, ללמוד שו"ע הלכות פסח, ולשים לב כמה מצוות דרוריות מקיימים בלילה הזה, כמה מצוות דרבנן, וכמה רק מטנה, ורק בדרך זו ניתן לצאת מהלילה הקדוש הזה מחוזקים באמונה לכל השנה כולה. (דובב שפתיים 182).

כיוצא בזה היה רגיל להביא המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל את דברי החיי אדם (כלל סח סעיף כה): 'שכאשר רוצה לעשות איזה מצוה, שלא יעשה המצוה בחיפזון ובפתאום, רק שישמור וימתין' (בבחינת 'זאביו שמר את הדבר'), וסיים: 'וכבר בחנתי בנסיון שכאשר עשיתי מצוה בפתאום, לא קיימתיה כראוי'. והוסיף המשגיח זצ"ל ש'בפרט במועדים יש להקפיד על כך, כיון שהיצר יודע כמה אפשר להשיג ולהתעלות במועד, וע"כ הוא עושה כל טעדיק שנופסיד את המתנות היקרות' שאפשר לרכוש במועדים ('דברי אמת' 130).

וידועים דברי החסד לאברהם (סבו של החיד"א זיע"א) שכתב: 'בכל שנה ושנה שלוש יום קודם הפסח, הש"ת מוציא את נפשות ישראל מהיכלות הטומאה מעט מעט, עד שבלייל פסח כל פושעי ישראל יוצאין מכל היכלות הטומאה, ואינן נכנסין בהם כלל ועיקר, וכולן בני חורין'. והחיד"א (בספר לב דוד פ"ל) כתב: 'ונתגלה בזה טעם חז"ל ששואלין הלכות הפסח קודם לפסח ל' יום, כי בשלושים יום האלו החלו עולים לאט לאט נפשות ישראל מרשות הסט"א'.

וכך העיר מרן רה"י הג"ד גרשון אדלשטיין על כך שפסח נקרא זמן חרותנו, והרי לכאן החירות היתה בזמן יצ"מ, ומדוע נקרא החג 'חרותנו?' וביאר, שבהכרח אין הכוונה רק לחירות גשמית, אלא לחירות רוחנית, וממילא כפי שהיה ביצ"ט שזכו לצאת לחירות מטומאת מצרים, שהתרחקו ממ"ט שערי טומאה וקיבלו את הקדושה - קדושת ישראל, כך בכל שנה ושנה בימי חג הפסח חוזרת ההשפעה שאפשר לזכות לחירות מיצר הרע.

בדרך אחרת ביאר המשגיח רבי דב יפה זצ"ל את תכלית העבודה בימים אלו, והוא קבלת 'מלכותו ברצון'. וזה מטרת סיפור יצ"מ, להראות את אהבת ה' אלינו. וכן הביא בשם רבי אהרן כהן זצ"ל [ר"י חברון] שתמה מדוע אנו כה מאריכים ומפרשים את המכות שהביא הקב"ה על המצריים? וביאר, שהתכלית היא להראות חסדי ה' ואהבתו אלינו, כמה הוא נוקם ונוטר במי שמעז לצער את בניו, וזה מגלה על אהבת ה' אלינו, ומחייב שאף אנו נחזיר אהבתנו אליו. ולפיכך מרבים אנו בהודאה לבו"ת ע"י אמירת הלל ונשמט לאורך ליל הסדר, כדי להראות את השמחה שאנו מקבלים את מלכותו יתברך מחדש, ומשעבדים את כל חושינו אליו יתברך.

הרב חיים זאיד שליט"א כך ניצלו המשפחה מליניץ'

ולכן אני שמח כל הזמן בניקיונות לפסח"..." ופה הוא מספר לי דבר מעניין. בחול המועד פסח הם יצאו כל המשפחה לטיול. הם יצאו כל המשפחה לכיוון עציין שזה בשומרון יש שם מקומות מאוד יפים. ושהם נוסעים שם הם נכנסו בטעות לפניה והם מוצאים את עצמם בתוך כפר ערבי.

הכל החל לעבור מול העיניים כמו סיור. קבוצה של ערבים התארגנה ליד רכבם והחלו לזרוק עליהם אבנים ומקלות ברזלים. כל מה שהיה בידם הם זרקו. "הרב זאיד אתה לא יודע איזה פחד פחדים עברו עלי ועל רעייתי באותם רגעים ועל הילדים כל שכן. אני ורעייתי לא הורדנו את העיניים שלנו מהילדים פחדנו עליהם.

"אבל", הוא מספר לי, "התחלנו לשיר את השיר שמתנגן בבית שלנו 'והיא שעמדה' כמה וכמה פעמים. הדלקתי את המוזיקה עם השמונה מנגינות. ואמרת לי לקב"ה את המשפט: "שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם. עם השיר הזה ניקינו את ניקיונות הפסח בבית בשמחה כל

קבוצה של ערבים התארגנה ליד רכבם והחלו לזרוק עליהם אבנים ומקלות ברזלים. כל מה שהיה בידם הם זרקו

בני הבית".

הוא מספר לי שברגעים של התפילה הוא פשוט לא הפסיק לבכות. אבל לא יאומן מה שקרה. אכן הרכב ניזוק ואולי ניזוק קשות. אבל משמיים בדרך לא צפויה הופיע ניידת משטרה. וגם אחר כך סיפר לו השוטר שנהג על הניידת שבמקרה ממש הוא עבר שם, וכמוכן השוטר ידה באוויר ונהיה שקט. הגיעו כוחות תגבור וחלצו אותם בשלום.

אבל כיוון שהרכב נפגע הוא קיבל מהמדינה פיצוי רכב חדש לחלוטין בגלל שהוא נחשב 'נפגע איבה'. ואז הוא אמר לי, שרואים במוחש שה' יתברך פשוט שמע לתפילה שלי מאז ומתמיד. שאני יקבל רכב חדש והכל מגיע עם עסקת חבילה שניצלתי בחיים. ולא זו בלבד, הממתקים שהם קנו וקבלו ממני, זה היה של חברה ששנה שעברה עשו מבצע והגרלה, והם זכו בהגרלה בשואב אבק.

ואז הוא אומר לי, כמו שאמרת הרב, הריקודים הביאו אותו לקבל שואב אבק, והשירה של 'והיא שעמדה' עמדה למול עיניי עם הערבים שרצו להזיק ואולי להרוג אותנו ובעקיפין קבלנו רכב חדש מהגיליונים, רכב שבדיוק רציתי מה שחלמתי הגיע עד אליי ובחנים וללא כל תמורה. וזה הזכות של 'והיא שעמדה'. והזכות של הלשמוח בניקיונות בעבודות ובסידורים לכבוד חג הפסח.

הניקיונות לכבוד חג הפסח שמשמש בקרוב כנס אלינו, יכולים להיות סיבה טובה לכעס. נשות החיל מרבות ומקפידות בניקיונות לחג הפסח, בכדי לזכות למאמר האר"י ז"ל שאדם הזהיר מחמץ בפסח מוטבח לו שלא יחטא כל השנה.

אך בל נשכח, שהכעס הוא ממש ראש כל חטא. "כל הכועס כל מיני גיהנם שולטים בו" (קהלת יא, י) - חשוב לנקות ולהזהר מחמץ בחג הפסח, אך הדרך לליל הסדר חייבת להיות רגועה ושלווה ככל הניתן. חובה עלינו, להגיע שמחות לחג ולהדר דווקא בבין אדם לחברו, להחמיר מאוד בכבוד הדדים בביתנו קודם, ולאחר מכן כולם.

לא שווה לקרצף מקומות שאין בהם חמץ, ועל הדרך להתעצבן על כל בני הבית. צריך לשמור על שפיות ורוגע גם במצבי לחץ שכאלה.

ואל תשכחו לעולם שלא כל אבק הוא חמץ, וגם בני הבית הם לא קורבן פסח.

ומכאן לסיפור מדהים, שימחיש לנו את הדרך הנכונה בה צריכים לנוהג בתקופת חג הפסח.

מספר מגיד המישרים הרה"ג הרב חיים זאיד שליט"א:

יש לי מנהג בביתי שכל פעם שאנחנו מנקים חדר אנחנו מכנסים את כל בני המשפחה ורקדים ושמים ממתקים על השולחן ועושים סיום בחדר שנוקה. אבל יש לי עוד מנהג, בכל חדר שמנקים אין כזה דבר שאין מוזיקה ברקע. ותמיד אני אמרתי שנה שעברה בערב פסח בכמה וכמה הרצאות שאנשים צריכים לנקות עם שמחה ועם שירה שכל חדר יהיה סיום וכמה חשוב ה'והגדת לבנך וכמה שמח וכמה חשוב החג הזה. והנה תשמעו סיפור מדהים.

יהודי חשוב ששמע את ההרצאה שלי בנושא ופשוט עשה את זה בבית. הוא היה לוקח את הילדים שלו לכל חדר והיה עושה איתם ריקודים והיה מכניס אווירה של שמחה בבית עם ממתקים על השולחנות. והוא מספר לי שהוא תמיד עשה את זה שיהיה שמחה בבית בניקיונות והוא שם לידו דיסק און קי עם השיר של פסח 'והיא שעמדה' והכניס לתוכו שמונה מנגינות! וככה זה היה רצף של שירים שחוזרים על עצמם כמה פעמים.

היהודי הזה מספר לי דבר מדהים. "הרב זאיד יש שני דברים שמאוד רציתי שיהיה לי בבית. דבר ראשון, שואב אבק. ודבר שני, הייתי צריך רכב חדש. הרכב שלי ישן ולא עובר כבר טסט.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או מכירים סניפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 13314 נתניה וצ"ע עבור 'אור השבת' או במקסי: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

לעוד השבת

10

חדרי הנפש

הרב מלאכי כהן שליט"א

חפשו את המטמון הזול, היקר, מה שחשוב ומה שיותר חשוב.

איך לי מספיק כסף בשביל לקנות בזול... המשפט המתוחכם הזה, מתכוון להעביר מסר יחסית פשוט: כשאני קונה משהו בזול, אשלם עליו ביוקר בגלל תיקונים והחלפות, ולכן, אם אין לי מספיק כסף, לא אבזבז את מעט הכסף שכן יש לי, על מוצר זול שיגזול ממני הרבה כסף. הגיוני?

בלי שתשימו לב, המסר הזה כולל בתוכו עוד מסר מוסווה: יקר = איכותי וטוב. וגם זה הגיוני, יש סיבה למחיר היקר שאנחנו משלמים – כנראה זו איכות גבוהה.

בניסוי אמיתי שערכו חוקרים, הוקם דוכן במרכז סווא, ועליו נכתב: 'אנן מחלקים כסף, בחינם וללא כל תמורה – בואו, תבקשו ותקבלו, כסף ככל שתצרצרו. תתפלאו (או שלא), אבל כמעט ולא נגשו אנשים. למה? כי המוח שלנו התרגל לחשוב, שמחיר יקר = איכות גבוהה ותמורה מצוינת, וחינם = משהו שיכול לגרום לנו נזק או צער. עובדה: מישהו רוצה להתפטר מזה...'

בלי שאנו שמים לב, הכסף ורמת נדירות, מטעים אותנו להגדיר לפיהם את השווי והחשיבות. אך באמת? בגלל שדבר איכותי עולה יקר, זה אומר שזול או חינמי = איכות ירודה? תחשבו לרגע, האויר שאתם נושמים כרגע, בחינם, כמה הוא שווה?

אבל בכל זאת, האויר הוא חינמי, ולכן אנחנו לא עוצרים כדי לנשום אותו עמוק פנימה, להנות ממנו ולשמוח בו, כמו שצריך. תבדקו בעצמכם: כמה פעמים ביום, יוצא לכם לחשוב על האויר שאתם נושמים, ולשמוח בכך שאתם מקבלים ממנו ליטרים בשפע?

כשנחשוב על זה נגלה, שטוב, שמחה ואושר, לא תמיד עולים יקר וגם לא נמצאים דווקא במקומות רחוקים, לפעמים הטוב הזה נמצא לנו מול העיניים, אבל זה טוב מידי בשביל שנחשוב שזה אמיתי, וזה אמיתי. אם רק נשתחרר מסטיגמות וממנגנון ה'ברור' מאליו, נגלה המון דוכנים מלאים כל טוב בדברים טובים, חשובים ואפילו קריטיים-לחינו, שמחולקים סביבנו, ובחינם.

גם התובנה האיכותית הזו לא עולה לכם כסף קחו אותה בשמחה מלאכי

***

הרב מלאכי כהן הינו מטפל רגשי על פי השקפת התורה וחכמנו בעלי המוסר והמחשבה. מוסמך בשיטת נל"פ. מדריך חתנים ויועץ נשואין. לתגובות ולהתייעצות m086173528@gmail.com האזינו לקו התוכן של מכון מלאכי. הקו שיעשה לכם הכי פשוט להצליח הרבה יותר. ללא עלות. חייו עכשיו: 08-617-3528.

הרב שמשון גוטסמן שליט"א

ביזיונות משליח הפיצה

צעקות וביזיונות. השליח כעס עלי שלא טרחתי לענות לו, הוא אמר שכבר עבר ליד הבית שלי כמה פעמים ובגלל שלא עניתי לטלפון הוא נאלץ להמשיך ולשוב עוד פעם אלי שוב ושוב, התביישתי נורא והתנצלתי ששכחתי מהפיצה וגם עוד לא הגיעה השעה 2:40, השליח המשיך לכעוס ואני שבת והתנצלתי.

בשעה טובה הפיצה הגיעה מיהרתי להתקשר ולהודות לתורם ולספר לו שבני הבית כולם שמחו מאוד עם הארוחה המפנקת והמגוונת, התורם שאל אותי על המצב הכלכלי שלנו, לאחר שהסכמתי וסיפרתי לו את המצב הוא אמר שברצונו להעביר לנו כעת בבנק 1500 ש' עזרה לכבוד החג!!!

הייתי המום מרצף האירועים, בדיוק את אותו הסכום שרצה הבן דוד שלי להעביר דרכי למשפחה אחרת זה הסכום שגם אני קיבלתי ועוד הרבה יותר מהר, כך ראיתי שדבר ראשון אם מגיע לי משהו אני אקבל אותו, ודבר שני ראיתי שהביזיונות שחטפתי זיכו אותי בישועה מידית בזכות ששתקתי ועוד התנצלתי."

אסיים בסיפור עם מסר עוצמתי (מובא בבאר הפרשה יתרו).

פעם ראה הרה"ק רבי יצחק מווארקא זצ"ל שהשמש שלו הולך עם נעליים קרועות, הוא אסף כסף על מנת לרכוש לו נעליים חדשות ולבנתיים הניח את הכסף בארון בביתו, השמש שהיה במצב כלכלי מאד קשה לא יכל להתאפק וכשהוא ראה את הכסף הוא לקח אותו לעצמו מתוך תקווה להשיבו בחזרה כאשר יתאפשר לו, לאחר מכן הרבי שם לב שהכסף נעלם, הוא חקר ובדק ובסוף גילה שהשמש שלו גנב את הכסף... אמר לו הרבי: מסכן שכמותך, אם היית ממתין עוד קצת היית זוכה בכסף הזה בהיתר, כי מה שבאמת מגיע לך בסוף תקבל אותו, אז למה לחפש "קומבינות", ואם זה לא היה מיועד לך אין סיכוי שהיית מצליח לקחת את זה!

ובאמת מי שבוטח בהשם הרי הוא בטוח בכך שאין סיכוי שהוא יפסיד משהו ממה שיקפיד על ההלכה כמו שצריך, זה יכול להיות בדיני ריבית או חשש גזל וכדומה, בנושאים האלה יש הרבה ניסיון של בטחון, כי להרבה דברים יש פתרונות "דחוקים" שהם לא מקובלים על רוב הפוסקים, אבל מי שעדיין לא זכה להתחזק במידת הבטחון הוא מתקשה שלא לסמוך על הדעות המקלות אפילו שהם דעת מיעוט.

הקנאה היא אחת מהמידות היותר קשות לעבוד עליהם. הקנאה אומרים חז"ל שהיא אחת המידות שמוציאות את האדם מן העולם, מוציאות את האדם מן האדם. האדם שמקנא הוא עומד למול אותה מידה בקושי רב, באם מידעיה ובאם מאי שימת לב, הוא מחריב את חייו כמו ידיו במזיד ובמתכוון.

מספר מגיד המשרים הרב הגאון רבי שמעון גוטסמן שליט"א את הסיפור הבא: כל אחד פוגש את עצמו מידי פעם עם תחושה של קנאה בזולת, וכמו שאמר לי אחד מידידי: אתה יודע למה אנשים חושבים שהדשא של השני יותר ירוק? כי הוא דשא סינטטי... מי יודע עם מה השני מתמודד, אף פעם אל תקנא.

ובאמת כיהודים מאמינים אנחנו יודעים שאין אדם נוגע במוכן לחברו, ומה שמגיע לך יגיע עד אליך. ובעניין הזה אני חייב לספר לכם את מה שסיפר לי אחד מתלמידי היקרים, סיפור מדהים ביותר אשר התרחש איתו בערב החגים.

וכך הוא סיפר לי: כמה ימים לפני החג התקשר אלי אחד מעסקני

הצדקה בעיר מגורי שבמרכז, הוא אמר לי שיש תורם אחד שמעוניין לחלק לאברכים ומשפחות ברוכות ילדים פיצות לארוחת צהריים, הוא שאל אם אני מעוניין לקבל, אמרתי לו שאכן נשמת, והמספר שלי הועבר לתורם, הוא התקשר אליי ביום שלישי בבוקר והודיע לי שהיום בשעה 2:40 יגיעו אלינו כמה מגשי פיצה עם תוספות וקולה, הודיתי לו והמשכתי עם עיסוקיי.

בצהריים חזרתי הביתה וקיבלתי שיחת טלפון מבן הדוד שלי הוא אמר לי שברצונו לתרום 1500 ש' למשפחת אברך בכדי שיקנו בגדים לחג, הוא אמר שיביא לי את הכסף בשבוע הבא ואמסור אותו למשפחה מסוימת אותה שנינו מכירים.

האמת היא שבאותם ימים הייתי זקוק מאוד לכסף ולכן אמרתי לעצמי: חבל שהבן דוד לא יודע שגם אני צריך כסף, הרי בוודאי שדבר ראשון הוא היה דואג לי, ככה חשבתי בלב אך כמובן לא אמרתי לו על זה מילה, רק בירכתי אותו על שרוצה לעזור לאחרים.

תוך כדי השיחה עם הבן דוד היו לי כמה "ממתנות" אבל לא טרחתי לענות להם באמצע שיחתי עם הבן דוד, רק כשסיימתי לשוחח אתו נזכרתי בפיצה, השעה הייתה 2:15 אמנם עדיין לא 2:40 אבל אולי הם הקדימו והשליח שלהם הוא שהתקשר אלי והיה בממתניה??

חזרתי למספר שהתקשר אלי וחטפתי מלא

נפלאות מתורתך

הרב צבי זינגר

10

חידושים

סיפורים אחזקים

אור השבת

מה גרם לצדוקי בתקופת האבן עזרא לחזור בו מכפירה בתושבע"פ?

(ז,בג) דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שזר וכשב ועז לא תאכלו.

בגמ' חולין (ק"ז). הקשה רב מרי לרב זביד דאי אליה איקראי חלב (לעיל ג,ט-ז,ג) תיתסר באכילה, ועי"ש מה שיישב לו איך שחז"ל דרשו בפסוקים שאליה מותרת. באבן עזרא (לעיל ז,כ) מספר, פעם אחת בא אלי צדוקי אחד ושאלני אם האליה אסורה מן התורה? ואנן ואומר אמת כי האליה תקרא חלב כי כן כתוב "חלבו האליה תמימה", רק קדמונינו התיירה ואסרו כל חלב.

אז ענה הלא כל חלב אסור מן התורה כי כן כתוב "כל חלב וכל דם לא תאכלו" ובתחלה כתוב "חקת עולם לדורותיכם"?

גם אני עניתיו וכי (שם) עונה לו תשובה אחרת ממה שמופיעה בגמ' הנ"ל) אז פקח הצדוקי עיניו ופצה בשפתיו שבעה שלא יסמוך על דעתו בפירוש המצות רק ישען על העתקת הפירושים.

הרג בשוגג, וקם הנהרג לתחיה ע"י נס האם צריך לגלות לעיר מקלט?

(ז,לז) זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים.

בגמ' במנחות (ק"י) מובא, אמר ריש לקיש מאי דכתיב "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם", כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. ויש גידון האם ע"י קריאת הפרשיות של הקרבנות נפטר מקרבן, או שלא נפטר וכשיבנה המקדש יתחייב להביא קרבן.

אולם יש לדון דגם אי לא נפטר מהביא קרבן כל זה רק אם נבנה ביהמ"ק בימיו, אולם אם מת קודם שנבנה המקדש פקע ממנו חיובו ושוב אינו חייב כשיקום בתחיית המתים.

והנה ברש"י (יומא פ. ד"ה אי נימא) כ' האוכל פחות מכזית בזמן הזה, יכתוב כשיעור זה אכלתי, שמא יבנה בית המקדש בימיו.

ומכאן כ' בשו"ת לב חיים (להגר"ח פלאגי זצ"ל ח"א ס' ל"א) להוכיח, שכשאדם חוטא ומתחייב חטאת, רק אם נבנה ביהמ"ק בימיו יצטרך להביא חטאת, אולם אם מת פקע ממנו חיובו ובזמן התחיה לא יתחייב להביא חטאת.

ובחיד"א בס' פני דוד (ויקרא) כ' שמדברי האריז"ל מוכח בכמה דוכתי דאם מת צריך לחקן כל מה שחטא בגלגולים אחרים כידוע, ולפ"ז אם התחייב בקרבן חטאת יתחייב להביא אפי' לאחר שקם לתחיה.

וכן הביא שם (סו"פ שופטים) בשם השבט מוסר, שהקשה מדוע יצטרכו להוסיף לעתיד לבוא עוד ג' ערי מקלט הא "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה", ות' שכל החייבי גלות שהרגו בשוגג מזמן החורבן ואילך יצטרכו לגלות לערי מקלט, וכמו בחייבי חטאות שבזמן הגלות שיקריבו קרבנותיהם כשיבנה ביהמ"ק.

ומסיים שם הגר"ח פלאגי זצ"ל, נמצא דהמתחייב קרבן על השוגג בזה הזמן אפילו שקרא בפרשת החטאת והתענה מנין התעניות ועשה תשובה שלימה ונתכפר לו ומת כשיבנה ביהמ"ק צריך להביא קרבן, ואף אם מת ולא נבנה בימיו צריך להביא קרבן לאחר תחיית המתים.

לרבי יהונתן אייבשיץ היו הרבה חילופי דברים עם הכומר המקומי שבעירו. לא פעם התנצחו ביניהם. רבי יהונתן ואישיותו הרמה היו לצנינים בעיני הכומר. הוא ניסה תמיד להקניט אותו, וכמובן תמיד נכשל. תמיד יצא מהתנצחויות אלו כשידו על התחונה. לקראת פורים, החליט הכומר, השנה הוא ישלח לרבי יהונתן רבם של היהודים משלוח מנות. משלוח מנות כזה שיזכור אותו מיום פורים זה עד יום הפורים הבא. מה עשה? הכין קערה עמוסה בכל טוב, עיטר וקישט אותה במיני פירות ופרחים ומעל לכל הדברים תלה תמונה של... חזיר. למה? כדי להקניט, ותו לא. הכומר מסר את הקערה לידי שליח שיביאו לבית הרב וחיכה בקוצר רוח כשהוא משפשף ידיו בהנאה לשמוע מהשליח איך יגיב הרב. הכומר ציפה לשמוע מהשליח סיפור כמו "ורק את הדברים" או "כעס מאד" או תגובות דומות. בתוך כך הבחין שהשליח חוזר, חוזר והקערה בידו. בוודאי לא רצה הרב לקבל את המשלוח מנות, חשב בהנאה נסתרת. בוודאי כעס. "גוי? שאל הכומר, "מה אמר הרב?". הרב קיבל את הדברים. הוא רק שלח לך משלוח מנות בחזרה כמנהג היהודים. רק דבר אחד שינה, הוא החליף את התמונה שאתה שלחת ושם את התמונה שלו. "את התמונה שלו, מה הכוונה?" תמה הכומר. והשליח השיב את התשובה ששם הרב בפיו. "אתה שלחת תמונה שלך, אני מחזיר לך את תמונתי שלי..."

הגר"ח וייסמנדל זצ"ל מגדולי מאורי ישראל בימי השואה סיפר שכאשר הסתתר באחד הבונקרים מפני אימת הנאצים ימח שמם, הגיעו ימי הפורים ולא היה לו במה לקיים מצוות משלוח מנות איש לרעהו כי לא היה במצא מזון כל שהוא, רק קובית סוכר, ואותה נתן לרעהו כדי לקיים המצווה. באותו בונקר הסתתרה גם קבוצה של בנות שלא היה להן אפילו את קוביית הסוכר הזו, ולא ידעו כיצד לקיים את המצווה. אותן בנות, סיפר הרב וייסמנדל, היו במצב של יאוש ודיכאון ולכן קראו ספרים שיש בהם השקפות מקולקלות. פניתי אליהן המשיך הרב וייסמנדל לספר במילים נרגשות ואמרתי שאפשר לשלוח מנות אל... הקדוש ברוך הוא, שכן במצווה זו של משלוח מנות נאמר 'איש לרעהו', ועל הקדוש ברוך הוא נאמר (משלי פרק כ"ז פסוק י') "דעך ורע אביך אל תעזוב" והכוונה היא על הקדוש ברוך הוא. אם כן בנות, הבה ונשלח משלוח לאבינו שבשמים על ידי שנבטיח לו שלא נביט יותר בעיתוננים ובספרים הפסולים. הדברים עשו רושם עז על הבנות שהבטיחו לסלק את כל העיתוננים וחומר הקריאה הפסול שהיה בו כדי לקרר את הלב מיראת שמים. והדברים נוראים, במה וכיצד אפשר לקיים מצוות משלוח מנות (טובך יבעו).

אדם שמודה ומשבח לה' על הטובות ועל הניסים שעושה עמו זוכה שעושים לו עוד ניסים וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום "אספרה שמך לאחי בתוך קהל האהלך" על כן עשה עימי עוד נס. ועוד אמר דוד, "זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו ביישע אלוקים" (תהלים ג). וביאר זאת הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, "זובח תודה" – אדם שנעשה לו נס וזובח תודה אומר עליו הקדוש ברוך הוא, אדם כזה "יכבדני" – מוקיר לי תודה על מה שעשיתי לו ויקיר לי טובה על מה שאעשה לו, על כן אעשה לו עוד ניסים וישועות, וזהו "ושם דרך" – האדם שמוקיר טובה זוכה ל"אראנו ביישע אלקים" היינו, שזוכה לעוד ישועות. אבל אדם ששוכח להודות, הקדוש ברוך הוא עוצר מלהושיע אותו כדי שילמד ויתבונן בנפשו מיהו זה אשר עושה עימו טובות ואז יודה וישבח. משל נפלא על כך אמרו בעלי המוסר. אדם אחד היה מהלך בדרך, והנה קלטו אוזניו קול המשווע לעזרה. כאשר פנה לראות מהיכן הקול ראה והנה זאב לכוד במערה שעל פיה נגולה אבן גדולה, וראש הזאב מגיח מבעד לחרץ קטן. פנה אליו הזאב בתחנונים ובבכיה שיחלצוהו. חשש אותו אדם לחלצו פן יטרפוהו. לאחר הפצרות מרובות, הבטחות ושבועות מפי הזאב שלא יאונה לו כל רע, נאות האדם לגלול את האבן מעל פי המערה ולהוציא את הזאב מאפלה לאורה. והנה אך יצא הזאב מהמערה, אמר לאיש ההוא "אמור מיד דודי, כי עוד מספר רגעים אתה מת, ימים לא בא אוכל לפי ואני עומד לטרוף אותך..." פחד ואימה אחז באותו האיש ולא ידע את נפשו. בקול רועד שאל הוא את הזאב "הלא הבטחת ונשבעת שלא יאונה לי כל רע?" השיב הזאב "פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה, רעב אנוכי, זה שלושה ימים שלא בא דבר לפי". "מפני זה חששתי ואמרתי לך שאיני רוצה לחלץ אותך ואז נשבעת שלא תעשה לי מאומה", חזר האיש. השיבו הזאב "הכל טוב ויפה אך פיקוח נפש דוחה הכל". לא עזרו לו כל בכיותיו ותחנוניו, הזאב הקשה את ליבו ולא רצה לשמוע מאומה. לפתע ראה האיש את מלך החיות, האריה, והציע לזאב לבוא ולהתדיין לפניו. הסכים הזאב. שמע האריה את טענותיהם ואמר, "כדי לפסוק דין אמת לאמיתו ברצוני לשחזר את המצב הראשוני, כיצד היו פני הדברים". וכך עשו. נכנס הזאב למערה והאבן נגולה על פי המערה, והאיש עמד מן העבר השני, ועתה חיכו שניהם למוצא פי האריה. "ובכן", פתח האריה ואמר, "אתה הזאב תמשיך להשאר שם, ואתה בן אדם, מעתה, מי שלא יודע להכיר טובה שלא יהיה לך עסק עימו!". והנמשל מובן מאליו.

בני ישיבות?
אתם לא לבד!
פנו עוד היום לבירוד על
ישיבה שמתאימה
'בדיוק' עבורכם
052-7175443
052-7148454
דיסקרטיות מוחלטת!

אזור הזקנה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסטר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסטר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

659

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו 1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל: 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

אמונה בהשגחה פרטית

"חג הפסח" - חג גאולתנו ופדות נפשינו שורשיו הרוחניים מושרשים עמוק בנשמותיהם של עם ישראל, היציאה מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה, הוא המאורע הגדול והנפלא בתולדות ישראל, נס יציאת מצרים הונצח במורשת היהדות לדורות עולם, כי לא רק שיצאנו מעבדות הגוף להיות אומה חופשית ועומדת ברשות עצמה, אלא שיצאנו גם מארץ טמאה ממ"ט שערי טומאה לראות אור רוחני - אור התורה המאירת עיניים ומשיבת נפש, שהרי מטרת הנס היתה קבלת התורה - להיות לעם סגולה מיוחדת מכל העמים.

וביציאת מצרים נתגלה והאיר יחודם של עם ישראל ביחוד אמונתם בבורא יתברך שמו, וזכר ליציאת מצרים נעשה לנקודת המרכז של אמונתנו, כי המטרה העיקרית היתה לחיזוק האמונה וקבלת עול מלכות שמים, וכמו שכתוב: "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי... מארץ... - להיות לכם לאלוקים". המאורע המרכזי של חג הפסח הוא "ליל הסדר". והטעם שנקרא "ליל הסדר", כותב המהר"ל מפראג: שבא לרמוז, על הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה עמנו במצרים ושעתיד לעשות - שהם נעשים "בסדר" ובמשטח, והכל עלה במחשבה תחילה ואין נס שנעשה חוץ מן הסדר. ליל הסדר ניתנה ההזדמנות לאדם להקנות לבניו את ערכי האמונה והמצוות, ויש לנצל זמן זה מאוד ולהאריך בעניין יציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, ועיקר מצוות סיפור יציאת מצרים הוא להודיע את גבורותיו של הקב"ה ואת הישועה שעשה עמנו בהוציאנו ממצרים.

ועיקר הכוונה בסיפור צריך שתהיה להכניס בלב בני ביתו את האמונה בהקב"ה ובגודל גבורותיו ונפלאותיו. ולכן לא די לפרש להם את כלליות הניסים מה שכתוב בהגדה, אלא צריך לפרט ולבאר היטב כל נס ונס לפי מה שכתוב בגמרא ובמדרש ובשאר הספרים.

וראוי לכל אחד להיות מוכן לזה - שיחפש בערב פסח בספרים הקדושים את פרטי הניסים והנפלאות של יציאת מצרים, ולספר לבניו ובני ביתו ליל הסדר וע"י זה יתחזקו באמונת ואהבת השם יתברך. והעיקר להחדיר בליבותיהם של בני משחר נעוריהם את האמונה בהקב"ה, בתורתו ובהשגחתו הפרטית על מעשיהם ודרכיהם של כל בני אדם, גדולים וקטנים, וכל המאורעות הפוקדים אותם, שהכל מאיתו יתברך.

וזה שנאמר: "וידעתם... אני ה' אלוהיכם", המשגיח על כל אחד ואחד, לתת לאיש כדרכו וכפרי מעליו. לשם כך הביא הקב"ה עשר מכות על מצרים, שבכל מכה ומכה ראו ישראל בעיניהם את השגחת הקב"ה, איך המצרים נענשים, ואילו בהם אין המכה פוגעת.

וכן שאר כל הניסים שהיו בעשרת המכות, יציאת מצרים וקריעת ים סוף - שהמצרים נענשו לעיני בני ישראל, וכל זה כדי להשריש בעם ישראל את האמונה בהשם יתברך.

לכן הוציא עליהם עשר מכות ולא מכה אחת, כי כל אחד מישראל התרשם והתפעל ממכה אחרת - זה התפעל ממכת דם, והשני ממכת צפרדע, וכיוצא בזה. כך הושרשה האמונה בליבות כולם, ללא יוצא מן הכלל, והם העבירו את כח האמונה לבניהם ולבני בניהם עד עולם. ואמרו רבותינו (פסחים קט"ז): "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר: (שמות י"ג, ח') "והגדת לבנך... ההוא לאמור... זה עשה ה'... בצאתי ממצרים".

ועל כל אדם מוטלת המצווה לזכור דבר זה היטב, כי אין זה עניין של סיפור הגדה בעלמא, אלא הלכה למעשה, שיראה כל אחד את עצמו כאילו הוא משועבד במצרים, ואותו עינו, ובו התעללו, ובו עבדו בעבודת פרך

בחומר ובלבנים, וכעת בלילה הקדוש הזה, הוא יוצא לחירות כבן מלך. איזו שמחה גדולה היא לו, וכמה הוא צריך לשבח ולהודות להקב"ה מקירות לבו שעתה הוא בן חורין. ומה גם שלאחר מכן לקחנו השם יתברך לו לעם, וקרא את שמו עלינו, ונתן לנו את תורתו הקדושה. כל אלו הדברים צריך כל אחד ואחד להרגיש בליבו ממש ולהודות עליהם ליוצרו. עקב חשיבותה הגדולה של מצוות "והגדת לבנך", ישתדל כל אחד לנוח מעט בצהרי יום ערב פסח, כדי שיהיה ערני בלילה, ויספר בסיפור יציאת מצרים באורך וברוחב, כיד ה' הטובה עליו. והעושה כך - השי"ת ישיב לו בכפל כפליים, כי כל המודה להשי"ת על נס שעושה עמו - הקב"ה עושה לו נס אחר.

אמונה חושית וניצוץ של אמונה

מספר ראש כולל נודע במרכז הארץ - שמעתי סיפור מפעים ומעורר השתאות מפי בעל המעשה. דפיקות עדינות נשמעו על דלת ביתי, פותח ראש הכולל את הסיפור. בפתח עמד אחד האברכים הלומדים בשקידה בכולל, וכה היו דבריו: "התברכתי בלי' עין הרע במשפחה ברוכת ילדים, עמה גרתי בדירה קטנה וצפופה, שהכילה את בני הבית בדחק ובלחץ. חסדי ה' עלי, ולפני כמה שבועות נולד לנו הילד ה-14. כעת אני ונוות ביתי הגענו למסקנה כי כלו כל הקיצין, וכי אין שום אפשרות להמשיך לגור בדירתנו הנוכחית, אי לכך גמרנו אומר לרכוש דירה גדולה יותר. החילונו במסע חיפושים נרחב, ובסיעתא דשמיא מצאנו דירה גדולה ונאה שיכולה לספק מרחב נשימה לבני הבית.

אלא שלטם נטילת המשכנתא, אמור אני להשליש מקדמה על סך \$100,000... באתי לשאול אם תוכל להלוות לי את הסכום?" סיים האברך. "האזנתי לו בקשב רב", אמר ראש הכולל, "איך השבתי לו שלא אוכל לסייע לו, מסיבה פשוטה שאין בידי וול עשירית מהסכום.

תשובתו של האברך הפתיעה אותי: "הכל בסדר, באתי אליך מאחר והרגשתי צורך לעשות השתדלות, אתה היית הכתובת לחובת ההשתדלות שלי, ומרגע ששאלתי אותך, יצאתי ידי חובתה. כעת, הקב"ה ידאג לי ולמשפחתי". ראש הכולל נפרד מהאברך בידידות והסיפור כמעט ונשכח מזכרונו.

למחרת, צלצל מכשירו הסלולרי של ראש הכולל ועל הקו היה נגיד מפורסם שנהג להעביר מידי שנה תרומה נכבדה לכולל. הוא סיפר שזה עתה נחת לארץ הקודש וכי הוא שוהה בדירה בירושלים.

"הכסף אצל", אמר. "ואני מעוניין להעביר לך אותו בהזדמנות". בדרך כלל, ראש הכולל היה מבקש מהגביר להעביר את הכסף דרך שליח נאמן, אך לשם שינוי, הפעם החליט לקפוץ אליו בעצמו... הוא נסע אל הגביר ושוחח עמו שעה ארוכה על דא ועל הא. רגע לפני שנפרדו, שאל אותו הגביר בפתאומיות: "תגיד לי, מה עם פלוני שלומד אצלך בכולל?"

היה זה מיוזענו האברך הנ"ל. התברר כי בביקור שהנדיב ערך בכולל מספר שנים קודם לכן, צדו עיניו את האברך שקהא שקוע בלימוד מתוך התמדה עצומה, אז כבר שאל לשמו, ועתה נזכר בו וביקש לזכור אודותיו.

ראש הכולל נזכר מיד בשיחה המוזרה שניהל עמו אמש בחדר המדרגות, וסיפר לו את הדברים כהווייתם. הנדיב, הרהר מספר רגעים ובסיומו אמר: "תראה, יש לי 'מעשר געל' ששוכב אצלי תקופה ארוכה, אשר מצפה וממתין לאדם שיהיה ראוי לקבל אותו.

אם תאמר לי שרצינותו של האברך שווה את הכסף, הסכום כולו יעבור לידי עוד השבוע". ראש הכולל לא חשב פעמיים ואישר כי זהו אחד האברכים החשובים ביותר בכולל... כבר באותו יום צלצל הטלפון בביתו של האברך כשראש הכולל מבשר לו בהתרגשות על ההשגחה הפרטית לה זכה באופן בלתי צפוי... וניחשתם נכון, הסכום היה 100,000 דולר במדויק, כוחה של אמונה חושית...

לע"נ שרה בת פכ"ב

לע"נ דוד בן אסתר

יעודו ותיקונו, ולכן כבר 40 יום טרם יצירת הוולד הכריזו בשמיים במה יתפרנס, היכן יגור, מי תהיה אשתו, ומה יהא בגורלו - ועל האדם להשתדל לקבל את רצון ה' באהבה מתוך ידיעה שהשי"ת הוא המבין יותר מכל ועושה את הטוב ביותר עבורי.

(ויוצא עמו בששון)

הכל בהשגחה פרטית כל אחד לפי תיקונו בעולם הזה

מספר הרה"צ אלימלך בידרמן שליט"א: מספרים כי יום אחד נכנס אל מעון קודשו של האדמו"ר מבעלזא צצוק"ל, יהודי שמצבו הכלכלי היה גרוע ביותר. הוא ובני ביתו היו רעבים ללחם ובגדיהם היו מרוטים וקרועים. למרות מצבו הכלכלי הקשה היה יגע ועמל בתורה הקדושה בכל זמן פנוי והיה בקיא גדול בכל חדרי הש"ס.

הוא נכנס אל האדמו"ר לא בכדי לקבל כסף או צדקה, אלא בעיקר בכדי להתפלפל עם הרב בדברי תורה. האדמו"ר מבעלזא התלהב עד מאוד מגאונותו וגדלותו בתורה והחל מתנצח עמו בדברי תורה במשך זמן רב, ולבסוף אף ליווהו בצאתו מביתו כאות כבוד והוקרה על גדלותו וחכמתו. כששב האדמו"ר למקומו, התפעל ואמר: "יש לאותו יהודי גאונות וחכמה ממש כאחד מגדולי ישראל. בקיאותו עצומה והינו שולט בכל תורת הנגלה והנסתר, לכן כיבדתי אותו כל כך". מיד כששמעו זאת בני ביתו של האדמו"ר פנו אליו בשאלה: "אם הקב"ה החליט שהאדם לא יהיה רב קהילה או רב העיר, אז גם אם יהיה גאון הגאונים, אשר אין כמעלתו וגדולתו, לא תעזור לו כל השתדלות שבעולם - הוא לא יהיה רב העיר או רב המדינה". "אנו מבינים זאת", אמרו בני הבית והוסיפו, "אולי להיות רב העיר או רב קהילה הוא דבר גדול וצריך הרבה זכויות, אך כיצד יתכן שגם לא נעשה רב שכונה, שהוא דבר יותר קל, והרי יודעים כולם את חכמתו ואת גדולתו?"

השיב האדמו"ר: "אם הקב"ה החליט שהאדם לא יהיה אפילו רב שכונה, אז גם אם יהיה גאון הגאונים - הוא לא יהיה רב שכונה". "אך למה לפחות לא נעשה אותו תלמיד חכם שוחט או סופר או כל דבר אחר, ומדוע הגיע למצב של רעב ללחם?" הוסיפו לשאול.

אך האדמו"ר חזר על דבריו ואמר: "אם הקב"ה החליט שהאדם לא יהיה שוחט או סופר או כל מקצוע אחר - לא יעזור לו שום השתדלות שבעולם, אלא רק רצון ה' הוא אשר יקום ויהיה, ולכן אם משמיים גזרו עליו שיהיה עני, לא יעזור לו שום דבר, מלבד תפילה ורחמים".

ה' יתברך בחכמתו האין סופית יודע היטב מה הטוב לאדם ומה הוא

פסח הוא חג קדוש מאד, שאלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, עדין אנו ובנינו משעבדים היינו גוי בקרב גוי, ולא נתנה לנו תורה ומצוות ולא יזכר שם ישראל והקדוש ברוך הוא הפליא חסדיו עם ישראל הפלא ופלא וחבה יתרה הראה להם, עד מקום שאין יד שכלנו מגעת, אחת מני אלף אלפי אלפים, רק נבין את זאת שעשה עמנו חסד גדול עד אין חקה, והראנו את כבודו ואת גדלו ואהבתו וחבתו לגדל יכלתו לשדד המערכות והשגחתו פרטית מאשר צונו כל כך בתורתו הקדושה לזכר יציאת מצרים, ועל כל מצוה ומצוה מזכיר זכר ליציאת מצרים. וצונו להיות לזכרון בין עינינו ולאות על ידנו, ונתן לנו שבתות ומועדים שאנו אומרים בקדוש זכר ליציאת מצרים:

ועקר זכירת יציאת מצרים בכל הימים ומצוות תפלין, הכל הוא כדי שהחי יתן אל לבו הדברים האלה לעמק ולרחב, וישמח ישראל בעושייו ויבוא ליראה ולאהבה את השם הנכבד והגורא, ולדבקה בו ולעבדו בלבב שלם, כי כן ראוי אחרי הודיע אלהי"ם אותנו אהבתו וחבתו וגדל יכלתו ועצם השגחתו. וזהו הטעם שצונו ויצרנו בליל פסח להרבות לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח. מלבד שיש סודות עליונים ובונה בשמים עליותיו, ומוסיף כח בפמליא של מעלה כמפרש בלשון הזהר. הקדוש פרשת בא שהוא מלהיב את הלב וראוי לקרותו בליל פסח. עוד בה יש טעם לפי הפשט, כדי שירבה לקבע בלבו ובלב בני ביתו אהבת האל יתברך שמו ויראתו, כי זה כל האדם. וזהו עקר מצוות הספור להגיד לבני ביתו בספור יציאת מצרים איך הראנו ה' אלהינ"ו את כבודו ואת גדלו, ואהבתו וחמלתו, ויכלתו והשגחתו, ושעל כן ראוי לנו לעבדו בלבב שלם ולשמר את כל מצוותיו:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

<p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,</p>	<p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה נא להתפלל לזוג הגון: אימתר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, משה נחמן בן אורנית תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזוג הגון ליוסף בן שולה</p>	<p>שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 0583207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 0527646963.</p>
--	--	--	---

סגולה מרבי נחמן ליש"ת

שתשים אישה עליה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנקדו בזש"ק.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 931

פרשת צו - "זריזות בעבודת ה'"

מידת העצלות הנוראה. כדי לעמוד מעט על מעלתה של מידת הזריזות, הבה ונעיין במאמר המדרש (ויקרא רבה פרשה לא, ד), על הכתוב (שיר השירים פרק ז פסוק ו): "רֵאשֶׁתְּךָ יְלִינֶה כַּפְּרָמִל וְיִדְלֶת רֵאשֶׁתְּךָ כַּאֲרָמָן מִלֵּךְ אֲסוּר בְּרִהְטִים". וכך אומר המדרש: "מלך אסור ברהטים", זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שאסר עצמו בשבועה שהוא משרה שכינתו בתוך ישראל. ובזכות מי? אמרו רבותינו במדרש בזכותו של אברהם אבינו, שנאמר עליו 'ואל הבקר רץ אברהם' וכן 'וירא וירץ לקראתם'. (בארמית, רץ – רהט, ו'רהטים' הם שתי ריצות). הרי לנו עדות נפלאה בדברי המדרש, כי הקדוש ברוך הוא קשור עמנו ונשבע להשרות שכינתו בתוכנו, לא משום המצוות הגדולות והעצומות, שקיים אברהם אבינו, אלא דווקא בשל זריזותו המופלאה של אברהם אבינו, אשר רץ כעלם לעשות רצון קונו, בכל עת ועת. ואכן, כאשר נתבונן נמצא, שהזריזות מאפיינת את ההנהגות בהן ציוונו רבותינו. וכמאמר התנא במסכת (אבות פרק ה משנה כ): "יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר וקל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים". התנא הקדוש לא הזכיר אומנם את המילה "זריזות", אולם שתיים מתוך ארבע ההנהגות המופיעות במשנה, הקלות והריצה, נובעות למעשה ממידת הזריזות. לו היינו יודעים כמה אנו פועלים בשמים בזריזותנו למצוות ולעבודת ה', היינו קלים כנשרים ורצים כצבאים, לעשות רצון בוראנו. רבינו יוסף חיים, בספרו "בן איש חי" (פרשת מקץ, שנה ראשונה, ב), כותב בשם הזוהר הקדוש, כי כשישראל רצים לדבר מצווה, כנגד זה רצים מלאכי סגוריה ומקדימים ללמד זכות על ישראל! הנה לנו סגולה נפלאה לביטול גזירות קשות, סגולה שהזוהר מעיד עליה נאמנה. אנו נרוץ כאן לדבר מצווה ומלאכי השרת בשמים ירוצו ויפעלו ללמד עלינו זכות וסגוריה. נפלא עד מאוד.

כך גם מוצאים אנו במאמרו של דוד המלך עליו השלום (תהילים פרק קיב פסוק א): "אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֶת ה' בְּמִצְוֹתָיו חֶפֶץ מְאֹד". מהו המדד ליראת שמים? "בְּמִצְוֹתָיו חֶפֶץ מְאֹד". ככל שהאדם חפץ יותר במצוותיו של הבורא, כך הוא ירא שמים יותר. אשריו ואשרי חלקו. הנה על הפסוק אשר בישעיה פרק מג פסוק כב "ולא אותי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל" המליץ המגיד מדובנא משל נפלא, הממחיש את יסוד פרק זה, כי מבחנו של האדם בחיי הרוח, בתורה ובמצוות, הוא מבחן חביבות ונעימות המצוות, מבחן שאיפת האדם לרדוף אחר המצוות – ומידת תחושת היגיעה והטורח שהוא חש בכך. משל לסוחר מכובד שהגיע אל העיר הגדולה, שם התקיים היריד. הוא ירד מן העגלה ותיקו בידו, ניגש אל האכסניה המרווחת שעמדה בפתח העיר, שילם תמורת לינת כמה לילות וקיבל את המפתח לחדרו שבקומה העליונה. כאשר ביקש לקחת את התיק ולעלות לחדרו, עצר בעל המלון בעדו: "חלילה לך! אצלנו יש שירות מיוחד, נער המלון יקח עבורך את התיק עד חדרך". "כשיגיע אל החדר תן לו כמה פרוטות" קרץ לאורח הנכבד והזמינו לעלות כשידיו חופשיות. עלה האורח אל החדר, התיישב והמתין, וכעבור רגעים מספר נפתחה הדלת ונער המלון נראה בפתח החדר, כשהוא מתנשם ומתנשף, פניו אדומות כסלק וזיעה ניגרת ממצחו. "הבאתי עמי את החבילה" פלט בקושי, אך האורח ביטל את דבריו בהינף יד: "לא הבאת את החבילה שלי, התבלבלת והחלפת אותה בחבילה של אדם אחר".

על הפסוק בפרשתנו "צו אֶת אֶהָרֶן..." (ויקרא ו, ב) כתב רש"י: אין צו אלא לשון זיזו מיד ולדורות. מידת הזריזות היא בניין אב להרבה מידות נכונות ומפתח ראשי לבניין אישיותו של האדם השלם – כך כתב בעל "אורחות צדיקים" (שער הזריזות) כי מידת הזריזות היא תכשיט לכל המידות והיא מתקנת את כולן.

עניינה של הזריזות – כותב רבי אליעזר פאפו זצ"ל (בספרו פלא יועץ) – שיחוש הרבה על המצווה פן ואולי לא יהא בידו לקיימה. ומתוך כך זריזין מקדימין למצוות, כי לא ידע האדם את עתו, ומרגע לרגע כמה מניעות וכמה עיכובין וכמה פיתויי היצר הרע יכולין להזדמן. ומי שמחבב את המצווה כאשר ראוי לחבבה מאלפי זהב וכסף ומכל חיי העולם הבא, ליבו בוער כאש ולא ישקוט האיש עד עשותו אותה, וחושש על אחד מני אלף פן יארע לו איזה מניעה, ועל כן אמרה התורה "מִצְוָה הַבָּאָה לְדָרֵךְ אֶל תַּחְמִיץָנָה" ... רבותינו דורשים זאת מהפסוק "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת" – כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצווה. והדברים טעונים ביאור: מה שייכת הזריזות בכלל המצוות, לשמירת המצה מפני החמצתה. הרי עיקר מצוות אכילת מצה (ואיסור חמץ) נועדה להזכירנו ניסי יציאת מצרים, שהוציאנו ה' בחיפזון עד שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ, וזה שמלמדינו הכתוב "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת" – לשמור המצה מחימוצה. אך מהי הסברא להשוות ולדרוש זריזות לכל המצוות מאותו הפסוק?! נראה להסביר העניין, על פי מה שאמר רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל, כי כניסתו של אדם לקיום המצוות צריכה היא להיות בחיפזון, כפי שמצאנו בפסח מצרים שנאכל בחיפזון. שכן הקושי העיקרי מצוי בהתחלה. בשעה שנדרש האדם להתנתק מתאוות העולם הזה, בהן הוא שקוע. ואז מוטל עליו לשמור את אותו רגע שמתעורר בו רצון למצוות, לא להתמהמה ולהשתהות, חלילה, אלא להיחפז ולצאת מהתאוה והנוחות האישית בתנופה אדירה של זריזות היישר לתוך קיום המצוות. רק כך יצליח. הוא הדבר שהתרחש מאותו ליל שימורים של יציאת מצרים: **יציאת ישראל מתוך מ"ט שערי הטומאה לעבר רום הפסגה של קבלת התורה, הוכרחה להתבצע רק בדרך החיפזון והגירוש ממצרים, עד כדי שלא הספיק בצקם להחמיץ. מה שמלמדינו לקח לדורות, שכדי לנצח את היצר הרע שבקרבתנו, עלינו לנצל את אותו רגע של התעוררות לעשיית הטוב (ולכל אדם ישנם רגעים כאלה), ובשום אופן לא להמתין ולהשתהות, אלא לבצע את הטוב מיד! נמצא, שהחיפזון ביציאת מצרים יש בו כדי ללמד לכל המצוות שלא להחמיצן. ההשתהות מביצוע המצווה, מצננת את אותה התעוררות עד שמפסיד לגמרי את המצווה. החיד"א זצ"ל (בספרו חומת אנך) מצא רמז לכך בפסוקי שיר השירים (פרק ה פסוקים ג-ו): "פִּשְׁטֵי אֶת פְּתָנְתִי אֵיכָבָה אֶלְבָּשָׁנָה... פְּתָחְתִי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר", כלומר: כאשר מתעורר אדם לעשיית מצווה, אך משתהה בכל מיני תרוצים שמספק לו היצר הרע על דרך "פִּשְׁטֵי אֶת פְּתָנְתִי אֵיכָבָה אֶלְבָּשָׁנָה רְחִצְתִּי אֶת רְגְלֵי אֵיכָבָה אֶטְנַפֵּם"... אזי גורם על ידי כך שמתבטלת אותה התעוררות על דרך "וְדוֹדִי חָמַק עָבָר"...**

אילו היינו יודעים עד כמה גדולה היא מעלת הזריזות, לבטח היינו עושים הכל לזרז עצמנו בעבודת הבורא, בלימוד התורה וקיום המצוות ובוודאי לא היינו משלימים בשוויון נפש עם

"איך אתה יכול לדעת!?" התקומם הנער, "הלא החבילה מאחורי גבי, ועוד טרם ראית אותה!". והסוחר הסביר בנועם: "איני זקוק כלל לראות את החבילה. די לי לראות אותך... החבילה שאני הבאתי עמי אינה אלא תיק קטן ובו יהלומים יקרים. אם היית לוקח את התיק הזה, לא היית מתנשם ומתנשף כלל ועיקר, היית עולה ברגל קלה ובצעד מהיר, מתוך נעימות וחביבות. אם אתה מתאמץ כל כך, מתייגע כל כך, אם קשה לך כל כך, כנראה שזהו לא התיק שלי... בוודאי לקחת איזו חבילה כבדה של סוחר אחר...". כן, זהו המשל. והנמשל! פשוט וברור! הקדוש ברוך הוא העניק לנו את מצוותיו, מצוות נעימות וחביבות, יקרות מזהב ומפנינים, אשר גם הקושי בעשייתן – מתגמד אל מול תחושת החיבה האדירה שעלינו לחוש כלפיהן. לעיתים אף אנו עושים את המצוות כלאחר-יד, מרגישים עול כאילו סוחבים על גבינו בלוקים ומסתכלים בשעון בכל דקה מתי מסתיימת התפילה... אומר על כך הנביא ישעיה "ולא אתי קראת יעקב פי יגעתי פי ישראלי" – כי יגעת בי ישראל – כל היום האדם רץ לעיסוקיו במרץ אך כשמגיע לקיים מצווה פתאום הוא עייף ויגע – "יגעתי ביי" – בי אתה עייף ויגע, במצוותי ולא בעיסוקיך. לו רק היינו מבינים שיש בתוך המצווה שלנו יהלומים – כל מילה של תורה, כל חסד, כל מטבע לצדקה, כל תפילה, הם יהלומים, היה לנו קל יותר לסחוב אותה, היינו מקיימים את התורה ומצוותיה בחשק ובהתלהבות ולא בעצלות ובחוסר חשק. הרוצה לבדוק את עצמו אם הוא צועד בדרך הנכונה, אם הוא לוקח את החבילה שהועיד לו הבורא לשאת, יבדוק את תחושתו כלפי המצוות שמקיים.

אחד היסודות בהצלחת חינוך הילד הוא כשמחנכים אותו להיות זריז בכל פעולותיו כי אז הברכה מצוייה אצלו בכל, החל מסדר קומו בבוקר עד הליכתו בערב לישון במיטתו. ישנם הורים הנוהגים לפי "כלל הזריזים" מה שאני זקוק לעשות למחר אעשה עכשיו, משום שעתי פנוייה כעת, עכשיו אני רגוע, ומחר יעזור השם יתברך הלאה, לפי כלל זה הם מנהיגים את סדר ביתם. ואומנם, הם רואים ברכה בזמנם שהוא למעשה מלא וגדוש בכל מיני עניינים ותעסוקות, ולפלא, זמנם פנוי גם לתת תשומת לב לכל ילד שבבית על אף שהם מהווים משפחה ברוכת ילדים. לפי אותו קו הם דורשים מהילד שגם הוא ינהג כך, ומשום שמידה טובה זו טובעה כעין סמל במשפחה, הילד לומד גם כן להתנהג בצורה נכונה זו, ובבואו הביתה מבית תלמודו, הוא אוכל בזמן, משחק, מתפלל, עורך שיעוריו, מתרחץ והולך לישון בשעה סבירה בידעו כי מחור יום חדש ועליו לקום בזמן ולהיכנס לסדר יום חדש, ועל פי רוב בבית מסוג זה הרגיעה פחות או יותר שוררת, משום שהברכה מצוייה בכל פינה בזהירות ובנקיות וכו'. לא כן הדבר בבית ששם ישנה הנחה מסויימת: "הרי יש זמן, לשם מה צריכים למהר?" ומהנחה זו נמשכים להנחה יותר "מעניינת", סוף כל סוף הרי ילד קטן ומה יש אם הילד יישן עוד רבע שעה...? הורים אלה אינם חלים ומרגישים כי רבע שעה זו שהוסיפו לילד אין זו שאלה של מהירות או מתינות, זו שאלה של זריזות או עצלות, ובה שהם נותנים לילד לישון יותר (למה שלא ידאגו שילך לישון בשעה קודם, ויקום בזמן) הרי עצלות זאת היא תגרר איתו למשך כל שעות היום ומי יודע חס ושלום אם לא לכל ימי חייו! וכבר אומר לנו הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תקבה (ויקרא פרק ו פסוק ו) – המזבח בו הכהן הקריב את קורבנות העם מסמל את לב האדם, והאש מסמלת את הזריזות וההתלהבות. כשיש באדם זריזות והתלהבות עצומה כמו האש, הוא תמיד יוכל להצליח בכל מה שיחפוץ. הסיפור הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. **שלמה היה אחד המרצים המבוקשים ביותר באוניברסיטאות ארצות הברית. רבים מתלמידיו ראו בו מורה דרך לחיים מעבר להיותו מרצה. יום אחד, קיבל שלמה אתגר גדול ומשמעותי מאוד בחייו... באחת האוניברסיטאות היו מספר סטודנטים בעלי פוטנציאל גדול אך מעוטי יכולת. הלחץ הגדול שהוטל עליהם, המטלות, שיעורי הבית והמבחנים**

הקשים הפכו למשא כבד מאוד עבורם. חלקם חשבו לפרוש מהמשך לימודי התואר הנכסף. שלמה קיבל על עצמו לעזור לאותם הבחורים. לאחר השקעה אינסופית ותמיכה נפשית, הצליח להביא את הסטודנטים לסיום התואר בהצלחה. חבריו להוראה פנו אל שלמה ושאלו: "איך הצלחת? מה אמרת לאותם הסטודנטים הכושלים שגורם להם להתמיד ולבסוף להצליח?" ענה להם שלמה: "גרמתי להם להתלהב מהלימודים. כשהגיעו אלי הבחורים, הם היו מיואשים ומותשים מניסיונות כושלים אין סוף, אני הכנסתי בהם זריזות והתלהבות. אמרתי להם את דבריו של בעל "ספר החינוך": 'אחרי המעשים נמשכים הלבבות...' – אם כל אחד יעשה השתדלות, יתמיד במעשיו גם אם אין לו חשק והתלהבות, על ידי המעשים הללו יפתח ליבו להמשך קדימה...". אמנם, הדאגות והקשיים מכניסים לאדם עצבות וחוסר התלהבות לנסות ולשנות, לנסות ולהצליח. גם אם אתה נמצא בחוסר חשק, התחל בעשייה, ולאט לאט גם הלב יתחיל להימשך אחריו. הכנס לחייך את אש ההתלהבות, החדר אותה עמוק כדי שתוקד בחייך בכל רגע, כך תזכה לעלות מעלה בכל תחום בחייך!

על דברים אלו הוסיף שלמה המלך ע"ה באומרו (משלי פרק יח פסוק ט): "גם מתרפה במלאכתו, אח הוא לבעל משחית". כלומר, מי שמתרפה ומתעצל במלאכת שמים ואינו חותר לעלייה רוחנית, לא רק שהוא מפסיד בעצם אי עלייתו, אלא הוא גם משחית ומקלקל, מהרס ומשבר. חבר הוא לאיש משחית, מכיוון שבמו ידיו, בעצם עצלותו, הוא מוריד לטמיון את הקניינים הרוחניים, שכבר נקנו על ידו. העולה מכל האמור הוא שעלייה רוחנית אמיתית אפשר לקנות רק כאשר מצמידים מצווה למצווה, עלייה לעלייה, קניין רוחני לקניין רוחני, עמל לעמל, ויגיעה ליגיעה. שכן, מכיוון שיהודי אינו יכול לעמוד במקום, הרי שאם יחדל לרגע מריצה אחר המצוות, יפסיד מיד את מה שקנה עד עתה. וכאשר ישוב ויזכה במצווה נוספת, לא יתעלה למדרגה רמה יותר מזו שעמד בה קודם, אלא יחזור להשיב לעצמו את מה שכבר איבד. **דומה הדבר לקומקום מלא במים הניצב על גבי הכיירים. אם מספר רגעים קודם הרתיחה מסירים אותו מן האש ולאחר שהוא מתקרר מניחים אותו שוב למשך מספר רגעים, אין בכך תועלת ותוחלת אפשר להתעסק בכך כל היום והמים לא יבואו לכלל רתיחה. אם לא מצמידים את רגעי החימום זה לזה, לא ירתחו המים! כך בדיוק הוא מצבו של היהודי בעולמו הרוחני. אם לא ירוץ למצווה למצווה, אם לא יזדרז וילחם מצווה למצווה, מעשה טוב למעשה טוב, לימוד תורה ללימוד תורה, יאבד לאלתר את מה שכבר קנה והמעשה הבא לא יהיה בגדר עלייה נוספת, אלא אך ורק בגדר חזרה על העבר.**

וכן כתב רבי ירוחם לייבוויץ צ"ל בספרו (דעת חכמה ומוסר חלק ד), כי מידת הזריזות אינה עניין של צדקות וחסידות גרידא, אלא היא מיסודי התורה ומעיקרי עבודת האדם! כל הטוב שבעולם משיגים רק על ידי זריזות, וכשחסרה הזריזות הריהו משולל ומוכרת מכל הטוב.

על מידת הזריזות בעבודת ה' כבר עמד שלמה המלך ע"ה באומרו (משלי ו) "לֹךְ אֶל נִמְלָה עֲצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וְחָכְמָה יֵשׁ בְּנִמְלָה: איך אפשר ללמוד מנמלה? במדרש (דברים רבה ה) כתוב, שהנמלה הזאת – כל חייה שישה חודשים, ובדקו פעם אחת קן של נמלים ומצאן בו קרוב לז טון חיטים. אמרו "לשם מה היא אוספת כל כך הרבה חיטים אם כל ימי חייה הם רק שישה חודשים? אלא, היא מקווה אולי ה' יגזור עליה לחיות יותר. לכן היא מכינה חיטים רבים בקיץ, שיהיה לה מאכלה לחורף. וזה שאומר שלמה המלך "לֹךְ אֶל נִמְלָה עֲצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וְחָכְמָה יֵשׁ בְּנִמְלָה: אם הנמלה רואה דרכיה ומאמינה שעוד מעט יגזור עליה בורא העולם שתחיה שנים רבות, אף על פי שהיא יודעת במעמקי נפשה שכל החיים שלה הם שישה חודשים, אבל היא אומרת אולי ה' יגזור עליה לחיות יותר, אנו שיש לנו חיי העולם הבא בתוכנו – "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו" אז בוודאי שצריך להכין בקיץ (היינו בעולם הזה)

זה היום או מחר? ומה היה חסר להבנת העניין בלי המילה "מחר"?!! וביאר רבי חיים יוסף זוננפלד (הובא ב"חכמת חיים"), שכאן מרומזת עוד מידה עמלקית שיש לעוקרה ולמחותה כליל עד שלא ישאר זכר ממנה, והיא ה"מחר" כי ה"מחר" הוא אחד מתחבולותיו של היצר הרע להסיט את האדם מדרך ה' ולהכניס רפיון וקרירות בקיום המצוות. כי כך דרכו של היצר הרע, הוא לא בא לאדם המקיים מצוות ומסיתו לבל יקיים מצווה זו או אחרת, שכן למה שישמע לו. לכן מפתחו "רק" לדחות את המצווה ל"מחר" וכיוון ד"אידיחי אידיחי" – מה"מחר" נדחה ל"מחרתיים". וככל שיותר זמן חולף, כך נחלש הרצון לקיים המצווה, עד שמבטלה כליל.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לנעשה בעולם העליון, מבכשנו של עולם, על גודל ההחמצה בהשתהות בדבר מצווה, ובעיקר בין אדם לחבירו, ועד להיכן הדברים מגיעים...

לבעל הב"ח (הבית חדש) היה תלמיד אחד עשיר ובעל צדקה, שהגאון היה מלמדו הלכות צדקה יום יום, כי חשש פן האיש לא ינהג כראוי בצדקותיו אשר יעשה. גם מעשה הצדקה – "תורה היא שצריכה לימוד", היה אומר תמיד, "שלא נכלם ולא נכשל במעשינו", הן בכמות והן באיכות. כל מעשי הצדקה של העשיר, הנגלים והנסתרים, היו כולם על פי עצת הרב הגאון בעל הב"ח. פעם בא אל הרב הגאון, מוזג אחד (מוכר י"ש בבית מרזח) וסיפר לו כדברים האלה לאמר: "הנה זה עשרות בשנים אני חוכר את בית היין מהפריץ ועתה בא יהודי להשיג את גבולי. יום יום הוא דופק על פתחי הפריץ, משדלהו בדברים ומבטיח לו הוספה גדולה, ובלבד שיחכיר לו את בית היין. מורי ורבי! האיש הלז יורד לחיי בני ביתי, רחם נא עלי והצילני מן הצרה הזאת". אמר לו הרב: "לך אל הגביר, פלוני בן פלוני, ותבקש ממנו גמילות חסד בגופו, שילך את הפריץ וידבר עליו טובות באוזניו ובעזרת השם הפריץ יתראה". המוזג יצא מאת פני הרב ובא אל הגביר. הוא סיפר לו את מה שסיפר באוזני הרב וגם הפיל לפניו את תחינתו שימליץ עליו בפני הפריץ כעצת הרב. העשיר שמע את דברי היהודי והבטיח לדבר עם הפריץ בדבר בית המזיגה, אך המוזג לא הסתפק בהבטחת הגביר והפציר בו מאוד שילך מיד וימהר לדבר עם האמר לו: שלא יקדמנו הפריץ במזימותיו. אז התנצל העשיר ואמר לו: "עליך לכתוב עוד ימים מספר, עד אשר אסדר את ענייני מסחרי בריד הגדול בלייפציג, כי זמני עובר, ואם לא אסדר את כל ענייני בימים הקרובים אפסיד עיסקה חשובה". כאשר שמע המוזג את דברי העשיר, התחיל לבכות ואמר: "אם כן הדבר אנה אני בא? הלא העריץ אשר בא להשיג את גבולי – חרוץ הוא ויבוא בתחבולותיו אל הפריץ ויקפח את פרנסתו". התחיל העשיר לפייסו בדברים ולחזקו בדברי אמונה וביטחון ואמר לו: "הלא יהודי אתה ועליך להאמין בדברי רבותינו שאמרו: 'מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה לראש השנה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימא' (יומא לח), ואם מאמין אתה בדברי חכמינו, הרי תדע שלא יועילו לו, לעריץ, התחבולות הכי חרוצות, על כן אל תירא מפני בעל דינך הקשה, ואני, בבואי מן היריד לא אסור אל ביתי עד אשר אבוא אל הפריץ, וברצון ה' אהיה שליח לטובתך". והנה יצא המוזג מבית העשיר ובא אל אשתו וסיפר לה את כל הדברים אשר דיבר עם העשיר וליבו התמלא תקווה לימים יבואו, אך אשתו לא מצאה נוחמים בדברי הגביר אשר דיבר על לב בעלה. היא בכתה ודיברה אליו דברים בוטים כמדקרות חרב, ליבה היה מלא יאוש ופחד והיא ראתה בעיני רוחה את מסיג גבולם, כשהוא הולך אל הפריץ ומנשל אותם מפרנסתם. בעלה ישב ולא יכל להשיב לה דבר: וכשהתחיל פייסה, לדבר על ליבה ולחזקה בדברי אמונה וביטחון, פרצה בבכיה ויללה והאשימה אותו שהוא, רק הוא, אשם בכל האסון אשר יקרה להם. כך עברו על המוזג ימי ריב ורוגז, ובביתו אין שלום ושלווה. אך סוף סוף חלפו ימי היריד אשר בלייפציג, והעשיר קיים את

תורה מצוות ומעשים טובים, כדי שנוכל ונזכה בהם לחיי העולם הבא! לכן בא שלמה המלך ואומר: "לִדְ אֶל נְמֻלָּה עֲצֵל רְאָה דְרָקְיָה וְחָקֵם" וכבר אמרו רבותינו כי ההגדרה של חכם זהו מי שרואה את הנולד, לכן לך אל הנמלה, ותלמד מהן כיצד להכין את עצמך. לאור האמור, נוכל לבאר בטוב טעם את הפסוק שאמר דוד המלך עליו השלום במזמוריו: "חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ" (תהילים פרק קיט). וקשה: מאחר שאומר "חשתי" פשיטא ש"לא התמהמהתי" ומה צורך בהוספה זו?! אלא כך אמר דוד: "חשתי" – מיד לקיים המצווה שבאה לידי. ולא עוד אלא אף "לא התמהמהתי" מלקיים המצווה שלא באה לידי, אלא הנחתי עסקי והקדמתי עצמי לקיים המצווה. ובאופן אחר פירש את הפסוק "אהל יעקב" (הביאו הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל בספרו "אורחות יושר"): יש זרזי שמזדרו ומקיים את המצווה מיד, ויש אשר מתעצל ודוחה עשיית המצווה כל עוד יש שהות, ואולם כשמגיע הרגע האחרון אזי מזדרז הוא ורץ לקיים המצווה. הוא שאמר דוד: "חשתי" – בזריזות לקיים המצווה, אך לא מפני שהתמהמהתי תחילה... המעשה הפולקלורי הבא שלפנינו כפי שסיפר הרב יגאל בראון שליט"א ימחיש לנו דברים אלו היטב. ליהודי אחד היו ארבע בנות רווקות בוגרות: שרה, רבקה, רחל ולאה, באחד הימים ניגש לידיד ושאל אותו מה לדעתו יוכל לעשות כדי לקדם את שידוכי הבנות ולראות ישועות. אמר לו הידיד: "תראה איך נראות המכנסיים שלך, מלאים טלאים, מרופטים. מדוע אתה מתפלל על שידוכי הבנות?". שמע האב לעצת ידידו והחליט לקנות מכנסיים ביד שניה בשוק הפשפשים. אלא מאי? המכנסיים היו ארוכים ממידתו בעשרים סנטימטרים. מתוך בטחון בכישורי התפירה של בנותיו קנה את המכנסיים. בהגיעו לביתו, פנה לבתו הגדולה ואמר: "שרה'ה, קניתי מכנסיים חדשות, אך הן ארוכות מדי. תעשי בבקשה מכפלת של עשרים סנטימטר". הבת העסוקה העובדת בהי-טק נאנחה ואמרה: "אוי, אבא, ממש אין לי כוח עכשיו, אני עייפה". האב פנה לרבקה'ה וביקש את בקשתו, אך רבקה'ה העסוקה בלימודיה, בתקופה של מבחנים, ביקשה סליחה ואמרה כי היא איננה יכולה. לאה'ה הטרודה בטיפול בילדים הקטנים שבבית, אף היא סירבה, ורוחל'ה שהיתה אחרי יום ארוך בקייטנה – תשובתה לא היתה שונה. בשעה שתים בלילה, מעיר מלאגת החלומות את שרה'ה והמצפון מתחיל להציק: כך מתנהגת בת טובה? לסרב לבקשתו של אבא? שרה'ה פתחה את מכונת התפירה, גזרה את עשרים הסנטימטרים שסימן אבא וסיימה בתפר נאה. כשעה אחר כך מתעוררת רבקה'ה במחשבות דומות. היא קמה בזריזות, פתחה את מכונת התפירה, גזרה וסיימה בתפר נאה. ב-4:00 התעורה לאה'ה ומצפונה נוקף. היא פתחה בזריזות את מכונת התפירה, גזרה עשרים סנטימטר וסיימה בתפר נאה. אחריה קמה רוחל'ה, בלי לדעת דבר על מעשי אחיותיה, כאחיותיה פתחה את מכונת התפירה, גזרה וסיימה בתפר נאה. בבוקר קם אבא, לבש את מכנסיו, וגילה כי הן למעשה בגד ש...

"אין אנו יודעים ערכן של מצוות" – כתב "החזון איש" באחת מאגרותיו – "ולכן הננו מפגרים בזריזותן בלי הערת הלב, אבל רבותינו התייחסו ליוקר השעה באופן חמור (אגרות "חזון איש" חלק ב, קלז). פעם ביקש החזון איש מתלמידיו: סע היום ירושלימה לעשות טובה ליהודי פלוני. אמר לו התלמיד: למחר מוזמן אני לחתונה בירושלים ואצטרך בלאו הכי להיות שם, אמתין למחר... הגיב "חזון איש" ואמר: אינני מבין אותך. כשצריכים לעשות טובה ליהודי צריך להזדרז... מחר תסע שוב... לפי היסוד האמור זה הפלא ופלא, שהרי אם יעשה את המצווה רק מחר יפסיד את שלימות המצווה. לדעת הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל הדחיה ל"מחר" זוהי מידה "עמלקית". שהרי כך נאמר בפסוק: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה פָּחַד לָנוּ אֲנָשִׁים וְצָא הַקָּלָח בְּעַמְלֵק מִחֶר אֲנָכִי נָצַב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה..." (שמות פרק יז פסוק ט) ותמוה הדבר: מה משנה לעצם המלחמה בעמלק אם

תיכף בבואי מן היריד והצלתי משפחה שלמה מישראל!
אולם המלאך ענה ואמר: 'אמת הדבר שעשית טובה ליהודי
ההוא, אך אינך יודע כמה דמעות נשפכו על ידך טרם בוא
הישועה וכמה מריבות וקטטות היו בין האיש והאישה עד
אשר נסעת אל הפריץ, ודע לך שכל המעשים אלה בספר
נכתבים, והם דורשים מאת ה"בית דין" צדק ומשפט, לדון
אותך כפי שצריך'. התחננתי על נפשי: 'הלא לא עשיתי זאת
מרוע לב, אלא כדי להציל את כספי, ולולא נסעתי ליריד הזה
הייתי מפסיד עיסקה חשובה. אך טענותיי לא הועילו
והשיבו אותי לבית דין של מעלה. אחרי דין ודברים לא הוציא
בית הדין פסק חדש, שעלי לשבת בשערי גן עדן ולא להיכנס
פנימה, כמספר הימים אשר המתין המוזג עד שובי מן
היריד אשר בלייפציג. עוד לא כילו לקרוא את הפסק ושני
מלאכים אחזו בי והביאוני לשערי גן עדן. כמה ימים ישבתי
שם זאת לא אדע, אך לי היה נדמה כאילו יושב אני שם ימים
ושנים, וגדול היה צערי בימים ההם שאין לתאר
במילים...'

ביום השני סיפר הרב הגאון את החלום בפני קהל ועדה
ואמר: "שמעו וראו! עד כמה צריכים בני אדם להיות
נזהרים בכל מצווה שלא להחמיץ אותה ולהזדרז לעשותה
שהרי אם היה הגביר ניגש מיד לפריץ לדבר על ליבו, היה
נמנע צער גדול ועוגמת נפש רבה ומריבה בין המוזג לאישתו
ועל כך באו איתו חשבון בעולם האמת...!

דבריו: עוד לא דרכו רגליו על מפתן ביתו, סר אל בית הפריץ
ודבר איתו בעניין המוזג, ודבריו מצאו מסילות בלבבו.
כאשר יצא העשיר מבית הפריץ שלח לקרוא את המוזג
וחדש את החוזה לעשר שנים נוספות. לימים, נפטר העשיר
והלך לבית עולמו. בני העיר קראקא הספידוהו כהלכה
והביאוהו למנוחת עולמים, כאשר נאה לגביר בעמו. והנה,
בחלום הלילה בא אל רבו הב"ח ואמר לו: "באתי אליך מורי
ורבי לספר לך איך קיבלו פני בפמליה של מעלה אחרי מותי,
והנה הקול נשמע בכל העולמות 'פלוני בן פלוני יבוא לפני
בית דין של מעלה'. כאשר שמעתי את שמי יוצא מפורש מפי
הכרוז, התחילו ארכובותי דא לדא לנקוש, אולם חסד ה' היה
עלי ויצאתי זכאי בדיני, ותכף באו מלאכי שלום והוליכוני
בקול רינה ושירה להיכלי אשר בגן עדן, נפתחו לפני באורה
ושמחה וריח ניחוח עלה באפי שאין לשער אותה. והנה,
כאשר דרכו כפות רגלי על סף שערי גן עדן, ראיתי מלאך
אחד פוסע פסיעות קטנות לקראתי, גונח ומתאנח. הוא ניגש
אלי וניצב לשטן לי בדרך. שאלתי אותו: 'מי אתה? ומה
עשיתי לך שאתה בא לסגור את דרכי בפני?' ענה לי: 'אני
הוא המלאך שנברא מגמילות החסד שעשית עם המוזג
בשעה שהלכת אל הפריץ לדבר עליו טובות'. כאשר שמעתי
את הדברים האלה יוצאים מפי המלאך נבהלתי מאוד
ואמרתי: 'וכי אפשר הדבר שמלאך של גמילות חסדים
יתייצב לשטן לי בדרכי? הלא אנוכי מיהרתי אל הפריץ

אחים יקרים!

והנה הזהירו אותנו רבותינו באמרים: מצווה הבאה לידיך אל תחמיצנה, אלא עשה אותה מיד ואל
תאמר מחר אעשה. ומבאר לנו המסילת ישרים (פז): בהגיע זמנה או בהזדמנה לפניו או בעלותה
במחשבתו, ימהר יחיש מעשהו לאחוז בה ולעשות אותה, ולא יניח זמן לזמן שיתרבה בינתיים, כי
אין סכנה כסכנתו, שבכל רגע יוכל להתחדש איזה עיכוב למעשה הטוב, כי לא ידע האדם את עיתו
ומרגע לרגע כמה מניעות וכמה עיכובים וכמה פיתויי יצר הרע יכולים להזדמן לו נגד עשיית
המצווה.

הבה נאמץ אם כן את מידת הזריזות, ודווקא בימים אלו המסוגלים לכך, נבחן אלו מצוות אנו
מתקשים לעשות, דוחים את ביצוען, מקיימים אותן ברגע האחרון, ודווקא אותן – נכניס מעתה
למסלול זריז ומהיר. הזריזות היא ויטמין חזק, עוצמתי, שלפעמים הופך למנוף רב עוצמה המחולל
מהפכה עד הצלת חיים ממש, ובכל מקרה – משפר ומחזק ומעצים ומאדיר את המצוות שלנו. הבה
ננצל את ימי ערב חג הפסח כדי להתבונן בהחמצה שבה שתהות. כך נצא מהימים האלו ברכוש גדול
של מידת הזריזות, אותה ניישם מכאן ולהבא ובעזרתה נזכה להשפעות טובות מן שמיא, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

חג פסח שמח וכשר לקוראים הנאמנים ולכל בית ישראל, אמן.

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה, לרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה
ולרפואת אבישי יוסף בן שרה לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 81

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

צו - תשפ"ג

עניין של חינוך

"צו את אהרון ואת בניו לאמר זאת התורת העולה היא העולה על מוקדה" (ו-ב)

מעשה שאירע ברבי ישראל בעל שם טוב שהלך עם תלמידיו והגיעו אל בית המדרש נעמד הצדיק הפתח ואמר: אי אפשר להיכנס לכאן, בית מדרש זה כל חללו מלא תורה, לא הבינו התלמידים דברי הרב, והסביר להם: "זאת תורת העולה" איזו היא תורה העולה לשמים "היא העולה על מוקדה" תורה הנלמדת לשם שמים מתוך התלהבות יוקדת כמו שכתוב בזוהר שתורה שאין לומדים אותה בהתלהבות כזו איננה עולה למעלה, אלא נשאר בארץ, הוא אשר אמרתי סיים הבעל שם טוב הקדוש בית מדרש זה כל חללו מלא בתורה כיוון שהלומדים כאן אינם לומדים לשם שמים ומשום כך כל התורה נשארה כאן בארץ... לכן אל בית מדרש זה איננו יכולים להכנס. (וקראת לשבת עונג)

ואנו צריכים ללמוד מכך אף ביחס לילדינו ותלמידינו – להקנות בליבם את השמחה בקיום המצוות, ובכל מצוה ומצוה יש לבאר ולפשט על פי שכלם ולהטעים בנועם צוף מתיקות התורה

שבת שלום – מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחן מְלָכִים

שְׂמֵחָה רַבָּה – שְׂמֵחָה רַבָּה אֲבִיב הִגִּיעַ פֶּסַח פֶּאָ!!!

על הפסוק: "וְלֹא אֶתִי קִרְאתָ יַעֲקֹב כִּי יִגְעַתְּ בִּי יִשְׂרָאֵל" (ישעיה מ"ג כ"ב) אמר המגיד מדובנא בספרו 'משלי יעקב' (פרשת נצבים): "המשל בזה לאחד בא מן הדרך ערב שבת עם חשיכה, בא אל עירו וירץ מהר לביתו והחפצים הניח ביד הבעל עגלה ויבוא אל ביתו, וימהר וישלח נער אחד אל הבעל עגלה להביא משם את אגודתו. הנער הלך והביא ונכנס אל היכל הסוחר ואמר: הנה הבאתי אגודתך, ובתוך הדברים הוא מקנח את פניו בכנף בגדו מזיעת אפו ומדבר בקוצר רוח מאד. ויאמר אליו הסוחר: איה אגודתי אשר הבאת? ויאמר: הנחתיו בחדר החיצון. ויאמר העשיר: מה שהבאת לא שלי הבאת, מי יודע של מי הוא! ויאמר הנער: לך נא ראה בחדר, ודאי שלך הוא. ויאמר: אין לי מהצורך ללכת ולראות, כי הלא עיני רואות בך הזוהמא הגדולה וזיעת אפך, הלא אגודתי אגודה קטנה וקלה, אין בה במה להזיע... "והנמשל, זה ממש מוסר חכמה נגד קצת המתחדשים ומראים בעצמם גיעה בעבודתם, אמר אליהם: 'ולא אותי קראת יעקב', יען 'כי יגעת בי ישראל', הלא בעבודה שלי נאמר: 'כי קרוב אליך הדבר מאד', ומה זה 'יגעת' מדוע אתה עייף ויגע כל כך?'. עד כאן דברי המגיד מדובנא. ובמדרש (אסת"ר ג, ד) מובא: יתיב ומשתעי כל יומא ולא לעי, וקאים לצלאה והוא לעי. יתיב ומשתעי כל יומא ולא לעי, יתיב למיתנא ולעי - הוי 'ולא אותי קראת יעקב', הלאי לא הכרתיך יעקב מפני 'כי יגעת בי ישראל'".

חז"ל לימדונו כאן יסוד גדול. פעמים רבות אדם יושב ומדבר כל היום ולא מתעייף, אך כשהוא מגיע לתורה ותפילה - לפתע הוא עייף, אין לו כח... על זה המליצו חז"ל את הפסוק: "ולא אותי קראת יעקב - כי יגעת בי ישראל", אם "יגעת בי ישראל", אם התורה והתפילה "מעייפים" את האדם, סימן שהוא לא קשור עם הקב"ה בקשר של אהבה! היכן היא שמחת החיים?! נתבונן מעט במה השתנה דורנו ביחס לדורות קודמים. אחת התכונות הבולטות של היהודי בכל התקופות היתה השמחה. שמעתי פעם בשם גוי, מומחה לשפות, שאמר שאין שום שפה בכל העולם שיש בה כל כך הרבה ביטויים של שמחה כמו בלשון הקודש. באנגלית ישנם שניים או שלושה ביטויים של שמחה ותו לא. בלשון הקודש ישנם הרבה מאוד ביטויים: שמחה, גילה, רינה, דיצה, חדוה, ועוד. מדוע? מפני שכל אומה שמה דגש על הדברים שהם עיקר החיים שלה. לדוגמא: בשפת האסקימוסים ישנן שש או שבע מילים נרדפות לשלג. באנגלית יש רק מילה אחת המבטאת "שלג", וכן בלשון הקודש אין מילה נרדפת ל"שלג", אבל לאסקימוסים יש הרבה, מפני שהם חיים בשלג, ממילא יש להם אבחנות שונות בסוגי השלגים; שלג יבש, שלג רטוב, שלג קר וכו'. אצלנו כמעט אין שלג, ומשתמשים מעט מאוד במילה זו, לכן אין לה צורך במילים נרדפות. היהודים בכל הדורות חיו בשמחה, השמחה היתה חלק מעצם החיים שלהם, לכן ביהדות ישנן הרבה מילים המבטאות שמחה. (אגישמקע ווארט)

ספור על מרן רבי אריה לוי זצ"ל

הילולא דצדיקייא

**הילולת מרן
הגאון החסיד
אבי האסירים
רבי אריה לוי
זצ"ל זיע"א**

רבנו רבי אריה לוי נולד בשנת התרמ"ה לאביו רבי בנימין, רבנו כונה בפי כל 'הצדיק הירושלמי'. לצד עיסוקו המרכזי של רבנו כמנהל רוחני בישיבת עץ חיים ירושלים, היה בעל נפש גדולה לכל נצרך צרוע ואסיר, רבנו פעל גדולות ונצורות למען אסירי המחותרות, ביקרם ועודד את רוחם, לרבים מהם היה דמותו כשל אבא ממש. על כן נקרא גם 'אבי האסירים'.

רבנו נישא למרת ציפורה חנה בת הגאון רבי דוד שפירא זצ"ל. ולימים נהפך למחותנו של בעל הלשם – המקובל רבי שלמה אלישיב זצוק"ל. באשר חתנו הוא מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל נכדו של בעל הלשם. שהתחתן עם בתו שינא חיה ע"ה. רבנו נלב"ע ט' ניסן התשכ"ט.

זכותו יגן עלינו ועכ"א אמן

רבי אריה לוי זצ"ל היה גדוע באהבת הבריות המיחדת שהיתה טבועה בו. מצנה זו של 'ואהבת לרעך כמוך' היתה חרוטה בנימי נפשו. ספור נפלא על מסירות נפשו למען הזולת ספר בנו הגאון רבי חיים לוי זצ"ל, רבה של פרדס-חנה:

בהיותי ילד, זכור לי שכל ראש חודש היה אבא נוהג לקנות ממתקים ולארז בהבילה קטנה ולהביאם לחולה נפש מסוים המאושפז בבית החולים "עזרת נשים" בפאתי העיר.

פעם אחת, הפצתי באבא שיקחני עמו. בדרך פגשנו באחד מיקירי ירושלים, ששאל את אבא לשלום קרובו חולה הנפש. אבא משיב: "ברוך השם, הנני בדרך לבקר". התפלאתי מאד, כי הרי לא נדעתי על קיומו של חולה כזה במשפחתנו אך לא העזתי לשאול לפשר הדבר. הגענו לבית החולים, אבא נכנס פנימה ואני המתנתי לו בחוץ ליד השער. לא עברו רגעים מועטים ואבי חזר בהותירו את הממתקים בידי החולה "הקרוב". בדרךנו אהזני אבא בידי ואמר: "בודאי תתפלא על הקרוב הלא מך שביקרנו זה עתה, בא ואספר לך מעשה שהיה: באחד הערבים, עשיתי דרכי ליד בית החולים הזה ובעוברי קרוב לחומת בית החולים, הגיעו לאוזניי צנחות אימים, שמעתי צעקות גבר הנאנק ביסורים. אמרתי בלבי: 'אמנם בית חולים לחולי נפש המקום, אך בכל זאת אין זה נשמע רגיל'. סרתי וראיתי אדם חבול ומכה, מתהלך במסדרון אנה ואנה צועק, וזועק. שאלתי את דגרי בית החולים לפשר הדבר והם השיבוני שמכיון שהאיש השתולל, ולכן נאלצו לקשר אותו ולהכות אותו עד שהפסיק להשתולל. שאלתי "וכך עושים גם לכל יתר החולים"? וענו לי "אמנם עד לפני תקופת מה זו היתה השיטה. אך לא מכבר מטפלים בנו בתרופות שהגיעו מחו"ל ומאז הפסיקו להכותנו". ובמה שונה חולה זה מאחרים"? "הוא גלמוד, אין לו קרובי משפחה שיגנו עליו, ולכן הוא עדין ממשיך להיות מטפל בשיטה הישנה". נזעקתי "היתכן? הרי אני קרובו!"

נגשתי אליו והתוודעתי אליו כקרובו, וכדי להמחיש קרבתנו, נכנסתי לחנות הסמוכה ורכשתי עבורו ממתקים וכל החולים ראו ונדעו שהגיע קרובו. השמועה עשתה לה כנפים ומאז נדעו הכל, שלחולה זה יש קרוב ואין להכותו עוד. אכן השגתי את המטרה, אך מכיון שהכרזתי שאני קרוב והריני קרובו, מאז הנני נוהג בכל ראש חודש, לבוא ולבקר. ולכך התפונה התורה ב"ואהבת לרעך כמוך", שנאהב כל אחד מישראל - אפילו אין לו כל קרבת נפש בינו לבינינו. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

סגולה גדולה להמשכת השפע - הנחת תפוחים אדומים בשבת בזמן הקידוש ואכילתם לאחר המזון.

ההסבר לסגולה נעוץ באדם וחוה שכידוע חטאו בערב שבת ואכלו את פרי התפוח מעץ הדעת. העונש בעקבות החטא היה שלאדם יהיה קשה כל חייו בעניין הפרנסה - "בזיעת אפך תאכל לחם", ולאשה יהיה קושי וצער בגידול הבנים. איך עושים את הסגולה? הכינו לפני שבת שני תפוחים אדומים ויפים, רצוי שיהיו מונחים על כלי או מגש יפה לכבוד שבת. לאחר אמירת "שלום עליכם" ו"אשת חיל", בין תפילת "אשת חיל" ל"יום השישי", ישנו נוסח תפילה מהזוהר הקדוש, המתחיל במילים: "יומא דא מתעטרא". בנוסח הזה מוזכרות המילים "דתפוחין קדישין" - אלו אותם תפוחים שאדם מתקן איתם את חטא האדם הראשון. ע"י כך זוכה האדם למעשה להוריד שפע גדול. לאחר קריאת הנוסח ממשיכים כרגיל בקידוש ואוכלים את סעודת השבת כאשר התפוחים עדיין שלמים על השולחן. **בסיום הארוחה, לוקח הבעל את התפוחים ומחזיק אותם בשתי הידיים, כאשר הידיים סוגרות עליהם ואומר בכוונה: "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון" - המילה 'פותח' היא אותיות 'תפוח' וכן המילה 'רצון' זה אותיות 'צינור'. כך אדם זוכה להוריד עליו את השפע של אותו שבוע בצינור ישיר. לאחר מכן יחתוך התפוח לפלחים ויברך עליו ברכת העץ. את הפלחים מחלקים לבני הבית.**

אופק חדרה

ניסית שבת	ציאת רבינו תם שבת	מקומי לוח
18:29	19:37	20:13
אור החיים	18:40	19:32
	20:17	

לכבוד שבת קודש
 13 התשפ"ג
 אצולו נשמת

שושנה שירה חגי' בת אברהם, מיכאל חגי' בן סעדיה, לויאל אריה חגי' בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, נפתלי ברזילי בן עוזר, יודקה בת אסתר וישראל, חביבה בת צביה, נחמס ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מנצור בת יוסף, רחל שון בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, רותי בת לאה, אילנית בת שושנה, נוה בת מרים, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, נגריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת מרטונה.

"ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו כי כן צויתני" (ת, לה)

ה'חתם סופר' מסביר פסוק זה על דרך הרמז: אדם חי במשך כשבעים שנה, אם יחיה את שבעים שנותיו באופן שהוא 'יושב' על פתח אהל מועד, דהיינו: תמיד הוא יזכור את הידיעה שהוא בפתח העולם, ועומד למות - הוא יזכה להגיע ל"ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו". הוא לא יאלץ למות עבור תשובה, אלא כל חייו יהיו מקודשים, ובכל רגע ורגע הוא יעשה את רצון ה'.

גבאי "קופת העיר" בבני ברק הגיעו אל רבי אהרון יהודה ליב שטיינמן שליט"א כשבקשה בפיהם: בעיר חי אברך בעל משפחה גדולה שמצבו הכלכלי דחוק ביותר. אולם, למרות זאת, הוא מסרב בכל תוקף לקבל תמיכה כלשהי מכספי צדקה. אי לזאת, הם מבקשים שהרב יקרא לו לביתו, ויתן לו את סכום הכסף, בהנחה, שאם הרב יתן הוא לא ישאל מניין הגיע הכסף, ויחך מבלי להתווכח.

ימים ספורים לאחר מכן שומע הגבאי הראשי של הקופה, הרב דוד שריבר, שהרב שטיינמן אומר לאחד מבני ביתו: "מתפלא אני על גבאי קופת העיר, הם בדרך כלל אנשים אחראים, והבטיחו לי שיביאו כסף למישהו, אבל כשהגיע הלה עדין לא נתנו לי את הכסף... נאלצתי לקחת מן הגורן ומן היקב, ולאסוף מכמה מעטפות של צדקה שהיו אצלי..."

מיהר הגבאי אל הרב ואמר לו: "אבל, הרב, הלא אני נתתי את הכסף, היה זה סכום של חמשת אלפים דולר!... היכן המעטפה?"

ברגע זה נזכר הרב, שאכן, הוא קיבל מעטפה לידו. כולם החלו לחפש את הכסף בכל מקום אפשרי, אולם העלו חרס בידיהם.

כעבור יומיים פנו הגבאים אל הרב, ואמרו לו: "הרב פטור, אילו היה שומר חנם, היה פטור בשבועה, אבל הוא אפילו לא היה שומר, אלא נתנו לו את המעטפה רק כדי להעבירה הלאה, מבלי שקיבל על עצמו שמירה".

אולם הרב סרב לפטור את עצמו ואמר: "אני אשלם את זה, אין לי סכום כזה, אבל אקח מגמ"ח... ואכן, הוא פנה לבעל גמ"ח, ונטל הלוואה על סך חמשת אלפים דולר, שאותה פרע בשלומים".

"אבל הרב פטור" - ניסו שוב הגבאים לומר.

"יודע אני שאני פטור" - השיב הרב שטיינמן - "ויש עוד כמה סברות מדוע אני פטור. אבל אחרי הכל. אני כבר אדם זקן, עוד מעט אני הולך לגיהנום, אינני רוצה שישאלו אותי שם על העניין הזה... אני מוכן לשלם הרבה מאוד כסף, כדי לחסוך שם שאלה אחת..."

הדין בעולם הבא הוא דין קשה מנשוא, ופחד פחדים לחשוב על כך!

מובא בשם השל"ה הקדוש, שאדם צריך לומר את הפסוק שמתחיל באות הראשונה של שמו ומסתיים באות האחרונה של שמו, כדי שכשיבוא לאחר מאה ועשרים לבית דין של מעלה, הוא יזכור את שמו.

ונשאלת השאלה: מדוע יצטרכו להיזכר בשם? וכי אדם לא זוכר את שמו?

התשובה היא, שפחד הדין הוא כה נורא, עד שאחרי מאה ועשרים, כאשר ישאלו אדם מה שמו, הוא ישכח אפילו את הדבר הבסיסי הזה!

בספר "יצחק ירנן" אודות רבי יצחק לוינשטיין זצ"ל מובאים דברי ההספד שנשא עליו רבי חזקיהו מישקובסקי:

רבי ברכיהו שינקר - סיפר הרב מישקובסקי - למד בחברותא עם אברך אחד. כעבור שנים אחדות פרש הלה מהלימוד, ופנה לעולם העסקים.

באחד הימים התגלתה, ל"ע, מחלה ממארת בגופו של אותו איש עסקים, והרופאים הודיעו לו כי שעתו קרובה, אלא אם כן יחליט שברצונו לעבור טיפולים קשים במיוחד, אשר, לכל היותר, יאריכו את חייו בשלושה חדשים.

אותו אדם חזר לביתו, והחליט שעבור שלושה חודשים של סבל - אין הדבר משתלם כלל וכלל, הוא, מצידו השלים עם מר המוות, וסרב להתחיל כל טיפול רפואי.

אולם אשתי האומללה לא יכולה היתה להסכים לכך, והיא התחננה לפניו בדמעות שינסה להאריך את חייו. "גם שלושה חודשים הם משהו", אמרה האשה, "איך אפשר לוותר עליהם? בשביל הבית, בשביל הילדים..."

בעלה נותר נחוש בדעתו. בצר לה פנתה האשה אל רבי ברכיהו שינקר, החברותא לשעבר, בבקשה שינסה להפעיל את כח השכנוע שלו עליו. הוא, אמנם, ניסה לעשות זאת, אך תוך זמן קצר הבין כי אין עם מי לדבר... לבסוף סיכם איתו כי יגש אל הרב שך, כדי לקבל את ברכתו. לכך הסכים האברך, אולם שוב התנה את הסכמתו בכך שהרב שך לא ינסה לשכנע אותו לעבור טיפולים, והודיע כי אם תגלוש השיחה לכיוון זה, הוא יקום וילך...

רבי ברכיהו הקדים להגיע אל הרב שך, סיפר לו על המקרה הכאוב, וסמך על תבונתו של ראש הישיבה, אשר ידע לנהל את העניין על הצד הטוב ביותר.

החולה נכנס, סיפר על מחלתו הקשה, וביקש ברכה. נענה הרב שך ואמר לו: "אתה שלם עם המוות? יש לך עם מה ללכת לשמים? אתה חושב שבשמים יש 'פיקניק'?? יש לך צידה לדרך? עם מה אתה בא לשם?"

לכאלו שאלות נוקבות לא התכוון האברך כלל... הוא פרץ בבכי מר, ובין יבבה ליבבה הפליט: "מה ביכולתי לעשות?..."

"מה, אינך יודע איך הולכים לשם?", התפלא הרב שך, "תשובה ומעשים טובים! עליך להתחיל בכך כעת!"

"אבל, כמה ביכולתי להספיק... הרופאים אומרים לי להתכוון למות בקרוב ממש..."

"ככה?" הגיב הרב שך, "אמור לי, האם שאלת את הרופאים, אולי יש אפשרות להאריך קצת את החיים?"

"דווקא כן", השיב החולה המיוסר, "אבל צפויים הרבה ייסורים בשל כך..."

"מה אתה אומר? עוד כמה חודשים של הכנה? כך אמרו לך? נו, אז מה השאלה, רוץ מהר לרופא, אתה יודע עם מה תגיע לשמים, לאחר עוד כמה חודשים של תשובה?"

הלה נבהל מאוד, הוא רץ לרופא ואמר לו: "תעשה הכל, ובלבד שתאריך את חיי..."

ואיך - מסיים רבי ברכיהו את סיפורו - אותו אברך חי לאחר מכן עוד חמישה או שישה חודשים. את החודשים הללו הוא חי כמלאך, כשהוא מתמסר ביותר לתורה, למעשים טובים ולתשובה. כשהוא הלך, לבסוף, היה לו הרבה מאוד זכויות בידינו...

גם רבי יצחק לוינשטיין - המשיך הרב מישקובסקי - היה בגדר של "חכם לב יקח מצוות" (משלי י, ח), מהרגע שבו נתבשר בבשרת האיוב של מחלתו, הוא ביקש שיתנו לו מצוות, משום שהוא צריך ללכת עם משהו בידינו...

הוא רץ מכולל לכולל, כשהוא מחפש בכל מקום במה יוכל לעזור ולתמוך. "ביום אינני מרגיש טוב כל כך", אמר לראשי כוללים שביקשו את עזרתו, "אבל בואו אלי בלילה ואצלל עבורכם לגבירים..."

הוא ניצל את החיים שלו לעוד התקדמות ולעוד מצוות, ודיבר עם הרב שטיינמן כיצד להתכוון לקראת המוות. "כשלוש פעמים פרצתי בבכי על תשובה אמיתית", העיד בהזדמנות אחת באוזניו של הרב מישקובסקי.

ביום ראשון האחרון לחייו, אמר לאחיו ר' ישעיה, אשר ידע בדיוק כיצד לטפל בו, והקל מעליו רבות: "הבטחתי לאברכים של 'יששכר באוהלך', שיהיה להם כסף לחג. צריך רבע מיליון דולר, תסע לאמריקה..."

"אתה רוצה שאני אסע?", השתומם ר' ישעיה, "אתה יודע שאינך יכול בלעדך, ואתה, אומנם, הבטחת, אבל אינך יכול לקיים במצבך מאומה..."

"גש לשאול את ראש הישיבה", פסק רבי יצחק.

"מה יש לשאול?"

"תאמר שקשה לי בלעדך, אבל הבטחתי שיהיה להם לחג רבע מיליון דולר..."

וראש הישיבה פסק שישע... והוא, אכן, נסע והותירו אחריו... ימים ספורים לאחר מכן הוא מתקשר: "השגתי כבר מאה ותשעים אלף דולר, אני רוצה לחזור..."

אך רבי יצחק מסרב לשמוע, ומבקש למסור לו שלא יחזור עד שיהיה לו את מלוא הסכום...

בימים האחרונים לחייו, כשכבר לא דיבר, ראו אותו ממלמל משהו. כששאל אותו אחיו ר' ישעיה מה הוא ממלמל, אמר "תשובה". כך ניצל כל רגע ורגע מחייו לחטוף עוד משהו מחיי העולם הזה, וכשהגיעה שעתו עזב את העולם וידיו עמוסות בצרורות של תורה, מצוות ומעשים טובים.

מצה הקדושים

הלכות

הלכות מצה שמורה

- המצה שיוצאים בה ידי חובה בליל פסח, צריכה להיות שמורה משעת קצירה, דהיינו שנישתמרו החיטים משעת קצירה שלא יתערבו בהם מים. ומכל מקום אם אין מצה שמורה משעת קצירה, יוצאים ידי חובה במצה שהיא שמורה משעה שניטחנו החיטים. אבל בשאר ימי הפסח אין צריך להקפיד דווקא על מצה שמורה. ויש שנהגו להחמיר לאכול מצה שמורה משעת קצירה בכל שבעת ימי הפסח. ואם ירצו לבטל מנהגם מחמת סיבה כל שהיא, יעשו "התרת נדרים" על כך.

מצוות ארבע כוסות

- חכמים תיקנו שתיית ארבע כוסות בסדר ליל פסח, כנגד ארבע לשונות של גאולה שנאמרו בגאולת מצרים (שמות פרק ו' פסוקים ו'-ז'): "והוצאתי", "והצלתי", "ווגאלתי", "ולקחתי". וארבע כוסות אלו צריך לשתותם על הסדר שניתקנו, דהיינו שישתה כוס ראשונה על הקידוש, וכוס שניה על ההגדה, וכוס שלישית של ברכת המזון, וכוס רביעית על ההלל, אבל אם שתה ארבע כוסות בזה אחר זה שלא כסדר שניתקנו, לא יצא ידי חובתו. ומנהג הספרדים ועדות המזרח לברך "בורא פרי הגפן" על הכוס השלישית שאחר ברכת המזון (שהרי ברכת המזון נחשבת להפסק), ופוטרים את הרביעית. והאשכנזים נוהגים לברך "בורא פרי הגפן" על כל אחת מארבע כוסות.

- נשים חייבות בשתיית ארבע כוסות בליל הסדר, ובכל מצוות ליל פסח.

הלכות הסיבה בליל פסח

- חייב אדם להראות עצמו כאילו הוא עצמו יצא ממצרים, ולכן ינהג שררה כבן חורין בסדר ליל פסח, ויכין מקום מושבו בהסיבה דרך חרות. ותיקנו חכמים הסיבה בליל פסח על צד שמאל, וכדרך המלכים שהיו אוכלים ושותים בהסיבה.

- ההסיבה צריכה להיות על צד שמאל דווקא.

- חיוב הסיבה הוא במצוות אכילת מצה, ובשתיית ארבע כוסות יין. ומי שלא הסב באכילת מצה, צריך לחזור ולאכול. וכן מי שלא הסב בשתיית ארבעת כוסות יין, צריך לחזור ולשתות. וכן חייב להסב באכילת ה"כורך" ובאכילת האפיקומן. ובשאר הסעודה אם רצה להסב הרי זה משובח. (לוקט מ' תורת המועדים)

פנינים

"ושמרתם את משמרת ה'" (ח, לה)

אהרון ובניו הצטוו לשבת פתח אוהל מועד שבעה ימים, ולשמור את משמרת ה'. פירש הרב 'מי מנוחות' זצ"ל שהוא מלשון 'ואביו שמר את הדבר', שפירש שם רש"י שיעקב אבינו היה שומר, ממתין ומצפה מתי יתקיים חלומו של יוסף.

אף כאן ישבו אהרון ובניו ושמרו משמרת ה'. כלומר, המתינו וציפו וייחלו לכך, שהקב"ה יפנה אליהם, וישרה שכנתו במעשה ידיהם! כי כאשר אנו פונים אל הקב"ה, פונה הוא אלינו. כאשר אנו מייחלים ומצפים לו, הוא משיב לנו באותה מטבע, וממקומו הוא פונה ברחמינו לעמו!

שבת שלום ומבורך

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

שנינו בשולחן ערוך, בפתחת הלכות הפסח: "שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלוש יום", והוסיף הרמ"א: "ומנהג לקנות חיטים ולחלקן לעניים לצורך פסח". ושאלו, לכאורה אין קשר בין שני הדינים, ומדוע כתב הרמ"א דינו בוא"ו החיבור.

את התשובה הבנתי במעשה שהיה, ובי היה המעשה אמר הרב יעקב גלינסקי זצ"ל וסיפר;

כשהגרמנים כבשו את פולין מצד זה והרוסים מצד זה, נתבצר מקום בגיהנום בליטא החופשית שהוקמה בתווך, והמוני בני הישיבות מצאו מקלט בעיר וילנה. רציתי להיכנס אל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, ומקורבו הגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל קבע לי תור למחרת היום באחת עשרה בבוקר. כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות, ושיננתי את סוגיות מסכת יבמות שהיו שגורים על פי, שאם ישאלני לא אגמגם אלא אומר לו מיד: "חמש עשרה נשים פטורות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום", וכו'.

הגעתי במועד, ומצאתי כשלושים איש ממתנינים לתורם, כל אחד וסאת צרותיו? לפתע נפתחה הדלת והרב מישקובסקי קרא לי להיכנס. התרגשותי גאתה. עמדתי לפני רבם של ישראל. הייתי בטוח שהשאלה הראשונה תהיה: מה אתה לומד. השאלה השנייה: מה חידשת, והשאלה השלישית: ומה עוד חידשת.

במקום זה, שאל שלוש שאלות אחרות. הראשונה: "מתי קיבלת לאחרונה מכתב מההורים". עניתי: "כבר חצי שנה שנותק הקשר". הם נשארו בצד הרוסי, ואנחנו ברחנו לליטא מהצד הגרמני.

השאלה השנייה: "האם יש לך שמיכה". על מקום שינה לא שאל. לרבים לא היה. ישנו על ספסלי בית המדרש. אבל בלי שמיכה, עלולים היו לקפוא למוות. עניתי שיש לי, ונחה דעתו.

השאלה השלישית: "אפשר לראות את נעליך?". התביישתי, אבל לא היתה לי ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעליי נראו במלוא הדרן. בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים: כולם אהובים כולם ברורים, וכולם פותחים את פיהם. מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעליים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!"

ואני, כששמעתי, במקום לשמוח, התחלתי לבכות. מהתרגשות. הרגשתי שלמישהו איכפת ממני -

לא חקר אותי על צרותיהן וצרות צרותיהן של היבמות, אלא עניינו אותו צרותיי וצרות צרותיי שלי...

כאלו היו גדולי ישראל!

וזהו שרמוז הרמ"א זצ"ל; שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלוש יום, טוב ויפה, אבל קודם תיראו שיהיה לעניים מה לאכול!...

פנינים

"צו את אהרון ואת בניו" (ו, ה)

אמרו חז"ל: אין "צו" אלא לשון זירוז מייד ולדורות, וביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון כיס - כי קורבן העולה כולה כליל לה', ואין לכהן חלק בה. והיקשה הרב בעל "כף חיים" זצ"ל- מהו "מייד ולדורות", הלא בדורותינו חרב המקדש ובטלו הקורבנות? ותיירץ: הרי אמרו חז"ל שהעוסק בתורת העולה כאילו הקריב עולה, ולכן תיקנו אמירת הקורבנות לפני התפילה, כדי שיעלה להם כאילו הקריבו עולה ורבים מתעצלים מלאומרם - וצריכים הם זירוז...

(מעין השבוע)

פרשת צו

תמיד להודות לקב"ה על הכל ואזי זוכה לישועות

אם על תוֹדָה יִקְרִיבוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חֲלוֹת מִצוֹת רְשִׁי"י בְּדֵי הַמַּתְחִיל "אם על תודה יקריבנו". כותב אם נדב קרבן על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון הנוסע בספינה, והולכי מדברות, וכן אם היה בכלא וחולה שנתרפא, שהם צריכין להודות,

אדם שנעשה לו ל נס צריך להביא קרבן תודה לא להיות כפוי טובה מובא **בבראשית רבא** כל הקורבנות עתידים להתבטל חוץ מקרבן תודה. אנו אומרים כל יום בפסוקי דזמרה ומתחילים במזמור לתודה.

הרבה מצוות יסודם הכרת הטוב לבורא עולם מצוות פדיון הבן היא ביסודה לומר תודה לבורא עולם שחנן אותנו בבן כשהקב"ה נותן לאדם בן כמה שמחה כמה אושר לכן אומר הקב"ה תפדה אותו. תדע שהכל ממני ואל תהיה כפוי טובה תדע להודות ולהלל.

וכן מצוות ביכורים אדם רואה אחרי הרבה עמל על שדהו על פרנסתו, פירות שמתחילים לצאת אומרת התורה, פירות אלו שיצאו ראשונים הם לקב"ה -לכהנים שהם משרתינו, ותדע להעריך ולומר תודה שפרנסתו של אדם הכל מהקב"ה. על הפסוק בביכורים וענית ואמרת - אומר רש"י שם שאינך כפוי טובה לדעת שכל הפרנסה היא ממנו יתברך ותדע לומר תודה לבורא עולם.

אנו פותחים את הבוקר מיד בהודאה לקב"ה מודה אני לפניך מלך חי וקיים וכו'

הקב"ה עושה נס לאדם והוא יודע להוקיר טובה ומהלל ומשבח את הקב"ה ועושה סעודה על כך לפרסם את הנס שנעשה לו, זוכה ועושים לו עוד נס כיון שהוא יודע להעריך להוקיר טובה לבורא עולם ולכן קרבן תודה היה מגיע עם ארבעים לחמים שיצטרפו אליו עוד בני אדם וכך הנס יסופר לעוד בני אדם.

ראוי שאדם כל יום ישב עם עצמו ויפתח פיו ויודה לקב"ה על כל אשר גמל אותו מהדברים הקטנים עד הדברים הגדולים גם דברים הנראים טבעיים ופשוטים.

ולכן אנו מברכים כל יום הנותן לשכוי בינה -כששומע קול תרנגול היום עיקר הברכה היא שהוא זוכה לשמוע באוזניו פוקח עיוורים שאנו רואים טוב, מתיר אסורים שאיננו נכים חי"ו וכן שאר ברכות השחר וכן ברכת אשר יצר. לכאורה זה לא על נס או משהו חריג אלא ללמדנו שצריך להודות לקב"ה על כל דבר קטן וגדול גם אם הוא נראה לנו טבעי ופשוט. תמיד להודות להלל לשבח ולרומם את בוראנו על כל הטוב אשר גמלנו מכל הלב ואזי יזכה לשפע וכל טוב כיון שהוא יודע לומר תודה לבורא עולם

וכשאדם מקבל את רצון ה' ולא שואל ולא עוד מהלל ומשבח את בוראו הקב"ה מצילו מבטל מעליו גזירות רעות

כפי שמסופר באוצר המדרשים [אויזונשטיין] מעשיות עמוד 338 (י"ז) מעשה באדם אחד שהיה הולך בדרך בסחורה, ראהו אכסנאי אי"ל רבי ומורי אם רצונך אבוא עמך, אי"ל בא עמי בשלום, הלך עמו. כשהיו הולכים בדרך פגעו באדם אחד שהיה סומא בשתי עיניו והיה יושב קרוב לעיר, מיד הוציא סלע אחד ונתן לו, אמר לאכסנאי שהיה הולך עמו תן לו גם אתה כמו שנתתי אני, אמר לו איני נותן לו כלום שאיני מכיר כמו שאתה מכיר אותו לפיכך נתת לו ויפה עשית, אי"ל אם אתה אינך רוצה לתת לו הרשות בידך, הניחוחה לאותו סומא והם הלכו לדרכם. כשהיו הולכים בדרך פגעו במלאך המות, אמר להם להיכן אתם הולכים, אמרו לו לסחורה, והם לא ידעו שהוא מה"מ, מיד כאשר נגלה אליהם ואמר אני מלאך המות, פחדו ונפלו על פניהם. אמר מה"מ לראשון אתה נפדה ממות וקרא עליו המקרא הזה: והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך, ואמר לו הואיל והקדמת צדקה מממנו בדרך תחיה עוד חמשים שנה. אח"כ אמר לאכסנאי כבר סופך בידי והגיע יום מיתתך, מיד ענה ואמר לו אני ושחברי באנו יחד והגיע חוזר לביתנו ואני אמות בכאן? אי"ל הן, זה קדם ועשה חזקה משלו. אי"ל אם כן הניחה לי ולאך ואעשה צדקה, אי"ל שוטה שבגולם, אדם פורש בים בספינה אם לא תיקן אותה בארץ מה עושה בפלגים ובתהומות כשבאים עליה גלי הים? כן מי שלא תיקן עצמו בחייו מה יעשה במיתתו, ועכשיו מה שעשית עשוי, מכאן ואילך אין לך כלום שהגיע זמנך למות, אי"ל אי"כ המתן לי עד שאלך לספר בשבחו של מקום על מה שעשה עמי, אי"ל מאחר שאתה מבקש לספר בשבחו של מקום יוסיפו שנותיך, לקיים מה שנאמר והלך לפניך צדקך. חברו לא עשה **וכן מסופר** על אשה שבעלה היה חולה מאד האשה התיישבה

לידו והתחילה לשבח ולשבח ולהודות לקב"ה על כל מה שעשה לה את כל הדברים הטובים שהיו לה ופתאום חל שנוי גדול בבעלה והבריא בזמן קצר.

מעשה באדם שהחזיק כולל ולא היה כסף לשלם עד שהיה מאד לא רגוע ודואג ולכן הרופאים אמרו לו לסגור את הכולל מחשש לבריאותו הוא שאל את הגאון הרב אויירבך זצוק"ל, הרב אמר לו שהרופאים צודקים אבל אם אתה רוצה עצה פשוטה תקח פנקס ותכתוב בו את כל הטובות שהקב"ה עושה לך וכל המקרים המיוחדים שראית סייעתא דשמיא וכשאתה מתפלל תכוון במודים תיזכר בכל מה שכתבת וכל מה שהקב"ה נותן ועוזר לך ותעיין בפנקס כל יום ואזי לא יהיה לך בעיה להחזיק את הכולל הוא עשה כך והכל הסתדר

וכן מסופר לא עלינו על אשה שגילו לה את המחלה בראש אמר לה הרב מיכל יהודה לפקוביץ שזה נגרם לך כיון שלא ידעת לומר תודה לה' נראה לך שאת בריאה כל הזמן כדבר טבעי ופשוט מהיום תשבי חצי שעה ותגיד תודה לקב"ה על כל מה שנתן לך עשתה כך לאחר זמן מה הלכה לרופא ונעלם הגידול ההודאה לה' רפאה את העין ה"גמורה"

כתב הריטב"א על דברי הגמרא במסכת ברכות (ו ע"ב) "...כי כל העולם נברא לצורך בני אדם, ובני אדם נבראו לשבח ולהודות להקדוש ברוך הוא ולעבדו וליראה אותו, ואלו שעושין לו מקיימין העולם, והשאר הוי הן כבהמה שאין עושים הדברים שנבראו בשבילן".

כתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער ד יב): "וכן בענין ההודאה על הטובה נאמר 'אודך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב וגד חסידך' (תהילים נב יא). פרוש, אודך על הטובה שעשית עמדי, ובטובות אקוה להתמדת טובותיך."

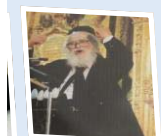
כותב הרב לוגסי בספרו חי בתודה ההודאה מביאה לשפע יותר מהתפלה נכון. צדיקים אמרו: "הראני ה' חסדך", אם אדם יראה את החסד שה' יתברך עושה עמו, אזי "וישעך תתן לנו" - תבוא הישועה. וכותב שם באמתותי ספורים למקביר על כך. **מסופר ברחובות חלה יהודי בעיניו**, וערוך מחלט חכה לו מעבר לקרי. לאחר התיעצות מקיפה, נודע לו על פרופקי גדול בארצות הברית, היחיד המתמחה בבעינות. העלוות הייתה גדולה, אך הרי כל אשר יש לאדם יתן בעד ראיתו... הוא טס לארצות הברית מלא בקבלות טובות ותפלות, אך לאחר בדיקה אמר לו הפרופסור: "צר לי לאקב אותך, עין אחת גמורה, חניכים להניח עין מפלסטיק, ולו בשביל להציל את העין השנייה, שגם הצלתה מטלת בספק. הוא נשבר עד לעמק הנפש, בקש הפונה של יום-יומים, וביציאתו תר אחר בית נקסט. כשמצא אהד פנה, נעמד מול ארון הקדש והחל לבכות כמו תינוק: "רבונו של עולם, אני מבקש ממך מחילה על שזכר חמשים שנה אתה נותן לי עינים, ומעולם לא הודיתי לך על כך כמו שצריך". כך התחיל לשחזר את כל הטובות שהקדוש ברוך הוא עשה עמו, בתוך הכרה פנימית ואמתית, תוך שהוא חוזה טלטלה רגשית עזה. לאחר שלש שעות של דמעות-הודיה, הוא אמר משפט אחר: "רבונו של עולם, אני רוצה להודות לך עוד שנים רבות על שתי עינים בריאות". בבדיקה הבאה, הרופא הקר וחסר הרגש היה נסער. הוא בחר שוב ושוב, בדק את ממצאיו הקודמים, והגיע את ראשו אנה ואנה. זה לא יכול להיות, מעולם לא קרה כדבר הזה... [מהספר חי בתודה]

הרב שרהבני ממשיך את הסיפור **לאחר שהוא הבריא הוא חזר** לישראל ועשה סעודת הודיה היא שם אדם בסעודת הודיה שהיו לו שתי בנות אחת בגיל 26 ואחת בגיל 30 רווקות הוא שמע את דבריו ואמר לבנותיו מעכשיו על כל דבר אתם מודים לשם על כל דבר קטן שיש לכם אתם רק מודים ומודים לה' כל הזמן להודות לשם וביקש מהם לבסוף להתפלל להקים בית, הראשונה אחרי שבוע זכתה להשתדך והשנייה לאחר חודש זהו כוחה של הודאה לה'

ועל זה נאמר" בואו שערי בתודה חסירותי בתהילה" דהיינו תודו ותהללו לה' על כל הטובות אשר על דברים הנראים לנו פשוטים להודות לה' זוכים לחצירותינו בתהילה דהיינו זוכים שהקב"ה יעשה להם ישועות והדבר יסופר בחצרות ה' בתהילה והודיה לה' יתברך אדם שמודה תמיד לה' ותמיד הודאת ה' עליו שגורה בפיו בזה נפתרים בעיותיו

ראוי שכל אדם כל יום במשך כמה דקות יתן תודה לבורא עולם על כל מה שקיבל על הדברים הקטנים והגדולים כל יום בפרט שאדם הולך לרכו תוך כדי הליכה יזכור את כל טובות ה' בדרך ויודה לקב"ה על כל דבר קטן וגדול ואזי יראה ישועות גדולות אבל לא יעשה זאת לשם כך אלא משום שגם אם נאמר כל היום תודה לה' יתברך לא נספיק לומר תודה על כל מה שקב"ה עושה איתנו

שבת שלום ומבורך

עם ישראל נזהר מחמץ ללא כל שומר - סיגוריה על עם ישראל

מִסְפָּר על הרה"ק **רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע**, שִׁשְׁנָה אַחַת בְּעָרְב חג הפסח לאחר חצות היום יצא לשוק, קרא לגוי אחד ואמר לו: "הרי לך קופיקא (מטבע), לך והבא לי מעט טבק תוצרת חוץ". אותו טבק היה אסור במסחר באותו מקום, אבל הגוי נטל את המטבע וכעבר פמה רגעים הביא את השחורה הקסורה. הודה לו הרבי והמשיך בדרך ליהודי אחד ואמר לו: "הרי לך קופיקא, הבא לי פפר לחם מביתו של איזה יהודי". נחרד היהודי ושאלו: "רבי! הרי ערב פסח היום, ואין למצוא חמץ כל שהוא אצל אף אחד מהיהודים!". נשא הרה"ק את עיניו לשמים ואמר: "ראה רבונו של עולם, מי פעמך ישראל! הדקס אסר על המסחר בטיב סף הכל לפני ימים אחדים, והעמיד אלפי שוטרים ופקחים, והזהיר בכמה בקנסות וענשים, וגם כל זאת בני המדינה מבריחים בסתר פמלות מהשחורה הקסורה. ואלו אמה רבונו של עולם פתבת בתורתך לפני אלפי שנים ארבע מלים: "**לא יראה לך חמץ**" ולא הצבת שום שוטר או פקח, ובכל זאת אין להשיג בתי ישראל כל שהוא של חמץ! **מי פעמך ישראל!**

עמד בניסיון הכעס בליל הסדר וזהו ליל הסדר שהתקבל ביותר בשמים
 רבי אהרן מקרלין סיים את עריכת ליל הסדר כעבור שעות ארוכות מאד, קרני שמש ראשונות כבר הפציעו... והחסידים כמו התעוררו מאיזה חלום רחוק... אט אט חזרה אליהם ההכרה, אנחנו נמצאים כאן ב'קרלין'... רבי אהרן ליטף בעינים אהובות את חסידיו, ולפתע עצם הוא את עיניו ואותות התרגשות על פניו... דעו לכם- פתח וסיפר- **עתה אמרו לי מהשמים שה'סדר' שערכנו, על כל קדושותיו, הוא עדיין רחוק בתכלית היהינות במעלתו מה'סדר' שערך ליבליה הסנדלר... ה'סדר' שערך ליבליה הרעיד את כל העולמות, העביר רעד וחלחלה בגוויות כל המלאכים והשרפים, ועשה נחת רוח גדולה לקדוש ברוך הוא!** התחננתי להי' יתברך- המשך רבי אהרן וסיפר- הראה נא לי כיצד ערך ליבליה הסנדלר את הסדר. תפילתי התקבלה, וכך ראיתי... ליבליה יצא מבית הכנסת וצעד כמו כולם לביתו. כאשר נכנס ראה שני נרות דולקים על השולחן - וזהו! השולחן עמד במרכז הסלון, ריק ומבוש. לא כלים ולא מפה, לא קערה ולא מצות, כלום! ליבליה הסנדלר, חשב בדעתו: מסכנה אשתי, בטח העייפות של הנקינות הכריעו אותה. אני אגש לסדר את השולחן. הוא הלך למטבח וסידר את הקערה, אחז אותה בידו והלך לכיוון השולחן. ופתאום עמדה מולו אשתו פניה אדומות מכעס ומחרון! לאן אתה חושב שאתה הולך- צרחה. לא ראגן את שולחן ליל הסדר- השיב. ואשתו צרחה: אני לא אתן לבידך השנה ליל הסדר! בשום פנים ואופן לא אתן לך! ליבליה עמד עם הקערה בידו והתחנן: אשתי היקרה, הכתר שלי, בואי נעשה סדר פסח, זה רק פעם בשנה, וזה לילה גדול מאד שחבל להפסיד אותו. כעסה של אשתו מתגבר, והיא שואגת: לא!!! אתה לא תעשה סדר פסח! אשתי היקרה- ואמר לה ליבליה בעדינות וברכות, בלי שום כעס- אני שומע! אתך נשמתי, אני רוצה שתדעי שאין אישה כמותך בכל העולם. ואני מודה לה' בכל יום שנתן לי אותך, בבקשה ממך בואי נעשה סדר, חבל להפסיד את זה, איך שעושים את הסדר כך נראית כל השנה, ליל שימורים היא לה', ויש בו גילוי שכינה כמו שאין בכל השנה. אמרתי לך, אין סדר הילילה!- וזעמת אשתו, חוטפת מידיה את הקערה וזורקת אותה למטבח... ליבליה מתפלל בשקט: רבונו של עולם, ישתב שמך, תודה רבה לך על כל המניעות, הכל ממך. תרחם עלי רבונו של עולם, שאזכה לעשות סדר פסח, אני יודע שאתה מעמיד אותי, ועיקר הנסיון הוא אם אפול לכפירה לחשוב שאשתי היא שמונעת אותי ולהשתמש בכחניות ולדחוף אותה או לבזות אותה ולכעוס, או להאמין, או להאמין שאין עוד מלבדך, ולא אשתי היא המונעת אותי אלא אתה. אנא, תעזור לי לא לכעוס, תעזור לי להתגבר על הכעס, ולדעת שאפילו אם אני לא אעשה סדר, יותר חשוב שלא אצער את אשתי ולא אכעס, ותעזור לי להתחזק בשמחה אפילו אם אני לא אעשה סדר. תעזור לי שאדע שמה שאתה רוצה ממני, הוא רק שאני אעמוד באמונה שאתה הוא המונע אותי ולא אכעס ולא אתעצב כלל, רק אהיה בשמחה שאני עושה רצונך בזה שאני מאמין שאתה הוא המונע אותי ואיני כועס ואיני מתעצב. ליבליה מביא את הקערה ומניח אותה על השולחן. אשתו אווזת בקערה וצורחת: אתה לא מבין? אתה לא עורך שום סדר! רשע! אני אראה לך מה זה אתה רק מצער אותי כל הזמן. ואם תמשיך להתעקש איתי, אני אשחק אתך ביצלחת מעופפת, ככה, תראה, והיא מעיפה את הקערה למטבח, ובדרך מנפצת בקבוק יין שעמד במטבח... וליבליה בלי כעס, מפיס את אשתו ומדבר על ליבה: אני מבין אותך, אני מבין את צערך הגדול, אבל אני מבטיח להיות רק טוב אלך במשכיו, בואי נעשה את הסדר, כי עוד מעט עובר זמן חצות, ולא נוכח, ולא נוכח לאכול את האפיקומן שזמנו עד חצות. והוא עומד ומתפלל לה': רבונו של עולם, תן לי שכל, תן לי את הדעת שאין עוד מלבדך, וזהו רצונך שאני אעמוד עכשיו בנסיון של אמונה, חשבתי שהעבודה שלי זה לעשות סדר פסח, אבל אני רואה שאתה רוצה ממני עבודה אחרת, שאעמוד בנסיון של אמונה ולא אכעס ולא אתעצב, תרחם עלי שאדע שיותר חשוב שלא אכעס ממה שאעשה סדר פסח, שהעיקר זה שלא לעבור על האמונה ולכעוס, ולא אכשל בעוון של בין אדם לחברו. כי אם אפגע, חס ושלום, באשתי, שום תשובה לא תועיל לי עד שהיא תמחל לי בלב שלם. אנא, רבונו של עולם, רחם עלי, תן לי דעת איך לפייס את אשתי, הי' שפתי תפתח- ושיום בני מילים של פיוס וקירוב הדעת, ואזכר לומר אותם במתק שפתיים ובחן שפה, עד שאזכה ברחמיך הרבים שיתרכך ליבה ויסור צערה וכעסה. ואזכה ברחמיך, אב הרחמים לערוך עם אשתי יחד את ליל הסדר. ממשך רבי אהרן ומספר לחסידיו פעורים הפה, נסיונו של ליבליה הסנדלר נמשך כמעט כל הלילה!!! ליבליה מפיס את אשתו במילים של אהבה, ומתפלל אל הי' בתחנונים, ואשתו שואגת עליו, שוקלת אותו, ומבזה אותו בכל הבזיונות... לפתע פתאום, בלי שום הסבר ובלי שום סיבה נראית לעין, התהפך מצב רוחה של אשתו מהיפך אל היפך! היא נהיתה שמחה ועליזה, והחלה לרוץ את בעלה לשבת ולערוך כבר את הסדר! הם הסתכלו בשעון וגילו לחרדתם שנתרו עשרים וחמש דקות עד עלות השחר, ליבליה ואשתו החלו בזריזות בליל הסדר... אתם בטח כבר מתארים לעצמכם- המשך רבי אהרן ואמר לתלמידיו- איך נראה ליל הסדר. מילות ההגדה עפו מהפה כמו מתוך מכונת ירה, הרבה מילים נחטפו ולא נודע אם יצאו מהפה או לא... ואת האפיקומן היא לא אכלה בלילה שנה... דעו לכם- אמר רבי אהרן- הליל הסדר שערך ליבליה הסנדלר הליל הליל הסדר הכי גבוה

שנערך השנה, הוא עקף את כל השולחנות! שערכו גדולי ומבחרו הצדיקי! ולא היה זה בגלל נסיון האמונה שעמד בו, אלא בגלל הזמן שבו הוא התנחה. ליל הסדר הוא חג שבו כל יהודי חש כבן מלכים יושב הוא ישיבו הדעת ובהרחבת הנפש, מיסב על כיסא ומשרתים אותו- נוטלים לו ידיים מווגים לו את הכוס... ודוקא במציאות הזאת התנסה ליבליה בנסיון האמונה והשפיל את עצמו וישותו, והכניע עצמו בהכנעה גמורה לרצון הבורא... ועל הרקע הכללי של ליל הסדר ליל הרגשת החירות, הכנעה שלו להנהגת ה' הצטירה בגוון נפלא!

המהר"ל מפרג מציל מעללת דם על ידי הגולם

שבועיים לפני חג הפסח, טייל הכומר בגן וראה את בנו הקטן של המשרת כשהוא משחק לבדו בגן, פיתה הכומר את הילד בסוכריות וממתקים, סחב אותו לתוך המערה אשר מתחת לבניין היהודים העניים, ושם שחט אותו. הכומר הרשע לקח בקבוקים קטנים ומילא אותם בדם הילד, וכתב על כל בקבוק שם של אחד מרבני העיר פראג וגם את שמו של המהר"ל, הוא הניח את הבקבוקים בסל אחד ואת גופת הילד בסל שני, ובכל מיני כישופים נכנס למרתף שהיה מסוכן מאוד מהמזיקים, והניח שם את הסלים. וכאשר חיפשו את הילד בן המשרת ולא מצאו, העליל הכומר על היהודים שהם רצחו את הילד לפני הפסח בעבור הדם. באותו לילה חלם המהר"ל הקדוש חלום נורא: מיד קרא המהר"ל לשמשו רבי אברהם חיים שהיה צדיק ולשמשו השני - יוסל הגולם אשר יצר, והלכו שלושתם בחשיא לאותו מרתף והדליקו נרות כדי לחפש. אך המקום היה מסוכן מפני המזיקים, ופתאום יצאה רוח חזקה מאוד עם קולות של כלבים נוראים ומפחידים, שחשבו שכמעט יטרפו אותם לגורים. מה עשה המהר"ל? ישב וקרא שבע פעמים את מזמור צ"א בתהלים: "יִשְׁבַּע בְּסֵתֶר עֵלְיוֹן... מילה במילה ומיד השתקת כל הרעש. התחילו לחפש ומצאו שני סלים: באחד בקבוקי הדם ובשני את גופת הילד. את הדם שפכו וכיסו באדמה ואת גופת הילד רצו לקחת להניח ליד גינת הכומר, אך כשהתחילו ללכת נפל עליהם מטר של אבנים שהשליכו המזיקים שבמערה והם לא יכלו ללכת. אז צוה המהר"ל את יוסל הגולם שיקח את הסל ויניח אותו ליד גן הכומר אשר בקצה המערה. יוסל הגולם עשה כפי שהתבקש וחזר ללא פגע, אז יוסל הגולם אינו ניזוק מן המזיקים. והלכו בשמחה הביתה. בבוקר, עוד לפני התפילה, התמלאו כל רחובות היהודים בחיילים ושוטרים ובראשם הכומר צורר היהודים, ולא ידעו מדוע. אחרי חיפושים מדוקדקים במרתף וכאשר לא נמצא דבר התפזרו למקומותיהם והיהודים חגגו את הפסח בשמחה. והנה כאשר ניקח משרת הכומר את הגינה גילה את הסל ובתוכו בנו הרגום, הוא הרגיש שהכומר הרג את בנו כדי להעליל על היהודים, ומיד רץ וסיפר לקצין המשטרה. לאחר חקירה ועינויים הודה הכומר על האמת, ועשו בו כאשר זמם לעשות בישראל. זה כח מנהיגי ישראל הקדושים וזה כח התהילים לשמירה מפני המזיקים. (אהבת חיים, פרשת שופטים)

רבי עקיבא איגר - השולחן עקום כדי להציל מבושה

מעשה רבי עקיבא איגר שאירח בליל הסדר אורח בביתו. בעת עריכת הסדר שפך האורח בשגגה כוס יין על המפה הלבנה. מיד הודרו רבי עקיבא איגר, נגע בכוסו, וכאילו שלא במתכוון שפכו אף הוא על המפה. נענה ואמר ברצינות: כמדומני שהשולחן עקום... אבן נגולה מעל לב האורח (ברכת חיים ומועדי קמ"א, חס"א א' ר"נ ועוד). (היזהרו בכבוד חברכם)

בזכות שהחיינתי תחיה עד גיל מאה

רבי יצחק אליניק זצ"ל מראדומסק, סיפר לי: אשר פעם אחת בערב הפסח, אחר חצות היום לקח חצי שק תפוחי אדמה על גבו, ואווז שמנה תחת ידו האחת, וכלי עם שמן בידו השנייה, ונכנס אל רבינו הקדוש רבי שלמה אבדי"ק ראדומסק בעל ה"תפארת שלמה" זצ"ל, וברגלו פתח הדלת של ביתו, עד שרבינו הקדוש שישב ולמד באותה שעה - נודעו. ר' איציק הנ"ל לא היה לו עוד כח לשאת על גבו, זרק לשאת את השק עם הקרטפיל (=תפוחי אדמה) ונפלו בבית לכל צד, על השולחן על המיטה, ואמר לו ר' איציק: "הא לכם רבי, מתנה על יו"ט". רבינו הקדוש כשראה זה האירו עיניו, ואמר לו: "תחיה מאה שנה כי לא היה לי עוד שום דבר על יו"ט חוץ ממצה, וכאשר החיינתו בן תחיה מאה שנה". ואני נח כחתי כשהיה בן צ"ח, ואמר לי שיש לו עוד בן שנים מברכת אותו הצדיק, וכן היה. כי בעבור עוד שתי שנים נפטר לגן עדן, וכמה זכותו של זה האיש גדול שחיה את הצדיק הזה. (ספר זכרון חן עמי י"ב להרב נח ווינטראב זצ"ל).

שלא לבייש הגנב - פעם בליל הסדר, כשחזר הגאון רבי יוסף דוב מבריסק זצ"ל מבית הכנסת ועמד להיכנס הביתה, הבחין פתאום בדמות אדם יוצא מפתח ביתו, ובידו כלי כסף וזכוכית, כפות ומזלוגות וכוסות שנטל בחשאי מעל שולחן החג. כשהבחין אותן גנב בעל בעלת הפוסט מולו פתאום, נבון ונשאר על עמדו. אולם הרב בחכמתו, ובזהירותו שלא לבייש אתו גנב, קידמו בפנים שוחקות בברכת "חג שמח", וקרא אליו: אני מבין שהבאת לי את הכלים בתורת משכון בכדי שאלווד מעות, ובכן הב לי אותם כעת הכנס אלי שנית בחול המועד ואתן לך... הגנב כמובן שמח על המוצא המכובד... (מריצי תורה ומוסר ח"א פרק ב')

אליהו הנביא נגלה לבעל שבט מוסר בעל ה"שבט מוסר", שהיה אדם עשיר, עד שבים אחד עלו ביתו וחנותו באש, והוא הפך לעני גמור, ובביתו לא היה מה לאכול. כמובן שהגאון קיבל את הגזירות שנחתו עליו באהבה גמורה, והצדיק עליו דין שמים, ואמר לו הכל "גם זו לטובה". שבועות שלפני חג הפסח, פגש אותו עני ברחובה של עיר, והחל למרר בכבי, ואמר שאין לו מה לאכול, ושאל את ה"שבט מוסר" האם יוכל לעזור לו. פגש הגאון בכיסו, וראה שמלבד כמה פרוטות מעטות אין שם אומה. הוא נזכר בתקופות שבהן היה באפשרותו לסייע לעניים ופרט ידיו לשמים ואמר: "יריבונו של עולם, הרי ציונות בתורתך לעזור לעניי בית ישראל, ואני רוצה מאוד לעזור להם, כמו בתקופה שבה הייתי עשיר, אבל אני ביכולתי לעשות זאת. אנא סייע בעדי, כדי שאוכל לעזור לעניים". לפתע קיבל העני פנים חדשות, ואמר ל"שבט מוסר": "אני אליהו הנביא, ונשלחתי מן השמים כדי לנסותך, דע לך שדברך האחרונים עשו רושם גדול מאד בשמים, והחליטו שכיון שעל איבוד נכסך ועל שאר הגזירות שבאו עליך אמרת "גם זו לטובה", וקיבלת הכל באהבה, ואילו כשהתבקש לעזור לעני, ומלתך והתפללת לפני ה' שייסייע בעדך - הרי שמעשך ואילך תחזור להיות עשיר כבתחילה, ותוכל לעזור לעניים". לפתע - שאם אדם עושה כל מה שביכולתו, ומתאמץ לעזור לעניים, מן השמים עוזרים לו שיוכל לעזור

[לב] יקח כרפס פחות מכזית, שלא יתחייב בברכה אחרונה ויברך עליו בורא פרי האדמה, ויכוין לפטור המרור ויטבול אותו בחומץ ויאכלנו בלא הסיבה, הטיבול זכר לקושי השעבוד שהיה בשביל מכירת יוסף העי"ה ושחטבילו כתונת פסים שלו בדם ומכרוהו וגרמו צער ליעקב אבי"ה, וזה נרמז בכרפס והיינו אותיות כ"ר הם סוף מברך ואותיות פס הם ראש פסים, וטיבול שני שהוא מרור בחרושת הוא זכר לקושי השעבוד עצמו שמררו חייהם במעשה הטיט הרמוז בחרושת ואף על גב שצריך ליקח כרפס פחות מכזית אם שגה ואכל כזית צריך לברך אחריו בורא נפשות [ה"ע אם שגה לא יברך בורא נפשות], ועם כל זה לא יברך על המרור בורא פרי האדמה דנחשב מצרכי הסעודה הבאים תוך הסעודה, ויזהר שלא יאכל כל הכרפס שיש בקערה אלא ישאר בקערה מהכרפס עד אחר המוציא, דצריך שיהיה סוד הקערה שלם עד לאחר אכילת מצה ומרור

[לג] יקח מצה האמצעית ויחלקנה לשתיים, ויתן חציה הגדול לאחד מהמסובין להצניעו לאפיקומן, וחצי הב' הקטן יניח בין שתי המצות השלימות, ולפי הסוד יחלקנה לאמצעית צורת אותיות ד-ו וצורת ה- ו' יניח לאפיקומן וצורת ד' יניח בין המצות וכשאומר הא לחמא עניא גביה בפרוסה, ויאמר הא בציר"י, ומנהגו לכפול פסקא זו ג' פעמים, ואחר כך יצוה להניח בקערה בסוף השלחן, גם ימזוגו הכוס ויניחו לפניו כדי שישאלו ויאמרו מה נשתנה, וכשיתחיל לומר עבדים מגישים הקערה לפניו, וכשאומר אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן מנהג יפה לאחוז חצי המצה הטמונה לאפיקומן להראות למסובים שהוא זכר לפסח, וכשמגיע למצה זו, וגביה המצה השלימה העלונה שלפניו לחבוב מצוה, וכן כשיגיע לעבורה לא יאמר אלא כשאומרים פסח שהיו אבותינו אוכלין לא יאחזו הזרוע בידו אלא יראנו בלבד, וכשיגיע להיא שעמדה, יאחזו בידו הכוס שמזוגו לו, ויכסה הפת, ויזהר לכסות הפת בכל עת שלוקח הכוס בידו:

[לד] יטול ידיו ויברך עד טיולת ידיים, ויקח המצות שלשתם ביחד משום לחם משנה, ויברך המוציא וישימי השלישית וישאר בידו מצה העלונה והפרוסה, ויברך עד אכילת מצה ויבצע מהעלונה והפרוסה כזית מזו וכזית מזו, ויטבלם במלח ג' פעמים ויאכלם בהסיבה, ויכניס שתי כזייתות אלו בפיו ביחד [ה"ע אין צריך להכניס לפיו בפעם אחת והנהוג כך היא חומרה יתרה וחשש סכנה, רק שלא ישנה 7.5 דקות וטוב להחמיר 4 דקות], ואם יש לו אונס שאינו יכול לעשות כן וירצה לפרר כל כזית פרורין קטנים להכניסו בפיו, אז יכניס פרורי כזית השלמה תחלה. ואחר כך יקח כזית מרור וישקענו בחרושת, ויער מעט מן החרושת דבעי טעם מרור, ויברך על אכילת מרור ואין צריך הסיבה, ואחר כך תכף נוטל מצה השלישית ובוצע כזית ממנה וכורכו עם כזית מרור ומטבל בחרושת, ואומר זכר למקדש כהלל הזקן וכו' ויאכלם בהסיבה, ויזהר שלא ידבר דברים חיצוניים בין אכילת מצה לאכילת הכורז, ולכן יאכלם בזה אחר זה תכף בלא עיכוב, ואחר כך סועד וגומר סעודתו בשמחה ובטוב לבב:

[לה] אחר שגמר סעודתו יאכל בשמחה את האפיקומן השמור בתוך המפה זכר לפסח הנאכל על השבע, ויזהר שלא יאכל הרבה בסעודה כדי שיאכל האפיקומן לתאבון, ויאכל ממנו שתי כזייתות למצוה מן המובחר, שהם כזית אחד זכר לקשה וכזית אחד זכר למצה הנאכלת עם הפסח, ואם הוא זקן או חלוש מאד ופסח עליו לאכול שתי כזייתות יאכל כזית אחד וזקן זכר לפסח [ה"ע-מסיק בכזית אחד ומדת חסידות שני זיתים], ואחר דבר לאכול אותו במקום אחד, ואפילו בחדר אחד בשתי שלחנות אסור, ויזהר לאכול קודם חצות, וטוב שגם ההלל יאמר קודם חצות, ולא יתנמנם באמצע אכילת האפיקומן, ואם הוא מסב לבדו על השלחן אפילו בתוך הסעודה קודם אכילת האפיקומן לא יושן: אחר האפיקומן אין לאכול שום דבר, משום שצריך שיהיה טעם האפיקומן בפיו עד שישן, ורק מים מותר, וקפה מותר לצרוך גדול, ולעשן בחוף לארץ יש לאסור בליל ראשון, ובליל שני מותר, אפיקומן הוא נטריקון אפיקו מיני הוציאו כלי אכילה, שלא יאכלו עוד:

[לו] אם שכח ולא אכל האפיקומן עד שנטל ידיו, או אמר הב לן ונברך, יאכל אותו בלא ברכת המוציא, ואם לא נזכר עד שברך ברכת המזון אם לא שתי כוס שליש, יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ואם שתי כוס שליש ואחר כך נזכר, הנה אם אכל תוך הסעודה מהמצה השמורה משעת קצירה שיעור כזית סומך על זה, ואם לאו אז אפילו נזכר עד אחר ההלל יטול ידיו ויברך המוציא ויאכל האפיקומן, ויחזור ויברך על הכוס:

[לז] חייב אדם לספר בנסים ונפלאות שעשה השי"ת לנו ולאבותינו עד שתכרתנו השניה לישן, ואיתא בזהה הקדוש פקודא לספר ביצי"מ וכו' וקב"ה חדי בהאי סיפורא וכניש לכל פמליה של מעלה, ואמר להון זילו שמעו האי שבחא דלתתא, ובהאי סיפורא בקעי רקיעיא ויהבי חילא למאריהון, ובה כלל המרבה לספר ביצי"מ הרי זה משובח בפמלייא שלא מעלה שקב"ה משתבח בו כדכתיב ישראל אשר בך אתפאר:

[לח] צריך לומר קריאת שמע על המטה עם הפסוקים הנהגים בכל לילה כסדר רבינו הארי" ז"ל, ואם הוא יעורר עד אחר חצות יאמר אותה מעט קודם חצות [ה"ע-אם ישן לפני חצות יברך גם המפיל בשם ומלכות], ובחוף לארץ כל הלכות לילה ראשונה נוהגת בלילה שניה, וצריך לברך שהחיינו בחוף לארץ בשתי לילות הראשונים של פסח בקידוש, אבל בלילות האחרונים שהם יום שבעי ושמיני של פסח אין מברכין שהחיינו בקידוש, וכשאומר שהחיינו בלילה הראשונה יכוין גם על אכילת מצה:

[לט] העובר לפני הנחנות גוי בפסח לא יריח מפת חם, ומצאתי כתוב דאין מכין הכלבים בחג הפסח ובפרט ביום א' וביום ב' שבהם מספרים ביציאת מצרים, ואף על פי שאמרו רבותינו ז"ל על הכלב משח אודניה וחוטרא אבתיא, מסירין החוטרא מעליהם בפסח כי בליל פסח ביצי"מ כתיב לא יחרץ

ככל שלוונו ששמרו גזרתו יתברך באותה הלילה, דלכן אמרה תורה על נבלה לבל תשליכון אותו:

[מ] יזהר בצמקים בשקים שלהם שלא יהיה חמץ, והמגדל תרנגולים יברר הלול שלהם מהשעורים, ויקנה להם קודם פסח דוחן או אורז ויתחיל להאכילם מזה קודם שיכנס הפסח, הקונה תרנגול מגוי יאמר שאינו קונה הזפק וישליכנו מיד לאחר שחיטה, ויש שנהגו שלא לאכול תרנגולים בפסח והרובה לאכול מפני סיבה הכרחית יעשה התרה על כך

[מא] בגדד יש שלא אוכלים אורז בפסח כי ימצא בו חטיף ושעורים, וצריך לבדקו תחלה פעמיים ושלוש, וחוששין שמא לא בדקו טוב, ויש נוהגין לאכול אחר בדיקה, אם הבעל הבית אוכל אורז והמבשל אינו אוכל אורז אסור לו לבשל אורז ביום טוב לבעל הבית, אבל לטלטלו ביום טוב מותר, וכן בימים טובים שאם המבשל אכל בשר ביום טוב, אסור לבשל חלב לאחרים אלא אם כן יש שהות ביום שיעבור זמן שנ שעות אחר אכילת הבשר שאכל, וטלטול מותר: [ה"ע מותר לו לבשל וכן חולה סרת יכול לבשל דבר מתוק] [מב] לא ישתו חלב מבהמת גוי בפסח שמא האכיל אותה חמץ [ה"ע חלב מגוי מותר ולא צריך לשאול ואפילו יודע שאכלה חמץ המיקל יש לו על מי לסמוך], ואם לוקחים שאור מן הגוי אחר הפסח יזהר להפריש מאותה עיסה חלה שתייה גדולה משיעור השאור כולו:

[מג] אין אומרים תיקון לאה החול המועד של פסח ויזהרו בכל ימי המועד לעסוק בתורה הנותנת חיים לעושיה בעולם זה ובעולם הבא ע"כ

הצובה [הברך] שיעלו מניחים את הסיר בפשוט [וכינים] [המשפח] של הגז - ינקה את כל החלקים היטב בחמרי נקוי, ויחמיר להגעילם. אף אף אם ערה עליהם מים רותחים מקלי ראשון, הקשור בקף. ויש מחמירים לצפותם בגזר. ויחמיר שפניו צריכים לבנו, ויבטלו אם נפל איה חמץ יבש על הצובה ונצלה שם באש ונבלע, ויבטלו אם נשפך. ואפילו אם לא נשפך, בכל זאת מותר ולא מניחים בפסח את המאכל עצמו על הצובה, אלא נותנים אותו בסיר, והסיר על הצובה - כלל גדול בדיניו שאין תבולע בקלי יוצא לקלי אחר שלא באמצעות רטב. ויבטלו הכי הרי רב הנבלע בצובה אינו אלא ממה שנשפך עליו, ואם פן מעקר הדין די לו בערוי בלבד. (קלא) ואף שבשאר ימות השנה אין צריך להגעיל את הצובה והפריש בין שמושגי בבשר לשמושי חלב, אף שפעמים נשפך מהמאכל, ובחמץ אינו מחמיר; מכיון: [בנדאי שבשאר ימות השנה, כשיש לכלוד של חלב או בשר הנפך לעין, צריך לנקותו. ולגבי הבשר והחלב תבולעים בצובה ובפריש, פיון שכל בליעה בפני עצמה היא בליעה של התר [חלב לבד או בשר לבד], סמכו על המציאות המוכחת שהאש שורפת את הנשפך על הצובה מידי. אולם בפסח החמיר, משום החמירה הגדולה של אסור חמץ. (קלא)

פלטת של שבת - ינקה היטב את הפלטה מכל חשך חמץ דבוק, ויערה עליה מים רותחים מקלי ראשון. (קלא) ואולם אם ישנה רגילות לחמם חלות בשבת על גבי הפלטה, יצפה אותה היטב בגזר כסף, ורק אז יהיה ראוי להשתמש בה בפסח. לפי הרמ"א רק ציפוי בנייר כסף עבה

שפוחים ורשיות - שפוחים חמץ על האש לפני יציאתו בשר המעובד פרורי לחם, הקשורם בלבנו באש עד שיהיו יציאות נתיים מהם. ואם טעה והקשירם בהגעלה בלבד וצלה בהם בפסח, ראוי לאכל את המאכל. ואם צלה בהם בשר ולא ידע לו שיהיה מערב בהם פרורי לחם, די להגעילם. (קכו)

שיש מטבח - דית' וינקה אותו היטב בכל הפנות, ויערה עליו מים רותחים מקלי ראשון. ואם יש חשך שיתקלקל מהמים הרותחים, יצפה את השיש בגזר כסף. (קס) פיו חרסיה - דיחהו היטב, ויערה עליו [ג' פעמים] מים רותחים מקלי ראשון. (קנא) ליוצאים ביד רמ"א יש לצפות את השיש ואת הכיור פלי זכוכית - כתוב באבות דרבי נתן: "כלי זכוכית אינם בולעים ואינם פולטים". על פן אינם צריכים שום הכשר, ואפילו אם הכניסו בהם משקה חמץ חם או קר לזמן ממשך בקבוקי בירה, מתר להשתמש בהם בפסח, ובלבד שישפשוש וידיחם היטב. פן פסק שלחן ערוך (סימן תנא ס"ט"ו כו). והוא הדין לשאר ימות השנה שמתר להשתמש באותן כוסות וצלחות של זכוכית למאכלי בשר ולמאכלי חלב. והרמ"א החמיר וי"א שהחמיר רק בפסח אבל בין בשר לחלב לא החמיר

כלים שרוב שמושם בצונן, כגביע של קדוש וכוסות כסף וכדומה, ששותה בהם משקים של חמץ כמו בירה או ויסקי, אף על פי שמדי פעם נותן בהם משקה חם ומטביל בו בסיקוין, די לשפסם ולהדיחם היטב. ובגני אשפנו מחמירים להגעילם ברותחים. (סימן תנא ס"ו. קמז)

מקרר - ינקה היטב, ובפרט בגומיות שפדלתות המקרר ובחריצים. (קמח) שלחן - אם אוכל ישירות על השלחן ללא מפה, נהגו לערוך עליו מים רותחים. אף אם יש חשך שיתקלקל, די בכך שישפסח את השלחן במפה כל ימי הפסח. (קנט) שנים תותבות - יתשפן וינקן היטב היטב, וטוב לערוך עליהן מים חמים. (סג, קמה) צעצועים - יש לשטף ולנקות היטב את כל צעצועי ומשחקי הילדים.

זוהר הקדוש מתורגם - בסיפור יציאת מצרים בליל הסדר בוקעים רקיעים חייב אדם לספר בנסים ונפלאות שעשה השי"ת לנו ולאבותינו עד שתכריחנו השניה לישן. ואיתא בזהה"ק פקודא לספר ביצי"מ וכו' [המצוה] לספר ביציאת מצרים בליל הסדר [וקב"ה חדי בהאי סיפורא [הקב"ה] שמח בסיפור יציאת מצרים שמספרים בליל הסדר] וכניש לכל פמליה של מעלה [ומכנס את כל פמליה של מעלה] [ואמר להון זילו שמעו האי שבחא דלתתא, [ואמר להם לכו תשמעו את שבח למטה] ובהאי סיפורא בקעי רקיעיא [ובסיפור זה בוקעים רקיעים] [ויהבי חילא למאריהון, [וכביכול נותנים כח לקב"ה] ובהאי כלל המרבה לספר ביצי"מ ה"ז משובח בפמלייא של מעלה שהקב"ה משתבח בו כדכתיב ישראל אשר בך אתפאר: בן איש חי צו אות לו

אמרי חז"ל "כי אני הכבדתי את ליבוי" (י.א.) גזרות פרעה לא באו מהחלטתו של פרעה ברצונו שלו, אלא מפני שהקב"ה הכביד את ליבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו: למדך: כשהודי נתקל בהפרעות לעבודת הבורא עליו לזכור שהן באות מהקב"ה וזה מבחן בלבד, שמטרתו לעורר אצל האדם את כוחות נשמתו!!! (הרב מילובאוויטש) [צמאה לך נפשי, בארץ ציה ועיף בלי מים" יש מפרשים שהכוונה היא שגם אם יקרה שאני אהיה בארץ ציה, ששם הבשר מתאוה למים] [מדבר], והנפש צמאה למים - אני איני צמא למים רק לך אני צמא ונפשי שוקקה אליך [מלבי"ם ועוד] הגאון רבי יצחק הוטנר זצוק"ל אמר פעם לא חשוב אם תיפול בקרב של המלחמה עם היצר אך העיקר שבסוף תצא אותו והוא ייהיה זה שפיסד את המלחמה כמו שני: שבעי פול

שאלה: תושב ארץ ישראל ששהה ב"ח ניסן בארה"ב וחזר לארץ חול מועד פסח האם ימתין לאיסור חמץ עד שיעברו עליו שש שעות [הפרשי השעות בין ארה"ב לישראל] מצאת החג ורק אז יוכל לאכול חמץ שאם לא כן אין לו אלא שבעה ימים פחות שש שעות או כיון שהוא בארץ יוכל לאכול חמץ מייד בצאת החג אף שיחסר לו שש שעות מהחג כיון שדינו כמקום שנמצא **תשובה:** כתב בשו"ת יביע אומר... תושב ארה"ב שנשע במטוס ביום ח' באב לישראל הדין הוא שבמוציא ט' באב שעדיין הוא יום לארה"ב שיכול לאכול לפי צאת הכוכבים של ישראל אף שבפועל צם פחות מ-24 שעות וכ"ש שאר צומות ודלא שיכול עבדי שכתב שחייב לצום עוד שש שעות לאחר צאת הכוכבים וכן הדין בעגלים שהובאו מארה"ב לא"י לגבי דין אותו ואת בנו אם נשחטו אלא ביום בארה"ב ובנה הובא לישראל ועכשיו בישראל לילה מותר לשחוט את בנה אף שבאמריקה עדין הוא יום אף דהוי איסור דאורייתא וכך פסקו הרבה אחרונים וכן אשה שהגיעה בשבעה נקיים לארץ והוא כבר לילה בא"י אף שבאמריקה עדין יום יוכל להטור אף שחסרו לה שש שעות וכן פסקו שבת הלוי, מנחת יצחק ועוד וכן הדין לגבי פדיון הבן שיכול לפדות את בנו שהגיע מחו"ל לא"י ביום הל"א בלילה אף שלא עברו כט"ו יום י"ב ותש"צ חלקים ובארה"ב עדין יום אם כן חז"ן שלרוב ככל הפוסקים אין לך אלא מקומו ושעתו אם ואפילו באיסורי דאורייתא כגון איסור אותו ואת בנו וכן לגבי שבעה נקיים ופדיון הבן אם כן נראה שהוא הדין אדם זה שיכול לאכול בצאת החג אף שיחסר לו שש שעות מחג הפסח מאיסור אכילת חמץ כנלע"ד אף שכתבו שבעת ימים לא יראה לך שאור

אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך

מובא במדרש אגדה (דברים פרשת ראה - שופטים פרק טו סימן יא ושמות לפני ה' א-להיך. [אמר הקב"ה] לי יש ד' (ארבעה) בני בית, לוי גר יתום ואלמנה, לך יש ד' בני בית, לא ובת עבד ואמה, אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך :

פְּתַב הַרְמְבַיִם (הלכות מגילה פרק ב הלכה יז) : "וְיָכֵשְׁאוּכָל וְשׁוֹתָהּ פָּחָג, חִיב הֵאָכִיל לָגֵר, לְתוֹס וְלֶאֱמָנָה עִם שְׂאֵר הָעַנְיִים הָאֲמֵלְלִים, אָבָל מִי שֶׁנֶּעֱלַ דְּלָתוֹת בֵּיתוֹ וְאוּכַל וְשׁוֹתָהּ עִם בְּנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְאִינוּ מֵאָכִיל וּמְשַׁקָּה לְעַנְיִים וּלְמַרְי נִפְשׁ, אֵין זֶו שְׂמַחַת מֵאֲזָנָה, אֶלָּא שְׂמַחַת בְּרָטוֹ".

אין שמחה גדולה ומפארה אצל הקדוש ברוך הוא אלא "לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האמללים האלו, דומה לשכניה, שפאמר: 'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבאים'." ע"כ

מדברי המדרש והרמב"ם רואים שיש חיוב לעזור בחג הפסח לנוקקים ובמיוחד בחג הפסח שהוצאות גדולות וכפי נפסק בסימן תכס שחייב כל אדם לתת קמחא דפסחא והקב"ה מבטיח אם אתה משמח את שלי אני מתחייב לשמח את שלך וידוע שכספי צדקה רק מעשירים את הנותן ומברכים אותו וכפי **שכותב הרמ"א והטור** ביורה דעה סימן רמ"ז שהצדקה מעשרת ונותנת עושר וכבוד וחיים טובים ומצלת את משפחתו לכן החכם שענינו בראשו יתן בעין יפה

הרב עובדיה זצוק"ל מספר שניסה להתרים אדם עשיר לעניים העשיר התחמק ולא רצה לתת, לאחר החג הוא בא בוכה ומספר לרב, שבליל הסדר הוא העיר הערה לבניו, הבנים ברוב הוצפתם, הוציאו אותו מהבית ולא היה בבית בליל הסדר וישן בחוץ, החג נהפך לו לעצב אמר לו הרב, הרמב"ם כותב אתה משמח את שלי אני משמח את שלך , אתה לא רצית לתרום גם לך לא הייתה שמחה

צריך להזהר הממונה על הצדקה לדאוג שלא לשכוח אף עני ואם העני לא קיבל צדקה ומתפלל לקב"ה הדבר מעורר כטרטוג ה' ישמור כפי שמוספר בספר חמדת הימים על פסח (אות לח) וז"ל

מעשה הצדקה בנסים המצרי שאירע בעיה"ק ירושלים
ואני שמעתי מפי זקנים מעשה היה בירושלים בשנים קדמוניות אשר היה מנהיג שם שהרב הוא היה מחלק מעות ופרס כל אחד ואחד קודם חג הפסח, וכמו כן היה מחלק קופה של צדקה לעניים וצנועים בעלי תורה, ובימים ההם היה שם בירושלים איש אחד חסיד וחכם וצנוע וילחץ עני בעניו, ובהחלק הקופה לא זכר הרב את האיש ההוא וישכחוהו, ויהי כי הקיפו ימי ניסן ובא מועד ואין כל מאומה בידו ויקומו כל בניו וכל בנותיו ויאצלוהו לאמר מה לך נרדם, הנה יום בא לה' הגיע זמן ביעור החמץ ולמה נמות לענייך כי לא נעשה כפשע הזה לאכול חמץ בפסח, ויהי כי אצלוהו יל מים מדליו ויתן את קולו בבכי על דלותו וצערו. ויהי כי הרבה והפציר בתפלה ותעל שוועתו אל האלוהים ויפן ה' אל צעקתו, ויחר אף ה' על העיר להשחיתה מקול שוועת העני החסיד ההוא בהתעטף ברעב ומרחם און, עד שעמד אליהו בתפלה לפניו ולהשיב חמתו מהשחית ויאמר ה' אל רחום וכו' אל תשחת עמו ונחלתך, אנכי ארדה אל שמה ואשימה עיני עליו אצלוהו ואכבדהו כי לא בפשע ולא במרד שכחוהו אלא מפני צניעותו כי רב הוא.

והנה החסיד העני ההוא קם מכרוע על ברכיו ויצא אל רחוב העיר וירא אלוהיו אליהו ז"ל ונתן לו שלום והחזיר לו שלום וישאלהו האיש לאמר מה תבקש, ויאמר לו אין איש מאסף אותי הביתה ואם נא מצאתי חן בעיניך כבדני נא לאוספני בתוך ביתך בפסח הזה ואנכי אתן את שכרך, ויען החסיד העני לאמר בא ברוך ה' כטוב בעיניך שב, אתה תהיה בביתי עד אשר תחפץ רק הודיעני כי מה שמך כי יבא דברך וכבדונך, ענה אליהו ויאמר לו זה שמך רבי נסים המצרי וקח נא את הכסף וטבוח טבח והכן, וייקח החסיד העני את הכסף ויבא אל ביתו שש ושמח ויספר לאשתו את כל הדברים האלה ויצוים על כבוד האורח לאמר כי זקן ונשוא פנים הוא ומראהו

לאמר לא ידענו ולא שמענו את שמו בלתי היום מפי כבודך, ויחפש בכל העיר ולא מצא עד שנתן אל לבו החסיד לאמר, אכן נודע הדבר כי לית דין בר נש רק אליהו ז"ל ועל כן קרא שמו נסים המצרי על שם הנס שנעשה לי לכלכל את דברי חג הפסח כמשפט שנעשה על נס ישראל במצרים, ומיתר הכסף אשר נשאר ביד אותו החסיד לא חיסר לכללתו תמיד כל הימים. ולרב של העיר ירושלים בליל התקדש חג הפסח בא אליו

בחלום בחזיון לילה איש מראהו כמראה מלאך האלוהים ויבלהו בלהות לחונקו, ויצעק אליו לאמר מדוע ככה עשית לשכוח את החסיד העני ההוא וכפשע ביניכם ובין המות כי העלה חרון אפו יתברך עד להשחית לולי אליהו ז"ל עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית ויפן אל העני ברחמים להחזיק בידו, ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את העני ההוא וישאל מחילה לבל ימות ויספה בעון הוישא, ומאז קבל על עצמו לחפש ולפשט אחרי כל דל עני והלך הצנוע להחזיק בידם לתומכם ולסומכם. ע"כ

בכלל מצוות צדקה היא לתת צדקה בכבוד הגמ' במסכת חגיגה דף ה' : אומרת על הפסוק (קהלת יב) "על הכל יביא במשפט ..אם טוב ואם רע" שואלת הגמ' מה הכוונה על כל למה שהקב"ה יביא על טוב משפט למה לעני אותו על דבר טוב עונה הגמ' שזהו אדם הנותן צדקה לעני בפרהסייה מחובת הנותן להסתיר כמה שיותר את נתינתו ויהיה כמה שיותר מכובד שאם לא כן יענש על כך כמובא בגמ' לעיל אף שמתכוון לטובה כיון שמבייש את המקבל אף שעושה דבר טוב אבל כיון שמבייש העני נענש

מעשה בארזון גדול שנתן חבילות מזון גדולות לנוקקים שאל אותם מרן הרב שטיימן האם הנוקקים צריכים לבא אליכם או שהחבילות מגיעות אליהם לבית אמרו לו שהם באים לקחת אמרו להם הרב זה מבייש את המקבלים תתנו להם ישירות לבית אמרו לו ה' עילב עוד מאה אלף שם רק המשלוחים אמר להם מחובתכם לעשות זאת והקב"ה כבר ישלח את הכסף ואכן כך עשה רואים עד כמה יש חובה להשתדל עד כמה שאפשר שהנתינה תהיה בצורה מכובדת שלא יתבייש המקבל ואין צורך לכתוב ממי קיבלו את החבילות או לתלות שלטים אף שהדבר תורם ליחסי ציבור אלא יש להסתכל על תובת המקבל

הנה מעשה כיצד יש לתת צדקה בצורה מכובדת **ספר** (מובא ב"חג הפסח בהלכה ובאגדה") רבי מאיר רפאל זצ"ל מ"יז: כְּשֶׁעָלֵיתִי לִירוּשָׁלַיִם בְּשָׁנַת תרפ"ג, דְּרַחֲמֵי בְּאוֹתָהּ הֵחָר יָחַד עִם הָרֵב אֲבָרְהָהּ עָדָס זצ"ל, הָרֵב תִּרְפֵּה גַר לְמַעְלָה - וְאָנִי לְמַשָּׁה. פְּתִימִים הִזְיָ קוֹרָא לִי לְעִשׂוֹת לוֹ אִיזוֹ עֲבֹדָה בְּבֵיתוֹ, וְהִזְיָ מְשַׁלֵּם לִי שְׂכָר כְּפֻלָּים. וְהִזְיָתִי אוֹמֵר לוֹ: אֲדוֹנֵי הָרֵב, זֶה יוֹתֵר מִדֵּי, הַשְּׂכָר הֵגֵר שָׂבָא בְּמַקְלוֹ וּבְתַרְמִילוֹ כֹּל כֶּף צָרִיד לְאוּהֶבּוֹ - אֲלֹהֵינוּ, בְּנֵי אֲבָרְהָהּ וְחֵצֵק וְנֶעֱקֵב, וְאַתָּה, שְׂשִׁמְתָּ נִפְשׁ בְּכַף צִבְאוֹת מַחֲוֹ לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַיִם, לֹא כֹּל שְׂפָנוּ! וְתִמְדִי הִיָּה מִמְצִיא לִי אִיזוֹ עֲבֹדָה שְׁלֹא שְׁוֹה אֶפְלוֹ שִׁנֵּי גְרוּשׁ, וְהִזְיָ מְשַׁלֵּם חֲמֵשֶׁה גְרוּשׁ. פֵּעַם, בְּעֶרְבַת הַחֹג, לֹא הִזְיָתִי לִי פְרוּטָה בְּפִסִּים אֶפְלוֹ בְּדֵי לַקְנוּת רִקָּה, וְהִזְיָתִי עוֹמֵד בְּרָחוּבוֹת נֶעַ נֶגֶד, זֶה קוֹנֵה זֶה מוֹכֵר, וְזֶלְגוּ עֵינֵי דְמְעוֹת פְּסֻתָהּ. הָרֵב עֶבֶר בְּדָרָךְ וְקָרָא אוֹתִי: "מֵאֲבוּב, מֵאֲרִי, בֵּא"י. נְגַשְׁתִּי אֵלָיו, וְאָמַר לִי: "בֵּא לְבֵיתִי וְנֶעֱשֶׂה חֲשַׁבּוֹן כְּמוֹהָ כֶּסֶף אֲנִי חֲתִיב לְךָ". הַשְּׁבִיעִי לוֹ: "אֲדוֹנֵי הָרֵב, אֵין לִי שׁוּם חֲשַׁבּוֹן, לָעוּ מִה שְׂעַבְדִּיתִי לְךָ שְׂלֵמֶת לִי כְּפֻלָּים!" אָמַר לִי: "לֹא, יֵשׁ לָנוּ חֲשַׁבּוֹן, בֵּא אֵלַי לְבֵיתִי". הִקְלַתִּי אֲתוֹ וְנָתַן לִי עֶשְׂרִים וְחֲמֵשֶׁה גְרוּשׁ, וְאָמַר לִי: "לֵךְ וְנֶעֱשֶׂה הוֹצְאוֹת יוֹם טוֹב הַקְדוּשָׁה". אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲדוֹנֵי, מִדְּעֵ תַתָּן לִּי הָלֵל אֵינְךָ חֲתִיב לִי כְּלוּס" הַשִּׁיב לִי: "לֵךְ תַקְנֶה מִצְרָכִים לְכָבוֹד יוֹם טוֹב"!! אִזוֹ הֶרְצֵתִי בְּדַאִי שְׁהָרֵב יֵשׁ לוֹ רוּחַ הַקְדוּשָׁה, וְהִזְיָ בְּעֵינֵי עֶשְׂרִים וְחֲמֵשֶׁה גְרוּשׁ אֶלּוֹ כְּעֶשְׂרִים וְחֲמֵשֶׁה לִירוּת" (פי מַאֲהָה), וְשָׁמַחְתִּי בְּמוֹצָא שְׂלֵל רַב. (מעייין הומועד סוכות שכא)

כשאדם נותן צדקה (קמחא דפסחא בפסח שהוא חיוב על כל אדם כמובא לדלעיל) ובפרט לעמלי תורה נוהל גם עולם הזה וגם עול הבא וכן כותב הטור יורה דעה סימן רמ"ז וזה לשונו **יחד לו הדבר בדוק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה תוסף לו עושר וכבוד" וכן כותב שלחן שם סעיף ד: "הצדקה דוחה את הגזירות הקשות, וברעב תציל ממות, כמו שאירע לצרפתי הגה: והיא (הצדקה)**

מילי דבדיחותא: ערבי שמוכר ליד הכותל שאל אשה שיצאה מהכותל "בכית"? אמרה לו מה איכפת לך אם בכיתי כותל או לא, ושוב הוא שואל "בכית"? והיא כעסה עליו שנית ואמרה מה אתה מתערב בדברים שלא שייכים לך, אמר לה הערבי: למה את כועסת "בכית או קולה"?

רבה לפני שלימד אמרו יבדקו אחרון ובדחי רבן לוסור יישור ויורם ויצאל את התורמים הקבירים ובני גמית : (שבת ל:)

העלון מוקדש להצלת חסידים ויחסי... תוד ובני ביתם: שנה' יתברך יצלחם במאד מאד ויזכים בקרוב ממש לפרי בטן ויתקיים בהם הפסוק וימלא ה' כל משאלותך וכן הפסוק והיה כעץ שוקק מים פלגו מים אשר פרו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה

פנינת בית לוי

שנ"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

המסר המרכזי של חג הפסח

מילים, להיות עבדי ה', זה העיקר וזו המטרה ולכך אנחנו צריכים לשאוף" - להיות עבדי ה'! וזה רמוז למעשה בפסוק, "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם, תַּעֲבֹדֵן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הַהָר הַזֶּה" (שמות ג, יב). לומר לנו שהמטרה של יציאת מצרים, היא לא שנהיה חופשיים, ולא שנתחיל לחפש לנו כל מיני דברים חדשים, לא! אלא "תַּעֲבֹדֵן אֶת הָאֱלֹקִים", להיות עבדי ה' אמיתי, זו המטרה וזה העיקר של כל יציאת מצרים ושל הלילה הקדוש של 'ליל הסדר', ולזה אנחנו עושים כל כך הרבה הכנות ומאמץ במסירות, כדי להגיע לכותרת הזאת של להיות 'עבד השם'. ברור לכל, שהדברים אינם פשוטים כלל, כדי להגדיר משהו "הוא עבד השם", צריך שגדול הדור, תלמיד חכם אמיתי, יוכל להעיד עליו את הדברים הללו.

לפי דברינו, נבין בעצם את השאלה של הרב ברוודה, ששואל מדוע מעמיסים עלינו בלילה אחד כל כך הרבה מצוות, בעוד אנחנו רוצים להרגיש כבני חורין, והתשובה היא פשוטה, מי שרוצה להיות "עבד השם", לא שואל שאלות ולא אומר "קשה לי", כי את הכל אנחנו עושים מחמת שאנחנו אוהבים את הקב"ה, ומי שיודע שהוא הולך לעשות את רצון ה', אזי גם אם היו מאות מצוות בלילה הקדוש הזה, את כולם היה מקיים בשמחה, ולכן זה לא נקרא מטלה או משאוי, ולא דבר שקשה עלינו, אלא אדרבה, עבד ה' עושה את הכל בשמחה כי כך מצווה התורה, וזו למעשה כל מטרת יציאת מצרים, וזהו בן חורין אמיתי!

בחודש שבט בשנת תשע"ט, התרחש סיפור אמיתי ומדהים, ונדיר בעוצמתו. מסופר על בני זוג שהיו נשואים כשנה. שניהם היו שומרים תורה ומצוות, אבל האשה היתה יותר חזקה מהבעל ביראת שמים, ואילו הבעל היה קצת יותר מקל. בשעת צהריים הם נסעו ברכב ועברו ליד מודיעין, כאשר האשה שהיתה בהריון מתקדם בחודש השמיני, לא אכלה משעות הבוקר, והיתה זקוקה לאכול בהקדם. הם הגיעו לתחנת דלק, עצרו והתיישבו בבית הקפה במקום, וביקשו מהמלצר שיביא להם עוגה ועוד דברים להשביע את רעבונם.

אמרה האשה, "בעלי היקר, בבקשה ממך, תבדוק האם יש כאן תעודת כשרות", ענה לה בעלה, "וכי מה אנחנו אוכלים עכשיו? בשר או דגים? מדובר בסך הכל בעוגה ואיזה משהו קטן חלבי. את נמצאת בחודש שמיני ורעבה מאוד וזקוקה לאוכל, וקרוב הדבר לפיקוח נפש". אבל האשה התעקשה, וביקשה שיבדוק אחר תעודת הכשרות. הלך הבעל לשאול את המלצר, שהשיב לו

מצאים אנו בשבת הגדול, סמוכים לחג הפסח, וננסה לקחת יסוד מהחג שילווה אותנו למהלך התקופה שלפנינו. בבני ברק התגורר צדיק בשם הרב שלמה ברוודה זצ"ל, גאון במוסר ובתורה. הרב שאל שאלה, בליל הסדר יש ארבע קושיות, ולי יש שאלה חמישית. כידוע שבליל הסדר לפי הגאון מוילנא יש 64 מצוות, וביניהם מצוות דאורייתא ודרבנן ועוד מנהגים שונים. שואל הרב ברוודה, לכאורה זה לא מובן, הכותרת של ליל הסדר היא חירות, שאנו מצווים להרגיש כבני חורין, ואנו מסובין סביב השולחן כדרכם של בני חורין, ובכל מהלך ההגדה חוזרים על כך שיצאנו מעבדות לחירות. 64 מצוות לכאורה לא נחשבות לבן חורין. בן חורין הוא אדם שיכול להשתחרר מעט, ויכול לעשות כרצונו דברים שאינם מטלה עליו, אבל אם מטילים עליו 64 מצוות בלילה אחד, האם לזה בן חורין ייקרא?

כדי להבין את הדברים באופן שנוכל להגיע ליסוד הגדול, נקדים במעשה על הרב יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שנודע בגאונות בתורה, ולימים היה המשגיח של ישיבת פוניבז', וזכה לחבר ספרים חשובים בענייני אמונה. בצעירותו, הוא למד אצל רבינו ירוחם ממי, וכבר אז בתור אברך כתב הרב מערכות שלמות של דברי תורה ואמונה. היו אלו הימים שלפני חג פסח, רבינו ירוחם, המשגיח של ישיבת מיר, שאל את ר' יחזקאל לוינשטיין האברך, "אמור לי בבקשה, מה השפיץ של ליל הסדר, מה העיקר ועם מה אנחנו אמורים לצאת מליל הסדר, האם זה עם ארבע כוסות? בודאי שלא! או שמא עם המצות שהשיניים לא עומדות בהם? אמור לי בבקשה, מה העיקר והיסוד איתו אנחנו יוצאים מליל הסדר?".

ענה לו ר' יחזקאל לוינשטיין בעודו אברך מן המניין: "ישנם שלושה עיקרים מחג זה. הדבר הראשון הוא אמונה בה', הדבר השני הוא יסוד ההשגחה הפרטית, שהקב"ה משגיח בכל רגע השגחה פרטית על כל אחד ואחד, והדבר השלישי הוא שאין עוד מלבדו. אלו שלושת הדברים עמהם אנחנו יוצאים מליל הסדר. אמונה, השגחה ואין עוד מלבדו". ענה לו רבינו ירוחם, "זה לא היסוד של ליל הסדר. אלו אולי דברי הכנה והקומה הראשונה, אבל לא עם זה אנו יוצאים מליל הסדר". אם כן השאלה הנשאלת, מה היסוד איתנו אנחנו אמורים לצאת מליל הסדר, שעליו בעצם בנויה כל המערכה הגדולה הזאת, ולשם מה כל ההכנות שאנחנו מתכוננים ללילה הגדול והקדוש ביותר בשנה?

השיב לו רבינו ירוחם, "היסוד של כל ליל הסדר, הוא בשתי

מי שרוצה להיות "עבד השם", לא שואל שאלות ולא אומר "קשה לי", כי את הכל אנחנו עושים מחמת שאנחנו אוהבים את הקב"ה, ומי שיודע שהוא הולך לעשות את רצון ה', אזי גם אם היו מאות מצוות בלילה הקדוש הזה, את כולם היה מקיים בשמחה

המשך
בעמוד 4 <<

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:22	19:34	20:20

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
שאל חי
בן מרים ז"ל

לע"נ
רוג'ר אשר
בן מרסל
ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה
ע"ה

מתנת האפיקומן

רבי דוד וילדו מתקרבים אל בית הרב, הם מגיעים עד דלת חדרו, רבי דוד מציץ פנימה דרך הסדק של הדלת הפתוחה, והנה רואות עיניו את הרב הדומה למלאך ה' לבוש בגדי חג, כולו הדר, יושב על כסאו שקוע בהרהורים. בחדר מושלך הס דומיית קודש, לימינו ולשמאלו של הרב יושבים גדולי תלמידיו, הגאונים והצדיקים רבי יוסף חיים זונענפעלד, רבי הירש מיכל שפירא, רבי ישעיה ובנו רבי יעקב אורנשטיין, רבי נפתלי הירץ הלוי ורבי אליעזר דן רלב"ג. כולם יושבים ברתת ומסתכלים באימה בדמותו הקורנת של הרב השקוע במחשבות גבוהות. ראה רבי דוד את המחזה ונרתע לאחוריו. לא, אי אפשר לו לפתוח את הדלת ולהיכנס פנימה, ליבו מפעם והוא נעצר בדרכו ירא לנפשו, ושוב נוטל הוא את הילד המאוכזב בידו, וכבר גמר אומר בליבו לצאת מבית הרב ולחזור הביתה כלעומת שבא. אך כאן לא יכול היה הילד להתגבר, והוא פורץ בבכי סוער. הרבנית מבריסק ששמעה את בכי הילד, נבהלה ויצאה החוצה, משראתה את זלמנ'קה אשר הכירה אותו כבנו של ר' דוד, הציעה לו שקדים ויין מתוק, אך הילד לא נרגע מבכיו, "מה אתה רוצה זלמנ'קה ואתן לך" אומרת הרבנית, זלמנ'קה אינו משיב, קולו נשנק מדמעות, "היכן אביך?" שואלת אותו הרבנית, הילד מצביע לעבר החדר.

לבסוף שואלת הרבנית את ר' דוד, מדוע בוכה הילד? ורבי דוד משיב "הוא רוצה ברכה מהרב". "נו נו" משיבה הרבנית, "אם דמעות כה רבות כבר שפך הילד על כך, בוודאי מגיעה לו ברכה, אני בעצמי אוליך אותו אל הרב". בן רגע קט הכניסה הרבנית את זלמנ'קה אל הרב שזה עתה ננער ממחשבותיו, וביקשה לברך את ילדו של ר' דוד, הרב נשא כפיו על ראשו הקטן של הילד וברך אותו: "יהי רצון דו זאלטס זיין א הערליכער איד" ובתרגום ללשון הקודש "יהי רצון שתהא יהודי אמיתי".

**באין ברירה, הוא נכנע
לדרישת הילד, הוא
מתוצל בפני ילדו כי
אינו יכול להבטיחו על
כך, אבל הוא מבטיח
להשתדל ככל יכולתו.
המשא ומתן הסתיים,
והאפיקומן הוצא
ממחבואו כשפני הילד
קורנים מגיל ומשמחה**

בהתרגשות רבה יחד עם כל הרבנים הנוכחים, ענה הילד "אמן" אחר ברכת הרב. אף רבי דוד שבינתיים התקרב סמוך לילדו, הספיק לענות "אמן" אחר ברכת הרב הקצרה, לפני שזרם דמעות חמות שטף את פניו.

אשתו, שרה הצדקנית עומדת מזה שעה ארוכה כנצח בקוצר רוח ליד אשנב ביתה, ועיניה צופיות לחזרתם של בעלה ושל זלמנ'קה שלה המצוייד בברכת הרב, וכיוון שראתה את זלמנ'קה רץ בשמחה, יצאה וחיבקה אותו בזרועותיה תוך כדי מתן תודה והלל להשי"ת אשר עשה את רצונה "א הערליכער איד", זאת הברכה אשר ברח הגאון מבריסק את רבי זלמן בן ר' דוד'ס, וברכתו נתקיימה. מאז ועד יומו האחרון של רבי זלמן, קדושה פרישות וטהרה נראו בו ושולבו בנפשו במזיגה אחת, וכל מעשיו בלתי לה' לבדו.

להיות יהודי אמיתי, זה נשמע כל כך פשוט, הרי כולנו יהודים, אבל למעשה זו צריכה להיות משאת הלב של כל מי שלב יהודי פועם בקרבו, לחפוף לעשות רצון אביו שבשמיים, בלי פניות אישיות ובלי משוא פנים, אלא באמת ובתמים שיהיו כל מעשיו לשם שמיים, ומסוגל הוא החג הקדוש הזה וליל הסדר בפרט, וכל ימי חג הפסח בכלל, להקנות לכל אחד מאיתנו את אור האמונה לכל השנה כולה, והכל תלוי בטהרת הלב.

(ירושלים של מעלה')

ל הודי ירושלים ששו ושמחו על קיום כל רמיזה ולו הקלה ביותר של הגה"ק מבריסק זיע"א, הלא הוא הגאון רבי יהושע לייב מבריסק זצ"ל, עשו ככל היוצא מפיו, ויחד עם זאת ציפו בחרדת קודש לברכתו. לבר מזל נחשב מי שזכה לברכתו, אחרי שנוכחו עיניו בעיין כי אכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

האשה הצדקנית מרת שרה, ביתו של הרה"ק ר' עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א, לא חדלה מלהפציר בבעלה רבי דוד, כי ילך עם בנם הקטן זלמנ'קה שזה עתה מלאו לו תשע שנים, אל הגאון רבי יהושע לייב מבריסק זצ"ל כדי לקבל ממנו ברכה שיזכה ליראת שמיים. אך רבי דוד דוחה את בקשתה מכול וכול, "קשה עלי למלא משימה זו" הוא טוען, "להיכנס אל הגאון מבריסק סתם ככה כדי לבקש ברכה עבור הילד, אינו דבר פשוט וקל כל כך כפי שהוא נראה בעינייך", מסביר רבי דוד לזוג הצדקת, "גם גדולי עולם נרתעים ונפחדים בבואם אל בית הרב, ועוד אברך שכמוני?".

רבי דוד מספר לאשתו, כי זה עתה הגיע לירושלים מכתב של אחד מגדולי הדור הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק זיע"א - בעמח"ס "בית הלוי" וגאב"ד בריסק, הכותב כי ידיו מרתתין זה שני שבועות מאז התחיל לכתוב מכתב להגאון רבי יהושע לייב דיסקין בירושלים. ואם גדולי הדור ככה רותמים, אנו האנשים הפשוטים שבעם, מה נאמר? אולם כל ההסברים הללו לא הניחו את דעתה של שרה, אדרבה ככל שבעלה הגדיל בעיניה את דמותו ואת גודל ערכו של הרב מבריסק, כן גברה תביעתה ממנו להכניס את הילד אל הקודש פנימה - בית הרב, ולזכותו בברכתו. אך רבי דוד נותר איתן בדעתו, וטעמו בפיו "מורא רבי עלי".

הימים הם ימים ספורים לפני חג הפסח, שרה אמנם טרודה בהכנותיה לקראת החג, אך מבקשתה אינה פוסקת: "הלוא אתה הוא אחד מעשרת האברכים שהרב מבריסק בחר בהם, כדי לייסד את ישיבתו 'אהל משה', הכי גם לך כה קשה להיכנס אליו פנימה ולבקש ברכה לילדך?", ואילו ר' דוד מחזיק בשלו. מה עשתה צדקנית זו, כשראתה שדמעותיה ותחנוניה אינם פועלות על לב בעלה, בערב חג הפסח יצעה לזלמנ'קה שלה, לחטוף בליל הסדר את האפיקומן של אבא, ולא להחזירו עד שיקבל את הבטחת אבא שיוליכנו אל הרב מבריסק לקבל ברכה מעם הצדיק הנשגב.

זלמנ'קה אשר פיקחות ותמימות שימשו בו כאחת, עשה ככל אשר ציוותה עליו אימו, וחטף את האפיקומן בשעה שאביו היה דבוק ועסוק בדרכו בסיפור יציאת מצרים. כיוון שהגיעה שעת אכילת האפיקומן נוכח רבי דוד כי הוא נחטף על ידי בנו כנהוג, אבל לא שיער כי הפעם יצטרך לשלם מחיר כה יקר, וכאן התחיל המשא ומתן בינו לבין זלמנ'קה: "אקנה לך למתנה ספר 'נפש החיים'" מבטיח לו אבא תמורת החזרת האפיקומן, זלמנ'קה אינו מסכים. "אקנה לך 'פני יהושע'". "לא" משיב הילד. רבי דוד מנסה להבטיח עוד ספר ועוד ספר, אך להפתעתו, זלמנ'קה אינו מסכים.

לבסוף ביקש הילד מאביו שיבטיח לו כי הוא יכניסו אל הרב מבריסק כדי לקבל ממנו ברכה. שרה היושבת ממולו מרמזת לבנה שיחזיק מעמד ולא יסוג מדרישתו, רבי דוד קורא את המצב אל נכון, השעה קרובה לחצות, ובאין ברירה, הוא נכנע לדרישת הילד, הוא מתוצל בפני ילדו כי אינו יכול להבטיחו על כך, אבל הוא מבטיח להשתדל ככל יכולתו. המשא ומתן הסתיים, והאפיקומן הוצא ממחבואו כשפני הילד קורנים מגיל ומשמחה.

ביום הראשון של חול המועד הגיע זמן פירעון ההבטחה אשר הבטיח אבא. הילד מזכיר לאביו על כך, והאב מכיר בצדקת דברי הילד. כאשר רבי דוד חוזר מבית המדרש הוא מבשר לאשתו כי החליט לגשת עתה עם הילד אל הרב לקבל את ברכתו. הבית כולו נתמלא ששון ושמחה, הילד מרקד בהתרגשות, ושרה שפתותיה נעות בתפילה להשי"ת שתהא שעה זו של ברכת הרב, שעת רצון ורחמים, ולא תאוונה כל סיבה לעיכוב הברכה חס ושלום. רבי דוד תופס את הילד בידו ושניהם הלכו יחדיו לכיוון בית הרב. עיני הילד מפיקות אושר, סוף סוף מוליכו אביו אל הרב, עוד רגע ועוד רגע, והרב הגדול מבריסק ישים את כפות ידיו הקדושות על ראשו ויברכוהו.

לע"נ
אסתר בת נזירה
ע"ה

לע"נ
מנחם בן תקוה
ג'ורג'יה ז"ל

לע"נ
אברהם אבהרון
בן ג'נינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

דבש או מרור?

החמץ של אדם צר עין

"אֶךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שָׂאֵר מִבְּתֵיכֶם" (שמות יב, טו)

שאלה: בערב חג הפסח הגיע יהודי אל רבו, ושאלה מאוד לא שגרתית בפיו: "לדאבוני, אני נגוע מאד במידה הגרועה של 'צרות עין'. הקמצנות הקנאה והעין הרעה בהצלחתו של השני, מקננים בקרבי" אמר בעצב. "ומדוע באת אלי דוקא עתה בערב הפסח, ומה שאלתך?" תמה הרב. האיש ציטט בפני רבו את ההלכה (בשו"ע אור"ח סי' תל"ג ס"ו), שאת חצר הבית, אין חיוב לבדוק מחמץ, משום שגם אם היה בחצר חמץ, העורבים ושאר העופות יאכלוהו. "שאלתי היא, האם ההלכה הזו שייכת אף לגבני, או שמא אני חייב לבדוק את החמץ בחצרי?"

"מדוע שהדין ישתנה לגבין?!", הוסיף הרב לתמוה, וכאן ציטט היהודי את דברי חז"ל במסכת סוטה (ל"ח:): אמר רבי יהושע בן לוי, מנין שאפילו עופות השמים מכירים בצרי העין ואינם אוכלים משלהם? שנאמר (משלי א', י"ז) "כִּי חָפֵם מִזֶּה הַרְשָׁתָהּ, בְּעֵינֵי כָל בְּעַל פֶּנֶף", וביאר רש"י: דרכם של ציידים לזרות חיטים ושעורים ברשתם, כדי שיבואו העופות לאכול, וצרי העין, מאבדים לחינם את המזונות שמינחים ברשתם, כי העופות מכירים בהם, ואין אוכלים ממאכליהם. "ואם כן, הרי שהעופות לא ייגעו כלל בלחם שנמצא אצלי בחצר, ושמא עלי לעשות 'בדיקת חמץ' בחצרי?...".

תשובה: היהודי אינו צריך לבדוק את החמץ שבחצרו, וזאת מחמת ג' הטעמים הבאים:

(א) יתכן שלא תשתנה הלכה פסוקה מחמת סיבות שאינן טבעיות לגמרי, ולא הוזכרו בשולחן ערוך ובפוסקים.

(ב) לאחר שיבטל את חמצו, הרי הוא הפקר, וממילא העופות יאכלו אותו, כי רק מה ששייך לצרי העין אינם אוכלים, אבל מה שצרי עין מפקירים כבר אינו שייך להם.

(ג) לאחר שנפסק בגמרא, שהעופות אוכלים ומכלים את החמץ שבחצרות, ושאינו צריך לחשוש לו בפסח, ממילא אין זה נחשב שהעופות אוכלים כעת מלחמו של צר העין, אלא זו אכילה אחרת, ובעצם אכילת 'ביעור חמץ' על פי תקנת חז"ל, וידוע שהבריאה כולה וטבעם של הברואים להיות מונהגים לאור קביעת ההלכה, כפי שכותב ה'אור החיים' הקדוש (שמות י"ד, כ"ז), שה' יתברך התנה על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ולחכמה.

כמובן שאין אדם רשאי לבטל את בדיקת החמץ בחצרו מבלי שיועץ בתלמיד חכם, כי פעמים שהחמץ שלא יאכלוהו, אם אינו נראה לבעלי הכסף, או שהוא סגור בתוך כלים וכו'.

(אחת שאלתי 1, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

אם נעמוד לרגע מן הצד ונסתכל על המצוות הרבות בליל הסדר, הלילה הקדוש המסמל לנו יותר מכל את היציאה מעבודת לחירות, ומשעבוד לאור גדול. אומר המהר"ל הקדוש, שהיינו לכאורה מצפים שהקב"ה יצווה אותנו לאכול דבש או פירות מתוקים זכר לחירות, אותה חירות המתוקה לנו מדבש ומנופת צופים. אך ריבונו של עולם ציווה אותנו לחגוג את חג החירות, ע"י אכילת מצות, שבודאי אינם עריבות לחיך כמו לחם חם היוצא ישירות מהתנור, וכן בחסה ומרור המזכירים לנו את מרידות העבדות במצרים. השאלה היא למה? לא היה עדיף יותר לשבח את הקב"ה על ידי אכילת מאכלים מתוקים וערבים לחיך, ובכך נודה לו מרוב טובה? התשובה תובן מאליה ע"י הסיפור הבא:

מסופר על אחד מבני ירושלים של מעלה, מדורות הוד הקדומים, שלא זכה לבנים ובנות, ואף הרבנית לא הייתה בקו הבריאות הנפשית. באחד מלילות הסדר חזר היהודי מבית המדרש, והיה מלווה בבחורים שהזמינם להיות סמוכים על שולחנו בלילה קדוש זה. ויהי בהיכנסם הביתה נחרדו הבחורים לראות, כי 'בעלת הבית', לא די שלא ערכה 'שולחן סדר' כראוי, אלא אף הפכה את השולחן - ראשו על הקרקע ורגליו זקופים ועומדים מלמטה למעלה, המצות והיין היו מושלכים על הארץ, וכל הבית היה כמרקחה...

'בעל הבית' נשאר בשלוות נפשו, ונענה אל אורחיו הנדהמים: כאן תראו 'חג חרותינו' באמת, וכי 'חרותנו' תלויה דווקא כשנגיע ונמצא שולחן ערוך בכל מטעמים, ומפה פרושה עליו וכלי כסף וזהב לרוב, בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנו, הרי באופן זה אינו 'חירות', אלא הוא 'משועבד' למצב זה - שרק במצב כזה שמח הוא בה' אלוקיו. אך כאן בבית הזה, שהכל להיפך ממש, זוהי 'חירות' באמת, חירות מכל שעבוד לענייני העולם הזה, וכל שמחתנו רק בה' אלוקינו.

הנמשל ברור מאלי, אומר המהר"ל, אם נאכל דבש כדי שהמתיקות בפה תהא זכר לחירות, נמצא שאין אנו בני חורין, כי עדיין אנחנו משועבדים למצב, שהרי מרגישים אנו מתיקות הבאה מהדבש שאכלנו, ואין אנו בני חורין אלא עבדי הזמן, על כן ציוונו הכתוב לאכול מצה ומרור דווקא, ללמדנו שלהיות 'בני חורין' אמיתיים, משמעו ללא שום 'טעם' וסיבה חיצונית, אלא שרוצים אנו להגיע לאהבת ה' אמיתית גם כשמו או יבש, וזו אהבה שאינה תלויה בדבר, ואשרי הזוכה!

השקפה לבית היהודי

בן חורין עבד - היתכן?

על אי קטנטן בעיר ניו יורק מתנשא לגובה של כ-93 מטרים, פסל שגילו מעל 137 שנים, הנקרא פסל החירות, שעם הזמן הפך לסמל הלאומי של ארצות הברית. הפסל, שעוצב בידי אמן צרפתי, בעל שבע קרניים, מסמל את ה"חירות" המוקרנת מארה"ב לשבע היבשות שבעולם, במילים אחרות, זו ארץ החירות, החופש, התענוגים והתאוות, בעלת האפשרויות הבלתי מוגבלות, תעשה מה שבראש שלך!

חג הפסח מתקרב בצעדי ענק. הארון מצויד בארנסל של חומרי נקיון, כל בני הבית על גלגלים, עוזרים לאמא לקרצף שלא ישאר פירור, אבא מעמיס שתי עגלות בסופר, כולם מתכוננים לחג חירותנו. מגיד המישרים הגאון הרב ניסים פז מזרחי שאל פעם, הלא אנחנו אומרים בהגדה: "ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, עדיין אנחנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים". לפרעה? במצרים? אתם יודעים שאין זכר לעם הפרעוני? ממלכות קמו ונפלו, אימפריות נעלמו, ומדוע שנהיה משועבדים לו? ועוד, הרי את אותה הגדה אמרו גם באושוויץ, ואמנם הם לא

היו משועבדים לפרעה במצרים, וכי להיות משועבד להיטל בגרמניה זה עדיף?

אמר הרב, שכדי לענות על זה צריך להבין מה פירוש המילה "חירות". ידוע שהקב"ה ברא בנו גוף ונשמה. סוס בהמי ורוכב שימשול בו. אם הסוס יבחר לאכול עשב באמצע תחרות, הרוכב יפסיד במירוץ, אבל אם הרוכב יגפין שליטה - הוא יהיה המנצח. בעצם, כשעם ישראל קיבלו את התורה, הם קיבלו את החירות האמיתית, לא של הגוף, אלא של הנשמה, וכמו שאמר ר' יהושע בן לוי (אבות ו, ב): "וְהִלַּחַת - מַעֲשֵׂה אֱלֹקִים הַמָּה, וְהַמְכַתֵּב - מִכְּתַב אֱלֹקִים הוּא, חֵרוֹת עַל הַלַּחַת" (שמות לב, טז), אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה.

התורה היא כלי עבור עם ישראל לדעת איך שולטים בגוף הגשמי, כשהמסור מעמיד במקום את המידות, כשהגבורה מעמידה במקום את התאוות, זהו בן חורין אמיתי. הוא לא נשלט, הוא שולט עליו. חירות פירושו לשחרר את הנשמה מכבלי השעבוד לגוף. לכן אפשר להיות בן חורין תחת המגף הגרמני, ולולא מתן תורה, היינו משועבדים בתאוותינו ובמידותינו לתרבות הנהנתנית הפרעונית. ובד בבד, אדם יכול לחשוב שהוא בן חורין, אבל בעצם הוא משועבד לגופו החומרי. אז מה כדאי, להיות פסל של עבדות או אדם של חירות?

(ר' עמירם טובי הי"ו)

אמר ר' יהושע בן לוי (אבות ו, ב): "וְהִלַּחַת - מַעֲשֵׂה אֱלֹקִים הַמָּה, וְהַמְכַתֵּב - מִכְּתַב אֱלֹקִים הוּא, חֵרוֹת עַל הַלַּחַת" (שמות לב, טז), אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה.

"אנא ממך, תגעי בבטן ותיראי כאובה, שההצגה תהיה מושלמת עד הסוף", ומשום שהיא היתה עמוק בתוך כל הסיפור הזה, היא הבינה שאין לה ברירה ושעליה לשתף פעולה, היא פנתה לקב"ה ואמרה, "אנא תושיע אותי מהצרה הזאת", ואז יצאה מהרכב.

היא ירדה מהאוטו בקושי רב, ושתי אחיות עזרו לה והושיבו אותה על המיטה, וכך הכניסו אותה לעבר בית החולים יחד עם בעלה, בעוד השוטר ממתין בחוץ עם הניידת. האשה נכנסה לחדר והבעל נשאר מעברו השני, ומיד התחילו לעשות לה כל מיני בדיקות, לראות האם העובר בסדר, וזאת מכיוון ששמעו מהשוטר בקשר, שהיו לה כל מיני כאבים, עליהם שמע השוטר מהסיפורים שהמציא הבעל, ולכן החליטו הרופאים שלא לקחת סיכון, והכניסו אותה לסדרת צילומים ובדיקות מקיפות, לפני שיכניסו אותה לחדר לידה.

לפתע יצא הרופא ואמר לבעל, "הקשב לי היטב, האם אתה יודע מה קרה שם לעובר? חבל הטבור כרוך סביב גרונו, מילימטרים ספורים לפני שהוא חונק אותו, אני מכניס את האשה לניתוח דחוף ומיילד אותה, כדי לחלץ אותו מחבל הטבור שנכרך סביב גרונו", הבעל והאשה נבהלו אבל הבינו שאת הניתוח חייבים לבצע, ואכן ברוך ה' לאחר כשעה יצאה האם בשלום עם תינוק בריא ושלם, פלא פלאים! "נולד לי בן בשעה טובה!", אמר הבעל לשוטר לאחר שנרגעו הרוחות. "מזל טוב!", השיב לו השוטר ורצה להביא לזוג מתנה, אבל הבעל מנע ממנו, ובסופו של דבר השוטר חזר לרכבו ונסע.

מורי ורבותי, אם נתבונן, האם מגיע לבעל שיקרה לו נס שכזה? התשובה היא בודאי שלא! אבל ראו איך הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו, לאשה הזאת באמת הגיע נס והשגחה משמיים. היא היתה בהריון מתקדם, והיתה רעבה וזקוקה לאוכל, אבל לא היו לה חשבונות ורצונות משלה, היא ידעה שאסור לאכול במקום שאין לו השגחה ראויה, ושאין מה להקל בדבר, ושאסור בכלל להכנס למקום שאין לו השגחה מסודרת, וידעה שהיא צריכה לעשות מה שההלכה אומרת. זה נקרא עבד ה' אמיתי, מי שהוא עבד ה' אמיתי, הקב"ה בודאי לא יעזוב אותו לרגע, ולא יארע לו שום נזק חס ושלום.

עלינו לצאת עם מסר בידינו מהחג הקדוש הזה, מלבד המצות וכוסות היין שכמובן לא נשארים איתנו, אבל את היסוד הזה אנחנו בהחלט יכולים וצריכים לקחת איתנו, להיות עבדי ה'! כמו שאומרת התורה הקדושה, "פִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדֵי הֵם" (ויקרא כה, נה), ואומרים רבותינו (בבא מציעא י.א), "עבדי הם - ולא עבדים לעבדים", לא עבד לרצונות ולא לחשקים ולתאוות, אלא עבד אמיתי הנאמן לקב"ה, היודע לבטל את הרצונות והשכל, כדי לעשות את רצון ה', ויהי רצון שנזכה להיות עבדים נאמנים לקב"ה, אמן ואמן.

בברכת שבת שלום ופסח כשר ושמח, הרב אברהם עטיה

שיש כאן רב מקומי, שאמר לנו שהכל בסדר ואין בעיה, ואמר שהוא מאשר להם, אבל אין להם תעודה. ברור לכל שבאופן כזה אי אפשר לסמוך, אלא צריך תעודה מגוף כשרות מוסמך, שיודעים להשגיח על הכשרות כראוי.

אמרה האשה לבעלה, "למרות שאני באמת זקוקה עכשיו לאכול ולשתות, אני לא מוכנה לנגוע בדבר מאכל במקום שאין לו תעודת כשרות מוסמכת", הבעל ניסה שוב לשכנע אותה, שיש כאן רב שמתיר, ושהיא ממש זקוקה לאוכל ונמצאת במצב לא טוב, ושהם הזמינו בסך הכל דברים פשוטים. אבל האשה נשארה איתנה בדעתה, ולבסוף הם יצאו מבית הקפה מבלי להזמין. לאחר שיצאו מבית קפה אמר לה הבעל, "הבא וניסע לאשדוד, ליד הבית שלנו יש מסעדה כשרה למהדרין, אקח אותך לשם, אמנם זו נסיעה, אבל לפחות במסעדה הזו לא תסרבי לאכול", וכך הם עשו.

הם נסעו לכיוון הכביש המהיר, והבעל נסע במהירות מופרזת במיוחד בגלל אשתו, ולפתע מבלי שהוא שם לב, ניידת משטרה שעקבה אחריו קראה לו בכרוז לעצור בצד. הוא עצר בצד, והשוטר שהגיע לעברם אמר לבעל, "האם אתה נורמלי? נסעת במהירות מטורפת, האם השתבשה עליך דעתך?". הבעל השיב לשוטר, כביכול מסיח לפי תומו, "למה אתה עוצר אותי? אשתי בחודש תשיעי וצריכה ללדת, אני חייב למהר לבית החולים ברזילי, אנא ממך אל תעכב אותי פה". השוטר לא האמין לדברי הבעל, והרגיש שהוא ממציא את הסיפור ומנסה להתחמק, אמנם הוא הסתכל לעבר האשה וראה שהיא בהריון, אבל לא נראה שיש פה משהו חריג.

הבעל המשיך בדבריו ואמר לשוטר, "אם היא תלד פה זה על אחריותך, ואתה תישא בנזקים". השוטר עדיין לא האמין לדבריו אבל השיב לבעל, "אעשה איתך עסק, אסע איתך לעבר בית חולים ברזילי, אדליק את הסירנה ואתה תסע אחרי במהירות ואפילו לא נעצור ברמזורים, ועוד בדרכנו אתקשר לעדכן את בית החולים, והאחיות והמיילדות יחכו לאשתך. אני אחכה בחוץ, ואת כל המשמרת הזאת אקדיש לך. והיה אם אשתך תלד - שיהיה במזל טוב, אני מוכן אפילו לתת לך מתנה, אבל אם היא לא תלד, אתה לעולם לא תשכח אותי, הדוחות והקנסות שתקבל בעקבות הסיפור הזה, על כך שלקחת אותי ממשמרת ושיקרת, דע לך שרע ומר תהיה אחריךך".

הבעל לא התרגש לשמע הדברים, "מצוין! הרי אשתי צריכה ללדת וזה בהחלט יעזור". לאחר שחזר השוטר לניידת, הביטה האשה לעבר בעלה ואמרה לו, "האם השתגעתי? מה אתה עושה?", השיב לה בעלה, "את אשמה, לא רצית קפה ועוגה באותו בית קפה, והכל בגללך". האשה לא רצתה להתווכח וכך הם מצאו את עצמם בנסיעה מטורפת, השוטר עם הסירנות והבעל והאשה במהירות אחריהם. הם נסעו בדהרה, ותוך זמן מועט הגיעו לבית החולים, המחוסם נפתח מיד והם נסעו ישירות לכניסה האחורית. הבעל ביקש מאשתו

המעוניין לקחת זכות
בהוצאת הספר
ולזכות בהקדשה
להצלחה, לרפואה או לע"ג

מהרו ליצור קשר:
050-7658052
058-6666447
alon.beitlevy@gmail.com

בשורה משמחת

לציבור שוחרי התורה ושומעי לקחו של הרב שליט"א
אגו שמחים לבשר כי בקרוב עתיד לצאת לאור
הספר שרבים חיכו לו

פניני בית לוי

דרשות ורעיונות על פרשיות השבוע ומועדים
נלווים בסיפורים מרתקים ולקחי מוסר נוחזקים
בתוספת חידושים רבים שלא יצאו לאור בעלון

נערך משיחות
הרב שליט"א
בתוספת נוסף

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
19139191@gmail.com

זכר מואנים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת צו תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 477

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ושאינו יודע לבקש - את פתח לו

בשבת זו, 'שבת הגדול' נקרא בתוך סדר ההגדה על ארבעת הבנים המבטאים ארבע התייחסויות למצוות ליל הסדר, כשהאחרון שביניהם הוא "שאינו יודע לשאל". והנה, בעוד לכל אחד משלשת הבנים הראשונים נתנת תשובה בהתאם לשאלתו, על האחרון שבהם מורה לנו בעל ההגדה: "את פתח לו".

בקריאת קטע זה אני נזכר תמיד, שגם ביחס לעניית אמן וצמירת ברכות השחר בחברותא יש כמה סוגי בני אדם, וביניהם זה 'שאינו יודע לשאל'... ישנם בני אדם שעבורם פניה לאלת בבקשת עזרה, בפרט לאדם בלתי מוכר, היא ענין מרכזי ומכביד. הם רוצים לבקש מאתנו שניענה אחרים אמן, אך מתקשים.

במקרה זה אנו מצויים: "את פתח לו", נגש אליהם ונתענין בעדינות: "האם כבר אמרת את הברכות? תרצה שאענה אחריך אמן?". במקרים שכאלו יכולים אנו בהשקעה קטנה להעמיד 'בנין של אמן', שהוא וכל משפחתו ימשיכו להקפיד לארוך זמן על עניית אמן. בזכותנו!

למלים 'את פתח לו' יש בהקשר לענין האמור אף משמעות פשוטה: "את פתח לו שיערי גן עדן!" אם זכית את חברך בכך שצדפת אותו למעגל עוני האמן, ומצאת פותח לפניו שיערי גן עדן, כמאמר חכמים (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שיערי גן עדן".

וכאן המקום לפנות לאותו 'שאינו יודע לשאל' ולהזכיר לו, כי לא לחנם פתח מרן ה'בית יוסף' את חבורו הגדול 'שילחן ערוך' בהוראה: "תגבר צארי לעמד בבקר לעבודת בוראו... ולא יתביש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך", לפי שאכן נדרשת התגברות מיוחדת לעבודת הבקר, ובכלל זאת לצמירת ברכות השחר בחברותא. ואוסף ואזכיר פאן כי רעיון זה נרמז בפתוב (שה"ש ד ח): "ממענות אריות מהררי נמרים"; "אריות מהררי נמרים" - ראשי תבות אמן.

חדש ניסן הוא זמן מסגל לשאב מלוא חפניים ממעיינות האמן והאמונה. נקבל על עצמנו להיות מהעושים והמעשים למען עניית אמן, ומבטח לנו שמשמים יסיעו בידינו, וכפי שהבטיחו חכמים: "הבא לטהר פותחים לו".

בקריאת 'את פתח לו'

ובברכת שבת שלום

278 ז'ס מכאולט"ן

כל המצוות כלולות זו בזו

"צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העלה הוא העלה על מזבחה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו" (ו ב)

ידועה היא התמיהה: מפני מה טבעו אנשי כנסת הגדולה לומר בברכת המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו" - בלשון רבים, הלא האדם מברך ברכה זו רק על המצוה האחת שאותה הוא עומד לקיים? וישב רבי מרדכי הכהן מצפת: התורה פלה אחת היא, וכל המצוות קשורות זו בזו, לפיכך 'בכל מצוה ומצוה שעושה האדם כאלו עושה כל המצוות' (ראה זה רכח ב), ועל כן תקנו להזכיר את כל המצוות בברכה שמברכים לפני קיום כל מצוה ומצוה.

רבי שמואל פ"י, נכד הסמ"ע, הביא רמז ליסוד זה מהכתוב: "צו את אהרן ואת בניו לאמר - זאת תורת... - בכל צויו וצויו ומצוות התורה שיקים האדם יחשב לו שקים את כל התורה פלה, לפי שכל מצוה מתרגג מצוות התורה אינה יחידה בפני עצמה, אלא כל מצוות התורה כלולות בה (שפתי כהן בא; דרוש שמואל).

'לעסוק' בתורת הטאת

"זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא" (ו יח)

מהפתיח "זאת תורת החטאת" דרשו חכמים (מנחות קי א) ש"כל העוסק בתורת הטאת כאלו הקריב חטאת". השל"ה הקדוש (מסכת תענית גר מצוה אות לג) דקדק מכף שנקטו חכמים לשון 'כל העוסק' ולא 'כל ההוגה', שכדי ש'תורת הטאת' תחשב במקום קרבן, אין די באמירתה בלבד, אלא יש 'לעסוק' בה, הינו ללומדה בכונה ובהבנת הלב.

ואכן כך מתארים תלמידי בעל ה'שפע חיים' מצאנו את צורת אמירתו של רבם את סדר הקרבנות בתפלת שחרית: "היה אומר את סדר הקרבנות במתינות רבה, לא באמירה גרידא אלא כלמוד ממש. והיתה אמירתם נאית כשעור בהלכות המקדש וקדשיו, כשהוא מתרגם כל תבה ותבה ומבארה בטוב טעם במשך שעה ארפה. תקופה מסימת אף היה נכנס אל התפלה עם כרף משניות בידו, ובו היה אומר את פרק 'איזהו מקומן' (הלכות חיים' סדר היום עמ' קסח-קסט).

מדברי הגמרא עולה שהעוסק בפרשת הקרבן נחשב לעוסק כאלו הקריב את אותו קרבן. מסתבר לומר, שכפי שהקרבנות אינם מכפרים אלא על השוגג, כך אמירת פרשת הקרבנות בזמן הזה אינה מכפרת אלא על שגגות, ולא על זדונות.

אולם הבני יששכר' מחדש שכלל זה אמור רק במי שעוסק באחת מפרשיות הקרבנות, שאז מועילה לו אמירה זו, כאלו הקריב את אותו הקרבן ולא יותר. ואולם מי שאומר את "כל סדר הקרבנות שהן סדורים בתורה", מועילה לו אמירה זו יותר מהקרבנות הקרבנות, שכן היא מכפרת גם על הזדונות.

והוכיח כן מדברי חכמים (תענית כז ב) שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם, שבזמן שאין בית המקדש קים "כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקוראים בהם לפני, מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עונותיהם". והלא 'עוון' הוא כנוי לחטא הנעשה במזיד (ראה 'שילחן ערוך' אר"ח תרכ"ה, וימגן אברהם' שם ה), ומשמע שבאמירת כל סדר הקרבנות נמחלים אף הזדונות. (דרך פסויד' הקדמה ה אות ח)

שימחת חתן וכלה

"אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצוות כלולת בשמן וירקקי מצות משחים בשמן וסלת מרובכת חלת כלולת בשמן" (ז יב)

את קרבן התודה מביא מי שנצול מסכנה, כדי להודות לקדוש ברוך הוא על הצלתו. רש"י (על פי ברכות נד ב) מונה ארבעה שחבים להודות: יורדי הים כשיעלו ליבשה, הולכי מדבריות כשיגיעו לישוב, חולה שהתרפא, וחבוש בבית האסורים שיצא לחפשי. מקור דין זה הוא בספר תהלים (פרק קז) שם הזכרו ארבעת המקרים האלו, ונאמר עליהם (שם כב): "ויזבחו זבחי תודה" (וראה עוד רש"י מנחות [כת"י] עט ב ד"ה לאחר).

רבנו בחי" (ויקרא ו ב) דרש מהפסוק בירמיה (לג א): "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול פלה קול אמרים הודו את ה' צבאות כי טוב ה' כי לעולם חסדו מבאים תודה בית ה'", שאף בשעת שמחת חתן וכלה היו מביאים קרבן תודה.

ה'אמרי אמת' פרש זאת על פי דברי ה'חדושי הר"מ' שבכל שמחת נשואין כדת משה וישראל, מוציאים נשמת רשע מדינה של גיהנם, ובאר שזוהי כננת הכתוב (תהלים סח ז): "אלקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות" - כאשר יחידים בונים בית בישראל, מוציאים באותה טעה נשמה האסורה בגיהנם. והוסיף ה'אמרי אמת' שדבר זה אף נרמז בדברי הברייתא (פתיחות ז א): "מעבירין את המת מלפני פלה". לאור זאת יש לבאר שכשם שחבוש היוצא מבית האסורים מביא קרבן תודה, כך יש להביא קרבן תודה על שמחת חתן וכלה, שבגינה יוצאת נשמה ממעמקי גיהנם ('אמרי אמת' לקוטים דף צט ע"ב).

בשכלו הקצים הגיעה הישועה

התמהמהו מלרכש את יתר צרכי החג כיון שהסתמכו על הפסח שרבי דוד ג'ביא אתו מוילנא. גם הנושים החלו לדרש את החובות המגיעים להם, והרבנית, 'אם הישיבה', פרצה בבכי מר מרב צער ומועקה.

כלם היו אפופי דאגה לאור המצב, מלבד אחד. רבי דוד, בעל הבטחון, שהעל כלו היה מוטל על כתפיו לא היה מדאג כלל. אדרבה, בדרך בדיחותא הוא אף אמר למקורביו כי מסתבר שעוד מעט יבואו לתבע ממנו אף את החוב הגדול שצבר כתוצאה משכירות בגין הישיבה שלא שלמה זה למעלה משנה.

בד בבד אף התרחש מארע אשר גרם לכלם ליאוש מחלט. חבית היין שהוכנה לצרף החג התבקעה והיין כלו נשפך על מצות השמורה שנאפו ביגיעה כה רבה. העמל והפסוף ירדו לטמיון. ואם לא די בכך, הרי ש'נבואתו' של רבי דוד התגשמה, כאשר באותה שעה ממש הגשה כנגדו תביעה משפטית על סכום השכירות שלא שלם למעלה משנה. רבי דוד נדרש לשלם את השכירות באפן מידי או לפנות לאלתר את הבגין.

התלמידים עמדו מהצד, מצטערים בצערם של משפחת הרב שפאת צרותיהם הגדשה. אולם, מה נדהמו הם לראות את רבם, דוקא בשעה קשה זו, פורץ בשירי ואף קורא לעומדים לצדו להצטרף עמו לרקוד.

"אודף כי עניתני ותהי לי לישועה! אודף כי עניתני ותהי לי לישועה!" רקד רבי דוד עם תלמידיו, תוף שהוא מבאר להם את מלות הפסוק: "הישועה נתנת תמיד במדה מקבילה לעוני. אם כה הגדשה סאת יסוריני, עד שכשל כח הסבל, הרי ששמעשיו עלינו לצפות לישועה גדולה שבעתים!" והגס לא אחר להתרחש.

כמה ימים קודם לכן רכש רבי דוד פריטי להגרלת הפיס המחוזית, כפי שנהג לעשות מפעם לפעם בעצת רבו הגדול הסבא מנובהרדוק. הסבא נקט שעגין זה אינו סותר את חובת הבטחון ואינו בגדר השתדלות יתרה, ורבי דוד שמדת הבטחון היתה טבועה בנפשו עשה זאת, ואף זכה בהגרלות אלו פעם אחר פעם.

גם בבקר שלמחרת אותו מעמד רקוד ותפלה, התבשר רבי דוד כי פריטי ההגרלה שרכש זכה בפרס הגדול. סכום הפסוף העצום שקבל הקפיק לו כדי לרכש את כל הוצאות הפסח בהרחבת הדעת עבור ביתו ועבור כלל משפחות רבני הישיבה, לשלם את דמי השכירות, ועוד נותרה לו יתרה מכבדת כדי לשלם את הוצאות ברית המילה ולפרע את כל החובות שצבר עד כה. ויהי לפלא.

קנטרס 'חסדי דוד' [נד' בסוף ספר 'דברי בינה ומוסר'] עמ' 74

הספור שלפנינו התרחש בשנים שלפני המלחמה. בבין הזמנים של פרוס חג הפסח, נהגו הבוגרים שבתלמידי הישיבה לנסע לעירות שסבבו את מזריטש כדי לעבד את ה' בהתבודדות כמנהגם. רבי דוד עמד אף הוא לנסע כדי להשתתף בהתועדות המסורתית של רבני הישיבה שנהגה להערך בימים אלו.

אחד מגדולי תלמידיו התבקש להשאיר בישיבה ולפקח על צעירי התלמידים שנותרו בישיבה לבדם. מלבד זאת בקשו רבי דוד לפקח על המזמנים להכין את כל צרכי הפסח עבור משפחות רבני הישיבה, שכל אחת מהן עתידה היתה לארח על שלחנה עשרות בחורים בליל התקדש החג.

דא עקא, והמצב הכלכלי בישיבה שמעולם לא היה משפר, הכבד מאד דוקא בשעה זו. דוקא בחדש זה שההוצאות היו גדולות בהרבה מכלל ימות השנה, יבשו כל המקורות הפספיים וקפת הישיבה היתה ריקה.

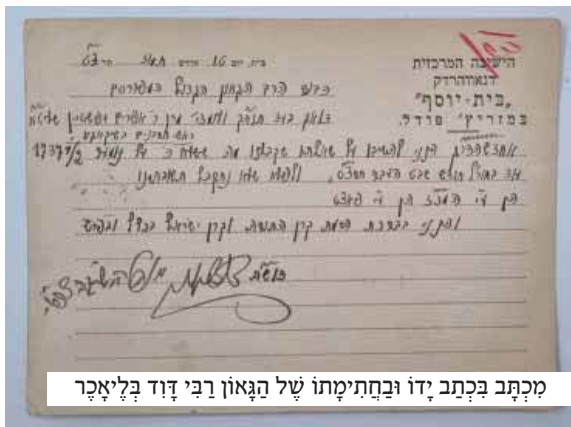
רבי דוד, במדת הבטחון העמקה שהיתה משרשת בלבו ונפשו ושלאורה נהל את ישיבתו, הורה לתלמידיו להשיג הלואה גדולה עבור צרכי הישיבה. הוא תכנן לנשת בימים הקרובים לאבי הישיבות הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, ולבקש ממנו תמיכה כדי לפרע את חובות הישיבה.

מאמצים רבים נדרשו לתלמיד כדי למלא את בקשת רבו. הוא עמל לגייס הלואות והתחייב

מגדולי תלמידיו של הסבא מנובהרדוק היה הגאון רבי דוד בליאכר הי"ד. לאחר פטירת רבו הקים בעיר מזריטש את ישיבת 'בית יוסף' שנקראה על שם רבו הגדול והמשיכה את שיטתו המוסרית המיוחדת של נובהרדוק.

אף כי מראשית יסודה ולכל ארך ימיה היתה הישיבה נתונה בקשיים כלכליים משמעותיים, לא מנע הדבר מפאות בחורים מקל רחבי

בד בבד אף התרחש מארע אשר גרם לכלם ליאוש מחלט. חבית היין שהוכנה לצרף החג התבקעה והיין כלו נשפך על מצות השמורה שנאפו ביגיעה כה רבה. העמל והפסוף ירדו לטמיון. ואם לא די בכך, הרי ש'נבואתו' של רבי דוד התגשמה, כאשר באותה שעה ממש הגשה כנגדו תביעה משפטית על סכום השכירות שלא שלם למעלה משנה. רבי דוד נדרש לשלם את השכירות באפן מידי או לפנות לאלתר את הבגין.

מכתב בכתב ידו ובחתימתו של הגאון רבי דוד בליאכר

הגאון רבי דוד בליאכר הי"ד

לפורען במהרה. וכשהפסוף היה בידו התרוצץ והתאמץ כדי לדאג ליין, למצות שמורות ולמצרכי החג עבור כלל תלמידי הישיבה.

אלא שלמרבה ההפתעה, כמה ימים לפני חג הפסח שב רבי דוד לישיבה בידים ריקות.

בחדר שמור, נקי ואטום היטב כבר שכנו לבטח חבית יין צמוקים מהדר וכמה ארזי מצות שמורות, אשר תמורתם שלמו כספי ההלואות שנטל התלמיד כמצות רבו והמתינו לפרעון.

מלבד זאת, לאותו תלמיד נולד בן למזל טוב. ברית המילה היתה אמורה להערך באמצע החג, ובדין לא היתה פרוטה לפרטה כדי לשלם את הוצאות הברית.

המצב היה עגום ביותר. משפחות הרבנים

פולין לנהר אליה. בהמשך אף הקים רבי דוד בעזרת תלמידיו רשת של ישיבות ברוח נובהרדוק, אשר בהן גדלו עדרים עדרים של תלמידי חכמים ובעלי מוסר.

כשנכבשה מזריטש בידי הנאצים, מיד בפרץ השואה, נמלט עם תלמידיו לבריסק שהיתה עדין בשליטה רוסית. אף עקב רדיפות הדת מצד הקומוניסטים בחר לשוב למזריטש, כשלינגד עיניו עומד מאמר חז"ל (ראה במ"ר כא ד): "גדול המחטאיו יותר מההורגו". במזריטש המשיך ללמד עם תלמידיו במחתרת, תוף שהוא מנסה בתחבולות שונות לסייע להצלת חייהם. בשנת תש"ד עלה הכותר על הישיבה, ורבי דוד עם משפחתו ותלמידיו נספו על קדושה ה'.

דין אמן ותומה

בתבות 'ואמרו אמן', לפי שהצבור טועה ושוהה מלענות אמן עד סיום הנגון.

עניית אמן אחר 'ואמרו אמן'

בסדר הקדיש יש לענות אמן מיד עם סיום כל חלק וחלק בקדיש שאחריו עונים אמן. בחלקי הקדיש המסתמיים באמירת 'ואמרו אמן' יש להמתין ולענות אמן רק אחר אמירת תבות אלו, ואף שאין הן חלק מפקשות הקדיש כי אם הוראה לצבור לענות אמן. ואולם אם הש"ץ מאריך הרבה בנגון המלים 'ואמרו אמן', אין להמתין עד שסיים לומר מלים אלו, אלא יש לענות אמן מיד.

להחמיר בספק אמן ותומה

חכמים הזהירו על גדל ענישו של העונה 'אמן ותומה', וכך אמרו (ברכות מז א): "כל העונה אמן ותומה - יהיו בניו יתומים", לפיכך בכל מקום של ספק 'אמן ותומה' יש להחמיר שלא לענות אמן.

מקורות ובאורים:

כף כתבו המ'שנה ברורה' (באור הלכה ככד ח ד"ה ויש מחמירין) וה'בן איש חי' (עוד יוסף חי' פרשת ויחי).

כתב הר"טב"א (הלכות ברכות ו טו) שטעם חמרת ענישו של העונה אמן ותומה נעוץ בתורת הסוד, ואלו דבריו: "אין עונים אמן ותומה... והוא חטא גדול, ולפיכך אמרו שהעושה כן בניו יתומים ממנו, וכן ראוי לידון למי שיוזע סתרי תורה".

בפשטות הפונה ב'יהיו בניו יתומים' היא שימות בקצור ימים וישארו בניו יתומים. ואולם הקשה ה'בן איש חי' (בן יהודע' ברכות מז א) שאם כן ענישו של העונה אמן ותומה, שנה לענישו של העונה 'אמן קטופה' שעליו אמרו "יתקטפו [יתקצרו] ימיו", ואין מסתבר שנקטה הגמרא שני בטויים שונים לאותו ענין. ומפרש שפונת הגמרא שהעונה אמן ותומה "יהיו בניו יתומים" בעודו חי, כגון שלא יהיה באפשרותו לפרנסם ויהיו עזובים כיתומים.

עוד הביא ה'בן איש חי' שראה מי שכתב שבמקום שיש חשש 'אמן ותומה' יאמר "א-ל מלך נאמן" ויכון שהם ראשי תבות אמן (עוד יוסף חי' שם).

מקורות ובאורים:

ה'פרי מגדים' (אורח חכד א"א יד) כתב שיש להמתין מלענות אמן על הקדיש עד שסיים הש"ץ לומר 'ואמרו אמן', על אף שמלים אלו אינן חלק מהבקשה שעליה מוסבת עניית אמן. וכן פסק המ'שנה ברורה' (נו ב) והוסיף שמשום כף על הש"ץ להסמיך את המלים 'ואמרו אמן' לגוף הבקשה. כד' שלא יהיה הפסק בין עניית אמן של הצבור לגוף הבקשה.

ה'מגן אברהם' (ככד יד) הביא בשם 'ש נוחלין', שכאשר החזן מאריך בנגון תבות 'ואמרו אמן', אין להמתין מלענות אמן עד אחר אמירתן 'כי הנגון הוי הפסק', וכן פסק ה'פרי מגדים' (שם א"א יד). ואולם ה'מגן אברהם' חולק על כף וסובר שרק כאשר החזן 'מאריך הרבה' בנגון תבות אלו הוי הפסק, וכן פסק המ'שנה ברורה' (שם לה) ואלו דבריו: "ואם השליח צבור מאריך בנגון של 'ואמרו אמן', יאמרו הקהל אמן מיד, כי נגון הוי הפסק, ודוקא אם מאריך הרבה בנגון". וכתב ה'פ' החיים' (שם ג) שיש לזער בש"ץ שמנגן הרבה

זהירות - 'אמן ותומה'!

סכום השיטות שהובאו להלכה בגדרה של 'אמן ותומה':

אמן הנענית לאחר שעבר זמן כ'די דבור' מסוים בהרכה (רמ"א שם).

אמן הנענית אחר כל ברכה שהיא מבלי שהעונה יודע על איזו ברכה ענה (רמ"א שם).

אמן הנענית אחר ברכה שהעונה מחיב בה ומבקש לצאת בה יד' חובתו, מבלי לשמוע את הברכה (שו"ע ככד ח).

אדמו"ר משיבט הלוי וגאב"ד זכרון מאיר שליט"א

מדברי מדרן ודבנן על עניית אמן

דועי אמונים

גמילות חסדים בעניית אמן

הנשגב של עניית אמן, הוא אף מקיים מצות אהבת ישראל. וכפי שמביא האור זרוע' (ח"א סי' קס) בשם הירושלמי, שכאשר שמש רבי אבא בר זמנא לפני רבי זעירא ומזג לו את הכוס, אמר לו רבי זעירא: אני אברך ואוציאך יד' חובת הברכה ואתה תענה אמן ותכון להוציאני באמן. ומפרש האור זרוע' (שם) שהטעם שצריך המברך לצאת יד' חובת עניית אמן הוא, לפי שהאמן היא חלק מן הברכה ויש חובה על המברך להשלים ברכתו בעניית אמן.

נמצא שהעונה אמן על ברכת חברו הרי הוא משלים בכך את ברכתו, ונמצא שמלבד קיום מצות עניית אמן שסגלתה רבה וגדולה עד אין קץ לפתיחת שיערי שפע וברכה ולהנצל מכל צורה וצוקה, מקיים הוא בכך אף מצות 'ואהבת לרעך כמוך'.

מעשה צא וחשב, עד כמה גדולה זכותו של מי שמרבה לשמע ברכות השחר מפי המתפללים, שמלבד שאזכה בעניית אמן לרב, אף בכל ברכה וברכה שעונה אמן אחריה הוא מקיים מצות 'ואהבת לרעך כמוך'. והרי ידוע שיש ענין גדול לקיים מצוה זו לפני התפלה, וכפי שהביא ה'מגן אברהם' (ריש סי' מו) בשם האר"י הק"י: "קדמם תפלת שחרית יקבל עליו מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך".

רבו אביגדור צרפתי מבגלי התוספות כתב שטוב לומר ברכים 'מי שברך' לרפואתו של החולה, ובכך שיצטרפו הקהל בעניית אמן, תהפך הבקשה לתפלת רבים' שסגלתה גדולה להענות (פרושים ופסקים לרבנו אביגדור צרפתי פסק שיט). מדבריו נוכח ללמד מקור לחובת ולחשיבות עניית אמן אחר ברכה שמברכים אדם מישאל, וכפי שכתב ה'מגן אברהם' (רטו ג): "איתא במדרש כששומע אחד מתפלל דבר או מברך לישראל, אפלו בלא הזכרת השם חייב לענות אמן, ולכן עונין אמן אחר הרחמן בברכת המזון".

ב'ערוך השלח' (שם א) מוסיף שכשעונים אמן אחר 'מי שברך' מלבד שמקיימים בכך את מצות עניית אמן, אף מקיימים בכך מצות 'ואהבת לרעך כמוך'. וכפי שמצינו בספר חסידים' (סי' תקנ"ג) שמצות 'ואהבת לרעך כמוך' מחייבת את האדם להתפלל עבור חברו: "יש מתפלל ונענה ויש מתפלל ואינו נענה, הטעם לפי שצער חברו ועלבונתו של חברו אינו מעלה על לבו של המתפלל זה, יתכן שלא יהיה נענה לפי שהיה לו לחשב, אלו הייתי בצער של זה הייתי צריך להתפלל עליו וכתוב (ויקרא יט יח): 'ואהבת לרעך כמוך'".

ויש להוסיף שלא רק העונה אמן אחר 'מי שברך' שעושים לרפואת או להצלחת חברו מקיים בכך מצות 'ואהבת לרעך כמוך', אלא אף העונה אמן אחר ברכות השחר או שאר ברכות שמברך חברו, מלבד הענין

עניית אמן מועילה לחיים ולמיתים

ה'בית יוסף' עמד בראש ישיבה גדולה בצפת, שבה למדו קמאתים רבנים גדולי תורה. פעם נערך מעמד סיום מסכת בישיבתו במעמד האר"י הק'. ראה האר"י כי ה'בית יוסף' הכין מגון מאכלים המחייבים בברכות שונות כדי לזכות את משתתפי הסיום באמירת ברכות ובעניית אמן, פנה אל ה'בית יוסף' ובקשו שיכבדו בכבוד הברכות למסבים. נענה ה'בית יוסף' לבקשה הלא שגרתית, ולפי שהבין כי יש דברים בגו, עקב אחר הנהגתו.

במהלך כבוד המסבים במאכלים ובברכות, הבחין ה'בית יוסף' כי האר"י נמנע מלכבד שני אורחים נשואי פנים שישבו בתוך הקהל. האורחים לא היו מכרים, אך הפרת פניהם ענתה בהם כי אנשי מעלה הם, ובהמנעות מלכבדם התמיהה את ה'בית יוסף'.

לאחר הפעדה, שאל ה'בית יוסף' את האר"י לפשר התנהגותו. הסביר לו האר"י: שני האורחים הללו היו נשמות שירדו מעולם האמת כדי להשלים את מה שחסרו בהורדת השפע לעולם. עתה בשמיעת הברכות ועניית אמן, השפיעו שפע רב, וכך השלימו את תהליכם ויכולים הם לחזור למקומם. משום כך לא הנחתי להם לברך, כי אם לשמע את הברכות ולענות אמן.

סים האר"י הק' את דבריו ואמר: גדולה היא זכותה של מצות עניית אמן; מועילה היא להורדת שפע וברכה לחיים בעולם הזה ולתקון נשמות המתים בעולם העליון (אהבת חיים חיי שרה).

בעניית אמן מגדילים את שם ה'

כתב רבי שמואל אבוהב רבה של ווצ'ה: בעניית אמן אחר הברכה, מרוממים ומכבדים את שם ה', כפי שמלמד הפסוק שעליו הסמיכו חכמים (ילקוט שמעוני דברים תתקמב) את חיוב עניית אמן: 'כי שם ה' אקרא' - בברכה, 'הבו גדל לאלקינו' - בעניית אמן; הרי שבעניית אמן נותנים יקר וגדלה לקדוש ברוך הוא. לפיכך המתאווה וכוסף לענות אמן אחר הברכות, מראה בכך שהוא זהיר בכבוד שם ה' (ספר הזרונות זכרון ח פרק א).

יסוד זה שבעניית אמן מכבדים את שם ה', מובא ב'תוספות השלם' על הפסוק (שמות ל יב): 'כי תשא את ראש בני ישראל', ואלו דבריהם: 'תשא' - ראשי תבות: 'תשמר שם א-דני'. כלומר, אם תשמר על כבוד שם שמים בכך שתזהר לענות אמן אחר ברפת חברך אזי תזכה להיות 'ראש בני ישראל'.

למערכת 'וכל מאמינים',
בפתח דברי אודה להשי"ת ששם חלקי ממזכרי הרבים וזכני לענות מדי בקר על ברכות השחר של כמה וכמה מחברי למנון.

אם ארצה למנות את מעלות מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא, לא אדע מהיכן להתחיל והיכן לגמר, בבחינת "כמה מעלות טובות... עלינו". ראשית, עצם ההתייחסות כמה רגעים לפני תחלת התפלה, דבר שהפליגו על אודותיו בספרים. שנית, אמירת הברכות מפי המשתתפים נעשית פראוי, מלה במלה בכונה ומתוך הסדר. שלישי, הברכות נאמרות בשלמות כפי שכתבו הפוסקים שברכה בשלמות היא רק כזו הנענית באמן. והרביעית, שאזכים לצבר על ידי כך תשעים אמינים.

ומכאן תצא הקריאה לכל איש מישראל: הלא עניית אמן היא דבר פה קל לבצוע, והנה נתנה לנו ההזדמנות לקיימה בכל בקר, לפתח את היום בהצהרת אמונה שאין כמותה, להרבות אמונה בעולם ולתת לתפלותינו ערך מוסף, שהרי אמן היא סגולה לקבלת התפלה.

ברב הזקרה והערך
שלמה צבי ויס
עיה"ק ירושלים ת"ו

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

מעלת עניית אמן במשנת בעל ההלולא

שערי גן עדן

דיקון המיחס לבית יוסף

ה'בית יוסף'
י"ג בניסן של"ה

רבי יוסף קארו בעל ה'בית יוסף' והשלחן ערוך, נולד בספרד בשנת רמ"ח לאביו רבי אפרים, ומקבל לסמנו כפותח תקופת האחרונים. בעודו ילד נאלצה משפחתו לנדד עקב גרוש יהודי ספרד. לאחר פטירת אביו עבר לגור בבית דודו רבי יצחק קארו בעל התולדות יצחק, בקושטא

[כיום איסטנבול].

לאחר נשואיו עבר לגור בעיר הטורקית אדריאנופול [כיום אדירנה] ושם החל בכתיבת חבורו הגדול 'בית יוסף' על סדר הארבעה טורים. אחר שהתאלמן נשא בשנית, ולאחר תקופת מגורים בת כשלוש עשרה שנים בעיר ניקופול שבבולגריה, עלה לארץ ישראל וקבע את מושבו בצפת, שם נעשה תלמידו של רבי יעקב בירב. עם חידוש הסמיכה על ידי מהר"י בירב היה ה'בית יוסף' הראשון שנסמך על ידו.

במשך עשרים שנה עמל ויגע בכתיבת חבורו הגדול, 'בית יוסף'. ספר זה שונתב כבאר לספר 'ארבעה טורים' שחבר רבי יעקב בן הרא"ש, מכיל דינים הלכתיים מעמיקים בכל ההלכות הנוהגות בזמן הזה, עד לברור ההלכה למעשה. את ההלכות הנדונות ב'בית יוסף' סכם ותמצת בחבורו 'שלחן ערוך', אשר מאז ועד ימינו היה לספר יסוד הפסיקה בעולם היהודי. בנוסף התפרסם בחבור ה'כסף משנה' על סדר הרמב"ם. לאחר פטירתו יצא לאור ספרו 'מגיד מישורים', המכיל מאמרים וגלויים ששמע מפי 'מגיד' - מלאך שהיה מתגלה אליו בקביעות.

ה'בית יוסף' נפטר בצפת ב"ג בניסן ונטמן בבית הקברות העתיק בעיר. כבן שמונים ושבע היה בפטירתו.

להלן כמה מפסיקותיו של מרו השלחן ערוך'
בנוגע לעניית אמן:

אמירת ברכות השחר בחברותא

"יש נוהגין שאחר שברך אחד ברכת השחר וענו אחריו אמן, חוזר אחד מהעונים אמן ומברך ועונים אחריו אמן, וכסדר הזה עושים כל אותם שענו אמן תחלה. ואין לערער עליהם ולומר שכבר יצאו באמן שענו תחלה, מפני שהמברך אינו מכון להוציא אחרים, ואפלו אם היה המברך מכון להוציא אחרים, הם מכונים שלא לצאת בברכתו" (או"ח טו).

לרוץ לשמע קדיש

"יש לכוון בעניית הקדיש, ולענות אותו בקול רם ולהשתדל לרוץ כדי לשמע קדיש" (שם נו א).

חייב עניית אמן

"השומע אחד מישראל מברך אחת מכל הברכות, אף על פי שלא שמע פלה מתחלתה ועד סופה, אף על פי שאינו חייב באותה ברכה, חייב לענות אחריו אמן" (שם רטו ב).

כונת עניית אמן

"ויענו אמן אחר כל ברכה [בחזרת הש"ץ] בין אותם שיצאו ידי תפלה בין אותם שלא יצאו, ובכונה שיכוון בלבבו: אמת היא הברכה שברך המברך, ואני מאמין בזה" (שם קכד ו).

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

עוגת הפתעה'

אמי מורתי בקשה שאלמד ואסיים את מסכת בבא בתרא לכבוד היארצייט של סבתא, אם אימי. מפאת כיבוד אם, התחייבתי ללמוד ולסיים את המסכת אבל מכיוון שהזמן קצר ואין לי את הזמן להשקיע ולשבור את הראש לבד בהבנת החומר לכבוד הסיים, חשבת לעצמי שאם היה לי איזו גמרא עם פירוש והסבר קולח לצדו, זה היה מקל מאוד על ההספק בלימוד ללא עיכובים של חוסר הבנה, בפרט שיש לי כבר עומס בסדרי הלימוד הרגילים שלי.

נשאתי תפילה לה' ואמרת לי שישמח אותי מאוד אם אמצא גמרא כזו.

בבוקר כאשר עמדתי לצאת לכולל ללמוד, בקשה ממני אשתי לקחת על הדרך עוגה שאפתה עבור קרובת משפחה.

ממש לא רציתי כי זה לא בדיוק על הדרך וזה עלול לגרום לי לאחר ללימודים. אבל ראיתי עד כמה זה חשוב לה והחלטתי להחיש פעמי ולנסות להספיק גם את העוגה וגם את הכולל בזמן. עוד לפני שהגעתי לבניין התקשרתי לבעל הבית שאמור לקבל את העוגה והוא אמר לי לשים את זה בקומת כניסה מאחורי גרם מדרגות והסביר לי בדיוק היכן להניח את העוגה והוא כבר יאסוף את זה משם.

הנחתי את העוגה בזהירות הנדרשת ופתאום אני רואה שקית גניזה צמוד למקום הנחת העוגה. מתוך שקית הגניזה בצבץ לו גמרא בבא בתרא מהדורת ושינתם בדיוק מה שאני מחפש אך לא יכול להרשות לעצמי לקנות אותו.

נדהמתי מכח התפילה, אני בקשתי באותו בוקר בתפילה חרישית שהקב"ה יארגן לי גמרא עם פירוש צמוד וממש טרם אקרא ואני אענה!!!

אולי גם חשבת ששברתי את המידות ולקחתי את העוגה למרות הלחץ ועשיתי זאת בסבר פנים יפות והקב"ה שלח לי את הגמרא שיקל מעלי את המשימה שקבלתי על עצמי.

בעל המעשה: י.ר.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922

על דרך הרמז פירשו בספרים הקדושים ידוע שהירידה היא תמיד צורך לעליה (וספת ז'): לית נהורא אלא מגו חשוכא (וה"ק ח"ב קפד.). ומה שנראה לעיני האדם 'קטנות', הוא שורש ובנין לכל הגדלות שתבוא אחריה. ואי אפשר בשום אופן לזכות לה בלא זה, כי הווייה תבוא תמיד מתוך ההעדר, וזה יסוד מוצק בעבודת השם יתברך, כד"א (יחזקאל א' ט') "החיות רצוא ושוב".

ונמצא מה שנדמה לאדם כחשכות וכחיסרון ונ-פילה וכו', שם דייקא היא יסוד ושורש הבנין, כי מתוך ההתפרקות נבנה בנין מחודש.

לפיכך חזינו בבית המקדש, הגם שאין מקריבים קרבנות בלילה ואין כמעט שום עבודה בלילה, מכל מקום היתה שמירה מעולה מיוחדת במקדש בלילה, כמבואר בריש מסכת תמיד (טו.) שלא היו מניחים השומרים לישון בלילה. וכבר נדברו בזה,

שבדוא אין המקדש מחמת עצמו צריך לשמירה, כאשר בעל הבית לא ינום ולא יישן. רק זה היא עבודתו של מקדש בלילה, עצם השמירה על קדושת מקדש, שלא להסיח דעת מן הקדושה אף בלילה, כי זמן הקטנות והחשכות הוא יסוד ושורש הבנין.

ואשר לפי זה יובן, שמפרש הכתוב לפנינו עיקר 'תורת העולה', ושורש כל העליה, שטמנה יבוא לעבודת הקרבנות ולהעלות העולה כולה כליל לה'. הכל מתחיל בעבודת הלילה 'היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר', יש בתיבת 'מוקדה' מ' זעירא, רומז על הקטנות שבלילה, ועל חשכת הגלות, שאי אפשר להקריב קרבנות. - מכל מקום שומר הכתוב ומשגיח ומזרז על עתותי לילה, שלא יתפקד אדם הלילה לתת דרוז לנפשו ונשמתו בלילה ח"ו. כי יש סדר מיוחד של 'תורת העולה' גם בזמן שאינה עולה ואי אפשר להקריבה בכלל, רק היא שורש ותורת העולה, בכך שמכנה עצמה בעת לילה לא לכבות את אש המזבח בלילה חלילה, רק יהיו עליה איברים ופי' דרים אפילו מעט, העיקר שלא תושבת האש בלילה, שזה כל עיקר רצון פרשה זו, לשמור ולהשיגה על עבודת הלילה. ומכוח שמירת הקדושה בעיתותי לילה יבוא לעבודת הקרבת הקרבנות שביום בלילה אש קודש.

***

סיפר הגה"צ מקים עולה של תורה הרב מפונביץ' זצ"ל, על אחד ממסעותיו הרבים על פני תבל עבור הישיבה הקדושה, בו הגיע אל ביתו של יהודי אחד פורק עול, שהתנהג כמעט כגוי גמור רח"ל, אבל עבור הישיבות הקדושות היה תורם סכומים נכבדים ביותר.

שאל אותו הרב מפונביץ', מדוע מפזר הוא כל כך הרבה ממון עבור ישיבות הקדוש, בזמן שדוקא צדקה, שבושבלי הישיבות לדאבוננו נחלשה מאד, ואף יהודים יראים וטובים אינם ששים לחמור ב'מחממי הספסלים'... כפי שרגילים ללעוג להם לבני הישיבות וכיצד זכה לכך שדוקא הוא שהתרחק מן התורה תורם כל כך הרבה ממון לישיבות? סיפר לו אותו גביר, שבהיותו בחור צעיר לימים בארץ ליטא רצה מאוד להיכנס לישיבתו הקדושה של מרן החפץ חיים זצוק"ל בראדין, אך כשהגיע להירשם בהנהלת הישיבה כנראה הירחו מיד שאינו ראוי בדרכו ובהשקפתו לרוח הישיבה, ולא רצו לקבל.

לבינתים נקח השעון, ותשובתו את תשובתו השלילית היתה כבר שעת לילה מאוחרת, ולא היתה בידו שום אפשרות לחזור לביתו בשעה מאוחרת שכזו. הוא ביקש מן המנהלים שלפחות יתנו לו לילה אחד לישון בישיבה כי אין לו מקום ללון, אבל המנהלים לא רצו בשום אופן לתת לו דריסת רגל כל שהיא בישיבה אף לא ללילה

א.ת.ח. [נראה חששו שסא יתיידע עם אחד הבחורים וישפיע עליו לדעת].

כבעסו הרב הלך אפוא הבחור להתלונן אצל רבינו החפץ חיים על אכזריותם של מנהלי הישיבה, שלא נתנים לו אף לא לילה אחד ללון בעת שאין לו מקום לישון.

אמר לו החפץ חיים: הם צודקים מבחינת הישיבה, אבל אתה תהיה האודה שלי ללילה זה, הואיל נא בטובך להישאר לישון אצלי בביתו! הבחור כמושן שמח מאד על ההצעה, הוא לא העלה בדעתו כלל אפשרות נכבדה שכזו, הוא הגיע הנה רק כדי להתלונן...

החפץ חיים קיבלו במאור פנים ובשמחה גדולה, ולאחר שהגיש לו ארוחה טובה הציע לפניו את המיטה הכבודה בחדר האורחים.

תיכף כשראה הבחור את החפץ חיים בוקעות המופלגת וגודל חור-לשות טורח בעצמו להציע עבורו את המיטה, רץ וביקשו לתת לו המצעים והוא יציעם, אך החפץ חיים לא הסכים ואמר הרי בשבילי היא מצוה! וכבר אמרו ז"ל (קדושין טב.) "מצוה בו יותר מבשלוחו", ופי' רש רש"י (ד"ה מצוה בו): "דכי עסיק גופו במצות מקבל שכר טפי", ואינו מותר על מצוה שבגופו.

הבחור הרגיש כמושן בניעויות מאד מן הקירוב והאהבה שהרעיק עליו החפץ חיים וישן שנת ישרים בביתו של החפץ חיים.

באמצע הלילה נכנס החפץ חיים אל החדר, נשם את האויר, ומלמל

היא העולה על מוקדה כל הלילה! זאת תורת העולה, היא העולה על מוקדה על המזבח, כל הלילה עד הפקד, ואש המזבח תוקד בו (ו.ג.)

לעצמו שנהיה כאן יותר קר! תיכף פשט החפץ חיים מעליו את המ' עייל שלו וכיסה בו את הבחור, כדי שתהיה לו שמיכה נוספת מחמת הקור... ולמחרת בירכו לשלום ויצא הבחור לדרכו.

סיים אותו גביר את סיפורו לרב מפונביץ', אותו המעיל שכיסה אותו בו החפץ חיים זצוק"ל מחמם את לבי כל ימי חייו! מכוח אותה חמימות מרגיש אני קרבה מיוחדת לישיבות הקדושות. ולכן כת' גמול על אותה הכנסת אורחים חמה שזכית' לה בבית רבן של ישראל החפץ חיים תורם אני כל ימי חיי סכומים גדולים בשביל הישיבות הקדו-שות. החמימות הזו תקועה עמוק במורשי לבבי, ואף שלדאבוני התרחקתי מדרך התורה במשך השנים, על צדקה זו איני יכול לוותר!

מטיב מעשה זה נלמד, עד כמה אפשר להשפיע עם טורח מצוה שבגופו, ואין אנו יודעים להעריך כמה חשובה היא מצוות הכנסת אורחים והקירוב בסבר פנים יפות ומשמחות. הרי החפץ חיים קשר אותו בהכנסת אורחים רגילה של לילה אחד לשורש מצות הצדקה כל ימי חייו, בלי שיטיפ' לו אף מילה אחת של מוסר!

היא העולה על מוקדה כל הלילה.

***

סיפר לי הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א שבצעירותו זכה פעם להצטרף בנסיעה לאתרא קדישא מירון יצ"ו בראשות הר"ק רבי שלמה מזויעל זצוק"ל, ושמורים עימו באמתחתו כמה חרויות ועובדות מופלאות ממה שראו עיניו וזנו באותה נסיעה, בעבודת קדשו של אותו צדיק פלאי מלאך אלקים.

אחת מהם היא בענין חשיבות השינה!

בימים ההם לפני יותר משישים שנה, היה 'מסע מירון' כרוך בטרחה גדולה ומרובה, הדרך ארכה שעות רבות, והם נעו זמן רב בטלטולי הדרך הקשים.

כאשר הגיעו סוף מירונו היו הכל עייפים ומותשים מעמל הדרך, אך עם כל זאת מרוב שמחתם שיזכו להגיע אל התנא הקדוש, ובי' גענעזי הנפש להתרפק בציון המצוינות הלכו כולם תיכף ומיד אל המערה פנימה, כדי לשפוך את ליבם בקבלת פני הקודש עם הגיעם לאתרא קדישא, ולאחר מכן פינו עצמם לסידורים השונים שנצרכו להם באכילה ושתייה וכו'.

ברם הרבי הקדוש רבי שלומק"ה זי"ע רוח אחרת היתה עימו, הוא לא רץ מיד אל הציון כמו כולם אלא חיפש לו מתחילה איזה שהוא מוצן ישן, הניחו בפניה צדדית והשכיב את עצמו לישון... כדי לנוח מוצן מעמל הדרך הקשה, ולהפיג את עייפות הגוף. ורק לאחר מכן קם בגי' בורה עצומה כשהוא רענן היטב, טיהר את עצמו בסילודין בטבילת המקוה, ואז ניגש בדחילו ורחימו בשמחה גדולה ובהתלהבות עצומה אל הציון הקדוש, בתפילה נוראה בוקעת רקיעים!

ללמדך גדול חשיבות השינה, שלא לזלזל בה, כדרכם של הרבה צעירים... ושלא להתהלך בעייפות המערערת את מנוחת הנפש ואת שלוותה.

מסופר על אחד מגדולי הצדיקים נ"ע בדור הקודם, שהיה דרכו לסגף את עצמו תמיד בענין השינה, והיה מקפץ הרבה משעות שינתו. פעם אחת חששו בני ביתו לשלומם, ולא הקיצוהו בחצות הלילה כבקשתו, והניחו לו לישון יותר, לפי שחרזו מאוד לבריאותו שלא יזיק מיעוט השינה לגופו הקדוש. והשגיחו היטב שישורו שקט גמור בבית מס' ביב, ושום דבר לא יפריענו משנתו, כי ישן חלש מאוד ומכל רשרוש קל היה מתעורר.

והנה לאחר כמה שעות התעורר הצדיק מעצמו, ובהיות שישן בלילה כראוי היה גופו חזק יותר. הוא מעולם לא הרגיש רעננות והתח' דשות כזו, דעתו היתה צלולה ובהירה מאוד, ונפשו נינתה ביותר! וכך ניגש לעבודת היום בשמחה ובבהירות המוחין, והתפלל באותו יום בהתלהבות נוראה ובכוונה עצומה במוחין גדולות אף שהיה זה יום חול רגיל.

לאחר התפילה שח לבני ביתו ומקורביו, שעתה התברר ונדע לו שאכן במבחן תוצאת העבודה, דרך השינה הטובה נכונה יותר מדרך הסינופים בענין השינה... ומני אז שינה צדיק את דרכו בקודש שלא לזלזל בענין השינה, והיה ישן מדי לילה כדי צרכו.

היא העולה על מוקדה כל הלילה!

***

סיפר לי כ"ק האדמו"ר מסטרופקוב זצוק"ל על זקנו זצוק"ל, אחד מהאדמו"רים לבית צאנז, שפגשו בו פעם לאחר חצות לילה כשהוא מטייל לבדו בחוצות הכפר הקרוב לעיר מגוריו. הוא שוטט שם בד' בקות ובריכוז עצום, ללא המעיל העליון [רזוזאלקע] לגופו. אחד מחסידיו שהתגורר באותו הכפר נחדר לשמוע מחברו שהקיצו באמצע הלילה, על

הפוך בעמוד הבא <

כך בקלות להירדם והשינה ממנו והלאה... ולמחרת מסתובב הוא כל היום עייף ועצבני, מחמת חוסר שעות שינה...

וכי לא חבל? הרי שניהם עושים את אותם פעולות מסוג, החיים בין כך מחייבים את שניהם באותם מעשים רק המחשבה וההשקפה משנה את הכל מן הקצה אל הקצה היא העולה על מוקדה כל הלילה

['טיב הכישורים' שער הבית, פר' חינוך ילדים אות ה]

לילה אחד בביתו של אחד מגדולי ירושלים בשעה מאוחרת מאוד [לאחר שתיים בלילה] נשמעה דפיקה חרישית בדלת. הרב הצדיק כבר עלה על יצועו, אבל בנו המסור היה עדיין ער, הוא ניגש לפתוח את הדלת ולראות במה המדובר, ומי נוקש בפתח בשעה מאוחרת שכזו.

כשפתח את הדלת ראה לפניו אברך צעיר שביקש לשוחח עם הרב, הוא התנצל מאוד על השעה המאוחרת בלב ליבו של הלילה, ואמר שזה דחוף לו ביותר ולא סובל שום דיחוי אף ללא למחרת בבוקר.

הבן האחראי אמר שיכנס לבדוק אם ניתן לדבר עם אביו, כי ידע שזה עתה עלה אביו על יצועו ועדיין לא נרדם.

נכנס הבן בלאט לחדר אביו, וכראותו שעדיין הוא לא נרדם לחש לו שממתין כאן אברך שצריך את הרב בנחיצות דחופה ביותר!

ציוה הרב לומר לאברך שימתין, ולבינתים הלך הרב והלביש את עצמו כי היה כבר בבגדי השינה, ולאחר שהתעטף כראוי יצא לקבל את פני האברך, ושוחח עמו בענייניו בישוב הדעת ובשמחה כדרכו בקודש, עד שהביא כל הענין על פתרונו וסידר הכל כשורה על הצד היותר טוב.

לאחר שיצא האיש בלב טוב, שאל הבן מאביו האם אכן היה זה ענין כה דחוף שלא סבל דיחוי עד למחרת בבוקר...

ענה לו הרב על שאלה זו יכול להשיב רק האברך בעצמו, הוא הפוסק עד כמה הוא דחוף וכמה הוא לא דחוף, לכל אחד יש סדרי עדיפויות, ומה שקל ונוח לאחד, לשני הוא קשה ודחוף ביותר. הנה התינוק בוכה על חפיסת שוקולד, כאשר אדם גדול מגחך על כך, אתן לך עשרים חפיסות שכולו... אדם מן השורה מצטער על חסרון של מאה דולר, ולמי שיושב על שקים של דולרים זה ענין של מה בכך... וכן בשאר כל הדברים לעולם אי אפשר לפסוק בשביל השני מה אכן דחוף לו ומה לא.

ולמדנו כאן עומק טיב ההבנה של גדולי הדור בנפש הזולת כאשר אחד המאפיינים של המנהיג הוא במה שיווד לקות עדינות הנפש של כל אחד ואחד. על דרך שפירש רש"י ז"ל בתפילת משה רבינו ע"ה רעיא מהינא על מנהיג ישראל (במדב כג טו): "אמר לפניו, ריבונו של עולם גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו", ע"כ.

היא העולה על מוקדה כל הלילה

שחסרים לו שעות שינה אלו.

ואילו חבירו השני, כששומע באמצע הלילה את בכי ילדו התינוק, מתעורר הוא בכעס ועצבנות על שמעירים אותו באמצע השינה... מתחילה מנסה הוא לתקוע 'מוצץ' בפי הילד ולהשתיקו, ולהתעלם מן ההפרעה שנגרמה לתינוק להתעורר... לאחר כעשרים דקות מתברר שאין סגולת המוצץ יכולה לה- משיר עד הבוקר... הוא מנסה קצת לנענע את עריסת התינוק להשתיק פה ולהשתיק שם, כולו רוטן ומתעצבן, אבל הילד לא נרגע ומאום לא עוזר, משהו מפריע ומציק לו, הוא צריך כנראה לאכול את מנת אמצע הלילה שלו... והאבא כולו כעס ועצבים על שמפריעים לו, ובעל כורחו מוכרח הוא לקום ממיטתו בעצלתיים ולתת לתינוק את מנתו, ושוב מתבזבז לו זמן שינה יקר, כשכולו מלא כעס וחמה. כאשר סוף סוף נרגע הילד וישן כראוי, נשאר האבא עצבני ולחוץ ואינו יכול כל

על הברכה יעמדו

השמועה שהרבי הקדוש בכבודו ובעצמו מסתובב כאן במשעולי הכפר בלי מעיל בדביקות נורא, ואולי נזקק הוא למשור.

החסיד החליט שמוכרח הוא לגשת אל הרבי ולשאלו למי בקושו כאן, ועל אף שנתחייב להפריעו באמצע דבקותו הוא חשש שמא נצרך הוא למשורו דחוף. הוא התקרב בלאט בצעדים הססניים לפני הרבי הקדוש והתהלך סביבו, לקח זמן מה עד שהתעורר הרבי מדבקותו, ומשהבחין בו ניגש אליו החסיד בפחד ושאלו מה מבקש הוא בכפר הקטן הזה באמצע הלילה?

הרבי התעשת בבת אחת ותפס היכן הוא נמצא... ואמר שאינו צריך לכלום, אלא שתוך כדי עיונו בתלמודו הגיע לקטע קשה ומסובך, הצורך לעיון מזורק ומרוכז, הוא יצא אפוא מביתו שבבני העמק לטיול קצר כדי לעיין בסוגיא נלמדה, ותוך כדי עיונו המרתק נחרק מביתו מאד, עד שלא שם לבו לכך שרגליו כבר נשארו עד אותו הכפר...

דע לך, סיים הרבי, שבשנותינו הצעירות ניסנו כל מיני דר- כים ואופנים כדי להכניע ולשבר את היצר הרע ולהתגבר עליו, היינו שורפים את ידינו באש, ומתגלגלים בשלג וכדומה. אך לבסוף הגענו למסקנה, שאין דרך טובה יותר להתגבר על היצר רק עם לימוד העיון: כך קיבלתי מרבתי, ומיני אז הגני שובר כל עצמתי ביגיעת עיון התורה! לכן מחמת שה- תעמקתי קצת בעיון הסוגיא ובעיון המחשבה לא הרגשתי שיצאתי מביתי והגעתי הנה...

היא העולה על מוקדה כל הלילה

דברים נוראים כתוב בזה בסה"ק "בית אהרן" (פרשת תשא) שם מאריך הרב בענין לימוד התורה, ובין הדברים כתב בשרף לשון קדשו: "כל אחד ואחד כפי מה שיכול והעיקר שיהיה הכל בעיון ולעמקו. ויקבע ללמוד בנמרא ותוספות בעיון, כי זה טוב לכל העניינים וזה נמשך לשאר לימודים גם כן בעיון" עיין שם. וכבר הארכתי בזה בחסדי ה' במקומו.

מכיר אני מקרוב שני אנשים בעלי משפחה ה' עליהם יחיו, שניהם בני אותו גיל, השייכים לאותה קהילה ומעמדם זהה. שניהם זכו באשה טובה ובפרנסה בריוות עם מספר יל- דים כמעט זהה, כולם אהובים וזע ברך ה', ניתן להגדירים כתאומים וזהם כמעט בכל פרטי חייהם.

אולם האחד שמה ומרוצה תמיד, פיו אינו פוסק מלהלל ולש- בח לבורא ברוך הוא על כל הטובות שגמל עימו, ותמיד צה- לתו בפניו. כשנסתב לבית הכנסת עם כמה זאטוטים מלפניו ומאחוריו ומצדדיו, הוא ממש קורן מאושר! - ואילו חבירו בדיוק הפוך, כל העת רוטן ומתלונן על קושי החיים... לעולם אינו מרוצה ותמיד עצבני ולחוץ, דרכו עם זאטוטי אל בית הכנסת מלאה בנערות וכעסים ירחם ה'.

כאשר התבוננתי בהם מקרוב יותר גיליתי, שבעצם אורחות החיים של אלו השניים שווה כמעט במדויק, שניהם עסוקים בגידול הילדים והחזקת המשפחה, לשניהם תינוקות צפופים שצריך לקום אליהם כמה פעמים באמצע הלילה... מצד המ- עשים שניהם שווים כמעט בדיוק, אבל מצד המחשבה וצורת הגישה הינם שתי עולמות. - הראשון בכל פעם ששומע את הבכי של התינוק באמצע הלילה הוא ממהר לקום אליו בגיל, ליבו קל עליו והוא מלא תודיה להשם יתברך שזיכרו למתנה נפלאה כזו שצריך לקום באמצע הלילה לילדו שלו... ולקיים בו מצות (ויקרא יט ט) "ואהבת לרעך כמוך!". וכך כמה פעמים במשך הלילה שצריך לקום להרגיע את הילד או להאכילו, הוא עושה זאת בקלות, זה לא מפריע כמעט את שנתו, שכן מיד לאחר שהאכיל את התינוק והרגיעו נרדם הוא מיד שוב במנוחת הנפש ורגיעות. עד שהוא מחשיב גם את זמן הטיפול בתינוק בלילה כשעות שינה... ולא ניכר בו כלל

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

Table with 6 columns containing contact information for various organizations and individuals, including 'גל פז', 'קשת הרשת', 'גרפצ'יק', 'לעי"ן החבור שמואל', 'לעי"ן מרת חיה', 'שרה שיינדל', 'האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו', and 'יוסף בן יוסף'.

לתגובות והערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:39

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:36

ר"ת: 20:12

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 596 31.3.2023 - ט' ניסן ב' תשפ"ג

וְהוּא הַשְּׁמֵעַ לְה' צְדִיקִים וְבוֹא בּוֹ

פְּרִשְׁתָּ צוֹ - שֵׁבֶת הַגָּדוֹל

אם על תודה יקריבנו (ז,יב)

מעשה בילד שהבחין בקסדה שהיתה מונחת בחצר של אחד השכנים. הוא ביקש רשות מהשכן לשחק בה והלה העניק את רשותו לכך בחפץ לב. הילד נהנה מאד מהמשחק בקסדה, וכשנהנים הזמן חולף מהר. כשהגיע הלילה, ביקש ממנו אביו להחזיר את הקסדה לשכן. הילד מיאן לעשות זאת, כי היה לו קשה להיפרד מהקסדה.

האבא הסביר לו שהקסדה שייכת לשכן, ולאחר כמה שעות ששיחק בה הגיע הזמן להשיבה לבעליה, הבן החל לבכות בכי תמרורים, ומשכך ביקש האב מהשכן רשות להשאירה אצל הילד יום נוסף. השכן הסכים בשמחה. "גם כך אין לי שימוש בה, והיא מונחת בחצר כל הזמן", אמר. הילד שמח מאד והמשיך לשחק בקסדה, עד שנרדם כשהיא חבושה לראשו. לאחר זמן מה שמעו ההורים רעש חזק מכיוון חדר הילדים.

הם מיהרו לשם, ומה שראו הבהיל אותם מאד. המדף שהיה מעל למיטתו של הילד נפל על ראשו, והקסדה הצילה אותו ומנעה נזק קשה וחבלה. התברר שבצהריים הילדים שיחקו ונתלו על המדף וכך הוא השתחרר מחיבורו לקיר עד שנפל כעת לגמרי. עתה הבינו ההורים למפרע את גודל הנס בכך שהילד חפץ בקסדה וסירב להיפרד ממנה עד שישן עימה. איזו תודה ואיזה שבח נתנו ההורים להשי"ת שחס על בנם והציל אותו. ('טיב הקהילה', מתוך גליון 707 'בארה של תורה')

זאת תורת החטאת (ו,יח)

שואל רבי ישראל מרוז'ין, במשנה (זבחים פ"ה מ"ג) "איזהו מקומן של זבחים?" נאמר: "חטאות הצבור והיחיד, אלו הן חטאות הצבור שעירי ראשי חֲדָשִׁים". לכאורה המשנה פותחת ב"חטאות הצבור והיחיד", ומסיימת רק ב"אלו הן חטאות הצבור", להיכן נעלמה חטאות היחיד?
ומתרץ: הגמ' אומרת שהטעם שמביאים קרבן של ר"ח, שהקב"ה אומר כביכול "הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח". וא"כ, זה הפירוש "חטאות הצבור והיחיד", יש חטאות שהציבור מביאו בשביל היחיד, בשביל "יחידו של עולם", קרבן חטאת זה, הוא "שעירי ראשי חֲדָשִׁים". (מדשן ביתד')

וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וּלְבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים (ו,ד)

מעשה באדמור רבינו שמואל בנו של הצמח צדק מליובאוויץ כשהיה מקבל את חסידיו ביחידות, היו בגדיו נרטבים מרוב זיעה כל כך, עד שהיה צריך לפשוט וללבוש בגדים אחרים כמה וכמה פעמים. הגבאי שהיה לו לטרחא הדבר, שאל פעם את אחד מחסידיו: "אולי אתה יודע מפני מה הוא מזיע שם כל כך ביחידות, זמן היחידות נמשך בסך הכל שעה אחת, והוא כל כך מזיע?, החסיד שתק והגבאי חזר ואמר, "ריבוננו של עולם, מה הוא מזיע שם כל כך?".

באותו רגע נפתחה הדלת של חדר הרבי, והרבי פנה למשרתו ואמר: "אתה משוחרר מהעבודה, ממשכורתך לא יגרע דבר, לך הביתה ובכל שבוע אשלח לך את משכורתך לביתך". והוסיף: "מדוע לא תבין הסיבה שאני מזיע, שבמשך השעה, היו אצלי ביחידות עשרים וחמישה אנשים, וכדי שאוכל להשיב עצה נכונה לשואל, אני צריך להרגיש בצרתו ממש, כמו שהוא בעצמו מרגיש, ואז אני מוכרח להפשיט את בגדיי, ולהתלבש בלבושו, ולאחר שהרגשתי במקומו, כדי להשיבו עצה, שוב עלי להפשיט בגדיו (כי אין חָבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִים' (ברכות ה,ב)) ולהתלבש בלבושים שלי, וכן כך אני עושה לכל שואל, ואיך לא אזיע כל כל הרבה? (מ'בארה של תורה).

זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת (ו,יח)

שואל הרב פנחס אליהו פרץ שליט"א: מה העניין שהתורה מדגישה שזה המקום ששוחטים את העולה, תגיד ששוחטים בצפון, מה העניין לספר לי מה עוד נשחט שם? אומרת התורה: הרי עולה באה גם בנדבה, יכול להיות אדם צדיק שרוצה להקריב עולה, ואם אדם מביא עולה אשריו ואשרי חלקו. בקרבן חטאת הסיפור הוא שונה, מכיוון שחטאת באה לכפר על חטא, ואם ישחטו אותה במקום מיוחד אז יהיו בושות לאותו אדם שהביא את הקרבן והתורה חסה עליו, ואומרת לו אין לך מה לדאוג שיהיו לך פדיחות, כיון שבאותו מקום ששוחטים את החטאת לשם מגיעים גם קרבנות של עולה ואף אחד לא אמור לדעת שהקרבן שלך בא בגלל החטא, כמובן שזה חוץ מהכהנים שהם חייבים לדעת על מה הקרבן כדי לדעת איך לטפל בו. רואים איך שהתורה חושבת על החוטא שתהיה לו הרגשה טובה.

גם אנחנו עם קצת מחשבה יכולים לגרום לשני להרגיש טוב, סיפר ראש ישיבה שלצורך דאגה לישיבה שלו הלך להתרים בחו"ל, והגיע לבניין של אחד מאנשי העסקים שנמצאים ברשימת העשירים הגדולים של העולם, וכשנכנס לבניין שלו הוא ראה דבר שהיה נראה יפה ומוזר, כל קומת הכניסה מעוצבת הכל ממראות משהו מוגזם, וגם במדרגות הכל מצופה במראות ענק כשכל פסיעה שאתה עושה אתה רואה את עצמך בכמה מראות במקביל וגם כשהגיע לקומה של משרד העשיר הכל היה מצופה במראות, משהו לא נורמטיבי לחלוטין.

ראש הישיבה דיבר איתו על מה שהיה צריך לדבר איתו, ואחר כך אמר לו אם לא אכפת לך, תסביר לי מה העניין של כל המראות בקומת הכניסה וראיתי כניסה לאולמות שיש מראות, אבל לא בכזו הגזמה, מה העניין? אמר לו: מי שבא לכאן בדרך כלל בא כדי לעשות ביזנס וכשבן אדם בא לעשות איתי ביזנס, אם הוא במצב רוח טוב, אני מרוויח מזה, מה שאני צריך, זה לגרום שהוא יהיה במצב רוח טוב, ולכן הדבר שהאדם הכי אוהב לראות זה את עצמו, לכן שמתי הרבה מראות כדי שיראה את עצמו הרבה פעמים לפני שהוא מגיע אלי, ואז מצב רוחו יהיה מרומם ואז יפתח את הכיס כמו שצריך... (מ'קשיבים לקולך)

אִשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמּוֹצֵחַ לֹא תִכְבֶּה (ו,ו)

כותב ה'שבילי פנחס' (עלון צו תשפב) מובא בסידור האריז"ל לרבי שבתי (סדר הלימוד דף טז) כי המקובל האלקי הרמ"ק (רבי משה קורדובירו) מצפת זצ"ל קיבל מפיו אליהו הנביא זכור לטוב סגולה לטהר לבו ממחשבות זרות, שיאמר הרבה פעמים הפסוק: "אִשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמּוֹצֵחַ לֹא תִכְבֶּה".

ויש להעיר כי מקור הדבר בשל"ה הקדוש (שער האותיות אות ל') שהביא סגולה זו בשם הרמ"ק: "מצאתי כתב יד של האלקי מהר"מ קורדוורא ז"ל שכתב וזה לשונו, למדנו זקן אחד, לבטל המחשבה יאמר פסוק זה הרבה פעמים, אש תמיד תוקד על המוצח. ועל זה הוסיף השל"ה מדעת עצמו: "ובעיני פשוט שזה הזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענוותנותו של הרב לא רצה לגלות".

ב"עבודת ישראל" להמגיד הקדוש מקאזניץ (פרשת משפטים) מפרש לפי זה כמין חומר רמו הכתוב (שמות כא-יד): "וְכִי יִזַּד אִישׁ עַל רֵעֵהוּ בְּרֵגוֹ בְּעֵרְמָה מֵעַם מוֹצְחֵי תִקְחֵנוּ לְמוֹת". ויש לומר שהכתוב מרמו על סגולה זו: "וְכִי יִזַּד אִישׁ", הוא היצר הרע, "עַל רֵעֵהוּ", הוא היצר הטוב, שנמצאים יחד בלב האדם, "לְרֵגוֹ בְּעֵרְמָה", להחטיאו במחשבות ערמומיות ורעות, העצה על כך היא, "מֵעַם מוֹצְחֵי תִקְחֵנוּ לְמוֹת", מהפסוק שנאמר אצל המוצח: "אִשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמּוֹצֵחַ", תוכל להמית את היצר הרע ולבטל את המחשבות הרעות.

ומה מתוקים הם דברי ה"אגרא דכלה" (פרשת בראשית ד"ה יקוו) שמפרש בזה רמו הפסוק (בראשית א-ט): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַיָּמִים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד", על פי מה שכתב רבינו חיים וויטאל ב"שערי קדושה" (חלק א שער ב') שכל התאוות שבאדם הן מיסוד הימים המצמיחים בעולם כל מיני תענוגים.

הנה כי כן זהו פירוש הפסוק: "יִקְווּ הַיָּמִים", כל התאוות שמקורן ביסוד הימים יקוו ויתבטלו, על ידי שיתבונן האדם, "אֶל מְקוֹם אֶחָד", כאשר הוא מגיע בקריאת שמע אל מקום "ה' אלקינו ה' אחד", שהוא מקבל על עצמו למסור נפשו על יחודו יתברך שמו אפילו אם יסבול יסורים, אם כן על אחת כמה וכמה שהוא מסוגל למנוע את עצמו מתאוות עולם הזה.

וְלִבֶּשׁ הַכֶּהֵן מְדוּ בַד וּמִכְנָסִי-בַד יִלְבֹּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמּוֹצֵחַ וְשְׁמוֹ אֶצֶל הַמּוֹצֵחַ (ו,ג)

האדמו"ר רבי בונם מפשיסחא היה אומר, התורה ציוותה על הכהן הגדול, שבבואו ביום הכיפורים אל קודש הקודשים, יחליף בגדיו, ושעבודתו הראשונה תהיה "תרומת הדשן", הוצאת הדשן. וכל כך למה?

שבשעה שהכהן הגדול נכנס ביום המקודש שבכל הימים אל המקום הקדוש מכל, לפני ולפנים, הרי כולו נתון באותה שעה בעולם הרוחניות והקדושה, ובוודאי עלולים להשתכח מליבו דברים של מה בכך, דברים שבגשמיות, כגון, שיהא מתפלל על פרנסתם של ישראל, ולכן הצטווה שכשמגיע לשם יחליף בגדיו, ילבש בגדי חול, ויעסוק בעבודה פשוטה ביותר שכולה חולין, כדי שיזכור דאגותיהם של ישראל, את צורכיהם שבכל יום. ('מדשן ביתד')

שתקת? הרווחת!

בפרשת השבוע שלנו, רמוז רגע מרומם כזה. לאחר הקמת המשכן, מגיע הרגע המכונן בו אהרן הכהן הגדול נדרש לגשת אל המזבח ולהתחיל להקריב בו קרבנות. אלא שאהרן מתקשה לעשות זאת, שכן אנשי ה'ערב רב' זוכרים את חלקו במעשה העגל, ומביישים אותו ועולבים בו: היתכן שאדם שעמד ורקד לפני העגל המשוקץ – יגש להקריב קרבנות לפני ה' אהרן הכהן עומד בוש ונכלם, סופג את הבזיונות שאנשי ה'ערב רב' מטיחים בו, ואינו ניגש למזבח. משה רבינו מביט ורואה, ומורה לאהרן להתקרב אל המזבח ולהתחיל בעבודת הקודש, וכשהוא מבין כי אהרן מתבייש, הוא משיב ואומר לו כדלהלן: 'למה אתה בוש? לכך נבחרת!', ובמילותיו אלה של משה, גילה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה זי"ע ביאור מדהים: משה רבינו אומר כביכול לאהרן הכהן: 'למה אתה נכלם מהבושה? הלא בזכותה, בגלל שאתה מקבל את הבושה, בגלל שאתה סופג בזיונות באהבה, הרי בדיוק בשל כך נבחרת לשמש ככהן גדול! בשכר הבזיונות המוטחים בך – זכית למעמד כה נשגב ונעלה!'

את רגעי הבזיונות האלו כולנו חווים מעת לעת. פעם בבית הכנסת – כשמישהו מזלזל בנו או במעמדנו, פעם בין השכנים, פעם בין החברים, ולא מעט פעמים – גם בתוך הבית פנימה, בין בני המשפחה. המחשבה הראשונית היא להגיב, לתקוף בחזרה, להשיב מנה אחת אפיים, או למצער – להיעלב ולעזוב את המקום בחרי אף, מתוך כעס ועצב. אבל, ורצוי שנשנן זאת היטב כדי שנזכור ברגע האמת, הרבה יותר כדאי – פשוט לשתוק, לקבל את הבזיונות באהבה, מתוך אמונה שהבזיונות הללו נגזרו מלמעלה, והם נושאים בחובם הזדמנות שאסור להחמיץ. ('אור הפרשה', מאמר של הרב אשר קובלסקי שליט"א)

צו את אהרן (ו,ב)

מספר הגר"ל כחלון שליט"א על אדם רחוק מתורה, ובא אצלו נגר ועשה לו ארון מטבח והיה ביניהם ויכוח על "פינישים" וכל מיני שטויות, והוא נשאר חייב לנגר 3000 ₪, עברו 10 שנים, האיש שהזמין את המטבח התחיל להגיע לשיעורי תורה, חזר בתשובה, ושמע על ענין הגזל כמה חמור, והנשמה התחילה לאותת לו והחליט ללכת לנגר. נכנס אליו ושאל האם "אתה זוכר אותי", אמר לו הנגר, "איך אני אשכח, אני עשר שנים עובר ליד הבית שלך ואתה מקבל סט קללות בכל בוקר, ואתה שואל אם אני זוכר אותך". ה' יצילנו איזה הקפדות יש לאנשים! האם זה שוה לקבל סט קללות עשר שנים בשביל 3000 ₪ אדם קרוב לעצמו ולכן בפרשה כתוב צו את אהרן, לשון זירוז ובפרט בדבר שיש בו חסרון כיס, הולכים לדין תורה ומה שיפסקו מקבלים, אבל אסור לאדם לפסוק לעצמו. ('אור הפרשה')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 727 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 616 שנה י"ג עלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק ו' ניסן תשפ"ג

צו - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות אש תמיד, והעלאת אברי הקרבנות כל הלילה למזבח.
- ב. תרומת הדשן כל יום, והוצאת הדשן כשנתרבה (ו, א-ו).
- ג. תורת המנחה, קומץ למזבח, והנותר נאכל לכהנים (ו, ז-יא).
- ד. איסור ללוש, או לערוך, ולאפות את שיירי המנחה בחמץ.
- ה. מנחת כהן גדול בכל יום, וכהן המתחנך לעבודה (ו, יב-טז).
- ו. תורת החטאת, דם החטאת, תורת האשם (ו, יז-כג).
- ז. בשר החטאת והאשם, ושיירי המנחות (חוץ ממנחת כהן) נאכלים לכהנים ביום ההקרבה, ועור העולה מתחלק לכהנים (ז, א-ז).
- ח. קרבן שלמי תודה עם ארבעים לחמים למי שנעשה לו נס.
- ט. קרבן שלמים, ואיסור אכילת פיגול נותר וטמא (ז, יא-כא).
- י. איסור אכילת חלב בהמה, ודם בהמה חיה ועוף (ז, כב-כז).
- יא. תנופת החלב והחזה של השלמים ע"י הבעלים והכהן.
- יב. חלק אהרן ובניו בזבח השלמים (ושלמי תודה) (ז, כח-לח).
- יג. סדר שבעת ימי המילואים כהקדמה לחנוכת המשכן (ח).

"צו את אהרן ואת בניו לאמר..." (ו, ב)

אמרו חז"ל: "אין צו' אלא לשון זירוז".
וטעם הזירוז הוא בעקבות המשך הכתוב: "תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו", והיה מקום לכהנים להתעצל ולהעלותה סמוך לחשכה, שהרי יש פנאי להתאכלות האיברים עד עלות השחר. לפיכך בא הכתוב לזרזם, שישתדלו שהקורבן יאוכל ביום, שהוא זמן החסדים והשפע, ולא יהיו את הקרבת הקורבן עד לערב, שהוא זמן שליטת הדינים. [האלישיך הקדוש]

"ואש המזבח תוקד בו": "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה" (ו, בה)

ריבה כאן יקידות הרבה, וכל מה שנעשה בבית המקדש ובמשכן רומז לאדם. אסור לאדם להתקרב בעשיית המצוות. חייב הוא לעשותן ביקידת אש, בחום ובהתלהבות. כך הוא עומד נגד היצר הרע, שדרכו היא לקרר את האדם בקיום המצוות. (דוגמה לדבר: כשאדם נכנס לסוכה בלילה הראשון של חג הסוכות יש לו שמחה גדולה, אבל ביום הושענא רבה, בסוף החג, כבר אינו מרגיש שמחה מיוחדת).
על כן באה התורה ואומרת לאדם: גם מצוות שאתה רגיל לעשותן, עליך להקפיד שהאש בהן לא תכבה. תקיים את המצווה באותה ההתלהבות ובאותו החשק, כאילו זו הפעם הראשונה. על עמלק נאמר (דברים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדָרְךְ". רצונו של עמלק הוא למנוע מעם ישראל לקיים מצוות, ואם כבר מקיימים הם את המצוות - שיעשו זאת בקרירות. לעומת זאת, בתהילים נאמר (סה, ד): "וְצַדִּיקִים יִשְׁמְחוּ וְעַלְצוּ לְפָנֵי אֱלֹהִים וְיִשְׂשׂוּ בְשִׂמְחָה". הצדיקים ישמחו בקבלת שכרם בעולם הבא, וביתר שמחה ישישו על השכר שיקבלו עבור שמחתם בעת קיום המצווה. [דברי מרדכי]

פותרת הפרשה (א, ב): "צו את אהרן ואת בניו".
וברש"י: אין צו אלא לשון זרז ומיד ולדורות אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס. ע"כ. אמרו חז"ל (פסחים ד): זריזים מקדימים למצות. וכן אמרו (ברכות ו): "לעולם ירוץ אדם לדבר מצוה ואפילו בשבת".
אומר ה'מסילת ישרים': טבע האדם כבד מאד, כי עפריות החמריות גם, על כן לא יחפוץ האדם בטורח ומלאכה. ומי שרוצה לזכות לעבודת הבורא יתבוך, צריך שיתגבר נגד טבעו עצמו ויתגבר ויזדרז. שאם הוא מניח עצמו ביד כבודו, ודאי הוא שלא יצליח. וכן מנו חכמים ז"ל (ברכות לב): בדברים הצריכים חיזוק, תורה ומעשים טובים. כי חיזוק גדול צריך למי שרוצה לכפות הטבע אל הפכו.

הזריזות היא מידת שלימות גדול אשר טבעו של האדם מונעה ממנו עתה. ומי שמתגבר ותופש בה כל מה שיוכל, הנה לעתיד לבוא יזכה לה באמת, אשר הבורא יתברך יתנה לו שכרו חלף מה שהשתדל אחריה בזמן עבודתו. הזריזות אחר התחלת המעשה הוא, שכיון שאחז במצוה, ימהר להשלים אותה ולא להקל מעליו כמי שמתאוה להשליך מעליו משאו, אלא מיראתו פן לא יזכה לגמור אותה.

וכן תמצא כל מעשיהם של צדיקים תמיד במהירות אשר לא יתנו הפסק זמן לא אל התחלת המצוה ולא אל השלמתה. ותראה שהאדם אשר תלהט נפשו בעבודת בוראו, ודאי שלא יתעצל בעשיית מצותיו, אלא תהיה תנועתו כתנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כלה הדבר להשלימו. פעם ביקש אדם מרבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים: כשיפגוש את הראב"ד רבי מרדכי ליב רובין, יואיל לדבר עמו שיבוא לעזרתו בעניין מסוים. אותו מבקש וכן הראב"ד גרו בשכונת "ימין משה". באותו לילה ירד שלג כבד. למחרת בבוקר עמד אותו יהודי ליד חלון ביתו והסתכל על השלג המכסה את כל הסביבה. לפתע קפא במקומו למראה רבי יוסף חיים זוננפלד המשך רגליו ומבוסס בשלג. מרוב צער על שגרם לרב להטריח עצמו במזג אויר כזה, רץ לקראתו בבכי וביקש את סליחתו, בהסבירו שלא התכוון להטריחו לבוא במיוחד, ואפילו במזג אויר נאה, כל-שכן בשלג סוער. תמה רבי יוסף חיים: היתכן שליהודי זקן אסור לטרוח במעשי חסד? והרי קיימא לן 'מצוה באה לידך אל תחמיצנה', כלל זה נאמר גם ביום שלג!

ואכן, כשהחליט רבי יוסף חיים זוננפלד לבצע פעולה, לא עבר זמן בין ההחלטה לבין ביצועה, קם ועשה! והכל בזריזות מופתית שצעירים לא יכלו להדביקו.

מרון החפץ חיים נהג במשך כל ימי חייו בדרך של זריזות מופתית, כל פעולה טובה שעלתה במחשבתו היה מבצעה מיד, מבלי להחמיצה אף לרגע. סיפר הרב מפונביץ' - רבי יוסף שלמה כהנמן, שפעם היה נוכח בעת שרבי ישראל מאיר ביקש את חתנו רבי צבי למצוא מתרגם לספרו "גדר עולם" לשפת האידיש. היה זה בשעת הצהרים.

בערב שאל רבי ישראל מאיר את ר' צבי, אם כבר מסרו למי שהוא לתרגם. למחרת בבקר כשנוכח שבקשתו טרם בוצעה, עמד הוא בעצמו ותרגמו.

זה מה שאמר התנא (אבות ה, כ): "יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים". וישמע החכם ויוסיף לקח.

אלה תמיד

"תַּפְּינִי מִנַּחַת פְּתִימִים" (ו, יד) - עני מול עשיר

וברש"י: 'מלמד שטעונה פתיתה'.
 הזדמנות נוספת לעמוד על מידת הרחמים הטבועה בתורה ביחס לעני, ראה רבי אהרן בקשט זצ"ל (מובא בספר "דרכי מוסר") במנחת פתים. לפי שהתורה חסה על כבוד העני, שדרכו להביא מנחה, אמרה התורה: "פְּתוּת אֶתָּה פְּתִימִים!" (ויקרא ב, ו). פתיתה זו - דבר שלא מצאנו בשום קרבן מנחה - נועדה כדי שתיראה כאילו היא מכילה כמות גדולה. וכן בעניין העני שמביא עוף לקרבנו נאמר (ויקרא א, יז): "וְשָׂעָה אֶתְּךָ בְּכַנְפֵי לֹא יִבְדִּיל". מפרש רש"י: והלא אין לך הדיוט שמריח ריח רע של כנפים נשרפים ואין נפשו קצה עליו - ולמה אמר הכתוב 'והקטיר'? כדי שיהא המזבח שֶׁבַע ומהודר בקרבנו של עני". אילו היו מבדילים את הכנפיים מהעוף, היה העוף נשרף תיכף ומיד, והיה העני מצטער, ומתקנא בעשיר שמביא שור שמטפלים בו הרבה עד שנשרף. עובדה זו היתה גורמת לעני חלישות הדעת. לכן אמרה התורה: 'לא יבדיל' - שישרף יחד עם הנוצות. כתוצאה מכך תימשך שריפת קרבנו זמן רב יותר, ולעני יהיה נחת וסיפוק. ומוסיף הגר"א בקשט זצ"ל: שנינו בגמרא (בבא קמא צ"ב): "בתר עניא אזלא עניותא" (אחרי העני הולכת העניות) - העשירים היו מביאים בכורים בקלתות של זהב ושל כסף, והיו מחזירים להם את הקלתות. העניים היו מביאים אותם בסלי נצרים, ולא היו מחזירים להם הקלתות, מפני שהיו חסים על כבודם. אילו היו הכהנים מוציאים את הפירות מהקלתות על מנת להחזיר להם את קלתותיהם, היו מתביישים למראה הכמות העלובה והאיכות הגרועה של הפירות שהביא. כדי שלא לביישם, לוקחים מהם את הפירות עם הקלתות.

רואים אנו מכאן עד כמה דואגת התורה להרים את רוחו של העני לבל יהיה שבור ונכנע. מאידך גיסא אנו רואים כיצד התורה דואגת לבל ירום לבו של העשיר ויתגאה, כי "תועֵבַת ה' פֶּלַג גְּבַה לֵב". ואף זאת מצאנו בפרשת השבוע על הפסוק (ו, א): "וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן".

כותב בעל 'חובות הלבבות' (בשער הכניעה פ"ו): "והשביעי, שיקטן בעיניו מעשהו, ויתרעם על נפשו על קיצורה בענייני תורתו לפני האלוקים ולפני בני אדם, ויבקש מאלוקים עזר ואומץ, ויניח הגבהות לכבוד הבורא, ויעזוב הגדולה והיקר בעת שהוא עושה לאלוקים יתברך - בין לבדו בין בתוך מקהלות בני אדם. כמו שאמר הכתוב על אהרן על גדולת מעלתו 'וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן'. וחייבו הבורא להוציא את הדשן בכל יום תמיד להישפל ולהסיר הגבהות מלבו".

נפלא הדבר: אף שהיה אהרן קדוש ה', בכל זאת מתוך גדולת מעלתו עלול היה ליפול ברשת הגאווה, שהיא המידה המגונה ביותר, כפי שמובא בשערי תשובה (שער ג, ל"ד) שאמר בעניין הגאווה: איזו תקוה יש לו אחרי כי הוא נתעב ונאלח בעיני ה', וכן נאמר עליו "תועֵבַת ה' פֶּלַג גְּבַה לֵב" (משלי ט"ז, ה). נמצא, א"כ, שהתורה דואגת לכולם: לעני - להרים את רוחו, כדי שלא יהיה יותר מדי נכנע מפני מצבו הרע, ולעשיר שלא יתגאה - מתוך זה שהקב"ה משפיע לו רוב טובה.

הסבא מקלם זצ"ל היה אמר שהפסוק "תַּחְנוּנִים יִדְבֵר רֵשׁ וְעֶשֶׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת" (משלי יח, כג) אינו מגנה את העשיר בלבד, כפי שנשמע בפשטות, אלא גם את העני.

שלמה המלך אומר כאן, כי לא רק העשיר נתבע כאן על שחושב שבגלל הממון שיש לו כבר, יכול לדבר בעזות עם בני אדם. גם על העני יש כאן דברי ביקורת על כך שמדבר תחנונים. שפלות נפש היא לחשוב שאם אין לו כסף - כבר אין הוא נחשב לכלום! עליו לדעת כי אצל הקב"ה עליונים למטה ותחתונים למעלה.

"וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקִמְצוֹ... (ו, ח) - סיפור מרגש

"כיון שהתאספנו לעניין של צדקה, היום תשמעו עובדה שלא סיפרתיה מעולם ברבים" - הכריז רבי שבתי יודלביץ זצ"ל. "רבה של ירושלים בדור הקודם היה רבי שמואל סלנט זצ"ל. הוא ניהל את העיר בחוכמה רבה עשרות שנים, הוא היה פיקח וחכם בתקופה מסוימת החלו לבנות מקווה חדש, דבר שהיה נחוץ מאוד בירושלים דאז. התחילו, אך לא יכלו לממן את השלמתו. תושבי ירושלים, כידוע, היו עניים מרודים והפרוטות שנתרמו על ידם לא הספיקו להשלמת בניית המקווה. יום אחד, לפתע, לבש רבי שמואל סלנט את מעילו, נטל את מקלו, והודיע לבני ביתו כי הוא יוצא אל הגביר המפורסם וויטנברג, להשפיע עליו שיתרום מהונו לבניית המקווה. בעיני בני המשפחה והעסקנים, הייתה הליכה זו תמוהה, כי העשיר וויטנברג ידוע היה כקמצן נורא. לכן, לא היה להם ספק כי הרב מכלה את כוחותיו לריק. רבותי, אתם יודעים מה זו קמצנות בטבע? זו מחלה קשה מאוד, כמו למשל, אדם לא מסוגל לחתוך לעצמו אצבע - כך הקמצן חש אם מוציא כסף מכיסו. אינו מסוגל - באמת קשה לו, הוא מסכן מאוד, חולה מאוד - במחלה קשה. העסקנים ובני הבית לא אמרו מילה לרבי שמואל מסלנט, התעטפו בשתיקה, ועקבו אחר מעשיו. הרב יצא לדרכו ונכנס לביתו של הגביר, שקיבלו בכבוד גדול. רבה של ירושלים התיישב על אחת הכורסאות, והציע לפניו את בקשת התרומה לבניית מקווה טהרה. אתם מבינים כי מי שלוקה במחלת קמצנות, גם אם מבין הוא את נחיצות העניין של המקווה וגם אם יושב לפניו רבה של ירושלים ומטעים לו את קדושת המצוה, קשה לו להתגבר על עצמו..."

כשסיים הרב להרצות דבריו, השתרר שקט מוחלט. וויטנברג לא קם ולא זע ממקומו. לפתע פתח וויטנברג פיו ושאל: "סקרן אני לדעת, כבוד הרב, הרי אין חכם ונבון כמוך בירושלים, וא"כ איך הרב מתנהג לכאורה בדרך שטות לבוא אלי לבקש כסף עבור המקווה, בעוד שהרב וכל העסקנים יודעים שאני לא תורם מאומה, גם לאנשים החשובים ביותר, והרב מבין כי גם למקווה לא אתן פרוטה שחוקה, וא"כ לשם מה טרח הרב עד לבית?! אחז רבי שמואל סלנט במטהו, הביט עליו ואמר: אסביר לך. דע לך כי יום יבוא ותמות. תבוא לקבורה כמו כל שאר היהודים, שם יאכלו התולעים את בשרך, הגוף יירקב ויעלה עליו ריקבון גדול ונורא. תעמוד לדין בשמים ככל יהודי - ואחת השאלות שישאלו אותך שם, היא - מדוע לא סייעת בבניית המקווה, וכתוצאה מכך נחלשה הטהרה בעם ישראל? אתה בוודאי תמהר להשיב להגנתך "לא תרמתי כי לא ביקשו ממני, אנשים כבר פסקו לנקוש בדלתי, התייאשו ממני. לכן, לשם כך, באתי לביתך עתה - הגביה רבי שמואל סלנט את קולו ברעדה - נכנסתי לבקש ממך כסף, ובכך לשלול ממך את האפשרות הזו - שגם אפשרות זו של מענה בבית דין של מעלה לא תישאר בידך. לפתע, וויטנברג החל להזדעזע, ואמר לרבה של ירושלים: "בבקשה יקח נא הרב את מפתחות הקופה ויוציא ככל שיחפוץ, אבל אנא - שאני לא אראה בעיני! אתם שומעים?! "קח, אבל שלא אראה".

כל כך גדולה הייתה קמצנותו הטבעית שגם כאשר החליט לתת, לא יכול היה לראות זאת בעיניו. הרב עשה כבקשתו. מפי השמועה למדנו, כי מאותו רגע ואילך חלו בקרבנו שינויים. סדק נפרץ בחומת הקמצנות, נתינה זו הראשונה סייעה בידו להיחלץ מהקמצנות. מקרה זה היה פתחו של מחט שבסוף התהליך התרחב עד שנהיה לפתחו של אולם. ומאותה עת השתנה וויטנברג - והיה לנדבן גדול.

בירושלים קיימת שכונה על שמו "בתי וויטנברג" - בה מצאו שיכון חנים עניי ירושלים, יראי ה' מבני היישוב הישן. זכה איש זה באחרית ימיו לעשות חיל במעשיו, לגנוז זכויות לעולם הבא, ולהיות דוגמא לרבים בנדיבות לב. [להגיד]

“זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת” (ז, לז)

– לימוד תורה מכפר כקרבן

בגמרא (מנחות ק"י) מובאת מחלוקת לגבי יחסי הגומלין בין לימוד התורה לקרבנות. וכך נבין היטב האם לימוד תורה מכפר 'כמו קרבן', או שהוא קרבן גמור: ריש לקיש הביא את הפסוק: **“זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים”**, והקשה מדוע נאמר בלשון **“זאת התורה”** מה עניין התורה לפרשת הקרבנות? וחדש: מי שלומד תורה הוא כאילו הקריב עולה ומנחה, חטאת ואשם. ואילו רבא שינה מעט בלשונו ופסק: מי שעוסק בתורה - לא צריך לא עולה ולא חטאת.

מקשים ה"ד דוד' (לרבי רבי יוסף דוד זינצהיים) וה'דברי יואל' (לרבי יואל טייטלבוים): במה נחלקו ריש לקיש ורבא? הלא לפי שניהם לימוד התורה הוא כקרבן? ותירצו: לדעת ריש לקיש הלימוד הוא כהקרבן קרבן, והוא איננו באמת קרבן אלא נחשב מעין מעלת הקרבן, וכאשר ייבנה בית המקדש, בוודאי יצטרך להביא את כל הקרבנות שהתחייב בהם בימי חייו כדי לכפר על כל עוונותיו, משום שלא התכפר לו לגמרי, אלא כאילו התכפר. ואילו רבא חידש: החוטא שלמד תורה - איננו צריך לא עולה ולא חטאת, כי באמת התכפר לו!

ובאור המילה **‘לעולה’** - לא עולה. **‘למנחה’** - לא מנחה. כי כבר לא צריך להקריב קרבן, מאחר שכבר התכפר בלימוד התורה! וזה כפי שדרשו בגמרא (נדרים י"א): אדם האומר **‘לחולין’** - כוונתו לא חולין אלא הקדש. ודעת רבי יצחק, שכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם.

מבאר **המהרש"א**: לדברי רבי יצחק הכפרה באה אך ורק בסוגיות הקשורות להלכות הקרבנות, ואדם החפץ בכפרה על חטאו - צריך ללמוד תורה ולעסוק דווקא בהלכות חטאת. אולם לדברי רבא וריש לקיש בכל מה שיחפוץ וילמד - מדרש והלכה, דף היומי וקריאת תהלים - כל מה שילמד כמוהו כקרבן! אלא שבזאת נחלקו, שלדברי ריש לקיש, כשלמד תורה - כאילו הקריב קרבן - כאילו ולא באמת. ואילו לדברי רבא כשלומד תורה אזי באמת הקריב קרבן! אולם מעתה יוקשה לדעת רבא, מדוע בזמן בית המקדש היו צריכים להקריב קרבנות? שילמדו תורה ויתכפר להם?! וביאר ה"ד דוד': בזמן בית המקדש לא היה מועיל ללמוד תורה כתחליף לקרבן, כי מיד כשחטא התחייב קרבן. וגם לדברי רבא לא היתה שום אפשרות להיפטר מחובה זו עד שיביא קרבנו באופן מעשי. וחדש רבא, שבזמננו, שאין בית המקדש קיים - לימוד התורה מכפר כקרבן.

והנה **ה'חקרי לב'** (שו"ת א"ח סי' ב') חקר האם יש תקנה בימינו, שאדם ילמד תורה ואז יתכפרו לו כל העוונות? היעלה על הדעת שלא נצטרך להביא קרבן לעתיד לבוא רק בגלל שלמדנו תורה? ולהלכה הכריע כדברי ר"ל שבוודאי נצטרך להביא קרבן כשיבנה בית המקדש, כי לימוד התורה הרי הוא כאילו הקריב קרבן ולא נחשב באמת לתחליף גמור לקרבן. והוסיף ראייה גדולה מהגמרא (שבת י"ב): שאסרו חז"ל לקרוא בשבת לאור הנר, שמא יהיה שקוע ומרוכז כל כולו בקריאה, ולפתע יראה שהנר דועך ועומד לכבות - ובפיזות ובלא שימת לב יטה את הנר בכדי שידלק יפה, וממילא יעבור בשוגג על מלאכת מבעיר. אמר רבי ישמעאל: **‘אני אקרא ולא אטה!’** כי רבי ישמעאל היה סמוך ובטוח, שאצלו לא שייך שתקרה תקלה שכזו, אך פעם אחת קרא והטה... במוצאי שבת מיד כתב על פנקסו: **‘אני ישמעאל בן אלישע**

קראתי והטייתי נר בשבת, ולכן לכשיבנה בית המקדש מחויב אני להביא חטאת שמנה'. ולדברי רבא מאמר חז"ל זה תמוה, שאם לימוד התורה מכפר ממש כקרבן, הרי רבי ישמעאל קרא ושנה ולמד תורה הרבה, ומדוע שלא יתכפר לו בתורה? מכאן שלימוד התורה אינה כקרבן ממש, אלא כאילו הקריב קרבן.

וכך כתב ב'שבת של מ' (לרבי יעקב שמשון שבת) בשם ה"פה תואר' (לרבי רבי שמואל יפה אשכנזי), שאין אפשרות לוותר על חלק הקרבן, וללא אכילת הכהן מהקרבן - לא יתכפר לבעלים לגמרי. וממילא לימוד התורה רק מגן ושומר ומהווה תיקון חלקי, כמובא בגמרא (סוטה כ"א). **תורה מגנא ומצלא.**

אולם ב'דברות צב' (תענית עמ' שצ"ו) הביא מה'חפץ חיים' (תורה אור) שהכריע להלכה כדברי רבא, שהלומד תורה פטור מקרבן. והוכיח מדברי הזהור (ויקרא כ"ט): שכתב: אף על פי שבטלו הקרבנות מכל מקום התורה לא בטלה! וכנראה צריך לומר שרבי ישמעאל החמיר על עצמו. [תורת חסד]

“זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח פל הלילה עד הפקר ואש המזבח

תוקד בו” (ו, ב) - לימוד תורה מתוך ענוה

כתב רבנו ה'בן איש חי' זצ"ל: מעשה בצדיק שהזדמן אל בית מדרש גדול ומכובד בעירו ומצא שם אנשים הלומדים תורה בקול גדול ובפלפול עמוק. נראה היה שמדובר באנשים מלומדים וחריפים בתורה, אלא ש'אליה וקוץ בה...'

לימודם לא היה לשם שמיים, מתוך ענוה ושפלות הרוח, אלא כולם שם היו בעלי גאוה, ולימודם היה לשם התפארות והתנשאות.

כשנפנה הצדיק לשוב על עקבותיו ולצאת מהמקום, ניגש אליו ראש בית המדרש ושאל אותו בחנפנות יתרה: **“מה כבודו חושב על הלימוד בבית מדרשנו?”** לשמע שאלתו השיב החכם ואמר: **“רואה אני כי בית המדרש שלכם מלא וגדוש בתורה, מהרצפה ועד לתקרה”...**

הלה, בשומעו את תשובת הצדיק, חייך ברוב עונג ושמחה, אלא שהצדיק המשיך ואמר: **“דע לך, כי מה שאמרתי אין בו מעלה וחשיבות, אלא אדרבה, יש בדברי תוכחה עבורכם. הקב”ה מחבב רק תורה הנלמדת מתוך ענוה ושפלות הרוח, ורק בה הוא שמח, אולם תורה הנלמדת בגאוה - הרי היא מאוסה בעיני הקב”ה והוא אינו חפץ בה. ואף אתם, הרי תורתכם נלמדת מתוך גאוה, ותורה זו אינה עולה השמימה אלא נשארת היא כאן, היות שאין הקב”ה חפץ בה, ולכן אמרתי שביית מדרשכם מלא בתורה!”**

ולזה רמזה התורה באומרה: **“זאת תורת העלה”** - כלומר, איזו היא תורה שהיא מעולה ורצויה לפני ה' **“הוא העלה”** - כלומר, תורה הנלמדת מתוך ענוה ושפלות הרוח, היא העולה לפני ה' ורצויה לפניו.

“זאת תורת העלה” (ו, ב)

כתב רבנו יוסף חיים זצוק"ל, כי הכתוב רומז כאן לתורה הקדושה, הנקראת **“עולה”**, כי כבודה עולה בכל דור ודור, שבכל דור מתחזקות יותר אמיתותה ונצחיותה, **שכל הדתות, האידיאולוגיות והתיאוריות - כולן מתנפצות ומתבטלות, ודת האמת קיימת, כמו שנאמר (משלי יב, יט): “שפת אמת תפוך לעד, ועד ארגיעה לשון שקר”**.

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה

(ו, ב) - כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון

סיפור מדהים

אחד מחכמי התורה זצ"ל סיפר מעשה מופלא: ויהי היום, הולכים אנו בזהירות בין המצבות בתוככי בית העלמין הגדול בוילנא, ולפתע צדו עיינינו בנוסח מופלא שעל גבי מצבה סתמית: "פה נטמן פלוני בן פלוני / נפטר ונסתלק לבית עולמו ביום פלוני ונטמן ביום פלוני / כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון".

פסוק מ"אשת חיל" (משלי לא, כ), על מצבת איש מווילנא, לא על אשה?! הפלא ופלא! הסקרנות התעוררה בנו לדעת את סודה של מצבה זו, והחלטנו לעיין במקורות...

עיינו בפנקסי 'חברא קדישא' הישנים, שם מצאנו פשרם של דברים: יהודי היה בעיר ווילנא, איש רוח אוהב צדקה וחסד. עשירותו הייתה לשם דבר בעיירות הסמוכות, והמעניין בטבעו של האיש, שכפי גודל עשירותו כן גדלה נדיבות ליבו - להרבות צדקה לעניי ישראל. משכיל אל דל. עמד האיש שנים רבות והזיל מממונו הון רב לכל קשיי יום, עניים מרודים, וסתם עמך הזקוקים למתן יד, הוא פשוט אהב בכל ליבו - לפזר את נכסיו לכיסם של העניים. והנה הגיעה תקופה חדשה, האיש הצדיק הלזה החל יורד אט-אט מנכסיו, וילך האיש הלך וחסור עד כי יבשו המים... נותר לו האיש עם בית מפואר מלא בכלי כסף וזהב, אבל כסף לעניים אין. ותהום כל העיר. השאלה הדהדה ברחבי וילנא מה ראו על ככה ומה הגיע לאיש זה שהרבה צדקה, ואף על פי כן נענש בעונש קשה.

"הסתר פנים" לכאורה... הדיבורים הגיעו גם לאוזני ראשי הקהל דיינים, גדולי תורה ויראה עד שהחליטו להושיב בית דין ולדון בסוגיא זו: "עונש גדול זה על שום מה"? התכנסו כמה חכמים והעמיקו בדרכי חייו של האיש, ומצאו את חטאו: יהודי זה לא שמע לדברי חז"ל "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש" ונתן הרבה יותר מחומש מנכסיו. היהודי בעל הצדקה שנותר כבר ללא מזומנים, לא נלאה אלא המשיך למלאות את תשוקתו בשיטה חדשה: לחלק כלים ומתנות - מתוך ביתו. מהנכסים עצמם שנשארו לו בבית.

ראו בית הדין את מעשיו המרובים מנכסיו, טיכסו עצה כדי להצילו מחורבן כל ביתו, עד שהודיעו לו חגיגית על מאסר בית: "אין לך רשות לצאת מביתך". חשבו הדיינים כי בצורה זו ימנעו הגישה אל האיש, העניים לא יפגשו בו ברחובה של עיר, עד שיתורו להם - לחפש נדיבי לב אחרים.

עניי העיר והסביבה שהכירוהו היטב, לא התייאשו לא פסקו מלחפש דרכים לבקש ממנו נדבות, הם החלו מתדפקים על חלונות הבית. היו מתכנסים בשעות הלילה המאוחרות לבכות את עוניים עד שהתעורר משנתו, קם הציץ ונפגע.

כך בלילות, השליך לעברם החוצה מכל הבא ליד: כלים מכלים שונים מנורות כסף, פמוטות, שעונים וחפצי ערך שנותרו בבית והבית התרוקן מכל וכל. אין כסף ואין זהב, והאיש נותן בשמחה, במרץ ובמשנה עונג (שלא כדון).

עד שהגיע הלילה האחרון...

בחצות הלילה נקשו על חלון הבית שני עניים בוכיים.

נכמרו עליהם רחמיו של העשיר (לשעבר) הוא נכנס פנימה לחפש חפצי ערך על מנת לזרוק לעברם.

יגע וחיפש אך לא מצא כלום. כל החפצים כבר שוכנים כבוד בבתיים אחרים...

העניים לא ויתרו וביקשו: "אולי בכל זאת". בעל הבית נכנס בשנית, חיטט בכל החורים והסדקים בארונות ומעליהם, עד שמצא!

יצא הוא אל המרפסת ובידו כף עשויה זהב טהור, כף הזהב אותה קיבל מחותנו העשיר ביום נישואיו!

אלא שכאן בוכים שני עניים, ובידו רק כף אחת. מה עושים, שני עניים וכף אחת?...

הרהר רגע קט ומיד עלה רעיון פשוט במוחו: שבר את הכף לשני חלקים, עני אחד קיבל את ידית הכף, ואילו השני - את הכף...

העניים החישו צעדיהם למכור את הזהב, ולקבל תחתיו ממון לרווחת משפחתם.

בבוקר כבר לא היה בעל הבית בין החיים. השיב את נשמתו לבוראה. זה היה לילו האחרון של האיש עלי אדמות.

על סיפור זה - שעמו הסתיימה תעלומת חייו, החליטו לחרוט על מצבתו את המילים הבאות: "כפה פרשה לעני" -

זו הכף, שניתנה לעני האחד. "וידיה שלחה לאביון" - זו הידית, שניתנה לאביון השני... (מפי רבי יושע בער סלויצק זצ"ל, שראה את המעשה כתוב - בפנקס חברא קדישא דוילנא). [להגיד]

אין יום בלי חסד לזולת

הרה"צ רבי משה מידנר סיפר: פעם בלכתי ברחוב, עצר לידי בעל עגלה והציע שהוא ייקח אותי לביתי. השבתי שאין לי צורך בכך כיוון שביתי קרוב, אך הוא התחנן אליי שייקח אותי. אחר כך הסביר ואמר שהוא שמע מהאדמו"ר רבי משה מקוברין ז"ע, שאמר: "יום שאין עושים בו טובה ליהודי אינו נחשב ליום", והיום הוא עדיין לא זכה לעשות טובה ליהודי... [זיכרון עז]

בברכת התורה

ברינה

רון

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייני) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחל בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גור: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.7209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.7209

מאוצרות הפרשה

העולה הראשון (פסוק יט) – טעמה אתנחתא; ובאיל העולה השני (פסוק כג) – טעמה שלשלת.

והנה מצינו כמה פעמים בתורה שמופיע הטעם שלשלת, ומשמעו עיכוב והשתהות. בלוט כתוב "ויתמהמה" (בראשית יט, טז) וטעמו שלשלת, משום שהתעכב להציל ממונו, כדברי רש"י שם. באליעזר עבד אברהם נאמר שהגיע אל ארם נהריים ועמד על יד הבאר, "ויאמר... הקרה נא לפני" (שם כד, יב), והמילה "ויאמר" טעמה שלשלת, כי עמד בתפילתו שיומן לו הקב"ה את הנערה הראויה ליצחק. וכן ביוסף נאמר "וימאן" (שם לט, ח) בעניין אשת פוטיפר, וטעמו שלשלת, מאחר שנלחם ונאבק בעצמו.

ואולם, מה פשר השלשלת המופיעה בעניין איל העולה, ודווקא בו מכל הקרבנות? ובייחוד מתגברת השאלה מאחר שפרשה זו נאמרה בלשון "צו", שהוא לשון זירו, שהרי יש עניין להזדרז במצוות, ובפרט אצל הכהנים.

ושמעתי שהרי ביום הכיפורים עשה הכהן הגדול את כל עבודת היום, ולכן כשחט את התמיד, היה צריך גם לקבל את הדם, ועל כן נאמר בו (יומא לב:): "הביאו לו את התמיד, קרצו ומירק" וכו', שלא שחט כל הסימן אלא רובו [והדבר טוב לכתחילה] ורץ לקבל הדם.

וכן בימי המילואים, מאחר שמושה רבינו היה ככהן גדול, היה צריך לשחוט ולקבל הדם ולזרוקו. לכן שחט את הפר ואת האיל הראשון ברוב סימנים ורץ לקבל הדם. אבל באיל השני היה צריך לקבל דם רב, כי היה מיועד לא רק לזריקה על המזבח, אלא גם להזאה על תנוך אוזנם ועל בוהן ידם ורגלם של אהרן ובניו, וכמות כזו של דם יוכל לקבל רק כשישחט את כל הסימנים. לכן הטעם כאן הוא שלשלת, דהיינו בהשתהות, ששחט משה את כל הסימנים.

ומכאן מסר לכל עבודת השם. יש שצריך להזדרז במצוות, כמו בקרבנות הראשונים, ויש שצריך להשתהות בקיומן ולעשותן לאט, כמו בשחיטת האיל השני. אף במצוות הפסח מצינו כן: מצד אחד יש להזדרז שלא תחמיץ המצה, ומצד שני יש להרבות ולהשתהות בסיפור יציאת מצרים – והכל כדי לעשות רצונו יתברך. (שלמי שלמה)

שבת הגדול – על שום מה? שמעתי בשם "אמרי חיים" מוויזניץ שני הסברים: ההסבר הראשון הוא, שידוע מהספרים הקדושים כי מליל הסדר מתברכת כל השנה, שפע גדול יורד ממנו ומשפיע על כל הימים. ומהיכן שואב ליל הסדר את כחו? מיום השבת שלפניו, שהרי כל הימים מתברכים משבת, ונמצא שבשבת שלפני הפסח יש שפע עצום המשפיע על כל ימות השנה, ולפיכך שמו "שבת הגדול". ההסבר השני הוא, שהנה, הקידוש של ליל שבת כולל שתי ברכות ואילו בקידוש של שבת בשחרית ישנה רק ברכה קטנה אחת, וע"כ מכנים אותו "קדושה רבה" [הקידוש הגדול] בלשון סגי נהור. ולפי"ז מובן מדוע מכנים את השבת שלפני פסח בתאר "שבת הגדול". כי בשבתות השנה אנו בוצעים על חלות אפיוות היטב ואוכלים משמנים כראוי ל"יום זה מכובד", אבל בשבת שלפני פסח, כשהכל עסוקים בהכנות לחג המצות ומרחיקים את החמץ מן הבית, הסעודות נערכות יותר בצמצום ובודאי שלא אוכלים פת כיד המלך, לפיכך שבת זו נקראת "שבת הגדול", בלשון סגי נהור. (רבי שלמה לוונשטיין, דורש טוב)

ואשר יזה מדמה על הבגד.. תכבס במקום קדש. וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים (ו, כ)

יש לדקדק על שנוי הלשון, גבי כלי חרס שבושל בו כתוב 'ישבר', משמע שנעשה על ידי אחר ואין הכהן שובר מיד, ואילו בהזוה על הבגד כתוב 'תכבס' – לשון נוכח, שהכהן יכבס מיד. ואילו בכלי נחושת, הלשון הוא 'ומרק ושטף במים' משמע על ידי אחרים.

והפליא בזה רבנו הגר"ח קניבסקי זצ"ל בספרו טעמא דקרא: כיבוס הבגד יכול להיות מיד ולכן כתיב תכבס לשון נוכח, שעכשיו הוא יכול לכבס! אבל שבירת כלי חרס וכן מריקה ושטיפה אין עושין מיד אלא רק אחר שנעשה נותר (זבחים צז:), ואת זה לא עושה הכהן, כי הנותר מטמא את הידים, וכהן צריך להיות טהור לעבוד עבודה ולאכל קדשים, לכן כתיב ישבר ומורק ע"י אחר [וכיבס שם: ואע"ג דנותר מטמא את הידים רק מדרבנן, התורה כבר רמזה לזה]. (שבענו מטובך)

וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה (ז, ט)

יש לעיין מדוע לענין מצות אכילת הכהן, הקדים הפסוק את מנחת מרחשת, ולעיל בפרשת ויקרא (ב, ה) לענין מצות הקרבה, הקדים דין עשיית המחבת ואחרי זה מרחשת.

ותירוף נפלא כתב רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל בספרו, ומסיים 'וצריך עיון אם זה אמת'. בפרשת ויקרא הקדים את מחבת, שמכפר על דיבור הפה (מנחות ס"ג). שהיא עבירה עם מעשה, ואילו מרחשת מכפר על הרהורי הלב. ויסוד הדבר שכפרה על מעשה היא סיבה להקדים, כבר מצינו בגמרא (זבחים פ"ט). שדם חטאת קודם לעולה כי מכפר, [והרי עולה גם מכפר על הרהור הלב (זבחים ה)]. ורואים שכפרה על מעשה יש לה חשיבות וסיבה להקדים.

אבל בפרשת צו, שהוא דיני אכילה, כותבים את המשזבח והחביב יותר אצל הכהנים, ומרחשת חביב יותר שהוא נעשה בהרבה שמן, ומצינו בפסחים (לו). שעיסה שנילושה בשמן היא מצה עשירה כדרך העשירים, ולענין אכילת קדשים החביב קודם (ירושלמי סוף סוכה חמין קודם למצה שהוא חביב) ולכן הקדים מרחשת שהיא חביבה יותר. (שם)

ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד (ח, ג)

בתורת כהנים בפרשת שמני מבואר שמשה בירך אותם ביום הזה בכרכת "יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים".

בעל ההפלאה ביאר את הברכה הזו בחשבון נפלא: הנה חצר המשכן היה חמישים אמה על חמישים אמה דהיינו אלפים חמש מאות אמות רבועות, והנה מניין בני ישראל היו 603,000 ועוד 22,000 בני לוי, העולים יחד למנין 625 אלף בני אדם, שלמרות שהיו "עומדים צפופין" היו צריכים להיות "משתחוים רווחים", כלומר כל אחד צריך ארבע אמות כפול 625 אלף, נמצא שכשהיו משתחוים, היה גודל העזרה שתי מיליון וחמש מאות אמה, כלומר שחצר המשכן התרחבה פי אלף בדיוק, מ2,500,000 אמה ל2,500,000 אמה.

ויגש את פר החטאת... וישחט ויקח משה את הדם (ח,יד-טז) בפרשת קרבנות המילואים שבה ונשנית המילה 'וישחט', ובכל פעם טעמה אחר: בפר החטאת (פסוק טז) – טעמה רביעי; באיל

אֲשׁ תְּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּצְוָה לֹא תִכְבֶּה (ו', ו')

לכאורה, יש כאן כפילות בלשון הפסוק, שכן כאשר אומרת התורה: "אש תמיד תוקד על המזבח" – היינו שאנו מצווים שתמיד תבער האש על גבי המזבח, ללא הפסקה. מדוע, אפוא, הוצרכה התורה לכפול ולהוסיף: "לא תכבה"?

המעשה הבא, אותו סיפר המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון, יבהיר את התשובה היטב: לרבי חיים מוולאז'ין היה גדר, שלא לברך ברכה מבלי שיהיה לידו מי שיענה 'אמן' אחריה. הוא הקפיד על כך גם כאשר הדבר עלה לו במאמצים מרובים. והנה, באחד הלילות ארע שרבי חיים חש צימאון עז תוך כדי לימודו. השעה הייתה מעט לאחר חצות הלילה. כל בני הבית נרדמו זה מכבר, ולא היה בנמצא מי שיענה 'אמן' לאחר ברכתו.

חלפה שעה ארוכה, רבי חיים מנסה לראות שמא מי מבני הבית התעורר, אך עד מהרה גילה כי הכל נמים את שנתם מבלי לגלות כל סימני עירנות. הצימאון הלך והחריף. רבי חיים הרגיש בעצמו כי אם ימתין עוד זמן מה – הוא עלול לקרוס תחתיו, חלילה. בלית ברירה הוא נוטל את כוס המים ומחליט כי אין מנוס מלברך עליה גם בלי שיענו לו אמן. הגם שכל חייו הוא מקפיד על כך בכל כוחותיו – "עת לעשות הפרו תורתך", וכאשר חשש סכנה יש בדבר אין מקום לחומרות וגדרים. בלבו עוד מפעמת התקווה שברגע האחרון יקרה נס, ומאן דהו יופיע באמצע הלילה כדי לענות אמן על ברכתו... והנס התרחש! לפתע נשמעו נקישות על הדלת. רבי חיים הניח מידו את הכוס, והזמין את העומד בחוץ להיכנס. הדלת נפתחה, ואל הבית נכנס אחד מבחורי הישיבה הלמדנים. "קושיה עצומה בסוגיה הנלמדת בישיבה טורדת את מנוחתו ואינה מניחה לי לישון", סח הבחור. "קיוויתי שראש הישיבה עוד ער, ויוכל להשיב על קושייתך..."

"אשמח מאד לשוחח אתך בלימוד וליישב את קושייתך", השיב רבי חיים, "אך תחילה עשה עמדי חסד גדול וענה אמן אחר ברכתי". רבי חיים ברך בכוונה "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו", והרווה את צמאונו בכוס המים. לאחר מכן ליבן את הסוגיה עם הבחור עד שדעתו נתיישרה, ונפרד ממנו לשלום. רק אז הרשה לעצמו לעלות על יצעו, מתוך הודאה להשי"ת שאיפשר לו לשמור על קבלתו הוותיקה, גם בשעת ליל מאוחרת.

אולם בזאת לא תם הסיפור. למחרת בבוקר, כשנכנס רבי חיים לישיבה, ניגש אל הבחור שביקר אמש בדירתו. "ברצוני להודות לך בשנית על שהגעת לביתי בדיוק בזמן הנכון. החיית את נפשי!" אמר רבי חיים לבחור. אבל הלה התבונן ברבו בתמיהה, כאינו מבין במה הענין. "סליחה מכבוד הרב, אבל מתי באתי אתמול לרב? הלא ישנתי על מטתי כל הלילה..."

הסיפור התפרסם בישיבה, כשכולם מביעים את התפעלותם מגילוי האליהו לו זכה רבם בדמותו של אותו בחור, וזאת כדי שלא יאלץ להפסיד ממנהגו הטוב שלא לברך ברכה אם אין מי שיענה עליה.

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי מי שמקפיד באדיקות לקיים מצוה או מנהג טוב, ולא מבטל אותו בשום מצב, יעזרהו ה' שיוכל לקיים את המצוה תמיד ולא יאלץ להתבטל ממנה אף באונס. מעתה, תיושב קושייתנו:

שכן לא לחינם כפלה התורה ואמרה: "לא תכבה", זאת בכדי לרמוז לנו בזה הבטחה גדולה. ומהי אותה הבטחה? שאם יתקיים בו באדם: "אש תמיד תוקד על המזבח" – כאשר האדם מצידו עושה השתדלות מלאה מצידו שאש העבודה תוקד ללא הרף, ומתמיד ככל יכולתו בעבודת ה', אזי מובטח לו שגם כאשר נבצר ממנו לדאוג לכך – "לא תכבה" – תהיה לו סיעתא דשמיא מיוחדת שהאש לא תיכבה. (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם חיוב הבדיקה בביהכ"ס מוטל על השמש או על המתפללים והלומדים

יש להסתפק אם חיוב בדיקת חמץ בביהכ"ס מוטל על השמש, או על כלל המתפללים והלומדים שם. מקום הספק הוא, דזה פשוט שחייב לבדוק ביתו הקנוי לו, ויותר מזה חז"ל גם חייבוהו לבדוק במקום שזכות ההשתמשות שלו קנוי לו, אפילו כשהמקום גופא אינו שלו, ולכן השוכר בית מחבירו לפני ליל י"ד, על השוכר לבדוק הבית משום ששימוש הבית קנוי לו, ובכה"ג המשכיר פטור מלבדוק אע"פ שגוף הבית שלו. אבל עדיין יש לדון לגבי החיוב בדיקה כשיש לו זכות השתמשות שם בפסח ואין לו בעלות או קנין על ההשתמשות. בספר בדיקת חמץ וביעורו (פ"ג סעי' ג) הוכיח מהא"י דינא דירושלמי שנפסק בשו"ע הנ"ל, שיש חיוב לבדוק בביהכ"ס ובית המדרש גם אם לא הכניס שם חמץ מעולם, והחמץ שנמצא שם אינו שלו כלל, וממילא אינו עובר בבי"ב, בכל זאת חייב לבדוק מדרבנן מחשש שמא ימצא חמץ שם, וישכח ויאכל חמץ בפסח, ומהא שפסק המ"ב שמברכים על בדיקה זו, מוכח שיש חיוב גמור לבדוק שם, ובשלמא אם יש גבאי הממונה שמקבל שכר על מלאכתו, י"ל שהבדיקה מוטלת עליו והיא חלק ממלאכתו, אבל במקום שהגבאי אינו מקבל שכר על מלאכתו, בודאי החיוב בדיקה מוטלת על הציבור שלומדים ומתפללים בביהכ"ס בפסח, משום החשש שמא ימצאו חמץ בפסח ויאכלוהו ח"ו. ומאידך גיסא מי שלומד ומתפלל בביהכ"ס משך כל השנה, אבל לא ילמוד ולא יתפלל בו בפסח, אין עליו חיוב בדיקה כלל, כיון שהמקום אינו קנוי לו, ואין חשש שמא ימצא חמץ שם ויאכלנו. הרי מבורר שבביהכ"ס שאין שם גבאי שמקבל שכר על מלאכתו, חיוב הבדיקה מוטלת על כל מי שילמוד או יתפלל שם בפסח, גם אם אינו רגיל להתפלל או ללמוד שם (ולפי"ו יש לעיין לגבי ההיתר לאכול לפני שבדקו בביהכ"ס, אא"כ כבר מינו שלוחים לבדוק עבורם, ועי' משי"כ בשו"ת בצל החכמה ח"ד סי' ס' סק"ז). יש לציין שמרן הגרשז"א זצ"ל פסק (הליכות שלמה פסח פ"ה סק"ז) שבביהכ"ס שהמתפללים יש להם מקומות מיוחדים להניח דבריהם, כגון בארגז מתחת למושבים, או בסטנדר, אם מניח שם חמץ לפעמים משך השנה, חייב לבדוק בעצמו, ונ"מ טובא בבתי כנסיות שהמתפללים והלומדים יש להם "תא" מיוחד לשימושם הפרטי, שהחיוב בדיקה במקומות הללו מוטלת עליהם. (הגאון ר' יו"ט זנגר שליט"א)

חידה שבועית

זלזל הסבר פננו אלוים, מלמדים ומלמדים אלהים לא הניסים אלוהים אלהים. איפה קיולס זכסא
אינו קשור כלל אלה אלוהים?

תשובה לחידה פר"ש: שלשתן פסולין לקרבן (רש"י א, ב). תשובה לחידה: המצה חייבת להיות מתבואה ישנה כי התבואה החדשה אסורה עד יומנו השני של פסח.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת גוון להכנס הבן לעול תורה ומצוות
משפחות אדלשטיין – ברקוביץ להולדת הבן הנכד
משפחת בביב להכנס הבן לעול תורה ומצוות
משפחת פוקסבורמר לאירוסים הבת
משפחת הרשלר לאירוסים הבן
משפחות שרגאי – גלזר לנשואי הבן הנכד
משפחת גולדברגר לאירוסים הבת
משפחת סגל לאירוסים הבת
משפחת חקק להולדת הבן
משפחת אליאב לאירוסים הבן
משפחות פלקוביץ – קמינסקי (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד
משפחת גולדברגר לאירוסים הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

צו-שבת הגדול

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. נעילוי נשמח ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

שבט הגדול היה דורש רבי שמואל מניקלשבורג זצ"ל בבית הכנסת. והיה מעורר על ענין התשובה, וכך היה אומר: כידוע שהחמץ והשאר מרמזים על היצר הרע שצריך לבערו ולשרפו, ובתש"י עושים תשובה מיראה, מחמת יראת הדין ואימת מות עליו כי הבריות בו יפקדו, אבל בימי ניסן צריך לעשות תשובה מאהבה, ונעשים העוונות זכויות, ויום י"ד בניסן הוא כיום י"ד בתשרי. גם אמר שהלכות הפסח מרמזים על עניני תשובה, והוא במה שצריך לבדוק הכיסים דהיינו אם יש אצלו ממן שאינו שלו. וכן נוהגים לשפשף הפתחים והחלונות, דהיינו רמו לתיקון הפה העינים והאזנים, שהם פתחי האדם... (תולדות שמואל)

מסופר על רבי יעקב אהרן יאנובסקי זצ"ל אבד"ק אלכסנדר שדרש ועורר את קהל עדתו בדרשתו לשבת הגדול ואמר: "הנה אנכי מקודם באתי לעורר את העם בדברי תוכחה ומוסר בעניני צדקה ואומר לפניכם הדין וההלכה: בש"ע הלכות פסח כפי הראשון בדברי הרמ"א ז"ל וז"ל 'ומנהג לקנות היטים לחלק לעניים לצורך פסח', והוא מנהג ירושלמי, וכל העובר ע"ז עובר על דינא דגמרא. והנה פה ראיתי מנהג רע אשר הקהל שולחים שני אנשים לגבות מעות חטים ובערב פסח מחלקין לעניי העיר ואינו מספיק רק למרור וחרוסת, ובאמת מהראוי לכנותו בשם "מעות מרור" ולא יקרא בשם "מעות חטים"... אמנם יותר היה מהראוי אמנם יותר היה מהראוי לעשות שומא איזה שבועות קודם, ולדבר על לבם של הנותנים, שיתנו לפי הצורך באהבה וחלוקה לעניים קודם בכבוד, ובזה היו חסים על נפשם להציל את עצמם מאנקת עניים ואביונים... (בית יעקב)

בתקופה הראשונה לשבתו של מרן ה"בית הלוי" על כסא הרבנות בסלוצק, נכנס אליו בפרוס חג הפסח, אחד הנפחים שבעיר ושאלה בפיו: "ילמדנו רבינו! האוכל לצאת השנה ידי חובת ארבע כוסות בחלצה?" חקרו ה"בית הלוי": "האם בריאותך מעוררת עד שחושש הנך לשתות יין?" "לא" - ענהו הנפח - "תורה להשי"ת גופי בריא וחסון, אולם השנה אין בידי לשלם מחיר יין לארבע כוסות עבורי ועבור בני ביתי". שמע הרב את תשובתו ומיד הורה לדעתו הרבנית להושיט לנפח הרש, סכום של עשרים וחמשה רובל. הנפח סירב לקחת את הסכום וטען: "לשאל שאלה בהלכה באתי ולא לקבל נדבה", נענה לו הרב: "קח נא יקירי את הסכום בהלוואה עד כי ירחיב ה' את גבולך". הנפח שוכנע ויצא את הבית בעזוב הנפח העני את ביתו של ה"בית הלוי" הקשתה הרבנית לאמר: "הלא בשנים או שלשה רובל היה הנפח מסוגל לרכוש ארבע כוסות יין לו ולכל משפחתו, מדוע אם כן צייתני לתת לו עשרים וחמשה רובל?" הסביר לה הרב: "נכון הצדק עמך, אבל מתוכן שאלתו השתמע כי גם שאר צרכי הפסח אין ידו משגת לרכושו, כיון ששאל אם מותר לו לשתות חלב, הרי מוכח מזה שגם בשר ושאר מאכלי פסח אין לו, כי אילו לא כן לא היה שואל על חלב כתחליף ליין, לפיכך צויתני עליו לתת לו עשרים וחמשה רובל כדי שיספיק לו על כל צרכי החג"... (הגדה מבית לוי)

רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל הרב מפוניבז, הידר לנצח בעצמו על המגבית השנתית לשיבת העניים שנקראת בשם "מעות חטים" (או "קמחא דפסחא") ומתקיימת בכל שנה ושנה לפני חג הפסח. והיה עובר בעצמו על רשימת הנותנים, וקובע מראש במספרים ברורים, כמה מוטל על כל אחד מהם לתת. כן דאג לחלוקה הוגנת של הכספים, בקרב המשפחות העניות הנצרכות לבל ישאר אף יהודי בפוניבז ללא מצרכי החג החיוניים. כיצד דאג? איך נתחלקו הכספים? - הרי זה סיפור מלבב בכפלים, המעיד הן על תושייתו כי רבה להשכיל אל דל, הן על הלכיה הנפש הטיפוסיים של יהודי פוניבז שהיו במחיצתו. פעם בזקנותו פתח וסיפר: "הנהגתי בפוניבז שיהיו מחלקים לפני חג הפסח מספיק 'קמחא דפסחא' למשפחות עניות בצורה מכוונת, כעין 'מתן בסתר' ויותר ממנו, שלא יבושו בו המקבלים. יש והיינו מעבירים את התמיכה באמצעות הבנק המרכזי בקובנא, אשר זיכה את חשבוננו של האיש הנצרך בסניף הבנק דפוניבז, או שהעבירו אליו לביתו המחאה בנקאית, והלה סבור היה כי הכסף נתקבל עבורו ממכר או קרוב משפחה באמריקה, אשר בודאי עוד מעט יגיע גם מכתב ממנו. (הרב מפוניבז)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

צו אַת אֶרְחֵן וְאֵת בְּנֵי וְאֵת אֶרְחֵן וְאֵת תּוֹרַת הָעֶלְה. אין צו אלא לשון זרוז ומיד ולדורות. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כ"ס. (רש"י)... מעיד כאן האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור (בעל חידושי הר"ם) ז"ל. לכל אבריו של האדם יש "כיס" - כעין כיסוי המסוגל למנוע ממנו לבל יעשה את הבלתי רצוי. הפה למשל. יש לו שפתים שבהן יכול הוא לסגור כל אימת שהוא רוצה להמנע מדירורים רעים, האוזן יש לה אליה שאפשר לכופ אותה לתוכה כדי שלא לשמוע דבר שאינו הנון. העין יש לה עפעף, וכן שאר האברים המשמשים את חושי של האדם. לעומת זאת המחשבה אין לה כיס לכסות עליה. כי המחשבה משוטטת באדם בכל עת. והנה מכיון שקרבן עולה בא לכפר על מחשבה רעה. לכן אמרה תורה בקרבן עולה "צו", שפירושו זירוז. כי צריך לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס היינו שמחשבת הלב מחוסרת כ"ס... ("לבוש יוסף" בשם "פנינים יקרים")

הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הליקיה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: מסופר שכאשר הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל היה ילד כבן חמש ולמד בתלמוד תורה את פרשת השבוע, פנה אל המלמד בשאלה: מדוע הכתוב אומר "ואש המזבח תוקד בו" היה צריך לכתוב "ואש המזבח תוקד עליי" על המזבח! לא ידע המלמד תשובה, ואמר: שאל את אביך. פנה הילד אל אביו, הרה"ק ה"שפת אמת" זצ"ל. שאלו אביו: נו, מה חשבת לומר? והילד ענה: לדעתי הכונה היא שאש המזבח תוקד בו - ככה! הכתוב מדבר שהמצוה תקרין בו לקיימה בהתלהבות כאש הבורעת.

הנהגות מן ה"אכלו ארְחֵן וּבְנֵי מִצּוֹת תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ. הצדיק רבי רב בעריש רוזנברג זצ"ל רבה של סטריקוב, פתח ואמר פעם בדרשתו לשבת הגדול: "באים אלי אנשים לשאול שאלות בענייני הפסח, זה בא בשאלה איך להכשיר חבית של 'בארשט' (חמיצה), זה שואל איך להכשיר כפות ומזלגות לפסח, וכדומה. אבל מדוע לא בא שום אחד לשאול, איך מניחים את הכזית מצה? הטהור, בפה אשר נטמא כל השנה בכל דבר האסור, בשקר, ברכילות, בלשון הרע וכדומה?!" רבה של סטריקוב אמר זאת בהתרגשות כה עצומה, עד שכל הקהל גער בבכייה רבה. (אוצרות החן)

ואת התורה לעלה למנחה ולחשאת ולאשם ולמלאים ולזבחה השלמים: אמר אברהם .... אמר לפני רבש"ע תינח בזמן שבת המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות בזמן שקוראין בהן לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבו לפני ואני מחל להם על כל עונותיהם (מסכת 'תענית') מרן ה"חפץ חיים" היה מקדש הרבה עתותיו להחדרת הלימוד ב"סדר קדשים". גם אל רבי שמעון שקופ זצ"ל שיגר מכתב בענין, והאיץ בו לשלב למוד זה בשיבתו "שער התורה" של גורדנא. בדבריו הזכיר את מאמר הו"ל הנ"ל, ועוד מדבריהם בשבח העוסקים בהלכות עבודת הקדשים, ובתוך כך גילה מהי הסיבה העיקרית שהביאתו לעורר כל-כך, על לימוד סדר קדשים דוקא: זאת בעקבות הידידה והקריירות הנוראה שחלה בדרות האחרונים באמונה התמימה בה' ובתורתו. ואילו העצה היחידה להחליט כוח הכפירה והמינות היא, לדבריו, בהגברת הלימוד בעניני עבודת המקדש והקרבנות. באשר הללו צריכים להיות, במיוחד לשם ה' ולשם ריח ניחוח, וכוללים מאות ענינים, כגון, סמיכה ויודי על הקרבן במקדש לפני ה', שעל ידיהם תחוק האמונה בה'. ואף שבאמת כל התורה כולה בכוחה להגן ולהציל, כאשר לומדים ומתעסקים בה. אבל, טוען החפץ חיים, ברור שכל ענין בתורה מסוגל לפעול ביותר שאת, בענין הקשור עמו. כגון אם נכשל אדם בגזל, ילמוד דיני גזילה, וסגולת התורה בענין זה תחליש את היצר הרע בלבו. כמאמר חז"ל "אם יגעת הרבה בדבריהם, הקדוש ברוך הוא מסיר היצר הרע ממך", וכן הוא בכל חטא ועון. לפיכך בבואנו לחפש ארוכה ומרפא לנגע הכפירה והחלשת האמונה, אין מנוס אלא שנלמד ונעסוק בענינים המחזקים האמונה. והם סדר קדשים. (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

וּשְׁבַתָּם וְרֵאִיתֶם בֵּין צְדִיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹהִים לְאִשֶּׁר לֹא עֶבְדוֹ: בִּסְפָר "מַחֲנֵךְ לְדוֹרוֹת" מְסוּפָר עַל רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא זְצ"ל בְּעַל הַ"מִּכְתָּב מֵאֱלִיהוּ": רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא שָׁאף לְהַפְּוֹךְ אֶת חֲבֵרֵי הַכּוֹלָל בְּנִיטְסָהוּד לְבִנֵי עֲלִיָּה אֲמִיתִים בְּנוֹסַח תְּלִמְיָדֵי הַיְשִׁיבוֹת שֶׁלִּפְנֵי הַמִּלְחָמָה. צַעְדוֹ הָרָאוּן, הִיָּה לְנַעַר אוֹתָם מִן הַשְּׂאֲנָנוֹת שֶׁאֲפִינָה אֶת תּוֹשְׁבֵי אֲנְגְלִיָּה, וְלַחֲמִיר אֶת הַשְּׂאִיפּוֹת הַחוֹמְרִיּוֹת - בְּשִׂאִיפּוֹת רוֹחַנִיּוֹת. בְּהַקְשֵׁר לִכְךָ, סִיפֵר רַבִּי זוּשָׁא וְלִטְנֵר סִיפּוֹר מְדַהֵיִם: בְּזִמְנָן הַמִּלְחָמָה, נֶאֱסָפוּ פְּרִיטִים שׁוֹנִים כְּתוֹרֵמָה מֵאֲנָשִׁים עֹשִׂיִים לְמַעַן הַמֵּאֲמִץ הַמִּלְחָמָתִי נִגְדַּת הַגְּרַמְנִים, הַמְּמַשְׁלָה הַבְּרִישִׁית מְכַרָּה אוֹתָם בְּמַכִּירוֹת פּוֹמְבִיּוֹת בְּמַחֲרִים נְמוּכִים. הָרַב וְלִטְנֵר הַחֲלִיט לִלְכַּת לְמַכִּירָה כּוֹזָא, שֶׁנַּעֲרָכָה בְּקִירְבַּת "נִיטְסָהוּד" בְּיוֹם שֶׁשִּׁי אַחַר הַצְּהָרִים. הוּא רָצָה לְקַנּוֹת מִשְׁהוּוּ כְּכִי לְקַשֵּׁת אֶת הַבַּיִת לְכַבּוֹד שֶׁבַת הַמִּלְכָּה, וְהַקְדִּישׁ לְמַטְרָה זוֹ לִירֵה שְׁטְרֵלִינְג אַחַת. "לֹאֲנִ מוֹעֲדוֹת פְּנִיךָ?" - שָׁאָלוּ רַבִּי אֱלִיהוּ שֶׁהִבְחִין בַּחֲפוּזוֹ, וְרַבִּי זוּשָׁא סִיפֵר עַל מַחֲזוֹ חֲפָצוֹ. "הָאֵם אוֹכֵל לְהַצְטַרֵף אֵלַיךְ אֵל הַמַּכִּירָה?" שָׁאָל רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא, וְרַבִּי זוּשָׁא הִשִּׁיב בַּחֲבוּב כְּמוֹבֵן, אִף שֶׁבְּלִיבּוֹ תִּמְהָ: וְכִי מָה לוֹ לְרַבִּי אֱלִיהוּ, הַרְחוֹק וּמְרוּחָק מְכַל עֲנִין נִשְׁמִי, נַעֲלָה מְכַל שֶׁמֶץ שֶׁל 'מִוְתוֹרָתִי' וְלַמַּכִּירָה פּוֹמְבִיּוֹת שֶׁל 'מִצִּיאוֹת'... אוֹלָם מְכַל מְקוֹם, רַבִּי זוּשָׁא כְּמוֹבֵן לֹא שָׁאָל דְבַר, רַבִּי אֱלִיהוּ מְצִידוֹ לֹא נִידֵב פְּרִטִים נּוֹסְפִים...וְהִנֵּה, כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵל הַשּׁוּק - שֶׁמַּעַן קוֹל מְכִירָה: "מִגֵּשׁ מִכֶּסֶף טַהוֹר! הַבִּיטוּ הַבִּיטוּ! רַק עֶשְׂרֵה שִׁילִינְגִים". הֵטֵם הִיָּה מַעֲשֵׂה אוֹמֵן, וְהַמַּחֲרִיר - מְגוּחָךְ מִמֶּשֶׁרְבִי זוּשָׁא נִיגַשׁ אֶל הַמּוֹכֵר וּבִקֵּשׁ לְקַנּוֹת אֶת הַמִּגֵּשׁ, אוֹלָם לְפַתֵּחַ מִשְׁכּוֹ רַבִּי אֱלִיהוּ לְפִינָה צַדִּיקָתוֹ וְאִמְרָ לֹא בְּלַחֵשׁ: "בְּבַקְשָׁה מִמֶּךָ, זוּהִי מִצִּיאָה גְּדוֹלָה בְּיֹתֵר, וְאִנִּי מִבְּקֵשׁ אֶת הַמִּגֵּשׁ בְּשִׁבְלִי! אֲנִי, הִנֵּה לִי לְקַנּוֹתוֹ!". רַבִּי זוּשָׁא הַבִּיט בּוֹ, תִּמְהָ וּמִשְׁתוֹמֵם, אִךְ כְּמוֹבֵן, לֹא הִתְנַגַּד... רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא קָנָה אִיפּוֹא אֶת הַמִּגֵּשׁ. בְּהַמְשַׁךְ, רָאָה רַבִּי זוּשָׁא פְּמוּשׁוֹת בְּמַחֲרִיר לִירֵה שְׁטְרֵלִינְג אַחַת, אוֹלָם שׁוֹב: כְּשֶׁבִדֵּק אוֹתָם - שֶׁמַּעַן אֶת רַבִּי אֱלִיהוּ מִתְפַּעֵל מֵהֵם וּמִבִּיעַ אֶת רִצּוֹנוֹ לְקַנּוֹתָם. פְּלִיאָתוֹ שֶׁל רַבִּי זוּשָׁא גְּבַרָה, אִךְ הוּא וִיתֵר כְּמוֹבֵן לֹאֵל אוֹמֵר. רַבִּי זוּשָׁא תֵר בְּעֵינָיו, אוֹלֵי יִמְצֵא מִצִּיאָה נּוֹסְפָת, וְהִנֵּה - גְּבִיעַ כֶּסֶף גְּדוֹל וּמַעוּטֵר נִיצֵב עַל אַחַד הַדּוֹכְנִים בְּעֶשְׂרֵה שִׁילִינְג בְּלִבְדָּ. הוּא מִיָּהֵר אֶל הַדּוֹכֵן, וְרַבִּי אֱלִיהוּ אַחֲרָיו. וְשׁוֹב חוֹר הַסִּיפּוֹר עַל עֲצֻמּוֹ: רַבִּי זוּשָׁא חֲפָץ לְקַנּוֹת אֶת הַגְּבִיעַ, אִךְ רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא מִפְּצִיר: "אֲנִי, יוֹתֵר נָא לִי, מִקֵּחַ טוֹב הוּא, וְאִנִּי זֹקֵן לוֹ". הַשְּׁבַת כִּבֵּר הַתְּקַרְבָּה וְלֹא נִוְתֵר לְרַבִּי זוּשָׁא אֵלֶּא לְחַזֵּר לְבֵיתוֹ בְּיַדִּים רִיקוֹת וּבְתַחוּשָׁת אֲכֻזָּה. הוּא תִּמְהָ מְאוֹד עַל קְנִייתוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיהוּ, בְּמִיּוֹחַד לְאוֹר הַעֹבְדָה שֶׁמְעוֹלָם לֹא הִיָּה זֹקֵן לְדַבֵּר מִלְבַּד שׁוֹלְחַן הַכְּתִיבָה הַקָּטָן שְׁלוֹ, מִיָּשָׁה, וּסְפָרִייתוֹ הַגְּדוֹלָה... אִךְ הִנֵּה, דְּקוֹת אַחֲדוֹת לְפָנֵי שֶׁבַת, נִפְתְּרָה הַתְּעוֹלָמָה... נְקִישָׁה עַל דַּלַּת בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי זוּשָׁא - הַבִּיאָה אֶת בְּעַל הַבַּיִת אֶל הַדַּלַּת, שֶׁם פָּגַשׁ בְּרַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא, וּבִידוֹ שֶׁלֵּשׁ חֲבִילוֹת אֲרוּזוֹת הִיטְבִּי: "זוּהִי מִתְנַתֵּי הַאִישִׁית לְכֶם" - אִמְרָ רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא, וְהוֹסִיף: "תִּהְיֶנּוּ מִמֶּנָּה בְּשִׁמְחָה לְאוֹרֵךְ יָמִים טוֹבִים!". ... בְּיַדִּים רוֹעֵדוֹת הִתִּיר רַבִּי זוּשָׁא אֶת הַחֲבִילוֹת, וְנִוְתֵר הַמּוֹם: טֵם מִכֶּסֶף אוֹמְנָתִי, פְּמוּשׁוֹת מַחוּטְבִים וּגְבִיעַ כֶּסֶף גְּדוֹל וּמַעוּטֵר... בְּצַד, עֲמַד רַבִּי אֱלִיהוּ, וְחִוֵּךְ דַּק מְרַחֵף עַל שִׁפְתָיו. הוּא רָאָה אֶת הַתְּמַהוֹן שֶׁשֶּׁטַע עַל פְּנֵי שֶׁל רַבִּי זוּשָׁא, קָרָא לוֹ אֵל הַצַּד וְאִמְרָ: "שֵׁם, בְּמַכִּירָה, נְרֵאִית לְהוֹט מְרִ... לְהִישׁוֹת אַחַר חֲפָצֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְחַפּוּזוֹן רַב מְרִי לְרוֹכְשֵׁם - הִינֵם כְּלִי נִשְׁקָ בּוֹ עוֹשֵׂה הַיֵּצֵר הַרַע שִׁימֹשׁ רַב. זֶה לֹא טוֹב. רִצְיָתִי לְלַמֵּד אוֹתָךְ אִיפּוֹק, וְלַהֲקַנּוֹת לְךָ אֶת הַיְכוּלָת לְחַכּוֹת וּלְשַׁקּוֹל, וְלֹא לְהִיסְחָף בְּהַתְּלַהּבוֹת וּבְלֹא מַעֲצוּרִים אַחַר הַנְּאוּת עוֹלָם הַזֶּה!". אֵין צוֹרֵךְ לוֹמֵר, כִּי דְבַרְיוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיהוּ פְּעוּלוֹ אֶת פְּעוּלָתָם... כִּה חִינֵךְ רַבִּי אֱלִיהוּ דְסַלְדָּא אֶת לְוַמְדֵי הַכּוֹלָל לְהַרְחִיק מְעִלְיָהם אֶת הַרְדִּיפָה אַחַר הַנְּאוּת הָעוֹלָם תוֹךְ שֶׁהוּא מְשִׁירֵשׁ בְּקִרְבָם שִׂאִיפּוֹת עֵמּוּקוֹת לְהִישִׁיגִים רֹחַנִים נְעִלִים.

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי חיים הירש מנהימר זצ"ל, רבה של אונגוואר, היה נוהג לשאת בשבת שובה, ובשבת הגדול, שתי דרשות. בשחרית דרש בבית הכנסת הגדול שרוב המתפללים בו היו אנשים מודרנים, ואחרי צהריים דרש בבית המדרש בפני צבור של יהודים שומרי תורה ומצוות שמקפידים על קלה כבחמורה. שאלוהו פעם, למה הרב אומר תמיד דברי מוסר חריפים בבית המדרש, אבל לא בבית הכנסת? השיב הרב מנהימר: "פעם סיפר לי עגלון שהיו לו שני סוסים, סוס אחד היה טוב וזריז, הסוס השני היה גרוע ועצלן. כשהיה צריך לעלות על הנבעה היה העגלון מרביץ עם השוט לסוס הזריז, והצליח. פעם טעה העגלון והרביץ לסוס העצלן, הסוס עצר והרים את רגליו האחוריות והתחיל לבעוט וכמעט שהוציא את השנייים והעינים של העגלון", אמר הרב מאנהיימר: "המבין — יבין מאליו את הנמשל...". (עולמו של אבא)

"ענין של טעם"

הטעם ששבת שלפני הפסח — קורין אותו "שבת הגדול" מפני הנס הגדול שנעשה בו. דפסח מצרים — מקחו מבעשור, ופסח שיצאו ממצרים היה יום חמישי (שבת פז א). ונמצא ששבת שלפניו היה עשירי בחודש, ולקח כל אחד מה לפסחו, וקשרו בכרעי מטתו. ושאלום המצרים: מה זה? והשיבו שהקדוש ברוך הוא צוה לשוחטו. והמצרים עבדו לטלה, והיו שיניהם קהות, ושתקו. ועוד הודיעום ישראל שעתיד הקדוש ברוך הוא להרוג בכוריהם, והלכו בכורי מצרים ועשו עם פרעה ואבותיהם מלחמה. וזהו שנאמר: "למכה מצרים בכוריהם", כמבואר במדרש. ועל שם אותו הנס קורין אותו "שבת הגדול". (ערוך השולחן)

"מפי כתבם"

אחד מהיסודות שאדם צריך להשריש בו בחיי הבית, הוא ענין "האמונה" וזה יסוד ראשון בחיים, ועל ידי כך יוכל לעבור הרבה מכשולים, ולהביט נכון על כל שלב ושלב מהחיים, כי בחיי האדם יש עליות וירידות, לחיל האמונה אדם נופל אחורנית, כמו בעגלת סוסים כשעולה על ההר, ורוצה העגלון לנוח, מעמיד אבן תחת הגלגלים שלא יפול העגלה לתהום, כך האמונה היא "אבן החיים" כמו שאמר חבוקק "וצדיק באמונתו יחיה" שהוא הנותן כח להמשך החיים. מו"ר רבי אליהו לופיאן סיפר שבזמנו היה אחד מגדולי האפיקורסים שהיה מודיע בכל הזדמנות שהוא כופר חלילה בהש"ת, וכך נהג זמן רב, עד שלעת זקנותו הוצרך לעבור ניתוח, והיה שם רבי משה שניידר זצ"ל ששמע איך הרופא אמר לו שחיי תלויים בסכנה ואין הניתוח מחייב שיצליח עמד וצווח בקול "בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' קל אמת" וכך כננס לחזר ניתוח. הרי שגם האפיקורס יודע שמשקר בעצמו, ורק לצורך תאוותיו עושה כן, אבל ברגע שבא זמן אמת, ואין לו ברירה, עומד ומבקש מהקב"ה שיעזור לו... (בית ומנוחה לרבי משה אהרן שטרן זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא שדבר מוקצה שהונח בכונה על חפץ כלשהו בכניסת השבת, אותו החפץ נעשה "בסיס לדבר האסור" ואפילו ניטל משם המוקצה, או שנפל, אסור כל השבת לטלטל את החפץ שהוא בסיס לדבר האסור. איך יתכן אפילו אם נשאר המוקצה על אותו חפץ, יהיה מותר לטלטל את החפץ?

תשובה: אם אדם הניח דבר מוקצה על חפץ של חברו, אפילו שנעשה כלי של חברו, "בסיס לדבר האסור", מותר, כיון שבדין הזה נאמר, שאין אדם אוסר דבר של חברו, שלא מדעתו. (ש"ע סי' ט"ט.)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות ברכה של תורה

מי שחייב לאחרים, לא ירבה בצדקות עד שיפרע. (רבי יהודה החסיד)
בעל גאוה יתגאה במעט ענווה, והעניו רוחו נשברת במעט גאוה (אור המוסר)
העני בלחמו הצר, עלול להיות בעל תאוה כעשיר בסעודתו השמינה. (רבי ישראל סלנט)

פניני הפרשה

צו

עלון מס' 1183

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

בוזו כסף

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' – כתב רש"י: "אין צו אלא לשון זירו מיד ולדורות. אמר רבי שמעון וביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש בו חסרון כים". יש לשאול למה אזהרה זו של זירו נאמרה דוקא בקרבנות, הרי יש עוד מצוות שיש בהן חסרון כים, כגון קניית ציציית ותפלין? הענין הוא שיש חילוק בין מצוה שקונים אותה באופן חד-פעמי כמו ציציית ותפלין, לבין קרבן עולה שמקריבים אותו באופן תמידי בוקר וערב תמידין כסדרן, והוא נשרף על המזבח ועולה כליל לה', ויש לאדם חלישות בדבר ונראה לו כחסרון כים, אבל כשאדם יודע שעל ידי הקרבנות העולם מתקיים, זה דבר שמזרו אותו, וכל ההוצאות הם כאין וכאפס לעומת התועלת שהם מביאים.

רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "תורה לשמה" (סי' נ') האריך בגודל מעלת מצוה הנקנית בממון. וכתב שממדת חסידות ישתדל לברך על פרי חדש שקנהו בדמים דוקא, ואם הזדמן שנתנו לו פרי חדש במתנה ועדיין לא בירך שהחיינו או אפילו כשהיה אורח והגישו לו פרי חדש, ימנע ולא יברך עד שיקנה פרי חדש ויברך.

*

מסופר על הגאון רבי זלמן מוילנא זצ"ל, שהיה רגיל לקום מוקדם בבוקר, והיה מעורר השחר. בחדרו היה ישן נער שהיה עוזרו. בבוקר היה קשה לנער לקום. רבי זלמן היה מתאר לו מצב שהשכם בבוקר נמצא מטמון גדול, ומי שמגיע מהראשונים, יכול לזכות באלפי דינרים... במצב כזה מי לא יתעורר ויתלבש במהירות, וירוץ לתפוס מה שיוכל. ובודאי בעבודת השם, כמה שיזדרז יותר, ירויח כפל כפליים, מה שאין לתאר ואין לשער. וע"י מדת הזריזות זוכים לעבודת השם, ביראה ובאהבה.

מָבֵל מְלֻמְדֵי הַשְּׂפֵלָתִי	עצה טובה
<p>מָה לְזֻמְדִים מְ – חָמֵץ לְעִמַת הַמְצָה הַדְּקִיקָה נְטוּלַת הַחֲלָלִים, הַחֲמֵץ נְרָאָה גְדוֹל וְנְפוּחָה, אֵךְ לְמַעֲשֵׂה הוּא מְלֵא בְבוֹעוֹת אֲוִיר. תְּכוּלָתוֹ הַבְּסִיסִית שֶׁל הַחֲמֵץ אֵינָה מְרַבָּה מְשָׁל הַמְצָה, וּמְרָאָהוּ הַגְּדוֹל יֹתֵר אֵינּוּ אֶלָּא אַחֲזִיזָה עֵינִים וְהַמְעִיט הוֹשִׁים. גַּם הַיֶּצֶר הָרַע – הַשְּׂאוֹר שֶׁבְעָסָה, מְנַפֵּחַ וּמְנַפֵּחַ אֵת הַעֲבָרָה, אֵךְ לְמַעֲשֵׂה מְדַבֵּר בְּבוֹעָה דְּמִיּוֹנִית וְרִיקָה מְתַכֵּן.</p>	<p>כדי להעביר לילדים את סיפור ההגדה בצורה דרמטית, כדאי להתחיל לספר מהאמצע. למשל, תשאל: אפוא המגבת? אוי זה אדום, מה קרה? למי זורם דם מהאף? רגע ומה קורה פה, הכיור מלא דם, מי הקיא?... עם קצת דמיון, אפשר לאלתר תיאורים מרתקים על עשרת המכות. הנה דוגמא חיה מרבי יהודה יוספי שליט"א:</p> <p>בתוך קפסולת זכוכית ענק יושב פרעה, רגוע כולו, ואתו ערימת עיתונים, ספרים ומאכלים. "אלי אף צפרדע אינו יכול להתקרב!" הוא מתרברב בזחיחות. הצפרדעים עומדים סביב הקפסולה ודנים בכובד ראש מה לעשות. הצפרדע הראשי מציע לנסות להעיף אבנים ולשבור את הקפסולה, אך ללא הועיל, ניסו לחפור מתחת אך גם לא הועיל.</p> <p>פתאום קפצה צפרדע קטנה אמיצה, ובפיה רעיון מדהים: נשלח את הראשן, הצפרדע הפצפונת שמסתובבת במים, וכמעט אינה נראית... ואכן, כשהעבירו לפרעה לתוך הקפסולה את מי השתיה דרך הצינור, גלש הראשן יחד עם המים, אל תוך הכוס. הוא ישן לו בשקט וחיכה לשעת הכושר. כשפרעה לגם מהמים, ניתר הראשן אל תוך שיניו, וברגע שפרעה לעס אותו, התפצל הצפרדעון לחמשה עשר צפרדעים קטנים. מיד הוא החל לדפוק עליהם, תוך כדי שהם גדלים ומתרבים בשניות... (הרב אפרים רכטשפר הי"ו)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"צוה לנו השי"ת להביא קרבנות על חטא, כדי שירגיש אדם בעצמו שראוי להיות מה שנעשה בבהמה בו עצמו וישים אל לבו" ("מגיד חדשות" עמ' שי"ב)

וכלי הרש אשר תבשל בו ישבר (ו. כא) – מלת "הרש" מוטעמת בתביר שפי' שבור, רמז שכלי הרש אין לו תקנה אלא שבירה כמ"ש "ישבר". (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' (ז. יא) – איתא במדרש (תנחומא פרשת צו סימן ד'): מאי דכתיב אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו (תהלים פ"ה מ')? בשעה שצוה הקב"ה לישראל על הקרבנות, נתקבצו אומות העולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו: מה ראה הקב"ה לצוות אותם יותר ממנו? אמר להם: הקרבנות נקראים שלום, מי שקיבל את התורה ראוי לקרבנות. ישראל שקבלו את התורה ראויים לקרבנות, אבל אתם שלא קבלתם את התורה אינכם ראויים לקרבנות, שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ע"כ. וקשה, מה סלקא דעתיה דאזה"ע, וכי את מי יצוה הקב"ה במצוות אם לא את עמו ועבדיו? ונראה לבאר, ותחילה נקדים מאמר חז"ל במס' שבת (דף פ"ו ע"ב), בשעה שקבלו בני ישראל את התורה פסקה זוהמת הנחש מהם, אבל אזה"ע שלא קבלו את התורה לא פסקה זוהמתם, ועל כן כשנתן הקב"ה את מצות הקרבנות לישראל ונמשח המשכן וכו', התפלאו אזה"ע שהרי לאחר שחטאו ישראל בעגל הורה זוהמת הנחש אליהם, ולכן באו ושאלו את בלעם על מה ולמה זכו ישראל יותר מאתנו, וענה להם בגלל שקיבלו את התורה וכו'. ויש להבין, סוף סוף מה תועיל להם זכות התורה אחר ששבה אליהם זוהמת הנחש. ואולי אפשר לומר בדרך רמז שהתכוין על מצות המילה ששקולה כנגד כל התורה (כמו שאמרו בזוה"ק ויקרא דף י"ד ע"ב כל השומר בריתו כאילו קיים כל התורה. ומרן החיד"א ז"ל רמז במקום אחר ברית בגימטריא תורה (ע"ה"כ). ובזכות מצות המילה הם ראויים לקרבנות. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

מה נשתנה איסור חמץ?

באכילה ובהנאה כחמץ, אך לא ככל יראה וכל ימצא? למה לא לנהוג כמו בפסח שני שמצה וחמץ מונחים לפנינו?

שאלה זו שואל הגאון רבי דוד בן זמרא זצ"ל בשו"ת הרדב"ז (ח"ג, תתקע"ז), ומיישב על פי דברי חז"ל שאמרו כי החמץ - רומז ליצר הרע המכונה "שאור שבעיסה" (ברכות י"ז ע"א), וביעורו - רומז על ביעורו מן הלב. ומאחר שמדובר ביצר הרע, הרי שיש לאבדו, לבערו ולבטלו מכל וכל, לבל ישאר ממנו כקליפת השום, כי יצר הרע אפילו במשהו לא בטיל.

ומדוע? כי אם ישמע האדם ליצר הרע, ולו בדבר הזעיר והקל ביותר ויפתח לו פתח כחודו של מחט, חזקה עליו שהיצר ירחיב לו הפתח כפתחו של אולם, וימשכהו לדברים גרועים יותר, והכל בגלל דריסת הרגל הקטנטנה שהעניק לו. וכפי שלמדנו חז"ל במסכת שבת (ק"ה ע"ב): "כך אומנותו של היצר הרע, היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה, והולך ועובד".

הרדב"ז מביא שם עוד מספר תירוצים על דרך הפשט, אך על תירוץ זה הוא מסיים: "והרי זה נכון ואמת". (ועיין בתוספות בפסחים דף ב' ע"א ד"ה אור).

ומרן החיד"א בספרו "שמחת הרגל" (על פיסקת "כל חמירא") לומד מהעובדה שהרדב"ז פשפש ולא מצא טעם מספיק על פי הפשט והוצרך לסמוך על הרמז הנ"ל, שבמקרה זה הרמז הוא הוא הפשט.

מספרים בדרך הלצה כי המן ופרעה נפגשו בגיהנם, ולהמן היתה תרעומת על פרעה: "תראה, מילא ממני, יצא ליהודים חג שמח, אבל רק יום אחד, ואילו אתה 'סידרת' להם חג של שבעה ימים!..."

צחק פרעה ואמר: "נכון, סידרתי להם חג של שבעה ימים, אבל שכחת שהחג שלי בא עם שבועיים של עבודות פרך לפניו?!"

*

בליל הסדר נוהגים כולנו לשיר "מה נשתנה" ... אך שאלה אחת שוכחים אנו לשאול: "מה נשתנה" איסור חמץ משאר האיסורים?

אם נשים לב, איסור חמץ שונה בדרגתו משאר האיסורים. דוקא באיסור חמץ הזהירה אותנו התורה להישמר ביתר שאת וביתר עז, לא רק באכילה אלא גם בהנאה, בל יראה ובל ימצא אפילו פירור כל שהוא של חמץ. וחכמינו הצריכו בו בדיקה שריפה וביטול. ומובא בשם האר"י כי כל הזהיר בחמץ בפסח במשהו, מובטח לו שכל השנה לא יחטא. רק מתקרב הפסח, והחמץ נהפך לאויב מספר אחד שלנו. כל גרגר של לחם מהלך עלינו אימים כאילו מדובר ברעל מסוכן, וכל צל צלו של חמץ מכניס אותנו לסיוט והיסטריה. בפסח נהגו ישראל להחמיר יותר מכל השנה. ויפה המליץ מרן החיד"א בספרו "לב דוד" (סוף פרק ל'): בפסח "הקולות יחדלון". וכאן הבן שואל, מה פשר ההקפדה המחמירה כל כך, ומה שונה איסור חמץ משאר האיסורים? ניקח לדוגמא את האיסור החמור של בשר בחלב שגם הוא איסורו

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

כולו מרור

כשסבלנותו כבר עמדה לפקוע, והרעב כרסם בו בכל פה בקצב של אדם הממהר לסיים את מצתו בכדי אכילת פרס, סוף סוף הוגש למסובים משהו שהזכיר אוכל... היה זה כמין ריקק גדול ועגול שכולם התרגשו לקראתו, "מצה" הם קראו לו. אולם עד מהרה התאכזב, שכך את המצה אכלו כולם בתנוחה מוזרה ובחיפזון ובלי שום תיבול.

את המצה הוא איכשהו שרד, למרות שמעט השינים שעוד נותרו לו בפה חישבו להישבר. אלא שאז הוגש מאכל אותו לא ראה מעולם. היה זה מרור חריף הנהוג אצל בני אשכנז. משום שהיה רעב, נדמה היה בעיניו כמאכל ערב, והוא מיהר לתחוב לפיו מנה הגונה מן המרור הלזה... המסובים נחרדו לשמע זעקתו, לשונו נצרבה כבאש ודמעות סימאו את עיניו.

כאן כבר החליט הגוי לעשות סוף להתעללות הלזו. בטוח היה שהיהודי חמד לו לצון, וש"הסעודה המובטחת" היא למעשה סעודת מרורים שאוכלים היהודים כסוג של מזכרת לימים אפלים.

ברוב שיחו וכעסו, קפץ ברוגז מהשולחן וברח כשהוא יורה צרור קללות לתדהמתם של המסובים.

כשהוא רעב וצמא וקופא מקור, התגולל הגוי על מטתו, כשמדי פעם התעורר לבדוק אם חברו חזר. הוא כבר ינקום ביהודי ש"סידר אותו" עם ה"סדר" הזה...

רק מאוחר בלילה, נפתחה הדלת לרווחה, והיהודי נכנס שבע ומדושן עונג, כשבפיו מתנגנים שירי "אחד מי יודע" ו"חד גדיא". "נו, איך היה?" קידמו היהודי בפנים מאירות, כשהוא מתפלא למראה פניו המרירות.

כשקלט מבין הקללות את אשר עבר על שותפו, צחק ואמר: "אילו היית יהודי, היית מבין שבשביל כל דבר טוב, צריך לאכול קצת 'מרור'..."

זהו סוד חוסנו של היהודי, גם כשיש מעט מרור, הוא מתאזר בסבלנות, מקוה אל ה' וחוזר ומקוה אל ה', מתוך ידיעה שהנה הוא עומד אחר כתלנו.

(ע"פ רבי נחמן מברסלב זצ"ל ב"ליקוטי הלכות" פסח ו' ט')

שני עניים יהודי וגוי סבבו יחד מעיר לעיר בנסיון לתור אחר מקור מחיה. משך כל תקופת החורף, שוטטו השניים ממקום למקום, בוססו בבוץ ולנו בחורבות, כאשר את ארוחותיהם קיבלו מיהודים רחמנים.

החורף קרב לקצו וימי הפסח ממשמשים ובאים. יהודים מתכוננים לפסח ותכונה רבה ניכרת בכל מקום בעיירה. עגלות עמוסות תפוחי אדמה מתגלגלות מהשוק לבתים הלוך ושוב, חביות יין שריחן המשכר נודף למרחוק מובלות ממקום למקום, וריח אפיית מצות מורגש היטב על פני הרחוב היהודי.

הגוי שראה כל זאת בעינים כלות, הבין שמשוה גדול הקשור לאוכל הולך ומתקרב אצל היהודים. אך מה יעשה ואבות אבותיו לא יצאו ממצרים, ומשכך אין הוא רשאי לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים ולטול חלק בחגיגה הגדולה.

היהודי שצערו של שותפו לדרך נגע ללבו, חמל עליו, ופנה אליו בערב פסח: "יש לי רעיון בשבילך! הלילה אצל היהודים אוכלים בלי סוף מכל טוב מעדנים. בוא אתי מחופש ליהודי אל בית הכנסת, ובטוחני שיזמינו את שנינו לליל הסדר". אורו עיניו של הערל, והיהודי לא שכח להזהירו: "רק תקפיד לא לאכול בערב החג, כדי שתוכל לאכול לתאבון..."

מיד בתום ערבית של ליל התקדש חג, הבחינו יהודים טובים בשני האורחים שאין להם היכן לעשות את ליל הסדר, והם הוזמנו לשני בתים שונים.

כשנכנס הגוי לבית מארחו, היכו באפו ללא רחם ריחות התבשילים הערבים, והוא הבין שהלילה יזכה לאכול כבן מלכים. בעל הבית החל בקידוש, ואחריו כולם ניגשו ליטול ידים. ששו ועלצו מעיו של הגוי, בידעו כי לאחר שהיהודים נוטלים את ידיהם מגיעה הסעודה. לתדהמתו, הוגשה אך חתיכת כרפס קטנה לכל אחד מן המסובים, שאותה טיבלו במי מלח שרק הגבירו את צמאונם.

רעב היה הנכרי, רעב מאד, וכל חושיו היו דרוכים ומצפים לבוא הארוחה הדשנה, אולם למגינת לבו הסעודה בוששה לבוא... לאחר אכילת הכרפס, החלו לקרוא מתוך ספרים במנגינה ובמתינות, ולגוי שכמובן לא הבין מאומה, נדמה היה שלקריאה הזו אין סוף, מה גם שמדי פעם עצרו והתפלפלו, שרו וקילסו.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: משפחה אחת לפני כניסת חג הפסח לקחו מצלמת וידאו והניחו אותה ליד שלחן ליל הסדר, כדי שתסריט את הסדר. האם טוב עשו לפי ההלכה?
תשובה: לא טוב עשו.

שאלה: האם בשתיית ארבע כוסות ישנה עדיפות ליין רגיל על פני מיץ ענבים?
תשובה: יש עדיפות ליין שמשכר. ואם זה מפריע לאמירת ההגדה, יש לשתות בכוסות הראשונים מיץ ענבים.

שאלה: בענין שפיכות היין ששופך בעל הבית ב'מגיד', האם עדיף שהכוס ששופך ממנה וכן הכלי ששופך לתוכו יהיו כלים חד-פעמיים כדי שיוכלו להזרק אחר כך?
תשובה: הכוס ששופך היא הכוס שמברך עליה אח"כ (כוס שני), הכלי ששופך לתוכו עדיף שיהיה חד-פעמי.

שאלה: האם צריך לעשות השפיכות הנ"ל דוקא מחוץ לשלחן?
תשובה: אם יזהר שלא ישפך על המאכלים, אפשר לעשות על גבי השלחן.

שאלה: היכן לשפוך את היין שבכלי לאחר כל השפיכות?
תשובה: באמבטיה, ואפשר גם בבית הכסא.

שאלה: האם יש עדות שנהגו לאכול את הזרוע שבקערת הסדר בליל פסח? (שמעתי מִמְּכָר ממוצא לובי, שהם נוהגים לאכול את הזרוע הצלויה שבקערה).
תשובה: הנכון שלא לאכול את הזרוע בליל פסח לפי שהוא זכר לפסח. וכן הסכימו האחרונים (עיין בכה"ח סי' תע"ג אות ס"א וסימן תע"ו אות ג').

שאלה: בסדר ליל פסח, האם עושים שטיפה והדחה בכל הכוסות?
תשובה: עושים בכל הכוסות.

שאלה: יש מנהג אצל יוצאי פרס בעת שירת 'דיינו', שנוטלים בצלים ירוקים ומכים אתם איש על גב רעהו. האם יש מקור למנהג זה?
תשובה: אין מקור לזה, רק להוסיף בשמחת החג ושלא יירדמו התינוקות. (ומה שאומרים שזה זכר למכות מצרים ועל זה אומרים "דיינו" מהמכות, זה הפך כוונת דיינו שבהגדה).

שאלה: האם ניתן לצאת לכתחילה ידי חובת מצה בליל הסדר במצות עבות?
תשובה: הרב צבאן ז"ל היה נוהג כן לכתחילה, אע"פ שנראים כמו פיתות (וכך נהגו בזמן הגמרא, עיין בפסחים דף ז' ע"א ודף ל"ז ע"א). ובלבד שנעשו ע"י אדם מומחה ויר"ש, שאם יפרסו את המצה לא יימשכו ממנה חוטיין. אבל עדיף יותר לעשות מצות דקות וכמ"ש הכה"ח (סימן ת"ס אות מ"ד). ע"ש.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

צו - שבת הגדול תשפ"ג גליון קמט שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יזיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי דוד הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אחיה למנן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק נקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיעע בהפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנינו מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
(סגולה גדולה בבית לכל הדברים.)

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכריז:
נצטוותי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב.)

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

צו את אהרן ואת בניו. במדרש (ויקרא רבה ז:א) איתא, דבמעשה העגל גרם אהרן שנאה מהקב"ה לכלל ישראל, כי עשה מוס בקרבנות שרצו להקריב לפני העגל, והיה אומר להם ראו שאין בו ממש, ובכך גרם שהם יהיו מזידים, ואם לא היה מתרה בהם שאין בו ממש, היה אפשר לדון אותם כשוגגים, הדא הוא דכתיב 'ובאהרן התאנף ה' להשמדו', ואין השמדה אלא כילוי בנים, ע"כ. הרי שמפסוק זה לומדים שהקב"ה גזר עונש על אהרן שבינו ימותו. וקשה דמנין לחז"ל שהעונש הוא על בני אהרן ולא על אהרן בעצמו, הלא אף בישראל נאמר (דברים ט:כה) "כי אמר ה' להשמד אתכם", ושם היה הכוונה שרצה הקב"ה להרוג את האבות ואת הבנים, וא"כ מנין שבענין השמדת אהרן, הכוונה היתה רק על כילוי בנים. וז"ל דהנה משה רבינו נענש במה שאמר 'שלח נא ביד תשלח', וניטל ממנו הכהונה. אמנם איתא בזבחים (דף קב.) דמשה רבינו שימש בכהונה כל ימי חייו. ועל כרחך צ"ל דהעונש היה שניטל הכהונה מבניו, אך משה עצמו, כיון שעלה שוב לא ירד, כי מעלין בקודש ולא מורדין, והוא המשיך לשמש כל ימיו בכהונה. ולפ"ז י"ל דגם אצל אהרן כן הוא, ולכך הבינו חז"ל לדרוש שבדאי מה שכתוב שהקב"ה רצה להשמדו, הכוונה על כילוי בנים ולא עליו, דהוא עצמו כיון שעלה שוב לא ירד, ולא יפסיד את תקופת כהונתו. (זרע שמשון אות א.)

זה קרבן אהרן ביום המשח אתו. במדרש (ילקוט תפ"ו): אמר רב אידי, מתאוה היה דוד לקרבן נשיאים. וצריך להבין מדוע מכל הקרבנות שהקריבו בני ישראל, התאוה דוד דוקא לקרבן הנשיאים. ויש לפרש עפ"י מה שידוע שאם דוד המלך היה זוכה לבנות את בית המקדש, לא היה נחרב לעולם, וכדאי"ב בגמרא (סוטה ט). משה ודוד לא שלטו שונאיהם במעשי ידיהם. וא"כ אם היה בונה את בית המקדש, זה היה הבית האחרון, ובדאי היו צריכים בחינוכו להקריב את קרבן הנשיא המיוחד שהוזכר בנבואת יחזקאל (פרקים מ"ה מ"ו) שיוקרב בחנוכת בית המקדש האחרון שיתקיים לעולמים ולא יחרב כלל. וזה מה שאמרו חז"ל

שהתאווה דוד המלך כשהכין את ביהמ"ק לקרבן נשיאים, והכוונה להקריב את הקרבן המיוחד של הנשיא שיקריבו לעתיד לבוא, שהיה חפץ שיזכה הוא לבנות את בית המקדש, וממילא לא יבטל ולא יחרב לעולם, ולכן יצטרך הוא להקריב בחנוכתו את קרבן הנשיא, שהרי דוד היה המלך והנשיא. וזו היתה תאווה שיתקיים בית המקדש לעולם ולא יחרב. (זרע שמשון אות ד').

לע"נ הג"ר שמחה יואל ב"ר ישעיהו הכהן ה"בנישטיין זצ"ל בעל חלת לחם יא"צ י' אדר

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנה. כתב רש"י בודקין כדי שלא יעבור על כל יראה ובל ימצא. והתוס' (שם ד"ה אור) הקשו על פירוש הקונטרס וז"ל: וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, דהבודק צריך שיבטל, ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל. ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא, החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו, עכ"ל.

והנה זה ודאי דמברכין על מצות **בדיקה על ביעור חמץ**, והטעם שמברכין בנוסח 'ביעור', הוא משום שהבדיקה תחילת ביעור הוא. והנה הטור כתב וז"ל: דבדיקה תחילת ביעור הוא, שמיד אחר הבדיקה מבטלו, עכ"ל. ופשוט דכיון שמבטלו מיד, הוי בשביל זה תחילת ביעור, אבל אם מבטל מקודם הבדיקה, אז יש לחקור אם מברך על הבדיקה, כיון שאחרי הביטול אין שום חיוב לבער את החמץ כיון שאינו שלו.

וראיתי במג"א (סי' תל"ה סק"ב) שכתב דמברך בתוך הפסח על הבדיקה גם אם ביטלו, והט"ז מסופק בזה אם ביטלו מברך או לא. ואולי זהו שכתב הטור 'דמברכין על מצות בדיקה ברכת על ביעור חמץ, שמיד אחר הבדיקה מבטלו', דבא לומר דאם ביטל מקודם, אז אין מקום לברכה.

ועיין ברמב"ם (פ"ג חו"מ ה"ו) שכתב 'לא בדק אחר הרגל אינו מברך'. ויש לדקדק למה השמיענו דאינו מברך, הלא גם בתוך הרגל אם ביטל את החמץ מקודם, אינו מברך. אלא משמע מדבריו דסובר דגם אם ביטל, אם הוא בתוך הרגל חייב לברך [כדברי המג"א]. ואולי יש חילוק בדין הברכה, דאם בדק קודם החג היינו באור ל"ד, או ביום י"ד, אזי מברך על ביעור ואח"כ מבטלו. אבל אם בדק ברגל, אזי כבר ביטל, אז הדין דמברך הברכה בשעת הביעור, ולא בשעת הבדיקה, והיינו לא ביו"ט דאין מבערין, רק בחוה"מ אזי מברך. (פני אריה פסחים ב.).

לע"נ הרה"ק ר' אברהם בן הרה"ק רפאל ריס זצ"ל יא"צ י' ניסן
אכילת לחם הפנים בערב פסח שחל להיות בשבת. ז"ל אבני זר (א"ח סי' ש"פ): מה שהוקשה למר לדעת מהרש"א ריש ערבי פסחים, דמצה שאינה משומרת אסור לאכלה בערב פסח, ולא דמיא למצה עשירה דמותר לאכלה בערב פסח, כי מצה שאינה משומרת יש לה טעם מצה, ולא דמי למצה עשירה דאין לה טעם מצה, ע"ש. וא"כ יהיה אסור לאכול לחם הפנים בערב הפסח שחל להיות בשבת, דלחם הפנים אינו טעון שמן וכו', וא"כ יש בה טעם מצה. וא"כ במתני' דמנחות (דף צט:) 'יום הכפורים שחל להיות בשבת החלות מתחלקות לערב', הא גם בשבת ערב פסח הדין כן, דודאי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון - וואראש, אבני זר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - יוען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות** אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
giljonmy@gmail.com 732-510-0560

לכבוד עורך גליון מליצי יושר

נהנה אני מאד מהגליון, ובעיקר ממדור חזון יחזקאל, שזכיתי ללמוד אצלו ולשמוע שיעוריו היקרים במלבוך, הביאורים הערות על החזון יחזקאל נפלא עד מאוד, וזה מועיל הרבה להבין דבריו.

ורציתי לעורר להמעיינים, דמור"כ בעל החזון יחזקאל זצ"ל, מלבד גדולתו בתורה, גם כח תפילתו היה נורא, וגם בחיים חיותו, שמענו ממדרגותיו, וסיפורים נפלאים מכה תפלותיו.

ופעם אחד אמר: "אני מתייגע בתפילה הרבה יותר ממה שאני מתייגע על הידוש בתורה".

וידוע דבכל בוקר היה אומר בהתעוררותו ובתהרנשות הפסוק: "ה' אלקי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך".

ומובן מדוע קיבל על עצמו להתפלל למעלה על ההוגים בדברי תורתו, כי כך היה מנהגו בחיים חיותו להתפלל בכל יום על כלל ישראל

ברכה והצלחה בלי שיעור י.מ.יודלביץ. בית שמש

אין מתירין אותם לאכול ביום כיון דיכולין לאכול בערב.

ונראה לי, דודאי משום חביבה מצוה בשעתה מצוה לאכול מבעוד יום, והרי מצינו דהקטרת אברים ופדרים דוחה שבת אף דאפשר משתחשך (מנחות עב.). וא"כ אכילת לחם הפנים דהוא מצוה שצריך לעשותה עכשיו, דוחה איסור אכילת מצה בערב פסח שאין איסורו רק משום ביטול ופגם המצוה שבערב, (כמו שכתב התרומת הדשן סימן קכ"ו). וא"כ אפילו תימא דפגם מצוות מצה הוא טפי, הלא מותר לטמא לקרובים אף שעיד'ז יתבטל אח"כ מפסח, כיון שעדיין לא חל חיוב פסח שעדיין לא הגיע זמנה (ע' סוכה כה:). והכא נמי מותר לאכול עכשיו הלחם הפנים משום חביבה מצוה בשעתה, אף שמכל מקום יפגום המצה שבערב.

לקחת לו גוי מקרב גוי. במדרש שוחר טוב (פרק ק"ד) "לקחת לו גוי מקרב גוי", דישאל במצרים היו כעובר במעי אמו, הענין כמו שעובר בפני עצמו אין לו שום מציאות, ובשעת הלידה משיג מציאות וחיות לכל ימי חייו. כמו כן ישראל במצרים לא היתה להם שום מציאות בפני עצמם, ובצאתם נעשו לעם, ונתהווה אצלם חיות לדורות.

וכן בכלל בכל חג פסח נתעורר הכוח ההוא ונותן חיות דקדושה לכל השנה, והעיקר תלוי בהכנה, וזהו כמו ביקור קרבן והוא הזמנה, וכמו שהיה במתן תורה פרישה והגבלה. (נאות הדשא ח"א עמוד רמ"ו).

לע"נ הרה"ק ר' משה ב"ר יצחק אייזיק פיישלוס זצ"ל יא"צ י' ניסן

זאת תורת העולה היא העולה. איתא במדרש פליאה: שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא, והשיב להם זאת תורת העולה. ויש לומר על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צח.) דשאלו את משיח אימתי קאתי מר, וקאמר היום אם בקולו תשמעו. וכן אמרו (שם דף צז.) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה. והנה נודע מה שאמרו דורשי רשומות דשלשה דברים מסוגלים לתשובה, והם 'צום קול ממון', ומספרם שוה בגימטריא 'זאת'. וזה הכוונה **בזאת** אני בוטח'. וכתב בנחל קדומים (פרשת בחוקות) עה"פ 'ואף גם 'זאת' בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם', כי הני תלת מילי הרמוז ב'זאת', סגולתם לקרב הגאולה. ופירש הרה"ק רבי שמשון מאסטרפולי זצוק"ל המסורה 'מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום', 'מדוע לא כליתם חקכם גם תמול גם היום', דזה רמז על שנת ת"ח, העולה ר"ת של 'תמול גם היום', שישאל צעקו מכובד הצרות והיה אז זמן מסוגל לגאולה, ועל זה שאלו מדוע לא בא בן ישי. והתשובה הוא: 'מדוע לא כליתם חקכם גם תמול וגם היום' היינו לקיים 'היום' אם בקולו תשמעו, אשר ר"ת 'היום אם בקולו תשמעו' עולה 'זאת', עכ"ד.

ונראה דזה הכונה שהשיב ר"י בן קיסמא 'זאת' תורת העולה, כאשר יקיימו בחינת 'זאת', הראשי תיבות של 'היום אם בקולו תשמעו', והיינו שלש עניני תשובה המרומזים ב'זאת', אז נזכה לגאולה.

לע"נ ר' יהוסף ב"ר יחיאל מיכל ניימאן הי"ד יא"צ ה' ניסן

מדוע לא קבעו י' ניסן ליר"ט. באר"ח (סימן ת"ל) איתא: 'י' ניסן שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול. והקשה המג"א דהוה ליה לקבוע יר"ט בי' לחודש ניסן אפילו חל בחול, כמו שאר המועדים. וכתב דאפשר מפני שקבעו תענית י' ניסן כיון שמתה בו מרים, עכ"ד. וצ"ע הקושיא, דהא שלחה אסתר לחכמים 'קבעוני לדורות'. והשיבו משום 'אלה המצות', שאין רשאים לחדש דבר עד שהביא ראייה מקרא (ע' מגילה ד.), ולפ"ז איזה קושיא היא מדוע לא קבעו יר"ט י' ניסן, הרי אין אנו רשאים לחדש מועדים כי אם אלו המועדים מקראי קודש".

א בגמרא שם איתא דאסתר ביקשה שתהיה המגילה מכלל הכתובים, ובירושלמי איתא שם דחכמים ענו לה דאין נביא לחדש דבר, ועל זה מצאו סמך מהתורה, אבל הגמרא לא מיייר מעצם קביעת יר"ט פורים. אולם רבינו סובר דגם על יר"ט צריך סמך, והסמך שמצאו לכללו בין הנביאים הוא סמך לקביעת יר"ט.

תולדות הבן לאשרי זי"ע

כ"ק אדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע העריך והעריך את רבינו והחשיבו במאוד מאוד, והיה סר למעונו ברעננה לעתים רבות, היה שוהה שם זמן ממושך ומשוחח עמו על דברים העומדים ברומו של עולם.

פעם אחת סיפר רבינו למקורבו, כי ביום חמישי הקרוב יזכה לביקורו של מרן הבית ישראל, כהרגלו שכשהיה נוסע בדרכו מירושלים לחיפה או להיפך, היה לעתים תכופות פונה ממסלולו ונכנס לקודש ברעננה, ומשוחח עמו על דברים העומדים ברומו של עולם פנימיות התורה וסתרי תורה. אותו מקורב לא החמיץ את ההזדמנות לחזות בפגישת שני המאורות הגדולים צדיקי עולם אלו, והיה שם ביום חמישי בחוץ, כשמרן הבית ישראל הגיע ונכנס עמו אל חדרו ללא נוכחותו של אדם נוסף, לעומדים מבחוץ היה ניתן לשמוע שברי משפטים, מתוך השיחה ביניהם הם דיברו על המאמץ השמימי הנדרש לבטל גזירות קשות ורעות, ולהשפיע ברכות וישועות על עם ישראל, וכן שוחחו בלימוד פנימיות וסתרי תורה.

תוך כדי כך נשמע שהאדמו"ר הבית ישראל פונה לרבינו ומפציר בו ואומר לו כי קיבל ממנו הבטחה בביקור שעבר כי יבאר לו איזה ענין מסוים, שעליו הם דנו בפגישה הקודמת. (ברכה משולשת עמוד מ').

והא דאמרה הגמ' 'כל שבעה רשות הוא', היינו כמו תפלת ערבית דרשות הוא, [אבל בודאי מקיים מצות בתפלת ערבית] וכו'.

וכן מוכח מדברי בעל המאור (סוף פסחים) שכתב וז"ל: יש ששואלין באכילת מצה, מה טעם אין אנו מברכים עליה כל שבעה, כמו שמברכים על הסוכה כל שבעה, דהא גמרינן מהדדי דלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות בין במצה בין בסוכה. ויש להשיב, לפי שאדם יכול בשאר ימים לעמוד בלא אכילת מצה ויהיה ניזון באורז ודוחן וכל מיני פירות, משא"כ בסוכה שאינו יכול לעמוד בלא שינה ג' ימים והוא חייב לישן בסוכה ולטייל בה, עכ"ל. והנה אילו לא היה מצוה כלל כל שבעה לאכול מצה, רק אסור לאכול חמץ, אזי היו כל דבריו מיותרים, ואינם כדאים להכתב. אלא כוונתו דכיון דאינו חובה מוכרחת לאכול מצה, רק [אם אוכל מקיים מצוה], לכן אינו טעון ברכה. אלא דאילו היה הכרח לאכול מצה מפאת שאי אפשר להתענות, אזי גם ההכרח ע"י דבר אחר, סוף סוף הרי מוכרח לקיים מצוה זאת וראוי שיטעון ברכה, אבל כיון דאפשר לאכול דברים אחרים לכן אינו מוכרח לאכול מצה, לכן אינו טעון ברכה.

וזוהו הכוונה בגמ' כאן, דבפסח יש נפקותא בכל הפסח גם בחוה"מ למצוה עכ"פ, ואף דנקט 'ידי חובתו', זה אטו לילה הראשונה, אבל הנפקותא הרי היא בכל הפסח, דאם בא לקיים מצוה זאת לא יעשנה במצה של מעשר שני, ולכן לא אמר 'בי"ט', רק 'בפסח', היינו כל הפסח ואפי' חוה"מ. משא"כ באתרוג הנפקותא רק 'בי"ט', דאפי' בזה"ז דלולב ניטל כל שבעה, מ"מ 'לכס' הא לא בעינן רק בראשון כמבואר ריש לולב הגזול, לכן שפיר נקט באתרוג 'בי"ט', ובמצה 'בפסח'. (גליוני הש"ס פסחים לח.).

לכות מ.י.ל.ב. ח. לרפ"י שרפתונה"ג בתוך שאר חולי ישראל

זאת התורה לעולה לחטאת ולאשם. באזור אליהו (הורשובסקי) בפרשתינו, מביא קושית המפרשים על ר' ישמעאל דאמרינן (שבת יב:) שכתב על פנקסו אני ישמעאל קריתי והטיתי, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה. הרי במנחות (דף קי.) אמרו, דהעוסק בתורה כאלו הקריב עולה

ואם הקושיא היא למה לא נקבע מה"ת י"ט י' ניסן, א"כ מה תירץ המ"א משום חשש תענית צדיקים, הרי מרים היתה אז בחיים חיותה ואמרה שירה כדכתיב בפרשת בשלח. אלא צריך לומר 'בכלל מאתיים מנה', דבמועד חג הפסח ראשון ושביעי, נכלל כל הניסים, שהרי עשרה ניסים נעשו לאבותינו במדבר ולא נקבע להם מועדים כגון עלי באר בזכותה של מרים, אלא ההכל בכלל חג הפסח.

וא"ת הא כתב המ"א (סימן פור"ת סק"ד) דיכולים בני העיר לתקן בהסכמה ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים ביום שנעשה בו נס, ע"ש. וי"ל דזה רק ביחיד, אבל אין יכולים לעשות י"ט על הכלל. אך צ"ע מנס חנוכה איך קבעוהו י"ט ולא נמצא סמך עליו במקרא, ואיך אפשר דלא היה כדאי נס בקיעת הירדן לעשות י"ט ולומר הלל באותו יום, ורק חנוכה קבעוהו י"ט.

וצריך לומר כיון שתכלית הנס בבקיעת הירדן [כדי שיוכלו לעבור הירדן לארץ ישראל], נתבטל בחורבן, ממילא נתבטל זכרונו. משא"כ בכיבוש השני, אשר נתקדשה לשעתה ולעתיד לבא, גם זכרונו נתקיים בנצחון נצח בנס שהוא כעין קימו למעלה מה שקבלו למטה. משא"כ אסתר שלא נמצא בו נס גלוי מהשמים, היה נצרך למצוא סמך מהמקרא, [דבניסים גלויים כמו בחנוכה אין צריך סמך על זה מקרא, וחכמים יכולים לקבוע י"ט, אבל בפורים שהנס היה בדרך הטבע על זה צריך סמך מקרא. וכן בניסים שהיו קודם כיבוש שני שלא נתקדש לדורות אין עושים חג, כיון שבחורבן נתבטל התועלת מהנס, ולכן לא עושים י"ט בבקיעת הירדן, אבל נס של יציאת מצרים הוא לדורות], כי תכלית גאולת מצרים היה לקבלת התורה, וזמן מתן תורתנו שהוא עוד לנצח, כן זכרונו לנצח, כמו שאמרו בהגדה 'ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לישראל', כי זה כל פרי יציאת מצרים.

ואפשר לומר שגרימז שבת הגדול בסמך על הכתוב 'כי הגדיל ה' לעשות עמנו'. ועוד אפשר לומר ברמז כי רמזה מרים הנביאה ברוה"ק בשירתה 'שירו לה' כי גאה גאה', דתיבת 'גאה' ע"ה בגמט' י', לרמז על הנס של י' ניסן ובירדן. (ש"ת ר' עקיבא יוסף או"ח ח"ב סי' רפ"א).

לע"נ הר"ר משה אהרן ב"ר שמואל אליהו מוואלין זצ"ל י"א צ"ד ניסן

מצוה קיומית לאכול מצה כל שבעה. אמרו בפסחים (דף לח.): מצות של מעשר שני, לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, לדברי חכמים יוצא בה ידי חובתו בפסח. אתרוג של מעשר שני, לדברי ר' מאיר אין יוצא בו ידי חובתו בי"ט, לדברי חכמים אדם יוצא בו ידי חובתו בי"ט. ויש לדקדק מדוע נקט הגמ' 'בפסח', ובאתרוג נקט הגמ' 'בי"ט', אע"ג דאין סכות קרוי סתם 'י"ט' יותר מפסח.

ונראה דמכאן ראייה דמצות אכילת מצה היא כל שבעה, דאם אוכל מצה מקיים מצוה, [דזה מצוה קיומית], אלא דחובה היא רק בלילה הראשונה,

איר קענט באשטעלען פאר שבת באווארפען-שבע ברכות-בר מצוה

א ספעציעלע גליון מיט די נאמען פון די בעלי שמה ארויפגעדרוקט אין דאס פארטיילען ביי די שמה!

אין די זכות פון די צדיקים וועט נמשך ווערען שטענדיג

ב אינו מובן מה שהוסיף רבינו 'בירדן'.

חדש ויצא לאור

הרושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ירל מחדש בתוספת מבוטאות ציונים. עיונים כותרות מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאהרן הרבה שנים ביגיעה עצומה

המחבר רבנו חיים הלוי הלוי ז"ל (ה'תק"ל - ה'תק"ע) היה מגדולי רבני אשכנז ובעל ספר 'הרמב"ם על הרמב"ם'.

מכון מורשת הגר"ח
moreshagracha@gmail.com

הפצה ראשית:
עם הספר 'לעושי'

הוצאת ספרים
מכון מורשת הגר"ח

קטן

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה – ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 47.33-987-732
ברושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

מנחה חטאת ואשם, וא"כ כבר יצא ע"י לימודו, ואין צריך להביא חטאת, ע"ש.

אמנם המעיין בגמ' שם יראה דזה דעת ריש לקיש, ואילו רבא מוטיב על זה, ואמר באופן שונה, דכל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת, דתורה מגנא ומצלא, ולא דהתורה חשיב כאילו הקריב קרבן. וא"כ גבי ר' ישמעאל דראינו שהתורה לא הצילתו, א"כ חייב להביא קרבן.

וגם ר' יצחק התם פליג ואומר שדוקא העוסק בתורת חטאת חשיב כאילו הקריב חטאת, וכן העוסק בתורת אשם חשיב כאילו הקריב אשם. אבל כשולמד דין אחר, אז אינו עולה לו כחטאת וכאשם, וא"כ יש לומר דר' ישמעאל קרא דין אחר, ולא דיני חטאת ואשם.

אבל לענ"ד גם לדעת ריש לקיש לא קשיא, דכיון דעבר על דעת חבריו שאסרו לקרא לאור הנר בשבת, הוה ליה עיקר הלימוד באיסור, ויש בו משום אין קטיגור נעשה סניגור, ומוכרח להביא קרבן דוקא.

לע"נ הג"ר אלטר חנוך הענען ב"ר חיים דוד לייבאוויטש זצ"ל יא"צ ל' ניסן

מתעסק באיסורי הנאה. הגר"ח ביאר (מובא בברכת שמואל קידושין סי' כ', ונדרים סי' כ"ח אות א'), דקיים ב' סוגי מצות: א) מצות הנעשות בגופו של אדם כמו תפילין ומצה וכדומה, שהמצוה היא להניח תפילין על גופו, ושגופו יאכל מצה. ב) מצות שמוטלות על הגברא לעשות, כמו שחיטת קרבן פסח, דאין המצוה שגופו ישחוט הקרבן, רק שה'גברא' ישחוט, ולכן מהני שליחות בזה, דע"י שמינה שליח לשחוט עבורו, חשיב שהוא בעצמו שחטו.

וכן קיים ב' סוגי עבירות: א) עבירות הנעשות ע"י הגברא כמו רציחה, ושם בעינן מעשה עבירה, דבלא"ה לא מיקרי שהגברא עשה העבירה. ב) עבירות הנעשות בגופו של אדם כמו חלבים ועריות, דהעבירה היא מה שגופו אוכל החלב, ולא מה שהגברא אוכל חלב, ושם לא בעינן כלל מעשה עבירה, דרק היכא שהאיסור הוא מה שהגברא עובר, בעינן מעשה עבירה, לכן אף המתעסק בחלבים ועריות חייב, ע"ש.

וכתב החזון יחזקאל (פסחים כה:), דזה החילוק בין אכילה והנאה, דאיסור אכילה הוא מה שהגוף אוכל, וגם במתעסק חשיב דהגוף אוכל. לעומת זאת איסור הנאה הוא על הגברא, שלא יעשה מעשה כדי ליהנות, ובלי כוונה לא חשיב שהגברא עשה מעשה.

וז"ל: שאני איסור הנאה מאיסור אכילה, דלגבי איסור אכילה יש כאן חתיכה דאיסורא שהיא עצמה אסורה באכילה, ואפלו במתעסק בדבר אחר כגון שסבור דזה רוק ומתעסק בבלוע רוק ונמצא דזה חלב הוא חייב חטאת, אע"פ שלא נתכוין לאכול חלב, מפני שהוא נהנה מעצם החתיכה דאיסורא וכו'. אבל לגבי איסור הנאה אין כאן חתיכה דאיסורא שאסורה בהנאה, אבל יש כאן דבר שאסור ליהנות על ידו וכו', והיינו שלא יעשה מעשה ליהנות על ידו וכו', דבאיסור הנאה האיסור הוא על האדם שלא יעשה מעשה ליהנות מדבר האסור בהנאה וכו', וכיון שלא מכוין ליהנות אע"פ שהוא נהנה לא חשיב כאילו הוא עושה מעשה ליהנות.

ג ו"כ בקובץ שיעורים (ח"ב סי' כ"ג אות ו'): לענין מתעסק דגלי קרא דנחשב כאילו נעשית המעשה מאליה ולא ע"י האדם וממילא אין כאן איסור כלל, אבל בחלבים ועריות דהמעשה מצד עצמה גם בלא האדם הוא דבר אסור מה שהגיע להאדם הנאה מאכילה אסורה, וגם אם לא נחשבה על האדם אלא כאילו נעשית מאליה, מ"מ גם ע"ז הקפידה התורה שלא תגיע הנאת מאכל אסור אל האדם, וע"כ לא מהני בזה הא דבמתעסק אין המעשה נחשבת על האדם, ומשום הכי חייב מתעסק בחלבים, דבזה לא מהני מה דגלי לן קרא דנחשבת המעשה כאילו נעשית מאליה וכו', וזהו שחילק הר"ן בין איסורי אכילה לאיסורי הנאה, טעמא דמילתא הוא משום דדוקא באיסורי אכילה האיסור הוא על המעשה מצד עצמה אף כשלא נעשית ע"י האדם, אבל באיסורי הנאה האיסור הוא רק אם האדם נהנה מהן, ולא אם הגיעה אליו ההנאה מאליה דבזה לא הקפידה תורה.

ד ו"כ בברכת שמואל (כתובות סי' י"א אות ב' בשם הגר"ח), וז"ל: והנה בדברי הר"ן מבואר דבאיסור הנאה אין מתכוין פטור ואפילו פסיק רישא, ודוקא באיסורי אכילה לא מקרי מתעסק ע"י דנהנה ולא באיסורי הנאה וכו'. דידן אכילה תלוי בשם אכילה ולא במעשה אכילה [של הגברא], רק דחפצא של אכילה בגוף זהו אכילה, ותלוי רק במה שהוא בתורת שם אכילה בדינה של התורה, על כן יש דינים באכילה, כמו אכילה גסה דנפיק מכלל אכילה בדין התורה, ולא תלוי בהנאתו של גוף, ורק אם לא נפיק מכלל אכילה. הנאה אין בה דינים [ותנאים מה מיקרי 'הנאה'], דהנאה האיסור הוא מה שהוא הנאה אצלו, ולא מה שחל עליו שם ודין הנאה, דלא מצינו דין הנאה גסה וכו'. ועל כן לא שייך שכן נהנה רק באכילה, דע"י דחשוב שם אכילה בהחפצא דאכילה לא בעינן כוונתו כלל, אלא דע"י דנעשה בגופו שם אכילה בהחפצא מקרי עוסק בגוף העבירה ומחויב, משא"כ בהנאה הדוא ע"י שהוא [והיינו הגברא] נהנה בגופו, בעינן שיתכוין לזה, וכל זמן שלא נתכוין הוי מתעסק, עכ"ל. וע"י ברכת שמואל (ב"ב סי' י"ד אות ג').

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

• א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה להתפלל, כדי איר זאלט קענען כריזיאט, בנאמנות, קאנפידענשעל.

• יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.

• מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוונג פאר 2 וואכען.

• מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

• מ'קען אויך אנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.

• מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנציעדן זיין הארץ צו אדישקייט), שיתחיל לבו לשמים לטובה (-ס'רשיען די גאנצע מענטש), ותראה מעלים (-וועסט זעהן וואונדער).** מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

” מיין זוהן בעהט מיך 'וועק מיך' אויך 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

” מיין יצחק האט ארויסגעלייגט א פילטער

” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

” כיהאב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מייע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ

זאת תורת העלה (ו, ט)

ספר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: הייתי בחיפה, ויהודי פנה אלי בשאלה: "נאמר וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ. קוראים פרשת הקרבנות - ונחשב לנו כאלו הקרבנות. אבל מדוע דוקא פרים? יש גם אילים, כבשים, שעירים ומנחות!" אמרתי לו: "מה השאלה? אם אפשר לשלם בשפתים בלבד - אז למה לא פרים?"

משל למה הדבר דומה? להבדיל, כמובן. לזימן כספים שהדפיס שטרות של מאתים שקלים, נאמנים למקוה. האם יעלה על הדעת לשאלו: מדוע לא תדפיס גם שטרות של מאה, וחמשים? זימן הוא, אך שוטה אינו. אם אפשר להדפיס של מאתים, חבל להדפיס שטרות פחותים!

פינו הוא מכונה המיצרת שטרות. כל ברכה - שטר. כל תפלה - שטר. אבל באיזה ערך? זה תלוי בפונה. מלמול בעלמא - שטר של עשרים. פונה ששחית - חמשים. פונה בכל מלה - מאה. בהתלהבות - מאתים. מדוע מיצרים אנו שטרות של עשרים, במקום שטרות של מאתים? וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ!

(רבי שלום מאיר ולך שליט"א - נאה דורש ויקרא)

אֲזַהֲרָה לַכֹּהֲנִים שְׁלֹא יִגְלוּ אֶת חֲטָאוֹ שֶׁל מִבְּיַד הַקֶּרֶבֶן

במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת (ו, יח)

נשאלת השאלה: מדוע באמת צוית התורה לשחט את קרבן החטאת בדיוק במקום העולה?

אומרים חז"ל (ירושלמי ימות פרק ח' הלכה ג): "אמר רבי לוי בשם רבי שמעון בן לקיש: שלא לפרסם את החטאים". ומפרש "קרבת העדה": "לכך לא קבע לחטאת מקום בפני עצמו לשחיתו, שלא יבינו הרואים שהוא חטאת, ומתבייש".

וכן הוא במדרש (ויקרא רבה לב, ו): "במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת - כל כך למה? כדי שלא יתפרסמו החטאים".

כדברים האלה כתב רבנו בחיי: "במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת, והעולה שחיתתה בצפון, והיא באה על הרהור הלב כמו שנאמר למעלה, וכדי שלא יבוש החוטא הזהיר הכתוב כי קרבן חטאת הבא על חטא המעשה, יששחט באותו מקום עצמו שהעולה נשחטת, כדי שלא ירגישו בני אדם בזה שמביא קרבנו אם חטא בהרהור או במעשה".

עוד אמרו חז"ל (סוטה לב ע"ב): "מפני מה תקנו תפלה בלחש? כדי שלא לבייש את עוברי עברה, שהרי לא חלק הכתוב מקום בין חטאת לעולה". ופרש רש"י: "שלא לבייש את עוברי עברה המתודים בתפלתם על עברות שבדיהם".

זאת ועוד, הגמרא (יומא כא, ע"א) אומרת, שאחד מהנסים שארעו לאבותינו בזמן שבית המקדש היה קים היה, שהיו עומדים צפופים ומשפתחיהם רוחים, ופרש רש"י: "וכשמשפתחיהם ונופלים, נעשה להם נס והמקום מרחיב עד שיש ביניהן ארבע אמות, שלא ישמע איש ודוי של חברו, שלא יכלם".

ה"אזנים לתורה" עומד על הערה מענינת מאד: "יש לומר, שבא להזהיר את הכהנים שלא יגלו סוד הבעלים, שמחביאים להודיע לכהנים את החטא שעליהם הם מביאים את החטאת, כי כל עבודותיה צריך

לעשות לשם חטאת, לשם בעלים ולשם אותו החטא. וכן יהיה זה חטא כזה, שהמספרו 'נחל כבוד' מהשומעים בעד ספורו, כנהוג בין הטפשים, ולכן באה האזהרה לכהנים, שילמדו ממקום שחישת החטאת, שהוא דוקא במקום שחישת העולה, והטעם לזה בארו רז"ל כדי שלא לביישו ברבים, והרואים אמרו שהוא מביא עולה. ומזה ילמדו הכהנים שלא יגלו סוד שמוסר להם החוטא לאחרים".

מה שהחוטא אמר לכהנים, על מה הוא מביא קרבנו - צריך להשאיר רק "לפני ה', קדש קדשים הוא".

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נאה דורש ויקרא)

להודות גם על מה שהתרגלנו לקבל

אם על תודה יקריבנו (ו, יב)

משה בעל מקצוע הוא, וידיו ידי זהב, שנים ארכות היה אחראי למערכך היצור באחד המפעלים המשגשגים והיה מפרנס את בני משפחתו בכבוד, אך לא לעולם חסון. המפעל נקלע לקשיים, ובתוך זמן קצר מצא משה את עצמו מחסר עבודה עם עוד עשרות עובדים ותיקים.

בתחלה נסה את מזלו במפעלים אחרים, אך רב המשורות היו תפוסות, ועל המשורות שהיו פנויות רבו הקופצים שרבים צעירים, ובאופן טבעי הם זכו לעדיפות עליו, המבגר בשנים. הוא לא בחל בשום הצעת עבודה - אך לשוא. הוא נותר עם התאר 'מבטל'.

אולם מהתאר 'מבטל' אי אפשר להתפרנס. לא נותרה לו בררה אלא לעבר מבית לבית ולאסף תרומות. הבושה היתה צורבת, הבזיונות היו נוראיים, אך קולות הילדים המבקשים אכל גברו על הבושה הטבעית.

יום אחד בעודו דופק על דלתות נדיבים, מצא את עצמו עומד מול מך ותיק. האיש הביט בו בעינים רחמניות והבין את המצוקה המסתתרת מאחורי עמידתו הכפופה, הוא השכיל לרדת לעמק נפשו ולחוש את הבזיונות והבושות שמלוים אותו, באותו רגע גמלה בלבו ההחלטה לחלצו מן המצר באופן מחלט.

"שמע ידי, מוכן אני לתת לך סך של ארבעת אלפים שקלים בכל חודש, בתנאי שלא תעסק יותר בקבוצ נדבות. בתחלת כל חודש תבוא לביתי ותקבל את הקצבה האמורה, עד שתמצא עבודה כלבבך".

משה לא האמין למשמע אזניו, ברגע אחד נפתרו כל בעיותיו הכלכליות. המצב היה טוב מדי מכדי להיות אמתי, אבל האיש היה נראה רציני בכונותיו.

הוא פרץ בבכי נרגש, מלים מגמגמות יצאו מפיו, הוא לא ידע כיצד להודות למיטיבו ולאיש חסדו. הוא הכביר במלות הודיה והערכה, ונסה להביע את שבקרבנו. לבסוף עזב את הבית כשפיו אינו מפסיק להודות לשבח ולהלל.

ואכן, מדי חודש בחדשו נגש אל בית ידידו הנדיב, קבל את המעטפה, ולא שכח להודות על הטובה שהלה גומל עמו.

לאחר מספר חודשים אור משה אמץ ושאאל את מיטיבו: "אתה הרי עובר בכל בקר בדרך לעבודתך ליד ביתי, אם כן, אולי יואיל כבודו לשלשל את הכסף לתבת הדאר שלי, כך אחסך מעצמי להטלשל כפרת דרך ארכה עד לביתך מדי חודש בחדשו".

האיש טוב הלב הסכים בחפץ לב, ומדי חודש שלשל לתבת הדאר של ידידו מעטפה גדושה בשטרות.

חלפו כמה חודשים וחלש ניסן התקרב. אבי המשפחה ערך את מאון ההוצאות העתידי, ונוכח כי הקצבה המספיקה מדי חודש

למחיה החדשית, לא תוכל להספיק גם להוצאות החג, ואף אם יצמצם את הוצאותיו למינימום ההכרחי - עדו יחסר לו סכום משמעותי.

בעודו יושב ושובר את ראשו מאין יגדיל את התקציב החדשי לחדש המתקרב, ישב ידו הנדיב והכין את המעטפה לחדש ניסן. לפתע הבזיקה הארה במחו: הרי ההוצאות בחדש זה מרבות הם מחדש רגיל. בנדיבות לב שלף עשרה שטרות נוספים, קרע את המעטפה הראשונה, צרף אלף לארבעת האלפים שכבר היו שם, הכניסם למעטפה חדשה, כשדעתו לשלשל את התרומה המגדלת לתבת הדאר של ידידו בדרכו לעסקיו.

המעטפה הקבועה בצבצה לה מן התא. משה אחו אותה בידו ומיד הרגיש שנפחה גדול מן הרגיל. הוא מהר לפתח את המעטפה ואבן גדולה נגלה מעל לבו. הוא פרץ בבכי של אשר ואמר: 'ידידי לא אכזב, הוא זכר אותי ואת צרכי משפחתי'.

הוא מהר למשרדו של מייטוב, נכנס לחדרו, ובדמעות נרגשות הודה לו על אלף השקלים ששלח לו לכבוד החג.

"אלהי?" שאל הנדיב. "זה כל מה שהיה במעטפה?! תמה האיש. 'בנדאי, הרי שם גם הארבעת אלפים הקבועים, אולם עליהם כבר אינני מדבר. נו... זה הרי קבוע...".

טבע האדם שכאשר מתרחש עמו נס ופלא, הוא פותח את פיו בהתרגשות בדברי שירה והודיה לבורא העולם, אף התרגשות זו טבעה לחלוף. כפי שדורשי רשומות רגילים לומר, שהמלה 'רגש' כוללת בתוכה את התבות 'רגע אש', רגע של אש ההתרגשות שחולף ומתפוגג כעבור זמן. אולם עלינו לזכור להודות גם על מה שהתרגלנו לקבל כמובן מאילו.

(רבי דוד ברורמן שליט"א - נאה דורש ויכרא)

תמיכה בתלמידי חכמים חטיבה כהקרבנות נסכים

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים (ו.)

חז"ל דורשים על פסוק זה (מנחות ק"א): "כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם".

רבי מאיר אריק וצ"ל, מחבר הספר "של תורה" ושו"ת "אמרי ישר", היה גאון אדיר שחי בפולין לפני השואה. הוא שאל שאלה אחת הרבה גדולי ישראל, ואף אחד מהם לא השיב לו תשובה ששברה את אָזְנוֹ. פעם אחת הוא פגש את ה"אמרי אמת" מגור וצ"ל ושאל אף אותו את השאלה. בדרוכו בקדש, השיב ה"אמרי אמת" תשובה קצרה, אף היתה זו הברקה שרבי מאיר היה ממש אחוז התפעלות ממנה.

מה היתה השאלה?

מובא בגמרא (יומא ע"א): "הרוצה לנסוף יין על גבי המזבח, ימלא גרוגום של תלמידי חכמים יין", כלומר, כיום שאין מזבח ואין נסכים, מי שרוצה לנסוף יין על גבי המזבח, ימלא גרוגום של תלמידי חכמים יין.

"יין" רומז לדבר משבח, ואם כן, כאשר הגמרא אומרת "ימלא גרוגום של תלמידי חכמים יין", הכוונה היא שיתמך בתלמידי חכמים ויספק את צרכיהם.

מדוע התורה צריכה לכתב שהרוצה לנסוף יין על גבי המזבח ימלא גרוגום של תלמידי חכמים יין? הרי היה אפשר למצא עצה פשוטה הרבה יותר - שילמד פרישת נסכים, כפי שאמרו שכל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם!

הוא הציע את השאלה בפני גאונים רבים, אך תשובותיהם לא התקבלו על לבו. יום אחד הוא פגש את הרבי מגור ושאל אותו את השאלה, וה"אמרי אמת" השיב לו בידיש במהירות: "זה לא כתוב במפרש!"

רבי מאיר התפעל מאד, וכשנפרד מה"אמרי אמת" אמר לתלמיד שלוה אותו: "הרבי מגור השיב תשובה כה פשוטה וכה נכונה! הרי כל הדרשה שהעוסק בפרשיות הקרבנות נחשב לו כאלו הקריב נלמד מן הפסוק 'זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים', ובכסוק זה לא נזכרו נסכים, לפיכך, לא שייך לקיים בזמן הזה את מצות נסוף היין אלא רק על ידי מלוי גרוגום של תלמידי חכמים יין!"

ובפעם אחרת השיב ה"אמרי אמת" על כך תשובה נוספת: בשאר הקרבנות כתוב בגמרא שהעוסק בפרשת הקרבנות "כאלו הקריב" את הקרבן, אך בנסכים כתוב "הרוצה לנסוף יין על גבי

המזבח", ומשמע שנתן כך לקיים גם היום הקרבנות נסכים, ולכן לא יוצאים ידי חובה בקריאת פרישת הנסכים.

עוד הוסיף ה"אמרי אמת" ותרץ: העצה של עסוק בתורת הקרבן כתחליף להקרבנות שיכת רק באדם שידע ללמד, אך פעם היו עמי ארצות שלא ידעו ללמד, ולכן השאירו חכמים קרבן אחד, שגם מי שאינו יודע ללמד יכול להקריבו לאחר החרבן באפן שימלא את גרוגום של תלמידי חכמים יין.

(רבי אריה יודלביץ שליט"א - נאה דורש ויכרא)

חיים שיש בהם יראת שמים

ויחבש להם מגבעות (ה. יא)

חבישת המגבעות על הראש מביאה את האדם ליראת שמים. בארצות הברית התגורר רב חשוב, רבי אלחנן שיינרמן, שזכה לכך שכל הבנים והחתנים שלו, ללא יוצא מן הכלל, מגידי שעורים, מחברי ספרים, רבנים חשובים. פעם, כשנשאל איך זכה שכל צאצאיו יהיו תלמידי חכמים, השיב: "הכל בזכות אבי", וספר:

ההורים שלי היו גרים בווינגטון, מול המדשאות של הבית הלבן. היום המדשאות האלו חסומות על ידי שומרים ואין אפשרות להתקרב אליהן, אבל לפני שבעים שנה הן היו פתוחות, לא היתה שם שמירה מיחדת, ומי שרצה לשחק שם על הדשא - היה יכול.

יום אחד, הייתי אז ילד קטן בן שמונה, שחקתי על הדשא, ופתאום אני רואה את הנשיא יוצא מהבית הלבן עם כל הפמליה שלו. הנשיא עבר לידי, הסתכל עלי, וראה את הכפה הקטנה שהיתה לי על הראש, ושאל אותי: "מה זה הדבר הזה שיש לך על הראש?"

הייתי נחן בלשון למודים, והשבתי לו: "אדוני הנשיא! אבא שלי שם לי את זה על הראש".

"ואתה יודע למה אבא שלך שם לך את זה על הראש?" הוסיף הנשיא לשאל.

"כן", השבתי. "שם למעלה - והצבעתי כלפי מעלה - יש שמים, ובשמים כותבים כל מעשה שבו אדם עושה. אם זה מעשה טוב - כותבים אותו לטובה, אם זה חלילה מעשה רע - כותבים אותו לרעה. כל מעשה נרשם! אבא שלי שם לי את זה על הראש כדי שתהיה לי 'יראת שמים', שאזכר שיש למעלה שמים, ואעשה תמיד רק מעשים טובים".

הנשיא התרגש מאד מדברי החן האלו שהצגתי בפניו, קרא לי אליו, לחץ את ידי, ואמר: "תגיד להורים שלך שימשיכו לחנך אותך בחינוך השוב כפי שחנכו אותך עד היום".

כמוכן שהצלמים שהיו בפמליית הנשיא צלמו את לחיצת היד הזאת, ולמחרת בכל העיתונים הופיעה התמונה של הנשיא לוחץ את ידי, בתוספת ההסבר שהסברתי לנשיא על יראת השמים שהכפה משרה על מי שלובש אותה. ברוך ה', היה קדוש ה' גדול בעולם.

אני מרוב התרגשות, רצתי לאבא שלי, קראו לו הרב פרץ שיינרמן, וספרתי לו את הספור שהנשיא לחץ לי את היד, וזכיתי לגרם לקדוש שם שמים.

כשאבי שמע זאת, הוא הזדעזע כלו ואמר לי: "אוי ואבוי! אתה לא יודע בכלל מה קרה לך... גוי נגע בך! חז"ל גזרו על הגויים שמאה כמו זבים. רוצ מהר תרחץ את הנדיים! אוי ואבוי, איך קרה לך דבר כזה?!"

והילד אלחנן המשיך וספר: "הדברים הנוקבים האלו של אבי, שנו לי את כל מהלך המחשבה בשלש מאות וששים מעלות. מי זה נשיא ארצות הברית לעמתי ילד יהודי שזוכה ללמד תורה! ילד יהודי, מתנוקות של בית רבן, שיושב ועוסק בתורה גדול לאין ערוך ממנו! אבי למד אותי להבחין בחיים בין עקר לשפל. עקר החיים היא קרבת ה', למוד תורה, קיום מצוות. מי זה נשיא ארצות הברית? מה הוא בכלל? לחיצת היד שלו מצריכה שהרה!"

"את ההשקפה הזאת", סיים הרב אלחנן שיינרמן את דבריו, "הנחלתי גם לילדים שלי. הם הבינו מה העקר בחיים ומה הטפל. כך זכיתי שכל בני וחתני יצאו תלמידי חכמים ומחברי ספרים נודעים. כל זאת בזכות אבי שלמד אותי את ההשקפה האמתית".

(רבי מאיר צירמוש שליט"א - נאה דורש ויכרא)

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות צו - חג הפסח תשפ"ג ♦ עלון מס': 111

השגחה שבועית

הבו אש

אתם נמצאים במקום נפלא. יש שם ריח טוב, מאכלים משובחים וערבים לחיך מוגשים בכלים נאים המרחיבים דעתו של אדם, כיסא נוח במיוחד מוצע לכם, וארון של אלפי ספרי קודש כתובים בכתב פנינים, מוכן ומזומן כדי להעניק לכם כל ידיעה שתחפצו בה.

הכול יש, רק דבר אחד חסר: אור. בחדר הזה שוררת אפלה מוחלטת.

האם תרצו להישאר בחדר הזה עוד רגע אחד? האם יש סיכוי שבתוך החשיכה העבותה, תוכלו ליהנות מפריט כלשהו שמונח שם? אפס.

רק דבר אחד חסר, ואין כלום. הבו נא אור, אפילו נר קטן וקלוש, משהו כדי שיוכלו לראות את כל השפע והטוב. תנו רק את זה, והמציאות תשתנה לגמרי!

בני ישראל היו במצרים באפלה, וברגע אחד יצאו לאור גדול. ברגע אחד האיר עליהם הקב"ה את אור השכינה, וכל המציאות הוצפה באור האמונה. בבת אחת השתנה הכול. יצאנו מאפילה הוצפה באור האמונה. בבת אחת השתנה הכול. בגלות, בעשייה למען מישוהו שכלל אינו רוצה בטובתנו, בפעולות שנועדו לרצות את מי שהוא נגדנו, ועוד נותן את ההרגשה כאילו חיינו תלויים בגחמותיו. ברגע שאור האמונה האיר, הגיעה החירות.

הרב שמשון פינקוס זצ"ל אמר, שכאשר יהודי אומר בחג הסוכות 'זמן שמחנתנו', אין הוא חושב על השמחה שהיתה בבית המקדש, אלא על השמחה השוררת כעת בחג הסוכות. אותו הדבר הוא גם במה שאנו אומרים בפסח 'זמן חירותנו'. אין הכוונה לגאולה שהיתה אז, בזמן יציאת מצרים, אלא בהווה אנו מדברים, זמן חירותנו הוא עכשיו ממש.

כאז כן עתה, אור האמונה הוא היציאה לחירות. יהודי עובד את בוראו הטוב והמיטיב, הוא זוכה להכיר בכך שהכול לטובה, הוא מקבל מבט של אור על הכול, ומסוגל ליהנות מכל השפע שהקב"ה שולח לו.

שוב ושוב אנו רואים יהודים שהתחברו לקו השגחה פרטית, הם לא חוו ניסים ונפלאות, ובכל זאת הם חיים חיים אחרים, הם פתחו את העיניים לראות.

ברוך ה', הקב"ה זיכה אותנו להתרחב עם מיזם האמונה, ולקראת חג הפסח כבר נשלח המגזין הראשון לכל המשפחה. מגזין שכולו אור, מגזין שמטרתו לפתוח לכל המשפחה יחד את העיניים, ולזעוק 'הודו לה' כי טוב', 'בואו שעריו בתודה חצרותי בתהילה'.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

לא נופלים על הפנים

אנשים נשים וטף, והוא בא ומזהיר שלא ליפול על הפנים בכל חודש ניסן. מאה סימנים יש ללמוד ולקיים, דקדוקים וחומרות ותילי תילים של הלכות. על כן בא המחבר ואומר, רבותי, היזהרו נא. עומדים להיכנס לחודש ניסן, זהו חודש נפלא, זהו חודש של שמחה, זהו חודש של ישועה, וטרם תתחילו בעבודת הקודש, שימו ליבכם והועידו פניכם אל הסעיף הראשון: 'אין נופלין על פניהם!' בחודש הזה אין מקום לעצבות, אין מקום לכעס, אין מקום לטרוניות ולתלונות. במשך כל החודש תהיו שרויים בשמחה, בהודיה, באושר של יהודי שזוכה לקיים כל כך הרבה מצוות. תשמרו על עצמכם, תשמרו על המצב רוח, אל תיתנו לחמץ להעכיר את רוחכם, אל תרשו ליצר הרע להתנחל בבתכם. השמחה והאמונה הם תנאי ובסיס לקיום מצוות החודש הנפלא הזה. הכינו מטענים של אמונה, חנכו את עצמכם לראות הכול בעין טובה, לקבל גם מה שלא הצליח, להגיב ברוגע, להתחזק בביטחון. ככה ניגשים לחודש ניסן. ככה מוציאים את החמץ ומכניסים את המצה הקדושה. ככה ניגשים לסיפור יציאת מצרים, בכל העוה, השמחה וההתלהבות.

חודש ניסן זהו חודש שישועות בו מקיפות. בסוף ספר מיכה כתוב: **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**, ואומר המדרש: **"אמר הקב"ה, אני מראה לבנים מה שלא הראיתי לאבות"**. בשירת הים כתוב "עושה פלא" - ביחיד, וכאן "נפלאות" - ברבים. ביציאת מצרים אמנם היו נפלאות רבות, אבל רק על מנת בכורות כתוב שהקב"ה לבדו עשה זאת, "אני הוא, אני ולא מלאך... אני ולא אחר", אבל בגאולה העתידה, תהיינה הרבה נפלאות שהקב"ה יעשה לבדו. יהי רצון שנזכה בקרוב ממש, לכל הישועות, לגאולה פרטית ולגאולה כללית, נראה יחדיו בטוב ה', ונזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך בכל עבודתנו בחודש הזה בשמחה ובטוב לבב, אמן סלה.

(מתוך שיעור 197 בשער הביטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחור בחירת השפה, או בחיוג ישיר 02-3011904.)

בימים אלו כלל ישראל עסוקים בלימוד ספרי שולחן ערוך, שבהם מאה ועשרים סימנים העוסקים באלפי הלכות של פסח, יום טוב וחול המועד. כל כך הרבה צריך לדעת ולקיים: יש הלכות שקשורות לבין אדם לחברו, כמו צדקה ומעות חטים, יש הלכות שקשורות לתפילה, לעבודה הגדולה והמרובה של ביעור חמץ והגעלת כלים, אפיית המצות ואכילתן, כל מצוות ליל הסדר, ועוד ועוד. זה חודש עמוס במצוות, בדקדוקים, במנהגים ובחומרות, ספר שלם של הלכות עם כל המפרשים ונושאי הכלים מוקדש לכך. אלפי הלכות ורבות פרטים.

כיצד מתחיל המחבר סימנים יקרים אלו? בכותרת של סימן תכ"ט: **"שאינן נופלין על פניהם בכל חודש ניסן"**.

עם כותרת כזאת, היינו מצפים לפגוש הלכות שקשורות לנפילת אפיים, אולם למרבה הפלא, בשני הסעיפים שמרכיבים את הסימן הזה יש חמישה עשר דינים, ורק אחד מהם הוא שאין אומרים תחנון במשך כל החודש. הסימן עוסק במעות חטים, בכך שאין אומרים מזמור לתודה בערב פסח, ובעוד הלכות שקשורות לצידוק הדין ותענית חלום. עם כל זה, הכותרת הפותחת את הסימן הראשון, שפותח את סדרת הסימנים של הלכות ערב פסח, היא 'שאינן נופלין על פניהם'.

השאלה הולכת ומתחדדת, כאשר מתבוננים בנוסח של שם הסימן. מדוע לא כתב המחבר 'אין אומרים תחנון', כמו שכתב בתוך הסעיף 'אין אומרים מזמור לתודה בתפילת שחרית של פסח? לשם מה הנוסח הארוך: 'שאינן נופלין על פניהם'?

שאלות אלה מעלות את התשובה, כי רמז יש כאן. המחבר בא להודיע הודעה חשובה ביותר, בפתח של הלכות הפסח המסופעות והמדוקדקות. לו היה הסימן מוכתר במילים 'אין אומרים תחנון', היו מבינים כי הלכה זו קשורה רק לגברים המתפללים בבית הכנסת.

אולם עתה, כשבא הנוסח הזה, 'אין נופלין על פניהם', הרי שנוסח זה מחייב את כולם,

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארח ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

נס קבוע

הייתי מוטרד באופן שבקושי יכולתי לחשוב על עוד משהו. עוד מעט יגיע היום שבו האשראי צריך לרדת מחשבון הבנק. מדובר בסכום גדול של כמה אלפים, וככל שאני מגרד את מוחי ומנסה למצוא עצה, איני מגיע לשום פתרון, מהיכן להשיג את הסכום הדרוש.

ככל שאני קולט את חוסר האונים שלי, כך אני מתפלל להשם תפילה נואשת מעומק הלב, שיעזור לי. בבקשה - אני מתחנן - תראה לי שאתה מנהל את העולם, תכניס לי כסף לזמן הנקוב, שאחוש ברחמים ובחסדים שלך, ואני מבטיח שכשהכסף יכנס אשמיע את סיפורי בקו השגחה פרטית.

כה התפללתי והתחננתי והבטחתי, ולמחרת אני מתקשר לבנק ושומע לשמחתי שנכנס סכום כסף יפה, שאפילו עובר את הסך שצריך לרדת מהחשבון. אני מקשיב היטב למספרים הנשמעים, ואז קולט כי זה הסכום הקבוע שנכנס לחשבוני כל חודש, רק שהחודש הזה הוא נכנס באיחור, ברגע האחרון.

אמרתי לעצמי: איזה כפוי טובה אתה. כל חודש נכנס לך סכום קבוע, וכלל אינך שם את ליבך להודות להשם. עכשיו כשהוא התעכב, תן תודה להשי"ת על שהשכיח ממך את ההכנסה הזאת, כדי שתישען רק עליו ותבטח בו בכל החוזק, תתפלל אליו ותקווה לו. הן ההכנסות הקבועות, גם הן מהקב"ה, ומה חשוב לשים לב אליהן ולתת עליהן תודה.

(יום שני פרשת ויק"פ תשפ"ג, לילה, סיפור 1, מס' סיפור 33267. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

אבא לא ידע

שמי אלדד בוכריס. יש לי חבר ושמו רז. בחור טוב, מתחזק, אחרי הצהריים הוא לומד תורה, ולאחרונה אף ראיתי אותו עם חליפה מהסוג ששומרי מצוות לובשים. הוא סיפר לי סיפור מדהים שארע לפני שנתיים.

בחודש אייר תשפ"א, ביום שני בשבוע, החליט רז לצאת לנסיעה. הוא לקח את הרכב של אבא שלו, והחל לנהוג. היה לו מצב רוח טוב, קצת יותר מדי, הדרך נראתה לו חלקה יותר ממה שהיא באמת, ובעלייה על הגשר של גבעת שמואל הוא עלה על גדר. זאת היתה תאונה לכל דבר, ובחסידי שמיים היא הסתיימה בלי נפגעים. רק הרכב קיבל מכה חזקה.

רק? לא בדיוק. הרכב של אבא שלו היה חדש ויקר, בשווי של כמאה אלף שקל, וללא ביטוח. רז לא ידע אם יוכל לתקן את הרכב באופן שיחזור להיות כמו חדש, וגם אם כן, כמה יצטרכו לשלם על זה. מי יודע כמה זה יעלה לו, והוא לא מדבר על הכסף. איך הוא מספר לאבא על מה שקרה? איך הוא יגיב? מה הוא יעשה כשיגלה את הנזק? רז פחד ממש. מכל כיוון שהוא לא הסתכל על זה, המצב היה ביש.

מה עושה יהודי בצרה? מתפלל להשם. רז נסע עם הרכב הניזוק הביתה, החזיר אותו לחניה ולא סיפר דבר לאף אחד. הוא החל להתפלל להשם, אבא בורא עולם, תציל אותי, שאבא לא ידע שום דבר על התאונה, שלא ישים לב למכה שהרכב קיבל, בבקשה השם, בבקשה, שלא תהיה מריבה, שלא יכעסו עלי, אבא, תסדר את העניינים, לא יודע איך.

כך הוא עמד וביקש ובכה והתחנן שעה ארוכה, ודיבר עם הבורא ומנהיג לכל המעשים, מתוך אמונה תמימה כי אכן השם שומע אותו, והוא בוודאי יושיע אותו.

דרכו של האב היתה לנסוע לעבודה בפתח תקווה באמצעות קטנוע. ביום שלישי הוא נסע בקטנוע, וכך גם ביום רביעי ויום חמישי. בחזור מהעבודה ביום חמישי הוא השאיר את הקטנוע בפתח תקווה וחזר באוטובוס. למחרת, ביום שישי, הוא נסע ברכב, ולא הרגיש שיש בו בעיה כלשהי. השאיר את הרכב בחניה שליד מקום העבודה, וחזר בקטנוע.

במשך כל השבת היה הרכב בחניה, ובינתיים שלח ה' ישועה נפלאה שרז לא יכול לדמיין בשום פנים ואופן.

במוצאי שבת מקבל האב טלפון בהול. "שמעת מה קרה?"

"מה קרה?"

"אתה לא יודע? נפל טיל בפתח תקווה, בדיוק באזור של העבודה."

"ו..."

להיות אצל אמא

הניסיונות בחיים מזמנים אתם רגעים מתוקים, דווקא על הרקע המלוח. אשתי אושפזה למשך כמה שבועות בבית חולים, ואני נשארתי בבית עם ילדי הקטן. ראיתי שהוא מתגעגע מאוד לאמא שלו, והחלטתי להתאמץ ולהביא אותו אליה. ברוך השם, יש לי רכב, וזה היה אפשרי. במשך כל התקופה נסעתי עם הבן שלי יום יום לבית החולים כדי שיפגוש את אמא, יקבל ממנה את היחס החשוב כל כך, וגם ישמח אותה וירוה אותה נחת.

יום היארציי של רחל אמנו, י"א בחשוון שחל בשבת קודש, הלך והתקרב, ואני רציתי מאוד להשתטח על קברה. אולם באותה תקופה היה קשה מאוד להשיג אישור כניסה למתחם הקבר. היה צריך אישור מיוחד, והרשימה כבר היתה מלאה. עם כל זה, אחרי ניסיונות כלשהם, הצלחתי באורח פלא להשיג אישור כניסה, וכך שהיתי במקום במשך כל השבת.

ראיתי בזה מידה כנגד מידה. אני התאמצתי להביא את בני יום אחר יום לאמא שלו, והקב"ה ריחם עלי והביא אותי לאמא רחל.

(יום שלישי פרשת תצוה תשפ"ג, בוקר, סיפור 1, מס' סיפור 32987. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

הכול תקין

אחרי תקופה שבה חשתי בצרידות מכבידה, פנית לפרופסור גדול בנוגע למיתרי הקול. הוא שמע את תלונתי, והחליט לבצע בדיקה מיוחדת על ידי מצלמה זעירה שמחזירים לעומק הגרון. המצלמה צילמה את מיתרי קולי, והתוצאה לא היתה נעימה בכלל. על אחד מהמיתרים ניכר מין גוש. "אתה רואה את זה?" הראה לי הפרופסור את הצילום, "זה מה שגורם לצרידות. חייבים להוריד את הנקודה הזאת, ואין מנוס מניתוח."

"אי אפשר להוריד את זה באופן אחר?"

"תקשיב לי, אני מומחה במקצוע, עם ניסיון של עשרות שנים, ואני אומר לך, רק ניתוח יכול לעזור."

הוא היה נחרץ, ואני יצאתי ממנו עם דאגה עמוקה. סיפרתי לחברים על התוצאות של הבדיקה, ואלו יעצו לי לבקש חוות דעת מרופא נוסף. קבעתי תור לפרופסור, תור שזמננו יגיע בעוד כמה שבועות. ואז

ברחמי שמים הבליחה בי המחשבה: וכי אתה גוי? עובר מרופא אחד לשני ומחפש חוות דעת? אכן, זאת

השתדלות שחייבים לעשות, אבל העבודה שלך לא נגמרת בזה. בוא תחשוב כמו יהודי.

אלפי יהודים כבר יושבים ומתענגים על המגזין החדש המושקע

השגחה פרטית לכל המשפחה
שטרפו גם אתם התקשרו עוד היום ל-

02-6246845

ניתן להצטרף גם בעמדת נדרים פלוס תחת השם "מגזין השגחה פרטית"

"הרכב שלך ספג פגיעה ישירה מהטיל!"

הרכב נשרף והתקלקל לגמרי, והמדינה שילמה את שוויי לפי המחירון, על פי חוק הפיצויים לנפגעי טרור.

אנשים ברחוב דיברו על המצב, ושחייבים לעשות משהו, ומה זה צריך להיות שתושבי עזה מסוגלים לירות טיל עד פתח תקווה, אבל רז לא גמר להודות להשם על החסד הגדול. הוא ידע את הרז. הוא ידע שהשם שמע את תפילתו, ושלח את הטיל במיוחד בשבילו.

(פורים תשפ"ג, לילה, סיפור 3, מס' סיפור 33129. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

עשר תעשר

יום אחד מגלה אשתי ששעון הזהב שקבלה ככלה, נעלם. היא ניסתה לחשוב היכן הוא נשמט, ולא הצליחה. חיפשה בכל מקום אפשרי ולא אפשרי, ולא מצאה. הדבר כאב לנו מאוד, גם בגלל הערך הכספי, וגם בגלל הערך הרגשי של השעון. שום דבר לא יהווה תחליף לשעון שקיבלה בתקופת האירוסים.

התחזקנו יחד כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ובד בבד נזכרתי בסיפור על ר' חיים קלופט שליטי"א.

יהודי הגיע אליו וסיפר לו בצער, כי גנבים פרצו לביתו וגנבו לו את כלי הכסף. הוא מרגיש שהקב"ה רומז לו בזה משהו, והוא מנסה להבין מה.

ענה לו ר' חיים, "איני יודע. הבה נברר יחד. איך אתה במעשר כספים?"

"אני לא משתכר הרבה", התנצל היהודי, "ההכנסה שלי מצומצמת, ולכן בכל פעם שאני משתכר משהו אני רושם כמה מעשר אני חייב לתת, ולכשירווח, אתן את המעשר."

"אתה רושם ולא נותן בפועל, רק כשירווח לך?" תמה ר' חיים, "אם כן, כאשר ירווח לך, תקבל חזרה את האבדה..."

הרגשתי כי הסיפור הזה לא עלה בזיכרוני סתם ככה. החלטתי לבדוק את עניין המעשרות, ואכן ראיתי שבזמן שחלף היו כל מיני הכנסות, שלא חישבתי כראוי ולא הפרשתי מהן מעשר. פניתי מיד לסדר את המסמכים והתחלתי לשלם את המעשרות. כמו כן ביררתי איך אפשר לסדר חוב שאני חייב למישהו. והנה תוך כמה ימים נמצא השעון היקר. ברוך הוא וברוך שמו.

(יום ראשון פרשת כי תשא תשפ"ג, לילה, סיפור 2, מס' סיפור 33100. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

מצבה מדברת

חמי הוא נכדו של הצדיק הגדול בעל ה"צרור החיים", רבי שמואל שמעלקע בן יוסף קליין. הוא נסע להשתטח על ציונו של הסבא, ושם גילה לצערו כי בימי המלחמה נשחתה המצבה. הוא החליט לחדש אותה. הבעיה היתה שלא נשאר כל זכר לכיתוב שהיה על המצבה, והוא לא ידע מניין ישיג את הנוסח המקורי.

הוא חיפש ושאל, ניסה לראות בספרים ובתיעודים השונים של הקהילה, אך לשווא. בכל זאת נגע לליבו כבוד הצדיק הגדול, ובעצת תלמיד חכם חשוב מאוד הם ישובו וכתבו נוסח חדש למצבה.

חמי שכר בעל מלאכה מהאזור הסמוך לבית העלמין, והורה לו לבנות מצבה חדשה ועליה לכתוב את המילים שניסח. המסתת עשה את עבודתו נאמנה, אולם בדרך לבית העלמין קרה לו דבר שלא קרה לו מעולם לפני כן. המצבה נשברה.

"תעשה מצבה חדשה", אמר לו חמי כששמע את הסיפור המוזר.

שוב לקח הסתת את כלי עבודתו, סיתת מצבה, הטביע עליה את הנוסח, וכמעשהו בראשונה כן מעשהו באחרונה. המצבה נשברה לפני ההתקנה.

חמי לא התייאש. "תעשה מצבה שלישית", הוא הורה לסתת.

באותם ימים הוא נכנס לחנות ספרים בברוקלין, והנה נתקלות עיניו בספר "צרור החיים" בהוצאה חדשה, בדפוס מאיר עיניים. הוא לוקח את הספר, מעיין בו, ומגלה כי בסוף מופיעים תולדות המחבר, ולאחריהם הנוסח המקורי של המצבה אשר הונחה על קברו אחרי פטירתו.

חמי התרגש. הוא התקשר מיד לסתת, ואמר לו שיחכה עם הנוסח של המצבה. הוא כבר שולח לו את הנוסח המקורי.

הסתת קיבל את הנוסח, חרת אותו כמיועד על גבי האבן, והפעם הכול הלך למישרין. המצבה הגיעה ליעדה, והועמדה הכן להעיד על הצדיק הגדול הטמון תחתיה.

(יום ראשון פרשת כי תשא תשפ"ג, לילה, סיפור 1, מס' סיפור 33101. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

הקב"ה מדבר

אלך, תקשיב!

ניסיתי להקשיב. קודם

כול התחלתי להתפלל על

רפואה שלמה, וביקשתי מה'

שקולי ישוב לצלילותו, ושלא אזדקק

לניתוח כואב ומייסר. מלבד זאת המשכתי

לחשוב: הרי מיתרי הקול שייכים לעניין של

שמירת הלשון. יש לנו ספר שלם שכתב עבורנו

החפץ חיים זצ"ל, ונראה שעליי להתחזק בעניין.

החלטתי להתחיל ללמוד את הספר בקביעות. זה

לא היה קל, וארך זמן עד שמצאתי חברותא שניאות

ללמוד עימי. אני מוכרח לספר, שעם הלימוד כבר

היתה לי הרגשה טובה. הייתי בטוח שהנה-הנה כבר

אראה ניסים ונפלאות.

הגיע התור אצל הפרופסור השני. הוא עשה את

אותה הבדיקה שביצע הפרופסור הראשון. הרדים

את האזור, הכניס מצלמה זעירה לעומק הגרון,

ובדק את התוצאות. הוא עבר מיתר אחרי מיתר,

ואמר לעצמו: "תקין, הכול תקין". הוא הראה לי את

הצילום וסיכם, "איך לך שום בעיה".

"אבל יש לי צרודות", אמרתי לו.

"תשתה מיץ תפוחים".

"ולא צריך ניתוח?"

"ניתוח? למה ניתוח?! הכול בסדר. תהיה בריא!"

אני כל כך נרגש. תודה לבורא כל עולמים. קיבלתי

את הבשורה הטובה ממש עכשיו, ומתוך הודיה

להשם אני ממהר ומכניס את הסיפור לקו, כדי שעוד

אנשים ילמדו מזה, וכמה שיותר.

(יום חמישי פרשת כי תשא תשפ"ג, לילה, סיפור 2, מס' סיפור

33180. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

שיחה נכונה לאדם הנכון

הייתי זקוק לגמ"ח בסכום רציני, וחיפשתי ערב שיחתום לי. חשבתי שחבר שלי יוכל לחתום עבורי, והתקשרתי אליו. רק כאשר השיחה נענתה, קלטתי שטעייתי. במקום להתקשר לחבר שלי, התקשרתי לאבא שלו. האבא שאל לשמי ולמטרת, ואני התנצלתי שבעצם רציתי את בנו, הוא חברי, ולא נעים לי להטריח אותו.

האבא המשיך לשוחח עימי, וכך קשרנו שיחה נעימה ומלבבת.

אחרי שסיימנו, התקשרתי לחבר וסיפרתי לו שאני מחפש ערב בשביל גמ"ח.

"הגמ"ח הזה? הוא לא יקבל את החתימה שלי", ענה לי החבר, "יש לו קריטריונים מחמירים בכל מה שקשור לחתימות של ערבים. אבל אתה יודע מה? את אבא שלי הם מכירים, ואם הוא יחתום לך, הם ילכו לך ללא כל ספק".

את אבא שלו גם אני כבר מכיר, ואפילו הוא מכיר אותי. אחרי השיחה הנעימה שהיתה לנו, בטעות מתוזמנת של השגחה פרטית, כבר יכולתי גם לבקש ממנו חתימה, והוא נענה לי ברצון.

(יום שלישי פרשת תצוה תשפ"ג, בוקר, סיפור 2, מס' סיפור 32987. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

מאחורי הקלעים! ילדים מספרים ועוד...

משיגים חוזים הכל לטובה! ציור נושא פורטים

זה קרה לי! סיפור אמיתי מהחיים

עלילות המשגחים! סיפור קוטיקט אמיתי

באמת! מדור שיתוף-סיפורים אישיים של נשים בנושא השגחה פרטית

להכניס אמונה הביתה! מאמר לאמא שרוצה יותר

צחוק בצד

לראות אמונה בעיניים! ראיין שנותן כח

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

לוזה ומשלם

הרב אהרון קרמר ממודיעין עילית והרב שלמה פיש ממודיעין עילית: משתמע מהרבה פוסקים, שאין מדובר בהיתר גורף ללוות כספים ללא שום חשבון, והעושה כן עליו נאמר "לוזה רשע ולא ישלם". רק כאשר יש לו צפי להכנסות, הוא יכול לקיים "לווה עליו", ואם לאו יעשה שבתו חול. (עיי' עוד בשולחן ערוך אורח חיים סימן רמב ובנו"כ.)

הרב ישי עבוד מתל ציון והרב שמעון קסטלניץ מירושלים: בפסקי תשובות מביא בשם האשל אברהם מבוטשאטש, שללוות כספים לצורך שבת הוא דווקא להוצאות השבת הבסיסיות וההכרחיות של אכילה ושתיה, אך לא ללוות כדי להרבות במגדנות ועינוגים. וכך גם מובא בשם הגאון רבי ניסים קרליץ ובשם הרב אלישיב, שההיתר הוא באופן שקונה לפי הרגלו כבכל שבת ושבת.

הרב ברוך וידר מביתר עילית: גם כאשר יש היתר ללוות, ברור שזה צריך להיות עם חשבון, ולא לבזבז סתם. כגון צריך לקנות במקום שבו מוכרים במחיר יותר זול, וכיוצא בזה.

לפי מידת בטחון

הרב יוסף מילר מבני ברק: כאשר נדייק בלשון הגמרא "לווה עליו והאמינו בו ואני פורע", נמצא שיש כאן תנאי יסודי של "האמינו בו". עיקר ההיתר ללוות הוא רק כאשר מאמינים באמונה שלמה שהשם פורע.

הרב דוד לייפער מירושלים: הטור מביא על עצמו, שהיה דחוק, ושאל את אביו הרא"ש אם ילווה מאחרים או יעשה שבתו חול, וכתב "ולא השיבני דבר ברורי". ורבים תמהים, שלא מצינו אחר ורע בכל חלקי הטור שלא יהיו פסקי אביו הרא"ש ברורים וחדים, אלא ייתכן כי ההוראה היא לדורות ולרבים, שאין להורות בזה דבר ברור, כי התשובה תלויה במידת בטחונו של האדם.

הרב יהושע כהן מירושלים, הרב מיכאל רבינוביץ מירושלים והרב יהודה גבירצמן מבית שמש: התשובה לכך נשענת על מידת בטחונו, כמובא בספר תולדות יעקב יוסף (פרשת נשא, אות י"ז) על פי דברי המגיד: יש מדרגות שונות בבני אדם, לפי אמונתו ובטחונו בו

בעניין ההבטחה של "לווה עלי ואני פורע" בהוצאות שבת ויו"ט: מה השיעור בזה? האם יכול אדם לקנות צרכי שבת ויום טוב באלפי שקלים, כאשר כל הכנסותיו החודשיות מסתכמות באלפים בודדים? יצדק יש לשער את המידה הנכונה?

שאלה מספר 62

זאת למודעי, שבהוראת למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לזון בידור בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

יתברך. אם אדם במדרגת אמונה וביטחון כזו, שתופס כדעה זו, שיש לענג שבת ויום טוב, על פי הבטחת הקדוש ברוך הוא, "לווה עלי ואני פורע", בוודאי השם יתברך פורע. אבל אדם שאיננו במדרגת בטחון כזו, ואיננו רוצה ללוות מאחרים כי אין לו משלו, באומרו: הלא אמרו רז"ל עשה שבתך חול, אז אכן יש לו לעשות כך לפי בחינתו. יש הנשען על מה שיש לו, ועל זה נאמר, "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות". ויש הנשען על אמונה ובטחון, על זה נאמר, "לווה עלי ואני פורע". והמבחן בזה, שייציר לעצמו, אילו היה בידו ממון ואדם עני בא ללוות אצלו על סמך הבטחת חז"ל, האם וכמה היה מלווה לו.

הרב אהרון בייפוס מרכסים: הגמרא נוקטת בלשון "לווה עלי" וצריכה ביאור, מדוע נאמר בלשון הלוואה, ולא בלשון של 'קח' על חשבונך. ואפשר לומר שזה להראות לנו את הגבול והגדר, כי שיעור הלוואה הוא כמה שהוא סומך על הקב"ה שיפרע לו. מי שיש לו יותר אמונה, יכול ללוות הרבה, ומי שיש לו פחות אמונה, יכול ללוות פחות.

לענג את השבת

הרב שמואל פוגל ממודיעין עילית, הרב יוסף הרבסטר מבני ברק והרב גמליאל הכהן רבינוביץ מבני ברק: אם המטרה היא אכן לכבוד שבת, לכבדה ולענגה, בזה אכן אפשר ללוות. אך אם מטרתו היא למלא את תאוותו, אסור לו ללוות, כמבואר בספרי החסידות, שמדייקים בלשון חז"ל בעניין הלוואה: נאמר "לווה עלי", דהיינו אם הלוואה היא "עליו", עבור הקב"ה, אזי "ואני פורע". אך אם מדובר ב"שבתך", השבת שלך, אז נאמר "יעשה שבתך חול".

שאלה לעולן 113

אנשים רבים נוהגים לערוך חשבונות מסודרים: הם מתעדים את ההכנסות שלהם מול ההוצאות, ובודקים אם ההכנסות תואמות להוצאות. רצייתי לשאול אם הנהגה זו מראה על חוסר בביטחון, כי הרי האדם עושה את ההשתדלות שלו כפי יכולתו, והוא צריך לסמוך על השם שימלא לו את השאר, או שהנהגה הזו כן ראויה.

ד"ר א' מבני ברק

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 עד 02-30-11-583 (לאחר בחירת השפה) | [מנן ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל 023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189 תשובות יתקבלו רק עם מלא ושמע עיר עד יום ראשון פרשת תזריע. שם השואל יכתב באישי תיבות ושם עיר.

השפעה פרטית

אני רוצה להודות מעומק ליבי לקו שפשוט מחיה אותי. "מחיה" כפשוטו, זה נתן לי חיות, הן במינים הקשים והן במינים הטובים. זהו החבל שלנו בו אפשר להיאחז בתוך מערבולת החיים והניסיונות. אשרינו שזכינו, שנמצא קו יקר כזה. תודה למנהלים ולכל העוסקים בזה.

מצד המקילים

לפני ראש השנה חתמתי הוראת קבע להפצת העלונים, לזכות אחותי שתתארס בקרוב. ואכן הישועה באה במהרה, היא התארסה מיד לאחר מכן, וכבר לפני פורים חגגה את שמחת נישואיה. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.

מצד הנחמנים

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר ודוג' איריס נועה בת סוליקה ויוצי"ח שיחיו

שותפות בכל החיזוקים באמונה בכלל העולמי השגחה פרטית

לזכות שמואל צבי בן יסל קענדל וכל משפחתו, יוסף דב בער בן מלכה וכל משפחתו, פעטיא בת מלכה וכל משפחתה להצלה בכל העניינים, משה בן מלכה

לזיווג הגון במהרה והצלה בכל העניינים.

עלונים ל-80 בתי כנסת

לזכות התורם וכו"ב לבנות את המבנים שהזמינו בלי שום יעוברים וזה יהיה רק לתועלת ולברכה לכולם תמיד בלי שום צער ונוקב בכלל

עלונים ל-40 בתי כנסת

לזכות אהרן גץ שיהיה ישועה בקרוב שימירתי ושלומי אוחנה לישועה מעל הטבע אין עוד מלבדו

הבטחתי שאם אקבל את העבודה אתרום חמש מאות שקל, וקיבלתי נח בן חיה קיילא יטא לזיווג הגון ברוך יוסף בן שרה שיינדל לזיווג הגון

לרפואה שלמה של יונתן בן איילה בפרט לעיניים ולנפש אמרתי בתפילתי שאם אצליח למכור את היחידת קרקע שהייתה בבעלותי אתרום עלונים 401 בתי כנסת. ובי"ה נושעתי

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הזוהר למזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק | משלוח בדואר | בעמדות נדרים
לאומי סניף 902 | ת.ד. 5475 | פלזס על שם
חשבון 57390056 | ירושלים | 'שער הבטחון'

המעוניינים להפיק את העולן מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מענה אנשי בין 13:00-15:00

ניתן להשאיר הודעה בבל שעות היענות ותוזר אליכם בס"ד

משלוח העלונים יהיה ללא תשלום למפיצים 250 עלוים ומעלה

בבגזת מקורות חלוקה או 20 עלוים במחיר משלוח בלבד

מייל לעלויות סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העולן יוצא לאור גם באידיש, אנגלית וצרפתית

לקבלת העולן במייל 7- B023011300@GMAIL.COM

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א חירות לכל השנה

יכול לגאול את עצמו מעול הגלות, מהמצר, מהשעבוד תחת עולו של יצר הרע. ובמיוחד בחג הפסח, בו יש כוח מיוחד לעשות זאת.

כבר הזכרנו הרבה פעמים, שבן אדם מעכב בעצמו את השפע שהקב"ה רוצה להשפיע עליו. בימים אלו יש הרבה הוצאות, צורכי החג עולים הרבה כסף. לצד זה נשפע שפע גדול מהשמים, כדי שכל אחד יוכל לחגוג את החג בהרחבה גדולה. אך טרם הגעת השפע, מעמידים את האדם בניסיון. פה ושם היצר מפתה לקחת הלוואות לכיסוי ההוצאות. אם עומדים בניסיון, השפע יורד בדרך כבוד במזומן בלי הלוואה.

הי רצון שנוכל לצאת מהמצרים שלנו, ונזכה לחגוג את חג הפסח מתוך גאולה שלמה, ונעלה לציון ברינה ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים, אמן.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים בקו השגחה פרטית

חג הפסח מתקרב. בחג זה יצאו בני ישראל ממצרים. בספרים הקדושים מובא שציאת מצרים לא היתה מאורע חד פעמי, אלא היא קיימת ועומדת בכל דור ודור. מדייקים זאת בפסוק "ק-ל מוציאם ממצרים": על פי הדקדוק אמורים לכתוב 'הוציאם', בלשון עבר, ולא 'מוציאם' שזהו לשון הווה. אלא מכאן ראיה, שהקב"ה ממשך להוציא את בני ישראל ממצרים גם עתה.

מה פירוש 'לצאת היום ממצרים'? הרי אנו לא נמצאים במצרים, וגם מי שגר כהיום הזה במצרים, אינו משועבד שם בתוך עול הגלות.

אלא, "גלות מצרים" בימים ההם היתה שעבוד פיזי לפרעה מלך מצרים. גם בימינו יש שעבודים. אנו משועבדים ל'פרעה' שהוא היצר הרע. אנו נמצאים במצרים, מלשון מצר, צר לנו מאוד במצבנו.

בשונה מאז, שלא היתה אפשרות לצאת משם עד שהגיע זמן הגאולה, הרי שהיום, בכל רגע ורגע בן אדם

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

מספורי המגיד

חברט לוי מתכעס. "אדוני היקר, האם טחו עיניך, היית בבית הכנסת בשבוע שעבר, ראית את הקידוש שנועד באולם הכיבודים בגלריה השלישית, כמה היו? רק שליש מהמוזמנים! מה זה אומר? אנשים מוותרים על אירוע מכובד בו השופט המחוזי ארווינג סילמן חוגג בר מצוה לבנו בכורו הרברט? האם לא שמעת את ההתלחשויות שהיו בעקבות האירוע הדליל? האם זה לבד לא היה מספיק בשביל שזה יטפח לנו מול העיניים?"

"אוקיי אני שומע, אבל אני רוצה לבדוק את הנתונים לעומק, הבא לי את הקטלוג (בשנים ההם המחשב עוד לא שירת את בית הכנסת בעניינים אלו) לפי זה נראה באמת את המצב לאשורו.

חברט לוי שולף את הכרטיסיות מהמגירה, הן היו מסודרות להפליא, כל משפחה מודגשת בלורד שחור, כמה ביקורים היא עושה במשך השנה בימי שבת ומועד, מה מספר העליות שרכשה, כמה תרמה וכו'. פיליפ עובר בעיון על הכרטיסיות ופניו מתכרכמות, הוא רואה בבירור את הפיחות הזוחל שחל בחברי בית הכנסת. הצעקה של רוברט במקום, גם הוא ידע זאת פנים בלב, רק שלא רצה להודות בכך, כדי שלא להתייאש סופית.

"אתה צודק, המצב לא טוב, אבל מה ניתן לעשות כדי למונע את הסחף? שואל הוא בקול נכאים.

"אין לי כרגע מושג, אחשוב על כך גם אני" השיב רוברט בקול עייף מאד.

***

תמונת מצב: פריזדנט עייף מול מנהל בית כנסת צעיר ותוסס.

בית הכנסת "נר תמיד" שהיה בעבר בית הכנסת המרכזי באזור, החל להתמעט קמעה קמעה, מאז שנבנה בית הכנסת "יאנג איזראיל" לא הרחק מבית הכנסת והחל בחציפות למשך מתפללים מכל בתי הכנסת.

בית הכנסת החדש הצטיין בחדשנות ותסיסה קהילתית ומשך אליו את טובי האנשים באזור. הוא היה בנוי בעיקר לצעירים, אבל גם מבוגרים רבים נמשכו אליו.

היו שם מספר פעלתנים בעלי אופקים רחבים, הבולט בהם היה עו"ד צעיר בשם פסח שולביץ בתחילת שנות השלושים בוגר "ישיבה אוניברסיטי" בעל מוח חריף ומחודד שהבין דבר וחצי בניהול בית כנסת. הוא עשה כל מיני אטרקציות שהביאו לנהירה המונית של מתפללים, דינרים ומופעי שירה קונצרטים של חזנים לא חסרו, הפעילות סביב מעגל השנה, בתי הכנסת הקטנים שהיו לא הרחק מהמקום נסגרו בזה אחר זה, האנשים ביכרו להגיע למקום בו יש פעילות חברתית עניפה.

לעומתו מר פיליפ מייזס כבר היה לא מעט שחוק, הוא התקרב לסוף שנות הארבעים, הוא קיבל את ניהול בית הכנסת מאביו ר' אייזיק שהקים את בית הכנסת בעשר אצבעותיו וניהל אותה שנים רבות. לפני תשע שנים הכניס את פיליפ בכורו שיקח את המושכות במקומו, אלא שפיליפ מטבעו לא היה פעיל נמרץ, הוא דגל בכלל "אל תדחה למחר מה שניתן לדחות למוחרתיים" (באידיש גרמנית הפתגם מצלצל מאד, שמעתיו מפי אמי ע"ה "מארגן ניכסט הויטע זאגען אלע פוילע לויטע") כל עוד לא היה את המתחרה שמרו המתפללים אמונים לבית הכנסת, אבל ברגע ש"יאנג איזראיל" החל להתחרות השתנתה התמונה לחלוטין.

למרות שפיליפ היה בעל עסק גדול והצטיין בעושרו, גם את זה לא עשה בכוחות עצמו, את ההון לא הוא צבר אלא קיבל בירושה מאביו שהפקיד את החברות שניהל בידי שני בניו, אחיו הצעיר סטיב שהיה משנה למנכ"ל היה ההיפך הגמור ממנו, הוא היה יזם תוסס ובעל קשרים שאינו מניח הזדמנות אחת שיכולה לגרוף הון, אלמלי היה חילוני גמור, היה מן הראוי לפנות אליו ליטול את הפיקוד, הוא יכול היה להיות מנהל מצוין של בית הכנסת, אך הלז לא דרך בבית כנסת מלבד ימים נוראים וגם אותם עשה בטמפל רפורמי לא הרחק מביתו.

את הכבוד לנהל בית כנסת הניח לפיליפ המסורבל שלא הבין דבר וחצי דבר בניהול בית כנסת, הוא לא ידע איך לקדם את הרעה שלא תגרום שבית הכנסת שלו "נר תמיד" ייך בעקבות חבריו הקטנים וייסגר על מנעול ובריא ויעלו לזכרו נר תמיד.

בימים הטובים, היו בו כ-700 מתפללים בימים נוראים וכ-300 מתפללים בשבתות רגילות (בימי החול היה מניין מצומצם מאד של זקנים שפרשו לפנסיה) אך לאחורונה הצטמצם הציבור מאד, בראש השנה האחרון התפללו בו כ-500 מתפללים ובשבתות היו בקושי 150 מה שהביא שההכנסות של בית הכנסת ירדו פלאים.

עתה ישב הפריזדנט במשרדו המפואר לאור הנתונים השליליים ופכר את ידיו כמעט ביאוש.

"מה עושים? האם אצטוך בעוד כמה שנים לנעול את בית הכנסת ולהצטרף ל"יאנג איזראיל"? אבוי, עדיף לעבור למדינה אחרת ולא לראות באבדן המפעל שלי, השאלה איך עושים זאת?" הרהר לעצמו נוגות.

רוברט לוי התלבט רבות מה לומר למעבידו, הוא ידע שהוא אדם קשה שאינו יודע לבזר סמכויות, אבל לא הייתה דרך להציל את המצב, אם לא יתן למישהו סמכותי לנהל את העניינים, לאחור מספר ימים פנה אליו ושטח את תשובתו.

מספורי המגיד

"פרזיזנט יקר אין לך דוך אחרת, אלא להכניס אדם נמרץ בעל כוח משיכה שייטול חלק בהבאת אנשים חדשים לבית הכנסת, במערכה כזו חייבים גנרל מתאים, עם כל הכבוד אין לך את זה, עלך לראות את המציאות כמות שהיא, אם לא, כדאי כבר עתה להשים מנעול רב זרועות ולמסגר את שערי בית הכנסת".

למרות שהדבר פגע בגאוותו, נאלץ פיליפ להודות שזו הדרך הנכונה. אבל לפני שהוא מכניס את צרתו לביתו, החליט לעשות ניסיון נוסף, אולי יקבל עצות מבחון בלי לחיות בצל של אדם חדש.

הפעם כבר לא חבק ידיים, היו לו בפנקסו רשימות של עסקנים בעלי שם שמבינים בניהול בית כנסת, הוא פנה לפרזיזנט בית כנסת נמרץ מפלורידה בשם מיכאל שלייסר, שהיה ידידו בעבר ושאלו אם יש לו דוך אק להגביר את ההתעניינות בבית הכנסת שלו שבנוי לתפארה.

הוא תיאר לו בקול מונוטוני את מבנה בית הכנסת, שלוש קומות עם אולמות שונים לאירועים, אולם בית כנסת רחב ידיים עם מקומות ל-900 אנשים, עזרת נשים ענקית שיכולה להכיל 250 מתפללות. אולם ענק שמיועד לתפילה, עם איורים מדהימים שאביו ז"ל השיג בדי עמל מציירים שונים, גברשות מפוארות ניצבות באמצע בית הכנסת, ארון קודש בעל חיטובים יפהיים, שהובא במיוחד מאיטליה לפני עשר שנים, פנורמה ענקית שמשקפת מהגלריה המרכזית של בית הכנסת, גינה מטופחת מאד שמכילה עשרות עצים יפהיים, בית הכנסת מרשים בחזותו החיצונית יותר מבית הכנסת יאנג איזראיל ולמרות הכל, השני מושך יותר.

"אולי תוכל לומר לי, איזה סוד או קסם יש במקום שגורם שאנשים נמשכים אליו כמו פרפרים לאור? שאל כמעט בבכי.

אומר לך עוד יותר, לאחרונה נעשות עבודות בבית הכנסת במלוא העוצמה, נראה שבית הכנסת צר מהכיל את כל המתפללים והוא נאלץ להרחיב את המבנה, אולי כדאי להציע להם שנחליף מקומות" סיים את דבריו בכאב לב.

"אני מבין את דבריך, אבל אני מידי רחוק בשביל לתת לך עצה, עלך לפנות לעסקן מקומי שמכיר את הלך הרוחות, אולי הוא יוכל לתת לך עצה" התחמק שלייסר מלתחוב את חוטמו, בלי לדעת איזו תמורה הולמת יקבל.

פיליפ החליט לפנות לעוד מספר עסקנים, אך כל הטלפונים לא הניבו תוצאות, לאיש מהם לא היה מענה אק יעצור את הסחף.

עד שהגיע אל אורי גרינשפן, יורד ישראלי זה חמש עשרה שנים שמשמש כעו"ד מצליח וכמייעץ לעסקים קטנים, אק לקדמם. הוא דיבר אנגלית רהוטה יותר מאנשי המקום, היא הייתה מהוקצעת ועשירה בניבים עסיסיים, הייתה לו חזות מרשימה מאד, עם ידע מדהים, אק לקנות את לב האנשים, עד שאמרו עליו שיכול הוא למכור קרחון באלסקה, הוא היה האחרון ברשימת הטלפונים, אולי ממנו תצמח הישועה.

אורי גרינשפן לא היה מוכן לענות לו בטלפון, בשביל זה יש לו משרד בבניין רב קומות והכניסה אליה אינה בחינם.

פיליפ מייזס כבש את גאוותו והגיע אל משרדו של אותו עו"ד חייכני בשעות הצהריים הלה קידם את פניו בברכה וגיהץ את כרטיס האשראי שלו בחדווה, הביקור עלה לפיליפ \$500. הוא נכנס למשרד מרווח עמוס בפקידים, נראה היה שהלה בר יכולת להחזיק כזו מעצמה.

"קען איי הלב יו" במה אני יכול לעזור לך?"

"יש לי בעיה קשה מאד, אני מנהל בית כנסת שהקים אותה אבי ז"ל בעשר אצבעותיו, אני ממשיכו זה מספר שנים, בית הכנסת שלי היה עד לא מכבר פאר, אבל עתה ניצב מולי מתחרה חצוף שלא בוש מלקחת את כל המתפללים שלי, כל האטרקציות שהוא מחולל מנותבים לכיוון אחד בלבד, לסגור לי את בית הכנסת, אשמח אם תוכל לעזור לי בהשבת המתפללים לבית הכנסת שלי" ענה פיליפ ברוח נכאים.

הוא גולל בפניו את כל הסיפור, את ההצלחות הגדולות ואת ההכנסות המרובות, עד שקם מתחרה קשה, לא הרחק מה'סינגוה' (בית כנסת) שלו. משבוע לשבוע מתמעטים המתפללים, לא יעברו ימים רבים עד שאוותר רק עם בית כנסת ריק. אק מצליחים להביא את המתפללים לבית כנסת הותיק שלנו? שאל בכאב.

"אדוני היקר לא אוכל לעזור לך בלי שאבדוק את השטח, עלי לבחון את הכל מבפנים, רק כך אוכל לתת לך את העצה הנכונה, זה סוד ההצלחה שלי שאני בודק כל דבר לעומק רק אחרי כן אני נותן את העצה המתאימה. תן לי יומיים ואשיב לך תשובה, אני מאמין שתהיה לי עבודה תשובה הולמת" סגר אורי את השיחה.

לאחר יומיים השיב במענה לפיליפ.

"יש לי דוך אחת שתעלה לך אמנם כסף רב, אבל היא משתלמת ביותר".

מספורי המגיד

פיליפ מייזס מתחיל לקפוא כשמדברים איתו על כסף רב, עוד לפני שמתחילים להסביר עניינים, הוא לא מחצבת דולרים, בית הכנסת כבר עלה לו הרבה כסף, אם ישקיע בו עוד ועוד, אולי ישאר בלא נכסים.

"אפשר לדעת מה כוונתך לכסף רב?" שואל הוא בחשש.

"חחח אתה רוצה בית כנסת תוסס ולא מוכן להשקיע קצת מאני?! אתה הפרזיזנט הכי מוזר שפגשתי בחיי, אם אתה רוצה עסק מצליח, משקיעים בו, אפילו אם נאלצים לתת את רוב ההכנסות, אין דרך אחרת להצליח, רק עם כסף, אשה נקינת בכסף, בית נקנה בכסף, כסף נקנה בכסף, בית כנסת ודאי שנקנה בכסף, אם לא תדע להיפרד ממנו בזמן תשב בביתך בחוסר מעש".

"טוב אמור לי כבר בכמה זה יסתכם?" השיב הפרזיזנט הקמץ בזעף, תוך שהוא ממשמש בכיסו ברעדה.

"עשרת אלפים דולר מדי חודש. אצלנו אומרים באידיש פולמית "סיא נישט קיין קליין געלט" זה לא כסף קטן, אבל זה שווה ועוד אף".

"עבור מה זה נדרש?" היו עיניו של פיליפ מפלבלות מרוב בלבול.

"לקנות את מר פסח שולביץ מ"יאנג איזראיל" הוא הכוח הדינמי של בית הכנסת המתחרה שלך, אבל עשיתי עבודה שטח עליו כולל שיחה עמו, הבנתי ממנו שאם תתן לו משכורת כפולה ממה שיש לו כעת הוא יהיה מוכן לעשות זאת, הוא "מאמין בכסף" עד כדי סגידה.

בשביל משכורת כפולה, הוא יערוק למחנה היריב ויפסיק להוות עבודך גורם מאיים, בזה הרווחת שתי מטרות: (א) בית הכנסת "יאנג איזראיל" לא יוכל יותר להוות גורם מתחרה (ב) אתה בעצמך תתחיל להיות מרכז משיכה.

"על מה אתה מדבר, על פסח שלוביץ?! איי דאנט בליב (אני לא מאמין) את ראש השטן אצלי בארמון? זה מדי הרבה בשבילי, הוא אדם חסר מעצורים, הוא יהווה בשבילי יריב מסוכן ואני אממן זאת מכספי? אתה יודע למה זה משול? כמו תאמר לי לקנות נחש קוברה ארסי ולגדלו בתוך חיקי אני אתן לו כל יום מנה כדי שבסוף הוא יכיש אותי? זה נשמע אבסורד שאין כדוגמתו, אין לך דרך אחרת יותר קלה?"

"אדון פיליפ, אין לי יותר זמן בשבילך, השקעתי עבודך את הנשמה, העבודה שעשיתי היא הרבה יותר יקרה ממה שלקחתי ממך, עשיתי עבודה מחקר רצינית במשך יומיים, מה הדרך הבטוחה ביותר למצב את בית הכנסת שלך במרכז, אם אתה לא טיפוס קשוב ומשקיע, אין לי עמך יותר עסקים".

"תן לי יומיים שלושה לחשוב, עלי לעכל את הנתונים כדי שאוכל לקבל החלטות, עליך להבין כי עד עתה הייתי מושל יחיד בבית הכנסת, לא היה לי עוד גורם מתחרה, אתה עכשיו מבקש לבזר סמכויות, זה כמו שתאמר לאשה שתסכים להכניס צרה לבית".

"ומה חשבת לכתחילה? שתמצא מישהו שיעבוד בשבילך בחינם, להיות עבד נרצע, כדי שאת כל ההצלחות תוכל לנכס לעצמך? אצלנו ב"שערי חסד" היו אומרים "בחינם מקבלים כינם"

אם אתה רוצה אחד שיקפל את השרוולים כדי שבית הכנסת שלך ישוב להיות במרכז, יהיה עליך לקחת את מקור המשיכה שלהם. פסח שולביץ הוא "כוח הדינמו" הוא לא אידיאליסט של "יאנג איזראיל" הוא לא קיבל כהלכה למשה מסיני שצריכים דווקא להיות מרכז המשיכה שלהם, איפה שהוא יהיה הוא יעשה את המקסימום שהמקום יצליח.

בדרך אחרת לא תוכל למגר את פסח שולביץ, הוא יהיה תמיד מתחרה קשוח שאיש לא יצא נגדו, לכן הדרך היחידה היא פשוט לשלוף אותו משם ולמלאות את כיסו בדבר שאהוב עליו, וכן האצלת סמכויות, כי כסף וכבוד בגימטריא קטנה "אף אונד מעך" כשאף הולך עם מעך הוא ימעך את יאנג איזראיל כמו זבוב קטנטן.

פיליפ שומע את הדברים ומגדד את פדחתו, הדברים נשמעים קשים מאוד, עליו להפנימם היטב, דבר אחד הוא מבין, המצב שהיה שוב לא ישוב, במלחמה צריכים לדעת לקבל החלטות כואבות.

"אני שומע אתבונן בדברים היטב, מעולם לא קיבלתי החלטות מהרגע להרגע, אני אדם זהיר ושקול שחושב היטב לפני שהוא עושה מעשים דרסטיים". הגיב בקול נמוך מאוד.

"אוקיי צור איתי קשר בעוד יומיים שלושה ונראה אף מתקדמים". סגר העו"ד את השיחה.

~~~~~

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי הקדוש רבי יצחק מסקווירא זי"ע בנו של המגיד הקדוש מטשערנבול זי"ע ובזיוו"ש חתנו של הרבי הקדוש מרוז'ין זי"ע נסתלק י"ז ניסן (תרמ"ה)

פעם אחת ביום הקדוש אחר תפילת כל נדרי ישב הרבי הקדוש בחדרו, והבעל תפילה עמד לפניו, וראה את תואר פני הרבי בימי הדרת פנים מאירים, וחשב בדעתו שיש לרבי תואר פני "כהן גדול". תוך כדי שהוא חושב כך, סיפר לו הרבי: אבי המגיד הקדוש מטשערנבול זי"ע אמר פעם למחותנו - חמי הרבי הקדוש מרוז'ין זצוק"ל, הידעתם אשר נתתי לבני ר' יצחק נשמה מכהן גדול? והרבי סיים, אולם איני יודע אם באמת השגתי מדרגה זו להיות בבחינת כהן גדול. ויהי לפלא.

*

בעיר קעשינוב היה אחד מחסידיו הרבי שהיה חולה מסוכן רח"ל, והרופאים אמרו נואש לחייו, כי היה לו המחלה הנוראה רח"ל שהיו קוראים אותה בזמנם "ראַק", והיה הולך ונכחש מאד. בצר לו קם ונסע לסקווירא על שבת פרשת בהעלותך, כי מרגליו בפי החסידים, כמו שנוסעים על חג השבועות, כי הוא שבת "נאַך" שבועות - השבת שאחר שבועות הוא 'עוד' שבועות.

בבואו לסקווירא, הגיש פתקא דרחמי לרבי, ובכה לפניו מאד, וסיפר לו חוות דעת הרופאים ושכבר אמרו נואש לחייו, וביקש לרבי שיבקש עליו רחמים. הרבי קרא את הפתקא ואמר לו, מה אומרים הרופאים שזה "ראַק"? הלא מקרא מלא הוא בפרשה זו, (במדבר יב, ב) "הֲרַק אֶךְ בְּמִשְׁחַ דְּבַר ה' הֲלֹא גַם בְּנֵי דְבַר וַיִּשְׁמַע ה'", וכך אני מפרש פסוק זה, ה'רַק' - אך במשה, חולי של ראַק, אֶךְ בְּמִשְׁחַ הוּא, זה שייך לצדיק הדור לרפאותו, כך דְּבַר ה', על דרך ישלח דברו וירפאם (תהלים קז, כ). והמתין קצת ואמר, 'הֲלֹא גַם בְּנֵי דְבַר וַיִּשְׁמַע ה'". ואמר לו, סע לביתך וה' ישלח לך רפואה שלימה מן השמים. וכך היה, שהאיש נרפא לגמרי.

המצות מצווה שקיבל הרבי הקדוש ברגע האחרון

בתקיעת שופר מזכירים את זכות הנשים צדקניות העוסקות בהכנה לפסח

בדף היומי בחול המועד (סוטה יא): נלמד, שבזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים, ובזכות נשים צדקניות תהיה הגאולה העתידה בקרב. ועל פי זה אפשר להבין עומק כוונת קדשו של מרן הקדוש לוי מבארדיטשוב זי"ע סגורון של ישראל, שאמר, על מה שאנו אומרים ביהי רצון שלאחר תקיעת שופר, 'שכל המלאכים היוצאים מן התקיעות ומן הקשר"ק והקשר"ק יהיו לנו למליצי יושר ולמלמדי זכות', שראשי תיבות של קשר"ק הוא, 'ק'ראָן ש'אָבן נ'ייבן ק'אָשְׁרָען" - עבודות הניקוי של הנשים הצדקניות לפני חג הפסח.

והנה בפשטות נראים הדברים כעין מליצה, אבל באמת כונה עמוקה יש בזה, שאנו אומרים אחרי תקיעת שופר, אמנם תקענו שופר, אבל לצערנו לא עשינו את כל ההכנות כדבעי לפני המצוה הקדושה הזו, על כן אנו מבקשים מהקב"ה, קח את ההכנות הקדושות של הנשים הצדקניות לפני חג הפסח, וצרפם אל התקיעת שופר שלנו, ויעלו לרצון לפניך כל המלאכים הקדושים שנבראים מן ה'ק'ראָן ש'אָבן נ'ייבן ק'אָשְׁרָען" שלהם, והיו לנו למליצי יושר לפני כסא כבודך.

טוב עין הוא יבורך, ישר כח לגאון הרב יצחק אייזיק טפר שליט"א ששלח לנו את הדברים מתוך הגדה של פסח 'תורת איש' לגאון הצדיק רבי יצחק שלמה אונגר זי"ע

עיקר הטענה היא אך מוצאים זמן להתבטל

הבוקר התבוננתי בדף היומי של אתמול (סוטה זף ג) וחשבתי אֶ בְּאִמְבֶּקֶשׁ קְשִׁיָּא... קושיא עוצמתית, שכל אחד שלומד את הגמרא צריך לשאול מעצמו את הקושיא. הגמרא אומרת, 'ריש לקיש אמר, אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות', והקושיא נשאלת מאליה, הרי שוטה פטור מכל המצוות, אם כן למה מגיע גיהנם ועונשים למי שעובר עבירה, הרי הוא שוטה בשעת המצוה, ואם כן הוא אנוס.

וחשבתי תשובה בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, על פי פירוש אֶ שְׂמַעְתִּי כד הוינא טילא בגיל ילדות, שהרבי הקדוש השרף מאַצְקֶק אמר, איך קאָב נִישְׁט קִיין טְעֻנֹת אויף מִיַּעַן חֲסִידִים פֶּאָרְוֹאָט זײ טוֹקֶן עֵבִירוֹת. נָאֵר אִיךְ קאָב טְעֻנֹת אויף מִיַּעַן חֲסִידִים ווי קאָבן זײ צײַט צו טוֹקֶן עֵבִירוֹת - אין לי טענות על החסידים שלי למה הם עושים עבירות, רק יש לי טענות על החסידים שלי איך יש להם בכלל זמן לעשות עבירות.

ועל אותו משקל, אדם השקוע בתורה הקדושה, שהוא סם חיים, אין נכנס בו רוח שטות, ומזה שנכנס באדם רוח שטות מוכרח שהיה מסתובב בטל, ועל ידי זה היה למלך זקן וכסיל היצר הרע האופציה להכניס בו רוח שטות וכך להכשיל אותו בעבירה, ואם כן הוא ההיפך מאנוס, זה פשיעה ממש, נמצא שהגיהנם והעונשים שייקבל, הוא על הבטלה שהתבטל!

(מתוך הפתיחה לשיעור - סוטה דף ד, י"ז חשון תשע"ו)

קופה מיוחדת עבור השליחים ההולכים ובאים בקפיצת הדרך

הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זי"ע, והרבי הקדוש רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע סיפרו: שבוע לאחר חג השבועות, נסע הרה"ק רבי משה מקארוב זי"ע להשתתף ב'י די גרויטע אָקסטיִלֶער חתונָה" - בחתונה הגדולה והמפורסמת שהתקיימה באוסטליא.

לפני נסיעתו מסר לו אביו מרן ה"ש שלום" מבעלזא זי"ע, קויטל עם פדיון, ואמר לו: 'לבטח חותנת המגיד הקדוש מטשערנאביל זי"ע ישתתף אף הוא בחתונה הגדולה, ובכן מסור לו את כסף הפדיון והקויטל שבידך, ותן עיניך בו לדעה מה יעשה בהם'.

כשחזר הבן מהשמחה, בא לאביו המהר"ש מבעלזא, והשיב לו דבר: "התבוננתי היטיב מה עשה חותני הקדוש מטשערנאביל עם הקויטל ועם הפדיון. את הקויטל כרך על אצבעו, ואת כסף הפדיון הטמין בכיס הַוּוֹעֶסְטִיל - האפודה הפנימי הסמוך ביותר לגופו".

צהל מרן המהר"ש ואמר: "איך קאָב אַ גְרויטע הַנְּאָה" - יש לי הנאה גדולה. ונתן טעם לשמחתו זו: "את הקויטל של כרך על אצבעו, כי באופן זה יהיה לו יותר קל לברך ולהעתיק בעד אחינו בני ישראל הנתונים בצרה והזקוקים לישועה, ולהשפיע עליהם שפע ברכה והצלחה, רפואות וישועות. ואת מעות הפדיון הטמין בכיס אפודתו עבור שליחיו. ושליחים אלו מה טיבם? הסכת ושמע מעשה שהיה אצל הרבי הקדוש החוזה מלובלין:

רבינו ה"חחה" מלובלין, היה נוהג לאחר אפיית מצות מצווה בערב חג הפסח, לברור את המצות אחת לאחת. לחלק שבהן היה קורא בלשון חיבה "צדיקים", לבינוניות שבהן קרא שמם "בינונים", והנשארים היה מכנה בְּשֵׁם "רשעים". את המצות שקרא אותן 'צדיקים' היה לוקח לעצמו עבור ליל הסדר, ה'בינונים' היו עבור בני-ביתו והחסידים, ואילו את ה'רשעים' היה מוציא לשריפה, והיה לו בזה ענינים גבוהים וכוונות עמוקות. שנה אחת, לאחר שכבר יצאו כל המצות מן התנור, כינה את כולן 'רשעים', והִקְלַעַם באש. וכך נשאר ללא מצות 'צדיקים' ו'בינונים', זאת אומרת, שאין מצות עבור ליל הסדר! הדבר היה קשה מאד בעיניו, ויתעצב אל לבו, הן שעת בין הערביים היא, וכבר נטו צללי ערב, ועדיין אין ברשותו כזית מצה עברו ועבור בני ביתו והחסידים.

והנה לפתע, נִקְחִית מִן שְׂמִינָא, הופיע שליח מצוה מהמגיד הקדוש מטשערנאביל, ובידיו מצות ערב פסח חמות שזה עתה נאפו אצל המגיד הקדוש. שמח החוזה מלובלין שמחה רבה על המצות, והזמין את השליח להישאר ללובלין ביום טוב ולהסב על שולחנו ב"סדר". אך, השליח דחה את ההצעה באומרו, כי השעה דוחקת אותו לשוב בחפזון לטשערנאביל, כדי שיהא סיפק בידו להשתתף ב"סדר" בצל רבו ה"מגיד".

סיים מרן המהר"ש את דבריו, ואמר לבנו הקדוש רבי משה: "אַ עֲלֵקֶכֶּ שְׁלִיחִים, וְאִם קִנְיֵן בְּרַעֲנֵנָּה עֲרַב פֶּסַח דִּינֵי מְצוֹת פֶּן טְשְׁעֶרְנָאבִיל קִיין לִבְלִין, אִזּוּן צוֹרִיק אִין טְשְׁעֶרְנָאבִיל אויפֶן סֵדֶר, פֶּאָר זײ אִזּוּ דְעַר מְגִיד מְפָרְסֵס פֶּן דַּעַם נְעֻלֵט". - שליחים כאלו, שבכוחם להביא מצות של ערב פסח במרחק רב מטשערנאביל לובלינה, ותיכף לשוב למגיד לליל הסדר, שליחים אלו מפרנס המגיד מהכספים שהוא מטמין בַּוּוֹעֶסְטִיל הזה, ולכן שמחתי לשמוע שהמגיד הטמין את הפדיון ששלחתי לו, בַּוּוֹעֶסְטִיל הזה.

להשפיע
עליהם
שפע
ברכה
והצלחה

ביום טוב הראשון של פסח, בורא עולם האיר לי הארה, בקלויז בבאיאן בעיר הקדוש ביתר, הקלויז זה פינת יקרת שמאיר את כל העיר ביתר. בודאי אתם מכירים את השיר הקדוש שמיוחס להייליגער רח'זינער ז"ע, 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' (שיר השירים ב. ז). הרבי הקדוש סניגורן של ישראל ההייליגער קדושת לוי אומר על פסוק זה בשם הרמב"ן, דכשיהדי מקבל התעוררות ותשוקה לדבר שבקדושה, יראה לעשות תיכף ומיד כלי של מצוה להתעוררות, כדי שהתעוררות לא תפוג. והנה בוורא הקדוש (ח'ב מ:) מבואר גדול קדושת ליל הסדר, שהקב"ה וכל הפמליא של מעלה יורדים לחזות בנועם זיו עבודת בני ישראל בלילה הקדוש של ליל הסדר. יבוא יהודי ויגיד לעצמו, איך מצליחים לשרוד את המעבר מחג הראשון של פסח, לימי חול המועד הקדושים, הרי בליל הסדר אנו עולים לכה דרגה נפלאה, עד שמובא מהרבי הקדוש מרן הדברי יואל 'ויואל משה' רבי יואל'ש זצוק"ל, שמי שלא מוגיע בליל הסדר למדרגת רוח הקדוש, הוא לא בן אדם!!!

רק חשבתי אתמול בלילה, שלכן במוצאי יום טוב ראשון מתחילים לספור ספירת העומר, כדי שהקדושה שהיה לנו בליל הסדר לא תפוג, רק יהיה לזה כלי של מצוה. וכיון שהזכרנו ספירת העומר, אי אפשר שלא להזכיר את הרבי שלי, הרבי של כלל ישראל, אביהם של ישראל, מרן הבאר יעקב ממדבורנה זצוק"ל, ששפך לבו כמים לבורא עולם בספירה.

ולכן אומרים במוצאי יום טוב 'אתה חוננתנו', למרות שגם חול המועד הוא קודש, עם כל זה אומרים באתה חוננתנו, 'ויבדל ה' אלקינו בין קדוש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים' כלשון שאומרים בכל מוצאי שבת. כי אנו הנה העבודה שלנו לאחר ליל הסדר, להכניס את החול לקדושה, להכניס את ששת ימי המעשה לקדושה, וכמו שכתוב בירושלמי, לא ניתנו מועדים לישראל אלא כדי שיעסקו בתורה.

(מתוך הפתיחה לשיעור - יבמות דף מא, ט"ז ניסן תשפ"ב)

ליל הסדר אצל מרן הרבי הקדוש ה"אמרי חיים" מויזניץ זצוק"ל

ככל שקרבו השעות בערב פסח, כך גאתה ההתרגשות וההשתוקקות. תפילת מעריב התפללו בתחילה בבית המדרש 'בית הלל', כי ה'סדר' הוכן בהיכל בית המדרש. אך לאחר מספר שנים עברו להתפלל על מדרגות בית המדרש, כשרבינו עומד למעלה ליד דלת בית המדרש, וכל הקהל עמד על המדרגות וברחבה הסמוכה. כבר בתחילת תפילת ערבית של יו"ט, ראו שההתלהבות הפנימית גוברת מרגע לרגע ומאימת לפרוץ החוצה בקול רעש גדול, ובהגיעו לתפילת הלל תיכף אחרי שמונה עשרה, כל האש שבערה כל חודשי החורף, התפרצה באותה שעה במלוא עוזה ובשיא עוצמתה.

לא שייך לתאר במילים את ההתלהבות היוקדת שהיתה בהלל שאחרי התפילה, רק זאת נוכל לומר כמשל, לאדם שתעה בדרכו ועמד וציפה בכיליון עיניים להגיע למחוז חפצו, וכאשר זכה להגיע למקום שלבו חפץ וכוסף זה זמן רב, מתפרצת התרגשותו מליבו ושופפת על כל סביבותיה.

מיד אחרי התפילה היו מוכרחים להתחיל בעריכת ה'סדר', כי רבינו לא היה מסוגל להמתין אף לא רגע אחד. בכלל, צורתו היוקדת לפני הכניסה לעריכת ה'סדר', היתה נורא נוראות, הוא היה ממש במציאות אחרת לגמרי. כל רגע וכל בדל שנייה היה יקר המציאות.

בתקופה בה התפללו בליל יו"ט פסח על מדרגות הכניסה של בית המדרש, הכניסו בני משפחת רבינו את הקיטלעך שלהם לחדרו של רבינו, כדי שיהיו בהישג ידם מיד לאחר גמר תפילת ערבית. הקיטלעך היו מונחים שם באי סדר, ובגמר התפילה לאחר שרבינו מיהר לומר 'גוט יו"ט' בחיפזון ונכנס לחדרו, חיפשתו בין כל הקיטלעך את הקיטל של רבינו.

פנה אלי רבינו ואמר לי בשלהבת אש: "אוי, מנחם לייזער, עורי מתפקע עלי, הרי כל רגע שווה יהלומים..." לא היתה לי ברירה, לקחתי את הקיטל הראשון שהזדמן לידי והבאתי לרבינו [לאחר-מכן התברר שהיה זה אכן הקיטל של רבינו]. הלבשתי לרבינו את הגאָרְטֶל, ורבינו כבר המשיך ללבשו תוך כדי הליכתו לבית המדרש... אמנם על אף כל החיפזון הרב וההשתוקקות הגדולה לפתוח כבר באמירת 'קדש', הרי משנכנס רבינו לבית המדרש, נותר לו זמן לסקור בסקירה אחת את כל ההיכל, ובחדות עיניו ראה איפה כל אחד יושב, ועוד יכל להעיר ברמיזה שצריכים להושיב יהודי מסוים במקום גבוה יותר, ושבחור לא יסתיר ליהודי אחר, ושהאברכים לא ישעו את עצמם על יהודי זקן פלוני... [בשנים הראשונות היו הבחורים והאברכים עומדים משך כל הסדר סביב בית המדרש, ולפעמים היו נדחקים ונשענים על המבוגרים שישבו בשולחן, כדי להיטיב לראות את פני רבינו].

לא ניתן לתאר במילים יבשות איך היה נראה ליל הסדר עצמו. הגאון הצדיק רבי אליעזר דוד פרידמאן זצ"ל היה מספר, כי לפני חג הפסח בהיותו אחראי להכין את הספרים הנצרכים לרבינו בימי החג, היה רבינו מורה לו להכין את 'סידור רבי שבת' 'הרה"ק רבי שבת' מראשקוב ז"ע, המיוחד לליל הסדר, ובוה השתמש רבינו בליל התקדש החג. הגרא"ד פרידמאן היה מוסיף ומציין זאת לפליאה, מה שרבינו היה מכוון כוונות עמוקות ונסתרות בשעת עריכת הסדר, שהרי 'סידור רבי שבת' הוא מלא ברזין דרזין וסתר תורה, וזו היתה הפעם היחידה שראה את רבינו עוסק בכוונות ובייחודים בפרהסיא.

בעת אמירת ההגדה ראו כולם שרבינו מצטמצם בכל כוחותיו שלא להתפרץ החוצה יותר מדי, וכפי שסיפר לי נכדו-חביבו כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, שזכה להיות אצל רבינו יותר מעשרה סדרים שנה אחרי שנה, ועקב היטב אחרי תנועותיו בקודש בכל רגע ורגע.

וסיפר שפעם היה הציבור מיסב בסעודת שולחן-עורך משך שעה ארוכה, וראה את רבינו יושב בתוך כסאו ומביט אל-על לעבר נקודה מסוימת עלומה בתקרה, ולמרות המהומה והרעש שהיו בבית המדרש בהגשת המאכלים לפני הציבור וכיוצא בו, לא הזיז רבינו את גופו כמלוא נימה משך כל אותה שעה, רק הביט והביט כלפי מעלה בעיניים מלאות דביקות עילאית, כשהכל רואים בחוש שרבינו אינו נמצא כאן על אדמות. מוסיף מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א ומספר, כי אז הביץ וראה מה הפירוש של 'מוחין דגדלות' בליל חג הפסח.

עם זאת היו כמה קטעים שנתן רבינו לאִשׁוּ הגדולה לעלות על גדותיה, כמו בקטעים הבאים: "ובמורא גדול זה גילוי שכונה", שעשה תנועות מיוחדות בידיו; "אני ה' אני ולא אחר", היה אומר זאת בקול זעקה אדירה ובהתלהבות מיוחדת; "ונתן לנו את השבת", כיון שהזכיר את השבת-קודש התלהב הרבה ועשה תנועות מיוחדות; וכן בקטע 'ונתן לנו את התורה', היה מתלהב ביותר וראו על פני קודשו שמחה של להט קודש. אחר כך, כשכבר הגיעו לפני ה'כזית מצה', ראו שכבר אינו מסוגל להמתין יותר. ההכנה ל'כזית מצה' היתה מוקף'דיג, קשה לתאר זאת למי שלא נכח בה.

טוב עין הוא יבורך ישר כח לספרא רבא ידידי הרב יוסף מאיר האס שליט"א ששלח לנו את הדברים מתוך הספר החדש "לפני ולפנים" חלק ב' להרב מנחם אליעזר מוזס שליט"א

מרן הרבי הקדוש האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל בשריפת חמוץ

מאוצרות המועדים

בכלל סיפור יציאת מצרים, הוא גם כן לספר איך שהש"ת עזרם בזה שלא החמיץ עיסתם, הגם שהלכו בדרך ועיסתם בשמלה על שכמם, ולא היה באפשרי לשמור מחימוץ רק בעזר אלהים לא החמיץ. ומזה יָדַע שכל המצוות כולם אין האדם עושה מאומה אם לא שהש"ת עוזרו.

וזהו אמרו, 'מצה זו שאנו אוכלים על שום מה', פירוש, איך אפשר לאכול מצה שתהיה משומרת ודאי, הלא דבר גדול הוא מאד שלא יהיה בו שום חשש כלל וכלל אפילו ממשחה חמץ, ואיך אפשר לקיים מצוה זו כתיקונה.

ואמר 'על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו', רצה לומר, שאנו סומכין שה' בעזרנו שלא יהיה בַּמְצַנֵּת מצה שום חשש, כמו שעזר הש"ת את אבותינו בצאתם ממצרים, הגם שאז לא היה באפשרי להם כלל וכלל לשומרה מחימוץ כהלכתה - כן אנו נבטח בה' שהוא יעזור לנו לקיים מצות מצה כהלכתה.

(מאור ושמש פירוש על ההגדה)

הדברי תורה לזכות והצלחת רבי עקיבא יוסף בן אסתר גיטל, הרבנית לאה בת מלכה, ולזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מזת יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגאון רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

חלוקת קמחא דפסחא שחוללה מהפכה

איטא בתוספתא (פאה ג) "מעשה בחסיד אחד ששכח עמר בתוך שדהו ואמר לבנו צא והקרב עלי פר לעולה ופר לשלמים, אמר לו מה ראית לשמוח במצוה זו יותר מבכל מצות שבתורה? אמר לו כל מצות שבתורה לדעתנו נתנו, ואלו זו נתנה שלא לדעתנו אלא בשכחה, והלא דברים קל וחומר, ומה אדם שלא נתפנו למצות צדקה, אלא על ידי שכחה באה לידו, מעליו עליו זכות, המתפנו לזכות לעניים וזכו על ידו על אחת כפמה וכמה שזכה בשכר רב בזה ובבא". והינו שהתורה הקדושה מאריכה במצוה זו של נתינה כיון שעל ידה האדם מזכך את נשמתו וזוכה לכל טוב.

ונספר מעשה בכחה של מצות צדקה וגמילות חסדים, עד כמה היא מגעת. וכך מספר בעל המעשה: באחד הימים העמוסים של ערב פסח, הייתי אמור לקבל חפץ מסים מאחת החניות הממקמות ברחוב יחזקאל בירושלים, הגעתי למקום אך בעל החנות בקשני לשוב בעוד שעה, ורק אז החפץ יהיה מוכן.

כשחזרתי הבחנתי באברך צעיר שעמד שם עם תינוק בעגלת ילדים, נזכרתי שגם כשהייתי שם לפני שעה ראיתי עומד שם, זה היה נראה לי קצת מוזר, ומחמת כך נגשתי אליו ושאלתי אותו אם הוא זקוק לעזרה

<<

לקח מהפרשה

מצות והגדת לבנד כיצד?!

לאכל, והאכל מתעכל בגופם כראוי, אברהם אבינו עשה עסק מפל המעשים שאנו עושים בכל יום, והוא קדש בזה את ה'.

וכן בפסח אנו עושים מצוות של אכילה: אכילת מצה, אכילת קרבן פסח, שתית ארבע כוסות, ועל זה אנו אומרים ומספרים את ההגדה, אנו זועקים את חסד ה' ולא רק בפסח, כל מצוה שאנו עושים צריכה להיות עם שירה, עם התבוננות. כמה ה' אוהב אותנו, כמה ה' נותן לנו בריאות וכל טוב, חז"ל אומרים (פסחים קיז): "אפשר ישראל נעננו בלולביהם ואכלו פסחיהם ולא אמרו שירה".

כאשר אדם חיובי והוא רואה את כל החסד שסביבו, הוא חי את ה' והוא משדר בבית אוירה של שמחה, אוירה של הברת הטוב, כי הוא רואה את כל הטוב שבבריאה, את כל הטוב שבכל אחד מבני הבית, ובפרט את הטוב שבעקרת הבית, שנמשלה לקרקע שמצמיחה לאדם את כל הטוב שיש לו.

כשם שכאשר אדם זוכה במתנה יקרה, הוא עסוק בטוב, וגם קשיים או קטטות שנמצאים בסביבתו מתגמדים מאוה, כן בזמן שנפקח את עינינו, ונראה את כל הטוב שסביבנו, המחלוקות והקטטות לא ימצאו מקום בבינתנו

ידוד מלכנו חותם את התהלים ב'הללויה', הלל זה צעקה ושבח לבוורא, כאשר אבותינו ראו כמה ה' אוהב אותם, כמה ה' <<

התורה הקדושה מצוה אותנו בפסח "הגדת לבנד". הקב"ה רוצה שנעריך את החסד העצום שעשה עם אבותינו ועמנו, וננחיל זאת לילדנו מדור לדור ובפרט בליל הסדר, בלילה שבו הבורא גאלנו להיות לו לעם, הלילה שהוא יסוד האמונה, ה' מצוה אותנו בכל שנה ושנה, תחיה את הנסים והטובות שיש לך, תדבר מזה, וכל המרבה הרי זה משבח.

אמונה זה לא בלב בלבד, מי שמאמין שה' אתו על כל צעד ושעל, הוא מספר ומדבר מזה, כאשר יש לאדם ארוע מסים כגון שהוא מתחנן או שנולד לו ילד, הוא עסוק בזה כל היום, בכל עת ובכל זמן, הוא ידבר מכה, וכלו מלא בהתרגשות, ועל הקול שלו אפשר לשמע שהוא ברגשות של שמחה.

כן אנו הקב"ה הקיף אותנו במצוות רבות בכדי שבכל עת, נזכר בעוד טובות וחסדים שהקב"ה עשה עם אבותינו ועמנו, אנו לא חיים בעולם הזה בשביל לעסק כל היום בכסף ובשאר עניני החמה, אנו חיים פה כשלוהים וכשגורים של בורא עולם, ה' שלח אותך לעולם בכדי שתהיה מגדלור של אמונה שתפיץ סביבך שה' בעולם, והוא יתברך טוב ומטיב לכל.

בכל יהודי זורם הדם של אברהם אבינו, האבא שלנו שלא ישב בבית, אלא יצא ונפש אנשים בכדי להאיר להם את הקב"ה, הוא למד את כלם שזה שהם אוכלים זה מאבא שבשמים שנותן להם

המשך לקח מהפרשה

בּוֹדַאי שֶׁה' הַטוֹב וּמֵטִיב, שׁוֹמֵר אֶת הַתְּפִלוֹת וּמְשַׁלֵּם לְאָדָם, וּמְבִיא לוֹ אֶת יְשׁוּעָתוֹ. כְּאֲשֶׁר לִפְעָמִים הוּא כָּלֵל לֹא שֵׁם לֵב שֶׁהַבְּקִשָּׁה אֵלָיָהּ יִחַל הַתְּנַשְׁמָה, וְהוּא תוֹלֵה זֹאת בְּטַבַּע, אוֹ שֶׁהוּא לֹא מִיַּחַס לְקֹדֶשׁ חֲשִׁיבוּת.

הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְתַלְמִידָיו, הַאִירוּ דְרָךְ שֶׁל קִרְבַּת ה' לְכָל יְהוּדֵי וְיְהוּדֵי בְּאֲשֶׁר הוּא, הֵיכָן שְׂאֵתָה נִמְצָא ה' אִתְּךָ! וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂדוּקָא כְּאֲשֶׁר אָדָם עִם לֵב נִשְׁבָּה, עִם שְׂפִלוֹת וְהִכְנָעָה, ה' קָרוֹב אֵלָיו בְּיוֹתֵר, הַתְּפִלוֹת שֶׁלוֹ שׁוֹוֹת הַמוֹן, תְּדַבֵּר תְּבַקֵּשׁ, ה' מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם כָּל דְּבוּר שְׁלֹךְ, ה' הוּא אָבָא שְׁלֵנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ הוּא בֶן יָחִיד.

כְּשֵׁם שְׂמֻלָּה גְדוֹל שֶׁשׁוֹלֵט עַל מְדִינוֹת רַבּוֹת וְעוֹסֵק בְּעִנְיֵי הַמַּמְלָכָה עַד מְאֹד, בְּכָל זֹאת הוּא מִיַּחַד זְמַן שׁוֹב הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּבִנּוֹ, וְגַם בְּזְמַן שֶׁהוּא עוֹסֵק, כְּאֲשֶׁר בְּנוֹ מִחְמָדוֹ מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא חָפֵץ לְשׁוֹחַח עִמּוֹ, הוּא עוֹזֵב הַכֹּל בְּכַדֵּי לְהַנּוֹת וּלְהַתְקַשֵּׁר עִם בְּנוֹ, וְהוּא יוֹרֵד מִרוֹם גְּדֻלָּתוֹ, וּמִשְׁחַק עִם בְּנוֹ הַקָּטָן עַל הַשְּׂטִיחַ, בְּמִשְׁחָקֵי הַיְלָדִים. כֵּן עָלִינוּ לְדַעַת שֶׁהַקְּב"ה נִמְצָא עִמָּנוּ תְּמִיד, וְשִׂמַּח מְאֹד שֶׁאֲנִי מְדַבְּרִים אִתּוֹ וּמִמֶּנּוּ.

לְפִי דְבַרְנוּ אֶפְשָׁר לְבֹא, מֵה שְׂאִין אֲנִי אוֹמְרִים הִלַּל הַשֵּׁלֶם בְּסוֹף יְמֵי הַפְּסַח, לְלַמְּדֵנוּ שְׂדוּקָא בְּזְמַן שֶׁל נְסִים וְגִיּוּסִים, מוֹטֵל עָלֵינוּ לְהַתְּבַוֵּן בְּכָל הַנְּסִים הַפְּרָטִים שְׁלֵנוּ, וְלִהְיוֹתֵנוּ בְּעִצְמוֹנוּ אֶת הַהֵלֵל עִם דְּבוּרֵינוּ מִשְׁלֵנוּ, עַל כָּל הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ לָנוּ וְעַל רוֹב רַבֵּי נְסִים נִפְלְאוֹת וְטוֹבוֹת.

וּלְפִיכֶּךָ מִיַּד אַחֲרֵי קִרְיַעַת יָם סוּף וּפְרַשְׁתַּת שִׁירָה נֹאמַר "כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רוֹפֵאֲךָ" שְׁזָה הַבְּרִיאוֹת שֶׁבְּכָל עַת וְגַם בְּזְמַן שֶׁל יְסוּרִים עָלֵינוּ לְהַתְּבַוֵּן בְּכָל הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ לָנוּ. וְכֵן אֲשֶׁר אָדָם עוֹבֵר יְסוּרִים, עָלָיו לְדַעַת שֶׁה' מוֹצֵף אוֹתוֹ וּמְנַקֵּה אוֹתוֹ וּיְדַאֵי שְׁזָה קִשָּׁה וְכוֹאֵב מְאֹד, אֲבָל עָלֵינוּ לְרַאוֹת אֶת ה' בְּתַמוּנָה וּלְדַבֵּר עִם ה' וְלֹאמַר "אָבָא אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ, אֲנִי מַעֲרִיד אֶת כָּל הַטוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי, וְאֵף אֶת הַקְּשָׁיִים שֶׁיֵּשׁ לִי, שְׂמַתוֹךָ כֶּךָ אֲנִי מַעֲרִיד אֶת הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ לִי תְּמִיד וּמוֹדָה לְךָ עַל כֶּךָ.

זֶה שְׂנֵאָמַר בְּפִרְשָׁתְנוּ שְׁשׁוֹרְפִים אֶת הָעוֹלָה כֹּלָה בְּשִׁלְמוֹת עִם הַקְּרָבִים, לְלַמְּדֵנוּ שֶׁנִּזְכָּר בְּחֻסָּד שְׂאֲנוּ יְכוֹלִים לְהוֹצִיא אֶת הַפְּסֻלֹת מִגּוֹפֵינוּ בְּכָל עַת. זֶה הָעֵנִין שֶׁהָיוּ מִתְחַלְלִים אֶת הָעֶבֶד בְּבִיהֵמ"ק בְּתַרְוִמַת הַדָּשָׁן לְרַאוֹת אֶת הַחֻסָּד שֶׁאֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת הַפְּסֻלֹת מִהַגּוֹף, וְכֵן שֶׁיֵּשׁ אֶת הַתּוֹסַפְתּוֹ שֶׁשׁוֹמֵר עַל הַפְּסֻלֹת. וְזֶה שֶׁאֲחִיז"ל שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים בְּעַת שֶׁנִּכְנְסִים לְהוֹצִיא אֶת הַפְּסֻלֹת מִהַגּוֹף בְּפִיַת הַפֶּסַח 'הַתְּכַבְּדוּ מַלְאָכִים' הָיוּ שֶׁרַק ה' עוֹשֶׂה אֶת הַפְּלְאוֹת הַלְלוּ בְּגוֹפוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְאִין לְמַלְאָכִים חֵלֶק בְּזָה,

וְכֵן לְעַתִּים יֵשׁ לְאָדָם חֲלִי מְסִים וּבְכַדִּיקוֹת שֶׁעוֹרְכִים לוֹ מְגַלִּים בְּגוֹפוֹ גְּדוֹל חֲלִילָה וּמִצְאִים אוֹתוֹ בְּזְמַן. זֶה עֵנִין שֶׁל "אוֹדֶה ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי" וְלֹא רַק כְּאֲשֶׁר מוֹצִאִים חֲלִילָה מִחֲלָה קִשָּׁה אֶלָּא עֵצֶם הַחֲוָלִי מְלַמְּד אוֹתָנוּ שְׂנוֹדָה כָּל עַל הַנְּסִים שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל עַת וְעוֹנָה.

שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶם וּמְצִיל אוֹתָם, הֵם צְעָקוֹ מִשְׂמִיחָה! וְאֵת זֶה אֲנִי צְרִיכִים לְחִיוֹת בְּפֶסַח - חַג הָאֲמוּנָה!

שְׁלֵמָה מְלַכְנוּ אוֹמַר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים "כִּי עָזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה קִשָּׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה", כְּשֵׁם שֶׁכְּאֲשֶׁר אָדָם מְקַנָּה הוּא עוֹסֵק בְּזָה כָּל הַיּוֹם, וְכָל שִׁיגוֹ וְשִׁיחוֹ סָבִיב הַקְּנָאָה בְּזוּלָתוֹ, כֵּן לְהַבְדִּיל הָאֶהְבֶּה שְׁלֵנוּ לְהַקְּב"ה צְרִיכָה לְהַעֲסִיק אוֹתָנוּ כָּל הַיּוֹם, שֶׁכְּאֲשֶׁר נַעֲסַק בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נְבִיא מְכַד לְאַהֲבַת ה', וְכֵן אֲשֶׁר נִרְאָה אֶת הַבְּרִיאָה הַנִּפְלְאָה נִתְמַלֵּא בְּקִרְבָּה שֶׁל אֶהְבֶּה לְבוֹרָא.

וּלְפִיכֶּךָ צוּוּנוּ חַז"ל עַל 'בְּרַפְתַּת הָאֵילָנוֹת', שֶׁכְּאֲשֶׁר אֲנִי רוֹאִים שֶׁהַבְּרִיאָה מִתְחַדֶּשֶׁת בְּאֵיבִיב, זֶה זְעָקָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹרָא עוֹלָם שֶׁמִּכִּין לָנוּ פְּרוֹת מְתוּקִים וְנִפְלְאִים, שֶׁלֹּא נִחְיָה אֶת הַשְּׂגָרָה כְּדָבָר הַמוּבָן מֵאֵלָיו, אֶלָּא נִתְבַוֵּן בְּפְרוֹת הַמְּתוּקִים, בְּבְרִיּוֹת הַטוֹבוֹת - בְּיְלָדִים שֶׁהַקְּב"ה נוֹתֵן לָנוּ, שֶׁנִּתְבַוֵּן בְּבְרִיּוֹת הַטוֹבוֹת וּבְבִנֵּי מִשְׁפַּחְתָּנוּ, בְּחֻבֵּי שֶׁסְּבִיבֵנוּ שֶׁהַקְּב"ה מְבִיא לָנוּ, בְּכַדֵּי לְהַנּוֹת אוֹתָנוּ!

הַקְּב"ה רוֹצֵה שֶׁיְהִיָּה לָנוּ טוֹב וְנַעֲמִים! בְּכַדֵּי שֶׁנִּשְׁבַּח וְנִהַלֵּל אוֹתוֹ, אֲנִי בְּרִיאִים וְשִׁלְמִים, זֶה לֹא מוּבָן מֵאֵלָיו בְּכָלֵל, אֲנִי לֹא זְקוּקִים לְמַחֲוִיל חֲמִצָּן וְלְמַכּוֹנֵת הַנִּשְׁמָה, זֶה נִס!

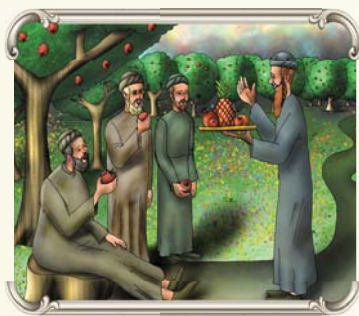
אֵל לָנוּ לְהַשְׁאֵר אֲדִישִׁים, נְדַבֵּר מְכַד, נִתְמַלֵּא בְּשְׂמִיחָה, נִשְׁדַּר סְבִיבֵנוּ שֶׁה' מְרַעִיף עָלֵינוּ טוֹב, נִקְרִין אֶהְבַּת ה', וְכֵן אֲשֶׁר הַיְלָדִים רוֹאִים אָבָא חַיּוֹבֵי, אָבָא שֶׁעוֹסֵק בְּחֻסָּד, שֶׁמִּתְפַּעֵל מְכַד הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ לוֹ, זֶה חוֹדֵר לָהֶם לְעִצְמוֹת, וְזֶה מִצְוֹת "וְשִׁנְנַתֶּם לְבַבְכֶּם" כָּל הַשָּׁנָה כֹּלָה בְּכָל מְקוֹם.

וְכֵשֶׁם שֶׁכְּאֲשֶׁר כָּלֵל יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּמִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַמִּצְרַיִם וְהַקְּשָׁיִים שֶׁל תְּקוּף הַשְּׁעֵבּוּד, הֵם צְעָקוֹ לְקַב"ה זֶה שֶׁמַּע אֶת צְעָקָתְכֶם. כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁעוֹבֵר קְשָׁיִים וְיְסוּרִים, זֶה תִּזְכָּר מִהַקְּב"ה שֶׁיִּתְקַרֵּב אֵלָיו, שֶׁיִּשְׁעֵנוּ עָלָיו לְבָה, כִּי הַיֶּצֵר הָרַע מְנַסֶּה בְּכָל עַת לְהַשְׁכִּיחַ מֵאֲתָנוּ אֶת הַקְּב"ה ח"ו, שֶׁנִּחְיָה בְּהַרְגָּשָׁה שֶׁאֲנִי מְסַדְרִים וּמְסַתְּדָרִים בְּכַחוֹת עִצְמוֹנוּ.

בְּרַם, ה' חָפֵץ שֶׁנִּהְיָה קְרוֹבִים אֵלָיו בְּכָל עַת, וְכֵן אֲשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם קִשָּׁה, עָלָיו לְשׂוּחַח בְּכָד כְּמוֹצָא שְׁלָל רַב, וּלְנַצֵּל אֶת הָעֵנִין לְתַפְלוֹת וְקִרְבַּת ה', הָיוֹת שֶׁמְלַבֵּד שֶׁהַתְּפִלָּה הִנֵּה הַדְּרָךְ וְהַצִּיּוֹר לְקַבְּלַת הַשְּׂפַע, הִיא בְּעִצְמָהּ יוֹצֵרַת חֲבוּר וְדְבָקוֹת בְּבוֹרָא יְתָרָה, וּבְכַדֵּי שֶׁנִּתְפַּלֵּל כְּרַאוי עָלֵינוּ לְהִאֲמִין שֶׁהַקְּב"ה עִמָּנוּ. כֵּן! הַקְּב"ה מְסַתְּבֵב כְּכִיכּוֹל בֵּין בְּנֵי הָאָדָם וּמְבַקֵּשׁ לְשִׁמּוּעַ מִי מְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, מִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, מִי רוֹצֵה אֶת קִרְבָּתוֹ.

כְּמוֹ שְׂדוּד מְלַכְנוּ אוֹמַר בְּתַהֲלִים "אֶהְבְּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי, כִּי הִטָּה אֲזוֹנוֹ לִי". הַקְּב"ה מְטָה אֶת הָאָזֵן לְמִי שֶׁמְדַבֵּר אִתּוֹ, לְמִי שֶׁמְדַבֵּר מִמֶּנּוּ. לְמָה לְחַכּוֹת לְצְרוֹת בְּכַדֵּי לְדַבֵּר עִם ה'! לְמָה שֶׁלֹּא נְדַבֵּר עִם ה' עַל כָּל הַטוֹב שֶׁהוּא מִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ, לְמָה שֶׁלֹּא נְבַקֵּשׁ עַל הַיְלָדִים עַל הַצְּאֲצָאִים שְׁלֵנוּ עַל הָאִשָּׁה עַל הַבְּרִיאוֹת, עַל אִין סִפֵּר דְּבָרִים טוֹבִים.

יְדוּעַ מְגִדוֹלִים וְצִדִּיקִים שְׂאִין שׁוֹם תְּפִלָּה שְׁבָה רִיקָם. הַקְּב"ה שׁוֹמַע כָּל תְּפִלָּה, וְגַם אִם לִפְעָמִים לֹא רוֹאִים אֶת הַיְשׁוּעָה, מִיַּד

בְּרַפְתַּת הָאֵילָנוֹת - זֶה זְעָקָה שֶׁנִּתְבַוֵּן בְּפְרוֹת הַמְּתוּקִים, בְּבְרִיּוֹת הַטוֹבוֹת כְּבִנֵּי מִשְׁפַּחְתָּנוּ. בְּחֻבֵּי שֶׁסְּבִיבֵנוּ שֶׁהַקְּב"ה מְבִיא לָנוּ, בְּכַדֵּי לְהַנּוֹת אוֹתָנוּ!

ובמצוות, לקחת את הילדים ולרקוד אתם במלים משלנו, על כל הטוב שיש לנו.

וזה שגאמר על דוד שגלי מסכתא, הוא גילה את הלב שלו, הוא הקרין סביבו קרבת ה'. ולמרות שדוד היה משפל על ידי אחיו ובית אביו, וכמו שגאמר (תהלים סט) "מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי", בכל זאת הוא שתק ושתק, והיה 'אבן מאסו הבונים שהיתה לראש פנה.

לפי הלל הזקן צריה לעשות כורה בקדי להנות מהאכל שהקב"ה נותן לנו ומתוך כך להתבונן בחסדי ה' שעמנו תמיד, ולחוש את קרבתו שזו החרות האמתית. כדאי אתא בגמרא (תענית כו.) שאין אומרים הלל אלא על נפש שבעה - שעל ידי שאדם אוכל, הוא רואה את רב טובו וחסדו של ה'! יתברך ובאפשרותו להודות לו כראוי.

העבודה של פסח, לשוח עם הפה בבית, המצוה שקימת בפסח גם בזמן הזה והיא מהתורה, (חויץ ממצה) זה 'והגדת לבנה' 'ושננתם לבניה' - לשבת עם הילדים בבית, ולספר להם את כל החסד שה' מרעיף עלינו, שה' אוהב אותנו ובוחר בנו לעם, ואנו עבדיו הנאמנים, להתבונן בכל הטוב שיש לנו, ולעשות מכה עסק, והילדים קולטים מה חשוב לאבא, האם הוא מדבר מה? האם הוא מקים ושננתם לבניה על ידי שהוא מאיר להם עם השנים את המתקוות שבתורה ובמצוות, או שהוא מלמד אותם את הכל בלחץ ובקשי, ככעס ובמרמה. פסח זה זמן שאנו אוכלים בשור צלי אש, בכדי להכניס בילדים את המתקוות והשמחה שבחגים

איתא בגמרא (פסחים קטו.) שהלל היה כורה את הפסח עם המצה והמרור ואוכל. ואפשר לרמז בזה על פי דרוש שהאדם צריה לכרה את הטוב והרע יחד, מתוך ידיעה ששניהם מאתו יתברך ולטובה, וגם המדות שגראות רעות צריה להשתמש עמם לטובה - במקום הנכון, וכשם שהמצוה המסמלת לאמונה בהשגחתו הפרטית, מקיפה וכורכת יחד את המרור הרומז לרע ואת הבשר הרומז לטוב.

פנינים מזוירים

אנו נדבק בדרךיהם שיהיה שם שמים שגור על פינו, שנעשה ענין גדול מכל גס מכל מארע.

בכל זמן שאנו עם הילדים נדבר מגדלת הבורא, נספר ספורים על תלמידי חכמים וצדיקים לדורותיהם, היאך הם היו קרובים לה, על אהבת ישראל שפעמה בקרבם, ועל המדות הטובות, שהיו נר לדרפם. וזה מה שחודר לילדים. הקב"ה ברא את כל הילדים תמימים, בכדי שיקלטו את התמימות הזו, שהיא יסוד היהדות.

התורה מצוה אותנו בליל הסדר, "והגדת לבנה". התכלית של יציאת מצרים, זה שנהיה לעם שעוסק בתורה הקדושה, ונוציא מהלמוד נאמנות לבורא, וננחיל את התורה הזו לדורות הבאים אחרינו.

כמה מרגש לקרא ולשמע ספורים על אנשים בשואה שעם כל הזעות והקשיים והיסורים הנוראים שהיו מנת חלקם, הם התעלו מעל הכל, והתמלאו בחיות ובחשק מכל מצוה שזכו לקיים בגיא צלמות, היות שהמצוות הנם מזון נצחי לנשמה, ומקשרות אותנו עם הבורא.

וכמוכן שמטל עלינו להזהר מכל פגעי הטכנולוגיה ומכל המכשירים הטמאים, שהופכים את לב האדם ללב אבן, ואוטמים את המחשבות מלחשב על הבורא ועל תכלית ביאתנו לעולם הזה החולף והארעי, שמשקעים את האדם בני' שערים של חמירות והגלי העולם הזה.

בל נהיה שאננים ואדישים, נעשה עסק מכל מצוה, נבוא הפיתה עם הרגשה שה' אתנו שה' טוב ומטיב נראה את כל החסד שה' מקיף אותנו, ונעשה מכה עסק, נרקד עם הילדים נאמר להם: 'ילדים יקרים כמה ה' אוהב אותנו, כמה אנחנו אוהבים אותו יתברך! וכך נפרט חסדים וטובות שיש לנו.

ננצל את שהותנו בעולם לרכש עוד נאמנות לבורא, עוד נאמנות לגדולי ישראל, לבני בתינו, לאנשים שסביבנו, ועל ידי כן נזכה לחיים טובים ומאשרים בזה ובבא אמן.

אבותינו ואבות אבותינו שחיו טרם עידן כל הטכנולוגיה וחסר ישוב הדעת שבקימינו, היו יושבים בבית ומחזירים לילדיהם אמונה טהורה בבורא, אמונת חכמים ספורי צדיקים, ואף

בפסח אנו אוכלים מרור ומצות - לחם עני, ויש להבין, אם מוטל עלינו להרגיש חרות בפסח, מדוע אנו אוכלים מאכלים המזכירים לנו עבדות? עוד יש להבין מה שנוצטוונו לעשות סבה מפסלת גרן ונקב, שזה דבר שאין בו כל כך חשיבות. ואף הספה צריכה להיות עראית, למרות שהספה הנה פגוד ענני הכבוד, שהיה לכל ישראל נוחות גמורה, שהיו מנקים ומכבסים ומגהצים את בגדי כלל ישראל, ונותנים בהם ריח טוב, וכו' היו העננים רכים ועננים לכל ישראל ושאר כל הדברים הטובים שהיו בהם. ויש להבין מדוע?

ונראה לחדד את הענין ולהבינו על פי משל: שמוכא בשם גדולי החסידות, לבן מלך שסרח ובגד באביו, והמלך גרשו מביתו. והלך בו המלך והדרדר עד שהגיע ליערות, התגעגע המלך לבנו מחמדו, וראה שבו נעשה חמרי מאד ואין עם מי לדבר, ונצטער על כך מאד. שר המלך הנאמן ראה בצערו הגדול של המלך, והציע לפני המלך שייתן לו להוציא את בנו. באשר הגיע השר לבן המלך התנהג אף הוא בחמוריות גדולה כבהמה, ולאט לאט התחבר עם בן מלך שנתן בו אמון. לימים, אמר השר לבן המלך: וכי אסור לנו להתנהג גם כבני אדם ולאכל מאכלים טובים?! הבה נאכל כמו בני אדם, ונלך לעיר ונלמד את כלם להתנהג כבהמות, ואכן כך עשו. באשר הגיעו לעיר, אמר השר לבן המלך: הבה נלך למלך ונגלה לו את תכניתינו. באשר הגיעו למלך, נזכר בו המלך ברב הפאר וההדר שהיו לו בילדותו בארמון המלוכה, ואף המלך נתן לו עשבי מרפא, ועי"כ שב בו המלך לבריאותו ולצלילות הדעת.

הנמשל הוא: באשר כלל ישראל היו במצרים, נפלו למ"ט שערי טמאה והרגישו כמו המצרים, עד שלא אבו לצאת ממצרים, ולכך בא משה והוציאם למדבר דוקא, מקום ציה ושקמה ושם הטעימם מהדעת של ה' יתברך באשר הם היו בשפלות והכנעה, מתוך ידיעה שאין להם כלום משלהם, והם נמצאים בידי של הקב"ה שהוציאם ממצרים, ודואג לכל מחסורם, החל ממקום לדור בו, פרנסה אישית, ושאר כל הדברים הנצרכים לכל אחד ואחד בפרוטרוט.

וזה ענין המצות שאנו אוכלים, בכדי שנוכר את האכל שאכלנו במצרים, לחם של עניות. וכמו שאנו אומרים בליל הסדר: 'הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים', שבמצרים עצמה כלל ישראל יכלו לאכול רק מצות, כמו שכתבו חלק מהראשונים. ובכל שנה ושנה אנו מוציאים את הלחם ואת כל החמק, להזכיר לנו את העבדות - שנגיש שבעה ימים שהיינו עבדים במצרים, ועל ידי כן נהיה בענוה ושפלות. וזה מביא לאדם חרות אמיתית, שהוא יודע שאינו מנהל מאומה, אלא כל מנהל על ידי הבורא ב"ה ואנו עבדיו, וא"כ אין לנו שום על ודאגה, כי האדון ה' דואג לכל צרכינו. וזה שדוד המלך עליו השלום פותח את ההלל במלים הללו עבדי ה' שכל ישראל נקראים עבדי ה', מפני שישוד היהודי זה שהוא נשען ונסמך על הקב"ה, בעבד שסמוך ובטוח על אדונו, שישדר לו את כל צרכיו.

ואף בספות אנו יושבים תחת פסלת גרן ונקב, לזכר את כל העבדות שהייתה לנו במצרים, ולעתים קר או חם בספה, על מנת שנגשיל, שה' נותן לו בכל עת בית נעים עם כל הטוב שבו. ואף בפסח אנו מודים שיש לנו לחם ואכל בשפע כל טוב, ומעריכים את כל הטוב.

כל שהיא, בתגובה לשאלתי חיד האברך בבישנות מה והחל לספר ספור מזהים.

הנני מתגורר אי שם במרפז הארץ, לפני שלש שנים בדיוק הצרכתי לסדר איזה ענין בירושלים, ונודמו לי לנסע באוטובוס שדרך מסלולו היה ברחוב יחזקאל, הייתי אז צעיר חלוני האוטובוס התנהל בעצלתיים כדרכו בכל השנה, ובפרט בערב פסח, כשהגענו להצטלבות של הרחובות יחזקאל ואבינעם ילוי הוא בקשי זז, התקלות של אנשים הפריעה לתחבורה הצבורית.

אחד הנוסעים הציץ מהחלון והבחין בהתקלות של חרדים והחל מיד לרטון בקול 'שוב החרדים עושים הפגנות!', הפעם היה זה הנהג שהתנדב להגיע, 'לא זו לא הפגנה אני מכיר את זה מכל שנה, במשך כמה ימים מגיעים משאות ענקיות ופורקות כאן סחורה, ואחר כך מחלקים כאן מוצרי מזון למשפחות ברוכות ילדים בחנם...' סים הנהג את המונולוג.

נדהמתי למשמע אנו, מעולם לא ראיתי כזה דבר עיני נצמדו לשמישת האוטובוס, אף לא הייתי מסגל לבלע את כל המראה הגדול הזה בבת אחת, האוטובוס המשיך במרד רחוב יחזקאל.

נולדתי בבית חלוני המשיך האברך בנימה אישית, המחזות שנגלו לעיני ברחוב יחזקאל הסעירו את רוחי ולא נתנו לי מנוח, גמלה החלטה בלבי שבסופו של יום אני מכרח לחזור למקום! ואכן חזרתי, שעתים תמימות התבוננתי בחלוקה המסורתית.

אינני יודע איך זה קרה אבל עבדה שהדברים ששמעתי והמחזות שראו עיני נתנו לי דחיפה עצומה להתענין ביהדות, שמיביאה לב טוב שעוזר ומסייע לזולת בחנם, וללא קולות של מצה ומריכה אלא בישוב הדעת ובנחת.

במהלך החדשים הבאים התעמקתי ביהדות, הצטרפתי לשיבה והתחלתי לשמור תורה ומצות, בהמשך אף הקמתי בית כשר ונאמן בישראל.

ומני אז בכל שנה אני בא למקום הזה שמחלקים בו קמחא דפסחא, ומודה לבורא כל העולמים על החסד העצום שגמל עמי במה שקרבני ליהדות, שמלאה בחסדים ובנתינה לזולת.

התרגשתי לשמוע את דבריו של אותו אברך, והוא המשיך ואמר, 'אתה רואה את התינוק שלי בעגלה, קראתי לו פסח, בכדי שתמיד אזכור את החסד שעשה עמי הבורא'. מספור נפלא זה נלמד לתת ולהעניק לזולת, גם שלא על מנת לקבל פרס, ובזה נזכה לכל טוב בזה ובבא אמן.

בחכמה יבנה בית

פרשת צו תשפ"ג

כמה אפשר להבליג

רבינו הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע כותב בצעטיל קטן (אות טז): "האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע, לכן יזרז את עצמו לתקן מידותיו בשנת י"ח דוקא", ע"כ. רבינו לא מפרש מדוע דוקא בשנת י"ח, אבל יתכן שהכוונה הוא, מאחר ובגיל זה מתקרב האדם ליום חופתו, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"ג): בן שמונה עשרה לחופה, וההצלחה בחיי הנשואין תלויה בעבודת המידות, לכן עליו להזדרז לתקן מידותיו.

הבית הוא כור ההיתוך למידותיו של אדם.

משה הוא אברך עדין ורציני, שלוקח מטלות ברצינות אבל גם ממחר לסיימם, להיות כבר אחרי.

בתחילת בין הזמנים, ביום ראש חודש ניסן, אחר התפילה חזר לביתו מוכן ומזומן לעבודת נקיון וביעור החמץ בביתו. הוא התייעץ עם זוגתו במה ואיפוא להתחיל, וסוכם ביניהם שהיום עושים את חדר הילדים.

מאמירה למעשה, משה החל להכין את החדר לקראת שטיפה

איך נוכל לשמור על הארונות מפני משהו חמץ, עדיף לחזור לתכנית המקורית - לנקות את חדר הילדים. אדם אחר יכל להתפוצץ במקרה כזה, רגשות ליבו היו מבעבעות והכעס היה פורץ בקול רעש גדול: עד כאן! יש גבול כמה אפשר לשגע אותי, עבודה של שעה נוספת הולכת לאיבוד, בזמן הזה יכולתי כבר כמעט לגמור לנקות את כל חדר הילדים.

אבל משה עדין הנפש חישב את מהלכיו במהירות, ואמר: אכן, יש צדק בדברים, החזיר את כל חפצי המטבח למקומם, ולאחר כחצי שעה עבר לחדר הילדים, והחל במלאכתו כבתחילה, אירגן ופינה את מה שצריך וסוף סוף החל במלאכת הנקיון וביעור החמץ.

קשה לדמיין סיטואציה כזו ממש בימינו, צריך להיות גאון במידות ובעל מזג סבלני במיוחד, בשביל לעבור דבר כזה בשלום, אבל מעין זה, באופנים אחרים, יכול לקרות וקורה גם בזמננו, ובשביל לצלוח אותם בשלום צריך לעבוד על המידות.

לפני כתשעים שנה, היה גם היה סיפור כזה, בעיירה ראדין אצל ה"חפץ חיים", לא בערב פסח אלא בערב סוכות.

לעת זקנותו, לאחר שנפטרה אשתו, נשא החפץ חיים זי"ע אשה בזיווג שני. בהתקרב חג הסוכות יצא החפץ חיים לחצרו, ובנה

ונקיון, הוא הוציא את כל החפצים שנמצאים בחדר, סידר את כל הדברים האחרים שבחדר, ואחר כחצי שעה של התארגנות כשרצה כבר להתחיל עם הנקיון, מגיעה זוגתו ואומרת לו: במחשבה שניה אני חושבת, שמוקדם מידי להכשיר את חדר הילדים, אתה יודע הילדים נכנסים ויוצאים, קשה לשמור עליהם שלא יכניסו פה חמץ, עדיף אולי להתחיל עם ארונות המטבח.

מה כל אדם רגיל היה עושה במצב כזה?

במקרה הטוב היה אומר: סליחה, עכשיו אומרים את זה, אחרי שעבדתי כבר חצי שעה, כל זה היה לריק, גם איבדתי זמן וגם התאמצתי לשוא, איפוא ההתחשבות?

אבל מידענו משה, עבד על עצמו, לא התעצבן ולא אמר מילה, אלא הבין לליבה - או שכן או שלא - התחשב בדעתה, החזיר את כל החפצים של חדר הילדים למקומם, ואחרי כחצי שעה עבר למטבח. כמעשהו בחדר ילדים כך מעשהו במטבח, החל לארגן את המטבח לעבודה, הזיז חפצים ורוקן ארונות, ארז דברים בארגזים כדי לפנות מקום, הביא חמרי נקיון והתכוון להתחיל בעבודה.

ואז ברגע האחרון מגיעה שוב זוגתו ואומרת לו: חשבתי שוב, ולא נראה לי שאפשר כבר לנקות במטבח, עדיין מסתובבים כאן, מבשלים פה ואוכלים פה חמץ,

שעות מענה:
בין 2:00-4:00 בצהריים
ובין 9:00-10:00 בערב

קודם, ושוב אמר: לא! אם אפשר בבקשה להביא אבטיח טוב יותר לכבוד המלך. עשתה האשה רצון בעלה, ומיד שבה כשהיא נושאת על ידיה אבטיח מרהיב עין, הזקן בדק היטב את האבטיח, ואמר: נו, זה אבטיח טוב. חתך ממנו חתיכה הראויה להתכבד - והגישה למלך.

בתום הסעודה הודה המלך לזקן על האירוח החשוב שנתן לו, ופנה אליו בשאלה, אמור נא לי בבקשה: כמה זכיתם אתה ואשתך לאריכות ימים? הזקן קימט את מצחו, חיך מעט וענה: אדוני המלך, סוד אריכות הימים שלנו, נובע מהכבוד ההדדי שאנו נותנים זה לזה.

הנה למשל המשיך הזקן: בודאי אדוני המלך שם לב, שאשתי הביאה אבטיח שלש פעמים, וכי אדוני המלך חושב שיש לי מחסן של אבטיחים בבית? לא ולא, בסך הכל יש לי אבטיח אחד, והוא אותו אבטיח שהובא שלש פעמים. והנה כשאמרתי לאשתי להביא אבטיח אחר, היא אמנם ידעה שאין אחר, אבל הבינה מיד את כוונתי, שרצוני לכבד את המלך ולהראות לו שאני מחפש בשבילו את הכי טוב, ולכן חזרה והביאה בזריזות אותו אבטיח, וכך בפעם השלישית, ולא כעסה ולא התרעמה על שאני מטריח אותה זה שלש פעמים, אע"פ שבכל פעם היתה צריכה לרדת למרתף ולעלות.

אכן אדוני המלך סיים הזקן את דבריו, זה הוא סוד אריכות הימים והבריאות שלנו.

ברכת

גוט שבת

און א כשרן פרייליכן פסח

אברהם וינד

מנהל הארגון

מדריך חתנים ומנחה נישואין

תגובות בדוא"ל 8448234@gmail.com

אדם אחר יכל להתפוצץ
במקרה כזה, רגשות
ליבו היו מבעבעות
והכעס היה פורץ בקול
רעש גדול: עד כאן! יש
גבול כמה אפשר לשגע
אותי, עבודה של שעה
נוספת הולכת לאיבוד,
בזמן הזה יכולתי כבר
כמעט לגמור לנקות את
כל חדר הילדים.

מופלג ובריא בגופו, והתפלא מאוד על הזכות הגדולה הזאת, של אריכות ימים ובריאות גם יחד.

באחד הימים עבר המלך סמוך לביתו של הזקן, והחליט להיכנס לביתו ולתהות על קנקנו. דפק על דלתו ונכנס. כמובן שהזקן התרגש מאוד, ושמח על הכבוד הגדול שנפל בחלקו, ומיד הזמין את המלך לארוחה טובה ובריאה.

בסיום הארוחה, קרא הזקן לאשתו, וביקש ממנה להביא אבטיח טוב לכבוד המלך. בזמנם לא היו אמצעי קירור, ולכן היו מניחים את האבטיחים בתוך מרתף עמוק. האשה הזקנה עשתה בזריזות את בקשת בעלה, ירדה במורד המדרגות של המרתף העמוק, ותוך דקות ספורות הגיעה עם אבטיח גדול ויפה בידה. הזקן לקח את האבטיח, לחץ עליו מכל הצדדים, דפק עליו בכפו, כדי לבודקו אם הוא משובח, ולבסוף פנה לאשתו בבקשה להביא אבטיח טוב יותר.

חזרה האשה בזריזות למרתף, והביאה אבטיח אחר גדול ויפה, הזקן חזר על אותן פעולות שעשה

את סוכתו במקום שרגיל לבנותה מידי שנה. לאחר שהיא עמדה כבר כראוי במקומה, יצאה האשה מן הבית כדי לראות את הסוכה, והמקום לא מצא כל כך חן בעיניה, ואמרה לחפץ חיים שהמקום בקצה השני של החצר, נראה לה עדיף יותר למיקום הסוכה, החפץ חיים בלא אומר ובלא דברים, על אף גילו המופלג, פירק את סוכתו שבנה בעמל רב, והעביר קרש אחר קרש לקצה השני של החצר, ובנה את הסוכה מחדש במקום אשר קבעה אשתו.

לאחר עבודה ויגיעה כאשר עמדה הסוכה על תילה, יצאה שוב האשה אל החצר, וכשראתה את הסוכה במשכנה החדש, שוב לא מצא המיקום חן בעיניה, והודתה לחפץ חיים שהצדק עמו, וראוי יותר לבנות את הסוכה במקום שהיתה בתחילה, ושוב החפץ חיים ללא אומר ודברים הלך בניחותא ופירק את הסוכה, העביר את הקרשים חזרה למקום הראשון, ובנאה בפעם השלישית במקום בו חפצה האשה.

כולנו יודעים, שאדם רגיל גם אם לא היה כועס, היה אומר, או שאת בעצמך תפרקי ותבני שוב את הסוכה, או שתישארי בבית, שהרי בעצם את פטורה מן הסוכה. אבל החפץ חיים בעל המידות הנעלות ביותר, התגבר והתעלה, פירק שנית את הסוכה ובנאה בפעם השלישית במקום בו חפצה אשתו.

מה זה אומר לנו? שלפחות במקרים קלים יותר, נדע שמותר לבן אדם לחשב מסלול מחדש, ולבקש לשנות את התכנית, וגם כשחושבים שהשני לא צודק, שווה לשתוק ולהשביע את רצונו.

והנה עוד מעשה דומה לזה שמובא בספרים.

מעשה במלך שפגש אדם זקן

לקבלת המאמר באימייל M0737881800@gmail.com

קול תודה

עלון ההתחזקות החודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

לעולם אודך

קול תודה
ארגון להפצת ההודיה לה'

מאמר של הודיה

נועם שמחת האביב

מרצון להיטיב לו באופן המושלם והמהנה ביותר. הנותן טרח להוסיף הנאה שולית כדי להראות לידידו שגם הנאתו הפעוטה הזו חשובה לו, ושווה לו לטרוח כדי להעניקה לו.

כך, ביציאת מצרים, המניעים כביכול של הקב"ה ליציאה לא היו ניכרים כלל, שהרי יתכן שהשי"ת הוציא אותנו רק מתוך הכרח המצב.

אולם, העובדה שהקב"ה דאג לנוחיותנו בצורה המעולה ביותר,

ואף סידר שיהיה לנו את מזג האוויר הנעים ביותר של האביב, העידה על האהבה הגדולה שמאחורי הנתנה. היא הביאה את עם ישראל להכיר באופן מוחש את טובו ית', ולהרגיש את אהבתו הגדולה אליהם - ששמח בשמחתם ובנוחיותם, ואף דואג להנאתם בתוספת הנאות שוליות. בזה, פתח הקב"ה צוהר בתוך ההסתר של העולם והראה את מידת טובו האמתית.

מסר זה חשוב כל כך, עד שהיסוד של לוח השנה העברי הוא העיקרון הזה שעלינו לחגוג את חג הפסח דווקא מתוך אהבה נעימה זו.

כל הבריאה מלאה "עטיפות למתנות"

ואכן, כך דרכו של הקב"ה בכל הנהגתו בעולם הנפלא שאנחנו נמצאים בו. הוא עטף את הפירות

כתוב בתורה (דברים ט"ז, א'): "שמור את חודש האביב ועשית פסח לה' אלהיך, כי בחודש האביב הוציאך ה' אלהיך ממצרים...".

התורה מזהירה אותנו לזכור, שיציאת מצרים היתה בתקופת האביב ואף חוזרת על עובדה זו ארבע פעמים. וכן כתוב בתהלים (ס"ח, ז'): "אלוקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות". מפרש המדרש (במדבר ג', ו'): "מהו 'בכושרות'? אלא כיון שיצאו ישראל ממצרים לא הוציאם אלא בחודש כשר לצאת, לא בתמוז מפני השרב, ולא בטבת מפני הצינה, אלא בניסן שהוא כשר לצאת בו לדרך, לא חמה קשה ולא צינה קשה".

והדבר טעון ביאור, כאשר כלל ישראל יצאו באופן פלאי מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה, האם מזג האוויר שחוו אז, כל כך חשוב להם ולדורות הבאים? האם לאדם שיוצא ממאסר עולם אכפת אם יורד קצת גשם? מדוע, אם כן, חוזרת התורה ומדגישה פרט שולי זה פעמים רבות כל כך?

מהוראה זו של התורה רואים שהעובדה שיציאת מצרים הייתה דווקא באביב, תוכננה מראש על ידי בורא העולם מתוך כוונה עמוקה.

ניתן להמשיל את הדבר לאדם שרוצה לתת מתנה יקרה לחברו, ולפני שנותן את המתנה הוא טורח להשיג נייר עטיפה יפה, עוטף את המתנה ומקשט אותה. עטיפה זו אינה הכרחית כלל, אולם טרחה זו, הנעשית כדי להוסיף הנאה למקבל, מראה על התחושות שלוו את נתינת המתנה עוד יותר מהמתנה עצמה.

ההשקעה ה"מיותרת" הזו כדי להנות את המקבל, מראה שהמתנה לא ניתנה מתוך הכרח בלבד, אלא

פנינים של הודיה

כתב מרן החיד"א זיע"א (הגדת מרן החיד"א): "ואפשר כי ראשי תיבות ישתבח שמך לעד מלכנו הוא ישלם. רמז שהקב"ה מרוב חסדיו ישלם גם למשבחים לשמו. אף כי אין בפנינו מענה, וקצר שכלנו לשבח, עם כל זה הוא יתברך ישלם במיטבא, שמידת הטוב להיטיב, וזכור כי עפר אנחנו ואין בנו כוח ושכל להלל ולשבח לשמו יתברך. ומעט אשר נשבח חשוב ומקובל לפניו יתברך, ולא עוד אלא שקובע לו שכר כיד המלך."

ביאר הרה"ק ה"שפת אמת" זי"ע (תרל"ב ליקוטים ר"ה מרור) את הטעם באכילת מרור בליל הסדר, להראות שגם הגלות ימי העינוי רואין עתה ומאמינים שהיתה לטובה ומשבחים על זה.

ורמז לזה הרה"ק ה"חתם סופר" זי"ע באחד ממיני המרור שיוצאים בהם ידי חובה בליל הסדר הנקרא 'תמכא', שהוא ראשי תיבות: תמיד מספרים כבוד א-ל, וביאר ב'ליקוטי מהרי"ח' שכוונת דבריו לרמז שאנו מראים בזה כי גם כשהנהגת השי"ת היא בבחינת מרור ו'תמכא' - עדיין אנו מספרים כבוד א-ל, ותמיד אנו מודים להקב"ה בכל מידה ומידה שהוא נוהג עמנו, מתוך ההכרה שהכל מאתו ית', וכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד.

מסופר על האדמו"ר רבי יוחנן טווערסקי מטאלנא זצ"ל כי עבודתו בקודש בליל הסדר היתה בהתלהבות יתרה וביראה עילאה. שנה אחת, באמצע עריכת הסדר נכנס אחד התינוקות עם בקבוק בירה בידו, ותהום כל העיר - כיצד אירע שמצאו חמץ גמור בליל הסדר?! אך כאשר הבחין הרה"ק בדבר, קם תיכף ממקומו בנחת והורה לילד להניח את הבקבוק על הארץ, נטל קערה וכיסה בה את החמץ, ועל הקערה פרס מפה לבנה לכבוד יום טוב. ואז פנה אל הילד המבוהל ואמר לו בחיבה: "הנני מודה לך על שזיכית אותי לקיים מצוות חז"ל (פסחים ו) 'כופה עליו כלי', וברוך המקום שזיכית לשמוע בקול חכמים...".

בקליפות יפהפיות ואף הוסיף להם ריחות נעימים, מילא את העולם בפרחים מרהיבים, ברא את היופי של שקיעת החמה וזריחתה, נופים מדהימים, מוזיקה נעימה וכל המאכלים והתבלינים הטעימים. הוא אף סידר שיתגלו בעולם כל ההמצאות המרובות המתחדשות, שעושות את חיינו לנוחים ולנעימים יותר, וכן יצר את כל בני האדם, שגורמים לנו שמחה ומנעימים את חיינו - חברים, ידידים, משפחה.

היינו יכולים להסתדר היטב בלי כל הדברים האלו, ובכל זאת בורא העולם דאג להמציאם, כדי להוסיף על הנאתנו ולשמחנו.

מהדגשת הנושא של נועם מזג האויר ששרה בשעת היציאה ממצרים, רואים שהקב"ה רוצה שנשים לב לדברים אלו ולמה שהם מגלים ומאירים, והוא טובו ואהבתו הגדולה של הבורא ית' אותנו.

משפטי אביב

האווירה בכל אחת מעונות השנה שונה, וכמוה בני האדם. יש אנשים שחשים תמיד בלבם את אוירת החורף - הם מלאים דאגות, פסימיים ועצובים. לעומת זאת, יש כאלו שמרגישים תמיד את שמחת האביב - עליזים ורואים את טוב החיים, ומרגישים בכל עת שהכל עתיד להסתדר על הצד הטוב ביותר. אנשים טובי לב אלו הגיעו לאמיתות ההכרה בטובו הנפלא של השי"ת העומד מאחורי כל מה שיש בעולם. הם מודעים לכך שהכל נוצר לטובתנו, על ידי אותו רבש"ע טוב שאוהב אותנו ושהמציא את נועם שמחת האביב. ■

שטר של תודה

להפליא... תודה ה' שזה רק שטר של 50 לא 100 ולא מאתיים!
וכך ליבי מתמלא שמחה ואני נרגע.
השעות חולפות, הילדים כבר נמים את שנתם עייפים מהיום
שחלף, פניהם מלאכיות ואני משתעשע איך בכלל אפשר
לכעוס עליהם...
ואז, אני מנסה ליצור פסיפס מרהיב מהשטר הגזור...
להפתעתי לא חסר פירור. השטר הושלם!
כהשתדלות, אני פונה לבנק הקרוב לאיזור מגוריי כדי
לשאול האם השטר קביל ואני מקבל מענה חיובי, רק שהם
שולחים אותי לבנק מרוחק.
גיסי שומע, מתחייך ומחליט לנסות בסניף הבנק שלו- ואכן,
הוא חוזר אלי עם שטר שלם- שטר במתנה. שטר של תודה.
מודה לה' על שזכיתי לדבוק בתודה בזמן הנסיון, וכמו תמיד כשמודים
בעת צרה - יש עניין שהכל מתהפך לטובה. ■

"קח" מגיש לי גיסי את השטר. "מתנה!" הוא אומר, חשתי שמחה מגילוי
אהבתו של ה' אלי ובפי התנגן "מזמור לתודה".
זהו סוף הסיפור. אבל בואו ואספר לכם איך הכל התחיל:
הכל התחיל בערב תמים.
הילדים רגועים, משחקים ואני בעיסוקיי.
פתאום, שקט לי מדי...
אני ממהר למטבח ולמול עיני נגלה מחזה נדיר ומסעיר:
עשרות פיסות ירוקות, קטנטנות פזורות ברחבי המטבח,
כן, ניחשתם נכון - זה היה שטר של 50 שקלים, שרלב תומי
וטיפשותי השארתי על השיש. ועכשיו הוא גזור לחתיכות...
אני לא יודע אם לצחוק או לבכות. מתלבט איך להגיב...
(למן אותו היום אין בביתנו מספריים זמינים עד אשר יגדלו
הנערים...)
תחושות של כעס ועצבנות עלו והציפו, כמעט השתלטו.
ואז, נשכתי את שפתיי, תפסתי את עצמי והתחלתי להודות לה'.
תודה על הילדים המתוקים, תודה שהמטוריקה העדינה שלהם מפותחת

מאפילה לאורה בזכות התודה

קורת גג...
התודה זרמה ולא פסקה. השתדלנו לראות את הטוב ולהודות לה' כל יום
במשך רבע שעה לפחות.
אמי שתחי' הצטרפה גם היא למאמץ ההודיה והבטיחה שאם נמצא את
הדירה שאנחנו חפצים בה, היא תפרסם בקול תודה ותאמר 3 מזמורים
לתודה ו31 נשמת כל חי'.
ואז, בלי הכנה מוקדמת, הגיעה הישועה:
יום בהיר אחד קיבלתי כוחות-לא-לי והודעתי למשכיר הדירה שעוד
חודשיים אנחנו עוזבים. (זאת משום שבחווה כתוב שאם רוצים לעזוב את
הדירה יש להודיע חודשיים מראש).
את ההחלטה הנחושה והנועזת הזאת החלטתי בלי שהיתה לנו באופק
שום דירה חלופית. עשיתי זאת מתוך בטחון מוחלט שהשי"ת לא ישאיר
אותנו ללא קורת גג, ובוודאי הוא ידאג לילדיו אהוביו באופן הטוב ביותר.
(במאמר מוסגר, כיום אני גם מבין שההודיה היומית לה' היא שנסכה בי
את הבטחון ואת האומץ הזה, מתוך התבוננות בחסדי ה' עמי עד היום,
התפשטה בי האמונה שכמו שהיטיב עמי עד עתה כך בוודאי ימשיך
להיטיב עמנו).
20 יום לפני שהיינו צריכים להתפנות מהדירה הקטנה והמלאת חסרונות
- מצאתי לפתע דירה: מישהו סיפר לי (בהשגחה פרטית מדהימה) שיש
דירה שמתפנה בדיוק מול מקום עבודתי. דירה גדולה, זולה, ועוד הרבה
מעלות שלא חלמתי עליהם. בדיוק הדירה שרציתי והשתוקקתי למצוא.
אמנם עברנו טלטלה לא קטנה עד שהגענו לדירה המיוחלת, אך בסוף
זכינו להגיע אל המנוחה ואל הנחלה. הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.
כמוכן שגם אמי זכתה לקיים את כל הבטחותיה ב"ה.
השיר והשבח לרבון העולמים על כל הטובות והחסדים שגמל איתנו. ■

רציתי לשתף אותכם בסיפור ייחודי ומופלא אשר ממנו אפשר להפנים,
שאין רע יורד מלמעלה וכל אפילה ונסיון אשר נתקלים בו בחיים מטרתו
היא כדי להתקרב להשי"ת, כדי שע"י זה ישפיע שפע ממקור עליון לאחר
העמידה בנסיון.
אנחנו גרים בירושלים. עד לפני כשנתיים גרנו בדירה קטנה מאוד, עד
אשר נאלצנו לחפש דירה מרווחת יותר, ורצינו מאוד שתהיה הדירה
שנקנה קרובה לשיבה בה אני עובד.
לאחר חיפוש קטן מצאנו דירה מרווחת במחיר מוזל מאוד, אך להפתעתנו,
לא עברה שנה למגורינו בדירה, והנה מתקשר המשכיר ומודיע: "עליך
לצאת מהדירה. אני מוכר אותה".
עוגמת הנפש היתה גדולה מכל הבחינות, ובעיקר נחלנו אכזבה גדולה, על
שלא נמצאה דירה חלופית לפי הצרכים שלי ושל בני ביתי.
בלית ברירה, כמה ימים בודדים לפני מועד היציאה מן הדירה, חתמנו
על חוזה על דירה ישנה וקטנה באיזור שלא רצינו כלל. וכאן היה נראה
שהעולם חשך בעדנו.
עם כניסתנו לדירה החדשה גילינו נזילות, סדקים, רטיבויות, ריחות לא
נעימים, ועוד קשיים שלא ניתן לתאר. קושי רדף קושי בדירה ששכרנו
בלית ברירה.
ובמצב הבכלל לא פשוט הזה, השי"ת ברב טובו וחסדו הזכיר לי את
ההודיה. מזה כמה חודשים שהתחזקתי בנושא, קראתי עלונים, ושמעתי
שיעורים. אף אשתי ואמי שתחי' התחזקו מאוד בנושא. הנה היתה לפני
הזמנות ליישם סוף סוף את מה שאני כל כך הרבה לומד.
הצעתי לאשתי, שנתחיל בכל זאת לראות מה טוב בתוך החושך והאפילה
בדירה הקטנה הזאת, ואפילו רשמנו תודות: תודה שכולנו בריאים, תודה
שיש מיטות, תודה שיש מטבח ויש לנו גם מה לאכול, תודה על העבודה
בישיבה, תודה על הילדים הטובים, תודה שבכל זאת, אחרי הכל, יש לנו

ניתן לתרום לארגון "קול תודה - לעולם אודך"

בקו הצדקה של "קהילות": 073.2757000 (קוד 8856)

או בטלפון: 055.6789852

ניתן להקדיש את העלון לע"נ או לישועה, וכן להקדיש התחזקות יומית בקו "קול תודה"

אנא צרו לנו
להמשיך להפיץ
את אור ההודיה

הדלקת נרות: 18:40

יציאת השבת: 19:32

רבינו תם: 20:17

ע"פ אופק תל אביב
י' בניסן התשפ"ג

טוב להסות בה'

834

ליל כל הברכות

צו התשפ"ג. שבת הגדול

הנה מגיע החג הגדול והקדוש בשנה, שבמרכזו הלילה הקדוש – ליל הסדר המקודש בקדושה עליונה. כמה מרגש לחשוב, כי בעת שיצאו ישראל ממצרים ישבו לערוך את ליל הסדר ולהודות לה' שגואל אותם ממצרים, ומאז ועד היום, שנה אחר שנה, דור אחר דור, במשך אלפי שנים, יושבים בית ישראל בלילה הזה ועושים את הסדר ומספרים ביציאת מצרים, בכדי להודות, להלל ולשבח לבורא שהצילנו ממצרים ועשה אותנו לעם. וגם אנו, זוכים ב"ה השנה להמשיך את השושלת הזו מאז יציאת מצרים. דבר מבהיל ביותר כותב ר' צדוק הכהן מלובלין (פרי צדיק, טז): 'כתוב בישיעה הנביא: "הַשִּׁיר יְהִיֶה לָכֶם – לְלֵיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג", כלומר, השיר הזה שאתם עתידים לשיר בגאולה העתידה, יהיה כמו השיר שאתם שרים בהתקדש ליל חג הפסח.

אומר רבי צדוק הכהן מלובלין: מי נתלה במי? קטן נתלה בגדול! והרי כאן כתוב שהשיר שישירו בגאולה העתידה יהיה כמו ליל הסדר. לומר שליל הסדר גדול אף יותר מזמן ביאת – המשיח! דבר איום ונורא שאם לא יצא מפיו של הצדיק, איננו יכולים לאומרו. אומר רבנו יונתן בן עוזיאל (על ברכת יצחק ליעקב) כי בלילה הזה יורדים טללי ברכה מהשמיים לברך את ישראל, כפי שהתברך יעקב אבינו מפיו של יצחק אבינו.

ואף כותב רבנו אור החיים הקדוש (שמות יב, מב) כי בלילה הזה ניצח אברהם אבינו בצורה ניסית את ארבעת המלכים, ואף שנחריב נפל בירושלים, וכן נרדה שנת המלך אחשוורוש והחלה ישועת ישראל. לומר שהלילה הזה כולו ניסים ומעלות גדולות, והקב"ה יורד עם כל הפמליא שלו לתוך בתי ישראל לשמוע עם המלאכים את הסדר שעושים ישראל ומספרים את הניסים שעשה ה' לעמו ביציאתו ממצרים. לכן, אומרים בעלי רשומות כי לילה זה נקרא 'ליל הסדר' לומר שכולו אוצרות וברכות, ו'סדר' הוא ראשי תיבות: 'סוד, דרש, רמז', לומר שאין בו פשט, שכל הנעשה בלילה הזה אינו כפשט. לא לחינם כותב רבנו החיד"א הקדוש כי כל מי שכועס בלילה הזה – מפסיד שפע גדול של פרנסה לכל השנה, שכן 'בפסח – נידונין על התבואה' (משנה ר"ה).

לכן, ישתדל האדם ביותר לחזק את אמונתו בחג הקדוש הזה, שכולו חג האמונה, להאמין בה' יתברך ועורר את בני ביתו בלילה הזה בסיפורי אמונה והשגחה בה' יתברך המנהל את עולמו בחסד וברחמים. לא לחינם כותב ה'נחלת יעקב' כי ארבע פעמים בשנה נוהגים ללבוש בגדי לבן, מפני שהקב"ה מכפר עוונותיהם של ישראל, והסימן שלהם הוא – 'כפרה': כ"פור, פ'סת, ר'אש השנה, ה'זשענא רבא. שבליל הסדר מכפר ה' עוונותיהם של ישראל. (מתוך דרשת הרב אברהם מימון שליט"א)

שנה אחת בערב פסח, ראו תלמידי של אור העולם 'הבעל שם טוב הקדוש' כי התנהגותו שונה ומוזרה מתמיד. בשעת בדיקת חמץ פניו היו קודרות וכאובות. לאחר מכן, קרא לעשרה מתלמידיו וביקש מהם לערוך עימו תיקון חצות בכוונה רבה. כעת היה ברור לכולם כי ישנה כנראה גזירה קשה באופק, אותה מנסה הצדיק לבטל. אלא, שגם למחרת בערב פסח לא השתנה המצב ופני הצדיק המשיכו להיות חיוורות וחמורות סבר. "אנא, כווננו היום בעת התפילה את הכוונות המיוחדות של ראש השנה", ביקש הבעל שם טוב מכל תלמידיו.

– ההמשך המרתק בעמוד 4 –

לרפואה, פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה ובי"ב. פנינה בת שושנה ובי"ב. אושרית בת פנינה ובי"ב. משה שמואל בן ולדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל, ליאור בן פרידה, אריאל בן רויטל. שרה חיה רפאלה בת רחל. ניסים חיים רחל בן לטיפה.

זיווג הגון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זש"ב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. בנס זכרים – הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן שמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נגיה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שלמה בן סעדיה ונדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גילי הכהן בן כוכבה. סוזן שושנה בת חביבה.

העלון מוקדש לרפואה שלימה נורית בת סימונה ועמרם

העלון מוקדש לעילוי נשמת שלמה בן שמחה ת.נ.צ.ב.ה

מעלת ליל הסדר

1. המגיד מגריידיץ זצ"ל כתב דברים חוצבי להבות על קדושת ליל הסדר: "ואף מי שנולד במזל רע, בבני - בצער גידול בנים וכדומה. בבריאות או בממון - יכול להתפלל על זה בליל פסח - ליל הסדר, ויפעל לשנות מזלו לטוב".
2. כתב האוהב ישראל מאפטא זצ"ל:

ליל הסדר

"בליל הסדר ניתן לפעול אמונה בלבבות הסובבים יותר מכל זמן אחר בשנה, על ידי סיפורי אמונה ביציאת מצרים".

3. כתב הזוהר הקדוש: "באותו הלילה שיצאו ממצרים היה האור מאיר כבצהרי היום בתקופת תמוז, זראו כל העם את דינו של הקב"ה במצרים, ובמשך כל הדורות מאיר לנו הקב"ה בלילה הזה... והקב"ה וכל הפמליא של מעלה יורדים לחזות בנועם זיו עבודת בני ישראל בלילה הזה על מנת לשמוע סיפור יציאת מצרים וכל עשיית הסדר".

פסח כשר ושמח!

טלפון במכירת חמץ
מצוי הדבר שאדם בחוה"מ פסח יוצא מביתו להתארח כמה ימים - ועליו לדעת שבטופס מכירת החמץ צריכים לכתחילה לכתוב את מספר הטלפון שלו, כדי שהגוי יוכל לתקשר איתו, ורבים לא זהירים בכך וכותבים רק את שמם וכתובת מגורם.

הנה כתב המשנה ברורה (סי' תמ"ט ס"ב) שאסור ליתן חמץ על גבי המחסן שמכר לגוי כיון שמראה בזה חוסר סמיכות דעת במכירה, ע"כ.

מזה ה'הליכות מועד' (פ"ח עמ' רמג) דהוא הדין שאם סוגר את דלת ביתו ולא מאפשר לגוי כניסה לבית, שיש בזה משום חסרון בסמיכות דעת המכירה, ולכן אדם שמתכנן לצאת מביתו בחול המועד לכמה ימים, צריך לכתחילה לכתוב את מספר הטלפון שלו בטופס המכירה, כדי שהגוי יוכל לתקשר איתו, או שישאיר

הרב שמעון טיקוצקי
ספר וחי' אהרית 34 יפ"כ

איך לספר?

עבר על 'שלוש בן עמרם' שלנו. "הנה נולד לו תינוק, מזל טוב! איזה תינוק חמוד. הוא ממש דומה לאבא, ובברית מחליטים לקרוא לו 'אליצפן' וסבתא תופרת לו את החליפה הכי יפה במצרים.

אבל אוי, מה קורה פה, שליחי המלך מגיעים, פורצים הביתה, ואחד מהם, מחמוד האכזר, תופס את התינוק החמוד, ולוקח אותו כדי להשליך אותו אל היאור!".

הילדים נכנסים לאווירה, הם מבינים את קושי השעבוד! כואב להם על המצב של בני ישראל, ואז כשמגיעות עשרת המכות, הם לא סתם שומעים, שלאיזה מצרי אחד היה דם באמבטיה! זה אותו מחמוד שלפני רגע זרק את אליצפן התינוק הגינג'י ליאור!

"מחמוד שותה דם ויורק בגועל, הוא מתעורר לקול קרקורי הצפרדעים, שמעירים אותו באמצע הלילה... מגיע לו! רשע שכמותו!". עכשיו יש טעם אחר למצה ולמרור, עכשיו יש טון אחר באמירת ההגדה ובשירת הפיוטים.

זה דורש קצת השקעה בתחילת הסדר, אבל זה גורם בהמשך לאמירת ההגדה לזרום בצורה חיה ואינטראקטיבית, כשכל אחד מהילדים מתכבד בתורו, לתאר כיצד מרגיש עכשיו שלום שלנו, מה הוא אומר עכשיו, איך הוא מגיב לקושי הזה, איך הוא מסתדר עם המכה הזאת...

העיקר לחיות את הסיפור ולתת לו צבע וטעם אמיתי!!

מספרים על ה'שר שלום' מבעלזא זיע"א אשר שימש בצעירותו כבעל קורא בקריאת המגילה, בהיכלו של החוזה מלובלין. לאחר שסיים לקרוא, נענה החוזה מלובלין, ואמר לו: "את הסיפור הזה כבר שמעתי פעמים רבות, אבל כמו שהאברך הזה מספר אותו - אף פעם לא שמעתי!..."

"כשאדם רוצה לספר לקהל לקוח: המשפחה והילדים, מתפללי בית הכנסת או סתם שולחן שבת עם חברים - רעיון עם סיפור, ובפרט בליל הסדר את סיפור יציאת מצרים, חשוב ביותר כיצד הוא מגיש זאת", אומר הרב שמעון טיקוצקי שליט"א, הסופר המבטיח והבולט בשנים האחרונות בציבור החרדי.

"כל אב שרוצה לספר לילדיו את סיפור יציאת מצרים כראוי, יכול לבנות בתחילת אמירת ההגדה דמות של מישו מבני ישראל, שהילדים יכירו אותה, את הדמות וגם יתחברו אליה.

זה יכול להיות דמות של אבא במצרים, או דמות של ילד, ילדה, או בחור. כדאי לתת לו שם מקורי, 'שלוש בן עמרם', למשל, לצבוע אותו בדימויים משעשעים, ותיאורים שקרובים לליבם של הילדים, ממש איך הוא נראה, מה הוא לובש, כמה ילדים יש לו, ואז אחרי שכל הילדים התחברו לדמות - אפשר לצאת לדרך, כשלאורך ההגדה אתה, עורך הסדר, 'מלביש' עליו כל קטע, כל פסוק, מסביר מה

הקמת הקדוש

מסכת קהלת אבות

כולנו מתכווננים לפסח עם כל המרץ, אך ישנה הלכה אחת החשובה אצל ה' יתברך יותר מכל, ואם האדם עושה אותה – הוא משמח את בורא עולם, והקב"ה מבטיח לשלם לו על כך בשמחה בחג ובכל חייו.

מצוה הזו נקראת – 'קמחא דפסחא'. וכפי שפסק הרמ"א (תכט, סעיף א): "ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח". וכתב רש"י (דברים טז): "אם אתה משמח את שלי (העניים והמסכנים)

– אני משמח את שלך (אשתך וילדיך)". איזו ברכה מיוחדת.

חקר 'המשנה ברורה' (שם): מדוע דווקא בחג הפסח תיקנו בהלכה נתינת מעות צדקה, יותר מכל חג אחר? ותירץ 'שער הציון' (שם): "ואפשר שמשום שפסח הוא זמן חירות ויושבים מסובים, וכל אחד בביתו שמח וטוב לב, ואין זה כבוד לה' שהעניים יהיו אז רעבים וצמאים, על כן נותנים להם קמח לכל הפסח, שיוכלו גם הם לספר יציאת מצרים בשמחה". כמה גדולה וחשובה המצוה הזו!

את המעשה המדהים הבא סיפר הרב יוחנן בוטמן שליט"א, שליח חב"ד בעיר חדרה: "היה זה בערב פסח, שעות טרם התקדש החג. משפחה מאיזור הצפון הוזמנה לעשות את ליל הסדר עם משפחתם המורחבת בעיר 'מודיעין'.

הבעל יצא עם כמה ילדים ברכב אחד בשעה מוקדמת, בעוד אשתו התעכבה עם בנה הגדול, עקב הכנות ובישולים אחרונים לליל הסדר.

היא לקחה על עצמה להכין את הבשרים והדגים ועדיין הדברים לא היו מוכנים. לאחר כמה שעות, העמיסה האם עם בנה הגדול את המאכלים לרכב ויצאו במהירות עם רכבם השני לכיוון העיר מודיעין.

אלא שלרוע מזלם, התקבל דיווח על תאונה ל"ע בדרך, והם נתקעו בפקק

שלא זו. השעה התאחרה ועוד כמה דקות מתקדש החג. הבינו האם ובנה שאין להם ברירה, והם נכנסו במהירות לעיר הסמוכה – חדרה. היתה זו הרגשה לא נעימה, כל משפחתם המורחבת במודיעין, והם עוצרים סמוך לבניין מגורים, ומתפללים שמישהו יסכים לארח אותם בליל הסדר. בחור דתי הפנה אותם למשפחה מסוימת. בבושה ואי נעימות הם דופקים בדלת ומתפללים לישועה.

"שלוס, נתקענו בחדרה, האם אפשר אולי בבקשה לעשות אצלכם את הסדר?" "כן, בשמחה", השיבה בעלת הבית, "אך רק רגע, אשאל את בעלי", היססה.

לאחר דקה שהיתה כמו נצח, השיבה: "תוכלו בשמחה להיות אצלנו. יהיה קצת צפוף אבל נסדר. אבל חשוב לנו מאד שתדעו – אנו צמחוניים שלא אוכלים בשר ודגים בסעודה". "אין שום בעיה", שמחה האשה ובנה, "אין לנו מחסור באוכל. יש לי כאן ברכב כמות של בשר ודגים שהכנתי ל-35 איש, אעלה אותם ואוכל בהם, אני ובני לבדנו, בלי להפריע לכם".

ואז, תוך דקות בודדות הם העלו מהרכב כמות של סירים וצידיניות מהרכב, עמוסים בבשר, דגים, קציצות, ומטעמים מיוחדים, אל מול עיניהם ההמומות של המארחים.

ואז אירע דבר מדהים: בעלת הבית שראתה והריחה את כמויות האוכל המיוחדות, ביקשה לדבר עם האשה ובנה בצד, כדי שילדיה לא ישמעו.

עם דמעות בעיניים פנתה בעלת הבית אליהם ואמרה: "זה ממש נס מה שקורה פה מול עינינו. אגלה לך את האמת, אמרתי לך מקודם שאנו צמחוניים ולא

אוכלים בשר ודגים, אך זה לא היה נכון. אנחנו כלל לא צמחוניים, אלא פשוט עניים!".

כבר שנים שנקלענו לחובות ולמצוקה כלכלית קשה, כך שאין לנו כסף אפילו לקנות עופות ודגים, וכדי שהילדים לא ירגישו צער או מחסור אנו מסבירים להם שאנו צמחוניים, ולא מכניסים לבית בשר ודגים".

היא ניסתה להירגע והמשיכה לספר לאורחת ובנה: "את האמת, שתיכננו לעשות את ליל הסדר הערב בבית חב"ד כאן בחדרה, כיוון שאין לנו פרוטה בכיס, אך עדיין צריכים לקנות מוצרים לפסח ולא ידעתי מה עושים.

פניתי לבעלי ושאלתי אותו: "מה יהיה עם צורכי החג? אנו לא בנויים נפשית לבקש נדבות ולאסוף מצרכים?".

בעלי הרגיע אותי ואמר לי: "אל תדאגי, ישועת ה' כהרף עין".

הבוקר, שוב פניתי אליו ואמרתי לו: "מה עושים? מהיכן תגיע הישועה?".

ובעלי חוזר ואומר לי: "אל דאגה, יהיה בסדר, ה' משגיח עלינו ודואג לנו, ואם הוא רוצה – הוא ישלח לנו אוכל מוכן עד לבית".

והנה, כעת ממש הדלקתי נרות עם בכי ודמעות לה' יתברך שלא יעזוב אותנו לבד במצב הקשה הזה בבית, ואז אני שומעת את הדפיקות שלכם, כשיש לכם מזון ואוכל בשפע ל-35 סועדים. זה נס גדול מול העיניים".

הם חגגו יחד את ליל הסדר בשפע גדול ובשמחה רבה. ואף אחר החג דאגה האם ובנה למשפחה הזו ועזרה להם להשתקם כלכלית ב"ה.

"כִּי בְּגִלְל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַךְ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדָיו" (דברים טו, י)

מבטיח הקב"ה בתורה לכל מי שיעזור לבניו הנזקקים.

נחשוב על הבתים היקרים של יהודים חסרי כל, ונעשה הכל ב"ה למלא את בתיים בשמחת חג, והקב"ה ייתן לכולם ברכה גדולה ושמחה עצומה!

פעם נכנס יהודי עני לפני חג הפסח אל הצדיק רבי דוד מטלנא ואמר: "בימים אלו באים הכול לשאול את הרב שאלות בהלכות הפסח. וגם לי יש שאלה גדולה: מה נאכל?". הביט הצדיק בפניו הכחושות והמורעבות של היהודי ואמר: "אתרץ לך את קושייתך", ובתוך – כך הוציא מטבע מכיסו ונתנו לו.

גזירת ליל הסדר

מסכת זו הסדר

– המשך מעמוד 1 –

לאחר התפילה אמר הבעש"ט חיזוק בדברי ביטחון בה".
"הביטחון האמיתי הוא", אמר הצדיק, "שגם כאשר האדם אינו רואה שום מוצא וישועה, הוא בוטח בה' ומאמין בישועתו הקרובה".
עוד אמר הבעש"ט: "אם רוצים לדעת אם יש לאדם ביטחון – מתבוננים אם יש בו שמחה".

לאחר שסיים את דבריו פניו נראו מעט שמחות, אך מהולות בחרדה. כך עבר ערב פסח, ברגשות מעורבים של שמחה הכרוכה במרירות-הנפש. בתפילת המנחה שוב ביקש הצדיק מכל תלמידיו לכוון את כוונות יום ראש השנה.
והנה, ליל הסדר הגיע. התלמידים הקדושים הסבו סביב רבם, וציפו בהתרגשות להסבריו ולדברי התורה הנפלאים שהיה נוהג לתבל בהם את אמירת ההגדה כבכל שנה. אך זה לא אירע באותה שנה.

הבעש"ט לא הרים את עיניו מן ההגדה כל הסדר. הוא רק קרא את הכתוב בנעימה משתפכת, ולא פסק אף לרגע קל מקריאתו. הוא לא הסביר הסברים ונתן דרשות כהרגלו.
הדבר גרם צער עמוק לכל התלמידים. הבעש"ט הקדוש השתתק, והיה שקוע בשרעפיו. דממה השתררה בחדר. גם התלמידים היו שקועים במחשבות ובהרהורים והתפללו שיחיש ה' ישועה. ואז, לפתע נשמע קול צחוק מפי הבעש"ט. התלמידים הביטו בו וראו כי עיניו עצומות, פניו לוהטות בשלהבת-קודש, והוא צוחק מתוך חדרוה פנימית עמוקה.
"מזל טוב!", פקח הרב את עיניו וקרא

בשמחה, "ברוך הוא וברוך שמו הגדול, שגם יהודים שכאלו הם בבחינת ישראל, ופועלים בשמיים יותר מאשר ישראל" בעל-שם-טוב".
התלמידים שמחו מאד, אך היו סקרנים מאד לדעת על מה מדובר.
הביט בהם הצדיק וסיפר: "כעת אוכל לספר לכם תלמידיי. אמש, בערב חג הפסח השנה נגזרה גזירה חמורה על כפר גדול של יהודים בסביבתנו. הגויים החיים סביבם החליטו ביניהם לעשות פוגרום

והרג בכפר היהודי בעת שהכל מסבים בליל הסדר. היו צריכים להיות הרוגים רבים ואסון נורא ל"ע".
בראותי זאת, ניסיתי לעורר רחמים לפני היושב במרומים. הדבר לא עזר, ולכן ביקשתי גם את עזרתכם, בתפילה ובכוונות. אך הגזירה והקיטרוג היה כה גדולים, שאפילו כל מעשיי ומעשיכם, לא הועילו. לפיכך, החלטתי להשתמש בכח הגדול של מידת הביטחון, ולהשליך את כל חששותי על אבינו שבשמים. מקודם, עם תחילת עריכת הסדר, לא הייתי רגוע מפני שידעתי כי שעת הגזירה הולכת וקרבה. אלא שממש לפני כמה רגעים התחולל פלא של ממש בשמיים בזכות זוג יהודים חשוך ילדים הגרים באותו כפר. האיש, יהודי תמים ישב עם רעייתו, קרא את ההגדה וסיפר לה את סיפור הצרות של בני ישראל במצרים,

ע"פ המדרשים. כשסיפר לה על הגזירה שזרק פרעה את כל הבנים ליאור, פרצה האשה בבכי מר. "אילו היה הקב"ה מזכה אותי בבן", אמרה, "לא הייתי מאפשרת לאיש לפגוע בבני, כפי שהוא הורה למצרים לפגוע בבניו.
הבעל, מצידו, ניסה להסביר לה כי ה' עושה הכל בצדק וברחמים, אך האשה הוסיפה וטענה בתמימותה: "אך איפה מידת הרחמים? הרי ה' רחמן, ואיך יכול הקב"ה להתנהג כך עם בנו יחידו? ואפילו אם אנחנו חוטאים לו, בכל זאת הרי אנו בניו". כך התנהלה ביניהם שיחה נוקבת-הבעל מצדיק את הקב"ה, ואילו האשה הכפרית הפשוטה, טוענת שה' היה צריך לרחם יותר על עם ישראל.
לאחר הכוס הרביעית נסתתמו טענותיו של הבעל, והוא אמר לה: "שכנעת אותי, אני חושב כמוך והצדק איתך".
הקב"ה צריך לרחם יותר על עמו". ומיד קמו שניהם והחלו לרקוד בשמחה על שהציל ה' את ישראל וגאלם.
סיים הבעש"ט הקדוש את דבריו ואמר: "באותו רגע, קיבלו בשמיים את דברי הסניגוריה של האישה הכפרית, וכאשר יצאו השניים במחול, נהייתה שמחה בכל העולמות והתבטלה הגזירה הנוראה. מיד גם אני שמחתי, ואמרתי כי יהודים פשוטים יכולים לבטל צרות וגזירות קשות יותר ממה שיודע ישראל בעל שם טוב לעשות, והכל בזכות הלימוד רחמים וסניגוריה על עם ישראל, בנו אהובו של בורא עולם".
ליל הסדר לילה גדול בשנה, בו זוכים לאכול מצה, לחם האמונה והרפואה, שכותב החת"ס (סי' קצ"ב) כי היא המצווה היחידה מהתורה שנותרה לנו מזמן הפסח בבית המקדש.

הקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב רוני בן אורלי, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו.
לזיווג הגון: בן בן נאוה, אביגיל בת מול.
לעילוי נשמת: ירדנה בת שדרה שושנה, הרב חיים בן מלכה, גרציה בת אודט עליזה, יוסף בן זוהרה.

לכל התורמים, המפיצים והקוראים היקרים
פסח כשר ושמח
יהי רצון שנזכה לאכול מהפסחים והזבחנים בבית המקדש, אמן!

יציד יתכן שאדם בדק את רכבו בערב פסח, אך בכל זאת אסור לנסוע בו בפסח?
עוד פרטים באתר: www.daniel777.com

קמחא קמחא
בואו ונעזור למשפחות אברכים תלמידי חכמים חסרי כל לקראת חספס - 052-7137136
לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

פרשת צו

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת י' ניסן התשפ"ג

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:42	19:34	20:20
18:40	19:32	20:17
18:42	19:33	20:19
18:41	19:33	20:18

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות ©

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן ב"י 050-4194600

אם הכעס דומה לעבודה זרה הרי שהרגיל בכך דומה לכומר

וכל קומה לפניך תשתתחו
הדרגה הגבוהה ביותר של השתחוויה היא, **כשהאדם** נראה עומד בקומה זקופה – ובתוכו פנימה כולו השתחוויה... (בוצינא דנהורא)

פסח לא דוחה ניסים עני אחד שאכל אצל בעל הבית, אכל ושתה הרבה מאוד, ולבסוף נטל כוס יין וטבל בה פרוסת חלה רכה שספג את כל היין ואכל אותה, וכן כוס שני ושלישי.
חרה הדבר **לבעל הבית**, אבל לא רצה לפגוע בעני, ולכן אמר לו ברמז למה משה רבינו היה **צדיק לעשות נס** בכדי לייבש הים, יכול היה לצוות על בני ישראל שיטבילו חלה וממילא יתייבש הים?
ויענהו העני: **כנראה כבודו שכח שזה היה בפסח.**

וידינו פרושות
אם כל ישראל היו עושים יד אחת, הייתה להם **יד ארוכה** שהייתה מגעת עד לכסא הכבוד, ואז ודאי לא היה חסר לנו **כ"א** (רבי דוד מלעלוב).

כח או מח נשר רעב ראה צב גדול, עט עליו וניסה לטורפו. אך לשווא, השריון הגן על הצב והוא לא יכול להגיע לבשרו. עבר במקום זרוזר צחק ואמר: **אם רצונך לאכול את הצב** עוף אל ראש הצוק והשלך ותו לקרקע, השריון ישבר ותוכל ליהנות מבשרו. עשה הנשר כדבריו ועף לראש הצוק והשליך את הצב, בינתיים **עף הרוזר מהר** ותפס את הצב ונימלט.
לעיתים הניבור עובד וטורח ומעבודתו נהנה הפיקח.

נס, שאין אדם יודע מחשבות הלב, ואם לא כך "מנין" לא יכלו לאסוף.

הכח של להתרחק...

כילי תורף אחד שבו כמה יהודים מבית המדרש שבסלנט לבתיהם. בדרך הבחינו בדמות אדם החופר באדמה. התקרבו למקום וגלו כי זהו הגאון רבי **זונדל מסלנט** זצ"ל. תמדה האנשים ושאלוהו לפרש מעשיו.
השיב הרב: **"בדרך זו עוברת אימי** כאשר היא הולכת לבית הכנסת הגשם והשלג שבשו את הדרך, והיא מלאה בוץ ורפש, לכן אני חופר במקום. רצוני לנקות את הדרך ולפנות לאימי, **מחר כשתלך לתפילה**, דרך נוחה מן הבית לבית הכנסת".....

לימים נשאל הרב שך זצ"ל על בעלת תשובה, אבי מאוד רוצה שאהיה אצלם בפסח, **אבל אינו כראוי**, אוכלים שם רק בהכשר הרבנות. צווה לה רבנו לילך לבית אביה ואת האכל הרבנית תשמח להכין לך דעי לך סיים רבנו... מין הבית לא מתנתקים.
לימים כאשר ראה רבנו את השמחות שעושים כיום, עם כל כך הרבה פזרנות, גנה ואמר איך עשו פעם בר מצוות... אביו של רבי איסר זלמן הזמין לסעודת הבר מצווה שלושה אנשים...

ממצרים לא יצאנו בכוחנו אלא הכל עשה ה' יתברך.

נקודה לפהשפה

כומר פוגש את ידידו הרב. אומר הכומר לרב "הרבה דברים לימדת אותי אבל דבר אחד אני רוצה ללמוד ואתה לא מוכן **אני רוצה שתלמד אותי גמרא**". אומר לו הרב "אתה גוי ויש לך ראש של גוי, אין סיכוי שתצליח להבין גמרא". הפציר הכומר ברב עד שהסכים. אמר לו הרב "אני מסכים ללמד אותך גמרא בתנאי שתענה לי על **שאלה אחת**". "טוב" משיב הכומר "מה השאלה"? "שואל אותו הרב "שני אנשים נופלים דרך ארובה, אחד יוצא מלוכלך ואחד יוצא נקי, מי מבין שניהם ילך להתרחץ"? "פשוט מאוד" עונה הכומר "המלוכלך יתרחץ והנקי לא". "אמרתי לך שלא תצליח להבין" אומר לו הרב "**בדיוק להיפך** הנקי מסתכל על המלוכלך, חושב שגם הוא מלוכלך והולך להתרחץ, המלוכלך לעומת זאת, מסתכל על הנקי חושב שגם הוא נקי ולא הולך להתרחץ". "על זה לא חשבתי" מסכים הכומר "שאל אותי עוד שאלה". "טוב" אומר הרב "שני אנשים נופלים דרך ארובה, אחד יוצא מלוכלך ואחד יוצא נקי, מי מבין שניהם ילך להתרחץ"? "פשוט מאוד" עונה הכומר בבטחון "הנקי מסתכל על המלוכלך, חושב שגם הוא מלוכלך והולך להתרחץ, המלוכלך לעומת זאת מסתכל על הנקי חושב שגם הוא נקי ולא הולך להתרחץ". "אמרתי לך שלא תצליח להבין" אומר לו הרב "אמרתי לך שלא תצליח להבין, רואה שגם הוא מלוכלך והולך להתרחץ, המלוכלך לעומת זאת מסתכל על הנקי חושב שגם הוא נקי ולא הולך להתרחץ. אם יש שם מראה, הנקי מסתכל במראה, רואה שהוא נקי ולא הולך להתרחץ, המלוכלך מסתכל במראה, הנקי חושב שגם הוא מלוכלך והולך להתרחץ, המלוכלך לעומת זאת מסתכל על הנקי חושב שגם הוא נקי ולא הולך להתרחץ. אם יש שם מראה, הנקי מסתכל במראה, רואה שהוא נקי ולא הולך להתרחץ, המלוכלך מסתכל במראה רואה שהוא מלוכלך והולך להתרחץ". אומר לו הרב "אמרתי לך שלא תצליח להבין, אתה גוי ויש לך ראש של גוי".

תסביר לי איך יכול להיות ששני אנשים יפלו דרך ארובה, אחד יצא מלוכלך והשני יצא נקי? (העורך)

נקל לומר עשרה חידושי תורה מאשר להתפלל תפילה אחת בכונה.

השנאה מקננת רק בליבו של **אדם החושש** שכולם "לוקחים ממנו", היא תכנס רק למוחו של **מי שחי** בהרגשה תמידית שהוא עשוק ורצוץ כל הימים, כאן לקח לו משהו דבר פלוני שהיה מגיע לו, **ושם גולו ממנו** דבר אחר, וממילא מתפתחות אצלו **רגשות של שנאה** כלפי הלוקחים.

כלל זה נקוט בידך: אם אדם חי בעולם בבטחון גמור שהקב"ה מספק לו את כל צרכיו, **ואין בכוחו** של אף נברא **לגזול** ממנו את מה שנקצב לו – ממילא אין מקום בליבו לשנאה, **ולכל יתר** המידות הרעות. אבל אם כל ימי חייו הוא מרגיש שעליו ללחום נגד מי שגזול ממנו את "המגיע לו", **מתפתחת בליבו** שנאה עזה ומשטמה לזולתו, וממילא האושר ממנו והלאה.

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

יהודי בא לרב ובוכה שאין לו כסף לחתן את בתו שהתארסה. "כמה יש לך?" שואל הרב. "חמשים אלף", עונה היהודי. "וכמה הצד השני רוצה?" ממשך הרב לשאול. "מאה אלף", עונה היהודי. "אוהר הרב. לא נורא. תתחייב על מאה, תביא את החמישים ולחמישים האחרים שיחכו". "לא הבנת", עונה היהודי. **אלו בדיק החמישים שיש לי**

ספר "חפץ חיים" בעת שיחת מוסר לפני תלמידיו, **התבטא הגאון רבי ישראל סלנטר** כי מן הראוי היה **שיקום משהו** ויחבר ספר מיוחד הן בעניני חומר האיסור לשון הרע על כל דקדוקיו, בהסבר הלכתי ומחשבתי. **בין השומעים** היה גם הגאון רבי **ישראל מאיר הכהן** שהיה עדיין אברך, על אתר **החליט לחבר** את ספרו חפץ חיים. חשב ועשה עד היום הזה נשאר הספר חפץ חיים הספר העיקרי ללימוד הלכות לשון הרע.

מסב כל הסיבות מגלגל את העניינים בעולמו כך שלא יידח ממנו נידח, **ולפעמים** אנחנו עומדים ומשתאים לנוכח הסיפורים המתרחשים בעולמנו, **שהביאו לכך** שיהודים יחזרו אל מקור מחצבתם על ידי שהתעוררו להפעיל את המוח ולחשוב מי מפעיל את העולם, ומי גורם לכל ההתרחשויות שתיחיינה. **שמענו** על סיפור מופלא שהתרחש אצל קבלן המתגורר במרכז הארץ, שחזר בתשובה שלמה **בעקבות מעשה** שהיה אצלו. קבלן זה שלא שמר עד היום תורה ומצוות, מתגורר בשכנות עם קבלן נוסף, יהודי ירא שמים, שזוכה לשמור תורה ומצוות מנעוריו. בין השניים קיימים **יחסים מצוינים**, ולמרות שהם אינם שותפים – **הם מסייעים** האחד לשני בעסקי הקבלנות והבנייה.

כי על פי האמת הצרופה הכל מוכן לאדם בעולם, **ואין מלכות נוגעת בחברתה** אפילו כמלוא נימה, ולאף אחד, יהיה החזק והעצום ביותר, אין רשות לחזור לתחומי השפעתו של השני. **אשריו** של אותו אדם המכוון את עצמו ואת בסיבתו למהלך חשיבה שכזה. **אשריו** בעולם הזה **וטוב לו לעולם הבא**.

אשמתו של אדם לא בחטאו אלא בכך שאינו עושה תשובה בכל רגע

שניים שנפגשו בשוק. אמר אחד לשני: הלויני מאה זהובים. תמה השני: איני מכירך כלל. החזיר הראשון: כמה תמיהים הבריות! כאן אין איש מלווני, משום שאין מכירים אותי, ובעירי אין איש מלווני, **משום שמכירים אותי...**

איש אחד הגיע לראיון עבודה. המראיין מסתכל בקורות חייו של האיש ושואל: "אני רואה שישבת בכלא. על מה? אם מותר לשאול." האיש מספר: "מתן שוחד." המראיין ממשיך לשאול: "אבל אני רואה שהשתחררת אחרי שבועיים, איך הצלחת להשתחרר כל כך מהר?" האיש עונה: "מתן שוחד..."

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הכנה למצוה הגאון רבי זלמלה מוולוז'ין נודע כמתמיד עצום. **לעיתים שכח** אפילו **לאכול** מרוב התמדתו. פעם אחת הגיע אביו לבקרו. באו אל רבי זלמלה והודיעו לו על בוא האורח, **בקשו** ממנו לסיים מהר את שיעורו ולהצטרף לסעודה לכבוד אביו. באו אל רבי זלמלה: "אם כך הוא, **עלי ללמוד** הלכות כבוד אב ואם, טרם אגש לסעוד עם אבי".

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

להשתמש בזריזות והעצלנות לעבודת ה'
"דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וקֶשֶׁב וְעֵז לא תאכלו... דם לא תאכלו".

התורה צייתה אותנו לא לאכול את החלב והדם, כיון שמקטירים אותם לה', ויש לשאול מדוע התורה בחרה דוק בשני החלקים הללו שאינם חשובים בבהמה, להקריב אותם לה', והלא מן הראוי להקריב לפניו יתברך חלקים חשובים ומכובדים בבהמה.

אלא רמז נפלא רמזה לנו התורה הקדושה, הדם מסמל את הזריזות והמהירות, דם זורם מהר, ואילו החלב שזה השומן מסמל על אדישות ומתינות. ומורה לנו התורה – כל חלב ודם לה', את הזריזות ומאידך את המתינות והאדישות צריך לתת רק לעבודת ה' יתברך.

אם יש איזו מעוזה ירוץ האדם וימהר לעשותה, ויהיה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, הוי רץ לדבר מעוזה (אבות פ"ד מ"ב), שאינו דומה מעוזה שאדם עושה אותה בזריזות והתלהבות למעוזה שאדם עושה אותה בעצלה, חלק גדול מהמעוזה זה עצם עשייתה בזריזות בחום ובהתלהבות, חם לפי בקרבי בקרבי תבצר אש (תהילים לט, ד).

ומנגד אם בא לו יצר הרע ומשכנע אותו לעשות עבירה, יתנהג האדם באדישות, "איני יכול כעת, אני עייף, ואתה עיף ונגע וירא אלקים..". (מושאל מדברים כה, יח).

אך בעוונות הרבים מה עושה היצר הרע? מהפך את היוצרות, לעבירות הוא מזרז את האדם וגורם לו שלא להתחשב לא בגילו ולא בכוחותיו, ומנגד לעשיית המעוות הוא מכניס בו אדישות, ועל כך מזהירה התורה "כל חלב ודם לא תאכלו" אל תשמש בזריזות ובאדישות לעורר עצמך, לעורר דברי היצר הרע אלא תקדישם לה' יתברך לקיום התורה ולשמירת המצוות, בכחינת הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, ונבור כצב, לעשות רצון אביך שבשמים (אבות פ"ה מ"ב).

יהי רצון שנזכה לעשות רצונו יתברך כרצונו תמיד, ונזכה בקרוב לראות בגאולת ישראל השלימה, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

במהותם עהורים סיבות חיצוניות מכשילות אותם ליד חטא

מלמד זקן הלך ובא לרבי **זאב וואלד** מזבארד'. המלמד **זיבר סרה** בתושבי העריה, על כי מרבים הם לישון ומכלים רוב ימיהם במיטותיהם. **סירב הצדיק** להטות אוזן לדברי הסרה והזקן הקפדן אינו מרפה. נענה רבי זאב וולאף ואמר: כל ישראל צדיקים הם, ישנים עתה, כדי להיות ערים לעתיד לבוא.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לילו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, וחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, יפה בת לאה, **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת צו תשפ"ג | גליון מקוצר ומשוחזר

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

עשרת המכות למצרים!!! עשר מהלומות לעם ישראל!!!

ממתי שאנחנו ילדים... תמיד סיפרו לנו שהקב"ה נתן עשרת המכות למצרים... ו... ואילו היהודים?? היהודים עמדו מהצד וצחקו... כרכרו סביבם ולא קרה להם כלום...

אבל!!! בינינו לבין עצמנו התיאור הזה הוא לא מדויק!!! (זה לא סתירה שככה צריך להציג את זה לילדים... אבל בינינו... זה לא תיאור נכון...) כי... כי אל תשכח: עם ישראל בעשרת המכות היו חלק בלתי נפרד מהעם המצרי... וממילא: ברגע שהקב"ה היכה את מצרים בעשרת המכות!!!! **בבחינה מסוימת זה היה עשרת המכות גם בשביל עם ישראל בעצמם!!!** אתה יודע למה??? כי בתוך הלב של כל יהודי היה איזה מצרי קטן... שמה בתוך הלב שמדגדג... לכל יהודי היה בתוך הלב איזה חיבור עמוק עמוק באופן אישי למצרים... **וממילא!!!** כשהקב"ה היכה את המצרים... הוא חלילה לא היכה את ישראל... רק את המצריים... אבל!!! אותו מצרי קטן שמדגדג בתוך הלב של ישראל... הוא כן חטף את המכה שלו!!!! עליו הקב"ה לא פסח... **הבנת את הרעיון...? אני אתן לך דוגמא:**

ברגע שהקב"ה היכה את היאור... והוא נהפך לדם ונהיה מסריח... אז בדיוק כמו שהמצרים עמדו מזועזעים מול האלוהים המדמם שלהם... **באותה מידה גם עם ישראל היו באותה סירה!!!** כי גם הם הרי סגדו ליאור ועבדו אותו לא פחות מהמצריים בעצמם... שהרי הללו עובדי ע"ז והללו... וממילא כשהיאור קיבל את המכה שלו... **גם הם קיבלו פה מכה!!!** גם הם עמדו נבוכים ומזועזעים מול האלוהים המדמם שלהם... **היום!!!! היום מאוד נחמד לנו לשבת מסובים** לבילי הסדר ולצחוק על המצרי הטיפש שהיאור שלו נהפך דם... והיהודי עומד מהצד וצחק על המצרי... **אבל נא לא לשכוח** שהיהודי הצחק הזה שעליו אנחנו מדברים- זה אולי אנחנו!!! פה!! עכשיו!!! אגרויסע חכמה... עכשיו... במבט לאחור זה באמת מצחיק... אבל היהודי שהיה אז!! בשעת מעשה!!!! בזמן מכת דם... הוא בכלל לא צחק... הוא עמד מול אמונה שהתרסקה לו מול הפנים בדיוק כמו המצרי... ה"מצרי" שבתוך הלב שלו קיבל מכה לכל דבר!! **רק מה בכל זאת ההבדל בין המכה שקיבל היהודי למכה שקיבל המצרי??** המצרי קיבל מכה אישית!!!! בורא עולם היכה את היאור ואותו ביחד... ואילו היהודי קיבל רק מהלומה... בורא עולם נתן מכה ליאור... וקורא אליך: בא בני היקר... בא יהודי... אתה לא קשור לזה... אתה הבן שלי... תתנתק מהמצרי שבך... תעזוב את היאור... תבין שזה כלום... ותשוב אלי- בני בכורי ישראל... **וכאן!!!!** כאן התחילה העבודה הפנימית הקשה של כל יהודי בינו לבין עצמו... האם לצאת גדול?? האם אני מקבל את הקריאה האישית הזו מאבא שבשמים?? האם אני מקבל את החיבוק האוהב הזה מאבי שבשמים שקורא לי להתנתק ממצרים **שהם** יקבלו את המכות **ואני** אתנתק מהם ואלך אחריו בארץ לא זרועה... או!!!! או שאני ממשיך להתעקש ולהיאחז בשארית כוחי בחיבור לארץ מצרים... ו... ומבחירתי האישית אעדיף לספוג את המכות שהם סופגים... **זה לא היה פשוט בכלל!!!!** והראיה: ששמונים אחוז לא עמדו בזה... זה הסיפור הגדול של שבת הגדול!!! באותו יום גדול הקב"ה ביקש מכל יהודי: הנה... כעת תקח את הכבש הזה שעד היום זבחת לו וכעת תזבח אותו!!!! תהיה מוכן לקום ולהכריז שכל הדם והמכות שהיו עד כה זה לכבש הזה... למצריים האלו... ואילו אני יצאתי גדול!!!! שבת הגדול זה אותו י' בניסן שהקב"ה קרא לכל יהודי ואמר לו: בא תהיה גדול!! תצא מפה גדול!!!!

כתוב כאן מסר מאוד חשוב:

לפעמים הקב"ה נתן מכות!!!! ואתה צועק אי... כואב... אבא שבשמים... למה אתה מרביץ...

עונה אבא שבשמים... **לא!!! יש לך טעות!!!!** אני לא מרביץ לך... אני מרביץ למצרים... רק אתה משום מה נדבקת למצרים... ואתה לא מוכן בשום אופן להתנתק מהם... ולכן בבחירתך האישית אתה סופג את המכות שלהם!!! חבל בני היקר... תתנתק מהם... למה אתה מכניס את עצמך בכח תחת המקל... או... כמה שזה מוכר... יש לנו כל מיני תפיסות עולם מוטעות בחיים... שאנחנו נאחזים בהם בכל הכח... ולא מוכנים לרדת מהעץ... ואז הקב"ה מגיע ומתחיל לתת מכות!!!! למי?? לתפיסת עולם הזו... עוד מכה ועוד מכה... המכות הם חלילה לא לנו!!! אלא לתפיסת העולם שאנחנו נאחזים בה!! ואנחנו צועקים אי... זה כואב... מה הקב"ה עושה?? **לא!!! חלילה וחס!!!** אני מכה בסה"כ את הצורת החשיבה הפסולה הזו... לא אותך... אבל מה אעשה... שאתה נדבק בכל הכח לדרך הזו ואתה לא מוכן להתנער ממנה... זה החשבון הנפש האישי של כל אחד ואחד מאיתנו בשבת הגדול זו... כל אחד בצומת האישית שלו: האם לאמץ את המשכו וקחו ואז מתברר שכל עשרת המכות הם בסה"כ את אשר התעללתי במצרים ואילו לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו? או להישאר קטן ולהיצמד בכל מחיר לאבדה מצרים?? האם בכל מחיר להמשיך לצנוח חופשי מול ההתמכרות... מול שלל פיתויי זורנו ולשלם על זה מחיר על עשרת המכות עד אבדן ופירוק פנימי של האישיות והמשפחתיות... או להבין שכל המכות האלו הם בסה"כ מכות למצרים ואילו אותי הוציא משם... ונאמר לפניו שירה חדשה הלוקה... חג החירות!!!!

וגם הם הסתדרו לא פחות טוב ממך... תמיד יהיו לך את התנאים הסביבתיים שיערפלו לך את התחושה החזקה הזו... ויתנו לך את האפשרות לחשוב... נכון... אני מסודר בחיים... אבל אין עדיין ראייה שזה בגלל שאני אברך כולל... וזה טיפה יפריע לך!! אתה תשאל את עצמך: למה רבש"ע??? אחרי שכבר ראיתי את ישועתך... איך שאתה עוזר למי שיושב ולומד... אז למה יש עדיין מקום ל"אוקימתות"? למה יש עדיין מקום לאותו גיס מודרני לטעון לי... אה... זה שאתה מסודר בחיים... זה לא ראייה... הרי השוער קיבל את הירושה הגדולה ונתן אותה גם לגיסים האחרים שלא לומדים?? למה רבש"ע??? אם כבר אתה מפלה חסדיך... שיהיה כבר הפליה ברורה?? **אז זהו שלא!!!!** בשביל זה אנחנו נמצאים כאן בעולם הזה... שהקב"ה הוא קל מסתתר ויש שתי אופציות להסתרה... הקב"ה לא יסיר את הטקטיקה של ההסתרה מהסוג הראשון!! עד שהוא לא ישריין אותה בהסתרה השנייה... הקב"ה לא יושיע אותך... עד שהוא לא יטשטש עקבות ויסיר את טביעות האצבע בישועה כללית לעוד אחרים שלא בפרשה...

מה המקור לשתי הטקטיקות של ההסתרה האלו???

אז הנה... זה בדיוק מה שאנחנו קוראים בהפטרה השבוע...

יש שם בסוף נביא מלאכי שני קטעים בזה אחר זה... שתי טענות!!!!

שים לב לשתי הטענות!!!! נתחיל עם הטענה הראשונה:

בקטע הראשון הסיפור היה: שעם ישראל היו מתחמקים מתרומות ומעשרות... ולמה?? כי... כי תשמע... פרנסה זה פרנסה!!! אני עובד בשדה בשביל להתפרנס... אם אני אתחיל עכשיו לתת אחד מששים לעניים... ועוד אחד מארבעים לכהנים... ואחרי זה עוד לתת עשרה אחוז!! מכל התבואה ללוויים... ועוד אחרי!!!! אחר העשרה אחוז הזה... אני שוב אצטרך להפריש עוד פעם עשרה אחוז כדי להעלות ולאכול אותו לירושלים... (וכל זה עוד חוץ מהביכורים... והלקט והשכחה שהעניים לא יוותרו עליו...) תשמע... אני... אני... אני שאר בלי כככלום... **על הטענה הזו בא מלאכי ועונה לעם ישראל:** תקשיבו טוב: אתם מפחדים מה יהיה עם פרנסה? אל תדאגו!!!! **בחוזי נא בואת אברך ד...** תבחנו אותי!!!! **אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקתי לכם ברכה על בלי דיי ברור???** פחדתם מה יהיה עם פרנסה?? הנה התשובה... תנסו ותראו... תבדקו אותי!!!! אני מבטיח לכם שאתם רק תרויחו... זהו!!! כאן נגמר הקטע הראשון במלאכי... כאן מסתיימת הטענה הראשונה... עד כאן ברור???

הלאה!!!! מיד אחר כך!!!! מיד אחרי שנגמרה הטענה הראשונה!!!!

שוב יש טענה... טענה שנייה!!!! מה... מה קרה?? מה הפעם???

מתפלל ובטח בה' הקב"ה הרי רוצה להושיע אותנו... ו... ולא רוצה להסתתר ממנו!!!! ממש לא!!!! נו... אז מה הקב"ה יעשה?? מצד אחד רצונו יתברך להיות קל מסתתר!!! אבל מצד שני... הוא לא רוצה להסתתר מלהושיע אותנו???

יש כאן פלונטר: אם הקב"ה יתגלה ויושיע אותנו... אז הוא לא יהיה קל מסתתר... ורצונו יתברך כן להסתתר כאן בעולם... ואם הוא ישאר קל מסתתר... אז מה יהיה עם בנו אהובו? הסתרת פניך הייתי נבהל?

בשביל זה!!! בדיוק בשביל זה יש את הטקטיקה השניה של קל מסתתר... מהי הטקטיקה השניה של ההסתרה?? הרי כך: נכון... מי שיתפלל לה'... לא יסתיר פניו ממנו... הקב"ה יראה אותו בישועתו... **אבל גם מי שלא!!!!** שלא התפלל... גם הוא יקבל... **זו הטקטיקה השניה!!!** לדוגמא: הייתי פעם צריך דחוף 6000 שקל... התפללתי לה' והתפללתי... והקב"ה שמע את תפילתי... ו... ובדיוק אז הנציגים שלנו בכנסת נלחמו על איזה תקציב שהורידו מהחודים ללא הצדקה... ש... שצריך להחזיר להם את ראקטיבית... ו... והם הצליחו... ואז קיבלתי בבת אחת לתוך החשבון סכום של כמה אלפי שקלים... וראיתי את הקב"ה במו עיני!! ראיתי במו עיני איך שהקב"ה הקשיב לתפילתי ושלח את ישועתי...

נו... אם ראיתי את אבא שבשמים בעיניים... אז תסביר לי: איך קרה שאחרי שבוע שוב פעם מצאתי את עצמי דואג מה יהיה עם זה ועם זה...? הרי לפני שבוע ראיתי במו עיני איך הקב"ה מקשיב לי ועונה לי... אז למה עדיין זה לא מוחשי אצלי לגמרי?? **נו...** **למה??** כי נכון!!! מי כמוני יודע שהתפללתי לה' שיתן לי כסף והוא שלח לי... **אבל עדיין!!!!** הרי חוץ ממני יש עוד המון אנשים שלא התפללו וגם הם קיבלו מהמדינה את ההחזר הזה... יש גם ערבים ורוסים וחילונים שלא התפללו... ובכ"ז הם קיבלו את אותו דבר במסגרת הטיעון הזה בוועדות הכנסת... אז זהו!!! יש פה כבר הסוואה... יש פה כבר קל מסתתר... זה כבר מערפל את התחושה החזקה והמוחשית שהקב"ה מקבל תפילות... זה שגם אחרים שלא התפללו... וגם הם נושעו... זה טשטוש בטביעת האצבעות שמשאיר את הקב"ה עדיין בגדר קל מסתתר... **וטוב שכך!!!! ככה זה גם אמור להיות!!!** כי תאר לעצמך שכל יהודי שהיה מתפלל... והוא היה רואה את ישועת ה'... אז זהו... מאותו יום הוא כבר משולל בחירה... זהו!!! הוא סיים את תפקידו בעולם?? בשביל זה הקב"ה דואג שהוא לא משחרר קל מסתתר **מהסוג הראשון** עד שהוא לא ישריין אותה בקל מסתתר **מהסוג השני!!!! ולכן: שתדע מראש:** אם אתה אברך שקבלת על עצמך עול תורה ויש לך כעת ניסיונות של פרנסה... יום יבא והקב"ה יראה לך את ישועתו... ופתאום הכל יסתדר... ויהיה לך דירה... ואשתך תהיה מסודרת בעבודה... ואתה תראה את הרבש"ע במו עיניך!!! אתה תראה איך הקב"ה מסדר קומפלט את כל מי שנותן על עצמו עול תורה (פרטים נוספים אצל אלפי אברכים שרואים את זה במו עיניהם) **אבל!!!! אני מכין אותך מראש: שלא תגיד שלא אמרתיו!!!!** יהיה לך תמיד את האלו מימין ומשמאל שיראו לך ש... ש... שנכון... אתה באמת מסודר בחיים יפה למרות שאתה יושב בכולל... **אבל עדיין!!!!** יש עוד כמה חוץ ממך שלא יושבים בכולל

"אז נדברו" ולא דווקא בקשר

לעלון זה...

נמצאים אנו בערב פסח ובערב שבת הגדול... מקוצר הזמן נתפוס נקודה אחת עמוקה שמאפיינת גם את האותות ומופתים שהיו ביציאת מצרים וגם את הנקודה הפנימית של שבת הגדול...

ובכן: כשהקב"ה שולח את משה ואהרן לפרעה... אם תשים לב: היה שם שלב שעל פניו נראה מיותר... היה אפשר "לוותר" עליו... הקב"ה שולח את משה ואהרן לפרעה עם מופת... מה המופת?? שאהרן ישליך את מטוה והוא יהפך לתנין... ו... ואהרן אכן עשה ככה... ואז פרעה לא התרגש ואמר: את זה גם אני יודע לעשות... ואז הוא קרא לחרטומים וגם הם עשו את זה בלי שום קושי...

אני לא מבין: בשביל מה זה?? וכי יש בעיה לבורא עולם לתת מופת שהחרטומים לא יודעים לעשות אותו?? למה עעל ההתחלה הקב"ה נותן למשה ואהרן מופת כזה שפרעה יעשה מהם צחוק?? בשביל מה?? מה הבעיה של הקב"ה לתת למשה ואהרן על ההתחלה סוג של מופת שפרעה יהיה בשששווק! מופת כזה שפרעה יהיה בהלם ולא ידע איפה לשים את עצמו!!!! למה צריך את השלב הזה שפרעה מגחך... ואומר גם אני יודע... ואז!!! אחר כך... רק בפעם השלישית פתאום הוא רואה שזה רציני?? מה העניין בתהליך הזה??

התורה רוצה לרמוז לנו כאן את אחד מיסודות האמונה:

אנחנו נמצאים בעולם שהקב"ה נמצא בו כל הזמן ומחיה ומחווה אותו כל רגע מחדש... אבל!!! הוא קל מסתתר!!!! **נמצא--- אבל מסתתר!**

עכשיו: איך?? איך?? הקב"ה בדיוק מסתתר???

בשביל זה יש שתי טקטיקות של הסתרה!!!!

ישנם שתי דרכים!! שני מהלכים איך הקב"ה מסתתר פה בעולם הזה!!

הטקטיקה הראשונה והמוכרת והקשה והמרה ביותר היא: שהקב"ה מסתתר כפשוטו... ממש ממש מסתתר... לגמרי מסתתר... ואז על פניו זה נראה כאילו שהקב"ה חלילה לא נמצא... ואז אתה יכול לפגוש צדיק ורע לו... רשע וטוב לו... כאילו לית דין ולית דיין... **זו הטקטיקה הפשוטה של קל מסתתר!!** הסתרה אמיתית!!!! **הסתרה הרמטי ת!!!** (כמובן שההסתרה הזו מובילה לגמול ולשכר הטוב לכל מי שהאמין בה' בתוך ההסתרה הזו ואכמ"ל עכ"פ) **זו הטקטיקה הראשונה של קל מסתתר!!!!**

א ב ל ! ! ! ! ! לא תמיד הקב"ה משתמש עם הטקטיקה של ההסתרה הקשה הזו... **ותנחש למה לא???** כי אבא שבשמים בסה"כ לא רוצה להסתתר מאיתנו!!! הוא הרי שומע תפילות... וכשהיהודי

לפרשת שמות!!! אבל ברגע שמגיעים לפרשת וארא... פה פתאום יש מהפכה... אלוקים מתגלה למשה ואומר לו: אני ה'!!! ואני פה!!! ואני לא מוכן להסתתר ולהתעלם מהקושי של עם ישראל... **כאן הקב"ה רוצה להראות לנו את הטקטיקה של ההסתרה השנייה!!!!**

מה קורה כשהקב"ה עדיין רוצה להישאר קל מסתתר... אבל במקביל הוא לא מוכן להסתתר מצרת בניו? מה הקב"ה עושה אז???

הרם את מטרך והשליך לפניך פרעה יהי לתנין!!!!

תראה לפרעה שבורא עולם יכול להפוך מטה לתנין... תראה לו שבורא עולם יכול... פרעה רואה!!! אוה... נכון... הבורא שלכם יכול... אבל אז מה... **גם אני יכול!!!** נכון... הקב"ה עוזר למי שזועק אליו... **אבל גם למי שלא...** הקב"ה מכה את היאור... פרעה רואה ונבהל... תשמע... הבורא שלהם יכול להכות את היאור... זה כח... אבל עדיין... **גם אני יכול...**

הנה לך הטקטיקה השנייה של קל מסתתר!!!! אמנם אח"כ... אחרי המכה השלישית... הגילוי כבר התקדם למדרגה ב'... וכאן כבר כולם הודו שאצבע אלוקים היא... ואז כל הגילוי נכנס למערכת של יציאת מצרים ללא כפפות... וללא הסתרות... **אבל עד אז!!! עד השלב הזה...** מה נעשה עכשיו... בדור אחרון... שאנחנו עדיין לפני הגאולה... איך נזהה את בורא עולם??? **אז לשלב הזה אבא שבשמים רוצה ללמד אותנו לדורות: תדעו לכם!!!!** שגם כשאני קל מסתתר... יש לי שני סוגי הסתרות!!!! ואם אתם רוצים שאני לא אסתתר מכם... ואני אענה אתכם בשעת צרתכם... קחו בחשבון את ההסתרה מהסוג השני: הקב"ה הופך מטות לנחשים...??... נון... גם החרטומים יכולים לעשות את זה. הקב"ה עוזר למי שצועק אליו... נון... גם למי שלא צועק אליו יש ישועות... הוצאות שבת חוזרים??... נון... גם הוצאות של הלונא פארק חזרו... יש סיעתא דשמיא מיוחדת ללומדי תורה?? נכון... אבל אני מכיר עוד כמה אנשים שלא לומדים תורה וגם להם הולך טוב בחיים... הנה לך ההסתרה מסוג ב'!!!

וההסתרה הזו מומלצת בחום!!! אם כבר צריך לקיים את גזירת קל מסתתר!!! ויש בחירה או תוקף ההסתרה שמתבטאת בצדיק ורע לו רשע וטוב לו רח"ל... או שהקל מסתתר יופיע בצורה שלא רק לצדיקים טוב אלא גם למי שלא צדיק... אז תסכים אייתי שההסתרה השנייה מומלצת...

אבל!!!! יש תנאי אחד ויחיד להסתרה המומלצת מהסוג הזה:

אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, לזכור ולשנן את האמת האמיתית שעומדת מאחורי ההסתרה הזו: נכון!! גם החרטומים מצליחים לעשות מכת דם, אבל עדיין!! אצבע אלוקים היא-כל הכח שלהם מגיע רק מאין עוד מלבדו... שרק הוא מרום וקדוש פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות נורא תהילות

אומר מלאכי: צר לי... אבל מול הטענה השנייה שלכם אין לי מה לעזור לכם!!! ולמה??? כי לא יעזור לכם!!! הקב"ה הוא קל מסתתר!!! וכל זמן שלא הגיע התיקון השלם... הקב"ה תמיד ישאר קל מסתתר!! אז כל זמן שאתם צועקים שקשה לכם עם ההסתרה הראשונה... קשה לכם תוקף ההסתרה... קשה לכם עם צדיק ורע לו רשע וטוב לו... נון... לזה יש לי פתרון!!! אפשר להמיר את הטקטיקה של ההסתרה הזו!!! בטקטיקה אחרת של ההסתרה... ואז הקב"ה יעשה הסתרה מסוג אחר... שיהיה לכם טוב... אבל לא רק לכם!!!! אבל אם אתם רוצים שגם ההסתרה השנייה לא תהיה... אתם רוצים שרק מי שעובד ה' ירויח ומי שלא יפסיד... אז במילים אחרות: אתם רוצים שהקב"ה לא יהיה קל מסתתר...?? **זה לא בא בחשבון!!!!** בשביל זה אני הניבא האחרון ואני מודיע לכם: שבאלפיים שנה הקרובות... כל זמן שלא יגיע התיקון השלם הרי הקב"ה ימשיך להיות קל מסתתר... וממילא הדרך היחידה היא:

אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע... תשבו אחד עם השני ותשנו לעצמכם שוב ושוב את יסודות האמונה... שיש רבש"ע... ויש דין ויש דיין... ומי שיעשה רצון ה' יהיה לו טוב... ומי שלא לא יהיה לו טוב... אה... מה נעשה עם זה ש- **גם לבנו עושי רשעה???** מה נעשה עם זה שענינו הרואות שיש הרבה שמצפצפים על כל הקדוש והיקר ועושים מה שבא להם ובכל זאת טוב להם בחיים...??... בשביל זה "אז נדברו יראי ה'!!! בשביל זה צריך לדבר אמונה... ולחיות אמונה... ושוב לדבר ולדבר על זה ולהחדיר את זה בלי הפסקה ולהכניס לראש שאנחנו נמצאים בעולם של "קל מסתתר" וגם אם הקב"ה עוזר למי שבוטח בו... עדיין אל תתפלא שגם נבנו עושי רשעה... אל תהיה בהלם אם יבא איזה אתאיסט ויבחן את בורא עולם= בזה שהוא יעשה מה שמתחשק לו... והוא יצליח בחיים בדיוק כמו החרד לדבר ה'... אל תתפלא!!! אל תראה בזה ספקות באמונה!!! כי אני כבר מכין אותך- אומר מלאכי-- שיהיו כאלו ש"גם חנו אלוקים וימלטו"!!!

והפתרון היחיד שיכול להתגבר מול ההסתרה מהסוג הזה זה- אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו... לא... אין הכוונה לקרא את העלון אז נדברו... אלא באמת להתכנס מידי פעם ולדבר אמונה... "האמנתי כי אדבר..." כן!!! ויקשב ה' וישמע... לקב"ה יש נחת רוח מיוחדת שהוא רואה יהודים שיושבים ומדברים אמונה... שמתחזקים באמונה... כי בשביל מה הקב"ה הוא קל מסתתר?? אם לא בשביל שנגלה אותו מתוך ההסתרה...

את היסוד הזה התורה מלמדת אותנו פה- בתחילת פרשת וארא!!! בשלב של טרום הגילוי הגדול של יציאת מצרים... עכשיו אנחנו עדיין בשלב שלפני!!!! כי בהמשך המכות... הקב"ה כבר יתגלה לגמרי לעיני עם ישראל ויראה להם במוחשיות ללא שום הסתרה- וידעתם כי אני ה'...

אבל בשלב שלפני!!! בשלב הראשוני כשעדיין עם ישראל נמצאים עמוק בתוך השעבוד... ונמצאים עמוק בתוך ההסתרה ש"למה הרעות לעם הזה, למה זה שלחתי... " **בשלב הזה התורה רוצה להראות לנו את שתי הטקטיקות של ההסתרה!!!!** ההסתרה הראשונה היא בפרשת שמות: למה הרעות לעם הזה... הסתרה אמיתית... הסתרה הרמטית... והנה עבדיך מוכים... עבדי ה' מוכים וחבולים... זו תוקף ההסתרה ששייכת

מה... הקב"ה אולי לא קיים את הבטחתו?? מה... אתה רוצה להגיד לי שהפרשת תרומות ומעשרות ו... ו... ולא נפתחו ארובות השמים?? לא הייתה ברכה עד בלי די?? לא!! חס ושלום!!! חלילה!!! מה שנכון נכון...

אני מודה עם יד על הלב... ומצהיר בפה מלא שבאמת מיום שהתחלתי לתת תרומות ומעשרות נהיה פה מהפך ביבול... התחילה להיות פה ברכה עד בלי די... מה שנכון נכון... ראיתי את השינוי בעיניים...

נו... אז מה הבעיה עכשיו?? מה הטענות עכשיו??

אמרתם שוא עבוד אלוקים ומה בצע כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדונית מפני ה' צבקות... אנחנו בכל זאת מתחרטים על ההוראת קבע שנתנו לתרומות ומעשרות!!!! למה?? למה מתחרטים?? הרי לפני רגע אמרתם שראיתם ישועות במו עיניכם?? **נכון!!!! אבל!!!!**

מה אבל?? **ועתה אנחנו מאשרים וזים גם לבנו עושי רשעה, גם לבנו אלוקים ומלטו** מה נעשה... שנכון!!!! מאז שהתחלנו לתת מעשרות התחילה ברכה... אבל מה נעשה שיש כאלו **שלא נתנו מעשרות וגם!!!!** גם הם ראו ברכה... גם נבנו עושי רשעה... גם הם **נבנו!!!!** נכון שאנחנו נבינו... אבל לא רק אנחנו נבינו... **גם לבנו עושי רשעה!!!!** כשאני נתתי תרומות להחזקת תורה בשביל הצלחת העסק... החבר שלי הנדלניסט צחק עלי... והוא אמר לי: אתה תראה שאני לא!!!! דווקא לא אתן מעשר כספים ובכל זאת גם אני ארויח בדיוק כמון... ו... וכך הווה!!! **גם לבנו אלוקים ומלטו!!!!** הוא בחן את אלוקים בדיוק כמוני... כמו שאני בחנתי אלוקים בזה שנתתי צדקה ע"מ שאראה ישועות ואכן ראיתי ישועות... ככה הוא!!!! גם הוא בחן את אלוקים בזה שהוא לא!!!! לא נתן צדקה... והוא אמר: אתה תראה שהתוצאה של שינוי תהיה שווה... וכך הווה!!! בסוף החודש שינוי סגרנו אותה קופה!!!!

אתה קולט את ההבדל בין שתי הטענות??
הנה לך שתי הטקטיקות של קל מסתתר אחד מול השני בשיא חדותם!!!!

בפעם הראשונה היהודי ניגש בטענה אומללה... **טענה מהסוג הראשון של קל מסתתר!!!!** אני חושש לתת צדקה... אני מפחד לקבל על עצמי עול תורה... אני מפחד שלא ישאר לי כסף...??... ו... ואז אני אהיה צדיק ורע לו... והרשע כמונן יהיה טוב לו... יש לו...?? **עונה הנביא: לא!!!! הסר דאגה מליבך...** יהיה כסף... הקב"ה מבטיח לכם: על אחריות!!!! אם תתנו צדקה ותעשו מה שצריך לא תפסידו... אני מוכן לבטח אתכם שאני לא אסתיר את פני מכם... **ואז מגיע שלב ב'!!! מגיעה הטענה השנייה:** טענה מהסוג **השני** של קל מסתתר... נכון... נתתי צדקה... קבלתי על עצמי לזרוק את המכשיר הטרף... ומאז באמת הגיעה הברכה ובגדול... אבל דא עקא!!!! שגם מי שלא!!!! שלא זרק את המכשיר גם הוא ראה ברכה בעסק?? גם מי שלא שמר שמיטה קיבל גשמים בדיוק כמוני... ואם ככה "אך ריק זיכיתי לבבי וארחץ בניקיון כפי..."?

מה עונה על זה הנביא מלאכי: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע!!!! מה פה התשובה על הטענה???

היהדות מעודדת שאלות!!! שקיפות מלאה!!

הילד הזה יגדל!!! והוא בסה"כ יגדל טוב... הוא יהיה ירא שמים... ויגדל באוירה הכי שמורה ובחינוך הכי טהור... ולא תהיה לו שום סיבה בעולם להרהר הרהורי כפירה... **אבל כל הזמן!!!!** כל הזמן תנקה לו מחשבה טורדנית... רגע אולי לא... אולי הכל סתם... וכל הזמן הוא יצטרך להילחם נגד המחשבות האלו ולהיות מתוסכל מעצמו... מה זה המחשבות האלו? איך יכול להיות שתוקפים אותי כאלו מחשבות זרות...? והכל למה?? **כי פעם פעם!!!** מישוהו שידר לו בלי כוונה: שהאמונה שלנו נכונה כל זמן שאתה לא חושב!!! כל זמן שאתה לא שואל!!! אם אתה מעז לפתוח ראש... אוי... אתה מסכן את כל המערכת... לא חבל???

יש בעולם שלנו כ"כ הרבה אמונות טפלות שבאמת הם מוכרחים לאבטח את עצמם בסתימת פיות ובאיטום מוחות כדי שח"ו לא יעלו על השקף הגדול... ואילו האמונה היהודית היא היחידה שבדיקו ההיפוך!!!! לאורך כל היהדות אתה רואה שקיפות מלאה!!!! שמי שרוצה לשאול יכול לבא לשאול ויש תשובה על כל שאלה... אז מה העניין סתם להחשיד?? מה העניין סתם ליצור מין הרגשה שיש קצוות לא לגמרי סגורים??

תכל'ס: בדור שלנו אסור לסתום פיות!!! אם ילד או בחור שואל שאלה באמונה או בהשקפה... הדבר הכי טפשי בעולם זה להשתיק אותו בניזיפה!!! **כי יש!!!** יש תשובות לכל השאלות ללא יוצא מן הכלל... תהיה רגוע... אתה לא עד כדי כך כשרוני... שיש לך שאלות באמונה שאפילו הוילנא גאון לא חשב על זה... תנוח דעתך... לכן אל תחוס על היהדות ותשמור על כבודה... זה בסדר... אפשר לשאול... עכשיו: זה לא סתירה שלא כל אחד יודע לענות!!! זה לא סוד שיש מקצועות בתורה, יש רב שיודע לענות שאלות בהלכה, ויש ראש ישיבה שיודע לענות על שאלות בלימוד ויש רב שיודע להשיב לאפיקורוס... (וכמוכן לא דווקא אפיקורוס...)

זה לא בושה לומר שאני!!!! אני לא יודע תשובה... כמו שאני לא מתבייש לומר שאני לא יודע לענות תשובות בהלכה, וזה לא הופך להיות עובר על הלכה, ככה באמונה... יש אנשים שמתמחים בשאלות מסוג זה, ואם אני לא יודע לענות... אז בבקשה... הנה הכתובת... תפנה אליו והוא יענה לך... **עכשיו: בינינו... אני אגלה לך סוד:** בדור שלנו... כשצעיר שואל שאלה באמונה... הדבר **האחרון** שמעניין אותו זה באמת מה באמת התשובה... כל הסיבה שהוא שואל את זה וכבר ענו על זה והשאלה הזו מטופלת ויש עליה מענה מספק... ברגע שהוא ישתכנע שכבר ענו על זה... אז בדיקו מהי התשובה? תאמין לי שזה לא מעניין אותו... כמו שאותך לא כ"כ מעניין מה התשובה של המהרש"א...

הפתרון למחשבות הטרורדניות בענייני אמונה וכו'... הוא דבר ראשון להכניס לראש: **מותר לשאול שאלות! ואתה מוזמן!!!** יש שקיפות מלאה ביהדות... ואדרבה, לאלו שחושבים אחרת... אז זהו שלא!!! תתפלאו לשמוע... שהיהדות **מעודדת** שאלות... והרי לך הדוגמא הקלאסית ביותר: בליל הסדר היהודי יש לנו ארבעה בנים. והילד **האחרון** ברישומ... הילד הכי בעייתו זה הילד **שאינו יודע לשאול**... אפילו הבן הרשע כבר יותר מיוחס ממנו... אנתנו לא מעודדים ילד שלא יודע לשאול... הוא לא מודל לחיקוי... אדרבה... תשאל... אל תהיה פתי... **ואם תשים לב...** יש דבר מאד מאד תמוה: אם תשים לב בהגדה של פסח, כשהבן הרשע שואל מה העבודה הזאת לכם... אחרי שאנחנו שוברים לו את השיניים מה אנחנו עונים לו?? בבעור זה עשה'ה לי בצאתי מצרים! וזה מאד תמוה: כי אם תבדוק התשובה בעברו זה... אז בכלל התשובה של הבן שאינו יודע לשאול... (ואילו התשובה של הבן הרשע זה אומרתם זבח פסח הוא, עיין בפרשת בא י' כו ואכמ"ל)??

התשובה היא כך: הבן הרשע הוא סתם מתירס!!! הוא בכלל לא מתכוין לשאול... אלא סתם מתכוין לעצבן... מי שמתכוין להתריס אין עניין לענות לו תשובה עניינית... צריך רק לשבור לו את השיניים... ולענות לו באותו מטבע לשון זולה ולשלוח אותו לטיפול שיניים... **אבל!!! בכל זאת יש תועלת אחת גדולה בבן הרשע...** מה התועלת?? ששסוף השולחן יש שם איזו "כבשה" קטנה... יש שם איזה בן שלא יודע לשאול... נעבאן... לא... לא יודע... נו... מה נעשה איתו?? **אז בשבילנו!!!** בדיקו בשבילו יש את הבן הרשע... שהוא כן יודע לשאול... אוהו יודע... יודע יותר מידי טוב לשאול... אבא פונה לבן שאינו יודע לשאול ואומר לו: נו... שמעת את השאלה של הבן הרשע... מה אתה אומר?? שפיר קאמר... יש לו שאלות טובות... אנטוע קשיא... **נו... מה עושים עם השאלה שלו??** אבא רוצה שהבן שאינו יודע לשאול יעמוד מול שאלות!!! שלא יחשוב שמישהו פה מטיח... ואז אבא מתחיל לספר ולענות לבן שאינו יודע לשאול את כל השאלות על הרקע של השאלות של הבן הרשע... (וזו הסיבה שבהגדה הבן הרשע מקבל את התשובה של השאינו יודע לשאול ודו"ק) בקיצור: **אנחנו צריכים לגשת לשאלות באמונה בדיקו כמו שאנחנו ניגשים לשאלות בגמ'...**

מי שפעם פתח גמ' יודע... שכל המבנה של הגמ' מבוסס על שקיפות מלאה... הגמ' בנויה כביכול על חופש הביטוי ועד הסוף... כל דין שנאמר בגמ'... יש עליו תילי תילים של שאלות וויכוחים... ודחיות... ופירכות... ואנחנו בתור למדנים **מחונכים בשיטת יו"ת** ובעקשנות שלא לוותר!!! לא הביישן למד!!!! אני מחונך ומודרך להתווכח עם הרב שלי עד ש-או הוא יסביר לי למה הוא צודק ואז אני נכנע לדעתו... או שאני אסביר לו למה אני צודק והוא מחויב להיכנע לדעתי... וזו הסיבה שאם תשים לב... עדיין לא קרה שהיה למדן שהייתה לו קושיה כ"כ קשה בלימוד עד שהוא הטיל ספקות באמתית הגמ'... ולמה לא?? כי היות ויש שקיפות מלאה בגמ'... אז ברור לי כשמש שכל שאלה כבר מטופלת ממזמן... ואם אני לא הבנתי אז אני פה הבעיה... רק חבל שבנוגע לאמונה... פה זה כבר שונה... שיש כאלו שחושבים שאם יש להם איזה ספק... אז יתכן שהם גילו את אמריקה... זה לא אמור להיות ככה... זה מחדל חינוכי שלנו!!!!

מותר לשאול שאלות!!! ואם מישוהו אמר לך אחרת... הוא טועה!!! נקודה.

כשהייתי ילד... אז כמו כל ילד... בשלב מסוים בחיים התחלתי לחשוף שאולי... אולי אני מאומץ... (כמעט כל ילד בשלב מסוים בילדות הוא פתאום מתחיל לחשוב שאולי שהוא מאומץ... ואולי הוא בכלל מילדי תימן וכו' וכו')... נגשתי בספונטניות לאבא שלי ושאלתי אותו האם זה נכון... ש... שאני מאומץ?? אבא שלי פרץ בצחוק... ו... והאמת שאני כבר לא כ"כ זוכר מה הוא בדיוק הוא ענה לי. ואיך הוא בדיוק הוכיח לי. **מה שברור הוא** שקבלתי תשובה מספקת... הוא זדם איתי... והוכיח לי... והראה לי תמונות... תעודת זהות... ובקיצור: השתכנעתי... ומאז יותר לא העליתי על דעתי שאני מאומץ...

אבל!!! תאר לעצמך שאבא שלי היה לוקח קשה את השאלה שלי ובמקום לענות לי בצורה עניינית או אפילו מושעשעת... במקום זה הוא היה מתנפל עלי בצעצוע... הוי... איזה שטויות יש לך בראש... איך אתה מעז לחשוב שאתה מאומץ... אתה לא מתבייש לחשוב על אבא שלך שהוא לא אבא שלך... תזהר!!! אסור לחשוב כאלו מחשבות... אתה עובר על כיבוד הורים... אסור לחשוב ככה... אם חלילה וחס ככה אבא שלי היה מגיב... **אתה יודע איך מוח ישר רר!!!! של ילד מתרגם כזו תגובה??** אני מדגיש: **מוח ישר של ילד!!!** (כי מוח של מבוגר זה נזך אמייעשה) אז ככה: **תקשיב טוב טוב את הניתוח הפסיכולוגי:** מצד אחד הייתי באמת מתכננע מאבא שלי שאני לא מאומץ!!!! כי הוא באמת מאד כעס ומאד שלל לא מכל וכל... אז כנראה שאני באמת לא מאומץ... **אבל למה!!!!** למה אני לא מאומץ?? מה זה **נימץ???** כי... כי... **אסור לחשוב על זה!!!**

כלומר: אני לא מאומץ **לא כי** באמת אני לא מאומץ... אלא כי אסור לחשוב על זה... **הבנת??** מה כתוב כאן?? שאם חלילה וחס אני אעבור על האיסור החמור ואני כן אעז לחשוב על זה שאני מאומץ... אז יתכן שזה באמת יהיה נכון ש... שאני מאומץ... **הבנת מה קרה פה??** זה הרי בדיקו מה שהוא אמר לי!!!! אני שאלתי האם אני מאומץ?? במקום לקבל תשובה שלא!!!! איזו תשובה קבלתי?? שאסור לך לחשוב על זה...

מה טמון בתשובה הזו?? אתה לא מאומץ... **רק בתנאי** שאסור לחשוב על זה!!! אבל אם אני אהיה ח"ו בן' סורר ומורה' ואני כן אכשל במחשבות זרות ואני אחשוב על זה... אז תתברר האמת שאני אכן מאומץ...

הנה לך דוגמא קלאסית של הורתה ולידתה של מחשבה טורדנית!!!

ילד כזה יגדל... ובמשך השנים יהיו לו את כל ההוכחות הכי מוחשיות ובהירות שהוא הבן הביולוגי הכי הכי של אבא שלו... (יהיה ביניהם דמיון... וכל מי שיראה אותו יגיד שהוא דומה שתי טיפות לאבא שלו גם בפנים וגם בתנועות וגם באופי...) ולמרות כל ההוכחות הפשוטות... תמיד תמיד תדגור לו איזה מחשבה... מה שנקרא **מחשבה טורדנית** ולא הגיונית... רגע... אולי לא? אולי דווקא לא... אולי בכל זאת אני מאומץ... **המחשבה הזו היא ססתסם!!!** היא כמו להכעיס!!! היא סתם מחשבה עקומה שאין שום הגיון בעולם שאני אחשוב ככה!!! **ובכל זאת** המחשבה הזו כל הזמן תנקה וכל הזמן תתעורר בלי שום סיבה הגיונית... **נו... ולמה באמת??** מאיפה מגיעה המחשבה הטרורדנית הזו?? **פשוט מאד:** אי פעם!!! בפעם הראשונה כששאלתי בספונטניות ילדותית אולי אני מאומץ... אבא שלי ענה לי סוג תשובה שהוא הכניס לי בראש שכל נקודת ההנחה שאני לא מאומץ... מתבססת רק על זה **שאסור לי לחשוב על זה!!!**

הנה לך מתכון בדוק **להנצחת** דמיונות!!! ילד סתם המציא... סתם הלם שאולי הוא מאומץ... דמיון בא דמיון הולך... לא חסרות לילדים פנטזיות שאחרי יומיים הוא שוכח מזה... היה אפשר לסיים את השטות הזו בחמש דקות... אבל ברגע שהאבא הגיב בצורה של סתימת פיות ואטימת מוחות... כאן הוא פשוט לקח את השטות הזו **והנציח אותה!!!** בצורת התגובה הוא הכניס לילד בראש... כן... אתה ממש דברת לעניין... אתה באמת מאומץ... רק מה?? אסור לך לחשוב על זה... ממילא תזהר כל ימי חיך לא לחשוב על זה... כי אז תתברר האמת...

עד כאן ילד מאומץ... נו נו... אבל כעת נעבור לדברים קצת יותר מהותיים ומוכרים: **הנושא ששמו אמונה!!!** אני רוצה להקדים ולהבהיר: בדור 2018 אין חרדי אחד בכל הגלובוס שסובל מספקות אמיתיות באמונה!!! שמעת?? **אין!!! אבל מה כן??** יכול להיות שיש כאלו שסובלים ממחשבות טורדניות באמונה... כלומר: ספקות באמונה שלא מגיעות ממקום שכלתני אלא יושבות בכלל על בעיה נפשית!!! **ומאיפה זה מגיע??** מאותו סיפור בדיקו... ילד תמים הגיע יום אחד לאבא או למורה שלו ושאל איזה שאלה באמונה... סתם שאלה... (הוא לא חשב מידי הרבה לפני כן... מסתמא הוא בסה"כ רצה צומי או חשב שאבא יתלהב) עכשיו: איך אמורים להגיב על כזו שאלה?? לחייך חיוך גדול... ולהגיד לילד... אוה... אתה שואל שאלה טובה... שאלה מוכרת... (אוהו מוכרת... תהיה רגוע... הסוגיה ששמה אמונה היא סוגיה רוחי... אל תכשל לרגע בשגעון גדלות שבדיקו אתה שאלה שאלה שאף אחד לא חשב עליה... תהיה רגוע...) אז התשובה היא כן וכן... ומקסימום אם אבא לא יודע תשובה... והוא לא חייב לדעת תשובה כי זה לא התחום שלו... אז תזכיר לי שבוע הבא... אנחנו נלך יחד לרב שמתעסק בנושאי אמונה והוא יענה לנו... ואל תשכח להזכיר לי (אני מוכן להתערב איתך שעד שבוע הבא הילד יסכם להזכיר לך... כי התשובה על השאלה הזו מעניינת אותו הרבה פחות מהקרבנו שאחרי אבות ובינם... **אבל!!! משום מה**... בדור הקודם שהחינוך היה יותר שמרני וסגור ובעצם גם עד היום... יש כאלו מורים או הורים שנורא נורא נבהלים משאלות באמונה... הם רואים בזה כאילו שהילד שלהם נהפך להיות המומר של העירייה... **וממילא... יש כאלה!!!** שברגע שהעזנו לשאול שאלה ספונטנית באמונה... קבלנו בבת אחת קיתון מים צוננים... איך אתה מדבר... איך אתה מעז לשאול כאלו שאלות... אסור לחשוב כאלו מחשבות... בום בום בום...

ומעתה: ילד ששאל שאלה תמימה באמונה... וקיבל כזה סוג של תגובה... איך המוח שלו מתרגם כזו תשובה?? שוב אותו דבר: שאלתי שאלה באמונה!!! ומה ענו לי?? **שאסור!!! אסור לחשוב על זה!!!** זאת אומרת: עקרונות אין תשובה לשאלה הזו!!! רק מה?? אסור לחשוב על תשובה וככה אנתנו מתפטרים מהשאלה... מה טמון פה?? שהאמונה שלנו היא אמת ויציב כל זמן שאתה לא מעז לחשוב... אם אתה ח"ו מתחיל לחשוב... אוי אוי... כל בנין האמונה יכול להתרסק... עפרא לפומיה!!!!

השמחה בעונת הימא

הררר!

יצא לאור
ספר הבדיחות
'לא נפסיק'
את השמחה'
228 עמודים
1,500 בדיחות
על הכל בכל מכל.
כל 9 החוברות
שיצאו עד ע"י
ממלכת השמחה
בספר אחד.
עד חג פסח מחיר
הספר 50 ₪
ולאחמ"כ 70 ₪
עוד פרטים:
0534-135-183

ברכה רבת-

גליון מיוחד לכבוד חג פסח, לכבוד אחינו
התועים שהקדוש ברוך יחזיר אותם בתשובה שלמה,
וכמובן לאחינו מעיר הקודש בני-ברק:
שעשו קידוש השם גדול.

1. אוכל אשכנזי-עוגה כשרה לפסח. כתוב שם: ללא
בעיית שרויה, ללא בעיית שמורה וגם ללא בעיית
עוגה. טעם העוגה וטעם השקית שווה. השקית יותר
פיקנטית מהעוגה.....
2. שקדי מרק, בהשגחת בדץ לפסח, הבעיה שזה אוויר
בטעם אוויר כשר לפסח.....
3. המתכון של קוקה קולה, ידוע לארבעה אנשים
בעולם: מנכ"ל קוקה קולה, הרב לנדאו... הרי כתוב על
הבקבוק: כשר לפסח, גם לאשכנזים. מכאן שהקולה
מכיל: גזר, ביצים, תפוחי אדמה.....
4. לבישת קיטל לבן, בליל הסדר, הנה כדי להזכיר לנו
את יום המיתה. אדם הנפטר מן העולם, מלבישים אותו
תכריכים. בליל הסדר, אנו חשים בני מלכים. מוזגים
זה לזה, מקבלים זה מזה. כדי שלא נתנשא ונתגאה,
לובשים את הקיטל הלבן.....
5. גברים מחפשים הרבה סיומים, לפני פסח, כדי
להשתמט, ממלאכות הבית.....

המשורר - ברכה

6. בבני ברק זורקים זבל מהחלונות. מחמירים שלא רק בהבדלה, כוס היין מלא על גדותיו, אלא גם פחי הזבל יהיו מלאים. במוצאי שבת, צריך איתורן, כדי לעבור בעיר. כל פח זבל, בבני ברק, מודיע לך - אני פה.....

7. כשלקוח בחדר כושר לא רוצה לשלם

הוא עושה שרירים?.....

בעקבות במצב השצחיק כאן בארץ ישראל.

בדיחות המתאימות לימיים אלה.

8. ילד קנה מנה פלאפל בשכונת מאה שערים, שילם עשרים שקל וקיבל עודף עשרה שקלים, נפל המטבע לתוך השמן, אמר לו המוכר תבוא בערב פסח ואחזיר לך את המטבע.....

9. לאור ההצלחה, במשטרה כבר נערכים לרכישת מכת"זיות של שרי שבת.....

10. באתי לחצות עכשיו מכבר חציה באדום ואז בא אלי שוטר ביקש תעודה זהות, ישר הוצאתי דגל ישראל והוא התנצל.....

11. אפשר לקרוא לרחובות שליד מעון נתניהו בירושלים "עוטף עזה!?!....."

12. "פיטורי גלנט" ממערכת השגחה פרטית נמסר בתגובה:

פיטוריו הם על רקע חוסר בביטחון.....

קוראים יקרים:

ברוך השם לאחר יותר משנתיים שיוצא הגיליון מידי שבוע, ולאלפי הקוראים ששואלים מהו?

א. הגיליון יוצא לאנ"ש כדי לשמח אותו ושהקורא יעלה חיוך על פניו, ובפרט אחרי מה שעברנו בשנה-שנתיים אחרונות!

ב. העלון צוחק על המקרים שקורא איתנו ביום-יום

(בדיחות האקטואליים) לכן העלון נקרא 'השמחה בעניני דיומא' ובמיוחד העלון

צוחק על הפוליטיקה המצחיקה

(למרות שזה מפריע לכמה אנשים בודדים...)

שכל אחד שם רק צוחק אחד על השני!.

ניתן לקבל את הגיליון במייל: a0503210@gmail.com

בברכת: פסח כשר ושמח. (לספרדיים)

(ולאשכנזים צום קל ומועיל)

המשטר - בריתה

13. התקשרו אליי מביטוח לאומי שאני חייב כסף, ניתקתי להם כי אני בשביתה.....
14. אם חברת וולט מצטרפים לשביתה, תוך 3 ימים חצי מהמפגינים בתל-אביב מתים מרעב.....
15. אני עדיין מתלבט לעשות קניות לחג או להמתיק לשלב הביזה?.....
16. הדבר שרק חסר לנו ששום גוי לא ירצה לקנות את החמץ עד לעצירת החקיקה.....
17. דרמה של ממש: בעקבות פיטורי שר הביטחון, לפיד הודיע שלא יגיע למילואים.....
18. מרוקאית שאלה את בעלה: הרי המכות כתובות במפורש בהגדה, בשביל מה צריך סימנים? ענה לה בעלה: מזל, מי כמוך יודעת, שמכות בלי סימנים, אינן מכות.....
19. בחדשות 13 מחפשים מאמש חרדי העונה לשם ר' ישעיה ב"ר משה, שדאג לדוכן השתיה והאוכל עבור המפגינים בעיר בני ברק. כל היודע דבר, נא לפנות לערוץ.....
20. . לסיים עוד דבר מצחיק.

'הנהגת' הימין - למול התנהגות השמאל'

- סירוב פקודה - משמאל: אי התלכדות ביום פקודה - מימין.
- חסימת פְּבִישִׁים - משמאל. שתיקת הפְּבִישִׁים - מימין.
- מרי אזרחי - משמאל. מרמור מזרחי - מימין.
- הפיכה צבאית - משמאל. כניעה לצביעות - מימין.
- התקרנפות - משמאל. התקרבות - מימין.
- "מלחמת אחים" - השמאל. פרסומת לנכים - הימין.
- קמפיין - BDS השמאל. מתחיל להימאס - הימין.
- 64 במערכת הבחירות - לימין. 100% בעמדות הבכירות - לשמאל.
- עריצות המיעוט - התנהגות השמאל. התנפצות ו'מיוט' - הנהגת הימין.
- הימין - חכם וצודק; השמאל - מתוחכם וסודק.

המשורר - בריתה

20. כך מתנהלת כל יום שיחה בין מפגינים לשוטרים.

מפגין: שוטר למה אתה מרביץ, אני נגד הרפורמה.

שוטר: אה, סליחה, איפה תרצה לחסם?

מפגין: סתם, אני בעד. **שוטר:** בום.

מפגין: אני בעד, אני בעד, דמוקרטיה. לא הבנת.

שוטר: אה. סליחה. מושך את הבום.

מפגין: אני חושב שביבי דמוקרט. **שוטר:** בום. בום.

מפגין: למה אתה מרביץ. זה שביבי דמוקרט לא אומר שאני בעד הרפורמה.

שוטר: אתה מבלבל אותי, תחליט, אתה בעד הרפורמה או נגד.

מפגין: למה זה כל כך חשוב? מה ההבדל, באתי להפגין, הפגנה לא חשוב על מה.

שוטר: חשוב, חשוב, צריך לדעת אם למהול את מי המכתזי"ת בצבע, ובאיזה צבע.

מפגין: אה... אז אני נגד.

שוטר: אוי נאבוי, הבאנו מים כחולים למפגינים בעד, עכשו לך תחליף מים.

מפגין: מה הבעיה, תתנגד לאילון, שם יש לך מפגינים נגד.

שוטר: נגד מה? מפגין: נגד הרפורמה.

שוטר: אבל הבנתי שהם בעד?

מפגין: בעד מה?

שוטר: בעד הפיכה של ההסתדרות.....

אבל דבר אחד חשוב:

"ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו

תורת אמת".

גיליון

'השמחה בעניני דיומא'

מאחל

לכל הקוראים

ולכל בית ישראל

חג פסח כשר ושמת.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"איפה יוסלה"

שיעור מס' 133 | פר' צו תשפ"ג

ואילו כאן הגיע לו העניין בקלות יתירה, חש בחושיו המחודדים טעם לפגם בקלות שנלוותה למצווה זו. הוא ביקש מהשם יתברך שיאיר את עיניו ולכן לא עדין את היהודי בהצלחתו, אלא ביקשו שיחזור אליו למחרת היום. עוד באותו יום פנתה אל הרב אישה בוכייה מתושבי המקום, שבעלה רוצה לברוח ולהשאיר אותה עגונה. לפי התיאור הבין הרב שזה אותו אדם שפנה אליו אתמול בערב, ובא אליו במרמה כאילו מפליטי פולין הוא. אותו נוכל ניסה לנצל את תמימותו, חסידותו וטוב ליבו של רבי שמעון זאב זצ"ל. רבי שמעון זאב קרא לאותו אדם, נזף בו ועוד באותו יום הושיב בית דין וסידר גט ביניהם. את הכסף הנאסף חילק בין בני הזוג חלק כחלק לפי כוחות בית הדין.

עם סיום המלחמה, לאחר שאיבד את כל משפחתו שם, אסף כוחות חדשים והשקיע את כל אונו וכוחו לעזור ליהודים לצאת מגיא הבאכה הפיזי והנפשי ולשקם את חייהם מחדש. תוך כדי שהוא עוזר להם למצוא מקומות מתאימים עבורם, גם את עצמו הוא לא זנח ולקח לאשה את האלמנה מרת חנה רחל ויסברג ע"ה, אמם של שלושת היתומים. את היתומים לקח כפרויקט אישי ודאג למחסורם אף יותר מבניו. כששמע "איפה יוסלה" - נמצא בבית היתומים □, הוציאו משם והכניסו לביתו. הוא השקיע בילדי רעייתו, כוחות רבים לשקמם, לבנותם ולחנכם. רבי שמעון זאב שימש כמוהל מומחה, רבים מגדולי ישראל לקחוהו לשימש כמוהל לבניהם. עבור יוסלה הנער הוא בנה תפקיד חדש: "מכריז" - יוסלה שימש בבריתות כמכריז הכיבודים, תפקיד שנתן לו ביטחון עצמי והרים לו את המורל

יוסלה המכריז למד והשתלם באומנות המילה עד שגדל והיה לאיש, והתפרסם בעולם כ"יוסלה המוהל": "ה"ה רבי יוסף ויסברג זצ"ל, המוהל הירושלמי המפורסם. רבי שמעון זאב זצ"ל מסר נפש בעצמו על המילה: במשך תקופה שימש כמוהל הרשמי של ביה"ח הדסה, מקצוע ממנו התפרנס בכבוד. לימים כשהחליטו בהנהלת ביה"ח לאסור את המציצה בפה שאל את פי מרן החזון איש זצוק"ל שאכן התיר לו למצוץ דרך כלי. אך כבנו של אביו, הרב משימלוויא זצוק"ל, שהתנגד לכך בשעתו, החליט שזוהי חובת כיבוד אב שלו, ולכן ויתר על משרתו והגיע עד לפת לחם, אך שמח שמחה גדולה שזיכה אותו השי"ת למסור נפש על כיבוד אב והידור מצוותותיו יתברך. בזכות מסירות נפשו של רבי שמעון זאב לגדל את בני אשתו כבנים אהובים, זכה רבי שמעון זאב ונולדו לו אחרי המלחמה, שני בנים חשובים הרה"ח רבי שלמה זלמן ורבי טוביה הי"ו שניהם הקימו משפחות חשובות, מהם ת"ח מפורסמים וגם מהם לא פסקה אומנות המילה עד היום הזה לאוי"ט.

דאגתו של רבי שמעון זאב לגלות ולהעצים ביוסלה את כוחותיו ולגלות בעצמו: "איפה יוסלה", הביאו לעולם דורות רבים של מוהלים שגדלו לאור סיפורו וחינוכו של המוהל המפורסם ר' יוסלה ויסברג זצ"ל. בין המוהלים גם בנו ממשיך דרכו. בזכות פועלו של רבי שמעון זאב זצ"ל תינוקות רבים מספור נימולים בימינו מכוח מעשיו, זיכוי הרבים שלו הטביע חותם לדורות רבים. ומשום שהתפללו בלשון רבים נענו **כך מביא** רבינו בפרשתינו עצה נוספת לקבלת התפילות כדברי הג"מ בברכות לעולם לישתתף איניש בהדי ציבורא כלומר יתפלל תפילותיו בלשון רבים וז"ל רבינו הזרע שמשון זיע"א אם היה חולה בתוך ביתו צריך שיבקש עליו רחמים בתוך שאר חולי ישראל כך גם בתפילת הדרך צריך שיאמרנה בלשון רבים שתולכיניו לשלום כי כמה הולכי דרכים יש בעולם בשעה זו. רבינו מדייק זאת בלשון הפסוק בתהילים קז "מארצות קבצם ממזרח וממערב" מסביר רבינו אע"פ שכל אחד יודע רק מהנס שנעשה עמו הרי בשעה זו נעשה נס גם לחולים אחרים או הולכי דרכים אחרים וקבץ ה' תפילותם ונעשו כתפילות הרבים מפני שהתפללו בלשון רבים ומשום הכי נענו

ולסיום, השגחה פרטית קטנה ומעניינת: עקב שמחת הנישואין של בתי חנה תח"י עב"ג החתן החשוב שמעון פריינד הי"ו שהתקיימה בסייעתא דשמיא ביום ראשון, התאחרתי בכתובת השיעור עד ליום שלישי כ"ח באדר. באותו יום פתחתי את הקדמתו של רבי שמעון זאב זצ"ל לספרו של אביו "לחם שלמה", ומצאתי שבדיוק היום, כ"ח באדר, זהו יום היארצייט של נשוא סיפורנו, רבי שמעון זאב עהרנרייך זכר צדיקים לברכה

הימים היו ימי רעב ומחסור בירושלים של לפני למעלה משמונים שנה. העניות שלטה בכל פינה. כך גם בביתה של האלמנה חנה רחל ע"ה, אשר בעלה הלך לבית עולמו והשאיר אותה עם שלושה יתומים קטנים. כלית ברירה היא הכניסה את יוסלה הצעיר לבית היתומים. אך העניות והמחסור נתנו את אותותיהם גם בבית היתומים, והחיים שם היו קשים מנשוא: הזנחה קשה, היעדר צעצועים, משחקים וטיוולים, וענישה חמורה ביותר. מספר חדרי השירותים היה מועט, והריח הרע שנדף מהם התפשט בכל הבניין. בחדרי הפנימיה הקרים הצטופפו להם עשרים יתומים שלהם רק שמיכה דקה מעלת צחנה, המיועדת להגן על גופם הקר. נערים כבני חמש עשרה נראו כילדים צעירים עקב תת תזונה. בחדר האוכל הוגש לעיתים לארוחת הערב תפריט "עשיר" במיוחד: כל חוטה קיבל בצלחתו חתיכת מרגרינה קטנטנה וכמה פרוסות לחם דקות. גם בארוחות הצהרים הילדים השתמשו בכפות ידיהם במקום בסכינים ובמזלגות. היו שהגדירו את המקום בעצב ובכאב: "בית סוהר לילדים". "החברים שלי מאותם ימים לא עמדו בתנאים הקשים. היו כאלו שברחו משם, חלקם פרקו עול וחלקם ירדו מדעתם". כך העיד לימים יוסלה עצמו. האמא האלמנה חרדה מאוד לגורל בנה. דאגת: "איפה יוסלה" שלי לא נתנה לה מנוח. בצערה שפכה דמעות כמים והתחננה לבורא יתברך, אבי היתומים, כי ישמור על ילדיה ויצילם מרדת שחת, אך מנגד הבינה שבמצבה הכלכלי אין באפשרותה לגדל את יתומיה בביתה, ולא ראתה שום פתח להצלתם. באותה עת נראה היה לה ששערי שמים סגורים, אך לימים התברר לה שהבורא יתברך הכין רפואה למכתה, וכבר פתח עבור יוסלה חלון הצלה ממקום בלתי צפוי.

"מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה" את דברי הגמרא בברכות מביא רבנו הזרע שמשון זיע"א ושואל: אם שערי תפלה ננעלו, למה אנו מתפללים בחינם ומבלי תועלת ומברכים כמה ברכות? ולמה דווקא בחורבן הבית ננעלו שערי תפילה, ומה ענין זה לזה? מתרץ רבנו: "ובזה ניחא שמיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה- המקומות הקדושים היותר מוכנים לקבלת התפילות הנקראים שערים, אבל נשארו מקומות וחלונות לקבלת התפילה, אבל אינם גדולים כמו השערים, לפי שחרב הבית. והיינו דכתיב: "משגיא מן החלונות מציץ מן החרכים".

רבנו מגלה לנו את אחד החלונות הפתוחים לקבלת התפילות בדורנו וז"ל: "התפילה תהיה רצויה כשיתפלל אותה איזה חכם או צדיק הראוי לשמש כשליח ציבור, כדאמרינן בתענית: "מורידין לפני התיבה זקן ויש לו בנים" כדי שיהיה מלא רחמים, דהיינו: גמילות חסדים", כלומר: צדיק כזה העוסק גם בתורה וגם בגמילות חסדים עליו נאמר: "פדה בשלום נפשי כי ברבים היו עמדי"- "אמר הקב"ה: כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם", ולכן הפסוק מתחיל בלשון יחיד: "פדה בשלום נפשי" וממשיך: "כי ברבים", כלומר: צדיק העוסק בתורה ובגמילות חסדים וראוי לשמש כשליח ציבור, עבור תפילתו חלונות השמים נפתחים כדעיל, ועליו נאמר דברי הגמרא בבבא בתרא: "מי שיש לו צער בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים".

כזה היה הרב שמעון זאב עהרנרייך זצ"ל, בנו של הרה"צ רבי שלמה זלמן עהרנרייך, הרב משימלוויא, עיירה חשובה בהונגריה. דאגתו לזולת הייתה לשם דבר עוד בעיר מישקולץ אשר בהונגריה, שם ישב על כס הרבנות. הכתובת של הרב, עמוד החסד של העיר, הייתה גלויה לכל פונה בעת צרה. ביתו היה פתוח לרווחה ותמיד היה מוכן לעזור לזולת במסירות נפש. בכל עת היה מוכן בביתו אש"ל לעוברים ושבים, והיו כאלו שנשארו בביתו בשעות אחדים רבים חינם אין כסף. עוד בתחילת מלחמת העולם השנייה, כשהמצב בהונגריה היה עדיין סביר יחסית לעומת פולין, שם המלחמה הייתה בעיצומה והקלגס הנאצי ימ"ש הכה שם בעוז, פנה יהודי לרבי שמעון זאב ותינה צער שהוא מפליטי המלחמה, בורח מפולין, וזקוק נואשות לכסף רב ומסמכים כדי שיוכל למלט את בני משפחתו מהכורת ולברוח למקום מבטחים. הרב הצדיק אמר לו כי יעשה למענו ככל יכולתו וביקש ממנו לשוב אליו למחרת בלילה. השכם בבוקר הרב יצא לגייס את הסכום הנדרש ולסדר את מסמכי הבריחה, וראו זה פלא: ההצלחה האירה לו פנים באופן לא סביר. הכל נענו בחיוב ובשמחה, ובקלות השלים את הסכום הנדרש. הרב שהיה אמון על הכלל אותו שמע בשם אור עולם, מרן הבעל שם טוב זיע"א, כי לקיים מצווה בשלימותה זוכים רק מתוך עמל ויגיעה,

זיי נישט קיין שונטה מען לערנט סונטה

ביום שישי, ט' ניסן תשפ"ג
מתחילים מסכת סוטה
במסגרת הדף היומי
**הפעם גם
אתה מצטרף!**

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב
ראובן אלבז שליט"א

איתא בזוה"ק (בא דף מ"ב) כל אדם המספר ביציאת מצרים ובאותו סיפור שמח בשמחה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא. באותה שעה מכנס הקב"ה את כל הפמליא שלו, ואומר להם: לכו ותשמעו את סיפור השבח שלי שמספרים הבנים שלי ושמחים בגאולתי. ונאמר (שמות י, ב) ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים, וביארו המפרשים שדקדקה התורה לומר "באזני בנך" להורות שיש לספר לילדים לפי אוזנם השומעת, כמידת הבנתם ושכלם.

ה' יתברך הכה את מצרים בעשר מכות והשתמש לשם כך בכל סוגי שמשיו ומשרתיו עושה רצונו- במים, באש, ברוח בחיות ובבהמות, ונשאלת השאלה מדוע היה צורך להפליא להגדיל ולהעצים כל כך את מכות מצרים,

והלא יכול היה ה' יתברך להכניע את מצרים במכה אחת, אם היה משאיר את מכת דם בכל גבול מצרים במשך חודש ימים, ודאי שהמצרים לא היו מסוגלים לסבול זאת והיו מסכימים לשלח את בני ישראל.

אלא, ישנם בני אדם סוגים מסוגים שונים, יש שמתפעלים כשרואים דבר מסוים ויש שלא מתפעלים מכך כלל ועיקר, וכדי לחזק, לחסן ולהשריש את אמונת ה' בליבם של ישראל היה צורך להכות את המצריים בעשר מכות שונות ולהראות שלבורא יתברך יש שליטה מוחלטת בטבע, ומלכותו בכל מַשְׁלָה (תהילים קג, ט).

"הטבע" בגימטריא אלקים, ללמדך שהטבע בידו יתברך כחומר ביד היוצר (מושאל מירמיה יח, ו), והוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עושה ועושה ויעשה לכל המעשים (מתוך י"ג עיקרי האמונה). ה' יתברך הנחית עשרה סוגים של מכות במצרים והשתמש לשם כך בכל משרתיו ושמשיו עושה רצונו, כדי שלא ישאר שום פתח לאדם לחשוב שאולי חלילה וחס יש עוד כוחות אחרים בעולם שפועלים, לא, בלתי לה' לבדו (שמות כב, ט), בעבור תדע כי אין קמני בכל הארץ (שם ט, יד). בכל מכה ומכה עוד קבוצה ועוד קבוצה בעם ישראל חזקו את אמונתם ובטחונם בבורא יתברך והכשירו את עצמם בכך ליציאתם ממצרים והפיכתם לעם סגולה מכל העמים (מושאל מדברים יד, ב).

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

(נלקט מהספר החדש "משכני אחריו" ח"ב עמוד קצ"ו, עיין שם עוד ביאורים וסיפורים נפלאים מגניזי).

שבת שלום ומבורך!

כל אמא מרוקאית:
"השנה אני לא משתגעת עם הנקיונות לפסח"

ניתן לסכם את החג בשתי מילים: 5 קילו

**ושמנת
בחגיך**

כשאמא ממש היסטורית לפני פסח

אני: אני מביא חבר לליל הסדר.
אמא: נהדר, איך קוראים לו?
אני: חיים משה צוקר.
אמא: השתגעת? זה ראשי תיבות חמץ!

אמאליה חמץ!!!

מפגינים יקרים, אשתי רוצה שנצא הערב אשמח לחסימות באזור

בדרך חזור מחלוקת קמח לפסחא בבני ברק

כי מגיע לאשתי את הטוב היותר

כמה מכות קיבל פרעה? רמי לוי: 9.99

כשאני לא נרדם בפסח אני סופר חורים במצות.

אלו שמגזימים עם הניקיונות לפסח

כיתה כשרה לפסח בבני ברק

פירמידת המון שכלו בשבוע פסחא

מה גבר לאיעשה כדי להתחמק מנקיונות פסח

ניתן להשיג את העלון: בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים. ביה"כ "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי). ביה"כ "רמת עזרא" רב חנן 1 בית שמש בעלות 1 ש"ח

